Προλετάριοι όλων των χωρών, ενωθείτε!
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΑΡΞ–ΕΝΓΚΕΛΣ–ΛΕΝΙΝ
ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚ (Μπ.) ΤΗΣ ΕΣΣΔ

Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

ΑΠΑΝΤΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΚΕ
1953

Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

ΤΟΜΟΣ 13

ΙΟΥΛΗΣ 1930 – ΓΕΝΑΡΗΣ 1934

Προλετάριοι ὅλων τῶν χωρῶν, ἑνωθεῖτε!

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΑΡΞ–ΕΝΓΚΕΛΣ–ΛΕΝΙΝ
ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚ (Μπ.) ΤΗΣ ΕΣΣΔ

Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

ΑΠΑΝΤΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΚΕ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ,ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ 1953
«ΚΙΝΗΣΗ για ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΗ του ΚΚΕ 1918-55» ΑΘΗΝΑ 2011

Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

ΤΟΜΟΣ 13

ΙΟΥΛΗΣ 1930 – ΓΕΝΑΡΗΣ 1934

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΟΥ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ 2ης ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΚΚΕ (ΟΧΤΩΒΡΗΣ 1951). Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΕΓΙΝΕ ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΣΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ δέκατος τρίτος τόμος τῶν Ἁπάντων τοῦ Ι. Β. Στάλιν περιέχει τά ἔργα πού γράφτηκαν ἀπό τόν Ἰούλη τοῦ 1930 ὥς τό Γενάρη τοῦ 1934.

Στήν περίοδο αὐτή τό μπολσεβίκικο κόμμα, ἐφαρμόζοντας τήν πολιτική τῆς πλατιᾶς ὁλομέτωπης ἐπίθεσης τοῦ σοσιαλισμοῦ, καταχτάει ἐπιτυχίες κοσμοϊστορικῆς σημασίας στό ἔργο τοῦ σοσιαλιστικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς χώρας. Ἡ Σοβιετική Ἕνωση ἔγινε ἰσχυρό βιομηχανικό κράτος, χώρα τῆς συλλογικῆς, τῆς μεγάλης μηχανοποιημένης ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Στόν «Τελικό λόγο πάνω στήν πολιτική λογοδοσία τῆς ΚΕ στό 16ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ» ὁ Ι. Β. Στάλιν ξεσκεπάζει τήν ὑποκριτική στάση τῶν ἡγετῶν τῶν δεξιῶν ὀπορτουνιστῶν. Κάνοντας ἐκτίμηση τῶν ἐπιτυχιῶν τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης, ὁ Ι. Β. Στάλιν τόνισε ὅτι ἡ ΕΣΣΔ μπῆκε στήν περίοδο τοῦ σοσιαλισμοῦ. Κριτικάροντας τήν ἀντιμαρξιστική, ἀντιλενινιστική θεωρία τῆς ἀπονέκρωσης τῶν ἐθνικῶν γλωσσῶν καί τῆς συγχώνευσής τους σέ μιά κοινή γλώσσα στά πλαίσια ἑνός κράτους στήν περίοδο τῆς νίκης τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ μιά μόνη χώρα, ὁ Ι. Β. Στάλιν θεμελίωσε τήν προγραμματική θέση,

ὅτι οἱ ἐθνικές γλῶσσες θά συγχωνευτοῦν σέ μιά κοινή γλώσσα μόνο ὕστερα ἀπό τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ παγκόσμια κλίμακα.

Στούς λόγους «Τά καθήκοντα τῶν οἰκονομικῶν στελεχῶν» καί «Καινούργια κατάσταση—καινούργια καθήκοντα τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης» ὁ Ι. Β. Στάλιν αἰτιολογεῖ τήν ἱστορική ἀναγκαιότητα τῶν γρήγορων ρυθμῶν τῆς σοσιαλιστικῆς ἐκβιομηχάνισης, δείχνει τήν ἀποφασιστική σημασία τῆς τεχνικῆς στήν περίοδο τῆς ἀνασυγκρότησης ὅλων τῶν κλάδων τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας καί ρίχνει τό σύνθημα: «Οἱ μπολσεβίκοι πρέπει νά καταχτήσουν τήν τεχνική». Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἀποκαλύπτει τούς νέους ὅρους ἀνάπτυξης τῆς σοσιαλιστικῆς βιομηχανίας καί χαράζει νέες μέθοδες καθοδήγησης τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης.

Στήν εἰσήγησή του στήν κοινή Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ καί τῆς ΚΕΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ «Τά ἀποτελέσματα τοῦ πρώτου πεντάχρονου» ὁ Ι. Β. Στάλιν δείχνει ὅτι ἡ ἐκπλήρωση τοῦ πρώτου πεντάχρονου σχεδίου σέ τέσσερα χρόνια ἔχει σπουδαιότατη διεθνῆ σημασία. Τά ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου πού ἐπιτεύχθηκαν σέ μιά περίοδο πού ὁλόκληρο τό καπιταλιστικό σύστημα εἶχε συγκλονιστεῖ ἀπ' τήν παγκόσμια οἰκονομική κρίση, ἔδειξαν τήν ἀδιαφιλονίκητη ὑπεροχή τοῦ σοβιετικοῦ σοσιαλιστικοῦ συστήματος ἀπέναντι στό καπιταλιστικό οἰκονομικό σύστημα, πού τραβάει πρός τή δύση του.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν, μιλώντας γιά τίς βασικές δυνάμεις, πού ἐξασφάλισαν τή νίκη τοῦ πεντάχρονου, τονίζει, πρίν ἀπ' ὅλα, τή δραστηριότητα καί τήν αὐταπάρνηση, τόν ἐνθουσιασμό καί τήν πρωτοβουλία τῶν μαζῶν τῶν ἑκατομμυρίων ἐργατῶν καί κολχόζνικων, πού μαζί μέ τούς μηχανικούς καί τούς τεχνικούς ἀνάπτυξαν μιά κολοσσιαία

ἐνεργητικότητα γιά τό ξεδίπλωμα τῆς σοσιαλιστικῆς ἅμιλλας καί τοῦ κινήματος τῶν οὐντάρνικων.

Καθορίζοντας τά βασικά καθήκοντα τοῦ κόμματος, σέ σύνδεση μέ τά ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου, ὁ Ι. Β. Στάλιν τονίζει τήν ἰδιαίτερη σπουδαιότητα τῆς προστασίας τῆς κοινωνικῆς σοσιαλιστικῆς ἰδιοχτησίας ἀπό τούς ἅρπαγες καί τούς καταχραστές καί τήν ἀνάγκη τῆς στερέωσης τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου μέ κάθε μέσο.

Στά ζητήματα τῆς στερέωσης τοῦ κολχόζνικου συστήματος καί στά προβλήματα τῆς κομματικῆς δουλιᾶς στό χωριό εἶναι ἀφιερωμένος ὁ λόγος «Γιά τή δουλιά στό χωριό» καί ὁ «Λόγος στό πρῶτο Πανενωσιακό Συνέδριο τῶν οὐντάρνικων-κολχόζνικων». Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ἀποκαλύπτοντας τή νέα ταχτική τῶν καμουφλαρισμένων ταξικῶν ἐχθρῶν στό χωριό, καλεῖ τίς κομματικές ὀργανώσεις νά δυναμώσουν τήν ἐπαγρύπνηση. Κάνοντας τόν ἀπολογισμό τῆς κολχόζνικης οἰκοδόμησης, ὁ Ι. Β. Στάλιν ρίχνει τό σύνθημα: νά κάνουμε τά κολχόζ μπολσεβίκικα καί τούς κολχόζνικους εὔπορους.

Τά ἔργα τοῦ Ι. Β. Στάλιν: γράμμα στή σύνταξη τοῦ περιοδικοῦ «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια»—«Γιά μερικά ζητήματα τῆς ἱστορίας τοῦ μπολσεβικισμοῦ» καί «Ἀπάντηση στόν Ὀλεχνόβιτς καί Ἀρίστοφ» εἶναι ἀφιερωμένα σέ σπουδαιότατα προβλήματα τῆς ἱστορίας τοῦ μπολσεβικισμοῦ. Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ξεσκεπάζοντας τούς τροτσκιστές καί τούς κάθε λογῆς πλαστογράφους τῆς ἱστορίας τοῦ κόμματός μας, ζητάει νά μπεῖ ἡ μελέτη τῆς ἱστορίας τοῦ κόμματος σέ ἐπιστημονικό, μπολσεβίκικο δρόμο, ὑπογραμμίζει ὅτι ὁ λενινισμός γεννήθηκε, ἀναπτύχθηκε καί δυνάμωσε σέ ἀνελέητη πάλη ἐνάντια στόν ὀπορτουνισμό ὅλων τῶν ἀποχρώσεων. Ὁ Ι. Β. Στάλιν χαρακτηρί-

ζει τόν τροτσκισμό σάν πρωτοπόρο απόσπασμα τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης.

Στό γράμμα πρός τό Ντεμιάν Μπέντνι ὁ Ι. Β. Στάλιν παρατηρεῖ, ὅτι μερικά ἀπό τά ἔμμετρα χρονογραφήματα τοῦ Ντεμιάν Μπέντνι εἶναι διαποτισμένα μέ ἀντιπατριωτικές τάσεις καί ἀποτελοῦν ὁλοφάνερη ἀπομάκρυνση ἀπό τό λενινισμό. Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ ρωσική ἐργατική τάξη ἔδωσε στήν ἀνθρωπότητα ὑψηλά πρότυπα πάλης γιά τή λευτεριά καί τό σοσιαλισμό. Τό γεγονός αὐτό πλημμυρίζει τίς καρδιές τῶν ρώσων ἐργατῶν μέ ἕνα αἴσθημα ἐπαναστατικῆς ἐθνικῆς περηφάνειας, ἱκανό νά κινήσει ὄρη, ἱκανό νά κάνει θαύματα. Ὁ Ι. Β. Στάλιν καλεῖ τούς σοβιετικούς συγγραφεῖς νά ἐξαρθοῦν στό ὕψος τῶν καθηκόντων τραγουδιστῶν τοῦ πρωτοπόρου προλεταριάτου.

Στή «Συνομιλία μέ τό γερμανό συγγραφέα Ἐμίλ Λούντβιχ» ὁ Ι. Β. Στάλιν φωτίζει θεωρητικά τό ζήτημα τοῦ ρόλου τῆς προσωπικότητας καί τῶν λαϊκῶν μαζῶν στήν ἱστορία. Στίς ἀπαντήσεις στά ἐρωτήματα τοῦ Ε. Λούντβιχ ὁ Ι. Β. Στάλιν δήλωσε, ὅτι τό καθῆκον στό ὁποῖο ἀφιερώνει τή ζωή του, εἶναι ἡ ἀνύψωση τῆς ἐργατικῆς τάξης καί ἡ στερέωση τοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους. Κάθε ἐνίσχυση τοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους συντελεῖ στό δυνάμωμα ὁλόκληρης τῆς διεθνοῦς ἐργατικῆς τάξης.

Σέ μιά σειρά συνομιλίες μέ ξένους παράγοντες ὁ Ι. Β. Στάλιν χαρακτηρίζει τήν ἐξωτερική πολιτική τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους σάν συνεπῆ πολιτική εἰρήνης καί θεμελιώνει θεωρητικά τή δυνατότητα εἰρηνικῆς συνύπαρξης καί ἀποκατάστασης ἐμπορικῶν σχέσεων ἀνάμεσα στήν ΕΣΣΔ καί τίς καπιταλιστικές χῶρες.

Στή «Λογοδοσία τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ στό 17ο Συνέδριο τοῦ Κόμματος» ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει τόν ἀπολογισμό τῶν μεγάλων νικῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν ΕΣΣΔ καί τονίζει τούς ριζικούς μετασχηματισμούς, πού συντελέστηκαν στή χώρα στήν περίοδο ὕστερα ἀπό τό 16ο Συνέδριο, καί τίς ἐπιτυχίες σέ ὅλους τούς κλάδους τῆς σοσιαλιστικῆς λαϊκῆς οἰκονομίας καί τοῦ πολιτισμοῦ, πού μαρτυροῦν τόν πλήρη θρίαμβο τῆς γενικῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος. Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὑπογραμμίζει, ὅτι τό κόμμα ὀφείλει τίς ἐπιτυχίες του στό γεγονός ὅτι στή δουλιά του καθοδηγεῖται ἀπό τήν ἀκατανίκητη διδασκαλία τοῦ Μάρξ, Ἔνγκελς, Λένιν. Ὁ Ι. Β. Στάλιν χαράζει τό πρόγραμμα τῆς παραπέρα δουλιᾶς τοῦ κόμματος στόν τομέα τῆς βιομηχανίας, τῆς γεωργίας καί τῶν ἄλλων κλάδων τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, στόν τομέα τοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς ἐπιστήμης. Ὁ Ι. Β. Στάλιν βάζει τό καθῆκον τῆς ἀνύψωσης τῆς ὀργανωτικῆς καθοδήγησης ὥς τό ἐπίπεδο τῆς πολιτικῆς καθοδήγησης, τῆς ἔντασης τῆς ἰδεολογικῆς δουλιᾶς τοῦ κόμματος καί τῆς πάλης ἐνάντια στίς ἐπιβιώσεις τοῦ καπιταλισμοῦ στή συνείδηση τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἀναλύει τήν πορεία τῆς παγκόσμιας οἰκονομικῆς κρίσης, πού σάν βάση της ἔχει τή γενική κρίση τοῦ καπιταλισμοῦ καί δείχνει ὅτι στίς συνθῆκες τῆς γενικῆς κρίσης τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος ὁ καπιταλισμός περνᾶ μιά ἰδιότυπη ὕφεση, πού δέν ὁδηγεῖ σέ νέα ἄνοδο καί ἄνθιση τῆς βιομηχανίας. Ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει ἐκτίμηση τῆς ὄξυνσης τῆς πολιτικῆς κατάστασης στό ἐσωτερικό τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν καί τῶν σχέσεων ἀνάμεσα σ' αὐτές τίς χῶρες καί τῆς προετοιμασίας ἑνός νέου παγκόσμιου πολέμου ἀπό τούς ἰμπεριαλιστές.

Ξεσκεπάζοντας τά σχέδια τῶν ἐμπρηστῶν τοῦ πολέμου καί προβλέποντας ἐπιστημονικά τήν παραπέρα ἐξέλιξη τῶν γεγονότων, ὁ Ι. Β. Στάλιν τονίζει, ὅτι ὁ πόλεμος ἐνάντια στή Σοβιετική Ἕνωση θά εἶναι ὁ πιό ἐπικίνδυνος πόλεμος γιά τούς ἰμπεριαλιστές, ὅτι οἱ λαοί τῆς ΕΣΣΔ

θά πολεμήσουν μέχρις ἐσχάτων γιά τίς κατακτήσεις τῆς ἐπανάστασης, ὅτι ὁ πόλεμος θά ὁδηγήσει στήν πλήρη ἥττα τῶν ἐπιτιθέμενων, στήν ἐπανάσταση σέ μιά σειρά χῶρες τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀσίας καί στή συντριβή τῶν ἀστικοτσιφλικάδικων κυβερνήσεων αὐτῶν τῶν χωρῶν. Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὁρίζει τήν ἐξωτερική πολιτική τῆς ΕΣΣΔ σάν πολιτική διαφύλαξης τῆς εἰρήνης. Ὁ Ι. Β. Στάλιν προειδοποιεῖ γιά τήν ἀνάγκη ἐνίσχυσης τῆς ἀμυντικῆς ἱκανότητας τῆς Σοβιετικῆς χώρας, γιά νά εἴμαστε ἕτοιμοι νά τήν ὑπερασπίσουμε ἀπό ἐπίθεση τῶν ἰμπεριαλιστικῶν κρατῶν.

Στό δέκατο τρίτο τόμο δημοσιεύονται γιά πρώτη φορά: τά γράμματα τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τό σ. Σατουνόφσκι, τό σ. Τσ-έ, τό Ντεμιάν Μπέντνι, τό σ. Ἄτσιν καί τό σ. Ι. Ν. Μπαζάνοφ· οἱ ἀπαντήσεις τοῦ Ι. Β. Στάλιν στίς ἐρωτήσεις τοῦ Ράλφ Β. Μπάρνες καί ἡ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ κ. Μπάρνες καί ἡ συζήτηση μέ τό συνταγματάρχη Ρόμπινς.

Ἰνστιτοῦτο Μάρξ—Ἔνγκελς—Λένιν
τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ

ΙΟΥΛΗΣ 1930 — ΓΕΝΑΡΗΣ 1934

ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΣΤΟ 16ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΚΚ (Μπ.) ΤΗΣ ΕΣΣΔ[1]

2 τοῦ Ἰούλη 1930

Σύντροφοι! Ὕστερα ἀπό τή συζήτηση πάνω στή λογοδοσία τῆς ΚΕ, ὕστερα ἀπ' ὅλα ὅσα συνέβηκαν στό συνέδριό μας ἀπ' ἀφορμή τούς λόγους τῶν πρώην ἡγετῶν τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης, λίγα μοῦ μένουν νά πῶ στόν τελικό μου λόγο.

Εἶπα στήν εἰσήγησή μου, ὅτι τό 16ο Συνέδριο τοῦ Κόμματος εἶναι ἕνα ἀπό τά λίγα συνέδρια στήν ἱστορία τοῦ κόμματός μας, ὅπου δέν ὑπάρχει μιά κάπως συγκροτημένη ἀντιπολίτευση, πού νά μπορεῖ νά παρουσιάσει τή δική της γραμμή καί νά τήν ἀντιπαραθέσει στή γραμμή τοῦ κόμματος. Ὅπως βλέπετε, ἔτσι ἀκριβῶς καί ἔγινε στήν πραγματικότητα. Στό συνέδριό μας, στό 16ο Συνέδριο τοῦ Κόμματος, ὄχι μόνο δέν παρουσιάστηκε μιά συγκροτημένη ἀντιπολίτευση, ἀλλά δέ βρέθηκε ἔστω καί μιά μικρή ὁμάδα ἤ ἀκόμα καί μεμονωμένοι σύντροφοι, πού νά θεωροῦσαν δικαιολογημένο νά βγοῦν ἐδῶ στό βῆμα καί νά δηλώσουν ὅτι ἡ γραμμή τοῦ κόμματος δέν εἶναι σωστή.

Εἶναι φανερό, ὅτι ἡ γραμμή τοῦ κόμματός μας εἶναι ἡ μοναδικά σωστή γραμμή, καί ἡ ὀρθότητά της εἶναι τόσο ἐξόφθαλμη καί ἀδιαφιλονίκητη πού ἀκόμα καί οἱ πρώην ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης θεώρησαν ἀπα-

ραίτητο νά ὑπογραμμίσουν στούς λόγους τους, χωρίς ταλαντεύσεις, τήν ὀρθότητα ὅλης τῆς πολιτικῆς τοῦ κόμματος.

Εἶναι εὐνόητο πώς ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά δέν ὑπάρχει ἀνάγκη νά ἐπιμένει κανείς σχετικά μέ τήν ὀρθότητα τῶν θέσεων πού ἀναπτύξαμε στή λογοδοσία. Δέν ὑπάρχει ἀνάγκη γι' αὐτό, ἐπειδή ἡ γραμμή τοῦ κόμματος, λόγω τῆς ἐξόφθαλμης ὀρθότητάς της, δέν ἔχει, συνεπῶς, ἀνάγκη ὑπεράσπισης σέ τοῦτο τό συνέδριο. Καί ἄν παρ' ὅλα αὐτά, δέν παραιτήθηκα ἀπ' τόν τελικό λόγο, εἶναι γιατί κατά τή γνώμη μου, δέ θἄταν περιττό ν' ἀπαντήσω σύντομα σέ μερικά σημειώματα, πού στάλθηκαν ἀπό συντρόφους στό προεδρεῖο τοῦ συνεδρίου, καί νά πῶ ὕστερα καί μερικά λόγια σχετικά μέ τούς λόγους τῶν πρώην ἡγετῶν τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης.

Ἕνα μεγάλο μέρος ἀπ' τά σημειώματα ἀφορᾶ μερικά δευτερεύοντα ζητήματα: γιατί στίς εἰσηγήσεις δέν ἔγινε μνεία γιά τήν ἱπποφορβεία; Δέν εἶναι δυνατό νά γίνει μνεία γι' αὐτό στόν τελικό λόγο; (Γέλια). Γιατί στίς εἰσηγήσεις δέν ἔγινε μνεία γιά τήν οἰκοδόμηση κατοικιῶν; Δέν εἶναι δυνατό νά εἰπωθεῖ κάτι γι' αὐτό στόν τελικό λόγο; Γιατί στίς εἰσηγήσεις δέν εἰπώθηκε τίποτα γιά τόν ἐξηλεκτρισμό τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας; Δέν εἶναι δυνατό νά εἰπωθεῖ κάτι γι' αὐτό στόν τελικό λόγο; Καί οὕτω καθεξῆς, στό ἴδιο πνεῦμα.

Πρέπει ν' ἀπαντήσω σ' ὅλους αὐτούς τούς συντρόφους ὅτι στήν εἰσήγησή μου δέν μποροῦσα νά θίξω ὅλα τά ζητήματα τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας. Καί ὄχι μόνο δέν μποροῦσα, μά καί δέν εἶχα τό δικαίωμα νά τό κάνω, γιατί δέν ἔχω τό δικαίωμα νά ὑπεισέλθω στόν τομέα τῶν εἰσηγήσεων τῶν σ. Κούιμπισεφ καί Γιάκοβλεφ, πού θά σᾶς ἐκθέσουν τά συγκεκριμένα προβλήματα τῆς βιομηχανίας

καί τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Πραγματικά, ἄν στή λογοδοσία τῆς ΚΕ θιχτοῦν ὅλα τά ζητήματα, τότε τί θάχουν νά ποῦν οἱ εἰσηγητές στίς εἰσηγήσεις τους γιά τή βιομηχανία, τήν ἀγροτική οἰκονομία κτλ.; (Φωνές: «Σωστά!»).

Εἰδικότερα πάνω στό σημείωμα γιά τόν ἐξηλεκτρισμό τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας πρέπει νά παρατηρήσω ὅτι ὁ συντάχτης του κάνει μερικά λάθη. Βεβαιώνει, ὅτι «φτάσαμε πολύ κοντά» πιά στόν ἐξηλεκτρισμό τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ὅτι τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας δέν ἀφήνει ν' ἀναπτυχθεῖ αὐτή ἡ δουλιά, ὅτι ὁ Λένιν σκεφτόταν διαφορετικά πάνω σ' αὐτό κτλ. Ὅλα αὐτά δέν εἶναι σωστά, σύντροφοι. Δέν μποροῦμε νά λέμε, ὅτι «φτάσαμε πολύ κοντά» στό ἔργο τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Ἄν εἴχαμε πραγματικά φτάσει πολύ κοντά στόν ἐξηλεκτρισμό τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, θά εἴχαμε τώρα κιόλας περίπου 10—15 περιφέρειες μέ ἐξηλεκτρισμένη ἀγροτική παραγωγή. Ξέρετε ὅμως καλά, ὅτι πρός τό παρόν τίποτα τέτιο δέν ὑπάρχει. Τό μόνο πού μποροῦμε νά ποῦμε τώρα γιά τόν ἐξηλεκτρισμό τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας εἶναι ὅτι στή χώρα μας ὁ ἐξηλεκτρισμός βρίσκεται στό στάδιο τοῦ πειραματισμοῦ. Ὁ Λένιν ἔτσι ἀκριβῶς ἔβλεπε αὐτό τό ζήτημα ὅταν ἐνθάρρυνε τά πειράματα γιά τόν ἐξηλεκτρισμό τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Μερικοί σύντροφοι νομίζουν, ὅτι πέρασε πιά ἡ ἐποχή τῶν τραχτέρ, ὅτι ἦρθε ὁ καιρός νά περάσουν ἀπ' τά τραχτέρ στόν ἐξηλεκτρισμό τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Αὐτά, βέβαια, εἶναι φαντασιοπληξίες. Αὐτούς τούς συντρόφους πρέπει νά τούς βάζουμε στή θέση τους. Τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας αὐτήν ἀκριβῶς τή στάση κρατάει ἀπέναντι σ' αὐτούς τούς συντρόφους. Συνεπῶς, τή δυσαρέσκεια τοῦ συντάχτη τοῦ σημειώματος πρός τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας δέν μποροῦμε νά τή θεωρήσουμε δικαιολογημένη.

Ἡ δεύτερη σειρά σημειωμάτων ἀφορᾶ τό ἐθνικό ζήτημα. Ἕνα ἀπ᾽ αὐτά τά σημειώματα, πού τό θεωρῶ τό πιό ἐνδιαφέρον, ἀντιπαραθέτει τόν τρόπο πού πραγματεύτηκα τό πρόβλημα τῶν ἐθνικῶν γλωσσῶν στήν εἰσήγησή μου στό 16ο Συνέδριο μέ τόν τρόπο πού τό πραγματεύτηκα στό λόγο μου στό Πανεπιστήμιο τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς τό 1925[2], καί βρίσκει ὅτι ἐδῶ ὑπάρχει κάποια ἀσάφεια, πού πρέπει νά διαλευκανθεῖ. «Τότε—λέει τό σημείωμα—ἀντικρούατε τή θεωρία (τοῦ Καούτσκι) γιά τήν ἀπονέκρωση τῶν ἐθνικῶν γλωσσῶν καί τή δημιουργία μιᾶς κοινῆς γλώσσας στήν περίοδο τοῦ σοσιαλισμοῦ (σέ μιά χώρα), ἐνῶ τώρα, στήν εἰσήγησή σας στό 16ο Συνέδριο, δηλώνετε ὅτι οἱ κομμουνιστές εἶναι ὀπαδοί τῆς συγχώνευσης τῶν ἐθνικῶν πολιτισμῶν καί τῶν ἐθνικῶν γλωσσῶν σέ ἕναν κοινό πολιτισμό μέ μιά κοινή γλώσσα (στήν περίοδο τῆς νίκης τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ παγκόσμια κλίμακα)—δέν ὑπάρχει ἄραγε ἐδῶ κάποια ἀσάφεια;».

Νομίζω, ὅτι ἐδῶ δέν ὑπάρχει οὔτε ἀσάφεια, οὔτε κανενός εἴδους ἀντίφαση. Στό λόγο μου τοῦ 1925 ἀντέκρουσα τήν ἐθνικο-σωβινιστική θεωρία τοῦ Καούτσκι, πού σύμφωνα μ᾽ αὐτήν ἡ νίκη τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης στό ἑνωμένο αὐστρο-γερμανικό κράτος στά μέσα τοῦ περασμένου αἰώνα θά ἔπρεπε νά ὁδηγήσει στή συγχώνευση τῶν ἐθνῶν σέ ἕνα κοινό γερμανικό ἔθνος μέ μιά κοινή γερμανική γλώσσα καί στόν ἐκγερμανισμό τῶν τσέχων. Ἀντέκρουσα αὐτή τή θεωρία, σά θεωρία ἀντιμαρξιστική, ἀντιλενινιστική, ἀναφερόμενος σέ γεγονότα ἀπό τή ζωή τῆς χώρας μας ὕστερα ἀπό τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν ΕΣΣΔ, γεγονότα πού ἀναιροῦν αὐτή τή θεωρία. Ἐγώ καί τώρα ἀντικρούω αὐτήν τή θεωρία, ὅπως φαίνεται καί ἀπό τήν εἰσήγησή μου στό 16ο Συνέδριο.

Τήν ἀντικρούω, ἐπειδή ἡ θεωρία τῆς συγχώνευσης ὅλων τῶν ἐθνῶν, ἄς ποῦμε, τῆς ΕΣΣΔ σέ ἕνα κοινό μεγαλορωσικό ἔθνος μέ μιά κοινή μεγαλορωσική γλώσσα εἶναι θεωρία ἐθνικο-σωβινιστική, θεωρία ἀντιλενινιστική πού ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τή βασική θέση τοῦ λενινισμοῦ ἡ ὁποία συνίσταται στό ὅτι οἱ ἐθνικές διαφορές δέν μποροῦν νά ἐξαφανιστοῦν στό κοντινό μέλλον, ὅτι θά παραμείνουν ἀκόμα γιά πολύν καιρό καί ὕστερα ἀπό τή νίκη τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης σέ παγκόσμια κλίμακα.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν πιό μακρινή προοπτική τῶν ἐθνικῶν πολιτισμῶν καί τῶν ἐθνικῶν γλωσσῶν, ἐγώ πάντα ἀσπαζόμουν καί ἐξακολουθῶ νά ἀσπάζομαι τή λενινιστική ἄποψη ὅτι στήν περίοδο τῆς νίκης τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ παγκόσμια κλίμακα, ὅταν ὁ σοσιαλισμός θά στεριώσει καί θά μπεῖ στήν καθημερινή ζωή, οἱ ἐθνικές γλῶσσες θά συγχωνευθοῦν ἀναπόφευχτα σέ μιά κοινή γλώσσα, πού δέ θά εἶναι, βέβαια, οὔτε ἡ μεγαλορωσική, οὔτε ἡ γερμανική, ἀλλά κάτι τό καινούργιο. Γι᾽ αὐτό μίλησα ἐπίσης συγκεκριμένα καί στήν εἰσήγησή μου στό 16ο Συνέδριο.

Ποῦ βρίσκεται λοιπόν ἐδῶ ἡ ἀσάφεια καί τί ἀκριβῶς ζητοῦν νά ξεκαθαριστεῖ ἐδῶ;

Φαίνεται, πώς οἱ συντάχτες τοῦ σημειώματος δέν ἔχουν ὁλότελα ξεκαθαρίσει τουλάχιστο δυό πράγματα.

Δέν ἔχουν ξεκαθαρίσει πρίν ἀπ᾽ ὅλα τό γεγονός ὅτι στήν ΕΣΣΔ μπήκαμε κιόλας στήν περίοδο τοῦ σοσιαλισμοῦ. καί παρ᾽ ὅλο πού μπήκαμε σ᾽ αὐτή τήν περίοδο, τά ἔθνη ὄχι μόνο δέν ἀπονεκρώνονται, μά, ἀντίθετα, ἀναπτύσσονται καί ἀνθίζουν. Ἀλήθεια, μπήκαμε ἄραγε κιόλας στήν περίοδο τοῦ σοσιαλισμοῦ; Τήν περίοδό μας τήν ὀνομάζουν συνήθως μεταβατική περίοδο ἀπ᾽ τόν καπιταλισμό στό σοσιαλισμό. Ὀνομαζόταν μεταβατική περίοδος

τό 1918, ὅταν ὁ Λένιν στό περίφημο ἄρθρο του «Γιά τά „ἀριστερά" παιδιαρίσματα καί τό μικροαστισμό»[3] ἔδωσε γιά πρώτη φορά τό χαρακτηρισμό αὐτῆς τῆς περιόδου μέ τούς πέντε σχηματισμούς τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Ὀνομάζεται μεταβατική περίοδος καί σήμερα, στά 1930, τώρα πού μερικοί ἀπ' αὐτούς τούς σχηματισμούς, σάν ἀπαρχαιωμένοι, σβήνουν πιά, ἐνῶ ἕνας ἀπ' αὐτούς τούς σχηματισμούς, καί συγκεκριμένα ὁ νέος σχηματισμός στόν τομέα τῆς βιομηχανίας καί τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, μεγαλώνει κι ἀναπτύσσεται μέ πρωτόφαντη ταχύτητα. Μπορεῖ ἄραγε νά πεῖ κανείς, ὅτι οἱ δυό αὐτές μεταβατικές περίοδες εἶναι ταυτόσημες, ὅτι δέ διαφέρουν ριζικά μεταξύ τους; Εἶναι φανερό πώς δέν μπορεῖ.

Τί εἴχαμε τό 1918 στόν τομέα τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας; Κατεστραμμένη βιομηχανία καί ἀναπτῆρες, ἔλλειψη κολχόζ καί σοβχόζ σάν μαζικό φαινόμενο, καί ἀνάπτυξη τῆς «νέας» ἀστικῆς τάξης στήν πόλη καί τῶν κουλάκων στό χωριό.

Τί ἔχουμε τώρα; Ἀνορθωμένη καί ἀνασυγκροτούμενη σοσιαλιστική βιομηχανία, ἀναπτυγμένο σύστημα σοβχόζ καί κολχόζ πού μόνο σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τήν ἀνοιξιάτικη σπορά συγκεντρώνουν πάνω ἀπ' τά 40% τοῦ συνόλου τῶν καλλιεργούμενων ἐκτάσεων τῆς ΕΣΣΔ, τή «νέα» ἀστική τάξη στήν πόλη πού ψυχοραγεῖ, τούς κουλάκους στό χωριό πού ψυχοραγοῦν.

Καί τότε μεταβατική περίοδος. Καί τώρα μεταβατική περίοδος. Καί παρ' ὅλα αὐτά διαφέρουν ριζικά μεταξύ τους, ὅπως ἡ γῆ ἀπό τόν οὐρανό. Καί παρ' ὅλα αὐτά κανένας δέν μπορεῖ ν' ἀρνηθεῖ, ὅτι βρισκόμαστε στό κατώφλι τῆς ἐξάλειψης τῆς τελευταίας σοβαρῆς καπιταλιστικῆς τάξης, τῆς τάξης τῶν κουλάκων. Εἶναι φανερό ὅτι βγήκαμε κιόλας ἀπό τή μεταβατική περίοδο μέ τήν παλιά της ἔννοια καί μπήκαμε στήν περίοδο τῆς ἄμεσης καί πλατιᾶς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης σ' ὅλο τό μέτωπο. Εἶναι φανερό, ὅτι μπήκαμε πιά στήν περίοδο τοῦ σοσιαλισμοῦ γιατί ὁ σοσιαλιστικός τομέας κρατάει τώρα στά χέρια του ὅλους τούς οἰκονομικούς μοχλούς ὁλόκληρης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, ἄν καί εἴμαστε μακριά ἀκόμα ἀπό τήν ἀποπεράτωση τῆς οἰκοδόμησης τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας καί τήν ἐκμηδένιση τῶν ταξικῶν διαφορῶν. Κι ὡστόσο, παρά τό γεγονός αὐτό, οἱ ἐθνικές γλῶσσες ὄχι μόνο δέν ἀπονεκρώνονται καί δέ συγχωνεύονται σέ μιά κοινή γλώσσα, ἀλλά ἀπεναντίας, οἱ ἐθνικοί πολιτισμοί καί οἱ ἐθνικές γλῶσσες ἀναπτύσσονται καί ἀνθίζουν. Δέν εἶναι λοιπόν φανερό, ὅτι ἡ θεωρία τῆς ἀπονέκρωσης τῶν ἐθνικῶν γλωσσῶν καί τῆς συγχώνευσής τους σέ μιά κοινή γλώσσα στά πλαίσια ἑ ν ό ς κράτους, στήν περίοδο τῆς πλατιᾶς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης, στήν περίοδο τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ μ ι ά μ ό ν η χώρα, εἶναι θεωρία λαθεμένη, ἀντιμαρξιστική, ἀντιλενινιστική;

Οἱ συντάχτες τοῦ σημειώματος δέν ἔχουν ξεκαθαρίσει, δ ε ύ τ ε ρ ο, ὅτι τό ζήτημα τῆς ἀπονέκρωσης τῶν ἐθνικῶν γλωσσῶν καί τῆς συγχώνευσής τους σέ μιά κοινή γλώσσα δέν εἶναι ζήτημα ἐ σ ω κ ρ α τ ι κ ό, δέν εἶναι ζήτημα νίκης τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ μ ι ά μ ό ν η χώρα, ἀλλά ζήτημα δ ι ε θ ν έ ς, ζήτημα νίκης τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ δ ι ε θ ν ῆ κλίμακα. Οἱ συντάχτες τοῦ σημειώματος δέν κατάλαβαν ὅτι δέν πρέπει νά συγχέει κανείς τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ μ ι ά μ ό ν η χ ώ ρ α μέ τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ δ ι ε θ ν ῆ κλίμακα. Ὁ Λένιν δέν ἔλεγε τοῦ κάκου, ὅτι οἱ ἐθνικές διαφορές θά παραμείνουν ἀκόμα γιά πολύν καιρό καί μετά τή νίκη τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου σέ διεθνῆ κλίμακα.

Ἐκτός ἀπ' αὐτό, πρέπει νά πάρει κανείς ὑπόψη ἀκόμα ἕνα περιστατικό πού ἔχει σχέση μέ μιά σειρά ἔθνη τῆς ΕΣΣΔ. Ὑπάρχει μιά Οὐκρανία πού περιλαβαίνεται στήν ΕΣΣΔ. Μά ὑπάρχει καί μιά ἄλλη Οὐκρανία πού περιλαβαίνεται σέ ἄλλα κράτη. Ὑπάρχει μιά Μπελορωσία πού περιλαβαίνεται στήν ΕΣΣΔ. Μά ὑπάρχει καί μιά ἄλλη Μπελορωσία πού περιλαβαίνεται σέ ἄλλα κράτη. Νομίζετε λοιπόν, ὅτι τό ζήτημα τῆς οὐκρανικῆς καί τῆς μπελορωσικῆς γλώσσας μπορεῖ νά λυθεῖ χωρίς νά παρθοῦν ὑπόψη αὐτές οἱ ἰδιόμορφες συνθῆκες;

Πάρτε ἔπειτα τά ἔθνη τῆς ΕΣΣΔ, πού βρίσκονται στά νότια σύνορά της, ἀπό τό Ἀζερμπαϊτζάν ὥς τό Καζαχστάν καί τή Μπουριατο-Μογγολία. Ὅλα τους βρίσκονται στήν ἴδια κατάσταση μέ τήν Οὐκρανία καί τή Μπελορωσία. Εἶναι εὐνόητο πώς κι ἐδῶ θά χρειαστεῖ νά πάρουμε ὑπόψη τήν ἰδιομορφία τῶν συνθηκῶν ἀνάπτυξης αὐτῶν τῶν ἐθνῶν.

Δέν εἶναι λοιπόν φανερό ὅτι ὅλα αὐτά καί ἄλλα παρόμοια ζητήματα, πού συνδέονται μέ τό πρόβλημα τῶν ἐθνικῶν πολιτισμῶν καί τῶν ἐθνικῶν γλωσσῶν, δέν μποροῦν νά λυθοῦν στά πλαίσια ἑνός κράτους, στά πλαίσια τῆς ΕΣΣΔ;

Νά πῶς ἔχουν τά πράγματα, σύντροφοι, σχετικά μέ τό ἐθνικό ζήτημα γενικά, καί ἰδιαίτερα μέ τό σημείωμα πάνω στό ἐθνικό ζήτημα, πού ἀνάφερα παραπάνω.

Ἐπιτρέψτε μου τώρα νά περάσω στούς λόγους τῶν πρώην ἡγετῶν τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης.

Τί ζητάει τό συνέδριο ἀπό τούς πρώην ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης; Μήπως μετάνοια, αὐτομαστίγωση; Φυσικά, ὄχι! Ποτέ τό κόμμα μας, τό συνέδριο τοῦ κόμματός μας δέ θά φτάσει στό σημεῖο νά ζητήσει ἀπό τά μέλη τοῦ κόμματος κάτι πού μπορεῖ νά τά ταπεινώσει.

Τό συνέδριο ζητάει ἀπ' τούς πρώην ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης τρία πράγματα:

πρῶτο, νά καταλάβουν καλά ὅτι ἀνάμεσα στή γραμμή τοῦ κόμματος καί τή γραμμή πού αὐτοί ὑπεράσπιζαν ὑπάρχει ἄβυσσος, ὅτι ἡ γραμμή πού αὐτοί ὑποστήριζαν ὁδηγεῖ ἀντικειμενικά ὄχι στή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀλλά στή νίκη τοῦ καπιταλισμοῦ (φωνές: «Σωστά!»)·

δεύτερο, νά στιγματίσουν αὐτήν τή γραμμή σάν ἀντιλενινιστική καί νά τήν ἀποκηρύξουν ἀνοιχτά καί τίμια (φωνές: «Σωστά!»)·

τρίτο, νά σταθοῦν στό πλευρό μας καί νά διεξάγουν μαζί μέ μᾶς ἀποφασιστικό ἀγώνα ἐνάντια στούς κάθε λογῆς φορεῖς τῆς δεξιᾶς παρέκκλισης. (Φωνές: «Σωστά!». Θυελλώδικα χειροκροτήματα).

Νά τί ζητάει τό συνέδριο ἀπό τούς πρώην ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης.

Ὑπάρχει μήπως σ' αὐτές τίς ἀπαιτήσεις κάτι τό ταπεινωτικό γι' αὐτούς, σάν ἀνθρώπους πού ἐπιθυμοῦν νά παραμείνουν μπολσεβίκοι;

Εἶναι φανερό, πώς ἐδῶ δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει τίποτε τό ταπεινωτικό. Κάθε μπολσεβίκος, κάθε ἐπαναστάτης, κάθε μέλος τοῦ κόμματος πού σέβεται τόν ἑαυτό του θά καταλάβει, ὅτι μπορεῖ μόνο νά ἐξυψωθεῖ καί νά κερδίσει στά μάτια τοῦ κόμματος ἄν αναγνωρίσει ἀνοιχτά καί τίμια τά ὁλοφάνερα καί ἀδιαφιλονίκητα γεγονότα.

Νά γιατί νομίζω πώς οἱ κουβέντες τοῦ Τόμσκι, ὅτι θέλουν νά τόν στείλουν στήν ἔρημο Γκόμπι καί νά τόν ἀναγκάσουν νά τρώει ἀκρίδες καί μέλι ἄγριο εἶναι ἀνόητα φαιδρολογήματα ἐπαρχιώτικου-κωμειδυλλιακοῦ χαρακτήρα πού δέν ἔχουν τίποτε τό κοινό μέ τήν ἀξιοπρέπεια τοῦ ἐπαναστάτη. (Γέλια. Χειροκροτήματα).

Μποροῦν νά ρωτήσουν, γιατί λοιπόν τό συνέδριο προβάλλει ξανά στούς πρώην ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης αὐτές τίς ἀπαιτήσεις;

Μήπως δέν εἶναι γεγονός, ὅτι οἱ ἀπαιτήσεις αὐτές τούς εἶχαν κιόλας προβληθεῖ μιά φορά τό Νοέμβρη τοῦ 1929, στήν Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ[4]; Μήπως δέν εἶναι γεγονός, ὅτι αὐτοί, οἱ πρώην ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης, δέχτηκαν τότε αὐτές τίς ἀπαιτήσεις, παραιτήθηκαν ἀπό τή γραμμή τους, ἀναγνωρίζοντας ὅτι εἶναι λαθεμένη, ἀναγνώρισαν τήν ὀρθότητα τῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος καί ὑποσχέθηκαν νά παλαίψουν μαζί μέ τό κόμμα ἐνάντια στή δεξιά παρέκκλιση; Μάλιστα, ὅλα αὐτά ἔγιναν. Γιά ποιό πράγμα πρόκειται λοιπόν; Πρόκειται γιά τό ὅτι δέν ἐκπλήρωσαν τήν ὑπόσχεσή τους, δέν ἐκπλήρωσαν καί δέν ἐκπληρώνουν τίς ὑποχρεώσεις πού ἀνέλαβαν ἐδῶ καί ἑφτά μῆνες. (Φωνές: «Σωστά!»). Ὁ Οὐγκλάνοφ εἶχε ἀπόλυτο δίκιο ὅταν δήλωσε στό λόγο του, ὅτι δέν ἐκπλήρωσαν τίς ὑποχρεώσεις πού ἀνέλαβαν ἀπέναντι στήν Ὁλομέλεια τοῦ Νοέμβρη τῆς ΚΕ.

Νά ποῦ βρίσκεται ἡ πηγή τῆς δυσπιστίας πού συναντοῦν τώρα σέ τοῦτο τό συνέδριο.

Νά γιατί τό συνέδριο προβάλλει ξανά σ' αὐτούς τίς ἀπαιτήσεις του.

Ὁ Ρίκοφ, ὁ Τόμσκι καί ὁ Οὐγκλάνοφ παραπονέθηκαν ἐδῶ ὅτι τό συνέδριο τούς βλέπει μέ δυσπιστία. Μά ποιός φταίει γι' αὐτό; Φταῖνε οἱ ἴδιοι. Ὅποιος δέν ἐκπληρώνει τίς ὑποχρεώσεις του, αὐτός δέν πρέπει νά περιμένει ἐμπιστοσύνη.

Παρουσιάστηκαν ἄραγε στούς πρώην ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης, δυνατότητες, εὐκαιρίες γιά νά ἐκπληρώσουν τήν ὑπόσχεσή τους καί νά βάλουν τελεία καί παύλα στό παρελθόν; Φυσικά, παρουσιάστηκαν. Τί ἔκαναν ὅμως στή διάρκεια ἑφτά μηνῶν γιά νά χρησιμοποιήσουν αὐτές τίς δυνατότητες καί τίς εὐκαιρίες; Τίποτα.

Πρίν ἀπό λίγο καιρό ὁ Ρίκοφ ἦταν στή Συνδιάσκεψη τῶν Οὐραλίων[5]. Εἶχε συνεπῶς τήν πιό εὐνοϊκή εὐκαιρία νά διορθώσει τά λάθη του. Καί τί συνέβηκε; Ἀντί νά ξεκόψει ἀνοιχτά καί ἀποφασιστικά ἀπό τίς ταλαντεύσεις του, ἄρχισε ἐκεῖ τά «κορδελάκια» καί τίς μανοῦβρες. Εἶναι εὐνόητο, ὅτι ἡ Συνδιάσκεψη τῶν Οὐραλίων δέν μποροῦσε νά μή τοῦ δόσει τήν ἀπάντηση πού ἔπρεπε.

Συγκρίνετε τώρα τό λόγο τοῦ Ρίκοφ στή Συνδιάσκεψη τῶν Οὐραλίων μέ τό λόγο του στό 16ο Συνέδριο. Ἀνάμεσά τους ὑπάρχει ἄβυσσος. Ἐκεῖ κάνει «κορδελάκια» καί μανοῦβρες, πολεμώντας ἐνάντια στή Συνδιάσκεψη τῶν Οὐραλίων. Ἐδῶ προσπαθεῖ ἀνοιχτά καί δημόσια νά ἀναγνωρίσει τά λάθη του, προσπαθεῖ νά ξεκόψει ἀπ' τή δεξιά ἀντιπολίτευση καί ὑπόσχεται νά ὑποστηρίζει τό κόμμα στήν πάλη του ἐνάντια στίς παρεκκλίσεις. Ἀπό ποῦ προῆλθε αὐτή ἡ ἀλλαγή, πῶς ἐξηγεῖται; Ἐξηγεῖται προφανῶς, μέ τήν ἀπειλητική κατάσταση πού δημιουργήθηκε στό κόμμα γιά τούς πρώην ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης. Γι' αὐτό δέν εἶναι ἐκπληκτικό πώς στό συνέδριο δημιουργήθηκε μιά ὁρισμένη ἐντύπωση: ὅσο δέν τούς σφίξεις αὐτούς τούς ἀνθρώπους, δέ θά βγάλεις τίποτα ἀπ' αὐτούς. (Ὅλοι γελοῦν. Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Παρουσιάστηκε ἄραγε στόν Οὐγκλάνοφ ἡ δυνατότητα νά ἐκπληρώσει τήν ὑπόσχεση πού ἔδοσε στήν Ὁλομέλεια τοῦ Νοέμβρη τῆς ΚΕ; Μάλιστα, παρουσιάστηκε. Ἐννοῶ τήν ἐξωκομματική συνέλευση τοῦ ἐργοστασίου «Μοσελέκτρικ», ὅπου ὁ Οὐγκλάνοφ μίλησε πρίν ἀπό λίγο καιρό. Καί τί συνέβηκε; Ἀντί νά μιλήσει, ὅπως ταιριάζει σέ μπολσεβίκο, αὐτός ἄρχισε νά κατακρίνει τή γραμμή τοῦ

κόμματος. Εἶναι εὐνόητο, ὅτι γι' αὐτό πῆρε τήν ἀπάντηση πού τοῦ χρειαζότανε ἀπό τόν πυρήνα τοῦ ἐργοστασίου.

Συγκρίνετε τώρα αὐτό τό λόγο του μέ τή δήλωσή του πού δημοσιεύεται σήμερα στήν «Πράβντα». Ἀνάμεσά τους ὑπάρχει ἄβυσσος. Πῶς ἐξηγεῖται αὐτή ἡ ἀλλαγή; Μέ τήν ἴδια πάλι ἀπειλητική κατάσταση πού δημιουργήθηκε γύρω ἀπό τούς πρώην ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης. Τί τό ἐκπληκτικό λοιπόν, ἄν τό συνέδριο ἔβγαλε ἀπό δῶ ἕνα ὁρισμένο δίδαγμα: ἄν δέν τούς σφίξεις αὐτούς τούς ἀνθρώπους, δέ θά βγάλεις τίποτα ἀπ' αὐτούς. (Ὅλοι γελοῦν. Χειροκροτήματα).

Ἤ, λχ., ὁ Τόμσκι. Πρίν ἀπό λίγο καιρό ἦταν στήν Τυφλίδα, στή Συνδιάσκεψη τῆς Ὑπερκαυκασίας[6]. Εἶχε συνεπῶς τήν εὐκαιρία νά διορθώσει τά λάθη του. Καί τί συνέβηκε; Στό λόγο του ἐκεῖ μίλησε γιά τά σοβχόζ, τά κολχόζ, τούς συνεταιρισμούς, τήν πολιτιστική ἐπανάσταση καί γιά πολλά ἄλλα παρόμοια πράγματα, μά γιά τό κύριο, δηλαδή γιά τήν ὁπορτουνιστική δουλιά του στό Κεντρικό Συμβούλιο τῶν Συνδικάτων τῆς ΕΣΣΔ, δέν εἶπε οὔτε λέξη. Κι αὐτό λέγεται ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεων, πού ἀνέλαβε ἀπέναντι στό κόμμα! Θέλησε νά ξεγελάσει τό κόμμα, χωρίς νά καταλαβαίνει ὅτι τόν καθένα ἀπό μᾶς τόν παρακολουθοῦν ἑκατομμύρια μάτια καί ὅτι συνεπῶς δέν μπορεῖς νά ξεγελάσεις κανένα.

Συγκρίνετε τώρα τό λόγο του στήν Τυφλίδα μέ τό λόγο του σέ τοῦτο τό συνέδριο, ὅπου ἀναγνώρισε ἀπροκάλυπτα καί ἀνοιχτά τά ὁπορτουνιστικά του λάθη στήν καθοδήγηση τοῦ ΚΣΣ τῆς ΕΣΣΔ. Ἀνάμεσά τους ὑπάρχει ἄβυσσος. Πῶς ἐξηγεῖται αὐτή ἡ διαφορά; Ἡ διαφορά αὐτή ἐξηγεῖται μέ τήν ἴδια πάλι ἀπειλητική κατάσταση πού δημιουργήθηκε γύρω ἀπό τούς πρώην ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης. Τί τό ἐκπληκτικό λοιπόν, ἄν τό συνέδριο

προσπάθησε νά πιέσει ὅπως πρέπει αὐτούς τούς συντρόφους γιά νά πετύχει ἀπό μέρους τους τήν ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεών τους; (Χειροκροτήματα. Γέλια σέ ὅλη τήν αἴθουσα).

Νά ποῦ βρίσκεται ἡ πηγή τῆς δυσπιστίας πού ἐξακολουθεῖ νά τρέφει ἀκόμα τό συνέδριο πρός αὐτούς τούς συντρόφους.

Πῶς ἐξηγεῖται αὐτή ἡ, κάτι περισσότερο ἀπό παράξενη, συμπεριφορά τῶν πρώην ἡγετῶν τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης;

Πῶς ἐξηγεῖται τό γεγονός, ὅτι στήν περίοδο πού πέρασε δέν προσπάθησαν οὔτε μιά φορά νά ἐκπληρώσουν τίς ὑποχρεώσεις τους θεληματικά, χωρίς πίεση ἀπ' ἔξω;

Αὐτό ἐξηγεῖται τουλάχιστο ἀπό δυό αἰτίες.

Πρῶτο, μέ τό ὅτι, μή ὄντας ἀκόμα ὁλότελα βέβαιοι γιά τήν ὀρθότητα τῆς κομματικῆς γραμμῆς, συνέχιζαν σιωπηρά κάποια φραξιονιστική δουλιά, λούφαζαν προσωρινά καί καραδοκοῦσαν τήν κατάλληλη εὐκαιρία γιά νά ξανχεπιτεθοῦν ἀνοιχτά ἐνάντια στό κόμμα. Ὅταν μαζεύονταν στίς φραξιονιστικές συνελεύσεις τους καί συζητοῦσαν τά κομματικά ζητήματα, ἔκαναν συνήθως τόν ἑξῆς λογαριασμό: ἄς περιμένουμε ὥς τήν ἄνοιξη, ἴσως τό κόμμα ἀποτύχει στή σπορά, καί τότε χτυπᾶμε ὅπως χρειάζεται. Ἡ ἄνοιξη, ὡστόσο, δέν τούς ἔδινε κανένα πλεονέχτημα, γιατί ἡ σπορά τέλειωνε κανονικά. Τότε ἔκαναν καινούργιο λογαριασμό: ἄς περιμένουμε ὥς τό φθινόπωρο, ἴσως τό κόμμα ἀποτύχει στή συγκέντρωση σιτηρῶν, καί τότε χτυπᾶμε τήν ΚΕ. Μά καί τό φθινόπωρο τούς γελοῦσε, ἀφήνοντάς τους στά κρύα τοῦ λουτροῦ. Καί ἐπειδή ἡ ἄνοιξη καί τό φθινόπωρο ἐπαναλαβαίνονται κάθε χρόνο, οἱ πρώην ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης ἐξακολουθοῦσαν νά λουφάζουν, στηρίζοντας ξανά τίς ἐλ-

πίδες τους πότε στήν άνοιξη καί πότε στό φθινόπωρο. (Δυνατά γέλια σέ δλη τήν αίθουσα).

Είναι ευνόητο, δτι λουφάζοντας άπό έποχή σέ έποχή καί καραδοκώντας τήν εύνοϊκή στιγμή γιά νά χτυπήσουν τό κόμμα, δέν μπορούσαν νά έκπληρώσουν τίς ύποχρεώσεις τους.

Τέλος, ή δεύτερη αιτία. Η δεύτερη αύτή αιτία συνίσταται στό δτι οί πρώην ήγέτες τής δεξιάς άντιπολίτευσης δέν καταλαβαίνουν τούς μπολσεβίκικους ρυθμούς μας άνάπτυξης, δέν πιστεύουν σ' αύτούς τούς ρυθμούς καί γενικά δέν παραδέχονται τίποτα πού βγαίνει έξω άπό τά πλαίσια τής βαθμιαίας άνάπτυξης, άπό τά πλαίσια τού αύθόρμητου. Κάτι περισσότερο: οί μπολσεβίκικοι ρυθμοί μας, οί νέοι μας δρόμοι άνάπτυξης, πού συνδέονται μέ τήν περίοδο τής άνασυγκρότησης, ή δξυνση τής ταξικής πάλης καί οί συνέπειες αύτής τής δξυνσης τούς έμπνέουν άνησυχία, σύγχυση, φόβο, τρόμο. Γι' αύτό είναι ευνόητο δτι άπεχθάνονται καθετί πού συνδέεται μέ τά πιό αιχμηρά συνθήματα τού κόμματός μας.

Πάσχουν άπό τήν ίδια άρρώστια πού έπασχε καί ό γνωστός ήρωας τού Τσέχοφ, ό δάσκαλος τής έλληνικής γλώσσας Μπέλικοφ, «ό άνθρωπος στό καβούκι». Θυμάστε τό διήγημα τού Τσέχοφ «Άνθρωπος στό καβούκι»; Ό ήρωας αύτός, δπως είναι γνωστό, γύριζε πάντα μέ γαλότσες, μέ παλτό φοδραρισμένο μέ βάτα καί μέ ομπρέλα, καί δταν ό καιρός ήταν ζεστός καί δταν ήταν κρύος. «Συγνώμη, τί τίς θέλετε τίς γαλότσες καί τό παλτό μέ βάτα Ιούλη μήνα, μέ τέτια ζέστη;»—ρωτούσαν τό Μπέλικοφ. «Γιά κάθε ένδεχόμενο—άπαντούσε ό Μπέλικοφ—μή τυχόν καί συμβεί τίποτε: κι άν ξαφνικά πέσει παγωνιά, τί γίνεται τότε;». (Όλοι γελούν. Χειροκροτήματα). Φοβόταν, σάν τήν πανούκλα, καθετί τό και-

νούργιο, καθετί πού έβγαινε έξω άπό τό συνηθισμένο κύκλο τής άτονης ρουτινιέρικης ζωής. Άνοιξε νέο έστιατόριο—ό Μπέλικοφ άνησυχεί: «αύτό, βέβαια, μπορεί νάναι καί καλό νά ύπάρχει ένα έστιατόριο, άλλά κοιτάχτε μή τυχόν καί συμβεί τίποτα». Όργανώθηκε δραματικός δμιλος, άνοιξε άναγνωστήριο—ό Μπέλικοφ πάλι άνησυχεί: «δραματικός δμιλος, νέο άναγνωστήριο, γιά ποιό λόγο τάχα; Κοιτάχτε μή τυχόν καί συμβεί τίποτα». (Όλοι γελούν).

Τό ίδιο πρέπει νά πούμε καί γιά τούς πρώην ήγέτες τής δεξιάς άντιπολίτευσης. Θυμάστε τήν ιστορία τής ύπαγωγής τών άνώτατων τεχνικών έκπαιδευτηρίων στά οικονομικά Λαϊκά Έπιτροπάτα; Θέλαμε νά ύπαγάγουμε στό Άνώτατο Συμβούλιο Λαϊκής Οικονομίας δλο-δλο δυό άνώτατες τεχνικές σχολές. Ένα ζήτημα, θά νόμιζε κανείς, άσήμαντο. Κι δμως συναντήσαμε άπεγνωσμένη άντίσταση άπό τούς δεξιούς παρεκκλιστές. «Νά ύπαχθούν δυό άνώτατες τεχνικές σχολές στό ΑΣΛΟ; Γιατί; Δέν είναι καλύτερα νά περιμένουμε; Κοιτάχτε μή τυχόν καί συμβεί τίποτε άπ' αύτήν τήν ιστορία». Σήμερα δλες οί άνώτατες τεχνικές σχολές μας έχουν ύπαχθεί στά οικονομικά λαϊκά έπιτροπάτα. Καί δέ συνέβηκε τίποτε—ζούμε.

Η, λχ., τό ζήτημα τών έκτακτων μέτρων ένάντια στούς κουλάκους. Θυμάστε τί ύστερικές σκηνές μάς έκαναν γύρω άπ' αύτό οί ήγέτες τής δεξιάς άντιπολίτευσης: «Έκτακτα μέτρα ένάντια στούς κουλάκους; Γιατί; Δέν είναι καλύτερα νά έφαρμόζουμε φιλελεύθερη πολιτική άπέναντι στούς κουλάκους; Κοιτάχτε μή τυχόν καί συμβεί τίποτε άπ' αύτήν τήν ιστορία». Καί τώρα έμείς έφαρμόζουμε πολιτική έξάλειψης τών κουλάκων σάν τάξης, πολιτική πού σέ σύγκριση μ' αύτήν τά έκτακτα μέτρα

ἐνάντια στούς κουλάκους δέν εἶναι τίποτε. Καί δέ συνέβηκε τίποτε—ζοῦμε.

Ἤ, λχ., τό ζήτημα τῶν κολχόζ καί τῶν σοβχόζ. «Σοβχόζ καί κολχόζ; Τί χρειάζονται; Γιατί νά βιαστοῦμε; Κοιτάχτε μή τυχόν καί συμβεῖ τίποτε μ' αὐτά τά σοβχόζ καί τά κολχόζ».

Καί τά λοιπά καί τά λοιπά.

Νά αὐτός ἀκριβῶς ὁ φόβος τοῦ καινούργιου, ἡ ἀνικανότητα νά ἀντιμετωπίσουν μέ καινούργιο τρόπο τά καινούργια ζητήματα, αὐτή ἡ ἀνησυχία—«μή τυχόν καί συμβεῖ τίποτε»—αὐτά τά χαρακτηριστικά τοῦ ἀνθρώπου στό καβούκι, αὐτά εἶναι πού ἐμποδίζουν τούς πρώην ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης νά συγχωνευθοῦν ἀληθινά μέ τό κόμμα.

Ἰδιαίτερα γελοῖες μορφές παίρνουν σ' αὐτούς τά χαρακτηριστικά αὐτά τοῦ ἀνθρώπου στό καβούκι, ὅταν ἐμφανίζονται δυσκολίες, ὅταν ἐμφανιστεῖ στόν ὁρίζοντα τό παραμικρό συννεφάκι. Μᾶς παρουσιάστηκε κάπου μιά δυσκολία, ἕνα ἐμπόδιο, αὐτοί ἀμέσως ἀνησυχοῦν: μή τυχόν καί συμβεῖ τίποτε. Σύρθηκε κάπου μιά κατσαρίδα, πρίν προφτάσει ἀκόμα νά βγεῖ καλά-καλά ἀπ' τήν τρύπα της, αὐτοί τινάζονται κιόλας πρός τά πίσω, τούς πιάνει τρόμος κι ἀρχίζουν νά μπήγουν τίς φωνές γιά καταστροφή, γιά χαμό τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. (Ὅλοι γελοῦν δυνατά).

Τούς καθησυχάζουμε καί προσπαθοῦμε νά τούς πείσουμε, ὅτι ἐδῶ δέν ὑπάρχει ἀκόμα τίποτε τό ἐπικίνδυνο, ὅτι δέν εἶναι παρά μιά κατσαρίδα πού δέν πρέπει νά τή φοβοῦνται. Τοῦ κάκου! Αὐτοί συνεχίζουν νά τσιρίζουν τό δικό τους: «Τί κατσαρίδα; Κατσαρίδα εἶναι αὐτό ἤ χίλια λυσσασμένα θηρία! Αὐτό δέν εἶναι κατσαρίδα, ἀλλά ἄβυσσος, χαμός τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας»... Καί «τράβα κορδέλα»... Ὁ Μπουχάριν παίρνοντας ἀφορμή ἀπ' αὐτό γράφει θέσεις καί τίς στέλνει στήν ΚΕ, βεβαιώνοντας ὅτι ἡ πολιτική τῆς ΚΕ ἔφερε τή χώρα ὥς τό χαμό, ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία σίγουρα θά χαθεῖ, ἄν ὄχι ἀμέσως, τότε τό πολύ σέ ἕνα μήνα. Ὁ Ρίκοφ προσχωρεῖ στίς θέσεις τοῦ Μπουχάριν, διευκρινίζοντας ὅμως ὅτι ἔχει μιά σοβαρότατη διαφωνία μέ τό Μπουχάριν πού συνίσταται στό ὅτι, κατά τή δική του γνώμη, ἡ Σοβιετική ἐξουσία θά χαθεῖ ὄχι σέ ἕνα μήνα, μά σέ ἕνα μήνα καί δυό μέρες. (Ὅλοι γελοῦν). Ὁ Τόμσκι προσχωρεῖ στίς ἀπόψεις τοῦ Μπουχάριν καί τοῦ Ρίκοφ, μά διαμαρτύρεται γιατί δέν τά κατάφεραν νά τά βολέψουν χωρίς θέσεις, δέν τά κατάφεραν νά τά βολέψουν χωρίς ντοκουμέντο πού γι' αὐτό, θά χρειαστεῖ ἔπειτα νά δόσουν λόγο: «Πόσες φορές σᾶς εἶπα—κάνετε ὅ,τι θέλετε, μά μήν ἀφήνετε ντοκουμέντα, μήν ἀφήνετε ἴχνη». (Ὁμηρικά γέλια σέ ὅλη τήν αἴθουσα. Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πώς ἀργότερα, ὕστερα ἀπό ἕνα χρόνο, ὅταν καί στόν κάθε ἠλίθιο γίνεται ὁλοφάνερο ὅτι ὁ κίνδυνος τῆς κατσαρίδας δέν ἀξίζει οὔτε πεντάρα τσακιστή, οἱ ὀπαδοί τῆς δεξιᾶς παρέκκλισης ἀρχίζουν νά συνέρχονται καί παίρνοντας κουράγιο, εἶναι ἕτοιμοι ἀκόμα καί νά κοκορευτοῦν, δηλώνοντας πώς δέ φοβοῦνται καμιά κατσαρίδα, πώς ἡ κατσαρίδα αὐτή εἶναι, ἐξάλλου, τόσο ἀδύνατη καί ψόφια. (Γέλια. Χειροκροτήματα). Αὐτό ὅμως ὕστερα ἀπό ἕνα χρόνο. Μά στό μεταξύ—ἄντε νά παιδεύεσαι μ' αὐτούς τούς κωλυσιεργούς...

Νά, σύντροφοι, οἱ λόγοι πού ἐμποδίζουν τούς πρώην ἀρχηγούς τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης νά πλησιάσουν πιό πολύ τόν πυρήνα τῆς κομματικῆς καθοδήγησης καί νά συγχωνευτοῦν μ' αὐτόν ὁλοκληρωτικά.

Πῶς μπορεῖ νά διορθωθεῖ αὐτή ἡ κατάσταση;

Μόνο ἕνα μέσο ὑπάρχει γι' αὐτό: νά ξεκόψουν τελειωτικά ἀπό τό παρελθόν τους, νά ἐπανεξοπλιστοῦν καί νά συγχωνευτοῦν σέ ἕνα ἑνιαῖο σύνολο μέ τήν ΚΕ τοῦ κόμματός μας στήν πάλη της γιά μπολσεβίκικους ρυθμούς ἀνάπτυξης, στήν πάλη της ἐνάντια στή δεξιά παρέκκλιση.

Ἄλλα μέσα δέν ὑπάρχουν.

Θά μπορέσουν νά τό κάνουν αὐτό οἱ πρώην ἀρχηγοί τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης—καλά. Δέ θά μπορέσουν, ἄς τά βάζουν μέ τόν ἑαυτό τους. (Π α ρ α τ ε τ α μ έ ν α χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α σέ ὅ λ η τ ή ν α ἴ θ ο υ σ α. Ἐ π ε υ φ η μ ί ε ς. Ὅ λ ο ι σ η κ ώ ν ο ν τ α ι ὄ ρ θ ι ο ι κ α ί τ ρ α γ ο υ δ ο ῦ ν τ ή «Δ ι ε θ ν ῆ»).

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 181, 3 τοῦ Ἰούλη 1930.

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟ σ. ΣΑΤΟΥΝΟΦΣΚΙ

σ. Σατουνόφσκι!

Τό πρῶτο Σας γράμμα (γιά τό Λίμπκνεχτ) δέν τό θυμᾶμαι. Τό δεύτερο γράμμα (γιά τήν κριτική) τό διάβασα. Ἡ κριτική, βέβαια, εἶναι ἀναγκαία καί ὑποχρεωτική, ἀλλά μέ ἕναν ὅρο: νά μήν εἶναι ἄγονη. Δυστυχῶς, τήν κριτική Σας δέν μπορεῖ κανείς νά μήν τή θεωρήσει ἄγονη. Παίρνω τήν κριτική Σας σημεῖο πρός σημεῖο.

1) Δέν εἶναι σωστό ὅτι στήν προεπαναστατική περίοδο μ ό ν ο οἱ κουλάκοι ἀγόραζαν γῆ. Στήν πραγματικότητα ἀγόραζαν γῆ καί οἱ κουλάκοι καί οἱ μ ε σ α ῖ ο ι ἀ γ ρ ό τ ε ς. Ἄν πάρουμε τά ἀγροτικά νοικοκυριά πού ἀγόραζαν γῆ καί τά κατατάξουμε σέ κοινωνικές ὁμάδες, θά βροῦμε ὅτι ὁ ἀριθμός τῶν νοικοκυριῶν τῶν μεσαίων ἀγροτῶν εἶναι μεγαλύτερος ἀπ' τῶν κουλάκων. Ἄν, ὅμως, δοῦμε τό ζήτημα ἀπ' τήν ἄποψη τῆς ἔκτασης τῶν γαιῶν πού ἀγοράστηκαν, τότε ἡ ὑπεροχή θά εἶναι μέ τό μέρος τῶν κουλάκων. Στό λόγο μου εἶχα, φυσικά, ὑπόψη μου τούς μεσαίους ἀγρότες.

2) Ἡ φράση γιά ἐπάνοδο τῶν στενοκέφαλων στίς λενινιστικές θέσεις εἶναι μιά διαφορετική ἔκφραση τῆς ἰδέας ὅτι οἱ στενοκέφαλοι ἀπαρνήθηκαν τά λάθη τους. Νομίζω πώς αὐτό εἶναι ξεκάθαρο καί εὐκολονόητο. Ἡ «κριτική» Σας παρατήρηση πάνω σ' αὐτό εἶναι ἁπλῶς διασκεδαστική.

3) Δέν ἔχετε ἐπίσης δίκιο καί στό ζήτημα τῆς μετατροπῆς τῆς σίκαλης σέ τροφή γιά τά γουρούνια. Ἐγώ δέ μίλησα γιά τό ἄν ἡ σίκαλη εἶναι κατάλληλη καί γιά τά γουρούνια. Ἐγώ μίλησα γιά τήν κρίση ὑπερπαραγωγῆς τῆς σίκαλης[8] πού κάνει ἀσύμφορη τήν ἐπέκταση τῆς καλλιέργειάς της καί ἀναγκάζει τούς καπιταλιστές (γιά νά κρατοῦν τίς τιμές) νά χαλᾶν τή σίκαλη μέ εἰδικό χημικό τρόπο πού τήν κάνει κατάλληλη μόνο γιά νά παχαίνουν τά γουρούνια (τέτια σίκαλη δέν κάνει γιά τροφή τῶν ἀνθρώπων). Πῶς μπορέσατε νά παραβλέψετε αὐτή τή «λεπτομέρεια»;

4) Πολύ περισσότερο δέν ἔχετε δίκιο σχετικά μέ τό σάπισμα τοῦ καπιταλισμοῦ πού ἀποκλείει τάχα τήν ἀνάπτυξη τοῦ καπιταλισμοῦ. Διαβάστε τόν «Ἰμπεριαλισμό»[9] τοῦ Ἰλίτς καί θά καταλάβετε ὅτι τό σάπισμα τοῦ καπιταλισμοῦ σέ ὁρισμένους κλάδους καί χῶρες δέν ἀποκλείει, ἀλλά προϋποθέτει τήν ἀνάπτυξη τοῦ καπιταλισμοῦ σέ ἄλλους κλάδους καί χῶρες. Πῶς μπορέσατε νά μήν προσέξετε αὐτή τή «λεπτομέρεια» στό Λένιν; Κριτικάρετε παρακαλῶ, μά κριτικάρετε ξεκινώντας ἀπ' τήν ἄποψη τοῦ Λένιν, καί μόνο ἀπ' αὐτήν τήν ἄποψη, ἄν θέλετε ἡ κριτική Σας νά εἶναι δημιουργική.

5) Δέν ἔχετε ἐπίσης δίκιο ὅταν χαρακτηρίζετε τή χώρα μας σάν χώρα «τύπου ἀποικιακῶν χωρῶν». Οἱ ἀποικιακές χῶρες εἶναι βασικά προκαπιταλιστικές χῶρες. Ἐνῶ ἡ χώρα μας εἶναι μετακαπιταλιστική χώρα. Οἱ πρῶτες δέν ἔφτασαν ὥς τόν ἀναπτυγμένο καπιταλισμό. Ἡ δεύτερη ξεπέρασε τόν ἀναπτυγμένο καπιταλισμό. Εἶναι δυό θεμελιακά διαφορετικοί τύποι. Πῶς εἶναι δυνατό νά ξεχνᾶμε αὐτήν τή «λεπτομέρεια» σ. κριτικέ;

6) Σᾶς προκαλεῖ ἔκπληξη τό γεγονός ὅτι κατά τή γνώμη τοῦ Στάλιν τά καινούργια οἰκονομικά στελέχη πρέπει νά εἶναι πιό ἔμπειρα, ἀπό τεχνική ἄποψη, ἀπό τά παλιά[10]. Γιατί; Θά ρωτήσει κανείς. Μήπως δέν εἶναι ἀλήθεια ὅτι τά παλιά μας οἰκονομικά στελέχη ἀναπτύχθηκαν στήν περίοδο τῆς ἀνόρθωσης, στήν περίοδο τῆς ἀπασχόλησης τῶν παλιῶν ἐργοστασίων, πού ἀπό τεχνική ἄποψη ἦταν καθυστερημένα καί γι' αὐτό δέν πρόσφεραν μεγάλη τεχνική πείρα; Μήπως δέν εἶναι ἀλήθεια ὅτι στήν περίοδο τῆς ἀνασυγκρότησης, τότε πού εἰσάγεται ἡ νέα σύγχρονη τεχνική, τά παλιά οἰκονομικά στελέχη χρειάζεται νά μετεκπαιδεύονται σέ καινούργια βάση καί συχνά παραχωροῦν τή θέση τους σέ νέα, πιό καταρτισμένα, ἀπό τεχνική ἄποψη, στελέχη; Μήπως θ' ἀρνηθεῖτε ὅτι τά παλιά μας οἰκονομικά στελέχη, πού ἀναπτύχθηκαν στίς συνθῆκες τῆς ἔναρξης τῆς λειτουργίας καί ἀπασχόλησης τῶν παλιῶν ἐργοστασίων, συχνά ἀποδείχνονται ἐντελῶς ἄοπλα ὄχι μόνο μπροστά στή νέα τεχνική, μά καί μπροστά στούς καινούργιους ρυθμούς μας;

7) Δέ θίγω τά ἄλλα σημεῖα τοῦ γράμματός Σας πού εἶναι πιό μικρόλογα καί ἀσήμαντα καί ἐξίσου λαθεμένα.

8) Μιλᾶτε γιά τήν «ἀφοσίωσή» Σας σέ μένα. Ἴσως νά εἶναι μιά φράση πού Σᾶς ξέφυγε τυχαῖα. Ἴσως... Ἄν, ὅμως, δέν εἶναι τυχαία φράση, τότε θά Σᾶς συμβούλευα νά πετάξετε τήν «ἀρχή» τῆς ἀφοσίωσης σέ πρόσωπα. Αὐτό δέν εἶναι μπολσεβίκικο. Νά ἔχετε ἀφοσίωση στήν ἐργατική τάξη, στό κόμμα της, στό κράτος της. Αὐτό εἶναι ἀναγκαῖο καί καλό. Μά μήν τή συγχέετε μέ τήν ἀφοσίωση σέ πρόσωπα, μ' αὐτό τό κούφιο καί ἄχρηστο διανοουμενίστικο μπιχλιμπίδι.

Μέ κομμουνιστικό χαιρετισμό

Ι. Στάλιν

Αὔγουστος 1930

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟ σ. ΤΣ-Ε

Σύντροφε Τσ-έ!

Τό σημείωμά Σας είναι γεμάτο παρανοήσεις. Στήν εἰσήγησή μου στή 15η Κομματική Συνδιάσκεψη γίνεται λόγος «γιά τήν ἑνότητα τῶν συμφερόντων τῆς ἐκβιομηχάνισης (δηλ. τοῦ προλεταριάτου) καί τῶν συμφερόντων τῶν βασικῶν μαζῶν τῶν ἐργαζόμενων στρωμάτων τοῦ πληθυσμοῦ». Ἐκεῖ λέγεται ὅτι ἡ δική μας μέθοδος ἐκβιομηχάνισης, δηλ. ἡ σοσιαλιστική μέθοδος ἐκβιομηχάνισης «ὁδηγεῖ ὄχι στήν ἐξαθλίωση τῶν ἑκατομμυρίων τῶν μαζῶν, ἀλλά στήν καλυτέρευση τῆς ὑλικῆς κατάστασης αὐτῶν τῶν μαζῶν, ὄχι στήν ὄξυνση τῶν ἐσωτερικῶν ἀντιθέσεων, ἀλλά στήν ἐξομάλυνση καί τήν ὑπερνίκησή τους»[11]. Συνεπῶς, ἐδῶ πρόκειται γιά τή συμμαχία τῆς ἐργατικῆς τάξης μέ τίς βασικές μάζες τῶν ἐργαζομένων καί πρίν ἀπ' ὅλα μέ τίς βασικές μάζες τῆς ἀγροτιᾶς. Συνεπῶς, πρόκειται γιά τίς ἀντιθέσεις μέσα στή συμμαχία πού θά ἐξομαλύνονται καί θά λύνονται εὐνοϊκά στό βαθμό τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἐκβιομηχάνισης, δηλ. στό βαθμό τῆς ἀνάπτυξης τῶν δυνάμεων καί τῆς ἐπιροῆς τοῦ προλεταριάτου μέσα στή χώρα.

Νά γιά ποιό πράγμα γίνεται λόγος στήν εἰσήγησή μου.

Σεῖς ὅμως ξεχνώντας τα ὅλα αὐτά, μιλᾶτε γιά ἀντι-

θέσεις ἀνάμεσα στό προλεταριάτο καί τούς κουλάκους, δηλ. γιά ἀντιθέσεις ἔξω ἀπό τά πλαίσια τῆς συμμαχίας πού θά μεγαλώνουν καί θά ὀξύνονται ὅσο δέ διαλύσουμε τούς κουλάκους σάν τάξη.

Ἀπό δῶ βγαίνει ὅτι μπερδέψατε δυό διαφορετικά πράγματα. Μπερδέψατε τίς ἀντιθέσεις ἀνάμεσα στό προλεταριάτο καί τίς βασικές μάζες τῶν ἐργαζομένων μέ τίς ἀντιθέσεις ἀνάμεσα στό προλεταριάτο καί τούς κουλάκους.

Εἶναι καθαρό; Πιστεύω ὅτι εἶναι καθαρό.

Μέ κομμουν. χαιρετισμό

Ι. Στάλιν

Νοέμβρης 1930

Σύντροφε Τσ-έ!

1. Στό πρῶτο Σας γράμμα π α ί ζ α τ ε μέ τή λέξη «ἀντιθέσεις» καί β ά ζ α τ ε σ τ ό ἴ δ ι ο τ σ ο υ β ά λ ι τίς ἀντιθέσεις πού εἶναι ἔξω ἀπό τή συμμαχία (δηλ. τίς ἀντιθέσεις ἀνάμεσα στήν προλεταριακή διχτατορία καί τά καπιταλιστικά στοιχεῖα τῆς χώρας) μέ τίς ἀντιθέσεις μέσα στή συμμαχία (δηλ. μέ τίς ἀντιθέσεις ἀνάμεσα στό προλεταριάτο καί τίς βασικές μάζες τῆς ἀγροτιᾶς). Θά μπορούσατε νά μήν παίζετε αὐτό τό παιγνίδι πού εἶναι ἀπαράδεχτο γιά ἕνα μαρξιστή, ἄν κάνατε τόν κόπο νά καταλάβετε τίς βάσεις τῶν διαφωνιῶν τοῦ κόμματος μέ τούς τροτσκιστές. Οἱ τροτσκιστές μᾶς ἔλεγαν:

α) δ έ θ ά τ ά β γ ά λ ε τ ε π έ ρ α μέ τίς ἀντιθέσεις ἀνάμεσα στή μεσαία ἀγροτιά καί τήν ἐργατική τάξη, ὁ

μεσαῖος ἀγρότης καί ἡ ἐργατική τάξη θά τσακωθοῦν ὁπωσδήποτε καί ἡ συμμαχία θά διαλυθεῖ, ἄν δέν προλάβει ἡ βοήθεια τῆς νικηφόρας παγκόσμιας ἐπανάστασης·

β) δ έ θ ά κ α τ α ν ι κ ή σ ε τ ε τά καπιταλιστικά στοιχεῖα, δέ θά ἀποπερατώσετε τήν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ μέ τίς δικές σας δυνάμεις καί ὁ θερμιδόρ θά εἶναι ἀναπόφευχτος, ἄν δέν προλάβει ἡ βοήθεια τῆς νικηφόρας παγκόσμιας ἐπανάστασης.

Καί στά δυό αὐτά ζητήματα, ὅπως εἶναι γνωστό, οἱ τροτσκιστές ἡττήθηκαν. Σεῖς ὅμως δέ θελήσατε νά ἐμβαθύνετε στίς διαφωνίες μας μέ τούς τροτσκιστές. Γι' αὐτό στήν ἀπάντησή μου ἀναγκάστηκα νά ξεσκεπάσω τό παιγνίδι Σας μέ τή λέξη «ἀντιθέσεις» καί Σᾶς ὑπενθύμισα ὅτι δέν πρέπει νά βάζει κανείς στό ἴδιο τσουβάλι δυό σειρές ἀνόμοιες ἀντιθέσεις.

Καί πῶς ἀπαντήσατε σ' αὐτό;

2. Ἀντί ν' ἀναγνωρίσετε τίμια τό λάθος Σας, παρακάμψατε «διπλωματικά» τό ζήτημα καί περάσατε ἀπό τό παιγνίδι μέ τή λέξη «ἀντιθέσεις» στό παιγνίδι μέ τίς λέξεις «ἐ σ ω τ ε ρ ι κ έ ς ἀντιθέσεις», βάζοντας στό ἴδιο τσουβάλι τίς ἀντιθέσεις μέσα στή συμμαχία μέ τίς ἀντιθέσεις μέσα στή χώρα, μέ τίς ἀντιθέσεις ἀνάμεσα στήν προλεταριακή διχτατορία καί τόν καπιταλισμό. Δηλαδή, ξαναγυρίσατε «ἀπαρατήρητα» στό λάθος Σας, ἀλλάζοντας μονάχα τή μορφή του. Δέν τό κρύβω ὅτι τό νά βάζει κανείς δυό ἀνόμοιες ἀντιθέσεις στό ἴδιο τσουβάλι καί νά συγκαλύπτει «διπλωματικά» τό ζήτημα ἀποτελεῖ χαρακτηριστικότατο γνώρισμα τῆς τροτσκιστικῆς-ζηνοβιεφικῆς νοοτροπίας. Δέν πίστευα ὅτι μολυνθήκατε ἀπ' αὐτήν τήν ἀρρώστια. Τώρα πρέπει νά τό σκεφτοῦμε κι αὐτό.

Ἐπειδή εἶναι ἄγνωστο ποιό παιγνίδι θά βάλετε ἀκόμα μπρός, κι ἐγώ εἶμαι πνιγμένος ἀπό τίς τρέχουσες ὑποθέσεις καί δέ μοῦ μένει καιρός γιά παιγνίδια, γι' αὐτό ἐπιτρέψτε μου νά Σᾶς ἀποχαιρετίσω, σ. Τσ.

Ι. Στάλιν

7 τοῦ Δεκέμβρη 1930

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΣΤΟ σ. ΝΤΕΜΙΑΝ ΜΠΕΝΤΝΙ

(Ἀποσπάσματα ἀπό γράμμα)

Πῆρα τό γράμμα Σας τῆς 8.XII. Ἐπιθυμεῖτε, ὅπως φαίνεται, τήν ἀπάντησή μου. Ὁρίστε λοιπόν.

Πρίν ἀπ' ὅλα γιά μερικές μικρόλογες καί τιποτένιες φράσεις καί ὑπαινιγμούς Σας. Ἄν αὐτές οἱ ἄσχημες «μικρολογίες» ἀποτελοῦσαν ἕνα τυχαῖο στοιχεῖο, θά μποροῦσε κανείς νά τίς προσπεράσει. Εἶναι ὅμως τόσο πολλές καί «ἀναβλύζουν» μέ τέτια δύναμη πού δίνουν τόν τόνο σέ ὅλο τό γράμμα Σας. Καί ὁ τόνος, ὅπως εἶναι γνωστό, κάνει τή μουσική.

Θεωρεῖτε τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ «θηλιά», ἔνδειξη ὅτι «ἔφτασε ἡ ὥρα τῆς δικῆς μου (δηλ. τῆς δικῆς Σας) καταστροφῆς». Γιατί, γιά ποιό λόγο; Πῶς νά ὀνομάσεις ἕναν κομμουνιστή πού ἀντί νά ἐμβαθύνει στήν οὐσία τῆς ἀπόφασης τῆς ΚΕ καί νά διορθώσει τά λάθη του, θεωρεῖ αὐτή τήν ἀπόφαση «θηλιά»; . . .

Δεκάδες φορές Σᾶς παίνεψε ἡ ΚΕ, ὅταν ἔπρεπε νά Σᾶς παινέψει. Δεκάδες φορές Σᾶς περιφρούρησε ἡ ΚΕ (ὄχι χωρίς κάποιο παρατράβηγμα!) ἀπό τίς ἐπιθέσεις ὁρισμένων ὁμάδων καί συντρόφων τοῦ κόμματός μας. Δεκάδες ποιητές καί συγγραφεῖς ἔβαλε στή θέση τους ἡ ΚΕ, ὅταν ἔπεφταν σέ ὁρισμένα λάθη. Ὅλα αὐτά τά βρίσκατε κα-

νονικά καί εὐνόητα. Ὅταν ὅμως ἡ ΚΕ ἀναγκάστηκε νά κριτικάρει τά λάθη Σας, ἀρχίσατε ξαφνικά νά ξεφυσᾶτε καί νά φωνάζετε γιά «θηλιά». Γιά ποιό λόγο; Μήπως ἡ ΚΕ δέν ἔχει τό δικαίωμα νά κριτικάρει τά λάθη Σας; Μήπως ἡ ἀπόφαση τῆς ΚΕ δέν εἶναι ὑποχρεωτική γιά Σᾶς; Μήπως τά ποιήματά Σας εἶναι ἀνώτερα ἀπό κάθε κριτική; Δέ βρίσκετε ὅτι μολυνθήκατε ἀπό κάποια δυσάρεστη ἀρρώστια πού λέγεται «ἔπαρση»; Περισσότερη σεμνότητα, σ. Ντεμιάν . . .

Ποῦ βρίσκεται ἡ οὐσία τῶν λαθῶν Σας; Βρίσκεται στό ὅτι ἡ κριτική τῶν ἐλλείψεων τῆς ζωῆς καί τῶν βιοτικῶν συνθηκῶν στήν ΕΣΣΔ, κριτική ὑποχρεωτική καί ἀναγκαία, πού στήν ἀρχή τήν ἀναπτύξατε ἀρκετά εὔστοχα καί μαστορικά, Σᾶς παράσυρε ἔξω ἀπό τά ὅρια καί παρασύροντάς Σας ἄρχισε νά μετατρέπεται, στά ἔργα Σας, σέ σ υ κ ο φ α ν τ ί α ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ, τό παρελθόν της καί τό παρόν της. Τέτια εἶναι τά ἔργα Σας «Κατέβα ἀπ' τό τζάκι» καί «Χωρίς ἔλεος». Τέτιος εἶναι ὁ «Βάλτος» Σας πού τόν διάβασα σήμερα ὕστερα ἀπό σύσταση τοῦ σ. Μόλοτοφ.

Λέτε ὅτι ὁ σ. Μόλοτοφ παίνεψε τό χρονογράφημα «Κατέβα ἀπ' τό τζάκι». Πολύ πιθανό. Τό χρονογράφημα αὐτό τό παίνεψα καί γώ, ἴσως ὄχι λιγότερο ἀπό τό σ. Μόλοτοφ, ἐπειδή ἐκεῖ (ὅπως καί σέ ἄλλα χρονογραφήματα) ὑπάρχουν μιά σειρά θαυμάσια σημεῖα πού χτυπᾶν κατευθεία στό στόχο. Ὑπάρχει ὅμως ἐκεῖ καί μιά τέτια κουταλιά κατράμι πού χαλάει ὁλόκληρη τήν εἰκόνα καί τή μετατρέπει σέ πραγματικό «Βάλτο». Νά ποιό εἶναι τό ζήτημα καί νά τί εἶναι ἐκεῖνο πού δίνει τόν τόνο σ' αὐτά τά χρονογραφήματα.

Κρίνετε μόνος Σας.

Ὅλος ὁ κόσμος παραδέχεται σήμερα ὅτι τό κέντρο τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος μετατοπίστηκε ἀπό τή Δυ-

τική Εὐρώπη στή Ρωσία. Οἱ ἐπαναστάτες ὅλων τῶν χωρῶν ἀτενίζουν μέ ἐλπίδα τήν ΕΣΣΔ σάν τήν ἑστία τῆς ἀπελευθερωτικῆς πάλης τῶν ἐργαζομένων ὅλου τοῦ κόσμου, ἀναγνωρίζοντάς την σάν τή μοναδική τους πατρίδα. Οἱ ἐπαναστάτες ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν χειροκροτοῦν ὁμόθυμα τή σοβιετική ἐργατική τάξη, καί πρῶτα-πρῶτα τή ρωσική ἐργατική τάξη, τήν πρωτοπορία τῶν σοβιετικῶν ἐργατῶν, σάν τόν ἀναγνωρισμένο ἀρχηγό τους πού ἐφαρμόζει τήν πιό ἐπαναστατική καί τήν πιό δραστήρια πολιτική, πού ὀνειρεύτηκαν νά ἐφαρμόσουν ποτέ οἱ προλετάριοι τῶν ἄλλων χωρῶν. Οἱ καθοδηγητές τῶν ἐπαναστατῶν ἐργατῶν ὅλων τῶν χωρῶν μελετοῦν ἀχόρταγα τή διδακτικότατη ἱστορία τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς Ρωσίας, τό παρελθόν της, τό παρελθόν τῆς Ρωσίας, ξέροντας πώς ἐκτός ἀπ' τήν ἀντιδραστική Ρωσία, ὑπῆρχε καί ἡ ἐπαναστατική Ρωσία, ἡ Ρωσία τῶν Ραντίστσεφ καί Τσερνισέφσκι, τῶν Ζελιάμποφ καί Οὐλιάνοφ, τῶν Χαλτούριν καί Ἀλεξέγιεφ. Ὅλα αὐτά ἐμπνέουν (δέν μποροῦν παρά νά ἐμπνέουν!) στίς καρδιές τῶν ρώσων ἐργατῶν ἕνα αἴσθημα ἐπαναστατικῆς ἐθνικῆς περηφάνειας, ἱκανό νά κινήσει ὄρη, ἱκανό νά κάνει θαύματα.

Καί Σεῖς; Ἀντί νά συλλάβετε αὐτό τό μεγαλειώδικο προτσές στήν ἱστορία τῆς ἐπανάστασης καί νά ἀρθεῖτε στό ὕψος τῶν καθηκόντων τοῦ τραγουδιστῆ τοῦ πρωτοπόρου προλεταριάτου, τρυπώσατε κάπου σέ μιά λαγγάδα καί, ἀφοῦ παραπλανηθήκατε ἀνάμεσα σέ πληχτικότατες περικοπές ἀπ' τά ἔργα τοῦ Καραμζίν καί σέ ὄχι λιγότερο πληχτικά ἀποφθέγματα ἀπ' τό «Ντομοστρόι» ἀρχίσατε νά διακηρύχνετε σ' ὅλο τόν κόσμο ὅτι ἡ Ρωσία στό παρελθόν ἀποτελοῦσε ἕνα ἀγγεῖο ἀχρειότητας καί ἐγκατάλειψης, ὅτι ἡ σημερινή Ρωσία ἀποτελεῖ ἕνα πραγματικό «Βάλτο», ὅτι ἡ «τεμπελιά» καί ἡ τάση «νά ξαπλώνονται πάνω στό

τζάκι» ἀποτελοῦν σχεδόν ἐθνικό γνώρισμα τῶν ρώσων γενικά, καί κατά συνέπεια καί τῶν ρώσων ἐργατῶν πού πραγματοποιώντας τήν Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση, δέν ἔπαψαν, βέβαια, νά εἶναι ρῶσοι. Κι αὐτό τό λέτε μπολσεβίκικη κριτική! Ὄχι, πολυσέβαστε σ. Ντεμιάν, αὐτό δέν εἶναι μπολσεβίκικη κριτική, ἀλλά **συκοφαντία** ἐνάντια στό λαό μας, **δυσφήμηση** τῆς ΕΣΣΔ, **δυσφήμηση** τοῦ προλεταριάτου τῆς ΕΣΣΔ, **δυσφήμηση** τοῦ ρωσικοῦ προλεταριάτου.

Κι ὕστερα ἀπ' αὐτά θέλετε νά σιωπήσει ἡ ΚΕ! Γιά ποιόν τήν παίρνετε τήν ΚΕ μας;

Καί θέλετε νά σιωπήσω ἐπειδή, λέει, τρέφετε γιά μένα «βιογραφική στοργή»! Πόσο εἶσαστε ἀφελής καί πόσο λίγο ξέρετε τούς μπολσεβίκους...

Σάν «γραμματισμένος ἄνθρωπος» ἴσως νά μήν ἀρνηθεῖτε ν' ἀκούσετε τά παρακάτω λόγια τοῦ Λένιν:

«Εἶναι ἄραγε ξένο σέ μᾶς, τούς μεγαλορώσους συνειδητούς προλετάριους, τό αἴσθημα τῆς ἐθνικῆς περηφάνειας; Βέβαια, ὄχι! Ἀγαπᾶμε τή γλώσσα μας καί τήν πατρίδα μας, καί δουλεύουμε περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλον γιά νά ἀνυψώσουμε τίς ἐργαζόμενες μάζες **της** (δηλαδή τά $^{9}/_{10}$ τοῦ πληθυσμοῦ **της**) στή συνειδητή ζωή δημοκρατῶν καί σοσιαλιστῶν. Πονᾶμε περισσότερο ἀπό καθετί ὅταν βλέπουμε καί αἰσθανόμαστε σέ τί βία, σέ τί καταπίεση καί ἐξευτελισμούς ὑποβάλλουν τήν ὄμορφη πατρίδα μας οἱ τσαρικοί δήμιοι, οἱ εὐγενεῖς καί οἱ κεφαλαιοκράτες. Εἴμαστε περήφανοι γιατί αὐτή ἡ βία προκάλεσε ἀντίσταση στό περιβάλλον μας, στό περιβάλλον τῶν μεγαλορώσων, γιατί **αὐτό** τό περιβάλλον ἀνάδειξε τό Ραντίστσεφ, τούς δεκεμβριστές, τούς ἐπαναστάτες-ραζνοτσίντσι τοῦ 1870—1880, γιατί ἡ μεγαλορωσική ἐργατική τάξη δημιούργησε τό 1905 ἕνα ἰσχυρό ἐπαναστατικό κόμμα μαζῶν, γιατί ὁ μεγαλορῶσος μουζίκος ἄρχισε τόν ἴδιο καιρό νά γίνεται δημοκράτης, ἄρχισε ν' ἀνατρέπει τόν παπά καί τόν τσιφλικά. Θυμόμαστε πώς ἐδῶ καί μισόν αἰώνα ὁ μεγαλορῶσος δημοκράτης Τσερνισέφσκι, πού ἀφιέρωσε τή ζωή του στήν ὑπόθεση τῆς ἐπανάστα-

σης, εἶπε: „Ἄθλιο ἔθνος, ἔθνος δούλων, ἀπό πάνω ὥς κάτω—ὅλοι δοῦλοι". Στούς ἀνοιχτούς καί σκεπασμένους μεγαλορώσους δούλους (δούλους ἀπέναντι στήν τσαρική μοναρχία) δέν τούς ἀρέσει νά θυμοῦνται αὐτά τά λόγια. Κατά τή γνώμη μας ὅμως αὐτά ἦταν λόγια ἀληθινῆς ἀγάπης πρός τήν πατρίδα, ἀγάπης πού ἔπασχε γιατί ἔλειπε ἡ ἐπαναστατικότητα ἀπό τίς μάζες τοῦ μεγαλορωσικοῦ πληθυσμοῦ. Τότε δέν ὑπῆρχε αὐτή ἡ ἐπαναστατικότητα. Τώρα εἶναι λίγη, μά ὑπάρχει. Εἴμαστε γεμάτοι ἀπό αἴσθημα ἐθνικῆς περηφάνειας, γιατί τό μεγαλορωσικό ἔθνος δημιούργησε κι αὐτό ἐπαναστατική τάξη, ἀπόδειξε κι αὐτό ὅτι εἶναι ἱκανό νά δόσει στήν ἀνθρωπότητα μεγάλα πρότυπα ἀγώνα γιά τή λευτεριά καί τό σοσιαλισμό, κι ὄχι μόνο μεγάλα πογκρόμ, σειρές κρεμάλες, μπουντρούμια, μεγάλους λιμούς καί μεγάλη δουλοπρέπεια μπροστά στούς παπάδες, τούς τσάρους, τούς τσιφλικάδες καί τούς κεφαλαιοκράτες» (Λένιν. «Γιά τήν ἐθνική περηφάνεια τῶν μεγαλορώσων»)[12].

Νά πῶς ἤξερε νά μιλάει ὁ Λένιν, ὁ μεγαλύτερος διεθνιστής τοῦ κόσμου, γιά τήν ἐθνική περηφάνεια τῶν μεγαλορώσων.

Καί μιλοῦσε ἔτσι γιατί ἤξερε ὅτι:

«Τό συμφέρον (ὄχι έννοούμενο δουλικά) τῆς ἐθνικῆς περηφάνειας τῶν μεγαλορώσων συμπίπτει μέ τό σοσιαλιστικό συμφέρον τῶν μεγαλορώσων (καί ὅλων τῶν ἄλλων) προλεταρίων» (βλ. στό ἴδιο)[13].

Νά τό ξεκάθαρο καί θαρραλέο «πρόγραμμα» τοῦ Λένιν.

Τό «πρόγραμμα» αὐτό εἶναι πέρα γιά πέρα κατανοητό καί φυσικό γιά τούς ἐπαναστάτες πού συνδέονται ζωτικά μέ τήν ἐργατική τους τάξη, μέ τό λαό τους.

Εἶναι ἀκατανόητο καί ἀφύσικο γιά τά τέρατα τύπου Λελέβιτς πού δέν εἶναι συνδεμένα κι οὔτε μποροῦν νά εἶναι συνδεμένα μέ τήν ἐργατική τους τάξη, μέ τό λαό τους.

Εἶναι ἄραγε δυνατό νά συμβιβάσουμε αὐτό τό ἐπαναστατικό «πρόγραμμα» τοῦ Λένιν μέ τήν ἀρρωστιάρικη τάση πού ἐκδηλώνεται στά τελευταῖα Σας χρονογραφήματα;

Δυστυχῶς, δέν εἶναι δυνατό. Δέν εἶναι δυνατό, γιατί ἀνάμεσά τους δέν ὑπάρχει τίποτε τό κοινό.

Νά ποιό εἶναι τό ζήτημα καί νά τί εἶναι ἐκεῖνο πού δέ θέλετε νά καταλάβετε.

Πρέπει, λοιπόν, νά γυρίσετε στόν παλιό, λενινιστικό δρόμο, πάση θυσία.

Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ οὐσία, καί ὄχι στίς θρηνωδίες ἑνός τρομαγμένου διανοούμενου πού φλυαρεῖ ἀπό τήν τρομάρα του ὅτι τό Ντεμιάν θέλουν τάχα νά τόν «ἀπομονώσουν», ὅτι τά ἔργα τοῦ Ντεμιάν «δέ θά δημοσιεύονται πιά» κτλ.

Ι. Στάλιν

12 τοῦ Δεκέμβρη 1930

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΣΜΟ

Ἀπάντηση σέ ἐρώτηση
τοῦ Ἑβραϊκοῦ Τηλεγραφικοῦ Πρακτορείου τῆς Ἀμερικῆς

Ἀπαντῶ στήν ἐρώτησή Σας.

Ὁ ἐθνικός καί φυλετικός σωβινισμός εἶναι ἐπιβίωση τῶν μισάνθρωπων ἠθῶν πού χαρακτηρίζουν τήν περίοδο τοῦ κανιβαλισμοῦ. Ὁ ἀντισημιτισμός, σάν ἔσχατη μορφή φυλετικοῦ σωβινισμοῦ, εἶναι ἡ πιό ἐπικίνδυνη ἐπιβίωση τοῦ κανιβαλισμοῦ.

Ὁ ἀντισημιτισμός συμφέρει στούς ἐκμεταλλευτές, σάν ἀλεξικέραυνο πού ἀπομακρύνει ἀπό τόν καπιταλισμό τό χτύπημα τῶν ἐργαζομένων. Ὁ ἀντισημιτισμός εἶναι ἐπικίνδυνος γιά τούς ἐργαζόμενους, σάν ἀπατηλό μονοπάτι, πού τούς ξεστρατίζει ἀπό τό σωστό δρόμο καί τούς ὁδηγεῖ στή ζούγκλα. Γι' αὐτό οἱ κομμουνιστές, σάν συνεπεῖς διεθνιστές, δέν μποροῦν νά μήν εἶναι ἀνειρήνευτοι καί ὁρκισμένοι ἐχθροί τοῦ ἀντισημιτισμοῦ.

Στήν ΕΣΣΔ ὁ ἀντισημιτισμός διώκεται αὐστηρότατα ἀπό τό νόμο, σάν φαινόμενο βαθιά ἐχθρικό πρός τό Σοβιετικό καθεστώς. Οἱ δραστήριοι ἀντισημίτες, σύμφωνα μέ τούς νόμους τῆς ΕΣΣΔ, τιμωροῦνται μέ θάνατο.

Ι. Στάλιν

12 τοῦ Γενάρη 1931

Δημοσιεύτηκε γιά πρώτη φορά στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 329, 30 τοῦ Νοέμβρη 1936.

ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ

Λόγος στήν πρώτη Πανενωσιακή Συνδιάσκεψη τῶν στελεχῶν τῆς σοσιαλιστικῆς βιομηχανίας[14]

4 τοῦ Φλεβάρη 1931

Σύντροφοι! Οἱ ἐργασίες τῆς Συνδιάσκεψής σας πλησιάζουν στό τέλος τους. Τώρα θά ψηφίσετε τίς ἀποφάσεις. Δέν ἀμφιβάλλω ὅτι θά παρθοῦν ὁμόφωνα. Στίς ἀποφάσεις αὐτές—τίς ξέρω λίγο—ἐγκρίνετε τούς ἀριθμούς ἐλέγχου τῆς βιομηχανίας γιά τό 1931 καί ἀναλαβαίνετε τήν ὑποχρέωση νά τούς πραγματοποιήσετε.

Ὁ λόγος τοῦ μπολσεβίκου, εἶναι λόγος σοβαρός. Οἱ μπολσεβίκοι συνηθίζουν νά ἐκπληρώνουν τίς ὑποσχέσεις πού δίνουν. Τί σημαίνει ὅμως ὑποχρέωση νά πραγματοποιήσεις τούς ἀριθμούς ἐλέγχου γιά τό 1931; Σημαίνει νά ἐξασφαλίσεις τή γενική αὔξηση τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατά 45%. Αὐτό ὅμως εἶναι ἕνα πολύ μεγάλο καθῆκον. Κάτι περισσότερο. Μιά τέτια ὑποχρέωση σημαίνει, ὅτι δέ δίνετε μονάχα τήν ὑπόσχεση νά ἐκπληρώσετε τό πεντάχρονο σχέδιό μας σέ τέσσερα χρόνια—τό ζήτημα αὐτό εἶναι πιά ἀποφασισμένο καί δέ χρειάζεται ἐδῶ καμιά ἄλλη ἀπόφαση—αὐτό σημαίνει ὅτι δίνετε τήν ὑπόσχεση νά τό ἐκπληρώσετε στούς βασικούς, στούς ἀποφασιστικούς βιομηχανικούς κλάδους, σέ τρία χρόνια.

Εἶναι καλό ὅτι ἡ Συνδιάσκεψη δίνει τήν ὑπόσχεση νά ἐκπληρώσει τό σχέδιο τοῦ 1931, νά ἐκπληρώσει τό πεντάχρονο σχέδιο σέ τρία χρόνια. Ἐμεῖς ὅμως ἔχουμε διδα-

χτεῖ ἀπό τήν «πικρή πεῖρα». Ξέρουμε ὅτι οἱ ὑποσχέσεις δέν ἐκπληρώνονται πάντα. Στίς ἀρχές τοῦ 1930 εἶχε δοθεῖ ἐπίσης μιά τέτια ὑπόσχεση γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ χρονιάτικου σχεδίου. Τότε ἔπρεπε νά αὐξηθεῖ ἡ παραγωγή τῆς βιομηχανίας μας κατά 31—32%. Ὡστόσο ἡ ὑπόσχεση δέν ἐκπληρώθηκε ὁλοκληρωτικά. Στήν πραγματικότητα ἡ αὔξηση τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς στά 1930 ἦταν 25%. Θά πρέπει νά θέσουμε τό ἐρώτημα: μήπως ἐπαναληφθεῖ τό ἴδιο καί φέτος; Οἱ καθοδηγητές, τά στελέχη τῆς βιομηχανίας μας, δίνουν τώρα τήν ὑπόσχεση ν' αὐξήσουν τήν παραγωγή τῆς βιομηχανίας στά 1931 κατά 45%. Τί ἐγγύηση ὅμως ὑπάρχει, ὅτι ἡ ὑπόσχεση θά ἐκπληρωθεῖ;

Τί χρειάζεται γιά νά πραγματοποιηθοῦν οἱ ἀριθμοί ἐλέγχου γιά ν' αὐξηθεῖ ἡ παραγωγή κατά 45%, γιά νά ἐπιτευχθεῖ ἡ ἐκπλήρωση τοῦ πεντάχρονου σχεδίου ὄχι σέ 4, μά σέ 3 χρόνια στούς βασικούς κι ἀποφασιστικούς κλάδους;

Γι' αὐτό χρειάζονται δυό βασικοί ὅροι.

Πρῶτο, νά ὑπάρχουν γι' αὐτό οἱ πραγματικές ἤ, ὅπως λένε σέ μᾶς, οἱ «ἀντικειμενικές» δυνατότητες.

Δεύτερο, νά ὑπάρχει ἡ θέληση καί ἡ ἱκανότητα νά διευθύνουμε τίς ἐπιχειρήσεις μας ἔτσι πού οἱ δυνατότητες αὐτές νά μετατραποῦν σέ πραγματικότητα.

Ὑπῆρχαν πέρσι οἱ «ἀντικειμενικές» δυνατότητες γιά τήν ὁλοκληρωτική ἐκπλήρωση τοῦ σχεδίου; Ναί ὑπῆρχαν. Αὐτό τό μαρτυροῦν ἀδιαφιλονίκητα γεγονότα. Τά γεγονότα αὐτά εἶναι ὅτι τόν περσινό Μάρτη καί 'Απρίλη, σέ σύγκριση μέ τόν προπερσινό χρόνο, ἡ βιομηχανία μας αὔξησε τήν παραγωγή της κατά 31%. Θά ρωτήσει κανείς: γιατί λοιπόν δέν ἐκπληρώσαμε τό σχέδιο ὅλης τῆς χρονιᾶς; Τί μᾶς ἐμπόδισε; Τί μᾶς ἔλειψε; Μ ᾶ ς ἔ λ ε ι ψ ε ἡ ἱ κ α ν ό τ η τ α ν ά χ ρ η σ ι μ ο π ο ι ή σ ο υ μ ε τ ί ς ὑ π ά ρ χ ο υ σ ε ς δ υ ν α τ ό τ η τ ε ς. Μ ᾶ ς ἔ λ ε ι ψ ε ἡ ἱ κ α ν ό τ η τ α ν ά δ ι ε υ θ ύ ν ο υ μ ε σ ω σ τ ά τ ά ἐ ρ γ ο σ τ ά σ ι α, τ ί ς φ ά μ π ρ ι κ ε ς, τ ά ὀ ρ υ χ ε ῖ α.

Εἴχαμε τόν πρῶτο ὅρο, δηλαδή τίς «ἀντικειμενικές» δυνατότητες γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ σχεδίου. Δέν εἴχαμε ὅμως σ' ἀρκετό βαθμό τό δεύτερο ὅρο, δηλαδή τήν ἱκανότητα νά διευθύνουμε τήν παραγωγή. Κι ἀκριβῶς ἐπειδή μᾶς ἔλειψε ἡ ἱκανότητα νά διευθύνουμε τίς ἐπιχειρήσεις, ἀκριβῶς γι' αὐτό, τό σχέδιο ἔμεινε ἀνεκπλήρωτο. 'Αντί νά ἔχουμε αὔξηση 31—32% εἴχαμε μονάχα 25%.

Φυσικά, μιά α ὔ ξ η σ η κατά 25% εἶναι μεγάλο πράγμα. Καμιά καπιταλιστική χώρα δέν εἶχε στά 1930 καί δέν ἔχει σήμερα α ὔ ξ η σ η τῆς παραγωγῆς. Σ' ὅλες χωρίς ἐξαίρεση, τίς καπιταλιστικές χῶρες σημειώνεται ἀπότομη π τ ώ σ η τῆς παραγωγῆς. Σ' αὐτές τίς συνθῆκες, μιά α ὔ ξ η σ η κατά 25% εἶναι ἕνα μεγάλο βῆμα πρός τά μπρός. 'Εμεῖς ὅμως μπορούσαμε νά κάνουμε περισσότερα. Εἴχαμε γι' αὐτό ὅλους τούς ἀπαραίτητους «ἀντικειμενικούς» ὅρους.

Ποιά ἐγγύηση ὑπάρχει λοιπόν, ὅτι φέτος δέ θά ἐπαναληφθεῖ ἡ περσινή περίπτωση, ὅτι τό σχέδιο θά ἐκπληρωθεῖ ὁλοκληρωτικά, ὅτι θά χρησιμοποιήσουμε τίς ὑπάρχουσες δυνατότητες ἔτσι ὅπως πρέπει νά τίς χρησιμοποιήσουμε, καί ὅτι ἡ ὑπόσχεσή σας δέ θά μείνει ὥς ἕνα βαθμό στά χαρτιά;

Στήν ἱστορία τῶν κρατῶν, στήν ἱστορία τῶν χωρῶν, στήν ἱστορία τῶν στρατῶν ὑπῆρξαν περιπτώσεις, ὅπου ὑπῆρχαν ὅλες οἱ δυνατότητες γιά τήν ἐπιτυχία, γιά τή νίκη, οἱ δυνατότητες ὅμως αὐτές ἔμειναν ἀνεκμετάλλευτες, ἐπειδή οἱ καθοδηγητές δέν εἶδαν αὐτές τίς δυνατότητες, δέν ξέρανε νά τίς χρησιμοποιήσουν, καί οἱ στρατοί νικήθηκαν.

Ὑπάρχουν ἄραγε ὅλες οἱ δυνατότητες, οἱ ἀπαραίτητες γιά τήν πραγματοποίηση τῶν ἀριθμῶν ἐλέγχου γιά τό 1931;

Μάλιστα, αὐτές οἱ δυνατότητες ὑπάρχουν.

Ποιές εἶναι οἱ δυνατότητες αὐτές; Τί χρειάζεται γιά νά ὑπάρχουν στήν πραγματικότητα, οἱ δυνατότητες αὐτές;

Πρῶτα ἀπ' ὅλα χρειάζεται νά ὑπάρχει στή χώρα ἀρκετός φυσικός πλοῦτος: σιδηρομετάλλευμα, κάρβουνο, πετρέλαιο, σιτηρά, βαμπάκι. Ὑπάρχουν αὐτά στή χώρα μας; Ὑπάρχουν. Ὑπάρχουν περισσότερα ἀπό κάθε ἄλλη χώρα. Ἄς πάρουμε λογουχάρη τά Οὐράλια πού παρουσιάζουν ἕναν τέτιο συνδυασμό ἀπό πλούτη, πού δέν μπορεῖ νά βρεθεῖ σέ καμιά ἄλλη χώρα. Μετάλλευμα, κάρβουνο, πετρέλαιο, σιτηρά· καί τί δέν ὑπάρχει στά Οὐράλια! Στή χώρα μας ἔχουμε ἀπ' ὅλα, ἐκτός μόνο ἀπό καουτσούκ. Μέσα ὅμως σ' ἕνα-δυό χρόνια θάχουμε στή διάθεσή μας καί καουτσούκ. Ἀπ' τήν πλευρά αὐτή, ἀπ' τήν πλευρά τοῦ φυσικοῦ πλούτου εἴμαστε ἀπόλυτα ἐξασφαλισμένοι. Ἔχουμε μάλιστα περισσότερο ἀπ' ὅ,τι μᾶς χρειάζεται.

Τί ἄλλο χρειάζεται;

Χρειάζεται νά ὑπάρχει μιά τέτια ἐξουσία, πού νά ἔχει τή θέληση καί τή δύναμη νά βάλει σ' ἐνέργεια τήν ἀξιοποίηση τοῦ τεράστιου αὐτοῦ φυσικοῦ πλούτου πρός ὄφελος τοῦ λαοῦ. Ἔχουμε μιά τέτια ἐξουσία; Ἔχουμε. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ δουλιά μας γιά τήν ἀξιοποίηση τοῦ φυσικοῦ πλούτου δέ γίνεται πάντα χωρίς προστριβές ἀνάμεσα στά ἴδια τά στελέχη μας. Πέρσι, λχ. ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἀναγκάστηκε νά κάνει μιά κάποια πάλη γύρω ἀπό τό ζήτημα τῆς δημιουργίας τῆς δεύτερης ἀνθρακο-μεταλλουργικῆς βάσης, πού χωρίς αὐτή δέν μποροῦμε ν' ἀναπτυχθοῦμε παραπέρα. Τά ἐμπόδια ὅμως αὐτά τά ὑπερνικήσαμε πιά. Καί τή βάση αὐτή θά τήν ἔχουμε σύντομα.

Τί χρειάζεται ἀκόμα;

Χρειάζεται ἀκόμα ἡ ἐξουσία αὐτή νάχει τήν ὑποστήριξη τῶν μαζῶν τῶν ἑκατομμυρίων ἐργατῶν καί ἀγροτῶν. Ἀπολαβαίνει ἡ ἐξουσία μας τήν ὑποστήριξη αὐτή; Ναί, τήν ἀπολαβαίνει. Σ' ὅλο τόν κόσμο δέ θά βρεῖτε ἄλλη ἐξουσία, πού νά ἀπολαβαίνει τέτια ὑποστήριξη ἀπό τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες, σάν κι αὐτή πού ἀπολαβαίνει ἡ Σοβιετική ἐξουσία. Δέ θ' ἀναφερθῶ στά γεγονότα τῆς ἀνάπτυξης τῆς σοσιαλιστικῆς ἅμιλλας, στά γεγονότα τῆς ἀνάπτυξης τοῦ ούντάρνικου κινήματος, στήν καμπάνια τῆς πάλης γιά τό παραγωγικό καί οἰκονομικό βελτιωμένο ἀντισχέδιο. Ὅλα αὐτά τά γεγονότα, πού δείχνουν παραστατικά ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἔχει τήν ὑποστήριξη τῶν ἑκατομμυρίων τῶν μαζῶν, εἶναι πασίγνωστα.

Τί ἄλλο χρειάζεται γιά νά ἐκπληρώσουμε καί νά ὑπερεκπληρώσουμε τούς ἀριθμούς ἐλέγχου γιά τό 1931;

Χρειάζεται ἀκόμα νά ὑπάρχει ἕνα τέτιο καθεστώς, πού νά εἶναι ἀπαλλαγμένο ἀπ' τίς ἀγιάτρευτες ἀρρώστιες τοῦ καπιταλισμοῦ καί πού νά παρουσιάζει σοβαρά πλεονεχτήματα ἀπέναντι στόν καπιταλισμό. Ἡ κρίση, ἡ ἀνεργία, ἡ σπατάλη, ἡ ἐξαθλίωση τῶν πλατιῶν μαζῶν, νά ποιές εἶναι οἱ ἀγιάτρευτες ἀρρώστιες τοῦ καπιταλισμοῦ. Τό καθεστώς μας δέν πάσχει ἀπ' αὐτές τίς ἀρρώστιες, γιατί ἡ ἐξουσία βρίσκεται στά χέρια μας, στά χέρια τῆς ἐργατικῆς τάξης, γιατί ἐφαρμόζουμε σχεδιασμένη οἰκονομία, συσσωρεύουμε πόρους σχεδιασμένα καί τούς κατανέμουμε σωστά ἀνάμεσα στούς κλάδους τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας. Εἴμαστε ἀπαλλαγμένοι ἀπ' τίς ἀγιάτρευτες ἀρρώστιες τοῦ καπιταλισμοῦ. Σ' αὐτό βρίσκεται ἡ διαφορά μας, σ' αὐτό βρίσκεται τό ἀποφασιστικό πλεονέχτημά μας ἀπέναντι στόν καπιταλισμό.

Κοιτάξτε μέ ποιό τρόπο θέλουν οἱ καπιταλιστές νά βγοῦν ἀπ' τήν οἰκονομική κρίση. Κατεβάζουν στό κατώτατο ὅριο τό μεροκάματο τῶν ἐργατῶν. Κατεβάζουν στό κατώτατο ὅριο τίς τιμές τῶν πρώτων ὑλῶν. Δέ θέλουν ὅμως νά ἐλαττώσουν κάπως σοβαρά τίς τιμές στά βιομηχανικά προϊόντα καί στά τρόφιμα μαζικῆς κατανάλωσης. Αὐτό σημαίνει, πώς θέλουν νά βγοῦν ἀπ' τήν κρίση, σέ βάρος τῆς βασικῆς μάζας τῶν καταναλωτῶν ἐμπορευμάτων, σέ βάρος τῶν ἐργατῶν, σέ βάρος τῶν ἀγροτῶν, σέ βάρος τῶν ἐργαζομένων. Οἱ καπιταλιστές κόβουν τό κλωνάρι πάνω στό ὁποῖο κάθονται. Κι ἀντί γιά διέξοδο ἀπ' τήν κρίση, προκαλεῖται ἐπιδείνωση τῆς κρίσης, προκαλεῖται συσσώρευση καινούργιων προϋποθέσεων πού ὁδηγοῦν σέ καινούργια, ἀκόμα πιό φοβερή κρίση.

Ἡ ὑπεροχή μας βρίσκεται στό ὅτι δέ γνωρίζουμε κρίσεις ὑπερπαραγωγῆς, δέν ἔχουμε καί δέ θάχουμε ἑκατομμύρια ἀνέργους, δέν ἔχουμε ἀναρχία στήν παραγωγή, γιατί ἐφαρμόζουμε σχεδιασμένη οἰκονομία. Ἀλλά δέν εἶναι μόνο αὐτό. Εἴμαστε ἡ χώρα μέ τήν πιό συγκεντρωμένη βιομηχανία. Αὐτό σημαίνει πώς μποροῦμε νά οἰκοδομοῦμε τή βιομηχανία μας πάνω στή βάση τῆς πιό ἀνώτερης τεχνικῆς καί νά ἐξασφαλίζουμε χάρη σ' αὐτό μιά πρωτοείδωτη παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας, ἕνα πρωτοείδωτο ρυθμό συσσώρευσης. Ἡ ἀδυναμία μας στό παρελθόν βρισκόταν στό ὅτι ἡ βιομηχανία αὐτή στηριζόταν πάνω στά σκόρπια καί μικρά ἀγροτικά νοικοκυριά. Αὐτό ὅμως ὑ π ῆ ρ ξ ε. Σήμερα δέν ὑπάρχει πιά. Αὔριο, ὕστερα ἴσως ἀπό ἕνα χρόνο, θά γίνουμε ἡ χώρα μέ τήν πιό μεγάλη γεωργία στόν κόσμο. Φέτος κιόλας τά σοβχόζ καί τά κολχόζ, πού εἶναι μορφές μεγάλης οἰκονομίας, δόσαν τά μισά ἀπ' ὅλα τά ἐμπορεύσιμα σιτηρά μας. Κι αὐτό σημαίνει, ὅτι τό καθεστώς μας, τό σοβιετικό καθεστώς, μᾶς δίνει τέτιες δυνατότητες γρήγορης κίνησης πρός τά μπρός, πού καμιά ἀστική χώρα δέν μπορεῖ οὔτε κάν νά τίς ὀνειρευτεῖ.

Τί ἄλλο χρειάζεται γιά νά τραβήξουμε μπροστά μέ γιγάντια βήματα;

Χρειάζεται νά ὑπάρχει κ ό μ μ α ἀρκετά συσπειρωμένο καί ἑνιαῖο, γιά νά κατευθύνει τίς προσπάθειες ὅλων τῶν καλύτερων ἀνθρώπων τῆς ἐργατικῆς τάξης σ' ἕ ν α σ η μ ε ῖ ο, καί ἀρκετά ἔμπειρο, γιά νά μήν τά διπλώνει μπροστά στίς δυσκολίες καί νά ἐφαρμόζει συστηματικά σωστή, ἐπαναστατική, μπολσεβίκικη πολιτική. Ἔχουμε ἕνα τέτιο κόμμα; Ναί, ἔχουμε. Εἶναι σωστή ἡ πολιτική του; Ναί, εἶναι σωστή, γιατί μᾶς δίνει σοβαρές ἐπιτυχίες. Αὐτό τό ἀναγνωρίζουν τώρα, ὄχι μονάχα οἱ φίλοι, μά καί οἱ ἐχθροί τῆς ἐργατικῆς τάξης. Κοιτάξτε πῶς οὐρλιάζουν καί λυσσομανοῦν ἐνάντια στό κόμμα μας οἱ πασίγνωστοι «ἀξιότιμοι» τζέντλεμαν, ὁ Φίς στήν Ἀμερική, ὁ Τσώρτσιλ στήν Ἀγγλία, ὁ Πουανκαρέ στή Γαλλία. Γιατί οὐρλιάζουν καί λυσσομανοῦν; Ἐπειδή ἡ πολιτική τοῦ κόμματός μας εἶναι σωστή, ἐπειδή μᾶς δίνει τή μιά ἐπιτυχία ὕστερα ἀπ' τήν ἄλλη.

Αὐτές εἶναι, σύντροφοι, ὅλες ἐκεῖνες οἱ ἀντικειμενικές δυνατότητες, πού μᾶς διευκολύνουν στήν πραγματοποίηση τῶν ἀριθμῶν ἐλέγχου γιά τό 1931, πού μᾶς βοηθᾶνε νά ἐκπληρώσουμε τό πεντάχρονο σχέδιο σέ 4 χρόνια, καί στούς ἀποφασιστικούς κλάδους, ἀκόμα καί σέ 3 χρόνια.

Ἔτσι, ὁ πρῶτος ὅρος γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου—οἱ «ἀντικειμενικές» δυνατότητες—ὑπάρχουν.

Ὑπάρχει ἄραγε ὁ δεύτερος ὅρος, δηλαδή ἡ ἱκανότητα νά χρησιμοποιήσουμε αὐτές τίς δυνατότητες;

Μ' ἄλλα λόγια, ἔχουμε σωστή οἰκονομική διεύθυνση τῶν φάμπρικων, τῶν ἐργοστασίων, τῶν ὀρυχείων; Εἶναι ὅλα ἐντάξει σ' αὐτό τόν τομέα;

Δυστυχῶς, ἐδῶ δέν εἶναι ὅλα ἐντάξει. Κι ἐμεῖς σά μπολσεβίκοι πρέπει νά τό ποῦμε αὐτό ἀνοιχτά καί καθαρά.

Τί σημαίνει νά διευθύνεις τήν παραγωγή; Στή χώρα μας, τό ζήτημα τῆς διεύθυνσης τῶν ἐπιχειρήσεων δέν τό βλέπουν πάντα μέ μπολσεβίκικο τρόπο. Σέ μᾶς, νομίζουν συχνά, ὅτι τό νά διευθύνεις σημαίνει νά ὑπογράφεις χαρτιά, διαταγές. Αὐτό εἶναι λυπηρό, μά εἶναι γεγονός. Μερικές φορές θυμᾶσαι ἄθελά σου τούς πομπαντούρ τοῦ Στσεντρίν. Θά θυμάστε πῶς μιά πομπαντούρ δίδασκε τό νεαρό πομπαντούρ: μή σπᾶς τό κεφάλι σου μέ τήν ἐπιστήμη, μήν ἐμβαθύνεις στά πράγματα, ἄς ἀσχολοῦνται ἄλλοι μ' αὐτά, αὐτή δέν εἶναι δική σου δουλιά, δική σου δουλιά εἶναι νά ὑπογράφεις χαρτιά. Εἶναι ντροπή, μά πρέπει νά τό ὁμολογήσουμε, πώς κι ἀνάμεσα σέ μᾶς, τούς μπολσεβίκους, δέν εἶναι λίγοι ἐκεῖνοι πού διευθύνουν ὑπογράφοντας χαρτιά. Ἀλλά νά βαθύνουν στά πράγματα, νά καταχτήσουν τήν τεχνική, νά γίνουν μάστοροι στή δουλιά τους, γι' αὐτό οὔτε κουβέντα.

Πῶς συνέβηκε ἐμεῖς οἱ μπολσεβίκοι, πού κάναμε τρεῖς ἐπαναστάσεις, πού βγήκαμε νικητές ἀπ' τό σκληρό ἐμφύλιο πόλεμο, πού λύσαμε τό τεράστιο πρόβλημα τῆς δημιουργίας μιᾶς σύγχρονης βιομηχανίας, πού στρέψαμε τήν ἀγροτιά στό δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ, πῶς συνέβηκε νά πᾶμε πάσο μπροστά σ' ἕνα χαρτάκι στό ἔργο τῆς διεύθυνσης τῆς παραγωγῆς;

Ἡ αἰτία ἐδῶ βρίσκεται στό γεγονός ὅτι εἶναι πιό εὔκολο νά ὑπογράφεις χαρτιά, παρά νά διευθύνεις τήν παραγωγή. Καί νά πού πολλά οἰκονομικά στελέχη πῆραν αὐτό τό δρόμο τῆς μικρότερης ἀντίστασης. Ἐδῶ ὑπάρχει καί δική μας εὐθύνη, εὐθύνη τοῦ κέντρου. Πρίν ἀπό δέκα χρόνια ρίχτηκε τό σύνθημα: «Ἐπειδή οἱ κομμουνιστές δέν κατέχουν ἀκόμα ὅπως πρέπει τήν τεχνική τῆς

παραγωγῆς, ἐπειδή χρειάζεται νά μάθουν ἀκόμα νά διευθύνουν τήν οἰκονομία, ἄς διευθύνουν λοιπόν τήν παραγωγή οἱ παλιοί τεχνικοί, οἱ μηχανικοί, οἱ εἰδικοί, ἐνῶ σεῖς, οἱ κομμουνιστές, μήν ἀνακατεύεστε στήν τεχνική τῆς δουλιᾶς, ἀλλά χωρίς ν' ἀνακατεύεστε σπουδάζετε τήν τεχνική, σπουδάζετε ἀκούραστα τήν ἐπιστήμη τῆς διεύθυνσης τῆς παραγωγῆς, γιά νά γίνετε ὕστερα μαζί μέ τούς ἀφοσιωμένους σέ μᾶς εἰδικούς πραγματικοί καθοδηγητές τῆς παραγωγῆς, πραγματικοί μαστόροι τῆς δουλιᾶς». Αὐτό ἦταν τό σύνθημα. Μά τί βγῆκε στήν πράξη; Πέταξαν τό δεύτερο μέρος αὐτῆς τῆς διατύπωσης, γιατί εἶναι δυσκολότερο νά μαθαίνει κανείς, παρά νά ὑπογράφει χαρτιά, ἐνῶ τό πρῶτο μέρος τό ἐχυδάισαν καί ἑρμήνεψαν τή μή ἀνάμιξη σάν παραίτηση ἀπό τήν ἐκμάθηση τῆς τεχνικῆς τῆς παραγωγῆς. Ἔτσι βγῆκε μιά ἀνοησία, μιά βλαβερή κι ἐπικίνδυνη ἀνοησία, πού ὅσο πιό γρήγορα ἀπαλλαχτοῦμε ἀπ' αὐτήν, τόσο τό καλύτερο.

Ἡ ἴδια ἡ ζωή μᾶς ἔδοσε πολλές φορές σινιάλα ὅτι δέν πᾶμε καλά σ' αὐτό τό ζήτημα. Ἡ ὑπόθεση Σάχτι[15] ἦταν τό πρῶτο σοβαρό σινιάλο. Ἡ ὑπόθεση Σάχτι μᾶς ἔδειξε, πώς ἀπ' τίς κομματικές ὀργανώσεις καί τά ἐπαγγελματικά συνδικάτα ἔλειψε ἡ ἐπαναστατική ἐπαγρύπνηση. Ἔδειξε πώς τά οἰκονομικά μας στελέχη καθυστέρησαν ἀσυγχώρητα ἀπό τεχνική ἄποψη, πώς μερικοί παλιοί μηχανικοί καί τεχνικοί, δουλεύοντας ἀνεξέλεγχτα, γλιστρᾶνε εὐκολότερα στό δρόμο τοῦ σαμποτάζ, πολύ περισσότερο ἐπειδή τούς πιέζουν συνεχῶς μέ τίς «προτάσεις» τους οἱ ἐχθροί ἀπ' τό ἐξωτερικό.

Τό δεύτερο σινιάλο ἦταν ἡ δίκη τοῦ «Βιομηχανικοῦ Κόμματος»[16].

Φυσικά, στή βάση τοῦ σαμποτάζ βρίσκεται ἡ ταξική πάλη. Φυσικά, ὁ ταξικός ἐχθρός ἀντιστέκεται λυσσασμέ-

να στή σοσιαλιστική ἐπίθεση. Δέ φτάνει ὅμως μόνον αὐτό γιά νά ἐξηγήσουμε μιά τόσο πλούσια ἄνθιση τοῦ σαμποτάζ.

Τί συνέβηκε καί πῆρε τό σαμποτάζ τόσο πλατιές διαστάσεις; Ποιός φταίει γι' αὐτό; Γι' αὐτό φταῖμε ἐμεῖς. Ἄν εἴχαμε θέσει διαφορετικά τό ζήτημα τῆς διεύθυνσης τῆς οἰκονομίας, ἄν ἀρχίζαμε πολύ νωρίτερα νά σπουδάζουμε τήν τεχνική τῆς δουλιᾶς, νά κατακτοῦμε τήν τεχνική, ἄν ἀνακατευόμασταν πιό συχνά καί πιό μυαλωμένα στή διεύθυνση τῆς οἰκονομίας, τότε οἱ σαμποταριστές δέ θά κατάφερναν νά κάνουν τόσο μεγάλη ζημιά.

Ἔπρεπε νά γίνουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι εἰδικοί, μαστόροι στή δουλιά, ἔπρεπε νά στραφοῦμε πρός τίς τεχνικές γνώσεις. Νά ποῦ μᾶς ἔσπρωχνε ἡ ζωή. Ὡστόσο, οὔτε τό πρῶτο σινιάλο, μά οὔτε καί τό δεύτερο δέν ἐξασφάλισαν ἀκόμα τήν ἀπαραίτητη στροφή. Εἶναι καιρός, παρκεῖναι καιρός, νά στραφοῦμε πρός τήν τεχνική. Εἶναι καιρός νά πετάξουμε τό παλιό σύνθημα, τό ξεπερασμένο σύνθημα τῆς μή ἀνάμιξης στήν τεχνική καί νά γίνουμε οἱ ἴδιοι εἰδικοί, γνῶστες τῆς δουλιᾶς, νά γίνουμε οἱ ἴδιοι τέλειοι μαστόροι τῆς οἰκονομικῆς δουλιᾶς.

Συχνά ρωτᾶνε γιατί δέν ὑπάρχει μονοδιεύθυνση. Δέν ὑπάρχει καί δέ θά ὑπάρχει ὅσο δέ θά κατακτήσουμε τήν τεχνική. Ὅσο ἀνάμεσά μας, ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους, δέ θά ὑπάρχουν ἀρκετοί ἄνθρωποι, πού νά κατέχουν καλά τά ζητήματα τῆς τεχνικῆς, τῆς οἰκονομίας καί τῶν οἰκονομικῶν, δέ θά ὑπάρχει πραγματική μονοδιεύθυνση. Γράψτε ὅσες θέλετε ἀποφάσεις, ὁρκιστεῖτε μ' ὅποια λόγια θέλετε, ὅμως ἄν δέν κατακτήσετε τήν τεχνική, τήν οἰκονομία καί τά οἰκονομικά τοῦ ἐργοστασίου, τῆς φάμπρικας, τοῦ ὀρυχείου, δέ θά βγεῖ τίποτα, μονοδιεύθυνση δέ θά ὑπάρχει.

Συνεπῶς τό καθῆκον μας εἶναι νά κατακτήσουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι τήν τεχνική, νά γίνουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι μαστόροι τῆς δουλιᾶς. Μονάχα σ' αὐτό βρίσκεται ἡ ἐγγύηση, ὅτι τά σχέδιά μας θά ἐκπληρωθοῦν ὁλοκληρωτικά καί θά ἐφαρμοστεῖ ἡ μονοδιεύθυνση.

Φυσικά, τό καθῆκον αὐτό δέν εἶναι εὔκολο, μά εἶναι ἀπόλυτα πραγματοποιήσιμο. Τήν ἐπιστήμη, τήν τεχνική πεῖρα, τίς γνώσεις, ὅλα αὐτά μπορεῖ κανείς νά τά ἀποχτήσει. Σήμερα δέν τά ἔχεις, αὔριο θά τάχεις. Τό κύριο ἐδῶ εἶναι νάχεις τό φλογερό μπολσεβίκικο πόθο νά κατακτήσεις τήν τεχνική, νά κατακτήσεις τήν ἐπιστήμη τῆς παραγωγῆς. Μέ τό φλογερό πόθο ὅλα μπορεῖς νά τά πετύχεις, ὅλα μπορεῖς νά τά ὑπερνικήσεις.

Κάποτε ρωτᾶνε: δέ γίνεται νά ἐπιβραδύνουμε λίγο τούς ρυθμούς, νά συγκρατήσουμε τήν κίνηση; Ὄχι, δέ γίνεται, σύντροφοι! Δέν μποροῦμε νά ἐπιβραδύνουμε τούς ρυθμούς! Ἀντίθετα στό μέτρο τῶν δυνάμεών μας καί τῶν δυνατοτήτων μας πρέπει νά τούς ἐπιταχύνουμε. Αὐτό ἀπαιτοῦν ἀπό μᾶς οἱ ὑποχρεώσεις μας ἀπέναντι στούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς ΕΣΣΔ. Αὐτό ἀπαιτοῦν ἀπό μᾶς οἱ ὑποχρεώσεις μας ἀπέναντι στήν ἐργατική τάξη ὅλου τοῦ κόσμου.

Ἐπιβράδυνση τῶν ρυθμῶν, σημαίνει καθυστέρηση. Μά τούς καθυστερημένους τούς χτυποῦν. Ἐμεῖς ὅμως δέ θέλουμε νάμαστε οἱ χτυπημένοι. Ὄχι, δέ θέλουμε! Ἡ ἱστορία τῆς παλιᾶς Ρωσίας χαρακτηριζόταν ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἀπ' τό ὅτι τή χτυποῦσαν ἀδιάκοπα ἐξαιτίας τῆς καθυστέρησής της. Τή χτυποῦσαν οἱ μογγόλοι χάνοι. Τή χτυποῦσαν οἱ τοῦρκοι μπέηδες. Τή χτυποῦσαν οἱ σουηδοί φεουδάρχες. Τή χτυποῦσαν οἱ πολωνοί-λιθουανοί πάνοι. Τή χτυποῦσαν οἱ αγγλο-γάλλοι καπιταλιστές. Τή χτυ-

ποῦσαν οἱ γιαπωνέζοι βαρῶνοι. Τή χτυποῦσαν ὅλοι ἐξαιτίας τῆς καθυστέρησής της. Ἐξαιτίας τῆς στρατιωτικῆς της καθυστέρησης, ἐξαιτίας τῆς πολιτιστικῆς της καθυστέρησης, ἐξαιτίας τῆς κρατικῆς της καθυστέρησης, ἐξαιτίας τῆς βιομηχανικῆς της καθυστέρησης, ἐξαιτίας τῆς ἀγροτικῆς της καθυστέρησης. Τή χτυποῦσαν, γιατί αὐτό ἦταν προσοδοφόρο κι ἔμενε ἀτιμώρητο. Θυμάστε τά λόγια τοῦ προεπαναστατικοῦ ποιητῆ: «Καί φτωχή εἶσαι, καί πλούσια, καί ἰσχυρή εἶσαι, κι ἀνίσχυρη, μανούλα Ρωσία»[17]. Τά λόγια αὐτά τοῦ παλιοῦ ποιητῆ τά μάθαν καλά οἱ κύριοι αὐτοί. Τή χτυποῦσαν καί λέγαν: «εἶσαι πλούσια» —μποροῦμε λοιπόν νά πλουτίσουμε σέ βάρος σου. Τή χτυποῦσαν καί λέγαν: «εἶσαι φτωχή κι ἀνίσχυρη»—μποροῦμε λοιπόν νά σέ χτυπᾶμε καί νά σέ ληστεύουμε ἀτιμώρητα. Τέτιος εἶναι ὁ νόμος τῶν ἐκμεταλλευτῶν: νά χτυποῦν τούς καθυστερημένους καί τούς ἀδύνατους. Εἶναι ὁ νόμος τῆς ζούγκλας τοῦ καπιταλισμοῦ. Εἶσαι καθυστερημένος, εἶσαι ἀδύνατος—ἄρα ἔχεις ἄδικο, μπορεῖ λοιπόν κανείς νά σέ χτυπάει καί νά σέ ὑποδουλώνει. Εἶσαι ἰσχυρός—ἄρα ἔχεις δίκιο, πρέπει λοιπόν νά φυλάγεται κανείς ἀπό σένα.

Νά γιατί δέν μποροῦμε πιά νά μένουμε πίσω.

Στό παρελθόν δέν εἴχαμε καί δέν μπορούσαμε νάχουμε πατρίδα. Σήμερα ὅμως, πού ἀνατρέψαμε τόν καπιταλισμό καί ἡ ἐξουσία εἶναι δική μας, τοῦ λαοῦ, ἔχουμε πατρίδα καί θά ὑπερασπίσουμε τήν ἀνεξαρτησία της. Θέλετε νά συντριβεῖ ἡ σοσιαλιστική μας πατρίδα καί νά χάσει τήν ἀνεξαρτησία της; Ἄν δέν τό θέλετε αὐτό, πρέπει μέσα στό πιό σύντομο χρονικό διάστημα νά ἐξαλείψετε τήν καθυστέρησή της καί ν' ἀναπτύξετε πραγματικά μπολσεβίκικους ρυθμούς στήν οἰκοδόμηση τῆς σοσιαλιστικῆς της οἰκονομίας. Ἄλλοι δρόμοι δέν ὑπάρχουν. Νά γιατί ὁ Λένιν ἔλεγε στίς παραμονές τοῦ Ὀχτώβρη: «Ἤ θά φτάσουμε καί θά ξεπεράσουμε τίς προχωρημένες καπιταλιστικές χῶρες ἤ θάνατος».

Μείναμε πίσω 50—100 χρόνια ἀπ' τίς προχωρημένες χῶρες. Πρέπει νά διατρέξουμε αὐτό τό διάστημα μέσα σέ δέκα χρόνια. Εἴτε θά τό κάνουμε αὐτό, εἴτε θά μᾶς συνθλίψουν.

Νά τί μᾶς ὑπαγορεύουν οἱ ὑποχρεώσεις μας ἀπέναντι στούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς ΕΣΣΔ.

Ἔχουμε ὅμως καί ἄλλες, πιό σοβαρές καί πιό σπουδαῖες ὑποχρεώσεις. Εἶναι οἱ ὑποχρεώσεις ἀπέναντι στό παγκόσμιο προλεταριάτο. Οἱ ὑποχρεώσεις αὐτές συμπίπτουν μέ τίς ὑποχρεώσεις τῆς πρώτης κατηγορίας. Ἐμεῖς ὅμως τίς βάζουμε πιό ψηλά. Ἡ ἐργατική τάξη τῆς ΕΣΣΔ εἶναι κομμάτι τῆς παγκόσμιας ἐργατικῆς τάξης. Ἐμεῖς νικήσαμε, ὄχι μονάχα μέ τίς προσπάθειες τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς ΕΣΣΔ, μά καί χάρη στήν ὑποστήριξη τῆς παγκόσμιας ἐργατικῆς τάξης. Χωρίς αὐτή τήν ὑποστήριξη ἀπό πολύν καιρό θά μᾶς εἶχαν πετσοκόψει. Λένε ὅτι ἡ χώρα μας εἶναι ἡ ταξιαρχία κρούσης τοῦ προλεταριάτου ὅλων τῶν χωρῶν. Αὐτό εἶναι πετυχημένο. Αὐτό ὅμως μᾶς ἐπιβάλλει σοβαρότατες ὑποχρεώσεις. Γιά ποιό λόγο μᾶς ὑποστηρίζει τό διεθνές προλεταριάτο, πῶς γινήκαμε ἄξιοι αὐτῆς τῆς ὑποστήριξης; Ἐπειδή πρῶτοι ριχτήκαμε στή μάχη ἐνάντια στόν καπιταλισμό, πρῶτοι ἐγκαθιδρύσαμε τήν ἐργατική ἐξουσία, πρῶτοι ἀρχίσαμε νά οἰκοδομοῦμε τό σοσιαλισμό. Ἐπειδή κάνουμε ἕνα ἔργο, πού σέ περίπτωση ἐπιτυχίας θ' ἀναποδογυρίσει ὅλο τόν κόσμο καί θ' ἀπελευθερώσει ὅλη τήν ἐργατική τάξη. Καί τί χρειάζεται γιά τήν ἐπιτυχία; Ἐξάλειψη τῆς καθυστέρησής μας, ἀνάπτυξη ὑψηλῶν, μπολσεβίκικων ρυθμῶν οἰκοδόμησης. Πρέπει νά τραβοῦμε μπροστά, ἔτσι πού ἡ ἐργατική τάξη

όλου τοῦ κόσμου κοιτάζοντάς μας νά μπορεῖ νά πεῖ: νά τό πρωτοπόρο τμῆμα μου, νά ἡ κρουστική ταξιαρχία μου, νά ἡ ἐργατική ἐξουσία μου, νά ἡ πατρίδα μου, αὐτοί κάνουν καλά τό ἔργο τους, τό δικό μας ἔργο, ἄς τούς ὑποστηρίξουμε ἐνάντια στούς καπιταλιστές κι ἄς ἀνάψουμε τή φλόγα τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης. Πρέπει νά δικαιώσουμε τίς ἐλπίδες τῆς παγκόσμιας ἐργατικῆς τάξης, νά ἐκπληρώσουμε τίς ὑποχρεώσεις μας ἀπέναντί της; Ναί, πρέπει, ἄν δέ θέλουμε νά ρεζιλευτοῦμε πέρα γιά πέρα.

Αὐτές εἶναι οἱ ὑποχρεώσεις μας, οἱ ἐσωτερικές καί οἱ διεθνεῖς.

Βλέπετε ὅτι οἱ ὑποχρεώσεις αὐτές μᾶς ὑπαγορεύουν μπολσεβίκικους ρυθμούς ἀνάπτυξης.

Δέ λέω πώς στά τελευταῖα χρόνια δέν ἔγινε τίποτα σχετικά μέ τή διεύθυνση τῆς οἰκονομίας. Ὄχι, ἔγιναν, καί μάλιστα πάρα πολλά. Διπλασιάσαμε τήν παραγωγή τῆς βιομηχανίας σέ σύγκριση μέ τήν προπολεμική. Δημιουργήσαμε τήν πιό μεγάλη ἀγροτική παραγωγή στόν κόσμο. Θά μπορούσαμε ὅμως νά κάνουμε ἀκόμα περισσότερα, ἄν σ' αὐτό τό διάστημα προσπαθούσαμε νά καταχτήσουμε ὅπως πρέπει τήν παραγωγή, τήν τεχνική της καί τή δημοσιονομικο-οικονομική της πλευρά.

Τό πολύ σέ δέκα χρόνια πρέπει νά διατρέξουμε τήν ἀπόσταση πού μείναμε πίσω ἀπ' τίς προχωρημένες χῶρες τοῦ καπιταλισμοῦ. Ὑπάρχουν γι' αὐτό ὅλες οἱ «ἀντικειμενικές» δυνατότητες. Λείπει μόνο ἡ ἱκανότητα νά χρησιμοποιήσουμε ὅπως πρέπει αὐτές τίς δυνατότητες. Μά αὐτό ἐξαρτᾶται ἀπό μᾶς. Μόνο ἀπό μᾶς! Εἶναι καιρός νά μάθουμε νά χρησιμοποιοῦμε αὐτές τίς δυνατότητες. Εἶναι καιρός νά τελειώνουμε μέ τή σάπια θέση τῆς μή ἀνάμιξης στήν παραγωγή. Εἶναι καιρός νά υἱοθετήσουμε μιάν ἄλλη, νέα θέση, πού ν' ἀνταποκρίνεται στή σημερινή περίοδο: νά ἀνακατευόμαστε σέ ὅλα. Ἄν εἶσαι διευθυντής ἐργοστασίου, ἀνακατέψου σέ ὅλες τίς δουλιές, ἐμβάθυνε σ' ὅλα, μήν ἀφήνεις τίποτα νά σοῦ διαφύγει, μάθαινε καί πάλι μάθαινε. Οἱ μπολσεβίκοι πρέπει νά καταχτήσουν τήν τεχνική. Εἶναι καιρός οἱ μπολσεβίκοι νά γίνουν οἱ ἴδιοι εἰδικοί. Ἡ τεχνική στήν περίοδο τῆς ἀνασυγκρότησης ἀποφασίζει τό πᾶν. Καί τό οἰκονομικό στέλεχος, πού δέ θέλει νά μάθει τήν τεχνική, πού δέ θέλει νά καταχτήσει τήν τεχνική, εἶναι φαιδρό πρόσωπο καί ὄχι οἰκονομικό στέλεχος.

Λένε πώς εἶναι δύσκολο νά καταχτήσει κανείς τήν τεχνική. Λάθος! Δέν ὑπάρχουν φρούρια πού νά μή μποροῦν νά τά καταλάβουν οἱ μπολσεβίκοι. Ἐμεῖς λύσαμε μιά σειρά δυσκολότατα προβλήματα. Ἀνατρέψαμε τόν καπιταλισμό. Καταχτήσαμε τήν ἐξουσία. Οἰκοδομήσαμε μιά ἰσχυρότατη σοσιαλιστική βιομηχανία. Στρέψαμε τό μεσαῖο ἀγρότη στό δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ. Τό πιό σπουδαῖο ἀπ' τήν ἄποψη τῆς οἰκοδόμησης τό πραγματοποιήσαμε πιά. Μᾶς ἔμεινε ἀκόμα λίγο: νά μάθουμε τήν τεχνική καί νά καταχτήσουμε τήν ἐπιστήμη. Καί ὅταν τό κάνουμε αὐτό, θάχουμε τέτιους ρυθμούς, πού σήμερα δέν τολμᾶμε οὔτε νά τούς ὀνειρευτοῦμε.

Καί θά τό κάνουμε αὐτό ἄν ἀληθινά τό θελήσουμε!

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 35, 5 τοῦ Φλεβάρη 1931.

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟ σ. ΑΤΤΣΙΝ

σ. Ἄτσιν!

Τή μπροσούρα Σας δέν μπόρεσα νά τή διαβάσω (δέν εἶχα καιρό!), μπορῶ ὅμως ν' ἀπαντήσω σύντομα στά 4 ἐρωτήματά Σας.

1) Γιά τίς «ἐσωκομματικές ἀντιφάσεις». Ἀπ' τόν καιρό τοῦ Ἔνγκελς ἔγινε ἀξίωμα ἡ θέση ὅτι ἡ ἀνάπτυξη τῶν προλεταριακῶν κομμάτων συντελεῖται μέ τήν ὑπερνίκηση τῶν ἐσωκομματικῶν ἀντιφάσεων. Ἔκφραση αὐτῶν τῶν ἀντιφάσεων εἶναι οἱ ἀνοιχτές ἤ λανθάνουσες διαφωνίες. Ὁ Ὀσσόφσκι δέν ἔχει ἐδῶ καμιά σχέση, γιατί ὁ Ὀσσόφσκι λχ., ἔβλεπε λαθεμένα, τό κόμμα μας σά συνασπισμό δυό ἀνταγωνιστικῶν τάξεων, σάν ἐκπροσώπηση αὐτῶν τῶν τάξεων, ἐνῶ τό κόμμα μας (ὅπως καί τ' ἄλλα τμήματα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς) ἀποτελοῦν στήν πραγματικότητα ἐκπροσώπηση μιᾶς τάξης, καί συγκεκριμένα τῆς ἐργατικῆς τάξης. Κι ἐδῶ πρόκειται γιά τά κομμουνιστικά κόμματα, πού εἶναι ἐκπροσώπηση μιᾶς (τῆς προλεταριακῆς) τάξης.

2) Γιά τό λενινισμό. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ὁ λενινισμός εἶναι τό πιό ἀριστερό ρεῦμα (χωρίς εἰσαγωγικά) στό παγκόσμιο ἐργατικό κίνημα. Στό ἐργατικό κίνη-

μα ὑπάρχουν κάθε λογῆς ρεύματα, ἀπό τό φεουδαρχικό-μοναρχικό (σάν τήν «ἕνωση τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ») καί τό ἀνοιχτά καπιταλιστικό (σάν τούς καντέτους), ὥς τό κρυφο-αστικό (σοσιαλδημοκράτες, ἰδιαίτερα «ἀριστεροί» σοσιαλδημοκράτες, ἀναρχικοί, ἀναρχοσυνδικαλιστές) καί τό ὑπεραριστερό—«κομμουνιστικό». Ἀπ' αὐτά ὁ λενινισμός εἶναι τό πιό ἀριστερό καί τό μοναδικά ἐπαναστατικό ὥς τό τέλος ρεῦμα.

3) Γιά τίς ρίζες τῆς «ἀριστερῆς» καί τῆς δεξιᾶς παρέκκλισης. Ἡ ρίζα τους εἶναι κοινή μέ τήν ἔννοια ὅτι ἀντανακλοῦν τήν πίεση τῶν ξένων πρός ἐμᾶς τάξεων. Οἱ μορφές καί τά μέσα πάλης ἐνάντια στό κόμμα εἶναι διαφορετικά καί ἐξαρτιόνται ἀπό τή διαφορά τῶν κοινωνικῶν στρωμάτων πού ἀντιπροσωπεύουν αὐτές οἱ παρεκκλίσεις.

4) Γιά τήν πάλη σέ δυό μέτωπα. Ἐδῶ οὔτε κάν χρειάζεται διασάφηση. Δέν καταλαβαίνω γιατί ὁ σ. Καντόρ δέν εἶναι σύμφωνος μαζί Σας.

Μέ κομμουν. χαιρετισμό

Ι. Στάλιν

27 τοῦ Φλεβάρη 1931

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ ΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΖΝΕΦΤ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΚΡΟΖΝΕΦΤ

Χαιρετίζω τούς ἐργάτες καί τό διοικητικό-τεχνικό προσωπικό τοῦ Ἀζνέφτ καί τοῦ Γκροζνέφτ γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ πεντάχρονου σέ δυόμιση χρόνια. Συγχαρητήρια γιά τή νίκη, σύντροφοι!

Ζήτω οἱ ἐργάτες τῆς ΕΣΣΔ πού ἔσπασαν τίς ἁλυσίδες τοῦ καπιταλισμοῦ κι ἔγιναν ἀφέντες στή χώρα τους!

Ζήτω ἡ Σοβιετική ἐξουσία! Ζήτω τό κόμμα τῶν μπολσεβίκων!

Ι. Στάλιν

31 τοῦ Μάρτη 1931

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 90,
1 τοῦ Ἀπρίλη 1931.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΛΕΚΤΡΟΖΑΒΟΝΤ

Χαιρετίζω θερμά τούς ἐργάτες καί τό διοικητικό-τεχνικό προσωπικό τοῦ Ἐλεκτροζαβόντ πού ἐκπλήρωσαν τό πεντάχρονο σέ δυόμιση χρόνια.

Ἐμπρός γιά καινούργιες νίκες!

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 92,
3 τοῦ Ἀπρίλη 1931.

ΜΑΓΚΝΗΤΟΓΚΟΡΣΚ. ΜΑΓΚΝΗΤΟΣΤΡΟΪ

Χαιρετίζω τούς ἐργάτες καί τό διευθυντικό προσωπικό τοῦ Μαγκνητογκόρσκ γιά τήν πρώτη σοβαρή νίκη[18].
Ἐμπρός, σύντροφοι, γιά νέες νίκες!

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 156, 19 τοῦ Μάη 1931.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΑΧΤΟΡΟΤΣΕΝΤΡ ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΜΗΧΑΝΟΤΡΑΧΤΕΡΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ

Στέλνω ἀδελφικό χαιρετισμό στούς ἐργάτες καί τίς ἐργάτριες, τούς τεχνικούς καί τούς εἰδικούς καί ὅλο τό διευθυντικό προσωπικό τῶν μηχανοτραχτερικῶν σταθμῶν μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐκπλήρωσης πρίν ἀπό τήν προθεσμία τοῦ σχεδίου σπορᾶς 18 ἑκατομμυρίων ἑκταρίων.

Συγχαρητήρια γιά τή νίκη, σύντροφοι!

Τόν περασμένο χρόνο σπάρθηκαν ἀπό τούς μηχανοτραχτερικούς σταθμούς περίπου 2 ἑκατομμύρια ἑκτάρια κολχόζνικα χωράφια. Φέτος—πάνω ἀπό 18 ἑκατομμύρια ἑκτάρια. Πέρσι οἱ μηχανοτραχτερικοί σταθμοί ἐξυπηρέτησαν 2 347 κολχόζ. Φέτος—46.514. Αὐτός εἶναι ὁ δρόμος—ἀπό τό ξυλάλετρο στό τραχτέρ—πού πέρασε τό ἀγροτικό νοικοκυριό τῆς χώρας μας. Ἄς τό μάθουν ὅλοι ὅτι ἡ ἐργατική τάξη τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης προωθεῖ μέ σταθερότητα καί σιγουριά τό ἔργο τοῦ τεχνικοῦ ἐπανεξοπλισμοῦ τοῦ συμμάχου της, τῆς ἐργαζόμενης ἀγροτιᾶς!

Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι οἱ μηχανοτραχτερικοί σταθμοί δέ θά ἐπαναπαυτοῦν στά ἀποτελέσματα πού πέτυχαν καί ὅτι τό σχέδιο πού ὁρίστηκε (καί πού ἔχει κιόλας ἐκπληρωθεῖ) γιά σπορά 18 ἑκατομμυρίων ἑκταρίων θά τό αὐξήσουν μέ δικό τους βελτιωμένο ἀντισχέδιο σέ 20 ἑκατομμύρια ἑκτάρια.

Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι οἱ μηχανοτραχτερικοί σταθμοί δέ θά σταματήσουν ἐδῶ καί θά βαδίσουν μέ πεποίθηση σέ προϋπάντηση τῶν νέων ἄμεσων καθηκόντων τους, γιά νά προετοιμάσουν τό ὄργωμα 5 περίπου ἑκατομμυρίων ἐκταρίων, νά ἐκπληρώσουν μέ ἐπιτυχία τήν καμπάνια τῆς συγκομιδῆς, νά πραγματοποιήσουν τό φθινοπωριάτικο ὄργωμα 15 περίπου ἑκατομμυρίων ἐκταρίων, νά φτάσουν τή φθινοπωριάτικη σπορά ὥς τά 8 ἑκατομμύρια ἐκτάρια, νά ὀργανώσουν ἄλλους χίλιους μηχανοτραχτερικούς σταθμούς καί νά δημιουργήσουν ἔτσι τή βάση γιά τό ἀγκάλιασμα τόν ἐρχόμενο χρόνο τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τῶν κολχόζ.

Ἄς τό μάθει ὅλος ὁ κόσμος, ὅτι ἡ Σοβιετική Ἕνωση ἀπό χώρα τοῦ μικροαγροτικοῦ νοικοκυριοῦ καί τῆς καθυστερημένης γεωργικῆς τεχνικῆς μεταβάλλεται σέ χώρα τοῦ μεγάλου συλλογικοῦ νοικοκυριοῦ καί τῆς πρωτοπόρας γεωργικῆς τεχνικῆς!

Ἐμπρός, σύντροφοι, γιά καινούργιες νίκες!

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 145, 28 τοῦ Μάη 1931.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΤΟΥ ΖΕΡΝΟΤΡΕΣΤ ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΣΙΤΗΡΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΣΟΒΧΟΖ

Στήν ἡγετική δύναμη τῆς νέας σοβιετικῆς γεωργίας, τό σοσιαλιστικό σημαιοφόρο τῆς νέας τεχνικῆς καί τῶν νέων μεθόδων ὀργάνωσης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας—τό σύστημα τῶν σιτηροπαραγωγικῶν σοβχόζ, στούς ἐργάτες καί τίς ἐργάτριές τους, στούς τεχνικούς καί τούς εἰδικούς, στούς καθοδηγητές καί τούς ὀργανωτές τους, στέλνω ἀδελφικό χαιρετισμό!

Μήν ἐπαναπαύεστε μέ τήν ἐκπλήρωση τοῦ σχεδίου σπορᾶς. μπορεῖτε καί πρέπει νά ὑπερεκπληρώσετε τό σχέδιο, ἐπειδή ἔχετε γι' αὐτό ὅλες τίς ἀπαραίτητες δυνατότητες.

Τραβᾶτε κοντά σας τά καθυστερημένα τμήματά σας τῆς Σιβηρίας καί ἰδιαίτερα τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς, βοηθᾶτε μέ κάθε τρόπο τά κολχόζ, αναπτύσσετε τή δουλιά γιά τήν προετοιμασία τῆς συγκομιδῆς—κύριο ἄμεσο καθῆκον τῶν σιτηροπαραγωγικῶν σοβχόζ—καταχτεῖστε νέες ἐπιτυχίες.

Ἐμπρός, γιά καινούργιες νίκες!

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 14
30 τοῦ Μάη 1931.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ
ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ

Λόγος στή σύσκεψη τῶν οἰκονομικῶν στελεχῶν[19]

23 τοῦ Ἰούνη 1931

Σύντροφοι! Ἀπό τά ὑλικά τῆς σύσκεψης εἶναι φανερό, πώς ἀπ' τήν ἄποψη τῆς πραγματοποίησης τοῦ σχεδίου ἡ βιομηχανία μας παρουσιάζει ἀρκετά παρδαλή εἰκόνα. Ὑπάρχουν βιομηχανικοί κλάδοι, πού στούς τελευταίους πέντε μῆνες σημείωσαν 40—50% αὔξηση τῆς παραγωγῆς, σέ σύγκριση μέ τόν προηγούμενο χρόνο. Ὑπάρχουν κλάδοι πού αὔξησαν τήν παραγωγή τους ὄχι περισσότερο ἀπό 20—30%. Ὑπάρχουν τέλος, μερικοί βιομηχανικοί κλάδοι πού σημείωσαν ἐλάχιστη αὔξηση, κάπου 6 ὥς 10% ἤ κι ἀκόμα λιγότερο. Στούς κλάδους αὐτούς περιλαβαίνεται ἡ ἀνθρακοβιομηχανία καί ἡ μαύρη μεταλλουργία. Ἡ εἰκόνα, ὅπως βλέπετε, εἶναι παρδαλή.

Πῶς ἐξηγεῖται αὐτή ἡ παρδαλότητα; Ποῦ βρίσκεται ἡ αἰτία τῆς καθυστέρησης μερικῶν βιομηχανικῶν κλάδων; Ποῦ βρίσκεται ἡ αἰτία ὅτι μερικοί βιομηχανικοί κλάδοι σημειώνουν μονάχα 20—25% αὔξηση, ἐνῶ ἡ ἀνθρακοβιομηχανία καί ἡ μαύρη μεταλλουργία σημειώνουν ἀκόμα πιό μικρή αὔξηση καί σέρνονται στήν οὐρά τῶν ἄλλων κλάδων;

Ἡ αἰτία βρίσκεται στό ὅτι τόν τελευταῖο καιρό ἄλλαξαν ριζικά οἱ ὅροι ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας, δημι-

ουργήθηκε καινούργια κατάσταση, πού ἀπαιτεῖ καινούργιες μέθοδες διεύθυνσης, ἐνῶ μερικά οἰκονομικά στελέχη μας, ἀντί ν' ἀλλάξουν τίς μέθοδες δουλιᾶς συνεχίζουν ἀκόμα νά δουλεύουν ὅπως παλιά. Τό ζήτημα εἶναι ὅτι οἱ καινούργιοι ὅροι ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας ἀπαιτοῦν νά δουλεύουμε μέ καινούργιο τρόπο, ἐνῶ μερικά οἰκονομικά μας στελέχη δέν τό καταλαβαίνουν αὐτό καί δέ βλέπουν ὅτι τώρα πρέπει νά διευθύνουν μέ καινούργιο τρόπο.

Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ αἰτία τῆς καθυστέρησης μερικῶν κλάδων τῆς βιομηχανίας μας.

Ποιοί εἶναι οἱ καινούργιοι αὐτοί ὅροι ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας μας; Ἀπό ποῦ προῆλθαν;

Οἱ καινούργιοι αὐτοί ὅροι εἶναι τουλάχιστον ἕξι.

Ἄς τούς ἐξετάσουμε.

I

Η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ

Πρόκειται, πρίν ἀπ' ὅλα, γιά τήν ἐξασφάλιση τῶν ἐπιχειρήσεων μέ ἐ ρ γ α τ ι κ ή δ ύ ν α μ η. Παλιά οἱ ἐργάτες πήγαιναν συνήθως μόνοι τους στά ἐργοστάσια, στίς φάμπρικες, συνεπῶς ὑπῆρχε κάποιος αὐθορμητισμός σ' αὐτή τήν ὑπόθεση. Καί ὁ αὐθορμητισμός αὐτός πήγαζε ἀπό τό ὅτι ὑπῆρχε ἀνεργία, ὑπῆρχε διαφοροποίηση στό χωριό, ὑπῆρχε ἐξαθλίωση, ὑπῆρχε ὁ φόβος τῆς πείνας, πού κυνηγοῦσε τούς ἀνθρώπους ἀπό τό χωριό στήν πόλη. Θυμάστε τή διατύπωση: «Ἡ φυγή τοῦ μουζίκου ἀπό τό χωριό στήν πόλη»; Τί ἀνάγκαζε τόν ἀγρότη νά φεύγει ἀπό τό χωριό στήν πόλη; Ὁ φόβος τῆς πείνας, ἡ ἀνεργία, τό γεγονός ὅτι τό χωριό ἦταν γι' αὐτόν μητριά καί ἦταν ἕτοιμος νά φύγει ἀπ' αὐτό καί νά πάει στοῦ διαόλου τή μάνα φτάνει μόνο νά βρισκε κάποια δουλιά.

Έτσι ή σχεδόν έτσι ήταν τά πράγματα στή χώρα μας στό πρόσφατο παρελθόν.

Μποροῦμε τάχα νά ποῦμε, πώς σήμερα ἔχουμε τήν ἴδια ἀκριβῶς εἰκόνα; Ὄχι, δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε. Ἀντίθετα, ἡ κατάσταση τώρα ἄλλαξε ριζικά. Καί ἀκριβῶς ἐπειδή ἡ κατάσταση ἄλλαξε, δέν ἔχουμε πιά αὐθορμητισμό στήν προσφορά ἐργατικῆς δύναμης.

Τί ἄλλαξε λοιπόν σ' αὐτό τό διάστημα; Πρῶτα-πρῶτα ἐξαλείψαμε τήν ἀνεργία, συνεπῶς ἐκμηδενίσαμε τή δύναμη, πού πίεζε τήν «ἀγορά τῆς ἐργασίας». Δεύτερο, ὑποσκάψαμε στή ρίζα της τή διαφοροποίηση στό χωριό, συνεπῶς ἐξαλείψαμε ἐκείνη τή μαζική ἐξαθλίωση, πού ἔδιωχνε τόν ἀγρότη ἀπ' τό χωριό στήν πόλη. Τέλος, ἐφοδιάσαμε τό χωριό μέ δεκάδες χιλιάδες τραχτέρ καί γεωργικές μηχανές, συντρίψαμε τόν κουλάκο, ὀργανώσαμε κολχόζ καί δόσαμε τή δυνατότητα στούς ἀγρότες νά ζοῦν καί νά δουλεύουν ἀνθρωπινά. Τώρα δέν μποροῦμε πιά νά ὀνομάζουμε τό χωριό μητριά τοῦ ἀγρότη. Καί ἀκριβῶς ἐπειδή δέν μποροῦμε πιά νά τό ὀνομάζουμε μητριά, ὁ ἀγρότης ἄρχισε νά μένει στό χωριό καί δέν ἔχουμε πιά οὔτε «φυγή τοῦ μουζίκου ἀπ' τό χωριό στήν πόλη», οὔτε αὐθόρμητη προσφορά ἐργατικῆς δύναμης.

Βλέπετε ὅτι ἔχουμε σήμερα μιά ὁλότελα καινούργια κατάσταση καί καινούργιους ὅρους ἐξασφάλισης τῶν ἐπιχειρήσεων μέ ἐργατική δύναμη.

Τί βγαίνει ἀπ' αὐτό;

Ἀπ' αὐτό βγαίνει πρῶτο, ὅτι δέν μποροῦμε πιά νά ὑπολογίζουμε στήν αὐθόρμητη προσφορά ἐργατικῆς δύναμης. Συνεπῶς, ἀπ' τήν «πολιτική» τοῦ αὐθορμητισμοῦ πρέπει νά περάσουμε στήν πολιτική τῆς ὀ ρ γ α ν ω μ έ ν η ς στρατολογίας ἐργατῶν γιά τή βιομηχανία. Γιά νά γίνει ὅμως αὐτό, ὑπάρχει μονάχα ἕνας δρόμος, ὁ δρόμος τῶν συμφωνιῶν τῶν οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν μέ τά κολχόζ καί τούς κολχόζνικους. Ξέρετε πώς τό δρόμο αὐτό ἀκολούθησαν κιόλας μερικοί οἰκονομικοί ὀργανισμοί καί κολχόζ καί ἡ πείρα μᾶς ἔδειξε, ὅτι ἡ πραχτική τῶν συμφωνιῶν δίνει σοβαρές ἐπιτυχίες, τόσο γιά τά κολχόζ, ὅσο καί γιά τίς βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις.

Ἀπ' αὐτό βγαίνει, δεύτερο, ὅτι πρέπει ἀμέσως νά περάσουμε στή μ η χ α ν ο π ο ί η σ η τῶν πιό βαριῶν προτσές τῆς δουλιᾶς, ἀναπτύσσοντάς την στόν ἀνώτατο βαθμό (δασική βιομηχανία, οἰκοδομικά ἔργα, ἀνθρακοβιομηχανία, φορτοεκφορτώσεις, μεταφορές, μαύρη μεταλλουργία κλπ.). Αὐτό φυσικά δέ σημαίνει πώς θά πρέπει τάχα νά παραμελήσουμε τή χειρωναχτική δουλιά. Ἀντίθετα, ἡ χειρωναχτική δουλιά θά παίζει γιά πολύν καιρό ἀκόμα σοβαρότατο ρόλο στήν παραγωγή. Ἀλλά σημαίνει ὅτι ἡ μηχανοποίηση τῶν προτσές τῆς δουλιᾶς εἶναι ἡ κ α ι ν ο ύ ρ γ ι α γιά μᾶς καί ἀ π ο φ α σ ι σ τ ι κ ή δύναμη, πού χωρίς αὐτή δέν εἶναι δυνατό νά κρατήσουμε οὔτε τούς ρυθμούς μας, οὔτε τίς καινούργιες διαστάσεις τῆς παραγωγῆς.

Ὑπάρχουν ἀκόμα ὄχι λίγα οἰκονομικά στελέχη, πού «δέν πιστεύουν» οὔτε στή μηχανοποίηση, οὔτε στίς συμφωνίες μέ τά κολχόζ. Εἶναι τά ἴδια ἀκριβῶς οἰκονομικά στελέχη, πού δέν καταλαβαίνουν τήν καινούργια κατάσταση, δέ θέλουν νά δουλέψουν μέ καινούργιο τρόπο καί ἀναστενάζουν γιά τά «παλιά καλά χρόνια», τότε πού ἡ ἐργατική δύναμη «πήγαινε μόνη της» στίς ἐπιχειρήσεις. Εἶναι περιττό νά ποῦμε, ὅτι τέτια οἰκονομικά στελέχη ἀπέχουν ὅσο ὁ οὐρανός ἀπ' τή γῆ, ἀπ' τά καινούργια καθήκοντα τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης, πού βάζει μπροστά μας ἡ καινούργια κατάσταση. Νομίζουν, ὅπως φαίνεται, ὅτι οἱ δυσκολίες σχετικά μέ τήν ἐργατική δύναμη ἀποτελοῦν τυχαῖο φαινόμενο, ὅτι ἡ ἔλλειψη ἐργατικῆς δύναμης θά ἐξα-

φανιστεῖ μόνη της, σά νά ποῦμε αὐτόματα. Αὐτό εἶναι πλάνη, σύντροφοι. Οἱ δυσκολίες σχετικά μέ τήν ἐργατική δύναμη δέν μποροῦν νά ἐξαφανιστοῦν μόνες τους. Μποροῦν νά ἐξαφανιστοῦν μονάχα σάν ἀποτέλεσμα τῶν δικῶν μας προσπαθειῶν.

Τό καθῆκον μας λοιπόν εἶναι: νά στρατολογοῦμε ὀργανωμένα τήν ἐργατική δύναμη κλείνοντας συμφωνίες μέ τά κολχόζ, νά μηχανοποιοῦμε τή δουλιά.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τόν πρῶτο καινούργιο ὅρο ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας μας.

Ἄς περάσουμε στό δεύτερο ὅρο.

II

ΤΟ ΜΕΡΟΚΑΜΑΤΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ

Μίλησα τώρα μόλις σχετικά μέ τήν ὀργανωμένη στρατολογία ἐργατῶν γιά τίς ἐπιχειρήσεις μας. Μέ τό νά στρατολογήσουμε ὅμως ἐργάτες, δέ θά πεῖ καί ὅτι τά κάναμε ὅλα. Γιά νά ἐξασφαλίσουμε τίς ἐπιχειρήσεις μας μ' ἐργατική δύναμη εἶναι ἀπαραίτητο νά πετύχουμε νά στεριώσουμε τούς ἐργάτες στήν παραγωγή καί νά κάνουμε λίγο-πολύ μόνιμο τό ἐργατικό προσωπικό στίς ἐπιχειρήσεις. Δέ χρειάζεται ν' ἀποδείξουμε, ὅτι χωρίς μόνιμο ἐργατικό προσωπικό, πού νάχει ἀφομοιώσει λίγο-πολύ τήν τεχνική τῆς παραγωγῆς καί νάχει ἐξοικειωθεῖ μέ τά καινούργια μηχανήματα, εἶναι ἀδύνατο νά τραβήξουμε μπρός, εἶναι ἀδύνατο νά πραγματοποιήσουμε τά παραγωγικά σχέδια. Σ' ἀντίθετη περίπτωση θάμασταν ὑποχρεωμένοι κάθε φορά νά μαθαίνουμε τούς ἐργάτες ἀπό τήν ἀρχή καί νά ξοδεύουμε τό μισό τό χρόνο γιά τήν ἐκμάθησή τους, ἀντί νά τόν χρησιμοποιοῦμε γιά τήν παραγωγή. Τί γίνεται ὅμως τώρα στήν πραγματικότητα; Μποροῦμε νά ποῦμε, ὅτι τό ἐργατικό προσωπικό στίς ἐπιχειρήσεις μας εἶναι λίγο-πολύ μόνιμο; Ὄχι, δέν μποροῦμε δυστυχῶς νά τό ποῦμε. Ἀντίθετα, στίς ἐπιχειρήσεις μας ἐξακολουθοῦμε νά ἔχουμε τή λεγόμενη ρευστότητα τῆς ἐργατικῆς δύναμης. Κάτι περισσότερο, σέ μιά σειρά ἐπιχειρήσεις, ἡ ρευστότητα τῆς ἐργατικῆς δύναμης, ὄχι μονάχα δέν ἐξαφανίζεται, μά ἀντίθετα αὐξάνει καί δυναμώνει. Πάντως λίγες ἐπιχειρήσεις θά βρεῖτε, στίς ὁποῖες μέσα σ' ἕνα ἑξάμηνο ἤ ἀκόμα καί σ' ἕνα τρίμηνο νά μήν ἔχει ἀλλάξει τό ἐργατικό προσωπικό τουλάχιστο κατά 30—40%.

Παλιότερα, στήν περίοδο τῆς ἀνόρθωσης τῆς βιομηχανίας, τότε πού ὁ τεχνικός μας ἐξοπλισμός δέν ἦταν πολύπλοκος καί οἱ διαστάσεις τῆς παραγωγῆς δέν ἦταν μεγάλες, μπορούσαμε «νά ἀνεχόμαστε» κάπως τή λεγόμενη ρευστότητα τῆς ἐργατικῆς δύναμης. Τώρα τά πράγματα εἶναι διαφορετικά. Τώρα ἡ κατάσταση ἄλλαξε ριζικά. Τώρα, στήν περίοδο τῆς πλατιᾶς ἀνασυγκρότησης, πού ἡ παραγωγή πῆρε γιγάντιες διαστάσεις καί ὁ τεχνικός ἐξοπλισμός ἔγινε ἐξαιρετικά πολύπλοκος, ἡ ρευστότητα τῆς ἐργατικῆς δύναμης μετατράπηκε σέ μάστιγα τῆς παραγωγῆς, πού ἀποδιοργανώνει τίς ἐπιχειρήσεις μας. Τό νά «ἀνέχεται» κανείς σήμερα τή ρευστότητα τῆς ἐργατικῆς δύναμης, σημαίνει ὅτι ἀποσυνθέτει τή βιομηχανία μας, ἐκμηδενίζει τή δυνατότητα ἐκπλήρωσης τῶν παραγωγικῶν σχεδίων, ὑποσκάπτει τή δυνατότητα βελτίωσης τῆς ποιότητας τῆς παραγωγῆς.

Ποῦ βρίσκεται ἡ αἰτία τῆς ρευστότητας τῆς ἐργατικῆς δύναμης;

Στή λαθεμένη ὀργάνωση τῆς πληρωμῆς τῶν ἐργατῶν, στό λαθεμένο μισθολογικό σύστημα, στήν «ἀριστερίζουσα» ἰσοπέδωση στόν τομέα τοῦ μεροκάματου. Σέ μιά σειρά ἐπιχειρήσεις μας τό μισθολόγιο εἶναι ἔτσι καθορισμέ-

νο, πού ἐξαφανίζεται σχεδόν ἡ διαφορά ἀνάμεσα στήν εἰδικευμένη καί ἀνειδίκευτη δουλιά, ἀνάμεσα στή βαριά καί τήν ἐλαφριά δουλιά. Ἡ ἰσοπέδωση ἔχει σάν ἀποτέλεσμα νά μήν ἐνδιαφέρεται ὁ ἀνειδίκευτος ἐργάτης νά περάσει στήν κατηγορία τοῦ εἰδικευμένου καί νά τοῦ λείπει ἔτσι ἡ προοπτική νά τραβήξει μπροστά. Γι' αὐτό νιώθει τόν ἑαυτό του σάν «παραθεριστή» στήν παραγωγή, πού δουλεύει προσωρινά γιά νά «κάνει κάνα μεροκάματο» καί νά φύγει ὕστερα κάπου ἀλλοῦ σέ ἄλλο μέρος γιά νά «βρεῖ τήν τύχη του». Ἡ ἰσοπέδωση ἔχει σάν ἀποτέλεσμα νά ἀναγκάζει τόν εἰδικευμένο ἐργάτη νά περνάει ἀπ' τή μιά ἐπιχείρηση στήν ἄλλη, γιά νά βρεῖ ἐπιτέλους μιά τέτια ἐπιχείρηση, ὅπου ξέρουν νά ἐκτιμήσουν ὅπως πρέπει τήν εἰδικευμένη ἐργασία.

Ἀπό δῶ προέρχεται καί ἡ «γενική» μετακίνηση ἀπό ἐπιχείρηση σέ ἐπιχείρηση, ἡ ρευστότητα τῆς ἐργατικῆς δύναμης.

Γιά νά ἐξαλείψουμε αὐτό τό κακό, πρέπει νά ἐξαλείψουμε τήν ἰσοπέδωση καί νά καταργήσουμε τό παλιό μισθολογικό σύστημα. Γιά νά ἐξαλείψουμε αὐτό τό κακό, πρέπει νά ὀργανώσουμε ἕνα τέτιο μισθολογικό σύστημα, ὅπου νά παίρνεται ὑπόψη ἡ διαφορά ἀνάμεσα στήν εἰδικευμένη καί τήν ἀνειδίκευτη δουλιά, ἀνάμεσα στή βαριά καί τήν ἐλαφριά δουλιά. Δέν πρέπει ν' ἀνεχόμαστε ὁ κουβαλητής στή μαύρη μεταλλουργία νά πληρώνεται ὅσο κι ὁ καθαριστής. Δέν πρέπει ν' ἀνεχόμαστε νά πληρώνεται ὁ μηχανοδηγός στίς σιδηροδρομικές μεταφορές, ὅσο κι ὁ ἀντιγραφέας. Ὁ Μάρξ καί ὁ Λένιν λένε, ὅτι ἡ διαφορά ἀνάμεσα στήν εἰδικευμένη καί τήν ἀνειδίκευτη ἐργασία θά ὑπάρχει ἀκόμα καί στό σοσιαλισμό, ἀκόμα καί ὕστερα ἀπ' τήν ἐξάλειψη τῶν τάξεων, ὅτι μονάχα στόν κομμουνισμό πρέπει νά ἐξαφανιστεῖ ἡ διαφορά αὐ-

τή καί ὅτι γι' αὐτό, καί στό σοσιαλισμό ἀκόμα, τό «μεροκάματο» πρέπει νά κανονίζεται σύμφωνα μέ τή δουλιά καί ὄχι σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες. Τά ἰσοπεδωτικά μας ὅμως οἰκονομικά καί συνδικαλιστικά στελέχη δέ συμφωνοῦν μ' αὐτό καί πιστεύουν ὅτι ἡ διαφορά αὐτή ἔχει ἐξαλειφθεῖ πιά στό σοβιετικό μας καθεστώς. Ποιός ἔχει δίκιο, ὁ Μάρξ καί ὁ Λένιν ἤ οἱ ἰσοπεδωτές; Πρέπει νά δεχτοῦμε ὅτι δίκιο ἔχουν ἐδῶ ὁ Μάρξ κι ὁ Λένιν. Ἀπό δῶ ὅμως βγαίνει, ὅτι ὅποιος ὀργανώνει τό μισθολογικό σύστημα μέ βάση τίς «ἀρχές» τῆς ἰσοπέδωσης, χωρίς νά παίρνει ὑπόψη του τή διαφορά ἀνάμεσα στήν εἰδικευμένη καί τήν ἀνειδίκευτη ἐργασία, αὐτός ξεκόβει ἀπ' τό μαρξισμό, ξεκόβει ἀπ' τό λενινισμό.

Σέ κάθε βιομηχανικό κλάδο, σέ κάθε ἐπιχείρηση, σέ κάθε τμῆμα ἐργοστασίου ὑπάρχουν πρωτοπόρες ὁμάδες λίγο-πολύ εἰδικευμένων ἐργατῶν, τίς ὁποῖες πρέπει πρίν ἀπ' ὅλα καί βασικά νά στεριώσουμε στήν παραγωγή, ἄν πραγματικά θέλουμε νά ἐξασφαλίσουμε ἕνα μόνιμο ἐργατικό προσωπικό στίς ἐπιχειρήσεις. Αὐτές οἱ πρωτοπόρες ὁμάδες ἐργατῶν ἀποτελοῦν τό βασικό κρίκο τῆς παραγωγῆς. Τό νά τίς στεριώσουμε στήν ἐπιχείρηση, στό τμῆμα τοῦ ἐργοστασίου, σημαίνει ὅτι στεριώνουμε ὅλο τό ἐργατικό προσωπικό, ὅτι ὑποσκάβουμε στή ρίζα της τή ρευστότητα τῆς ἐργατικῆς δύναμης. Καί πῶς μποροῦμε νά τίς στεριώσουμε στήν ἐπιχείρηση; Μποροῦμε νά τίς στεριώσουμε μόνο μέ τήν ἀνάδειξή τους, μόνο ἀνεβάζοντας τό μεροκάματό τους, μόνο μέ μιά τέτια ὀργάνωση τοῦ μεροκάματου πού νά ἀνταμείβει δίκαια τήν εἰδίκευση τοῦ ἐργάτη.

Καί τί σημαίνει νά τίς ἀναδείξουμε καί νά ἀνεβάσουμε τό μεροκάματό τους; Τί συνέπειες μπορεῖ νάχει αὐτό σχετικά μέ τούς ἀνειδίκευτους ἐργάτες; Αὐτό σημαίνει, ἐκτός ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα, ν' ἀνοίξουμε προοπτική

στούς ἀνειδίκευτους ἐργάτες καί νά τούς δόσουμε ἕνα κίνητρο γιά τήν ἀνάδειξή τους, γιά τήν προώθησή τους στήν κατηγορία τῶν εἰδικευμένων. Ἐσεῖς οἱ ἴδιοι ξέρετε, ὅτι τώρα μᾶς χρειάζονται ἑκατοντάδες χιλιάδες καί ἑκατομμύρια εἰδικευμένοι ἐργάτες. Γιά νά δημιουργήσουμε ὅμως στελέχη εἰδικευμένων ἐργατῶν, πρέπει νά δόσουμε κίνητρο καί προοπτική στούς ἀνειδίκευτους ἐργάτες γιά τήν προώθησή τους, τήν ἀνάδειξή τους. Κι ὅσο πιό θαρραλέα ἀκολουθήσουμε αὐτό τό δρόμο τόσο τό καλύτερο, γιατί αὐτό εἶναι τό βασικό μέσο γιά τήν ἐξάλειψη τῆς ρευστότητας τῆς ἐργατικῆς δύναμης. Τό νά κάνει κανείς οἰκονομία σ' αὐτή τή δουλειά, σημαίνει ὅτι κάνει ἔγκλημα, ὅτι πηγαίνει ἐνάντια στά συμφέροντα τῆς σοσιαλιστικῆς μας βιομηχανίας.

Ἀλλά αὐτό δέν εἶναι τό πᾶν.

Γιά νά στεριώσουμε τούς ἐργάτες στήν ἐπιχείρηση εἶναι ἀπαραίτητη καί ἡ παραπέρα καλυτέρευση τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν ἐργατῶν καί τῶν ὅρων τῆς κατοικίας τους. Δέν μπορεῖ ν' ἀρνηθεῖ κανείς, ὅτι στόν τομέα τῆς οἰκοδόμησης κατοικιῶν καί τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν ἐργατῶν ἔγιναν στά τελευταῖα χρόνια ὄχι καί λίγα. Τά ὅσα ὅμως ἔγιναν δέν ἀρκοῦν καθόλου γιά νά καλυφθοῦν οἱ γρήγορα αὐξανόμενες ἀνάγκες τῶν ἐργατῶν. Δέν πρέπει νά ἐπικαλούμαστε τό γεγονός, ὅτι προηγούμενα ὑπῆρχαν λιγότερες κατοικίες ἀπό σήμερα, καί ὅτι γι' αὐτό μποροῦμε νά ἐπαναπαυθοῦμε μέ τ' ἀποτελέσματα πού πετύχαμε. Δέν πρέπει ἐπίσης νά ἐπικαλούμαστε τό γενονός ὅτι προηγούμενα ὁ ἐφοδιασμός τῶν ἐργατῶν ἦταν πολύ πιό χειρότερος ἀπό σήμερα καί γι' αὐτό μποροῦμε νά εἴμαστε ἱκανοποιημένοι μέ τή σημερινή κατάσταση. Μόνο σαπισμένοι καί πέρα γιά πέρα μουχλιασμένοι ἄνθρωποι μποροῦν νά παρηγοριοῦνται ἐπικαλούμενοι τό παρελθόν. Πρέπει νά ξεκινᾶμε ὄχι ἀπό

τό παρελθόν, μά ἀπ' τίς τωρινές αὐξανόμενες ἀνάγκες τῶν ἐργατῶν. Πρέπει νά καταλάβουμε, ὅτι οἱ συνθῆκες ζωῆς τῶν ἐργατῶν ἄλλαξαν στή χώρα μας ριζικά. Ὁ ἐργάτης σήμερα δέν εἶναι ὁ ἴδιος πού ἦταν παλιά. Ὁ σημερινός ἐργάτης, ὁ σοβιετικός μας ἐργάτης, θέλει νά ζεῖ ἱκανοποιώντας ὅλες τίς ὑλικές καί πολιτιστικές του ἀνάγκες, καί μέ τήν ἔννοια τοῦ ἐπισιτιστικοῦ ἐφοδιασμοῦ, καί μέ τήν ἔννοια τῆς κατοικίας, καί μέ τήν ἔννοια τῆς ἐξασφάλισης τῶν πολιτιστικῶν καί ὅλων τῶν ἄλλων ἀναγκῶν του. Ἔχει τό δικαίωμα γι' αὐτό, κι ἐμεῖς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά τοῦ ἐξασφαλίσουμε αὐτές τίς συνθῆκες. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι στή χώρα μας ὁ ἐργάτης δέν ὑποφέρει ἀπ' τήν ἀνεργία, εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπ' τό ζυγό τοῦ καπιταλισμοῦ, δέν εἶναι πιά σκλάβος, μά ἀφέντης στή δουλειά του. Αὐτό ὅμως δέν ἀρκεῖ. Ὁ ἐργάτης ἀπαιτεῖ τήν ἐξασφάλιση ὅλων τῶν ὑλικῶν καί πολιτιστικῶν του ἀναγκῶν, κι ἐμεῖς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἱκανοποιήσουμε τήν ἀπαίτησή του αὐτή. Μήν ξεχνᾶτε πώς ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἔχουμε σήμερα ὁρισμένες ἀπαιτήσεις ἀπ' τόν ἐργάτη. Ἀπαιτοῦμε ἀπ' αὐτόν πειθαρχία στή δουλειά, ἐντατική δουλειά, ἅμιλλα, οὐντάρνικη δουλειά. Μήν ξεχνᾶτε ὅτι ἡ τεράστια πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν ἀποδέχτηκε τίς ἀπαιτήσεις αὐτές τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας μέ μεγάλο ἐνθουσιασμό καί τίς ἐκπληρώνει μέ ἡρωισμό. Γι' αὐτό μή σᾶς φαίνεται παράξενο ὅτι οἱ ἐργάτες ἱκανοποιώντας τίς ἀπαιτήσεις τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, θ' ἀπαιτοῦν μέ τή σειρά τους ἀπ' αὐτή νά ἐκπληρώνει τίς ὑποχρεώσεις της γιά τήν παραπέρα καλυτέρευση τῆς ὑλικῆς καί πολιτιστικῆς κατάστασης τῶν ἐργατῶν.

Τό καθῆκον μας λοιπόν εἶναι: **νά ἐξαλείψουμε τή ρευστότητα τῆς ἐργατικῆς δύναμης, νά καταργήσουμε τήν ἰσοπέδωση, νά ὀργανώσου-**

με σωστά τήν πληρωμή τῶν ἐργατῶν, νά καλυτερέψουμε τίς συνθῆκες τῆς ζωῆς τους.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τό δεύτερο καινούργιο ὅρο ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας μας.

Ἄς περάσουμε στόν τρίτο ὅρο.

III

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΟΥΛΙΑΣ

Μίλησα πιό πάνω γιά τήν ἀνάγκη τῆς ἐξάλειψης τῆς ρευστότητας τῆς ἐργατικῆς δύναμης, γιά τή σταθεροποίηση τῶν ἐργατῶν στίς ἐπιχειρήσεις. Μέ τή σταθεροποίηση ὅμως τῶν ἐργατῶν δέν ἐξαντλεῖται ὅλο τό ζήτημα. Δέ φτάνει νά πετύχουμε τήν ἐξάλειψη τῆς ρευστότητας. Πρέπει ἀκόμα νά δημιουργήσουμε γιά τούς ἐργάτες τέτιες συνθῆκες δουλιᾶς, πού νά τούς δίνουν τή δυνατότητα νά δουλεύουν ὀρθολογιστικά, ν' ἀνεβάζουν τήν παραγωγικότητα, νά καλυτερεύουν τήν ποιότητα τῆς παραγωγῆς. Πρέπει συνεπῶς νά ὀργανωθεῖ ἡ δουλιά στίς ἐπιχειρήσεις μέ τέτιο τρόπο, πού ἡ παραγωγικότητα ν' ἀνεβαίνει ἀπό μήνα σέ μήνα, ἀπό τρίμηνο σέ τρίμηνο.

Μποροῦμε νά ποῦμε, ὅτι ἡ σημερινή ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς στίς ἐπιχειρήσεις μας ἀνταποκρίνεται στίς σύγχρονες ἀπαιτήσεις τῆς παραγωγῆς; Δυστυχῶς δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐξακολουθοῦμε νά ἔχουμε ἀκόμα μιά σειρά ἐπιχειρήσεις, ὅπου ἡ ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς βρίσκεται σέ κακά χάλια, ὅπου ἀντί τάξη καί συντονισμός στή δουλιά ὑπάρχει ἀταξία καί σύγχυση, ὅπου ἀντί εὐθύνη γιά τή δουλιά βασιλεύει πλέρια ἀνευθυνότητα καί ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης.

Τί σημαίνει ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης; Ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης σημαίνει ἔλλειψη κάθε εὐθύνης γιά

τή δουλιά πού σοῦ ἀνάθεσαν, ἔλλειψη εὐθύνης γιά τά μηχανήματα, γιά τίς ἐργαλειομηχανές, γιά τά ἐργαλεῖα. Εἶναι εὐνόητο, ὅτι μέ τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης οὔτε λόγος μπορεῖ νά γίνεται γιά ἕνα κάπως σοβαρό ἀνέβασμα τῆς παραγωγικότητας τῆς δουλιᾶς, γιά καλυτέρευση τῆς ποιότητας τῆς παραγωγῆς, γιά φροντίδα ἀπέναντι στά μηχανήματα, τίς ἐργαλειομηχανές, τά ἐργαλεῖα. Ξέρετε ποῦ ὁδήγησε ἡ ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης στίς σιδηροδρομικές μεταφορές. Στά ἴδια ἀποτελέσματα ὁδηγεῖ καί στή βιομηχανία. Βάλαμε τέρμα στήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης στίς σιδηροδρομικές μεταφορές καί ἀνεβάσαμε ἔτσι τή δουλιά τους. Τό ἴδιο πρέπει νά κάνουμε καί στή βιομηχανία γιά ν' ἀνεβάσουμε τή δουλιά της σέ ἀνώτερη βαθμίδα.

Παλιότερα μπορούσαμε ἀκόμα «νά τά βολεύουμε» κάπως μέ τήν ἄσχημη ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς, πού συμβιβάζεται πολύ καλά μέ τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης καί μέ τήν ἔλλειψη εὐθύνης τοῦ καθενός ἐργάτη γιά μιά ὁρισμένη συγκεκριμένη δουλιά. Τώρα τά πράγματα εἶναι διαφορετικά. Τώρα ἡ κατάσταση εἶναι τελείως διαφορετική. Μέ τίς σημερινές τεράστιες διαστάσεις τῆς παραγωγῆς καί μέ τήν ὕπαρξη ἐπιχειρήσεων-γιγάντων ἡ ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης ἀποτελεῖ μιά τέτια μάστιγα τῆς βιομηχανίας, πού δημιουργεῖ κινδύνους γιά ὅλες τίς παραγωγικές καί ὀργανωτικές ἐπιτεύξεις μας στίς ἐπιχειρήσεις.

Πῶς μπόρεσε νά ριζώσει ἡ ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης σέ μιά σειρά ἐπιχειρήσεις μας; Ἦρθε στίς ἐπιχειρήσεις σάν παράνομος συνοδοιπόρος τῆς ἀδιάκοπης βδομάδας ἐργασίας. Θἆταν λάθος νά ποῦμε, ὅτι ἡ ἀδιάκοπη βδομάδα ἐργασίας φέρνει ὑποχρεωτικά μαζί της τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης στήν παραγωγή. Μέ τή σωστή

ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς, μέ τήν ὀργάνωση τῆς εὐθύνης τοῦ καθενός γιά μιά καθορισμένη δουλιά, μέ τή μόνιμη τοποθέτηση καθορισμένων ὁμάδων ἐργατῶν στά μηχανήματα, στίς ἐργαλειομηχανές, μέ τή σωστή ὀργάνωση τῆς βάρδιας ἔτσι πού νά μήν ὑστερεῖ ἡ μιά ἀπό τήν ἄλλη ὅσον ἀφορᾶ τήν ποιότητα καί τήν εἰδίκευση—κάτω ἀπ' αὐτούς τούς ὅρους ἡ ἀδιάκοπη βδομάδα ἐργασίας ὁδηγεῖ στήν τεράστια αὔξηση τῆς παραγωγικότητας τῆς δουλιᾶς, στήν καλυτέρευση τῆς ποιότητας τῆς δουλιᾶς, στό ξερίζωμα τῆς ἔλλειψης προσωπικῆς εὐθύνης. Ἔτσι ἔχουν τά πράγματα, λογουχάρη, στίς σιδηροδρομικές μεταφορές, ὅπου ἐφαρμόζεται σήμερα ἡ ἀδιάκοπη βδομάδα μά δέν ὑπάρχει πιά ἡ ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης. Μποροῦμε νά ποῦμε, ὅτι στίς βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις ἔχουμε τήν ἴδια εὐχάριστη εἰκόνα στό ζήτημα τῆς ἀδιάκοπης βδομάδας ἐργασίας; Δυστυχῶς, δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε. Τό ζήτημα εἶναι ὅτι σέ μιά σειρά ἐπιχειρήσεις περάσαμε πολύ βιαστικά στήν ἐφαρμογή τῆς ἀδιάκοπης βδομάδας, χωρίς νά προετοιμάσουμε τίς ἀναγκαῖες συνθῆκες, χωρίς νά ὀργανώσουμε ὅπως πρέπει τίς βάρδιες, ἔτσι πού νά εἶναι λίγο-πολύ ἰσοδύναμες ὅσον ἀφορᾶ τήν ποιότητα καί τήν εἰδίκευσή τους, χωρίς νά ὀργανώσουμε τήν εὐθύνη τοῦ καθένα γιά μιά ὁρισμένη συγκεκριμένη δουλιά. Κι αὐτό εἶχε σά συνέπεια ἡ ἀδιάκοπη βδομάδα ἐργασίας, πού ἀφέθηκε ἕρμαιο τῶν στοιχείων, νά μετατραπεῖ σέ ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι νά ἔχουμε σέ μιά σειρά ἐπιχειρήσεις ἀδιάκοπη βδομάδα στά χαρτιά, στά λόγια, καί ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης ὄχι στά χαρτιά, μά στήν πραγματικότητα. Σάν ἀποτέλεσμα ἔχουμε: ἔλλειψη τοῦ αἰσθήματος τῆς εὐθύνης γιά τή δουλιά, ἔλλειψη ἐνδιαφέροντος γιά τά μηχανήματα, μαζικό σπάσιμο ἐργαλειομηχανῶν καί ἔλλειψη κίνητρου γιά τό ἀνέβασμα τῆς παραγωγικότητας τῆς δουλιᾶς. Δέ λένε τοῦ κάκου οἱ ἐργάτες: «καλά ν' ἀνεβάσουμε τήν παραγωγικότητα τῆς δουλιᾶς καί νά καλυτερέψουμε τή δουλιά, ποιός ὅμως θά τό ἐκτιμήσει, τή στιγμή πού κανένας δέν εὐθύνεται γιά τίποτα;».

Ἀπ' αὐτό βγαίνει πώς μερικοί ἀπ' τούς συντρόφους μας βιάστηκαν νά ἐφαρμόσουν ἐδῶ κι ἐκεῖ τήν ἀδιάκοπη βδομάδα καί στή βιασύνη τους τήν παραμόρφωσαν καί τή μετάτρεψαν σέ ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης.

Γιά νά βάλουμε τέρμα σ' αὐτή τήν κατάσταση καί γιά νά ἐξοστρακίσουμε τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης ὑπάρχουν δυό δρόμοι. Εἴτε ν' ἀλλάξουμε τούς ὅρους ἐφαρμογῆς τῆς ἀδιάκοπης βδομάδας, ὅπως ἔγινε στίς σιδηροδρομικές μεταφορές, ἔτσι πού αὐτή νά μή μετατρέπεται σ' ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης· εἴτε ἐκεῖ ὅπου δέν ὑπάρχουν τώρα εὐνοϊκοί ὅροι γιά ἕνα τέτιο πείραμα, νά ἐγκαταλείψουμε τήν ἀδιάκοπη βδομάδα πού ὑπάρχει μόνο στά χαρτιά καί νά περάσουμε προσωρινά στό σύστημα τῆς βδομάδας τῶν 6 ἡμερῶν μέ μιά μέρα διακοπή, ὅπως ἔκαναν τελευταῖα στό ἐργοστάσιο τραχτέρ τοῦ Στάλινγκραντ, καί νά προετοιμάσουμε τούς ὅρους γιά νά ἐπανέλθουμε μετά, σέ περίπτωση ἀνάγκης, στήν πραγματική κι ὄχι στή χάρτινη ἀδιάκοπη βδομάδα, νά ἐπανέλθουμε ἴσως στήν ἀδιάκοπη βδομάδα ἀλλά χωρίς τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης.

Ἄλλοι δρόμοι δέν ὑπάρχουν.

Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι τά οἰκονομικά μας στελέχη τά καταλαβαίνουν ὅλα αὐτά ἀρκετά καλά. Ὅμως σωπαίνουν. Γιατί; Ἐπειδή ὅπως φαίνεται φοβοῦνται τήν ἀλήθεια. Ἀπό πότε ὅμως οἱ μπολσεβίκοι ἄρχισαν νά φοβοῦνται τήν ἀλήθεια; Δέν εἶναι μήπως σωστό, ὅτι σέ μιά σειρά ἐπιχειρήσεις ἡ ἀδιάκοπη βδομάδα μετατράπηκε σ' ἔλ-

λειψη προσωπικῆς εὐθύνης, ὅτι ἡ ἀδιάκοπη βδομάδα μέ τόν τρόπο αὐτό διαστρεβλώθηκε ὁλότελα; Θά ρωτήσει κανείς: Ποιός τή χρειάζεται μιά τέτια ἀδιάκοπη βδομάδα; Ποιός θά τολμήσει νά πεῖ ὅτι τά συμφέροντα τῆς διατήρησης τῆς χάρτινης καί διαστρεβλωμένης ἀδιάκοπης βδομάδας ἐργασίας στέκουν πάνω ἀπ' τά συμφέροντα τῆς σωστῆς ὀργάνωσης τῆς δουλιᾶς, πάνω ἀπ' τά συμφέροντα τῆς ἀνάπτυξης τῆς παραγωγικότητας τῆς δουλιᾶς, πάνω ἀπ' τά συμφέροντα τῆς πραγματικῆς ἀδιάκοπης βδομάδας, πάνω ἀπ' τά συμφέροντα τῆς σοσιαλιστικῆς βιομηχανίας μας; Δέν εἶναι φανερό ὅτι ὅσο πιό γρήγορα θάψουμε τή χάρτινη ἀδιάκοπη βδομάδα, τόσο πιό γρήγορα θά πετύχουμε τή σωστή ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς;

Μερικοί σύντροφοι νομίζουν, ὅτι μποροῦν νά ἐξαλείψουν τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης μ' ἐξορκισμούς καί μέ πομπώδεις λόγους. Ξέρω πάντως μιά σειρά οἰκονομικά στελέχη, πού στόν ἀγώνα τους ἐνάντια στήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης, περιορίζονται στό νά βγάζουν κάθε τόσο λόγους στίς συνελεύσεις καί νά καταριοῦνται τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης, νομίζοντας, ὅπως φαίνεται, ὅτι ὕστερα ἀπ' αὐτούς τούς λόγους ἡ ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης θά πρέπει νά ἐξαφανιστεῖ μόνη της, σά νάποῦμε, αὐτόματα. Γελιοῦνται οἰκτρά ἄν νομίζουν πώς μέ τούς λόγους καί τούς ἐξορκισμούς μποροῦν νά ἐξαλείψουν ἀπ' τήν πραχτική δουλιά τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης. Ὄχι, σύντροφοι, ἡ ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης μόνη της ποτέ δέ θά ἐξαφανιστεῖ. Μποροῦμε καί πρέπει νά τήν ἐξαλείψουμε μονάχα ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, γιατί ὅλοι ἐμεῖς βρισκόμαστε στήν ἐξουσία καί ὅλοι ἐμεῖς εὐθυνόμαστε γιά ὅλα, μαζί καί γιά τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης. Νομίζω πώς θἆταν πολύ καλύτερα, ἄν τά καθοδηγητικά οἰκονομικά στελέχη μας ἀντί ν' ἀσχολοῦνται μέ λόγους καί ἐξορκισμούς, πήγαιναν ἕνα-δυό μῆνες, λχ., στό ὀρυχεῖο ἤ στό ἐργοστάσιο, μελετοῦσαν ὅλες τίς λεπτομέρειες καί τά «μικροζητήματα» τῆς ὀργάνωσης τῆς δουλιᾶς, ἐξάλειφαν ἐκεῖ στήν πράξη τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης καί ὕστερα διέδιδαν τήν πείρα τῆς δοσμένης ἐπιχείρησης καί στίς ἄλλες ἐπιχειρήσεις. Αὐτό θἆταν πολύ καλύτερο. Αὐτός θἆταν πραγματικός ἀγώνας ἐνάντια στήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης, ἀγώνας γιά τή σωστή, μπολσεβίκικη ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς, ἀγώνας γιά τή σωστή κατανομή τῶν δυνάμεων στίς ἐπιχειρήσεις.

Τό καθῆκον μας λοιπόν εἶναι: **νά ἐξαλείψουμε τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης, νά καλυτερέψουμε τήν ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς, νά κατανείμουμε σωστά τίς δυνάμεις στίς ἐπιχειρήσεις.**

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τόν τρίτο καινούργιο ὅρο ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας μας.

Ἄς περάσουμε στόν τέταρτο ὅρο.

IV

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ-ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΔΙΑΝΟΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ

Ἡ κατάσταση ἄλλαξε ἐπίσης σχετικά μέ τό διοικητικό προσωπικό τῆς βιομηχανίας γενικά, σχετικά μέ τούς μηχανικούς καί τό τεχνικό προσωπικό εἰδικά.

Προηγούμενα, τά πράγματα στή χώρα μας ἦταν ἔτσι: σάν βασική πηγή ὅλης τῆς βιομηχανίας μας χρησίμευε ἡ ἀνθρακο-μεταλλουργική βάση τῆς Οὐκρανίας. Ἡ Οὐκρανία ἐφοδίαζε μέ μέταλλο ὅλες τίς βιομηχανικές μας περιοχές, τόσο τό Νότο, ὅσο καί τή Μόσχα καί τό Λένινγκραντ. Ἡ ἴδια ἐπίσης ἐφοδίαζε μέ κάρβουνο τίς βασικές μας ἐπιχει-

ρήσεις στήν ΕΣΣΔ. 'Εξαιρῶ ἐδῶ τά Οὐράλια, ἐπειδή τό εἰδικό βάρος τῶν Οὐραλίων, σέ σύγκριση μέ τό λεκανοπέδιο τοῦ Ντονιέτς ἀποτελοῦσε ἀσήμαντο μέγεθος. 'Αντίστοιχα εἴχαμε καί τρία βασικά κέντρα κατάρτισης διοικητικῶν στελεχῶν γιά τή βιομηχανία: τό Νότο, τήν περιοχή τῆς Μόσχας καί τήν περιοχή τοῦ Λένινγκραντ. Εἶναι εὐνόητο, ὅτι μέ μιά τέτια κατάσταση μπορούσαμε ἔτσι ἤ ἀλλιῶς νά τά βολεύουμε μέ τό ἐλάχιστο ὅριο μηχανικῶν καί τεχνικῶν, πού μποροῦσε νά διαθέτει τότε ἡ χώρα μας.

Ἔτσι εἶχαν τά πράγματα στό πρόσφατο παρελθόν.

Τώρα ὅμως ἔχουμε μιά τελείως διαφορετική κατάσταση. Τώρα εἶναι φανερό, νομίζω, πώς διατηρώντας τούς σημερινούς ρυθμούς ἀνάπτυξης καί τίς γιγάντιες διαστάσεις τῆς παραγωγῆς, δέν εἴμαστε πιά σέ θέση νά τά βγάλουμε πέρα μονάχα μέ τήν οὐκρανική ἀνθρακο-μεταλλουργική βάση. Ξέρετε πώς δέ μᾶς φτάνει πιά τό κάρβουνο καί τό μέταλλο τῆς Οὐκρανίας, παρά τήν αὔξηση τῆς παραγωγῆς τους. Ξέρετε, πώς γι' αὐτό εἴμαστε ἀναγκασμένοι νά δημιουργήσουμε μιά καινούργια ἀνθρακο-μεταλλουργική βάση στήν 'Ανατολή, τή βάση Οὐράλ-Κουζμπάς. Ξέρετε πώς δημιουργοῦμε τή βάση αὐτή ὄχι χωρίς ἐπιτυχία. Αὐτό ὅμως εἶναι λίγο. Πρέπει ἀκόμα νά δημιουργήσουμε μεταλλουργική βιομηχανία στήν ἴδια τή Σιβηρία γιά τήν ἱκανοποίηση τῶν αὐξανόμενων ἀναγκῶν της. Καί τή δημιουργοῦμε κιόλας. Πρέπει ἐκτός ἀπ' αὐτό, νά δημιουργήσουμε καινούργια βάση ἔγχρωμης μεταλλουργίας στό Καζαχστάν καί στό Τουρκεστάν. Πρέπει τέλος ν' ἀναπτύξουμε πολύ πλατιά τήν κατασκευή σιδηροδρομικῶν γραμμῶν. Αὐτό ὑπαγορεύεται ἀπό τά συμφέροντα τῆς ΕΣΣΔ στό σύνολό της: τόσο ἀπό τά συμφέροντα τῶν ἀκρινῶν δημοκρατιῶν, ὅσο καί ἀπό τά συμφέροντα τοῦ κέντρου.

'Απ' αὐτό ὅμως βγαίνει, ὅτι δέν μποροῦμε πιά νά τά βγάλουμε πέρα μέ κεῖνο τό ἐλάχιστο ὅριο μηχανικῶν, τεχνικῶν καί διοικητικῶν στελεχῶν τῆς βιομηχανίας, μέ τό ὁποῖο τά βγάζαμε πέρα προηγούμενα. 'Απ' αὐτό βγαίνει, ὅτι οἱ παλιές ἑστίες διαμόρφωσης μηχανικῶν καί τεχνικῶν δέν ἀρκοῦν πιά, ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά δημιουργήσουμε ἕνα ὁλόκληρο δίχτυ ἀπό καινούργιες ἑστίες στά Οὐράλια, στή Σιβηρία, στήν Κεντρική 'Ασία. Πρέπει νά ἐξασφαλίσουμε τώρα τρεῖς καί πέντε φορές περισσότερους μηχανικούς καί τεχνικούς καί διοικητικά στελέχη γιά τή βιομηχανία, ἄν πραγματικά σκεφτόμαστε νά πραγματοποιήσουμε τό πρόγραμμα τῆς σοσιαλιστικῆς ἐκβιομηχάνισης τῆς ΕΣΣΔ.

Δέ μᾶς χρειάζονται ὅμως ὁποιαδήποτε διοικητικά στελέχη καί μηχανικοί καί τεχνικοί. Μᾶς χρειάζονται τέτια διοικητικά στελέχη καί μηχανικοί καί τεχνικοί, πού νἆναι ἱκανά νά καταλάβουν τήν πολιτική τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς χώρας μας, νἆναι ἱκανά νά ἀφομοιώσουν τήν πολιτική αὐτή καί νἆναι ἕτοιμα νά τήν πραγματοποιήσουν εὐσυνείδητα. Τί σημαίνει ὅμως αὐτό; Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ χώρα μας μπῆκε σέ τέτια φάση ἀνάπτυξης, πού ἡ ἐργατική τάξη πρέπει νά δημιουργήσει τή δική της παραγωγικο-τεχνική διανόηση, πού νά εἶναι ἱκανή νά ὑπερασπίζει τά συμφέροντα τῆς ἐργατικῆς τάξης στήν παραγωγή, σάν συμφέροντα κυρίαρχης τάξης.

Καμιά κυρίαρχη τάξη δέν τά ἔβγαλε πέρα χωρίς τή δική της διανόηση. Δέν ὑπάρχει κανένας λόγος ν' ἀμφιβάλλουμε ὅτι καί ἡ ἐργατική τάξη τῆς ΕΣΣΔ δέ θά μπορέσει νά τά βγάλει πέρα χωρίς τή δική της παραγωγικο-τεχνική διανόηση.

Ἡ Σοβιετική ἐξουσία πῆρε ὑπόψη της τό γεγονός αὐτό καί ἄνοιξε τίς πόρτες τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων ὅλων τῶν κλάδων τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας στούς ἀνθρώπους τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῆς ἐργαζόμενης ἀγροτιᾶς. Ξέρετε, ὅτι δεκάδες χιλιάδες νέοι ἐργάτες καί ἀγρότες σπουδάζουν τώρα στά ἀνώτατα ἐκπαιδευτήρια. Ἄν παλιά, στόν καπιταλισμό, τά ἀνώτατα ἐκπαιδευτήρια ἦταν μονοπώλιο τῶν ἀρχοντόπουλων, τώρα, στό σοβιετικό καθεστώς, ἡ ἐργατοαγροτική νεολαία ἀποτελεῖ σ' αὐτά τήν κυρίαρχη δύναμη. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἀπ' τά ἐκπαιδευτήριά μας θ' ἀποχτήσουμε σύντομα χιλιάδες καινούργιους τεχνικούς καί μηχανικούς, καινούργια διοικητικά στελέχη γιά τή βιομηχανία μας.

Αὐτό ὅμως εἶναι μονάχα ἡ μιά πλευρά τῆς ὑπόθεσης. Ἡ ἄλλη πλευρά εἶναι, ὅτι ἡ παραγωγικο-τεχνική διανόηση τῆς ἐργατικῆς τάξης θά διαμορφώνεται ὄχι μονάχα ἀπό ἀνθρώπους, πού τέλειωσαν μιά ἀνώτατη σχολή, μά θά στρατολογεῖται ἐπίσης ἀπ' τά πραχτικά στελέχη τῶν ἐπιχειρήσεών μας, ἀπ' τούς εἰδικευμένους ἐργάτες, ἀπ' τά καλλιεργημένα στοιχεῖα τῆς ἐργατικῆς τάξης στό ἐργοστάσιο, στή φάμπρικα, στό ὀρυχεῖο. Οἱ πρωτεργάτες τῆς ἅμιλλας, οἱ ἀρχηγοί τῶν οὐντάρνικων ὁμάδων, οἱ πραχτικοί ἐμπνευστές τοῦ ἐνθουσιασμοῦ στή δουλιά, οἱ ὀργανωτές τῆς δουλιᾶς σ' αὐτόν ἤ σ' ἐκεῖνον τόν τομέα τῆς οἰκοδόμησης—νά τό καινούργιο στρῶμα τῆς ἐργατικῆς τάξης, τό ὁποῖο μαζί μέ τούς συντρόφους ἀπόφοιτους τῶν ἀνώτατων σχολῶν πρέπει ν' ἀποτελέσει τόν πυρήνα τῆς διανόησης τῆς ἐργατικῆς τάξης, τόν πυρήνα τοῦ διευθυντικοῦ προσωπικοῦ τῆς βιομηχανίας μας. Τό καθῆκον μας εἶναι νά μήν παραγκωνίζουμε τούς πρωτέβουλους αὐτούς συντρόφους πού προέρχονται ἀπ' τά «κάτω», νά τούς ἀναδείχνουμε πιό τολμηρά σέ διευθυντικές θέσεις, νά τούς

δόσουμε τή δυνατότητα νά ἐκδηλώνουν τίς ὀργανωτικές τους ἱκανότητες, νά τούς δόσουμε τή δυνατότητα νά συμπληρώσουν τίς γνώσεις τους καί νά τούς δημιουργήσουμε τίς κατάλληλες συνθῆκες, χωρίς νά λυπόμαστε χρήματα γι' αὐτό τό σκοπό.

Ἀνάμεσα σ' αὐτούς τούς συντρόφους ὑπάρχουν ὄχι λίγοι ἐξωκομματικοί. Αὐτό ὅμως δέν πρέπει ν' ἀποτελέσει ἐμπόδιο γιά τήν τολμηρή ἀνάδειξή τους σέ διευθυντικές θέσεις. Ἀντίθετα, ἀκριβῶς αὐτούς, τούς ἐξωκομματικούς συντρόφους, πρέπει νά τούς περιβάλλουμε μέ ἰδιαίτερη προσοχή, πρέπει νά τούς ἀναδείχνουμε σέ διοικητικές θέσεις, γιά νά πειστοῦν στήν πράξη, ὅτι τό κόμμα ξέρει νά ἐκτιμᾶ τούς ἱκανούς καί προικισμένους μέ ταλέντο ἐργαζόμενους.

Μερικοί σύντροφοι νομίζουν, ὅτι στίς διευθυντικές θέσεις στίς φάμπρικες καί στά ἐργοστάσια πρέπει ν' ἀναδείχνονται μονάχα κομματικοί σύντροφοι. Στηριζόμενοι σ' αὐτό, παραγκωνίζουν ὄχι σπάνια τούς ἱκανούς καί πρωτόβουλους ἐξωκομματικούς συντρόφους, ἀναδείχνοντας στήν πρώτη θέση τούς κομματικούς, ἀκόμα κι ἄν εἶναι λιγότερο ἱκανοί καί χωρίς πρωτοβουλία. Εἶναι περιττό νά ποῦμε ὅτι δέν ὑπάρχει τίποτα τό ἠλιθιότερο καί ἀντιδραστικότερο ἀπό μιά τέτια, μέ τό συμπάθειο, «πολιτική». Δέ χρειάζεται ν' ἀποδείξουμε, ὅτι μέ μιά τέτια «πολιτική» μποροῦμε μονάχα νά δυσφημήσουμε τό κόμμα καί νά ἀπομακρύνουμε ἀπ' αὐτό τούς ἐξωκομματικούς ἐργάτες. Ἡ πολιτική μας δέν εἶναι καθόλου νά μετατρέψουμε τό κόμμα σέ κλειστή κάστα. Ἡ πολιτική μας συνίσταται στό νά ὑπάρχει ἀνάμεσα στούς κομματικούς καί στούς ἐξωκομματικούς ἐργάτες ἀτμόσφαιρα «ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης», ἀτμόσφαιρα «ἀμοιβαίου ἐλέγχου» (Λένιν). Τό κόμμα μας εἶναι ἰσχυρό μέσα στήν ἐργατική τάξη,

γιατί, ανάμεσα στ' άλλα, ακολουθεί τέτια ακριβώς πολιτική.

Τό καθῆκον μας λοιπόν εἶναι: νά πετύχουμε ὥστε ἡ ἐργατική τάξη τῆς ΕΣΣΔ νάχει τή δική της παραγωγικο-τεχνική διανόηση.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τόν τέταρτο καινούργιο ὅρο ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας μας.

Ἄς περάσουμε στόν πέμπτο ὅρο.

V

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΣΤΡΟΦΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΛΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ-ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑΝΟΗΣΗ

Διαφορετικά μπαίνει ἐπίσης τό ζήτημα τῆς στάσης μας πρός τήν παλιά, τήν ἀστική παραγωγικο-τεχνική διανόηση.

Πρίν ἀπό δυό χρόνια τά πράγματα στή χώρα μας ἦταν ἔτσι: ἡ πιό εἰδικευμένη μερίδα τῆς παλιᾶς τεχνικῆς διανόησης εἶχε μολυνθεῖ ἀπ' τήν ἀρρώστια τοῦ σαμποτάζ. Κάτι περισσότερο, τό σαμποτάζ ἦταν τότε ἕνα εἶδος μόδας. Ἄλλοι κάναν σαμποτάζ, ἄλλοι κάλυπταν τούς σαμποταριστές, ἄλλοι πάλι ἔνιπτον τάς χεῖρας των καί κρατοῦσαν οὐδετερότητα, καί ἄλλοι ταλαντεύονταν ἀνάμεσα στή Σοβιετική ἐξουσία καί τούς σαμποταριστές. Φυσικά, ἡ πλειοψηφία τῆς παλιᾶς τεχνικῆς διανόησης συνέχιζε νά ἐργάζεται λίγο-πολύ νομιμόφρονα. Ἐδῶ ὅμως δέν πρόκειται γιά τήν πλειοψηφία, μά γιά τήν πιό εἰδικευμένη μερίδα τῆς τεχνικῆς διανόησης.

Τί δημιούργησε τό σαμποταριστικό κίνημα, τί τό τροφοδοτοῦσε; Ἡ ὄξυνση τῆς ταξικῆς πάλης στό ἐσωτερικό τῆς ΕΣΣΔ, ἡ ἐπιθετική πολιτική τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἀπέναντι στά καπιταλιστικά στοιχεῖα τῆς πόλης καί τοῦ

χωριοῦ, ἡ ἀντίσταση αὐτῶν τῶν στοιχείων στήν πολιτική τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἡ περίπλοκη διεθνής κατάσταση, οἱ δυσκολίες τῆς οἰκοδόμησης τῶν κολχόζ καί τῶν σοβχόζ. Ἄν ἡ δραστηριότητα τῆς μαχητικῆς μερίδας τῶν σαμποταριστῶν ἐνισχυόταν ἀπ' τά ἐπεμβατιστικά σχέδια τῶν ἰμπεριαλιστῶν τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν καί ἀπ' τίς δυσκολίες στό ζήτημα τῶν σιτηρῶν στό ἐσωτερικό τῆς χώρας, οἱ ταλαντεύσεις τῆς ἄλλης μερίδας τῆς παλιᾶς τεχνικῆς διανόησης πρός τήν πλευρά τῶν δραστήριων σαμποταριστῶν δυνάμωναν ἀπ' τίς φλυαρίες τῆς μόδας, τῶν τροτσκιστο-μενσεβίκων φαφλατάδων ὅτι «ἀπ' τά κολχόζ καί τά σοβχόζ, ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς δέ θά βγεῖ τίποτα», ὅτι «ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς ἐκφυλίζεται καί δέν μπορεῖ παρά νά πέσει σύντομα», ὅτι «οἱ μπολσεβίκοι μέ τήν πολιτική τους ὑποβοηθοῦν οἱ ἴδιοι τήν ἐπέμβαση» κλπ. κλπ. Ἄν, ἐκτός ἀπ' αὐτό, ἀκόμα καί μερικοί παλιοί μπολσεβίκοι ἀπ' τούς φορεῖς τῆς δεξιᾶς παρέκκλισης δέ γλύτωσαν ἀπ' αὐτή τήν «ἐπιδημία» καί ἀποτραβήχτηκαν στήν περίοδο αὐτή ἀπ' τό κόμμα, τότε δέν ὑπάρχει λόγος νά ἐκπλήσσεται κανείς γιατί ταλαντεύτηκε, μέ τή βοήθεια τοῦ θεοῦ, καί μιά ὁρισμένη μερίδα τῆς παλιᾶς τεχνικῆς διανόησης, πού δέ γεύτηκε ποτέ τό μπολσεβικισμό.

Εἶναι εὐνόητο, ὅτι μέ τέτια κατάσταση πραγμάτων, ἡ Σοβιετική ἐξουσία δέν μποροῦσε παρά νά ἐφαρμόσει μιά μονάχα πολιτική ἀπέναντι στήν παλιά τεχνική διανόηση, τήν πολιτική τῆς συντριβῆς τῶν δραστήριων σαμποταριστῶν, τῆς διαφοροποίησης τῶν οὐδέτερων καί τῆς προσέλκυσης τῶν νομιμόφρονων.

Ἔτσι ἦταν τά πράγματα πρίν ἀπό ἕνα-δυό χρόνια. Μποροῦμε νά ποῦμε, ὅτι σήμερα ἔχουμε τήν ἴδια ἀκριβῶς κατάσταση; Ὄχι, δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε. Ἀντίθετα,

στή χώρα μας διαμορφώθηκε τώρα τελείως διαφορετική κατάσταση. Πρῶτα-πρῶτα συντρίψαμε καί κατανικοῦμε μέ ἐπιτυχία τά καπιταλιστικά στοιχεῖα τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ. Φυσικά, αὐτό δέν μπορεῖ νά χαροποιεῖ τήν παλιά διανόηση. Πολύ πιθανό νά ἐξακολουθεῖ νά ἐκφράζει τή συμπόνοια της στούς τσακισμένους φίλους της. Ποτέ ὅμως δέ συμβαίνει οἱ συμπαθοῦντες καί πολύ περισσότερο οἱ οὐδέτεροι καί οἱ ταλαντευόμενοι νά δεχτοῦν θεληματικά νά συμμεριστοῦν τήν τύχη τῶν δραστήριων φίλων τους, ὕστερα ἀπό τή σκληρή καί ἀνεπανόρθωτη ἥττα τους.

Ὑπερνικήσαμε ἀκόμα τίς δυσκολίες στό ζήτημα τῶν σιτηρῶν, κι ὄχι μονάχα τίς ὑπερνικήσαμε, μά ἐξάγουμε στό ἐξωτερικό τέτιες ποσότητες σιτηρῶν, πού δέν ἐξάγαμε ποτέ ἀπό τότε πού ὑπάρχει ἡ Σοβιετική ἐξουσία. Συνεπῶς, πέφτει καί αὐτό τό «ἐπιχείρημα» τῶν ταλαντευόμενων.

Ἐπίσης, τώρα καί οἱ τυφλοί ἀκόμα βλέπουν, ὅτι στό μέτωπο τῆς οἰκοδόμησης κολχόζ καί σοβχόζ νικήσαμε ἀποφασιστικά καί καταχτήσαμε μεγαλειώδικες ἐπιτυχίες.

Συνεπῶς πῆγε περίπατο τό κυριότερο ἐπιχείρημα ἀπό τό «ὁπλοστάσιο» τῆς παλιᾶς διανόησης. Ὅσο γιά τίς προσδοκίες τῆς ἀστικῆς διανόησης γιά ἐπέμβαση, πρέπει νά παραδεχτοῦμε πώς ἀποδείχτηκαν, γιά τήν ὥρα τουλάχιστο, σπιτάκι χτισμένο στήν ἄμμο. Πραγματικά, ἕξι χρόνια τῆς ὑπόσχονταν τήν ἐπέμβαση καί οὔτε μιά φορά δέ δοκίμασαν νά ἐπέμβουν. Εἶναι καιρός νά παραδεχτεῖ κανείς πώς τή διορατική ἀστική μας διανόηση τή σέρναν ἁπλούστατα ἀπ' τή μύτη. Ἀφήνω πιά ὅτι ἡ ἴδια ἡ στάση τῶν δραστήριων σαμποταριστῶν στή γνωστή δίκη τῆς Μόσχας δέν μποροῦσε παρά νά ρεζιλέψει, καί πραγματικά ρεζίλεψε τήν ἰδέα τοῦ σαμποτάζ.

Εἶναι εὐνόητο, ὅτι οἱ καινούργιοι αὐτοί παράγοντες δέν μποροῦσαν νά μήν ἐπιδράσουν στήν παλιά τεχνική μας διανόηση. Ἡ καινούργια κατάσταση δέν μποροῦσε παρά νά δημιουργήσει, καί πραγματικά δημιούργησε καινούργιες διαθέσεις στούς κύκλους τῆς παλιᾶς τεχνικῆς διανόησης. Ἔτσι ἀκριβῶς ἐξηγεῖται τό γεγονός, ὅτι σέ μιά ὁρισμένη μερίδα αὐτῆς τῆς διανόησης, πού πρίν συμπαθοῦσε τούς σαμποταριστές, ἔχουμε ὁρισμένες ἐνδείξεις στροφῆς πρός τή Σοβιετική ἐξουσία. Τό γεγονός ὅτι ὄχι μονάχα τό στρῶμα αὐτό τῆς παλιᾶς διανόησης, μά ἀκόμα καί ὁρισμένοι χθεσινοί σαμποταριστές, μιά σημαντική μερίδα τῶν χθεσινῶν σαμποταριστῶν, ἀρχίζει νά ἐργάζεται σέ μιά σειρά ἐργοστάσια καί φάμπρικες πλάι-πλάι μέ τήν ἐργατική τάξη, τό γεγονός αὐτό μαρτυρεῖ ἀναμφισβήτητα ὅτι ἄρχισε κιόλας ἡ στροφή στούς κύκλους τῆς παλιᾶς τεχνικῆς διανόησης. Αὐτό δέ σημαίνει, φυσικά, πώς δέν ὑπάρχουν πιά σαμποταριστές. Ὄχι, δέ σημαίνει. Σαμποταριστές ὑπάρχουν καί θά ὑπάρχουν, ὅσο θά ὑπάρχουν τάξεις, ὅσο θά ὑπάρχει καπιταλιστική περικύκλωση. Αὐτό ὅμως σημαίνει, ὅτι ἐφόσον μιά σημαντική μερίδα τῆς παλιᾶς τεχνικῆς διανόησης, πού ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς συμπαθοῦσε πρίν τούς σαμποταριστές, ἔχει κάνει τώρα στροφή πρός τή Σοβιετική ἐξουσία, ἀπ' τούς δραστήριους σαμποταριστές ἀπόμεινε ἕνας μικρός ἀριθμός πού εἶναι απομονωμένοι καί πού εἶναι ἀναγκασμένοι νά περάσουν γιά ὁρισμένο χρονικό διάστημα σέ βαθιά παρανομία.

Ἀπ' αὐτό ὅμως βγαίνει, ὅτι πρέπει ν' ἀλλάξει ἀνάλογα καί ἡ πολιτική μας ἀπέναντι στήν παλιά τεχνική διανόηση. Ἄν στήν περίοδο πού τό σαμποτάζ βρισκόταν στό κατακόρυφό του, ἡ στάση μας πρός τήν παλιά τεχνική διανόηση ἐκφραζόταν κυρίως μέ τήν πολιτική τῆς συντριβῆς, τώρα, στήν περίοδο τῆς στροφῆς αὐτῆς τῆς διανόησης πρός τή Σοβιετική ἐξουσία, ἡ στάση μας ἀπέναντί της πρέπει νά ἐκφράζεται κυρίως μέ τήν πολιτική τῆς

προσέλκυσης καί τῆς φροντίδας γι' αὐτήν. Θᾶταν λαθεμένο κι ἀντιδιαλεχτικό νά συνεχίζαμε τήν παλιά πολιτική στίς καινούργιες, τίς ἀλλαγμένες συνθῆκες. Θᾶταν ἀνόητο καί παράλογο νά βλέπουμε σήμερα σχεδόν κάθε ειδικό καί μηχανικό τῆς παλιᾶς σχολῆς, σάν ἐγκληματία καί σαμποταριστή πού δέν ἔχει ἀκόμα συλληφθεῖ. Ἡ «εἰδικοφαγία» θεωροῦνταν πάντοτε καί θεωρεῖται στή χώρα μας ἐπιζήμιο καί ἀτιμωτικό φαινόμενο.

Τό καθῆκον μας λοιπόν εἶναι: ν' *ἀλλάξουμε τή στάση μας ἀπέναντι στούς μηχανικούς καί τεχνικούς τῆς παλιᾶς σχολῆς, νά δείχνουμε ὅσο τό δυνατό μεγαλύτερη προσοχή καί φροντίδα γι' αὐτούς, νά τούς προσελκύσουμε πιό τολμηρά στή δουλιά.*

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τόν πέμπτο καινούργιο ὅρο ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας μας.

Ἄς περάσουμε στόν τελευταῖο ὅρο.

VI

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΑΛΥΨΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ἡ εἰκόνα δέ θᾶταν ὁλοκληρωμένη, ἄν δέν ἔθιγα ἕναν ἀκόμα καινούργιο ὅρο. Πρόκειται γιά τίς πηγές συσσώρευσης γιά τή βιομηχανία, γιά τή λαϊκή οἰκονομία, τήν ἐπιτάχυνση τῶν ρυθμῶν αὐτῆς τῆς συσσώρευσης.

Σέ τί συνίσταται τό καινούργιο καί τό ἰδιαίτερο στήν ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας μας ἀπ' τήν ἄποψη τῆς συσσώρευσης; Στό ὅτι οἱ παλιές πηγές συσσώρευσης ἀρχίζουν πιά νά μήν ἐπαρκοῦν γιά τήν παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας. Στό ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο, συνεπῶς, νά βροῦμε καινούργιες πηγές συσσώρευσης καί νά δυναμώσουμε

τίς παλιές, ἄν πραγματικά θέλουμε νά διατηρήσουμε καί ν' ἀναπτύξουμε τούς μπολσεβίκικους ρυθμούς ἐκβιομηχάνισης.

Ἀπ' τήν ἱστορία τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν εἶναι γνωστό, πώς κανένα νεαρό κράτος, πού ἤθελε ν' ἀνεβάσει σέ ἀνώτερη βαθμίδα τή βιομηχανία του, δέν τἄβγαλε πέρα χωρίς βοήθεια ἀπ' ἔξω μέ τή μορφή μακροπρόθεσμων πιστώσεων ἤ δανείων. Ξεκινώντας ἀπ' αὐτό οἱ καπιταλιστές τῶν δυτικῶν χωρῶν ἀρνήθηκαν ὀρθά-κοφτά νά δόσουν στή χώρα μας πιστώσεις καί δάνεια, πιστεύοντας πώς ἡ ἔλλειψη πιστώσεων καί δανείων θά ματαίωνε σίγουρα τήν ἐκβιομηχάνιση τῆς χώρας μας. Οἱ καπιταλιστές ὅμως γελάστηκαν. Δέν ὑπολόγισαν ὅτι ἡ χώρα μας, σέ διάκριση ἀπ' τίς καπιταλιστικές χῶρες, διαθέτει μερικές ἰδιαίτερες πηγές συσσώρευσης, πού εἶναι ἀρκετές γιά τήν ἀνόρθωση καί τήν παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας. Καί πραγματικά, ἐμεῖς ὄχι μονάχα ἀνορθώσαμε τή βιομηχανία, ὄχι μονάχα ἀνορθώσαμε τήν ἀγροτική οἰκονομία καί τίς μεταφορές, μά κατορθώσαμε κιόλας νά βάλουμε μπρός τό μεγαλειώδικο ἔργο τῆς ἀνασυγκρότησης τῆς βαριᾶς βιομηχανίας, τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καί τῶν μεταφορῶν. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι γιά τό ἔργο αὐτό ξοδέψαμε δεκάδες δισεκατομμύρια ρούβλια. Ἀπό ποῦ ἀντλούσαμε αὐτά τά δισεκατομμύρια; Ἀπ' τήν ἐλαφριά βιομηχανία, ἀπ' τήν ἀγροτική οἰκονομία, ἀπ' τίς ἀποταμιεύσεις τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἔτσι ἦταν τά πράγματα μέχρι τελευταῖα στή χώρα μας.

Τελείως διαφορετικά εἶναι τά πράγματα σήμερα. Ἄν προηγούμενα γιά τήν ἀνασυγκρότηση τῆς βιομηχανίας καί τῶν μεταφορῶν ἐπαρκοῦσαν οἱ παλιές πηγές συσσώρευσης, τώρα ἀρχίζουν πιά ὁλοφάνερα νά μήν ἐπαρκοῦν. Τώρα δέν πρόκειται γιά τήν ἀνασυγκρότηση τῆς παλιᾶς βιο-

μηχανίας. Πρόκειται γιά τή δημιουργία καινούργιας, τεχνικά έξοπλισμένης βιομηχανίας στά Οὐράλια, στή Σιβηρία, στό Καζαχστάν. Πρόκειται γιά τή δημιουργία καινούργιας μεγάλης ἀγροτικῆς παραγωγῆς στίς σιτοπαραγωγικές, στίς κτηνοτροφικές περιοχές καί στίς περιοχές πρώτων ὑλῶν τῆς ΕΣΣΔ. Πρόκειται γιά τή δημιουργία καινούργιου σιδηροδρομικοῦ δικτυοῦ ἀνάμεσα στίς ἀνατολικές καί δυτικές περιοχές τῆς ΕΣΣΔ. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι οἱ παλιές πηγές συσσώρευσης δέν μποροῦν νά ἐπαρκέσουν γι' αὐτό τό μεγαλειώδικο ἔργο.

Μά αὐτό δέν εἶναι τό πᾶν. Ἐδῶ πρέπει νά προστεθεῖ καί τό γεγονός ὅτι ἐξαιτίας τήν ἀνοικοκύρευτη διαχείρηση ὑποσκάφτηκε ὁλότελα ἡ ἀρχή τῆς οἰκονομικῆς αὐτοκάλυψης σέ μιά ὁλόκληρη σειρά ἐπιχειρήσεις καί οἰκονομικούς ὀργανισμούς. Εἶναι γεγονός, ὅτι σέ μιά σειρά ἐπιχειρήσεις καί οἰκονομικούς ὀργανισμούς ἀπό πολύν καιρό πιά σταμάτησαν νά ὑπολογίζουν, νά λογαριάζουν καί νά συντάσσουν αἰτιολογημένους ἰσολογισμούς ἐσόδων καί ἐξόδων. Εἶναι γεγονός, ὅτι σέ μιά σειρά ἐπιχειρήσεις καί οἰκονομικούς ὀργανισμούς ἀπό πολύν καιρό πιά ἔπαψαν νά εἶναι τῆς μόδας οἱ ἔννοιες: «καθεστώς οἰκονομιῶν», «ἐλάττωση τῶν μή παραγωγικῶν ἐξόδων», «ὀρθολογιστική ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς». Ὑπολογίζουν, ὅπως φαίνεται, ὅτι ἡ Κρατική Τράπεζα «ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς θά μᾶς δόσει τά ἀπαραίτητα ποσά». Εἶναι γεγονός, ὅτι τόν τελευταῖο καιρό τό κόστος τῆς παραγωγῆς σέ μιά ὁλόκληρη σειρά ἐπιχειρήσεις ἄρχισε ν' ἀνεβαίνει. Εἶχε ἀνατεθεῖ στίς ἐπιχειρήσεις αὐτές τό καθῆκον νά μειώσουν τό κόστος τῆς παραγωγῆς πάνω ἀπό 10 τά ἑκατό, μά αὐτές τό ἀνεβάζουν. Τί θά πεῖ ὅμως μείωση τοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς; Ξέρετε, ὅτι κάθε ἑκατοστό μείωσης τοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς σημαίνει 150 ὥς 200 ἑκατομμύρια ρούβλια ἐσωτερική συσσώρευση στή βιομηχανία. Εἶναι φανερό, ὅτι κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες ἡ αὔξηση τοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς σημαίνει γιά τή βιομηχανία καί ὅλη τή λαϊκή οἰκονομία ἀπώλεια ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων ρουβλιῶν.

Ἀπ' ὅλα αὐτά βγαίνει τό συμπέρασμα, ὅτι δέν μποροῦμε πιά νά τά φέρουμε βόλτα μονάχα μέ τήν ἐλαφριά βιομηχανία, μονάχα μέ τίς ἀποταμιεύσεις τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, μονάχα μέ τά ἔσοδα ἀπ' τήν ἀγροτική οἰκονομία. Ἡ ἐλαφριά βιομηχανία ἀποτελεῖ πλουσιότατη πηγή συσσώρευσης, καί ἔχει τώρα ὅλες τίς δυνατότητες ν' ἀναπτυχθεῖ παραπέρα, ἡ πηγή ὅμως αὐτή δέν εἶναι ἀνεξάντλητη. Ἡ ἀγροτική οἰκονομία δέν ἀποτελεῖ λιγότερο πλούσια πηγή συσσώρευσης, τώρα ὅμως, στήν περίοδο τῆς ἀνασυγκρότησής της, ἔχει ἡ ἴδια ἀνάγκη ἀπό κρατική οἰκονομική βοήθεια. Ὅσο γιά τίς ἀποταμιεύσεις τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, ξέρετε καί οἱ ἴδιοι ὅτι δέν μποροῦν καί δέν πρέπει νἆναι ἀπεριόριστες. Τί μένει λοιπόν; Μένει ἡ βαριά βιομηχανία. Συνεπῶς, πρέπει νά πετύχουμε ὥστε ἡ βαριά βιομηχανία—καί πρῶτα ἀπ' ὅλα τό τμῆμα της, οἱ μηχανοκατασκευές—νά κάνει ἐπίσης συσσώρευση. Συνεπῶς, δυναμώνοντας καί ἀναπτύσσοντας τίς παλιές πηγές συσσώρευσης, πρέπει νά πετύχουμε ὥστε ἡ βαριά βιομηχανία—καί πρῶτα ἀπ' ὅλα οἱ μηχανοκατασκευές—νά κάνει ἐπίσης συσσώρευση.

Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ διέξοδος.

Καί τί χρειάζεται γι' αὐτό; Ἐξάλειψη τῆς ἀνοικοκυροσύνης, κινητοποίηση τῶν ἐσωτερικῶν πόρων τῆς βιομηχανίας, εἰσαγωγή καί σταθεροποίηση τῆς ἀρχῆς τῆς οἰκονομικῆς αὐτοκάλυψης σέ ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις μας, συστηματική μείωση τοῦ κόστους, αὔξηση τῆς ἐσωβιομηχανικῆς συσσώρευσης σ' ὅλους χωρίς ἐξαίρεση τούς βιομηχανικούς κλάδους.

Αὐτή εἶναι ἡ διέξοδος.

Τό καθῆκον μας λοιπόν εἶναι: νά ἐφαρμόσουμε καί νά σταθεροποιήσουμε τήν ἀρχή τῆς οἰκονομικῆς αὐτοκάλυψης, νά ἀναπτύξουμε τήν ἐσωβιομηχανική συσσώρευση.

VII

ΜΕ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΤΡΟΠΟ ΝΑ ΔΟΥΛΕΥΟΥΜΕ ΜΕ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΤΡΟΠΟ ΝΑ ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΜΕ

Αὐτοί εἶναι, σύντροφοι, οἱ καινούργιοι ὅροι ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας μας.

Ἡ σημασία τῶν καινούργιων αὐτῶν ὅρων βρίσκεται στό ὅτι δημιουργοῦν γιά τή βιομηχανία καινούργια κατάσταση, πού ἀπαιτεῖ καινούργιες μέθοδες δουλιᾶς, καινούργιες μέθοδες διεύθυνσης.

Συνεπῶς:

α) Βγαίνει ἔτσι τό συμπέρασμα ὅτι δέν μποροῦμε νά ὑπολογίζουμε ὅπως παλιά στήν αὐθόρμητη προσφορά τῆς ἐργατικῆς δύναμης. Γιά νά ἐξασφαλίσουμε τή βιομηχανία μέ ἐργατική δύναμη, πρέπει νά τή στρατολογοῦμε ὀργανωμένα καί νά μηχανοποιοῦμε τή δουλιά. Νά νομίζουμε ὅτι μποροῦμε νά τά βγάλουμε πέρα μέ τούς τωρινούς ρυθμούς τῆς δουλιᾶς καί μέ τίς τωρινές διαστάσεις τῆς παραγωγῆς μας, χωρίς τή μηχανοποίηση, εἶναι σά νά ἐλπίζουμε ὅτι μποροῦμε μέ τό κουτάλι ν' ἀδειάσουμε τή θάλασσα.

β) Βγαίνει ἀκόμα, ὅτι δέν μποροῦμε ν' ἀνεχόμαστε πιά τή ρευστότητα τῆς ἐργατικῆς δύναμης στή βιομηχανία. Γιά ν' ἀπαλλαχτοῦμε ἀπ' αὐτό τό κακό πρέπει νά ὀργανώσουμε μέ καινούργιο τρόπο τήν πληρωμή τῶν ἐργατῶν καί νά κάνουμε τό ἐργατικό προσωπικό στίς ἐπιχειρήσεις λίγο-πολύ μόνιμο.

γ) Βγαίνει ἀκόμα, ὅτι δέν μποροῦμε ν' ἀνεχόμαστε πιά τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης στήν παραγωγή. Γιά ν' ἀπαλλαχτοῦμε ἀπ' αὐτό τό κακό πρέπει νά ὀργανώσουμε μέ καινούργιο τρόπο τή δουλιά, πρέπει νά κατανείμουμε τίς δυνάμεις ἔτσι, πού κάθε ὁμάδα ἐργατῶν νά εὐθύνεται γιά τή δουλιά, γιά τά μηχανήματα, γιά τίς ἐργαλειομηχανές, γιά τήν ποιότητα τῆς δουλιᾶς.

δ) Βγαίνει ἀκόμα, ὅτι δέν μποροῦμε πιά ὅπως παλιά νά τά βγάζουμε πέρα μέ τό ἐλάχιστο ὅριο τῶν παλιῶν μηχανικῶν καί τεχνικῶν πού κληρονομήσαμε ἀπ' τήν ἀστική Ρωσία. Γιά νά ἐπιταχύνουμε τούς σημερινούς ρυθμούς καί νά εὐρύνουμε τίς διαστάσεις τῆς παραγωγῆς, πρέπει νά πετύχουμε ὥστε ἡ ἐργατική τάξη νάχει τή δική της παραγωγικο-τεχνική διανόηση.

ε) Βγαίνει ἀκόμα, ὅτι δέν μποροῦμε πιά νά βάζουμε ὅπως παλιά στό ἴδιο τσουβάλι ὅλους τούς εἰδικούς, τούς μηχανικούς καί τεχνικούς τῆς παλιᾶς σχολῆς. Παίρνοντας ὑπόψη τήν κατάσταση πού ἄλλαξε, πρέπει ν' ἀλλάξουμε τήν πολιτική μας καί νά δείξουμε τή μεγαλύτερη δυνατή φροντίδα γιά τούς εἰδικούς, τούς μηχανικούς καί τούς τεχνικούς τῆς παλιᾶς σχολῆς πού στρέφονται ἀποφασιστικά πρός τό μέρος τῆς ἐργατικῆς τάξης.

στ) Βγαίνει τέλος, ὅτι δέν μποροῦμε νά τά φέρουμε βόλτα ὅπως παλιά μέ τίς παλιές πηγές συσσώρευσης. Γιά νά ἐξασφαλίσουμε τήν παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας καί τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, πρέπει νά πετύχουμε νά βάλουμε σ' ἐνέργεια καινούργιες πηγές συσσώρευσης, νά ἐξαλείψουμε τήν ἀνοικοκυροσύνη, νά εἰσαγάγουμε τήν ἀρχή τῆς οἰκονομικῆς αὐτοκάλυψης στίς ἐπιχειρήσεις, νά μειώσουμε τό κόστος τῆς παραγωγῆς, καί ν' ἀναπτύξουμε τήν ἐσωβιομηχανική συσσώρευση.

Αὐτοί εἶναι οἱ καινούργιοι ὅροι ἀνάπτυξης τῆς βιο-

μηχανίας, πού ἀπαιτοῦν καινούργιες μέθοδες δουλιᾶς καί καινούργιες μέθοδες διεύθυνσης τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης.

Τί χρειάζεται γιά νά ὀργανώσουμε τή διεύθυνση μέ καινούργιο τρόπο;

Γι' αὐτό χρειάζεται, πρίν ἀπ' ὅλα, οἱ οἰκονομικοί καθοδηγητές μας ν' ἀντιληφθοῦν τήν καινούργια κατάσταση, νά μελετήσουν συγκεκριμένα τούς καινούργιους ὅρους ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας καί νά ἀναδιοργανώσουν τή δουλιά τους σύμφωνα μέ τίς ἀπαιτήσεις τῆς καινούργιας κατάστασης.

Γι' αὐτό χρειάζεται ἀκόμα, οἱ οἰκονομικοί καθοδηγητές μας νά διευθύνουν τίς ἐπιχειρήσεις ὄχι «γενικά», ὄχι «ἀπ' τά σύννεφα», μά συγκεκριμένα, μέσα στά πράγματα, χρειάζεται νά ἀντικρύζουν τό κάθε ζήτημα ὄχι μέ γενικολογίες, ἀλλά μέ αὐστηρά πραχτικό τρόπο, χρειάζεται νά μήν περιορίζονται σέ χάρτινες λύσεις ἤ σέ γενικές φράσεις καί συνθήματα, μά νά μπαίνουν στήν τεχνική τῆς δουλιᾶς, νά ἐμβαθύνουν στίς λεπτομέρειες τῆς δουλιᾶς, νά ἐμβαθύνουν στά «μικροζητήματα», γιατί ἀπ' τά «μικροζητήματα» οἰκοδομοῦνται τώρα μεγάλα ἔργα.

Γι' αὐτό χρειάζεται ἀκόμα τίς σημερινές δυσκίνητες ἑνώσεις, πού ἀποτελοῦνται κάποτε ἀπό 100—200 ἐπιχειρήσεις, νά τίς κάνουμε χωρίς καθυστέρηση μικρότερες, χωρίζοντάς τες σέ περισσότερες ἑνώσεις. Εἶναι αὐτονόητο, ὅτι ὁ πρόεδρος μιᾶς ἕνωσης, πού ἔχει νά κάνει μέ ἑκατό καί πάνω ἐργοστάσια, δέν μπορεῖ νά ξέρει ὅπως πρέπει τά ἐργοστάσια αὐτά, τίς δυνατότητές τους, τή δουλιά τους. Εἶναι αὐτονόητο, ὅτι μή γνωρίζοντας τά ἐργοστάσια δέν εἶναι σέ θέση νά τά διευθύνει. Συνεπῶς, γιά νά δόσουμε τή δυνατότητα στούς προέδρους τῶν ἑνώσεων νά γνωρίσουν πραγματικά τά ἐργοστάσια καί νά τά διευθύνουν, πρέπει νά τούς ἐλαφρώσουμε ἀπ' τόν ὑπερβολικό ἀριθμό τῶν ἐργοστασίων, νά χωρίσουμε τίς ἑνώσεις σέ κάμποσες μικρότερες καί νά τίς πλησιάσουμε στά ἐργοστάσια.

Γι' αὐτό χρειάζεται ἀκόμα, οἱ ἑνώσεις μας νά περάσουν ἀπό τή συλλογική διεύθυνση στή μονοδιεύθυνση. Σήμερα στά συμβούλια τῶν ἑνώσεων κάθονται 10—15 ἄτομα, πού γράφουν χαρτιά καί συζητοῦν. Δέν μποροῦμε πιά νά διευθύνουμε ἔτσι, σύντροφοι. Πρέπει νά σταματήσουμε τή χάρτινη «διεύθυνση» καί νά περάσουμε στήν πραγματική, τήν πραχτική, τή μπολσεβίκικη δουλιά. Ἄς μείνουν ἐπικεφαλῆς τῆς ἕνωσης ὁ πρόεδρος καί μερικοί ἀναπληρωτές. Αὐτό θᾶναι πέρα γιά πέρα ἀρκετό γιά τή διεύθυνση τῆς ἕνωσης. Τά ὑπόλοιπα μέλη τοῦ συμβουλίου θᾶταν καλύτερο νά τά στείλουμε στή βάση: στά ἐργοστάσια καί στίς φάμπρικες. Αὐτό θᾶταν πολύ πιό ὠφέλιμο καί γι' αὐτούς καί γιά τή δουλιά.

Γι' αὐτό χρειάζεται ἀκόμα, οἱ πρόεδροι τῶν ἑνώσεων καί οἱ ἀναπληρωτές τους νά ἐπισκέπτονται πιό συχνά τά ἐργοστάσια, νά μένουν περισσότερο ἐκεῖ γιά δουλιά, νά γνωρίζονται καλύτερα μέ τά στελέχη τῶν ἐργοστασίων καί ὄχι μόνο νά διδάσκουν τούς ἀνθρώπους τῆς βάσης, μά καί νά διδάσκονται ἀπ' αὐτούς. Ὅποιος νομίζει πώς μπορεῖ νά διευθύνει σήμερα ἀπό τό γραφεῖο, καθισμένος στήν πολυθρόνα, μακριά ἀπ' τά ἐργοστάσια, αὐτός πλανιέται. Γιά νά διευθύνει κανείς τά ἐργοστάσια πρέπει νά ἔρχεται πιό συχνά σέ ἐπαφή μέ τά στελέχη τῶν ἐπιχειρήσεων, πρέπει νά κρατάει μαζί τους ζωντανή ἐπαφή.

Τέλος δυό λόγια γιά τό παραγωγικό μας σχέδιο τοῦ 1931. Ὑπάρχουν γύρω ἀπ' τό κόμμα ὁρισμένοι φιλισταῖοι πού διαβεβαιώνουν ὅτι τό παραγωγικό μας πρόγραμμα δέν εἶναι ρεαλιστικό, εἶναι ἀνεκπλήρωτο. Εἶναι κάτι σάν τούς «πάνσοφους γωβιούς» τοῦ Στσεντρίν, πού εἶναι πάντα ἕτοι-

μοι νά σκορπίσουν γύρω τους τό «κενό τῆς ἀνοησίας». Εἶναι ρεαλιστικό τό παραγωγικό μας πρόγραμμα; Ἀσφαλῶς, ναί! Εἶναι ρεαλιστικό γιά τόν ἁπλούστατο λόγο ὅτι ἔχουμε τώρα ὅλες τίς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιά τήν πραγματοποίησή του. Εἶναι ρεαλιστικό γιά τόν ἁπλούστατο λόγο ὅτι ἡ ἐκπλήρωσή του ἐξαρτᾶται τώρα ἀποκλειστικά ἀπό μᾶς τούς ἴδιους, ἀπ' τήν ἱκανότητά μας καί τή θέλησή μας νά χρησιμοποιήσουμε τίς τεράστιες δυνατότητες πού ἔχουμε. Πῶς μπορεῖ νά ἐξηγηθεῖ ἀλλιῶς τό γεγονός, ὅτι μιά ὁλόκληρη σειρά ἐπιχειρήσεις καί βιομηχανικοί κλάδοι ὑ π ε ρ ε κ π λ ή ρ ω σ α ν κιόλας τό σχέδιο; Αὐτό σημαίνει ὅτι μποροῦν νά ἐκπληρώσουν καί νά ὑπερεκπληρώσουν τό σχέδιο καί οἱ ἄλλες ἐπιχειρήσεις καί βιομηχανικοί κλάδοι.

Θἆταν βλακεία νά νομίζουμε ὅτι τό παραγωγικό σχέδιο ἀνάγεται σέ παράθεση ἀριθμῶν καί καθηκόντων. Στήν πραγματικότητα τό παραγωγικό σχέδιο εἶναι ἡ ζωντανή καί πραχτική δράση ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων. Ἡ ρεαλιστικότητα τοῦ παραγωγικοῦ μας σχεδίου εἶναι τά ἑκατομμύρια τῶν ἐργαζομένων, πού δημιουργοῦν τήν καινούργια ζωή. Ἡ ρεαλιστικότητα τοῦ προγράμματός μας, εἶναι οἱ ζωντανοί ἄνθρωποι, εἴμαστε ἐμεῖς ὅλοι, ἡ θέλησή μας γιά δουλιά, ἡ προθυμία μας νά δουλέψουμε μέ καινούργιο τρόπο, ἡ ἀπόφασή μας νά ἐκπληρώσουμε τό σχέδιο. Ὑπάρχει ἄραγε σέ μᾶς αὐτή ἡ ἀπόφαση; Ναί, ὑπάρχει. Ἐπομένως, τό παραγωγικό μας πρόγραμμα μπορεῖ καί πρέπει νά πραγματοποιηθεῖ. (Π α ρ α τ ε τ α μ έ ν α χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α).

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 183,
5 τοῦ Ἰούλη 1931.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ-ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ «ΑΜΟ»[20]

Ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ σημειώνει μέ μεγάλη ἱκανοποίηση τή νίκη τῶν ἐργατῶν καί τοῦ διοικητικο-τεχνικοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐργοστασίου «ΑΜΟ». Ἐκεῖ πού οἱ ρῶσοι καπιταλιστές δέν μπόρεσαν νά οἰκοδομήσουν παρά ἐργαστήρια αὐτοκινήτων μέ καθυστερημένη τεχνική, μέ χαμηλή παραγωγικότητα ἐργασίας καί μέ βάρβαρους τρόπους ἐκμετάλλευσης, δημιουργήθηκε ἕνας ἰσχυρός γίγας μέ παραγωγικότητα 25.000 φορτηγῶν αὐτοκινήτων, πού χρησιμοποιεῖ ὅλες τίς καταχτήσεις τῆς σύγχρονης τεχνικῆς. Ἡ νίκη σας εἶναι νίκη ὅλων τῶν ἐργαζομένων τῆς χώρας μας. Ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ ἐκφράζει τήν ἀκλόνητη πεποίθηση, ὅτι τήν πρώτη αὐτή μεγάλη νίκη θά τήν ἀκολουθήσουν ἄλλες νίκες σας: ἡ ἀφομοίωση τῆς νέας τεχνικῆς τοῦ ἐργοστασίου, ἡ ἀπαρέγκλιτη ἐκπλήρωση τοῦ παραγωγικοῦ προγράμματος, ἡ ἐλάττωση τῶν ἐξόδων παραγωγῆς καί ἡ ἀνώτερη ποιότητα τῶν προϊόντων.

Στέλνω θερμό μπολσεβίκικο χαιρετισμό σ' ὅλους τούς οἰκοδόμους τοῦ πρώτου στήν ΕΣΣΔ αὐτοκινητιστικοῦ γίγαντα—τοῦ ἐργοστασίου «ΑΜΟ».

Ὁ γραμματέας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 271,
1 τοῦ Ὀχτώβρη 1931.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ-ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΤΡΑΧΤΕΡ ΤΟΥ ΧΑΡΚΟΒΟΥ

Μέ τεράστια προσοχή οἱ ἐργαζόμενοι τῆς χώρας μας, τά ἑκατομμύρια τῶν κολχόζνικων καί τό κόμμα παρακολουθοῦσαν τήν πορεία τῆς οἰκοδόμησης τοῦ ἐργοστασίου τραχτέρ τοῦ Χαρκόβου. Τό ἐργοστάσιο τραχτέρ τοῦ Χαρκόβου εἶναι τό ἀτσαλένιο προπύργιο τῆς κολεχτιβοποίησης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας τῆς Οὐκρανίας καί οἱ οἰκοδόμοι του εἶναι ἡ πρωτοπορία πού ὁδηγεῖ τά ἑκατομμύρια τῶν οὐκρανῶν ἀγροτῶν στό δρόμο πρός τό σοσιαλισμό. Ἡ οἰκοδόμηση τοῦ ἐργοστασίου τραχτέρ τοῦ Χαρκόβου, πού μπαίνει στήν οἰκογένεια τῶν ἐργοστασίων τραχτέρ, θά μείνει στήν ἱστορία τῆς σοσιαλιστικῆς βιομηχανίας τῆς χώρας μας σάν ὑπόδειγμα πραγματικῶν μπολσεβίκικων ρυθμῶν. Ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ ἐκφράζει τήν πεποίθηση ὅτι οἱ ἐργάτες, οἱ μηχανικοί καί οἱ τεχνικοί θά ξεπεράσουν τίς δυσκολίες τῆς νεαρῆς παραγωγῆς, θά χρησιμοποιήσουν τήν πείρα τοῦ ἐργοστασίου τοῦ Στάλινγκραντ καί θά πετύχουν τήν ἐκπλήρωση τοῦ μαχητικοῦ προγράμματος τοῦ 1932.

Στέλνω θερμό μπολσεβίκικο χαιρετισμό στούς οἰκοδόμους τοῦ δεύτερου τραχτεροπαραγωγικοῦ γίγαντα τῆς ΕΣΣΔ!

Ὁ γραμματέας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 271, 1 τοῦ Ὀχτώβρη 1931.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΤΕΧΝΙΚΑ»[21]

Χαιρετίζω τήν ἔκδοση τῆς πρώτης μπολσεβίκικης τεχνικῆς ἐφημερίδας.

Ἡ ἐφημερίδα «Τέχνικα» πρέπει νά γίνει ἰσχυρό ὅπλο τῶν πλατιῶν μαζῶν τῶν ἐργατῶν, τῶν οἰκονομικῶν στελεχῶν, τῶν μηχανικῶν καί τῶν τεχνικῶν στήν κατάχτηση τῆς τεχνικῆς. Ἡ ἐφημερίδα «Τέχνικα» πρέπει νά βοηθήσει τό κόμμα νά σφυρηλατήσει νέες ἑκατοντάδες χιλιάδες τεχνικούς καί μηχανικούς ἀπό τήν ἐργατική τάξη— ἀγωνιστές γιά μπολσεβίκικους ρυθμούς.

Εὔχομαι στήν ἐφημερίδα κάθε ἐπιτυχία.

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 280, 10 τοῦ Ὀχτώβρη 1931.

ΓΙΑ ΜΕΡΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΙΣΜΟΥ

Γράμμα στή σύνταξη τοῦ περιοδικοῦ «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια»

Ἀξιότιμοι σύντροφοι!

Διαμαρτύρομαι ἔντονα γιά τή δημοσίευση στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια»[22] (τεῦχος 6, 1930) τοῦ ἀντικομματικοῦ καί μισοτροτσκιστικοῦ ἄρθρου τοῦ Σλούτσκι «Οἱ μπολσεβίκοι γιά τή γερμανική σοσιαλδημοκρατία στήν περίοδο τῆς προπολεμικῆς της κρίσης», σάν ἄρθρου γιά συζήτηση.

Ὁ Σλούτσκι ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Λένιν (οἱ μπολσεβίκοι) ὑποτιμοῦσε τόν κίνδυνο τοῦ κεντρισμοῦ στή γερμανική καί γενικά στήν προπολεμική σοσιαλδημοκρατία, δηλαδή ὑποτιμοῦσε τόν κίνδυνο τοῦ σκεπασμένου ὀπορτουνισμοῦ, τόν κίνδυνο τοῦ συμφιλιωτισμοῦ ἀπέναντι στόν ὀπορτουνισμό. Μ' ἄλλα λόγια, κατά τόν Σλούτσκι βγαίνει, ὅτι ὁ Λένιν (οἱ μπολσεβίκοι) δέν διεξῆγαγε ἀνειρήνευτο ἀγώνα ἐνάντια στόν ὀπορτουνισμό, γιατί ὑποτίμηση τοῦ κεντρισμοῦ σημαίνει οὐσιαστικά παραίτηση ἀπό τόν ἔντονο ἀγώνα ἐνάντια στόν ὀπορτουνισμό. Ἔτσι βγαίνει, ὅτι ὁ Λένιν στήν προπολεμική περίοδο δέν ἦταν ἀκόμα πραγματικός μπολσεβίκος, ὅτι μόνο στήν περίοδο τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου ἤ καλύτερα πρός τό τέλος του ἔγινε πραγματικός μπολσεβίκος.

Αὐτά ἐξιστορεῖ στό ἄρθρο του ὁ Σλούτσκι. Καί σεῖς ἀντί νά στιγματίσετε τό νεοξεφουρνισμένο αὐτόν «ἱστορικό» σά συκοφάντη καί πλαστογράφο, μπλέκεστε μαζί του σέ συζήτηση καί τοῦ παραχωρεῖτε βῆμα. Δέν μπορῶ νά μή διαμαρτυρηθῶ γιά τή δημοσίευση τοῦ ἄρθρου τοῦ Σλούτσκι στό περιοδικό σας, σάν ἄρθρο γιά συζήτηση, γιατί δέν μπορεῖ νά γίνει ἀντικείμενο συζήτησης ὁ μπολσεβικισμός τοῦ Λένιν, τό ζήτημα ἄν ὁ Λένιν διεξῆγαγε ἤ δέ διεξῆγαγε ἀνειρήνευτο ἀγώνα ἀρχῶν ἐνάντια στόν κεντρισμό, σάν μιά ὁρισμένη μορφή ὀπορτουνισμοῦ, ἄν ἦταν ἤ δέν ἦταν ὁ Λένιν πραγματικός μπολσεβίκος.

Στή δήλωσή σας «Ἀπό μέρους τῆς σύνταξης», πού στείλατε στήν ΚΕ στίς 20 τοῦ Ὀχτώβρη, ἀναγνωρίζετε ὅτι ἡ σύνταξη ἔκανε λάθος, δημοσιεύοντας τό ἄρθρο τοῦ Σλούτσκι σάν ἄρθρο γιά συζήτηση. Αὐτό, φυσικά, εἶναι καλό, παρ' ὅλο πού ἡ δήλωση τῆς σύνταξης ἔρχεται μέ μεγάλη καθυστέρηση. Στή δήλωσή σας ὅμως κάνετε καινούργιο λάθος, δηλώνοντας ὅτι «ἡ σύνταξη θεωρεῖ ἀπό πολιτική ἄποψη ἐξαιρετικά ἐπίκαιρη καί ἀναγκαία τήν παραπέρα ἐπεξεργασία ἀπ' τίς σελίδες τοῦ περιοδικοῦ „Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια" ὅλου τοῦ κύκλου τῶν προβλημάτων, πού συνδέονται μέ τίς ἀμοιβαῖες σχέσεις τῶν μπολσεβίκων μέ τήν προπολεμική 2η Διεθνῆ». Αὐτό σημαίνει, ὅτι σκοπεύετε νά παρασύρετε πάλι τούς ἀνθρώπους σέ συζήτηση πάνω σέ ζητήματα πού εἶναι ἀξιώματα τοῦ μπολσεβικισμοῦ. Αὐτό σημαίνει ὅτι σκοπεύετε καί πάλι νά μετατρέψετε τό ζήτημα τοῦ μπολσεβικισμοῦ τοῦ Λένιν ἀπό ἀξίωμα σέ πρόβλημα, πού ἔχει ἀνάγκη «παραπέρα ἐπεξεργασίας».

Γιατί; Γιά ποιό λόγο;

Εἶναι γνωστό σ' ὅλους ὅτι ὁ λενινισμός γεννήθηκε, μεγάλωσε καί δυνάμωσε σέ ἀμείλιχτο ἀγώνα ἐνάντια στόν

όπορτουνισμό όλων τών άποχρώσεων, περιλαβαίνοντας καί τόν κεντρισμό τῆς Δύσης (Κάουτσκι), καί τόν κεντρισμό τῆς χώρας μας (Τρότσκι κ.ά.). Αὐτό δέν μποροῦν νά τό ἀρνηθοῦν ἀκόμα καί οἱ ἀνοιχτοί ἐχθροί τοῦ μπολσεβικισμοῦ. Αὐτό εἶναι ἀξίωμα. Ἐνῶ ἐσεῖς μᾶς τραβᾶτε πρός τά πίσω, προσπαθώντας νά μετατρέψετε τό ἀξίωμα σέ πρόβλημα πού ὑπόκειται σέ «παραπέρα ἐπεξεργασία». Γιατί; Γιά ποιό λόγο; Ἴσως ἀπό ἄγνοια τῆς ἱστορίας τοῦ μπολσεβικισμοῦ; Ἴσως ἀπό σάπιο φιλελευθερισμό, γιά νά μή μποροῦν νά ποῦν οἱ διάφοροι Σλούτσκι κι οἱ ἄλλοι μαθητές τοῦ Τρότσκι πώς τούς κλείνουν τό στόμα; Ἀρκετά παράδοξος φιλελευθερισμός, πού ἐφαρμόζεται σέ βάρος τῶν ζωτικῶν συμφερόντων τοῦ μπολσεβικισμοῦ...

Τί τέλος πάντων θεωρεῖ ἡ σύνταξη ἄξιο νά ἐρευνηθεῖ μέ τή συζήτηση στό ἄρθρο τοῦ Σλούτσκι;

1) Ὁ Σλούτσκι ἰσχυρίζεται, ὅτι ὁ Λένιν (οἱ μπολσεβίκοι) δέν ἀκολουθοῦσε γραμμή ρήξης, διάσπασης μέ τούς ὀπορτουνιστές τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας, μέ τούς ὀπορτουνιστές τῆς 2ης Διεθνοῦς τῆς προπολεμικῆς περιόδου. Ἐσεῖς ἀπ' ἀφορμή τήν τροτσκιστική αὐτή θέση τοῦ Σλούτσκι θέλετε ν' ἀνοίξετε συζήτηση. Τί τό συζητήσιμο ὑπάρχει ὅμως ἐδῶ; Μήπως δέν εἶναι ξεκάθαρο, ὅτι ὁ Σλούτσκι ἁπλῶς συκοφαντεῖ τό Λένιν, τούς μπολσεβίκους; Ἡ συκοφαντία πρέπει νά στιγματίζεται κι ὄχι νά μετατρέπεται σέ ἀντικείμενο συζήτησης.

Κάθε μπολσεβίκος, ἄν πραγματικά εἶναι μπολσεβίκος, ξέρει ὅτι ὁ Λένιν ἀκόμα πολύ πρίν ἀπό τόν πόλεμο, περίπου ἀπ' τά 1903—1904, ὅταν στή Ρωσία εἶχε διαμορφωθεῖ ἡ ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων κι ὅταν παρουσιάστηκαν γιά πρώτη φορά οἱ ἀριστεροί στή γερμανική σοσιαλδημοκρατία, ἀκολουθοῦσε γραμμή ρήξης, διάσπασης μέ τούς ὀπορτουνιστές καί στή χώρα μας, μέσα στό Ρωσικό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, κι ἐκεῖ, μέσα στή 2η Διεθνῆ, καί εἰδικά στή γερμανική σοσιαλδημοκρατία.

Κάθε μπολσεβίκος ξέρει, ὅτι ἀκριβῶς γι' αὐτό οἱ μπολσεβίκοι ἀπό τότες κιόλας (1903—1905) ἀπόχτησαν στίς γραμμές τῶν ὀπορτουνιστῶν τῆς 2ης Διεθνοῦς τήν τιμητική δόξα τῶν «διασπαστῶν» καί τῶν «ἀποδιοργανωτῶν». Τί μποροῦσε ὅμως νά κάνει ὁ Λένιν, τί μποροῦσαν νά κάνουν οἱ μπολσεβίκοι, ὅταν οἱ ἀριστεροί σοσιαλδημοκράτες μέσα στή 2η Διεθνῆ καί πρίν ἀπ' ὅλα, μέσα στή γερμανική σοσιαλδημοκρατία, ἀποτελοῦσαν μιά ἀδύνατη καί ἀνίσχυρη ὁμάδα, μιά ὁμάδα ὀργανωτικά ἀδιαμόρφωτη, ἰδεολογικά ἀσφυρηλάτητη, πού φοβόταν καί νά προφέρει ἀκόμα τή λέξη «ρήξη», «διάσπαση»; Δέν μποροῦμε στό κάτω-κάτω νάχουμε τήν ἀπαίτηση ὁ Λένιν, οἱ μπολσεβίκοι, νά ὀργανώσουν ἀπ' τή Ρωσία τή διάσπαση στά κόμματα τῆς Δύσης γιά λογαριασμό τῶν ἀριστερῶν.

Ἀφήνω πιά πού ἡ ὀργανωτική καί ἰδεολογική ἀδυναμία ἦταν χαρακτηριστικό γνώρισμα τῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν, ὄχι μόνο στήν προπολεμική περίοδο. Ὅπως εἶναι γνωστό, τό ἀρνητικό αὐτό γνώρισμα τό διατήρησαν οἱ ἀριστεροί καί στή μεταπολεμική περίοδο. Σ' ὅλους εἶναι γνωστή ἡ ἐκτίμηση πού ἔδοσε ὁ Λένιν γιά τούς ἀριστερούς σοσιαλδημοκράτες τῆς Γερμανίας, στό γνωστό του ἄρθρο «Γιά τή μπροσούρα τοῦ Γιούνιους»* πού δημοσιεύτηκε τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1916, δηλαδή πάνω ἀπό δυό χρόνια ὕστερα ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ πολέμου, ὅπου ὁ Λένιν, κριτικάροντας μιά ὁλόκληρη σειρά ἀπό σοβαρότατα πολιτικά λάθη τῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν τῆς Γερμανίας, μιλάει, γιά «τ ή ν ἀ δ υ ν α μ ί α ὅ λ ω ν

---

* Γιούνιους—Ρόζα Λούξεμπουργκ, ἡγέτρια τῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν στή γερμανική σοσιαλδημοκρατία.

τῶν γερμανῶν ἀριστερῶν, πού εἶναι μπλεγμένοι ἀπ' ὅλες τίς πλευρές στό αἰσχρό δίχτυ τῆς καουτσκικῆς ὑποκρισίας, σχολαστικότητας καί „φιλοφροσύνης“ ἀπέναντι στούς ὀπορτουνιστές», καί λέει ὅτι «*Ὁ Γιούνιους δέν ἀπαλλάχτηκε πέρα γιά πέρα ἀπό τό „περιβάλλον“ τῶν γερμανῶν, ἀκόμα καί τῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν, πού φοβοῦνται τή διάσπαση, πού φοβοῦνται νά προφέρουν ὥς τό τέλος τά ἐπαναστατικά συνθήματα*»[23].

Ἀπ' ὅλες τίς παρατάξεις τῆς 2ης Διεθνοῦς οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι ἦταν τότε ἡ μοναδική παράταξη, πού ἦταν ἱκανή χάρη στήν ὀργανωτική της πείρα καί στό ἰδεολογικό της ἀτσάλωμα, νά ἐπιχειρήσει κάτι τό σοβαρό μέ τήν ἔννοια τῆς ἀνοιχτῆς ρήξης, τῆς διάσπασης μέ τούς δικούς της ὀπορτουνιστές μέσα στή δική της, τή ρωσική σοσιαλδημοκρατία. Ἄν τουλάχιστο οἱ διάφοροι Σλούτσκι προσπαθοῦσαν ὄχι βέβαια ν' ἀποδείξουν, μά ἁπλῶς νά ὑποθέσουν, ὅτι ὁ Λένιν καί οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι δέ χρησιμοποίησαν ὅλη τους τήν ἰσχύ γιά νά ὀργανώσουν τή διάσπαση μέ τούς ὀπορτουνιστές (Πλεχάνοφ, Μάρτοφ, Ντάν) καί νά διώξουν τούς κεντριστές (τόν Τρότσκι καί τούς ἄλλους ὀπαδούς τοῦ συνασπισμοῦ τοῦ Αὐγούστου), τότε θά μποροῦσε κανείς νά συζητήσει γιά τό μπολσεβικισμό τοῦ Λένιν, γιά τό μπολσεβικισμό τῶν μπολσεβίκων. Μά ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι τό ζήτημα, ὅτι οἱ διάφοροι Σλούτσκι δέν τολμοῦν οὔτε τσιμουδιά νά βγάλουν γιά μιά τέτια ἐξωφρενική ὑπόθεση. Δέν τολμοῦν, γιατί ξέρουν ὅτι τά πασίγνωστα γεγονότα τῆς ἀποφασιστικῆς πολιτικῆς πού ἐφάρμοσαν οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι (1904—1912) τῆς ρήξης μέ τούς ὀπορτουνιστές ὅλων τῶν ἀποχρώσεων, βροντοφωνάζουν ἐνάντια σέ μιά τέτια ὑπόθεση. Δέν τολμοῦν γιατί ξέρουν, ὅτι τήν ἄλλη μέρα κιόλας θά καρφωθοῦν στόν πάσσαλο τῆς ἀτίμωσης.

Ἀλλά μπαίνει τό ἐρώτημα: μποροῦσαν οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι νά πραγματοποιήσουν τή διάσπαση μέ τούς δικούς τους ὀπορτουνιστές καί κεντριστές-συμφιλιωτές, πολύ πρίν ἀπό τόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο (1904—1912), χωρίς νά ἀκολουθοῦν ταυτόχρονα γραμμή ρήξης, γραμμή διάσπασης μέ τούς ὀπορτουνιστές καί τούς κεντριστές τῆς 2ης Διεθνοῦς; Ποιός μπορεῖ ν' ἀμφιβάλλει, ὅτι οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι θεωροῦσαν τήν πολιτική τους ἀπέναντι στούς ὀπορτουνιστές καί τούς κεντριστές σάν ὑπόδειγμα πολιτικῆς γιά τούς ἀριστερούς τῆς Δύσης; Ποιός μπορεῖ ν' ἀμφιβάλλει, ὅτι οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι ἔσπρωχναν μέ κάθε τρόπο τούς ἀριστερούς σοσιαλδημοκράτες τῆς Δύσης, ἰδιαίτερα τούς ἀριστερούς τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας, σέ ρήξη, σέ διάσπαση μέ τούς δικούς τους ὀπορτουνιστές καί κεντριστές; Δέ φταίνε ὁ Λένιν καί οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι ἄν οἱ ἀριστεροί σοσιαλδημοκράτες τῆς Δύσης ἀποδείχτηκαν ἀνώριμοι ν' ἀκολουθήσουν τά ἴχνη τῶν ρώσων μπολσεβίκων.

2) Ὁ Σλούτσκι κατηγορεῖ τό Λένιν καί τούς μπολσεβίκους, ὅτι δέν ὑποστήριζαν τούς ἀριστερούς τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας ἀποφασιστικά καί ἀνεπιφύλαχτα, ὅτι τούς ὑποστήριζαν μόνο μέ σοβαρές ἐπιφυλάξεις, ὅτι φραξιονιστικοί ὑπολογισμοί τούς ἐμπόδιζαν νά ὑποστηρίζουν ἴσαμε τό τέλος τούς ἀριστερούς. Ἐσεῖς θέλετε ν' ἀρχίσετε συζήτηση ἐνάντια σ' αὐτή τήν τσαρλατάνικη καί πέρα γιά πέρα κάλπικη κατηγορία. Μά τί τό συζητήσιμο τέλος πάντων ὑπάρχει ἐδῶ; Μήπως δέν εἶναι ξεκάθαρο, ὅτι ὁ Σλούτσκι μανουβράρει ἐδῶ καί προσπαθεῖ νά σκεπάσει μέ τήν κάλπικη κατηγορία ἐνάντια στό Λένιν καί

τούς μπολσεβίκους τά πραγματικά κενά στίς θέσεις των ἀριστερῶν τῆς Γερμανίας; Μήπως δέν εἶναι ξεκάθαρο, ὅτι οἱ μπολσεβίκοι ἄν δέν ἤθελαν νά προδόσουν τήν ἐργατική τάξη καί τήν ἐπανάστασή της δέν μποροῦσαν νά ὑποστηρίζουν τούς ἀριστερούς τῆς Γερμανίας, πού ταλαντεύονταν συνεχῶς ἀνάμεσα στό μπολσεβικισμό καί στό μενσεβικισμό, χωρίς σοβαρές ἐπιφυλάξεις, χωρίς σοβαρή κριτική τῶν λαθῶν τους; Οἱ ἀπατεωνίστικες μανοῦβρες πρέπει νά στιγματίζονται καί ὄχι νά μετατρέπονται σέ ἀντικείμενο συζήτησης.

Ναί, οἱ μπολσεβίκοι ὑποστήριζαν τούς ἀριστερούς σοσιαλδημοκράτες τῆς Γερμανίας μόνο μέ ὁρισμένες σοβαρές ἐπιφυλάξεις, κριτικάροντας τά μισομενσεβίκικα λάθη τους. Γι' αὐτό ὅμως πρέπει νά τούς συγχαίρει κανείς καί ὄχι νά τούς κατηγορεῖ.

Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού ἀμφιβάλλουν γι' αὐτό;

Ἄς ἀναφερθοῦμε στά πιό γνωστά γεγονότα τῆς ἱστορίας.

α) Στά 1903 παρουσιάστηκαν σοβαρές διαφωνίες ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους καί τούς μενσεβίκους στή Ρωσία, σχετικά μέ τό ζήτημα ποιός μπορεῖ νά εἶναι μέλος τοῦ κόμματος. Οἱ μπολσεβίκοι μέ τή διατύπωσή τους γιά τό ποιός μπορεῖ νά εἶναι μέλος τοῦ κόμματος, θέλαν νά δημιουργήσουν ἕνα ὀργανωτικό φράγμα ἐνάντια στή συρροή μή προλεταριακῶν στοιχείων στό κόμμα. Ὁ κίνδυνος μιᾶς τέτιας συρροῆς ἦταν τότε κάτι παραπάνω ἀπό πραγματικός, ἐξαιτίας τοῦ ἀστικο-δημοκρατικοῦ χαρακτήρα τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης. Οἱ ρῶσοι μενσεβίκοι ὑποστήριζαν ἀντίθετη θέση, πού ἄνοιγε διάπλατα τίς πόρτες τοῦ κόμματος στά μή προλεταριακά στοιχεῖα. Λόγω τῆς σπουδαιότητας τῶν ζητημάτων τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης γιά τό παγκόσμιο ἐπαναστατικό κίνημα, οἱ σοσιαλδημοκράτες

τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἀποφάσισαν ν' ἀναμιχθοῦν στήν ὑπόθεση. Αναμίχθηκαν καί οἱ ἀριστεροί σοσιαλδημοκράτες τῆς Γερμανίας, ὁ Πάρβους καί ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ, οἱ τοτινοί ἡγέτες τῶν ἀριστερῶν. Καί τί συνέβηκε; Καί οἱ δυό τους τάχτηκαν ὑπέρ τῶν μενσεβίκων κι ἐνάντια στούς μπολσεβίκους. Καί κατηγόρησαν τούς μπολσεβίκους γιά ὑπερσυγκεντρωτισμό καί μπλανκιστικές τάσεις. Ἀργότερα τά ἀγοραῖα καί μικροαστικά αὐτά ἐπίθετα τά ἅρπαξαν οἱ μενσεβίκοι καί τά διάδοσαν σ' ὅλο τόν κόσμο.

β) Στά 1905 προέκυψαν διαφωνίες ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους καί τούς μενσεβίκους στή Ρωσία, γιά τό χαρακτήρα τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης. Οἱ μπολσεβίκοι ὑπεράσπιζαν τήν ἰδέα τῆς συμμαχίας τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῆς ἀγροτιᾶς κάτω ἀπό τήν ἡγεμονία τοῦ προλεταριάτου. Οἱ μπολσεβίκοι ὑποστήριζαν, ὅτι ἔπρεπε νά τραβήξουμε γιά ἐπαναστατικο-δημοκρατική διχτατορία τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτιᾶς, γιά νά περάσουμε ἀμέσως ἀπ' τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἐξασφαλίζοντας τήν ὑποστήριξη τῆς φτωχολογιᾶς τοῦ χωριοῦ. Οἱ μενσεβίκοι στή Ρωσία ἀπόκρουαν τήν ἰδέα τῆς ἡγεμονίας τοῦ προλεταριάτου στήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση, προτιμοῦσαν ἀντί τήν πολιτική τῆς συμμαχίας τῆς ἐργατικῆς τάξης μέ τήν ἀγροτιά, τήν πολιτική τῆς συμφωνίας μέ τή φιλελεύθερη ἀστική τάξη καί χαρακτήριζαν τήν ἐπαναστατικο-δημοκρατική διχτατορία τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτιᾶς σάν ἀντιδραστικό μπλανκιστικό σχῆμα, πού ἀντιτίθεται στήν ἀνάπτυξη τῆς ἀστικῆς ἐπανάστασης. Ποιά θέση πῆραν στή διαμάχη αὐτή οἱ ἀριστεροί τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας, ὁ Πάρβους καί ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ; Ἐπινόησαν τό οὐτοπιστικό καί μισομενσεβίκικο σχῆμα τῆς διαρκοῦς ἐπανάστασης (παραμορφωμένη ἀπομίμηση τοῦ

σχήματος τῆς ἐπανάστασης τοῦ Μάρξ), διαποτισμένο πέρα γιά πέρα ἀπ' τή μενσεβίκικη ἄρνηση τῆς πολιτικῆς τῆς συμμαχίας τῆς ἐργατικῆς τάξης μέ τήν ἀγροτιά, καί τό ἀντιπαράθεσαν στό μπολσεβίκικο σχῆμα τῆς ἐπαναστατικο-δημοκρατικῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτιᾶς. Σέ συνέχεια τό μισομενσεβίκικο αὐτό σχῆμα τῆς διαρκοῦς ἐπανάστασης τό ἅρπαξε ὁ Τρότσκι (ἐνμέρει καί ὁ Μάρτοφ) καί τό μετάτρεψε σέ ὅπλο πάλης ἐνάντια στό λενινισμό.

γ) Στήν προπολεμική περίοδο στά κόμματα τῆς 2ης Διεθνοῦς πρόβαλε στό προσκήνιο σάν ἕνα ἀπ' τά πιό ἐπίκαιρα ζητήματα, τό ἐθνικο-αποικιακό ζήτημα, τό ζήτημα τῶν κατχπιεζόμενων ἐθνῶν καί ἀποικιῶν, τό ζήτημα τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν καταπιεζόμενων ἐθνῶν καί ἀποικιῶν, τό ζήτημα τῶν μεθόδων πάλης ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό, τό ζήτημα τῶν δρόμων πού ὁδηγοῦν στήν ἀνατροπή τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Πρός τό συμφέρον τῆς ἀνάπτυξης τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καί τῆς κύκλωσης τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ οἱ μπολσεβίκοι πρότειναν τήν πολιτική τῆς ὑποστήριξης τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος τῶν καταπιεζόμενων ἐθνῶν καί ἀποικιῶν πάνω στή βάση τῆς αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν καί ἀνάπτυξαν τό σχῆμα τοῦ ἑνιαίου μετώπου ἀνάμεσα στήν προλεταριακή ἐπανάσταση τῶν προχωρημένων χωρῶν καί τό ἐπαναστατικο-απελευθερωτικό κίνημα τῶν λαῶν τῶν ἀποικιῶν καί τῶν καταπιεζόμενων χωρῶν. Οἱ ὀπορτουνιστές ὅλων τῶν χωρῶν, οἱ σοσιαλ-σωβινιστές καί οἱ σοσιαλ-ιμπεριαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν δέν ἄργησαν, παίρνοντας ἀφορμή ἀπό τό ζήτημα αὐτό, νά ριχτοῦν ἐνάντια στούς μπολσεβίκους. Τούς μπολσεβίκους τούς κυνηγοῦσαν σάν τά λυσσασμένα σκυλιά. Ποιά θέση πῆραν τότε οἱ ἀριστεροί σοσιαλδημοκράτες στή Δύση; Ἀνάπτυξαν τή μισομενσεβίκικη θεωρία τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ἀπόριψαν τήν ἀρχή τῆς αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν μέ τή μαρξιστική της ἔννοια (ὥς τόν ἀποχωρισμό καί τό σχηματισμό ἀνεξάρτητων κρατῶν), ἀπέκρουσαν τή θέση γιά τή σοβαρή ἐπαναστατική σημασία τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος τῶν ἀποικιῶν καί τῶν καταπιεζόμενων χωρῶν, ἀπόκρουσαν τή θέση γιά τή δυνατότητα ἑνός ἑνιαίου μετώπου ἀνάμεσα στήν προλεταριακή ἐπανάσταση καί τό ἐθνικο-απελευθερωτικό κίνημα, καί ἀντιπαράθεσαν στό μαρξιστικό σχῆμα τῶν μπολσεβίκων, ὅλη αὐτή τή μισομενσεβίκικη σαλάτα, πού ἀποτελεῖ πλήρη ὑποτίμηση τοῦ ἐθνικο-αποικιακοῦ ζητήματος. Εἶναι γνωστό, πώς τή μισομενσεβίκικη αὐτή σαλάτα τήν ἅρπαξε ὕστερα ὁ Τρότσκι καί τή χρησιμοποίησε σάν ὅπλο πάλης ἐνάντια στό λενινισμό.

Αὐτά εἶναι τά πασίγνωστα λάθη τῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν τῆς Γερμανίας.

Ἀφήνω πιά τά ἄλλα λάθη τῶν γερμανῶν ἀριστερῶν, πού ἔχουν κριτικαριστεῖ αὐστηρά στά σχετικά ἄρθρα τοῦ Λένιν.

Ἀφήνω ἐπίσης τά λάθη, πού κάνανε στήν ἐκτίμηση τῆς πολιτικῆς τῶν μπολσεβίκων στήν περίοδο τῆς Ὀχτωβριανῆς ἀνατροπῆς.

Τί ἄλλο δείχνουν τά λάθη αὐτά τῶν γερμανῶν ἀριστερῶν, πού εἶναι παρμένα ἀπ' τήν ἱστορία τῆς προπολεμικῆς περιόδου, ἄν ὄχι ὅτι οἱ ἀριστεροί σοσιαλδημοκράτες, παρά τόν ἀριστερισμό τους, δέν εἶχαν ἀπαλλαχτεῖ ἀκόμα ἀπό τή μενσεβίκικη σαβούρα;

Φυσικά, οἱ ἀριστεροί τῆς Γερμανίας δέν κάνουν μονάχα σοβαρά λάθη. Ἔχουν νά παρουσιάσουν ἐπίσης μεγάλα καί σοβαρά ἐπαναστατικά ἔργα. Ἐννοῶ μιά ὁλόκληρη σειρά ὑπηρεσίες τους καί ἐπαναστατικές τους ἐνέργειες στά ζητήματα τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς καί ἰδιαίτερα

στόν ἐκλογικό ἀγώνα, στά ζητήματα τῆς κοινοβουλευτικῆς καί ἐξωκοινοβουλευτικῆς πάλης, τῆς γενικῆς ἀπεργίας, τοῦ πολέμου, τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1905 στή Ρωσία κλπ. Ἀκριβῶς γι' αὐτό τούς θεωροῦσαν οἱ μπολσεβίκοι σάν ἀριστερούς καί τούς ὑποστήριζαν, τούς ἔσπρωχναν πρός τά μπρός. Αὐτό ὅμως δέν ἀναιρεῖ καί δέν μπορεῖ ν' ἀναιρέσει τό γεγονός, ὅτι οἱ ἀριστεροί σοσιαλδημοκράτες τῆς Γερμανίας κάναν ταυτόχρονα ὁλόκληρη σειρά σοβαρότατα πολιτικά καί θεωρητικά λάθη, ὅτι δέν εἶχαν ἀπαλλαχτεῖ ἀκόμα ἀπ' τό μενσεβίκικο φορτίο καί ὅτι γιά τό λόγο αὐτό εἶχαν ἀνάγκη σοβαρότατης κριτικῆς ἀπό μέρους τῶν μπολσεβίκων.

Κρίνετε τώρα μόνοι σας: μποροῦσαν ὁ Λένιν καί οἱ μπολσεβίκοι νά ὑποστηρίζουν τούς ἀριστερούς σοσιαλδημοκράτες τῆς Δύσης *χωρίς σοβαρές ἐπιφυλάξεις, χωρίς σοβαρή κριτική* τῶν λαθῶν τους, ἄν δέ θέλαν νά προδόσουν τά συμφέροντα τῆς ἐργατικῆς τάξης, νά προδόσουν τά συμφέροντα τῆς ἐπανάστασης, νά προδόσουν τόν κομμουνισμό;

Δέν εἶναι μήπως φανερό, ὅτι ὁ Σλούτσκι, κατηγορώντας τό Λένιν καί τούς μπολσεβίκους γιά κεῖνα ἀκριβῶς πού ἄν ἦταν μπολσεβίκος θάπρεπε νά τούς συγχαρεῖ, ξεσκεπάζει τόν ἑαυτό του πέρα γιά πέρα σά μισομενσεβίκο, σά μασκαρεμένο τροτσκιστή;

Ὁ Σλούτσκι κάνει τήν ὑπόθεση, ὅτι ὁ Λένιν καί οἱ μπολσεβίκοι στήν ἐκτίμησή τους γιά τούς ἀριστερούς τῆς Δύσης ξεκινοῦσαν ἀπό τούς φραξιονιστικούς ὑπολογισμούς τους, ὅτι συνεπῶς, οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι θυσίαζαν τή μεγάλη ὑπόθεση τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης στά συμφέροντα τῆς φράξιάς τους. Δέ χρειάζεται νά ἀποδείξει κανείς, ὅτι δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει τίποτα χυδαιότερο καί προστυχότερο ἀπό μιά τέτια ὑπόθεση. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει

τίποτα χυδαιότερο, γιατί ἀκόμα καί οἱ πιό ξετσίπωτα χυδαῖοι ἀπ' τούς μενσεβίκους ἀρχίζουν νά καταλαβαίνουν, ὅτι ἡ ρωσική ἐπανάσταση δέν εἶναι ἰδιωτική ὑπόθεση τῶν ρώσων, ὅτι, ἀντίθετα, εἶναι ὑπόθεση τῆς ἐργατικῆς τάξης ὅλου τοῦ κόσμου, ὑπόθεση τῆς παγκόσμιας προλεταριακῆς ἐπανάστασης. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει τίποτα προστυχότερο, γιατί ἀκόμα καί οἱ ἐξεπαγγέλματος συκοφάντες τῆς 2ης Διεθνοῦς ἀρχίζουν νά καταλαβαίνουν, ὅτι ὁ συνεπής καί ὥς τό τέλος ἐπαναστατικός διεθνισμός τῶν μπολσεβίκων ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ γιά τούς ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν.

Ναί, οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι ἔβαζαν στήν πρώτη γραμμή τά βασικά ζητήματα τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, ὅπως τό ζήτημα τοῦ κόμματος, τῆς στάσης τῶν μαρξιστῶν ἀπέναντι στήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση, τῆς συμμαχίας τῆς ἐργατικῆς τάξης μέ τήν ἀγροτιά, τῆς ἡγεμονίας τοῦ προλεταριάτου, τῆς κοινοβουλευτικῆς καί ἐξωκοινοβουλευτικῆς πάλης, τῆς γενικῆς ἀπεργίας, τῆς μετεξέλιξης τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης σέ σοσιαλιστική, τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου, τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, τῆς αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν, τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος τῶν καταπιεζόμενων ἐθνῶν καί ἀποικιῶν, τῆς πολιτικῆς τῆς ὑποστήριξης αὐτοῦ τοῦ κινήματος κλπ. Οἱ μπολσεβίκοι χρησιμοποιοῦσαν τά ζητήματα αὐτά σάν τή λυδία λίθο, πού πάνω της ἔλεγχαν τήν ἐπαναστατική σταθερότητα τῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν τῆς Δύσης. Εἶχαν αὐτό τό δικαίωμα; Ναί, τό εἶχαν. Ὄχι μόνο τό εἶχαν, μά ἦταν ὑποχρεωμένοι νά ἐνεργοῦν ἔτσι. Ἦταν ὑποχρεωμένοι νά ἐνεργοῦν ἔτσι, γιατί ὅλα αὐτά τά ζητήματα ἦταν ταυτόχρονα βασικά ζητήματα τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης, στά καθήκοντα τῆς ὁποίας οἱ μπολσεβίκοι ὑπότασσαν τήν πολιτική τους, τήν ταχτική τους.

Ἦταν ὑποχρεωμένοι νά ἐνεργοῦν ἔτσι, γιατί μόνο πάνω σ' αὐτά τά ζητήματα μποροῦσε νά ἐλεγχθεῖ πραγματικά ἡ ἐπαναστατικότητα αὐτῶν ἤ ἐκείνων τῶν παρατάξεων τῆς 2ης Διεθνοῦς. Θά ρωτήσει κανείς: ποῦ βρίσκεται ἐδῶ ἡ «φραξιονιστικότητα» τῶν ρώσων μπολσεβίκων καί τί γυρεύουν ἐδῶ οἱ «φραξιονιστικοί» ὑπολογισμοί;

Ὁ Λένιν τό 1902 ἀκόμα, στή μπροσσούρα του «Τί νά κάνουμε;» ἔγραφε ὅτι «ἡ *ἱστορία ἔβαλε τώρα μπροστά μας τό ἄμεσο καθῆκον, πού εἶναι τό πιό ἐπαναστατικό ἀπ' ὅλα τά ἄμεσα καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου ὁποιασδήποτε ἄλλης χώρας*», ὅτι «*ἡ πραγματοποίηση τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ, ἡ καταστροφή τοῦ πιό ἰσχυροῦ προμαχώνα ὄχι μονάχα τῆς εὐρωπαϊκῆς, μά (μποροῦμε νά ποῦμε τώρα) καί τῆς ἀσιατικῆς ἀντίδρασης, θάκανε τό ρωσικό προλεταριάτο πρωτοπορία τοῦ διεθνοῦς ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου*»[24]. Ἀπό τότε πού ἐμφανίστηκε ἡ μπροσσούρα «Τί νά κάνουμε;» πέρασαν 30 χρόνια. Κανείς δέν τολμᾶ ν' ἀρνηθεῖ, πώς τά γεγονότα αὐτῆς τῆς περιόδου ἐπιβεβαίωσαν περίλαμπρα τά λόγια τοῦ Λένιν. Ἀλλά δέ βγαίνει μήπως ἀπ' αὐτό, ὅτι ἡ ρωσική ἐπανάσταση ἦταν (καί παραμένει) τό κέντρο τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης, ὅτι τά βασικά ζητήματα τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης ἦταν ταυτόχρονα (καί εἶναι καί τώρα) βασικά ζητήματα τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης;

Δέν εἶναι μήπως φανερό, ὅτι μονάχα πάνω σ' αὐτά τά βασικά ζητήματα μποροῦσε νά ἐλεγχθεῖ πραγματικά ἡ ἐπαναστατικότητα τῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν στή Δύση;

Δέν εἶναι μήπως φανερό, ὅτι οἱ ἄνθρωποι, πού θεωροῦν τά ζητήματα αὐτά σά ζητήματα «φραξιονιστικά», αὐτοξεσκεπάζονται πέρα γιά πέρα σάν πρόστυχοι καί ἐκφυλισμένοι;

3) Ὁ Σλούτσκι ἰσχυρίζεται, ὅτι δέ βρέθηκαν ἀκόμα ἀρκετά ἐπίσημα ντοκουμέντα, πού νά μαρτυροῦν τόν ἀποφασιστικό καί ἀδιάλλαχτο ἀγώνα τοῦ Λένιν (τῶν μπολσεβίκων) ἐνάντια στόν κεντρισμό. Τή γραφειοκρατική του αὐτή θέση τή χρησιμοποιεῖ σάν ἀκαταμάχητο ἐπιχείρημα γιά νά ὑποστηρίξει τή θέση, ὅτι, συνεπῶς, ὁ Λένιν (οἱ μπολσεβίκοι) ὑποτιμοῦσε τόν κίνδυνο τοῦ κεντρισμοῦ στή 2η Διεθνῆ. Καί σεῖς πᾶτε ν' ἀρχίσετε συζήτηση ἐνάντια σ' αὐτή τήν κουταμάρα, σ' αὐτή τήν ἀπατεωνίστικη στρεψοδικία. Τί τό συζητήσιμο ὑπάρχει λοιπόν ἐδῶ; Μήπως δέν εἶναι κι ἔτσι ξεκάθαρο, ὅτι ὁ Σλούτσκι μέ τίς κουβέντες γιά ντοκουμέντα, προσπαθεῖ νά καλύψει τή γύμνια καί τήν ψευτιά τῆς λεγόμενης θέσης του;

Ὁ Σλούτσκι δέ θεωρεῖ ἀρκετά τά ὑπάρχοντα κομματικά ντοκουμέντα. Γιατί; Γιά ποιό λόγο; Μήπως δέν εἶναι ἀρκετά τά πασίγνωστα ντοκουμέντα τά σχετικά μέ τή 2η Διεθνῆ, ὅπως ἐπίσης καί τά σχετικά μέ τήν ἐσωκομματική πάλη στή ρωσική σοσιαλδημοκρατία, γιά νά καταδειχτεῖ ὁλοκάθαρα ἡ ἐπαναστατική ἀδιαλλαξία τοῦ Λένιν καί τῶν μπολσεβίκων στόν ἀγώνα τους ἐνάντια στούς ὀπορτουνιστές καί τούς κεντριστές; Τά γνωρίζει καθόλου ὁ Σλούτσκι τά ντοκουμέντα αὐτά; Τί ἄλλα ντοκουμέντα τοῦ χρειάζονται ἀκόμα;

Ἄς ὑποθέσουμε, ὅτι ἐκτός ἀπ' τά γνωστά πιά ντοκουμέντα θά βρεθοῦν ἕνα σωρό ἄλλα ντοκουμέντα μέ τή μορφή, ἄς ποῦμε, ἀποφάσεων τῶν μπολσεβίκων, πού πραγματεύονται γιά μιά ἀκόμα φορά τήν ἀνάγκη τῆς ἐκμηδένισης τοῦ κεντρισμοῦ. Σημαίνει μήπως αὐτό, ὅτι ἡ ὕπαρξη χάρτινων ντοκουμέντων εἶναι μόνη της ἀρκετή γιά νά καταδείξει κανείς τήν πραγματική ἐπαναστατικότητα καί

τήν πραγματική ἀδιαλλαξία τῶν μπολσεβίκων ἀπέναντι στόν κεντρισμό; Ποιός ἄλλος λοιπόν, ἐκτός ἀπ' τούς ἀδιόρθωτους γραφειοκράτες, μπορεῖ νά στηριχθεῖ μονάχα σέ χάρτινα ντοκουμέντα; Ποιός ἄλλος, ἐκτός ἀπό τούς ποντικούς τῶν ἀρχείων, δέν καταλαβαίνει, ὅτι τά κόμματα καί οἱ ἡγέτες πρέπει νά κρίνονται πρίν ἀπ' ὅλα ἀπό τά ἔ ρ γ α τ ο υ ς καί ὄχι μονάχα ἀπ' τίς διακηρύξεις τους; Ἡ ἱστορία γνωρίζει ὄχι καί λίγους σοσιαλιστές, πού ὑπόγραφαν πρόθυμα ὁποιεσδήποτε ἐπαναστατικές ἀποφάσεις, γιά ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπ' τούς ἐνοχλητικούς κριτικούς. Αὐτό ὅμως δέ σημαίνει καί ὅτι ἐ φ ά ρ μ ο ζ α ν σ τ ή ζ ω ή τίς ἀποφάσεις αὐτές. Ἡ ἱστορία γνωρίζει ἀκόμα, ὄχι καί λίγους σοσιαλιστές, πού μέ ἀφρούς στό στόμα ἀπαιτοῦσαν ἀπ' τά ἐργατικά κόμματα τ ῶ ν ἄ λ λ ω ν χωρῶν τήν πιό ἐπαναστατική δράση. Αὐτό ὅμως δέ σημαίνει καί ὅτι οἱ ἴδιοι στό δικό τους τό κόμμα ἤ στή δική τους τή χώρα δέν τά δ ί π λ ω ν α ν μπροστά στούς δ ι κ ο ύ ς τ ο υ ς ὁπορτουνιστές, μπροστά στή δ ι κ ή τ ο υ ς ἀστική τάξη. Μήπως γι' αὐτό δέ μᾶς ἔμαθε ὁ Λένιν νά ἐλέγχουμε τά ἐπαναστατικά κόμματα, τά ρεύματα καί τούς ἡγέτες ὄχι ἀπ' τίς διακηρύξεις καί τίς ἀποφάσεις τους, ἀλλά ἀπό τά ἔ ρ γ α τους;

Δέν εἶναι μήπως φανερό, ὅτι ἄν ὁ Σλούτσκι ἤθελε πραγματικά νά ἐλέγξει τήν ἀδιαλλαξία τοῦ Λένιν καί τῶν μπολσεβίκων ἀπέναντι στόν κεντρισμό, θάπρεπε νά πάρει σά β ά σ η γιά τό ἄρθρο του, ὄχι ξεχωριστά ντοκουμέντα καί δυό-τρία προσωπικά γράμματα, μά θάπρεπε νά ἐλέγξει τούς μπολσεβίκους μέ βάση τά ἔ ρ γ α τους, τήν ἱ σ τ ο ρ ί α τους, τή δ ρ ά σ η τους; Μήπως σέ μᾶς, στή ρωσική σοσιαλδημοκρατία δέν ὑπῆρχαν ὁπορτουνιστές, κεντριστές; Μήπως οἱ μπολσεβίκοι δέ διεξήγαγαν ἀποφασιστικό κι ἀδιάλλαχτο ἀγώνα ἐνάντια σέ ὅλα αὐτά τά ρεύματα; Μήπως τά ρεύματα αὐτά δέ συνδέονταν καί ἰδεολογικά καί ὀργανωτικά μέ τούς ὁπορτουνιστές καί τούς κεντριστές τῆς Δύσης; Μήπως οἱ μπολσεβίκοι δέν σύντριψαν τούς ὁπορτουνιστές καί τούς κεντριστές ἔτσι, ὅπως δέν τούς σύντριψε καμιά ἄλλη ἀριστερή ὁμάδα στόν κόσμο; Πῶς ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά μπορεῖ νά λέει κανείς, ὅτι ὁ Λένιν καί οἱ μπολσεβίκοι ὑποτιμοῦσαν τόν κίνδυνο τοῦ κεντρισμοῦ; Γιατί ὁ Σλούτσκι ἀγνόησε τά γεγονότα αὐτά, πού ἔχουν ἀποφασιστική σημασία γιά τό χαρακτηρισμό τῶν μπολσεβίκων; Γιατί δέ χρησιμοποίησε τήν πιό ἀσφαλῆ μέθοδο νά ἐλέγξει τό Λένιν καί τούς μπολσεβίκους, σύμφωνα μέ τά ἔργα τους, σύμφωνα μέ τή δράση τους; Γιατί προτίμησε τή λιγότερο ἀσφαλῆ μέθοδο τοῦ ἀνασκαλέματος χαρτιῶν μαζεμένων στήν τύχη;

Ἐπειδή ἡ χρησιμοποίηση τῆς πιό σίγουρης μεθόδου τοῦ ἐλέγχου τῶν μπολσεβίκων σύμφωνα μέ τά ἔργα τους θά ἀναποδογύριζε στή στιγμή ὅλη τή θέση τοῦ Σλούτσκι.

Ἐπειδή ὁ ἔλεγχος τῶν μπολσεβίκων σύμφωνα μέ τά ἔργα τους θάδειχνε, ὅτι οἱ μπολσεβίκοι ἀποτελοῦν τή μ ο ν α δ ι κ ή στόν κόσμο ἐπαναστατική ὀργάνωση, πού σύντριψε πέρα γιά πέρα τούς ὁπορτουνιστές καί τούς κεντριστές καί τούς πέταξε ἔξω ἀπ' τό κόμμα.

Ἐπειδή ἡ χρησιμοποίηση τῶν πραγματικῶν ἔργων καί τῆς πραγματικῆς ἱστορίας τῶν μπολσεβίκων θάδειχνε, ὅτι οἱ δάσκαλοι τοῦ Σλούτσκι, δηλαδή οἱ τροτσκιστές, ἦταν ἡ κ ύ ρ ι α καί ἡ β α σ ι κ ή ὁμάδα, πού καλλιεργοῦσε στή Ρωσία τόν κεντρισμό καί πού εἶχε δημιουργήσει γιά τό σκοπό αὐτό μιάν εἰδική ὀργάνωση, σάν ἑστία τοῦ κεντρισμοῦ, μέ τή μορφή τοῦ συνασπισμοῦ τοῦ Αὐγούστου.

Ἐπειδή ὁ ἔλεγχος τῶν μπολσεβίκων σύμφωνα μέ τά ἔργα τους θά ξεσκέπαζε ὁριστικά τό Σλούτσκι, σάν πλαστογράφο τῆς ἱστορίας τοῦ κόμματός μας, πού προσπα-

θεί νά σκεπάσει τόν κεντρισμό τοῦ τροτσκισμοῦ τῆς προπολεμικῆς περιόδου μέ συκοφαντικές κατηγορίες ἐνάντια στό Λένιν καί τούς μπολσεβίκους γιά ὑποτίμηση τοῦ κινδύνου τοῦ κεντρισμοῦ.

Νά πῶς ἔχουν τά πράγματα, σύντροφοι συντάχτες, μέ τό Σλούτσκι καί τό ἄρθρο του.

Βλέπετε ὅτι ἡ σύνταξη ἔκανε λάθος, ἀνοίγοντας συζήτηση μέ ἕναν πλαστογράφο τῆς ἱστορίας τοῦ κόμματός μας.

Τί μπόρεσε νά σπρώξει τή σύνταξη σ' αὐτόν τό λαθεμένο δρόμο;

Νομίζω, ὅτι σ' αὐτό τό δρόμο τήν ἔσπρωξε ὁ σάπιος φιλελευθερισμός πού ἔχει τώρα κάποια διάδοση σέ μιά μερίδα τῶν μπολσεβίκων. Μερικοί μπολσεβίκοι νομίζουν, ὅτι ὁ τροτσκισμός εἶναι φράξια τοῦ κομμουνισμοῦ, πού κάνει λάθη ἀλήθεια, κάνει ὄχι λίγες ἀνοησίες, πού εἶναι κάποτε μάλιστα καί ἀντισοβιετική, πάντως ὅμως εἶναι φράξια τοῦ κομμουνισμοῦ. 'Απ' αὐτό ἀπορέει ἕνας κάποιος φιλελευθερισμός ἀπέναντι στούς τροτσκιστές καί τούς ἀνθρώπους πού σκέφτονται τροτσκιστικά. Εἶναι περιττό ν' ἀποδείξουμε, ὅτι μιά τέτια ἀντίληψη γιά τόν τροτσκισμό εἶναι βαθιά λαθεμένη καί ἐπιζήμια. Στήν πραγματικότητα ὁ τροτσκισμός ἀπό καιρό πιά ἔπαψε νἆναι φράξια τοῦ κομμουνισμοῦ. Στήν πραγματικότητα ὁ τροτσκισμός εἶναι τό πρωτοπόρο ἀπόσπασμα τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης, πού διεξάγει ἀγώνα ἐνάντια στόν κομμουνισμό, ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία, ἐνάντια στήν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν ΕΣΣΔ.

Ποιός ἔδωσε στήν ἀντεπαναστατική ἀστική τάξη τό πνευματικό, τό ἰδεολογικό ὅπλο ἐνάντια στό μπολσεβικισμό, μέ τή μορφή τῆς θέσης γιά τό ἀδύνατο τῆς οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ στή χώρα μας, μέ τή μορφή τῆς θέσης

γιά τό ἀναπόφευχτο τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῶν μπολσεβίκων κλπ; Τό ὅπλο αὐτό τῆς τό ἔδωσε ὁ τροτσκισμός. Δέν μπορεῖ νά θεωρεῖ κανείς τυχαῖο τό γεγονός, ὅτι ὅλες οἱ ἀντισοβιετικές ὁμάδες στήν ΕΣΣΔ, στίς προσπάθειές τους νά στηρίξουν τό ἀναπόφευχτο τοῦ ἀγώνα ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία, ἀναφέρονταν στή γνωστή θέση τοῦ τροτσκισμοῦ γιά τό ἀδύνατο τῆς οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ στή χώρα μας, γιά τό ἀναπόφευχτο τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, γιά τήν πιθανότητα ἐπιστροφῆς στόν καπιταλισμό.

Ποιός ἔδωσε στήν ἀντεπαναστατική ἀστική τάξη τῆς ΕΣΣΔ τό ὅπλο ταχτικῆς μέ τή μορφή προσπαθειῶν ἀνοιχτῆς δράσης ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία; Τό ὅπλο αὐτό τῆς τό ἔδωσαν οἱ τροτσκιστές, πού προσπάθησαν νά ὀργανώσουν ἀντισοβιετικές διαδηλώσεις στή Μόσχα καί τό Λένινγκραντ στίς 7 τοῦ Νοέμβρη 1927. Εἶναι γεγονός, ὅτι οἱ ἀντισοβιετικές ἐκδηλώσεις τῶν τροτσκιστῶν ἀνέβασαν τό ἠθικό τῆς ἀστικῆς τάξης καί ἐξαπόλυσαν τή σαμποταριστική δουλιά τῶν ἀστῶν εἰδικῶν.

Ποιός ἔδωσε στήν ἀντεπαναστατική ἀστική τάξη τό ὀργανωτικό ὅπλο μέ τή μορφή προσπαθειῶν συγκρότησης παράνομων ἀντισοβιετικῶν ὀργανώσεων; Τό ὅπλο αὐτό τῆς τό ἔδωσαν οἱ τροτσκιστές, πού ὀργάνωσαν δική τους ἀντιμπολσεβίκικη παράνομη ὁμάδα. Εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ παράνομη ἀντισοβιετική δουλιά τῶν τροτσκιστῶν διευκόλυνε τήν ὀργανωτική διαμόρφωση τῶν ἀντισοβιετικῶν ὁμάδων στήν ΕΣΣΔ.

Ὁ τροτσκισμός εἶναι τό πρωτοπόρο ἀπόσπασμα τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης.

Νά γιατί ὁ φιλελευθερισμός ἀπέναντι στόν τροτσκισμό, ἔστω κι ἄν ὁ τελευταῖος εἶναι συντριμμένος καί

καμουφλαρισμένος, είναι βλακεία πού συνορεύει μέ ἔγκλημα, μέ προδοσία σέ βάρος τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Νά γιατί οἱ προσπάθειες μερικῶν «λογίων» καί «ἱστορικῶν» νά μπάσουν λαθραῖα στή φιλολογία μας τήν καμουφλαρισμένη τροτσκιστική σαβούρα, πρέπει νά ἀντιμετωπίζονται ἀπό τούς μπολσεβίκους ἀποφασιστικά.

Νά γιατί δέν πρέπει νά ἐπιτρέπει κανείς δημοσιογραφική συζήτηση μέ τούς τροτσκιστές λαθρεμπόρους.

Μοῦ φαίνεται, ὅτι οἱ «ἱστορικοί» καί οἱ «λόγιοι» τῆς κατηγορίας τῶν τροτσκιστῶν λαθρεμπόρων, προσπαθοῦν νά κάνουν τή λαθρεμπορική τους δουλιά, γιά τήν ὥρα, πρός δυό κατευθύνσεις.

Π ρ ῶ τ ο, προσπαθοῦν ν' ἀποδείξουν, ὅτι ὁ Λένιν στήν προπολεμική περίοδο ὑποτιμοῦσε τόν κίνδυνο τοῦ κεντρισμοῦ, ἀφήνοντας τόν ἄπειρο ἀναγνώστη νά μαντέψει, ὅτι συνεπῶς ὁ Λένιν δέν ἦταν τότε ἀκόμα πραγματικός ἐπαναστάτης, ὅτι ἔγινε τέτιος μονάχα ὕστερα ἀπ' τόν πόλεμο, ἀφοῦ «ἐπανεξοπλίστηκε» μέ τή βοήθεια τοῦ Τρότσκι. Τυπικό ἐκπρόσωπο αὐτοῦ τοῦ εἴδους τῶν λαθρεμπόρων μπορεῖ νά θεωρήσει κανείς τό Σλούτσκι.

Εἴδαμε πιό πάνω, ὅτι δέν ἀξίζει νά ἀσχοληθεῖ κανείς πολύ μέ τό Σλούτσκι καί τήν παρέα του.

Δ ε ύ τ ε ρ ο, προσπαθοῦν ν' ἀποδείξουν, ὅτι ὁ Λένιν στήν προπολεμική περίοδο δέν καταλάβαινε τήν ἀνάγκη τῆς μετεξέλιξης τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης σέ ἐπανάσταση σοσιαλιστική, ἀφήνοντας τόν ἄπειρο ἀναγνώστη νά μαντέψει, ὅτι συνεπῶς ὁ Λένιν δέν ἦταν τότε ἀκόμα πραγματικός μπολσεβίκος, ὅτι τήν ἀνάγκη μιᾶς τέτιας μετεξέλιξης τήν κατάλαβε μονάχα ὕστερα ἀπ' τόν πόλεμο, ἀφοῦ «ἐπανεξοπλίστηκε» μέ τή βοήθεια τοῦ Τρότσκι. Τυπικό ἐκπρόσωπο αὐτοῦ τοῦ εἴδους τῶν λαθρεμπόρων μπορεῖ νά θεωρήσει κανείς τό Βολοσέβιτς, τό συγ-

γραφέα τοῦ «Κύκλου μαθημάτων τῆς ἱστορίας τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ».

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὁ Λένιν ἀκόμα ἀπό τό 1905 ἔγραφε, πώς «ἀ π' τ ή δ η μ ο κ ρ α τ ι κ ή ἐ π α ν ά σ τ α σ η θ ά ἀ ρ χ ί σ ο υ μ ε ἀ μ έ σ ω ς ν ά π ε ρ ν ο ῦ μ ε κ α ί ἀ κ ρ ι β ῶ ς σ τ ό μ έ τ ρ ο τ ῶ ν δ υ ν ά μ ε ώ ν μ α ς, σ τ ό μ έ τ ρ ο τ ῶ ν δ υ ν ά μ ε ω ν τ ο ῦ σ υ ν ε ι δ η τ ο ῦ κ α ί ὀ ρ γ α ν ω μ έ ν ο υ π ρ ο λ ε τ α ρ ι ά τ ο υ, θ' ἀ ρ χ ί σ ο υ μ ε ν ά π ε ρ ν ο ῦ μ ε σ τ ή σ ο σ ι α λ ι σ τ ι κ ή ἐ π α ν ά σ τ α σ η», ὅτι «ε ἴ μ α σ τ ε ὑ π έ ρ τ ῆ ς ἀ δ ι ά κ ο π η ς ἐ π α ν ά σ τ α σ η ς», ὅτι «δ έ θ ά σ τ α μ α τ ή σ ο υ μ ε μ ι σ ο σ τ ρ α τ ί ς»[25]. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ἀνάλογα γεγονότα καί ντοκουμέντα θά μποροῦσαν νά βρεθοῦν πλῆθος στά ἔργα τοῦ Λένιν. Μά τί τούς ἐνδιαφέρουν τούς Βολοσέβιτς τά γεγονότα ἀπ' τή ζωή καί τή δράση τοῦ Λένιν; Οἱ Βολοσέβιτς, φκιασιδωμένοι μέ μπολσεβίκικο κοκκινάδι, γράφουν γιά νά πλασάρουν τό ἀντιλενινιστικό λαθρεμπόριό τους, νά κατασυκοφαντήσουν τούς μπολσεβίκους καί νά πλαστογραφήσουν τήν ἱστορία τοῦ μπολσεβίκικου κόμματος.

Βλέπετε ὅτι οἱ Βολοσέβιτς εἶναι ἀντάξιοι τῶν Σλούτσκι.

Αὐτοί εἶναι οἱ «δρόμοι καί τά σταυροδρόμια» τῶν τροτσκιστῶν λαθρεμπόρων.

Καταλαβαίνετε καί οἱ ἴδιοι, ὅτι δέν εἶναι δουλιά τῆς σύνταξης τῆς «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια» νά διευκολύνει τή λαθρεμπορική δράση τῶν «ἱστορικῶν» αὐτοῦ τοῦ εἴδους, παραχωρώντας τους βῆμα γιά συζήτηση.

Τό καθῆκον τῆς σύνταξης εἶναι κατά τή γνώμη μου, ν' ἀνεβάσει τά ζητήματα τῆς ἱστορίας τοῦ μπολσεβικισμοῦ στό ἀπαιτούμενο ὕψος, νά βάλει τή μελέτη τῆς ἱστορίας τοῦ κόμματός μας σέ ἐπιστημονικό, μπολσεβίκικο δρόμο καί νά ὀξύνει τήν προσοχή ἀπέναντι στούς τροτσκιστές καί σέ κάθε ἄλλο πλαστογράφο τῆς ἱστορίας τοῦ

κόμματός μας, ἀφαιρώντας τους συστηματικά τή μάσκα.

Αὐτό εἶναι πολύ περισσότερο ἀπαραίτητο, γιατί ἀκόμα καί μερικοί δικοί μας ἱστορικοί—μιλῶ γιά τούς ἱστορικούς χωρίς εἰσαγωγικά, γιά τούς μπολσεβίκους ἱστορικούς τοῦ κόμματός μας—δέν εἶναι ἀπαλλαγμένοι ἀπό λάθη, πού χύνουν νερό στό μύλο τῶν διαφόρων Σλούτσκι καί Βολοσέβιτς. Ἐξαίρεση δέν ἀποτελεῖ ἐδῶ, δυστυχῶς, καί ὁ σ. Γιαροσλάβσκι πού τά βιβλία του γιά τήν ἱστορία τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ, παρά τήν ἀξία τους, περιέχουν μιά σειρά λάθη ἀρχῆς καί ἱστορικοῦ χαρακτήρα.

Μέ κομ. χαιρετισμό

Ι. Στάλιν

Περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσια», ἀρ. τεύχους 6 (113), 1931.

ΝΙΖΝΙ-ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ. ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

Στέλνουμε θερμό χαιρετισμό στούς ἐργάτες καί τό διοικητικο-τεχνικό προσωπικό τοῦ ἔργου μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐπιτυχημένης ἀποπεράτωσης τῶν ἐργασιῶν οἰκοδόμησης τοῦ ἐργοστασίου.

Συγχαρητήρια γιά τή νίκη, σύντροφοι!

Σᾶς εὐχόμαστε καινούργιες ἐπιτυχίες στό μοντάρισμα, τήν ταχτοποίηση καί τήν ἔναρξη τῆς λειτουργίας τοῦ ἐργοστασίου—γίγαντα. Δέν ἀμφιβάλλουμε ὅτι θά μπορέσετε νά κατανικήσετε ὅλες τίς δυσκολίες καί θά ἐκπληρώσετε μέ τιμή τό χρέος σας ἀπέναντι στή χώρα.

Ι. Στάλιν. Β. Μόλοτοφ

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 305, 4 τοῦ Νοέμβρη 1931.

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΤΟ ΓΕΡΜΑΝΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΕΜΙΛ ΛΟΥΝΤΒΙΧ

13 τοῦ Δεκέμβρη 1931

Λούντβιχ. Σᾶς εἶμαι ἐξαιρετικά εὐγνώμων γιατί εὐαρεστηθήκατε νά μέ δεχτεῖτε. Εἶναι πάνω ἀπό 20 χρόνια πού μελετῶ τή ζωή καί τή δράση τῶν ἐπιφανῶν ἱστορικῶν προσωπικοτήτων. Μοῦ φαίνεται ὅτι καταλαβαίνω καλά τούς ἀνθρώπους, δέν καταλαβαίνω ὅμως τίποτε ἀπό τίς κοινωνικο-οικονομικές συνθῆκες.

Στάλιν. Εἶστε μετριόφρονας.

Λούντβιχ. Ὄχι, εἶναι πραγματικά ἔτσι. Καί ἀκριβῶς γι' αὐτό θά ὑποβάλλω ἐρωτήσεις πού ἴσως Σᾶς φανοῦν παράξενες. Σήμερα, ἐδῶ στό Κρεμλίνο, εἶδα μερικά κειμήλια τοῦ Μεγάλου Πέτρου, καί ἡ πρώτη ἐρώτηση πού θέλω νά Σᾶς ὑποβάλλω εἶναι ἡ ἑξῆς: δέχεστε ἕναν παραλληλισμό ἀνάμεσα σέ Σᾶς καί τό Μεγάλο Πέτρο; Θεωρεῖτε τόν ἑαυτό Σας συνεχιστή τοῦ ἔργου τοῦ Μεγάλου Πέτρου;

Στάλιν. Σέ καμιά περίπτωση. Οἱ ἱστορικοί παραλληλισμοί εἶναι πάντοτε παρακινδυνευμένοι. Ὁ δοσμένος παραλληλισμός δέν ἔχει κανένα νόημα.

Λούντβιχ. Μά ὁ Μεγάλος Πέτρος ἔκανε πάρα πολλά γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς χώρας του, γιά νά μεταφέρει στή Ρωσία τό δυτικό πολιτισμό.

Στάλιν. Ναί, φυσικά, ὁ Μεγάλος Πέτρος ἔκανε πολλά γιά τήν ἀνύψωση τῆς τάξης τῶν τσιφλικάδων καί γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς τάξης τῶν ἐμπόρων πού τότε γεννιόταν. Ὁ Πέτρος ἔκανε πάρα πολλά γιά τή δημιουργία καί τήν ἐνίσχυση τοῦ ἐθνικοῦ κράτους τῶν τσιφλικάδων καί τῶν ἐμπόρων. Πρέπει νά ποῦμε ἐπίσης, ὅτι ἡ ἀνύψωση τῆς τάξης τῶν τσιφλικάδων, ἡ ὑποστήριξη τῆς τάξης τῶν ἐμπόρων πού τότε γεννιόταν καί ἡ ἐνίσχυση τοῦ ἐθνικοῦ κράτους αὐτῶν τῶν τάξεων συντελοῦνταν σέ βάρος τῆς δουλοπάροικης ἀγροτιᾶς, πού τήν ἔγδερναν κυριολεκτικά.

Ὅσο γιά μένα, εἶμαι μόνο ἕνας μαθητής τοῦ Λένιν καί σκοπός τῆς ζωῆς μου εἶναι νά εἶμαι ἄξιος μαθητής του.

Τό καθῆκον στό ὁποῖο ἀφιερώνω τή ζωή μου συνίσταται στήν ἀνύψωση μιᾶς ἄλλης τάξης καί συγκεκριμένα τῆς ἐργατικῆς τάξης. Τό καθῆκον αὐτό δέν εἶναι ἡ ἐνίσχυση ἑνός ὁποιουδήποτε «ἐθνικοῦ» κράτους, ἀλλά ἡ ἐνίσχυση τοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους, δηλαδή τοῦ διεθνιστικοῦ, καί κάθε ἐνίσχυση αὐτοῦ τοῦ κράτους συντελεῖ στήν ἐνίσχυση ὁλόκληρης τῆς διεθνοῦς ἐργατικῆς τάξης. Ἄν κάθε βῆμα τῆς δουλιᾶς μου γιά τήν ἀνύψωση τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τήν ἐνίσχυση τοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους αὐτῆς τῆς τάξης δέν κατευθυνόταν στήν ἐνίσχυση καί τήν καλυτέρευση τῆς θέσης τῆς ἐργατικῆς τάξης, τότε θά θεωροῦσα τή ζωή μου ἄσκοπη.

Βλέπετε ὅτι ὁ παραλληλισμός Σας δέν ταιριάζει.

Ὅσο γιά τό Λένιν καί τό Μεγάλο Πέτρο, ὁ Μεγάλος Πέτρος ἦταν μιά σταγόνα στόν ὠκεανό, ἐνῶ ὁ Λένιν ἦταν ὁλόκληρος ὠκεανός.

Λούντβιχ. Ὁ μαρξισμός ἀρνεῖται τόν ἐξαιρετικό ρόλο τῆς προσωπικότητας στήν ἱστορία. Δέ βρίσκετε ἄρα-

γε ἀντίφαση ἀνάμεσα στήν ὑλιστική ἀντίληψη τῆς ἱστορίας καί τό γεγονός, ὅτι Σεῖς ἀναγνωρίζετε παρ' ὅλα αὐτά τόν ἐξαιρετικό ρόλο τῶν ἱστορικῶν προσωπικοτήτων;

Σ τ ά λ ι ν. Ὄχι, ἐδῶ δέν ὑπάρχει ἀντίφαση. Ὁ μαρξισμός δέν ἀρνεῖται καθόλου τό ρόλο τῶν ἐπιφανῶν προσωπικοτήτων ἤ τό γεγονός ὅτι οἱ ἄνθρωποι δημιουργοῦν τήν ἱστορία. Στό ἔργο τοῦ Μάρξ «Ἡ ἀθλιότητα τῆς φιλοσοφίας»[26], καθώς καί σέ ἄλλα του ἔργα, μπορεῖτε νά βρεῖτε χωρία πού λένε ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἀκριβῶς δημιουργοῦν τήν ἱστορία. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως δέ δημιουργοῦν, βέβαια, τήν ἱστορία ἔτσι ὅπως τούς ὑπαγορεύει ἡ φαντασία τους, ὅπως τούς κατέβει. Κάθε καινούργια γενιά βρίσκει ὁρισμένες συνθῆκες πού ὑπῆρχαν κιόλας ἕτοιμες τή στιγμή πού ἡ γενιά αὐτή γεννήθηκε. Καί οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι ἔχουν ἀξία μόνο στό βαθμό, πού τά καταφέρνουν νά καταλάβουν σωστά αὐτές τίς συνθῆκες, νά καταλάβουν πῶς πρέπει νά τίς ἀλλάξουν. Ἄν δέν καταλαβαίνουν αὐτές τίς συνθῆκες καί θέλουν νά τίς ἀλλάξουν ἔτσι ὅπως τούς ὑπαγορεύει ἡ φαντασία τους, τότε αὐτοί οἱ ἄνθρωποι μετατρέπονται σέ Δόν-Κιχῶτες. Ἔτσι λοιπόν, ἀκριβῶς σύμφωνα μέ τό Μάρξ δέν πρέπει καθόλου νά ἀντιπαραθέτουμε τούς ἀνθρώπους στίς συνθῆκες. Ἀκριβῶς οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐκεῖνοι πού δημιουργοῦν τήν ἱστορία, ἀλλά μόνο στό βαθμό πού καταλαβαίνουν σωστά τίς συνθῆκες πού βρῆκαν ἕτοιμες καί μόνο στό βαθμό πού καταλαβαίνουν πῶς πρέπει ν' ἀλλάξουν αὐτές τίς συνθῆκες. Ἔτσι, τουλάχιστο, καταλαβαίνουμε τό Μάρξ ἐμεῖς οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι. Καί μεῖς τό Μάρξ τόν μελετήσαμε ὄχι μόνο μιά δεκαετία.

Λ ο ύ ν τ β ι χ. Ἐδῶ καί 30 περίπου χρόνια, ὅταν φοιτοῦσα στό Πανεπιστήμιο, πολλοί γερμανοί καθηγητές πού θεωροῦσαν τόν ἑαυτό τους ὀπαδό τῆς ὑλιστικῆς ἀντίληψης τῆς ἱστορίας, μᾶς δίδασκαν ὅτι ὁ μαρξισμός ἀρνεῖται τό ρόλο τῶν ἡρώων, τό ρόλο τῶν ἡρωικῶν προσωπικοτήτων στήν ἱστορία.

Σ τ ά λ ι ν. Αὐτοί ἦταν ἐκχυδαϊστές τοῦ μαρξισμοῦ. Ὁ μαρξισμός ποτέ δέν ἀρνήθηκε τό ρόλο τῶν ἡρώων. Ἀπεναντίας, παραδέχεται ὅτι ὁ ρόλος αὐτός εἶναι σημαντικός, ὅμως μέ τήν ἐπιφύλαξη γιά τήν ὁποία τώρα μόλις μίλησα.

Λ ο ύ ν τ β ι χ. Γύρω ἀπ' τό τραπέζι πού καθόμαστε ὑπάρχουν 16 καθίσματα. Στό ἐξωτερικό, ἀπ' τή μιά μεριά ξέρουν, ὅτι ἡ ΕΣΣΔ εἶναι χώρα ὅπου ὅλα πρέπει νά ἀποφασίζονται συλλογικά, μά ἀπ' τήν ἄλλη μεριά ξέρουν, ὅτι ὅλα ἀποφασίζονται ἀπό ἕνα πρόσωπο. Ποιός λοιπόν ἀποφασίζει;

Σ τ ά λ ι ν. Ὄχι, ἀτομικά δέν πρέπει κανείς νά ἀποφασίζει. Οἱ ἀτομικές ἀποφάσεις εἶναι πάντοτε ἤ σχεδόν πάντοτε μονόπλευρες ἀποφάσεις. Σέ κάθε συλλογικό ὄργανο, σέ κάθε κολεχτίβα, ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού τή γνώμη τους πρέπει κανείς νά τήν ὑπολογίζει. Σέ κάθε συλλογικό ὄργανο, σέ κάθε κολεχτίβα ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού μποροῦν νά ἐκφράσουν καί λαθεμένες γνῶμες. Μέ βάση τήν πεῖρα τριῶν ἐπαναστάσεων, ξέρουμε ὅτι στίς 100 περίπου ἀτομικές ἀποφάσεις, πού δέν ἐλέγχθηκαν καί δέ διορθώθηκαν συλλογικά, οἱ 90 εἶναι μονόπλευρες.

Τό καθοδηγητικό μας ὄργανο, ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ κόμματός μας πού καθοδηγεῖ ὅλες τίς σοβιετικές καί κομματικές μας ὀργανώσεις ἔχει περίπου 70 μέλη. Ἀνάμεσα σ' αὐτά τά 70 μέλη τῆς ΚΕ εἶναι τά καλύτερα βιομηχανικά μας στελέχη, οἱ καλύτεροι συνεταιριστές μας, τά καλύτερά μας στελέχη τοῦ ἐφοδιασμοῦ, οἱ καλύτεροι στρατιωτικοί μας, οἱ καλύτεροι προπαγανδιστές μας, οἱ καλύτεροί μας ἀγκιτάτορες, οἱ καλύτεροί μας γνῶστες τῶν σοβχόζ, οἱ καλύτεροί μας γνῶστες τῶν κολχόζ, οἱ καλύτεροί μας γνῶστες τοῦ ἀτομικοῦ ἀγροτικοῦ νοικοκυριοῦ, οἱ κα-

λύτεροί μας γνώστες τῶν ἐθνῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς. Σ' αὐτόν τόν Ἄρειο Πάγο εἶναι συγκεντρωμένη ἡ σοφία τοῦ κόμματός μας. Ὁ καθένας ἔχει τή δυνατότητα νά διορθώσει κάποια ἀτομική γνώμη, κάποια πρόταση. Ὁ καθένας ἔχει τή δυνατότητα νά προσφέρει τήν πεῖρα του. Ἄν δέ γινόταν αὐτό, ἄν οἱ ἀποφάσεις παίρνονταν ἀτομικά, τότε θά εἴχαμε σοβαρότατα λάθη στή δουλειά μας. Κι ἐπειδή ὁ καθένας ἔχει τή δυνατότητα νά διορθώνει τά λάθη τῶν ξεχωριστῶν προσώπων κι ἐπειδή παίρνουμε ὑπόψη αὐτές τίς διορθώσεις, οἱ ἀποφάσεις μας εἶναι λίγο-πολύ σωστές.

Λούντβιχ. Ὁλόκληρες δεκαετίες κάνατε παράνομη δουλειά. Βρεθήκατε στήν ἀνάγκη νά μεταφέρετε παράνομα καί ὅπλα καί τύπο κτλ. Δέ νομίζετε ὅτι οἱ ἐχθροί τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας μποροῦν νά δανειστοῦν τήν πεῖρα Σας καί νά παλαίψουν ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία μέ τίς ἴδιες μέθοδες;

Στάλιν. Αὐτό, βέβαια, εἶναι πολύ πιθανό.

Λούντβιχ. Μήπως αὐτοῦ βρίσκεται ἡ αἰτία πού ἡ ἐξουσία σας εἶναι αὐστηρή καί ἀμείλιχτη στήν πάλη της ἐνάντια στούς ἐχθρούς της;

Στάλιν. Ὄχι, δέν εἶναι αὐτή ἡ κύρια αἰτία. Θά μποροῦσα ν' ἀναφέρω μερικά παραδείγματα ἀπό τήν ἱστορία. Ὅταν οἱ μπολσεβίκοι ἦρθαν στήν ἐξουσία, στήν ἀρχή φέρνονταν ἀπέναντι στούς ἐχθρούς τους μαλακά. Οἱ μενσεβίκοι ἐξακολουθοῦσαν νά ὑπάρχουν νόμιμα καί ἔβγαζαν τήν ἐφημερίδα τους. Οἱ ἐσέροι ἐπίσης ἐξακολουθοῦσαν νά ὑπάρχουν νόμιμα καί εἶχαν τήν ἐφημερίδα τους. Ἀκόμα καί οἱ καντέτοι συνέχιζαν νά βγάζουν τήν ἐφημερίδα τους. Ὅταν ὁ στρατηγός Κρασνόφ ὀργάνωσε τήν ἀντεπαναστατική ἐκστρατεία ἐνάντια στό Λένινγκραντ κι ἔπεσε στά χέρια μας μπορούσαμε, σύμφωνα μέ τούς κανόνες τοῦ πολέμου, νά τόν κρατήσουμε τουλάχιστο αἰχμάλωτο· κάτι περισσότερο, θά ἔπρεπε νά τόν τουφεκίσουμε. Ἐνῶ ἐμεῖς τόν ἀφήσαμε ἐλεύθερο μέ μόνο «τό λόγο τῆς τιμῆς του». Καί τί ἔγινε; Ἀποδείχτηκε γρήγορα ὅτι ἡ ἠπιότητα αὐτή ὑποσκάπτει μόνο τήν ἰσχή τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Κάναμε λάθος πού φερθήκαμε μέ τέτιο μαλακό τρόπο ἀπέναντι στούς ἐχθρούς τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ἄν ἐπαναλαβαίναμε καί στό ἑξῆς αὐτό τό λάθος, θά ἐγκληματούσαμε ἀπέναντι στήν ἐργατική τάξη, θά προδίναμε τά συμφέροντά της. Κι αὐτό ἔγινε γρήγορα ὁλοφάνερο. Ἀποδείχτηκε πολύ γρήγορα, ὅτι ὅσο πιό μαλακά φερνόμαστε στούς ἐχθρούς μας, τόσο πιό πολύ μεγαλώνει ἡ ἀντίστασή τους. Σέ λίγο οἱ δεξιοί ἐσέροι, ὁ Γκότς καί οἱ ἄλλοι, καθώς καί οἱ δεξιοί μενσεβίκοι ὀργάνωσαν στό Λένινγκραντ ἀντεπαναστατική ἐξέγερση τῶν εὐελπίδων μέ ἀποτέλεσμα νά βροῦν τό θάνατο πολλοί ἐπαναστάτες ναῦτες μας. Ὁ ἴδιος ὁ Κρασνόφ πού τόν ἀφήσαμε ἐλεύθερο «μέ τό λόγο τῆς τιμῆς του», ὀργάνωσε τούς λευκοφρουρούς κοζάκους. Ἑνώθηκε μέ τό Μάμοντοφ καί ἐπί δυό χρόνια διεξῆγε ἔνοπλο ἀγώνα ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Σέ λίγο ἀποδείχτηκε πώς πίσω ἀπ' τήν πλάτη αὐτῶν τῶν λευκῶν στρατηγῶν βρίσκονταν οἱ πράχτορες τῶν δυτικῶν καπιταλιστικῶν κρατῶν—τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ἀμερικῆς, καθώς καί τῆς Ἰαπωνίας. Πειστήκαμε ὅτι κάναμε λάθος ὅταν φερόμασταν μαλακά. Καταλάβαμε ἀπ' τήν πεῖρα ὅτι μ' αὐτούς τούς ἐχθρούς δέν μπορεῖς νά τά βγάλεις πέρα παρά μόνο ἄν ἐφαρμόζεις ἀπέναντί τους τήν πιό ἀμείλιχτη πολιτική βίας.

Λούντβιχ. Μοῦ φαίνεται, ὅτι ἕνα σημαντικό μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης νιώθει ἕνα αἴσθημα φόβου, τρόμου μπροστά στή Σοβιετική ἐξουσία, καί ὅτι πάνω σ' αὐτό τό αἴσθημα τοῦ φόβου στηρίζεται

ὡς ἕνα ὁρισμένο βαθμό ἡ σταθερότητα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Θά ἤθελα νά μάθω, ποιά ψυχική κατάσταση δημιουργεῖ σέ Σᾶς προσωπικά ἡ ἐπίγνωση ὅτι γιά τό συμφέρον τῆς στερέωσης τῆς ἐξουσίας πρέπει νά ἐμπνέετε τό φόβο. Γιατί βέβαια στίς σχέσεις μέ τούς συντρόφους Σας, μέ τούς φίλους Σας, ἐνεργεῖτε μέ τελείως διαφορετικές μέθοδες, ὄχι μέ μέθοδες ἐκφοβισμοῦ, ἐνῶ στόν πληθυσμό ἐμπνέετε τό φόβο.

Στάλιν. Κάνετε λάθος. Τό λάθος Σας, ἐξάλλου, εἶναι λάθος καί ἄλλων πολλῶν. Μά εἶναι δυνατό νά ἔχετε τή γνώμη ὅτι θά μποροῦσε κανείς νά κρατήσει τήν ἐξουσία ἐπί 14 χρόνια καί νά ἔχει τήν ὑποστήριξη τῶν ἑκατομμυρίων τῶν μαζῶν χάρη στή μέθοδο τοῦ ἐκφοβισμοῦ, τῆς τρομοκράτησης; Ὄχι, αὐτό εἶναι ἀδύνατο. Καλύτερα ἀπ' ὅλους ἤξερε νά τρομοκρατεῖ ἡ τσαρική κυβέρνηση. Εἶχε τεράστια παλιά πείρα σ' αὐτό τόν τομέα. Ἡ ἀστική τάξη τῆς Εὐρώπης, καί ἰδιαίτερα τῆς Γαλλίας, βοηθοῦσε μέ κάθε τρόπο τόν τσαρισμό ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη καί τόν δίδασκε πῶς νά τρομοκρατεῖ τό λαό. Παρά τήν πείρα αὐτή, παρά τή βοήθεια τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀστικῆς τάξης, ἡ πολιτική τῆς τρομοκράτησης κατάληξε στή συντριβή τοῦ τσαρισμοῦ.

Λούντβιχ. Ἀλλά οἱ Ρομανόφ κρατήθηκαν 300 χρόνια.

Στάλιν. Ναί, ἀλλά πόσες ἐξεγέρσεις καί ταραχές ἔγιναν σ' αὐτά τά 300 χρόνια: ἡ ἐξέγερση τοῦ Στεπάν Ράζιν, ἡ ἐξέγερση τοῦ Ἐμελιάν Πουγκατσιόφ, ἡ ἐξέγερση τῶν Δεκεμβριστῶν, ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1905, ἡ ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη τοῦ 1917, ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση. Ἀφήνω πιά, ὅτι οἱ σημερινές συνθῆκες τῆς πολιτικῆς καί πολιτιστικῆς ζωῆς τῆς χώρας διαφέρουν ριζικά ἀπό τίς συνθῆκες τοῦ παλιοῦ καιροῦ, τότε πού τό σκοτάδι, ἡ ἀπολι-

τισιά, ἡ δουλικότητα καί ἡ πολιτική καθυστέρηση τῶν μαζῶν ἔδιναν τή δυνατότητα στούς τοτινούς «κυβερνῆτες» νά παραμένουν στήν ἐξουσία γιά ἕνα λίγο-πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα.

Ὅσο γιά τό λαό, ὅσο γιά τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς ΕΣΣΔ, δέν εἶναι καθόλου τόσο ἥσυχοι, πειθήνιοι καί φοβισμένοι, ὅπως τούς φαντάζεστε. Στήν Εὐρώπη πολλοί ἔχουν τήν παλιά γνώμη γιά τούς ἀνθρώπους τῆς ΕΣΣΔ, νομίζοντας ὅτι στή Ρωσία ζοῦν ἄνθρωποι, πρῶτο, πειθήνιοι, καί δεύτερο, τεμπέληδες. Αὐτή εἶναι μιά ἀπαρχαιωμένη καί ριζικά λαθεμένη ἀντίληψη. Σχηματίστηκε στήν Εὐρώπη ἀπ' τόν καιρό πού ἄρχισαν νά καταφθάνουν στό Παρίσι οἱ ρῶσοι τσιφλικάδες, πού σπαταλοῦσαν ἐκεῖ τά κλεμμένα λεφτά καί τεμπέλιαζαν. Αὐτοί πραγματικά ἦταν ἄνθρωποι ἄβουλοι καί τιποτένιοι. Ἀπό δῶ ἔβγαζαν συμπεράσματα γιά τή «ρωσική τεμπελιά». Αὐτό ὅμως δέν μπορεῖ σέ καμιά περίπτωση νά ἀφορᾶ τούς ρώσους ἐργάτες καί ἀγρότες πού ἔβγαζαν καί βγάζουν τά μέσα συντήρησής τους μέ τή δουλιά τους. Εἶναι ἀρκετά παράξενο νά θεωρεῖ κανείς πειθήνιους καί τεμπέληδες τούς ρώσους ἀγρότες κι ἐργάτες πού μέσα σέ σύντομο χρονικό διάστημα ἔκαναν τρεῖς ἐπαναστάσεις, σύντριψαν τόν τσαρισμό καί τήν ἀστική τάξη καί σήμερα οἰκοδομοῦν νικηφόρα τό σοσιαλισμό.

Μόλις τώρα μέ ρωτήσατε, ἄν στή χώρα μας ἀποφασίζει γιά ὅλα ἕνας ἄνθρωπος. Ποτέ καί σέ καμιά περίπτωση οἱ ἐργάτες μας δέ θ' ἀνέχονταν τώρα τήν ἐξουσία ἑνός προσώπου. Στή χώρα μας κι ἐκεῖνοι πού ἔχουν τό μεγαλύτερο κύρος καταλήγουν στό τίποτα, μετατρέπονται σέ μηδενικό, μόλις πάψουν νά τούς ἔχουν ἐμπιστοσύνη οἱ ἐργατικές μάζες, μόλις χάσουν τήν ἐπαφή τους μέ τίς ἐργατικές μάζες. Ὁ Πλεχάνοφ ἀπολάβαινε ἐξαιρετικό κύ-

ρος. Καί τί συνέβηκε; Μόλις άρχισε νά κουτσαίνει πολιτικά, οἱ ἐργάτες τόν ξέχασαν, ἀπομακρύνθηκαν ἀπ᾽ αὐτόν καί τόν ξέχασαν. Ἕνα ἄλλο παράδειγμα: ὁ Τρότσκι. Καί ὁ Τρότσκι ἐπίσης εἶχε μεγάλο κύρος, χωρίς βέβαια νά μπορεῖ νά συγκριθεῖ οὔτε ἀπό μακριά μέ τό κύρος τοῦ Πλεχάνοφ. Καί τί συνέβηκε; Μόλις ἀπομακρύνθηκε ἀπό τούς ἐργάτες, τόν ξέχασαν.

Λούντβιχ. Τόν ξέχασαν ὁλότελα;

Στάλιν. Τόν θυμοῦνται καμιά φορά, ἀλλά μέ κακία.

Λούντβιχ. Ὅλοι μέ κακία;

Στάλιν. Ὅσο γιά τούς ἐργάτες μας, αὐτοί θυμοῦνται τόν Τρότσκι μέ κακία, μέ ὀργή, μέ μίσος.

Ὑπάρχει, βέβαια, ἕνα μικρό μέρος τοῦ πληθυσμοῦ πού φοβᾶται πραγματικά τή Σοβιετική ἐξουσία καί παλαίβει ἐνάντιά της. Ἐννοῶ τά ἀπομεινάρια τῶν τάξεων πού πεθαίνουν καί διαλύονται καί, πρίν ἀπ᾽ ὅλα, ἕνα ἀσήμαντο μέρος τῆς ἀγροτιᾶς, τούς κουλάκους. Ὅμως ἐδῶ δέν πρόκειται μόνο γιά τήν πολιτική ἐκφοβισμοῦ αὐτῶν τῶν ὁμάδων, πού πραγματικά ὑπάρχει. Εἶναι γνωστό σ᾽ ὅλους, πώς ἐμεῖς, οἱ μπολσεβίκοι δέν περιοριζόμαστε ἐδῶ στόν ἐκφοβισμό, μά προχωροῦμε παραπέρα, ἐπιδιώκοντας τήν ἐξάλειψη αὐτοῦ τοῦ ἀστικοῦ στρώματος.

Ἄν πάρουμε ὅμως τόν ἐργαζόμενο πληθυσμό τῆς ΕΣΣΔ, τούς ἐργάτες καί τούς ἐργαζόμενους ἀγρότες, πού ἀποτελοῦν ὄχι λιγότερο ἀπό τά 90% τοῦ πληθυσμοῦ, αὐτοί εἶναι μέ τό μέρος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί ἡ συντριπτική πλειοψηφία τους ὑποστηρίζει ἐνεργά τό σοβιετικό καθεστώς. Καί ὑποστηρίζουν τό Σοβιετικό καθεστώς, ἐπειδή τό καθεστώς αὐτό ἐξυπηρετεῖ τά βασικά συμφέροντα τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν.

Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ βάση τῆς σταθερότητας τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί ὄχι στήν πολιτική τοῦ λεγόμενου ἐκφοβισμοῦ.

Λούντβιχ. Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ γι᾽ αὐτήν τήν ἀπάντηση. Σᾶς παρακαλῶ νά μέ συγχωρέσετε ἄν ἡ ἐρώτηση πού θά Σᾶς κάνω, μπορεῖ νά Σᾶς φανεῖ παράξενη. Στή βιογραφία Σας ὑπάρχουν σημεῖα, ἄς τό ποῦμε ἔτσι, «ληστρικῶν» ἐκδηλώσεων. Σᾶς κίνησε ἄραγε τό ἐνδιαφέρον ἡ προσωπικότητα τοῦ Στεπάν Ράζιν; Ποιά εἶναι ἡ στάση Σας ἀπέναντι σ᾽ αὐτόν τόν «ἰδεολόγο ληστή»;

Στάλιν. Ἐμεῖς, οἱ μπολσεβίκοι, δείχναμε πάντα ἐνδιαφέρον γιά τέτιες ἱστορικές προσωπικότητες ὅπως ὁ Μπολότνικοφ, ὁ Ράζιν, ὁ Πουγκατσιόφ καί ἄλλοι. Στή δράση αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων βλέπαμε τήν ἀντανάκλαση τῆς αὐθόρμητης ἀγανάκτησης τῶν καταπιεζόμενων τάξεων, τῆς αὐθόρμητης ἐξέγερσης τῆς ἀγροτιᾶς ἐνάντια στό φεουδαρχικό ζυγό. Γιά μᾶς παρουσίαζε πάντοτε ἐνδιαφέρον ἡ μελέτη τῆς ἱστορίας τῶν πρώτων προσπαθειῶν γιά παρόμοιες ἐξεγέρσεις τῆς ἀγροτιᾶς. Ὅμως ἐδῶ, βέβαια, δέ χωράει κανενός εἴδους ἀναλογία μέ τούς μπολσεβίκους. Οἱ μεμονωμένες ἀγροτικές ἐξεγέρσεις, ἀκόμα καί ὅταν δέν εἶναι τόσο «ληστρικές» καί ἀνοργάνωτες σάν τοῦ Στεπάν Ράζιν, δέν μποροῦν νά ἔχουν κανένα σοβαρό ἀποτέλεσμα. Οἱ ἀγροτικές ἐξεγέρσεις μποροῦν νά ὁδηγήσουν σέ ἐπιτυχία μόνο στήν περίπτωση πού συνδυάζονται μέ τίς ἐργατικές ἐξεγέρσεις, καί ὅταν τίς ἀγροτικές ἐξεγέρσεις τίς καθοδηγοῦν οἱ ἐργάτες. Μόνο ἡ συνδυασμένη ἐξέγερση μ᾽ ἐπικεφαλῆς τήν ἐργατική τάξη μπορεῖ νά ὁδηγήσει στό σκοπό.

Κι ἔπειτα, ὅταν μιλᾶμε γιά τό Ράζιν καί τόν Πουγκατσιόφ, δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ποτέ, ὅτι αὐτοί ἦταν τσαριστές: ξεσηκώνονταν ἐνάντια στους τσιφλικάδες, μά ἦταν ὑπέρ ἑνός «καλοῦ τσάρου». Αὐτό ἦταν τό σύνθημά τους.

Ὅπως βλέπετε, ἡ ἀναλογία μέ τούς μπολσεβίκους δέν ταιριάζει μέ κανένα τρόπο.

Λούντβιχ. Ἐπιτρέψτε μου νά Σᾶς κάνω μερικές ἐρωτήσεις πάνω στή βιογραφία Σας. Ὅταν ἤμουν στό Μάζαρικ, μοῦ δήλωσε ὅτι σέ ἡλικία 6 χρονῶν ἔνιωσε κιόλας τόν ἑαυτό του σοσιαλιστή. Πότε καί τί ἦταν ἐκεῖνο πού Σᾶς ἔκανε σοσιαλιστή;

Στάλιν. Δέν μπορῶ νά ἰσχυριστῶ ὅτι σέ ἡλικία 6 χρονῶν εἶχα κιόλας ἕλξη πρός τό σοσιαλισμό. Ἡ ἀκόμα καί σέ ἡλικία 10 ἤ 12 χρονῶν. Στό ἐπαναστατικό κίνημα μπῆκα σέ ἡλικία 15 χρονῶν, ὅταν συνδέθηκα μέ τίς παράνομες ὁμάδες τῶν ρώσων μαρξιστῶν πού ζοῦσαν τότε στήν Ὑπερκαυκασία. Οἱ ὁμάδες αὐτές ἄσκησαν πάνω μου μεγάλη ἐπίδραση καί μοῦ κέντρισαν τήν ἐπιθυμία γιά τήν παράνομη μαρξιστική φιλολογία.

Λούντβιχ. Τί Σᾶς ἔσπρωξε στήν ἀντιπολιτευτικότητα; Μήπως ἡ κακή μεταχείρηση ἀπό τούς γονεῖς Σας;

Στάλιν. Ὄχι. Οἱ γονεῖς μου ἦταν ἀμόρφωτοι ἄνθρωποι, μά δέ μοῦ φέρνονταν καθόλου ἄσχημα. Ὅμως διαφέρει τό πράγμα μέ τό ὀρθόδοξο ἱερατικό σεμινάριο, ὅπου τότε φοιτοῦσα. Ἀπό πνεῦμα διαμαρτυρίας ἐνάντια στό καθεστώς τοῦ ἐμπαιγμοῦ καί τίς ἰησουίτικες μέθοδες πού ἐφαρμόζονταν στό σεμινάριο, ἤμουν ἕτοιμος νά γίνω καί πραγματικά ἔγινα ἐπαναστάτης, ὀπαδός τοῦ μαρξισμοῦ, διδασκαλίας πραγματικά ἐπαναστατικῆς.

Λούντβιχ. Μά μήπως δέν ἀναγνωρίζετε θετικές ἰδιότητες στούς ἰησουίτες;

Στάλιν. Μάλιστα, ἀναγνωρίζω ὅτι ἔχουν συστηματικότητα καί ἐπιμονή στή δουλειά γιά τήν πραγματοποίηση ἄσχημων σκοπῶν. Ἡ βασική τους ὅμως μέθοδος εἶναι ἡ παρακολούθηση, ἡ κατασκοπεία, ἡ διείσδυση στήν ψυχή τοῦ ἄλλου, ὁ χλευασμός. Τί τό θετικό μπορεῖ νά ὑπάρχει

σ' αὐτά; Ἕνα παράδειγμα ἀπ' τήν παρακολούθηση στό οἰκοτροφεῖο: στίς 9 χτυπάει τό κουδούνι γιά τό τσάι, φεύγουμε γιά τήν τραπεζαρία, καί ὅταν ξαναγυρίζουμε στά δωμάτιά μας, βλέπουμε πώς στό διάστημα αὐτό ἔψαξαν κι ἔκαναν ἄνω-κάτω ὅλα τά κασόνια μέ τά πράγματά μας... Τί τό θετικό μπορεῖ νά ὑπάρχει σ' αὐτό;

Λούντβιχ. Παρατηρῶ στή Σοβιετική Ἕνωση μιά ἐξαιρετική ὑπόληψη γιά καθετί τό ἀμερικάνικο, θάλεγα μάλιστα ἕνα θαυμασμό ἀπέναντι σέ καθετί τό ἀμερικάνικο, δηλ. ἀπέναντι στή χώρα τοῦ δολαρίου, τήν πιό συνεπῆ καπιταλιστική χώρα. Τά αἰσθήματα αὐτά ὑπάρχουν καί στήν ἐργατική σας τάξη, καί δέν ἀφοροῦν μόνο τά τρακτέρ καί τά αὐτοκίνητα, μά καί τούς ἀμερικάνους γενικά. Πῶς τό ἐξηγεῖτε αὐτό;

Στάλιν. Εἶστε ὑπερβολικός. Δέν τρέφουμε καμιά ἰδιαίτερη ὑπόληψη γιά καθετί τό ἀμερικάνικο. Ἐκτιμοῦμε ὅμως τό ἀμερικάνικο πραχτικό πνεῦμα σέ ὅλα, στή βιομηχανία, στήν τεχνική, στή λογοτεχνία, στή ζωή. Ποτέ δέν ξεχνᾶμε ὅτι οἱ ΕΠΒΑ εἶναι καπιταλιστική χώρα. Ἀνάμεσα ὅμως στούς ἀμερικάνους ὑπάρχουν πολλοί ὑγιεῖς ἄνθρωποι καί πνευματικά καί σωματικά, ὑγιεῖς ἀπό τήν ἄποψη μέ τήν ὁποία ἀντικρύζουν τή δουλειά, τό ἔργο. Αὐτό ἀκριβῶς τό πραχτικό πνεῦμα, αὐτήν τήν ἁπλότητα συμπαθοῦμε. Παρά τό γεγονός ὅτι ἡ Ἀμερική εἶναι μιά πολύ ἀναπτυγμένη καπιταλιστική χώρα, ἐκεῖ τά ἤθη στή βιομηχανία, οἱ συνήθειες στήν παραγωγή περιέχουν κάτι ἀπ' τό δημοκρατισμό, πράγμα πού δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε γιά τίς παλιές εὐρωπαϊκές καπιταλιστικές χῶρες, ὅπου ζεῖ ἀκόμα τό ἀρχοντίστικο πνεῦμα τῆς φεουδαρχικῆς ἀριστοκρατίας.

Λούντβιχ. Δέ φαντάζεστε πόσο ἔχετε δίκιο.

Στάλιν. Ποιός ξέρει, μπορεῖ καί νά τό φαντάζομαι.

Παρ' όλο πού ἡ φεουδαρχία σάν κοινωνικό σύστημα ἔχει πιά τσακιστεῖ στήν Εὐρώπη ἀπό καιρό, ἐξακολουθοῦν νά ὑπάρχουν σημαντικές ἐπιβιώσεις της καί στήν καθημερινή ζωή καί στά ἤθη. Τό φεουδαρχικό περιβάλλον ἐξακολουθεῖ νά βγάζει καί τεχνικούς, καί εἰδικούς, καί ἐπιστήμονες, καί συγγραφεῖς, πού μπάζουν στή βιομηχανία, στήν τεχνική, στήν ἐπιστήμη, στά γράμματα τά ἀρχοντικά ἤθη. Οἱ φεουδαρχικές παραδόσεις δέν ἔχουν τσακιστεῖ τελειωτικά.

Αὐτό δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε γιά τήν 'Αμερική πού εἶναι χώρα «ἐλεύθερων ἀποικιστῶν», χωρίς τσιφλικάδες, χωρίς ἀριστοκράτες. 'Από δῶ προέρχονται τά γερά καί σχετικά ἁπλά ἀμερικάνικα ἤθη στήν παραγωγή. Οἱ ἐργάτες-στελέχη τῆς οἰκονομίας μας, πού ἔκαναν στήν 'Αμερική παρατήρησαν ἀμέσως αὐτό τό χαρακτηριστικό. Διηγοῦνταν ὄχι χωρίς κάποια εὐχάριστη ἔκπληξη, ὅτι στήν 'Αμερική, στό προτσές τῆς παραγωγῆς εἶναι δύσκολο νά διακρίνεις ἀπό τήν ἐξωτερική ἐμφάνιση τό μηχανικό ἀπ' τόν ἐργάτη. Κι αὐτό βέβαια τούς ἀρέσει. 'Ολότελα διαφορετικά εἶναι τά πράγματα στήν Εὐρώπη.

Ἄν πρόκειται ὅμως νά μιλήσουμε γιά τίς συμπάθειές μας γιά κάποιο ἔθνος, ἤ πιό σωστά, γιά τήν πλειοψηφία κάποιου ἔθνους, τότε, βέβαια, θάπρεπε νά μιλήσουμε γιά τίς συμπάθειές μας πρός τούς γερμανούς. Μέ τίς συμπάθειές μας αὐτές δέν μποροῦν νά συγκριθοῦν τά αἰσθήματά μας πρός τούς ἀμερικανούς!

Λούντβιχ. Γιατί εἰδικά πρός τό γερμανικό ἔθνος;

Στάλιν. Ἔστω καί μόνο γιά τό λόγο ὅτι ἔδοσε στόν κόσμο τέτιους ἀνθρώπους σάν τό Μάρξ καί τόν Ἔνγκελς. Εἶναι ἀρκετό νά διαπιστώσουμε αὐτό τό γεγονός, ἀκριβῶς σάν γεγονός.

Λούντβιχ. Τόν τελευταῖο καιρό παρατηροῦνται ἀνάμεσα σέ μερικούς γερμανούς πολιτικούς σοβαροί φόβοι, ὅτι ἡ ἀπό παράδοση πολιτική φιλίας τῆς ΕΣΣΔ καί τῆς Γερμανίας θά ἀπωθηθεῖ σέ δεύτερη μοίρα. Οἱ φόβοι αὐτοί προκλήθηκαν ἀπό τίς διαπραγματεύσεις τῆς ΕΣΣΔ μέ τήν Πολωνία. Ἄν τό ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν διαπραγματεύσεων θά ἦταν ἡ ἀναγνώριση ἀπό μέρους τῆς ΕΣΣΔ τῶν σημερινῶν συνόρων τῆς Πολωνίας, αὐτό θά σήμαινε μιά σκληρή ἀπογοήτευση γιά ὁλόκληρο τό γερμανικό λαό, πού ὥς τώρα πιστεύει ὅτι ἡ ΕΣΣΔ ἀγωνίζεται ἐνάντια στό σύστημα τῶν Βερσαλλιῶν καί δέ σκοπεύει νά τό αναγνωρίσει.

Στάλιν. Ξέρω, ὅτι ἀνάμεσα σέ μερικούς κρατικούς παράγοντες τῆς Γερμανίας παρατηρεῖται μιά ὁρισμένη δυσαρέσκεια καί ἀνησυχία μή τυχόν ἡ Σοβιετική Ἕνωση στίς διαπραγματεύσεις της ἤ σέ κάποιο σύμφωνό της μέ τήν Πολωνία, προβεῖ σέ διάβημα, πού θά σήμαινε ἐπικύρωση ἤ ἐγγύηση τῶν ἐδαφῶν καί τῶν συνόρων τῆς Πολωνίας ἀπό μέρους τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης.

Κατά τή γνώμη μου οἱ φόβοι αὐτοί εἶναι ἀβάσιμοι. 'Εμεῖς διακηρύξαμε πάντοτε, ὅτι εἴμαστε ἕτοιμοι νά συνάψουμε σύμφωνο μή ἐπίθεσης μέ ὁποιοδήποτε κράτος. Μέ μιά σειρά κράτη ἔχουμε κιόλας συνάψει τέτια σύμφωνα. Διακηρύξαμε ἀνοιχτά, ὅτι εἴμαστε πρόθυμοι νά ὑπογράψουμε παρόμοιο σύμφωνο καί μέ τήν Πολωνία. Καί ὅταν δηλώνουμε, ὅτι εἴμαστε ἕτοιμοι νά ὑπογράψουμε σύμφωνο μή ἐπίθεσης μέ τήν Πολωνία, δέν τό κάνουμε αὐτό γιά νά λέμε λόγια, μά γιά νά ὑπογράψουμε πραγματικά ἕνα τέτιο σύμφωνο. 'Εμεῖς εἴμαστε πολιτικοί, ἄν θέλετε, ἰδιαίτερου εἴδους. 'Υπάρχουν πολιτικοί πού σήμερα ὑπόσχονται ἤ δηλώνουν κάτι καί τήν ἑπόμενη εἴτε τό ξεχνοῦν, εἴτε ἀρνοῦνται ἐκεῖνο πού δήλωσαν, καί μάλι-

στα χωρίς νά κοκκινίζουν. Ἐμεῖς δέν μποροῦμε νά φερόμαστε ἔτσι. Ὅ,τι γίνεται στό ἐξωτερικό, γίνεται ὁπωσδήποτε γνωστό καί στό ἐσωτερικό τῆς χώρας, γίνεται γνωστό σέ ὅλους τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες. Ἄν ἄλλα λέγαμε καί ἄλλα κάναμε, θά χάναμε τό κύρος μας στίς λαϊκές μάζες. Τή στιγμή πού οἱ πολωνοί δήλωσαν ὅτι εἶναι ἕτοιμοι νά διαπραγματευθοῦν μαζί μας γιά σύμφωνο μή ἐπίθεσης, ἐμεῖς, φυσικά, συμφωνήσαμε κι ἀρχίσαμε τίς διαπραγματεύσεις.

Τί εἶναι ἀπό τήν ἄποψη τῶν γερμανῶν τό πιό ἐπικίνδυνο ἀπό ὅσα μποροῦν νά συμβοῦν; Ἡ ἀλλαγή στίς σχέσεις μέ τούς γερμανούς, ἡ χειροτέρεψή τους; Μά γι' αὐτό τό πράγμα δέν ὑπάρχει καμιά αἰτία. Ἐμεῖς, ἀκριβῶς ὅπως καί οἱ πολωνοί, θά πρέπει νά δηλώσουμε στό σύμφωνο ὅτι δέ θά χρησιμοποιήσουμε βία, ἐπίθεση γιά νά ἀλλάξουμε τά σύνορα τῆς Πολωνίας ἤ τῆς ΕΣΣΔ ἤ νά παραβιάσουμε τήν ἀνεξαρτησία τους. Ὅπως ἐμεῖς δίνουμε αὐτή τήν ὑπόσχεση στούς πολωνούς, ἔτσι ἀκριβῶς μᾶς δίνουν κι αὐτοί ἐπίσης τήν ἴδια ὑπόσχεση. Χωρίς ἕνα τέτιο ὅρο πού νά λέει ὅτι δέ σκοπεύουμε νά κάνουμε πολέμους γιά νά παραβιάσουμε τήν ἀνεξαρτησία ἤ τήν ἀκεραιότητα τῶν συνόρων τῶν κρατῶν μας, χωρίς παρόμοιο ὅρο δέν εἶναι δυνατό νά συναφθεῖ σύμφωνο. Χωρίς αὐτό οὔτε λόγος μπορεῖ νά γίνει γιά σύμφωνο. Αὐτό εἶναι τό ἀνώτατο ὅριο ἀπ' ὅσα μποροῦμε νά κάνουμε.

Εἶναι ἄραγε αὐτό ἀναγνώριση τοῦ συστήματος τῶν Βερσαλλιῶν[27]; Ὄχι. Ἤ μήπως εἶναι ἐγγύηση τῶν συνόρων; Ὄχι. Δέν εἴμασταν ποτέ καί ποτέ δέ θά γίνουμε ἐγγυητές τῆς Πολωνίας, ὅπως ἐπίσης καί ἡ Πολωνία δέν ἦταν καί δέ θά γίνει ἐγγυητής τῶν συνόρων μας. Οἱ φιλικές μας σχέσεις μέ τή Γερμανία παραμένουν ἴδιες ὅπως καί μέχρι τώρα. Αὐτή εἶναι ἡ σταθερή μου πεποίθηση.

Συνεπῶς οἱ φόβοι γιά τούς ὁποίους μιλᾶτε εἶναι ὁλότελα ἀβάσιμοι. Οἱ φόβοι αὐτοί προέκυψαν ἀπό φῆμες πού διέδοσαν ὁρισμένοι πολωνοί καί γάλλοι. Οἱ φόβοι αὐτοί θά ἐξαφανιστοῦν ὅταν θά δημοσιέψουμε τό σύμφωνο, ἄν ἡ Πολωνία τό ὑπογράψει. Ὅλοι θά δοῦν τότε ὅτι δέν περιέχει τίποτε ἐνάντια στή Γερμανία.

Λούντβιχ. Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ γι' αὐτήν τή δήλωση. Ἐπιτρέψτε μου νά Σᾶς ὑποβάλλω τήν παρακάτω ἐρώτηση: μιλᾶτε γιά «ἰσοπέδωση», καί ἡ λέξη αὐτή ἔχει μιά ὁρισμένη εἰρωνική ἀπόχρωση ἀπέναντι στή γενική ἐξίσωση. Μά ἡ γενική ἐξίσωση εἶναι σοσιαλιστικό ἰδανικό.

Στάλιν. Τέτιο σοσιαλισμό, ὅπου ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νά παίρνουν τόν ἴδιο μισθό, ἴση ποσότητα κρέας, ἴση ποσότητα ψωμί, νά φοροῦν τά ἴδια ροῦχα, νά παίρνουν τά ἴδια προϊόντα καί στήν ἴδια ποσότητα—τέτιο σοσιαλισμό δέ γνωρίζει ὁ μαρξισμός.

Ὁ μαρξισμός μόνο ἕνα πράγμα λέει: ὅσο δέ θάχουν ἐξαφανιστεῖ τελειωτικά οἱ τάξεις, καί ὅσο ἡ ἐργασία δέ θάχει γίνει ἀπό μέσο ὕπαρξης πρωταρχική ἀνάγκη τῶν ἀνθρώπων, ἐθελοντική ἐργασία γιά τήν κοινωνία, οἱ ἄνθρωποι θά πληρώνονται σύμφωνα μέ τή δουλιά τους. «Ἀπ' τόν καθένα σύμφωνα μέ τίς ἱκανότητές του, στόν καθένα σύμφωνα μέ τή δουλιά του»—αὐτή εἶναι ἡ μαρξιστική διατύπωση τοῦ σοσιαλισμοῦ, δηλ. ἡ διατύπωση τοῦ πρώτου στάδιου τοῦ κομμουνισμοῦ, τοῦ πρώτου στάδιου τῆς κομμουνιστικῆς κοινωνίας.

Μόνο στό ἀνώτερο στάδιο τοῦ κομμουνισμοῦ, μόνο στήν ἀνώτερη φάση τοῦ κομμουνισμοῦ ὁ καθένας, δουλεύοντας σύμφωνα μέ τίς ἱκανότητές του, θά ἀμείβεται γιά τή δουλιά του σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες του. «Ἀπ' τόν καθένα σύμφωνα μέ τίς ἱκανότητές του, στόν καθένα σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες του».

Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι οἱ διαφορετικοί ἄνθρωποι ἔχουν καί θά ἔχουν στό σοσιαλισμό διαφορετικές ἀνάγκες. Ὁ σοσιαλισμός ποτέ δέν ἀρνιόταν τή διαφορά στά γοῦστα, στήν ποσότητα καί στήν ποιότητα τῶν ἀναγκῶν. Διαβάστε τήν κριτική πού ἔκανε ὁ Μάρξ στό Στίρνερ[28] γιά τίς ἰσοπεδωτικές τάσεις του, διαβάστε τήν κριτική τοῦ Μάρξ γιά τό πρόγραμμα τῆς Γκότα τοῦ 1875[29], διαβάστε τά ἑπόμενα ἔργα τοῦ Μάρξ, τοῦ Ἔνγκελς, τοῦ Λένιν καί θά δεῖτε μέ πόση δριμύτητα ἐπιτίθενται ἐνάντια στήν ἰσοπέδωση. Ἡ ἰσοπέδωση πηγάζει ἀπ' τή νοοτροπία τοῦ ἀτομικοῦ ἀγρότη, ἀπ' τήν ψυχολογία τῆς ἴσης διανομῆς ὅλων τῶν ἀγαθῶν, ἀπ' τήν ψυχολογία τοῦ πρωτόγονου ἀγροτικοῦ «κομμουνισμοῦ». Ἡ ἰσοπέδωση δέν ἔχει τίποτε τό κοινό μέ τό μαρξιστικό σοσιαλισμό. Μόνο ἄνθρωποι πού ἀγνοοῦν τό μαρξισμό μποροῦν νά φαντάζονται τόσο πρωτόγονα τό ζήτημα, ὅτι δηλαδή οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι θέλουν τάχα νά συγκεντρώσουν ὅλα μαζί τά ἀγαθά καί ὕστερα νά τά μοιράσουν ἐξίσου. Ἔτσι φαντάζονται τό ζήτημα μόνο ἄνθρωποι πού δέν ἔχουν τίποτε τό κοινό μέ τό μαρξισμό. Ἔτσι φαντάζονταν τόν κομμουνισμό ἄνθρωποι σάν τούς πρωτόγονους «κομμουνιστές» τῆς ἐποχῆς τοῦ Κρόμβελ καί τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασης. Ὁ μαρξισμός ὅμως καί οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι δέν ἔχουν τίποτε τό κοινό μέ τέτιου εἴδους ἰσοπεδωτές «κομμουνιστές».

Λούντβιχ. Βλέπω καπνίζετε τσιγάρο. Ποῦ εἶναι τό θρυλικό τσιμπούκι Σας, κύριε Στάλιν; Εἴπατε κάποτε ὅτι τά λόγια καί οἱ θρύλοι περνοῦν, τά ἔργα μένουν. Πιστέψτε ὅμως ὅτι ἑκατομμύρια ἄνθρωποι στό ἐξωτερικό πού ἀγνοοῦν μερικά λόγια καί ἔργα Σας, ξέρουν τό θρυλικό τσιμπούκι Σας.

Στάλιν. Τό τσιμπούκι τό ξέχασα στό σπίτι.

Λούντβιχ. Θά Σᾶς κάνω μιά ἐρώτηση πού μπορεῖ νά Σᾶς ἐκπλήξει πολύ.

Στάλιν. Ἐμεῖς, οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι, ἀπό καιρό ξεμάθαμε νά ἐκπλησσόμαστε.

Λούντβιχ. Τό ἴδιο κι ἐμεῖς στή Γερμανία.

Στάλιν. Ναί, πολύ γρήγορα στή Γερμανία θά πάψετε νά ἐκπλήσσεστε.

Λούντβιχ. Ἡ ἐρώτησή μου εἶναι ἡ παρακάτω: πολλές φορές ἐκτεθήκατε σέ κινδύνους, ριψοκινδυνέψατε. Σᾶς καταδίωξαν. Πήρατε μέρος σέ μάχες. Μιά σειρά στενοί φίλοι Σας βρῆκαν τό θάνατο. Σεῖς μείνατε στή ζωή. Πῶς τό ἐξηγεῖτε αὐτό; Πιστεύετε στή μοίρα;

Στάλιν. Ὄχι, δέν πιστεύω. Οἱ μπολσεβίκοι, οἱ μαρξιστές δέν πιστεύουν στή «μοίρα». Ἡ ἴδια ἡ ἔννοια τῆς μοίρας, ἡ ἔννοια τοῦ «πεπρωμένου» εἶναι πρόληψη, ἀνοησία, ἐπιβίωση τῆς μυθολογίας, ὅπως στή μυθολογία τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων, ὅπου ἡ θεά τύχη ρύθμιζε τίς τύχες τῶν ἀνθρώπων.

Λούντβιχ. Ὥστε τό γεγονός ὅτι δέ βρήκατε τό θάνατο εἶναι τυχαῖο;

Στάλιν. Ὑπάρχουν καί ἐσωτερικές καί ἐξωτερικές αἰτίες, πού ὅλες μαζί εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα νά μή σκοτωθῶ. Ὅμως ἐντελῶς ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτό, στή θέση μου μποροῦσε νά εἶναι ἕνας ἄλλος, γιατί κάποιος ἔπρεπε νά εἶναι ἐδῶ. Ἡ «μοίρα» εἶναι κάτι τό μή νομοτελειακό, κάτι τό μυστικιστικό. Καί στό μυστικισμό ἐγώ δέν πιστεύω. Ὑπῆρξαν, βέβαια, αἰτίες πού χάρη σ' αὐτές ξέφυγα τούς κινδύνους. Μποροῦσαν ὅμως νά παρουσιαστοῦν μιά σειρά ἄλλες συμπτώσεις, μιά σειρά ἄλλες αἰτίες, πού νά ὁδηγήσουν ἀκριβῶς στό ἀντίθετο ἀποτέλεσμα. Ἡ λεγόμενη μοίρα δέν ἔχει ἐδῶ καμιά δουλιά.

Λούντβιχ. Ὁ Λένιν πέρασε πολλά χρόνια στό ἐξωτερικό, στήν ἐμιγκράτσια. Σεῖς ἔτυχε νά μείνετε πολύ λίγο στό ἐξωτερικό. Τό θεωρεῖτε ἄραγε αὐτό μειονέκτημά

Σας, ποιοί νομίζετε ὅτι ὠφέλησαν περισσότερο τήν ἐπανάσταση, ἐκεῖνοι πού ὄντας στό ἐξωτερικό σάν πολιτικοί πρόσφυγες εἶχαν τή δυνατότητα νά μελετοῦν ἀπό κοντά τήν Εὐρώπη, μά ἀπ' τήν ἄλλη μεριά ἔχασαν τήν ἄμεση ἐπαφή μέ τό λαό, ἤ ἐκεῖνοι οἱ ἐπαναστάτες πού δούλευαν ἐδῶ, ἤξεραν τίς διαθέσεις τοῦ λαοῦ, μά ἀντίθετα γνώριζαν λίγο τήν Εὐρώπη;

Σ τ ά λ ι ν. Τό Λένιν πρέπει νά τόν ἐξαιρέσουμε ἀπ' αὐτή τή σύγκριση. Πολλοί λίγοι ἀπό κείνους πού ἔμειναν στή Ρωσία, ἦταν τόσο στενά συνδεμένοι μέ τή ρωσική πραγματικότητα, μέ τό ἐργατικό κίνημα στό ἐσωτερικό τῆς χώρας, ὅσο ὁ Λένιν, παρ' ὅλο πού βρισκόταν πολύν καιρό στό ἐξωτερικό. Πάντοτε ὅταν πήγαινα καί τόν ἔβρισκα στό ἐξωτερικό, τό 1906, τό 1907, τό 1912, τό 1913[30], ἔβλεπα νά ἔχει σωρούς γράμματα συντρόφων πού ἔκαναν πραχτική δουλιά στή Ρωσία, καί πάντοτε ὁ Λένιν ἤξερε περισσότερα ἀπό ἐκείνους πού ἔμεναν στή Ρωσία. Ὁ Λένιν θεωροῦσε πάντοτε βάρος τήν παραμονή του στό ἐξωτερικό.

Οἱ σύντροφοι πού ἔμειναν στή Ρωσία, πού δέν ἔφυγαν στό ἐξωτερικό εἶναι, φυσικά, πολύ περισσότεροι στό κόμμα μας καί στήν καθοδήγησή του ἀπό τούς πρώην πολιτικούς πρόσφυγες, καί αὐτοί, φυσικά, εἶχαν τή δυνατότητα νά ὠφελήσουν περισσότερο τήν ἐπανάσταση ἀπό τούς πολιτικούς πρόσφυγες πού βρίσκονταν στό ἐξωτερικό. Στό κόμμα μας ἔμειναν λίγοι πολιτικοί πρόσφυγες. Στά 2 εκατομμύρια κομματικά μέλη δέ θά βρεῖτε παρά 100—200. Ἀπ' τά 70 μέλη τῆς ΚΕ εἶναι ζήτημα ἄν περισσότεροι ἀπό 3—4 ἔζησαν στήν ἐμιγκράτσια.

Ὅσο γιά τή γνωριμία μέ τήν Εὐρώπη, τή μελέτη τῆς Εὐρώπης, ἐκεῖνοι, βέβαια, πού ἤθελαν νά μελετήσουν τήν Εὐρώπη εἶχαν μεγαλύτερες δυνατότητες νά τό κάνουν,

ὄντας στήν Εὐρώπη. Καί ἀπ' αὐτήν τήν ἄποψη, ἐκεῖνοι ἀπό μᾶς πού δέν ἔζησαν πολύν καιρό στό ἐξωτερικό ἔχασαν κάτι. Ἡ παραμονή ὅμως στό ἐξωτερικό δέν ἔχει καθόλου ἀποφασιστική σημασία γιά τή μελέτη τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομίας, τῆς τεχνικῆς, τῶν στελεχῶν τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, τῆς κάθε λογῆς φιλολογίας, λογοτεχνικῆς ἤ ἐπιστημονικῆς. Μέ ἴσους ὅρους εἶναι πιό εὔκολο, βέβαια, νά μελετήσεις τήν Εὐρώπη, μένοντας ἐκεῖ. Τό μειονέκτημα ὅμως πού ἔχουν οἱ ἄνθρωποι πού δέν ἔζησαν στήν Εὐρώπη δέν ἔχει καί μεγάλη σημασία. Ἐγώ, ἀπεναντίας, ξέρω πολλούς συντρόφους πού ἔζησαν στό ἐξωτερικό 20 χρόνια, ἔμεναν κάπου στό Σαρλότενμπουργκ ἤ στό Καρτιέ-Λατέν, κάθονταν χρόνια στά καφενεῖα, ἔπιναν μπύρα καί παρ' ὅλα αὐτά δέν κατόρθωσαν νά μελετήσουν τήν Εὐρώπη καί δέν τήν κατάλαβαν.

Λ ο ύ ν τ β ι χ. Δέ νομίζετε ὅτι οἱ γερμανοί, σάν ἔθνος, ἔχουν πιό αναπτυγμένη τήν ἀγάπη πρός τήν τάξη παρά τήν ἀγάπη πρός τήν ἐλευθερία;

Σ τ ά λ ι ν. Κάποτε στή Γερμανία πραγματικά σέβονταν πολύ τούς νόμους. Τό 1907 πού ἔτυχε νά μείνω στό Βερολίνο 2—3 μῆνες, ἐμεῖς, οἱ ρῶσοι μπολσεβίκοι, γελούσαμε συχνά μέ μερικούς γερμανούς φίλους μας, γι' αὐτό τους τό σεβασμό πρός τούς νόμους. Κυκλοφοροῦσε, λχ. τό ἀνέκδοτο, ὅτι ὅταν ἡ σοσιαλδημοκρατική καθοδήγηση τοῦ Βερολίνου ὅρισε γιά μιά ὁρισμένη μέρα καί ὥρα κάποια διαδήλωση στήν ὁποία ἔπρεπε νάρθουν τά μέλη τῆς ὀργάνωσης ἀπό ὅλα τά προάστεια, μιά ὁμάδα ἑνός προαστείου ἀπό 200 ἄτομα παρ' ὅλο πού ἔφτασε ἔγκαιρα στήν πόλη, στήν καθορισμένη ὥρα, δέν τά κατάφερε νά βρεθεῖ στή διαδήλωση, γιατί στεκόταν ἐπί δυό ὧρες στήν ἀποβάθρα τοῦ σταθμοῦ καί δέν ἀποφάσιζε νά τήν ἐγκαταλείψει: ἔλειπε ὁ ἐλεγκτής πού μάζευε τά εἰσι-

τήρια στήν ἔξοδο καί δέν εἶχαν σέ ποιόν νά τά δόσουν. Διηγόντουσαν ἀστειευόμενοι, ὅτι χρειάστηκε νά βρεθεῖ ἕνας ρῶσος σύντροφος πού ὑπόδειξε στούς γερμανούς μιά ἁπλή διέξοδο ἀπ' τήν κατάσταση: νά φύγουν ἀπ' τήν ἀποβάθρα χωρίς νά παραδώσουν τά εἰσιτήρια...

Μά μήπως συμβαίνει σήμερα στή Γερμανία κάτι παρόμοιο; Μήπως σέβονται σήμερα τούς νόμους στή Γερμανία; Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ ἐθνικο-σοσιαλιστές πού θά νόμιζε κανείς ὅτι ἔπρεπε περισσότερο ἀπό ὅλους νά περιφρουροῦν τήν ἀστική νομιμότητα, δέν παραβαίνουν αὐτούς τούς νόμους, δέν καταστρέφουν τίς ἐργατικές λέσχες καί δέ δολοφονοῦν ἀτιμώρητα τούς ἐργάτες;

Ἀφήνω πιά τούς ἐργάτες πού, ὅπως μοῦ φαίνεται, ἔχασαν ἀπό καιρό πιά τό σεβασμό πρός τήν ἀστική νομιμότητα.

Ναί, οἱ γερμανοί ἄλλαξαν σημαντικά τόν τελευταῖο καιρό.

Λ ο ύ ν τ β ι χ. Σέ ποιές συνθῆκες εἶναι δυνατή ἡ οριστική καί πλήρης ἑνότητα τῆς ἐργατικῆς τάξης κάτω ἀπ' τήν καθοδήγηση ἑνός κόμματος; Γιατί, ὅπως λένε οἱ κομμουνιστές, ἡ ἑνότητα αὐτή τῆς ἐργατικῆς τάξης εἶναι δυνατή μόνο ὕστερα ἀπ' τήν προλεταριακή ἐπανάσταση;

Σ τ ά λ ι ν. Ἡ τέτια ἑνότητα τῆς ἐργατικῆς τάξης γύρω ἀπό τό κομμουνιστικό κόμμα μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ εὐκολότερα σάν ἀποτέλεσμα τῆς νικηφόρας προλεταριακῆς ἐπανάστασης. Ὅμως, χωρίς ἀμφιβολία, θά πραγματοποιηθεῖ βασικά, ἀκόμα πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση.

Λ ο ύ ν τ β ι χ. Ἡ φιλοδοξία εἶναι κίνητρο ἤ ἐμπόδιο στή δράση μιᾶς μεγάλης ἱστορικῆς προσωπικότητας;

Σ τ ά λ ι ν. Κάτω ἀπό διαφορετικές συνθῆκες καί ὁ ρόλος τῆς φιλοδοξίας εἶναι διαφορετικός. Ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες ἡ φιλοδοξία μπορεῖ νά εἶναι κίνητρο ἤ ἐμπόδιο

γιά τή δράση μιᾶς μεγάλης ἱστορικῆς προσωπικότητας. Πιό συχνά γίνεται ἐμπόδιο.

Λ ο ύ ν τ β ι χ. Εἶναι ἄραγε ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση κατά κάποια ἔννοια συνέχιση καί ὁλοκλήρωση τῆς μεγάλης γαλλικῆς ἐπανάστασης;

Σ τ ά λ ι ν. Ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση δέν εἶναι οὔτε συνέχιση, οὔτε ὁλοκλήρωση τῆς μεγάλης γαλλικῆς ἐπανάστασης. Σκοπός τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασης ἦταν ἡ ἐξάλειψη τῆς φεουδαρχίας γιά τήν ἐγκαθίδρυση τοῦ καπιταλισμοῦ. Ἐνῶ σκοπός τῆς Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης εἶναι ἡ ἐξάλειψη τοῦ καπιταλισμοῦ γιά τήν ἐγκαθίδρυση τοῦ σοσιαλισμοῦ.

«Μπολσεβίκ», ἀρ. τεύχους 8, 20 τοῦ Ἀπρίλη 1932.

ΝΙΖΝΙ-ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ. ΣΤΟΝ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ «ΜΟΛΟΤΟΦ»

Χαιρετίζω τούς ἐργάτες καί τίς ἐργάτριες, τούς διοικητικο-πολιτικούς καί τεχνικούς καθοδηγητές τοῦ ἐργοστασίου μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἀποπεράτωσης τῆς οἰκοδόμησης καί τῆς ἔναρξης τῆς λειτουργίας τοῦ γιγαντιαίου ἐργοστασίου αὐτοκινήτων!

Θερμά συγχαρητήρια στούς οὐντάρνικους καί τίς οὐντάρνικες τοῦ Αὐτοστρόι, πού σήκωσαν στίς πλάτες τους τό κύριο βάρος τῶν οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν!

Εὐχαριστήρια στούς ξένους ἐργάτες, τεχνικούς καί μηχανικούς πού βοήθησαν τήν ἐργατική τάξη τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης στό ἔργο τῆς οἰκοδόμησης, τοῦ μονταρίσματος καί τῆς λειτουργίας τοῦ ἐργοστασίου!

Συγχαρητήρια γιά τή νίκη, σύντροφοι!

Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι τό ἐργοστάσιο αὐτοκινήτων θά κατορθώσει νά ξεπεράσει γρήγορα καί ὁλοκληρωτικά τίς δυσκολίες τῆς ἀφομοίωσης καί τῆς ἀνάπτυξης τοῦ παραγωγικοῦ προτσές, τίς δυσκολίες τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ παραγωγικοῦ προγράμματος.

Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι τό ἐργοστάσιο αὐτοκινήτων θά κατορθώσει νά δόσει γρήγορα στή χώρα χιλιάδες καί δεκάδες χιλιάδες αὐτοκίνητα, ἀπαραίτητα γιά τή λαϊκή μας οἰκονομία σάν τόν ἀέρα, σάν τό νερό.

Ἐμπρός, γιά νέες νίκες!

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 2, τοῦ Ιενάρη 1932.

ΣΑΡΑΤΟΦ. ΣΤΟΝ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ ΚΟΜΠΑΪΝ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΚΟΜΠΑΪΝ

Χαιρετίζω τούς ἐργάτες καί τίς ἐργάτριες καί ὅλο τό καθοδηγητικό προσωπικό τοῦ ἐργοστασίου!

Θερμά συγχαρητήρια στό ἀχτίφ τοῦ ἐργοστασίου, καί πρῶτα-πρῶτα στούς οὐντάρνικους καί τίς οὐντάρνικες, γιά τήν πετυχημένη ἀποπεράτωση τῆς οἰκοδόμησης καί τήν ἔναρξη τῆς λειτουργίας τοῦ ἐργοστασίου!

Σύντροφοι! Τά κομπάιν χρειάζονται στή χώρα μας ὅσο καί τά τραχτέρ καί τά αὐτοκίνητα. Δέν ἀμφιβάλλω ὅτι θά σημειώσετε ἐπιτυχία στό ἔργο τῆς ὁλοκληρωτικῆς ἐκπλήρωσης τοῦ παραγωγικοῦ προγράμματος τοῦ ἐργοστασίου.

Ἐμπρός, γιά νέες νίκες!

Ι. Στάλιν

4 τοῦ Γενάρη 1932

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 5, 5 τοῦ Γενάρη 1932.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΟΛΕΧΝΟΒΙΤΣ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΟΦ

Ἀπ' ἀφορμή τό γράμμα πρός τή σύνταξη τοῦ περιοδικοῦ «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», «Γιά μερικά ζητήματα τῆς ἱστορίας τοῦ μπολσεβικισμοῦ»

Στό σ. Ὀλεχνόβιτς

Πῆρα τό γράμμα Σας. Ἀπαντῶ μέ καθυστέρηση ἐξαιτίας τοῦ φόρτου τῆς δουλιᾶς.

Δέν μπορῶ νά συμφωνήσω μαζί Σας μέ κανένα τρόπο, σύντροφε Ὀλεχνόβιτς. Καί νά γιατί.

1. Δέν εἶναι σωστό ὅτι «ὁ τροτσκισμός δέν ἦταν ποτέ φράξια τοῦ κομμουνισμοῦ». Ἐφόσον οἱ τροτσκιστές εἶχαν ξεκόψει ὀργανωτικά ἔστω καί προσωρινά ἀπό τό μενσεβικισμό, εἶχαν ἀφήσει στή μπάντα—ἔστω καί προσωρινά—τίς ἀντιμπολσεβίκικες ἀπόψεις τους, εἶχαν γίνει δεκτοί στό ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ καί τήν Κομμουνιστική Διεθνῆ καί ὑποτάσσονταν στίς ἀποφάσεις τους—ὁ τροτσκισμός ἦταν ἀναμφισβήτητα τμῆμα, φράξια τοῦ κομμουνισμοῦ.

Ὁ τροτσκισμός ἦταν φράξια τοῦ κομμουνισμοῦ καί μέ τήν πλατιά ἔννοια τῆς λέξης, δηλ. σάν τμῆμα τοῦ παγκόσμιου κομμουνιστικοῦ κινήματος πού διατηροῦσε τό χαρακτήρα ξεχωριστῆς ὁμάδας, καί μέ τή στενή ἔννοια τῆς λέξης, δηλ. σάν λίγο-πολύ ὀργανωμένη φράξια στό ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ, πού πάλαιβε ν' ἀποχτήσει ἐπιρροή μέσα στό κόμμα. Θά ἦταν γελοῖο ν' ἀρνηθεῖ κανείς

τά πασίγνωστα γεγονότα, ότι οί τροτσκιστές αποτελούσαν φράξια στό ΚΚ (Μπ.) της ΕΣΣΔ, γεγονότα πού έχουν καταχωρηθεί στίς αποφάσεις τών συνεδρίων καί τών συνδιασκέψεων τού ΚΚ (Μπ.) της ΕΣΣΔ.

Τό ΚΚ (Μπ.) της ΕΣΣΔ δέν ανέχεται τίς φράξιες καί δέν μπορεί νά δεχτεί τή νομιμοποίησή τους; Μάλιστα, δέν τίς ανέχεται καί δέν μπορεί νά δεχτεί τή νομιμοποίησή τους. Αυτό όμως δέ θά πεί καί ότι οί τροτσκιστές δέν αποτελούσαν στήν πραγματικότητα φράξια. Ακριβώς γιατί οί τροτσκιστές είχαν στήν πραγματικότητα τή φράξια τους πού γιά τή νομιμοποίησή της πάλαιβαν, ακριβώς γι' αυτό, ανάμεσα στ' άλλα καί γι' αυτό —βρέθηκαν κατόπιν πεταγμένοι έξω από τό κόμμα.

Γιά νά βγείτε απ' τήν αμηχανία Σας, προσπαθείτε ν' αποσπάσετε τόν τ ρ ο τ σ κ ι σ μ ό από τούς τ ρ ο τ σ κ ι σ τ έ ς, νομίζοντας ότι αυτό πού αφορά τόν τροτσκισμό δέν μπορεί ν' αφορά καί τούς τροτσκιστές. Μ' άλλα λόγια, θέλετε νά πείτε ότι ό τροτσκισμός δέν ήταν ποτέ φράξια τού κομμουνισμού, ενώ ό Τρότσκι καί οί τροτσκιστές ήταν φράξια τού κομμουνισμού. Αυτό είναι σχολαστικισμός καί αυτοεξαπάτηση, σύντροφε Ολεχνόβιτς! Δέν μπορεί νά υπάρχει τροτσκισμός χωρίς τούς φορείς τού τροτσκισμού, δηλ. χωρίς τούς τροτσκιστές, όπως επίσης δέν μπορούν νά υπάρχουν τροτσκιστές χωρίς τόν τροτσκισμό—έστω καί καλυμμένο καί ζαρωμένο, μά ωστόσο τροτσκισμό—διαφορετικά θά έπαυαν νά είναι τροτσκιστές.

Ποιό ήταν τό χαρακτηριστικό γνώρισμα τών τροτσκιστών τόν καιρό πού αποτελούσαν φράξια τού κομμουνισμού; Ήταν τό ότι οί τροτσκιστές «διαρκώς» ταλαντεύονταν ανάμεσα στό μπολσεβικισμό καί τό μενσεβικισμό καί ταυτόχρονα, ότι σέ κάθε στροφή τού κόμματος καί της Κομμουνιστικής Διεθνούς, οί ταλαντεύσεις αυτές

έφταναν στό κατακόρυφο, ξεσπώντας σέ φραξιονιστική πάλη ενάντια στό κόμμα. Τί σημαίνει αυτό; Αυτό σημαίνει ότι οί τροτσκιστές δέν ήταν π ρ α γ μ α τ ι κ ο ί μπολσεβίκοι, άν καί ανήκαν στό κόμμα καί υποτάσσονταν στίς αποφάσεις του, ότι άλλο τόσο δέν μπορούσε νά τούς ονομάσει κανείς καί α λ η θ ι ν ο ύ ς μενσεβίκους, άν καί συχνά ταλαντεύονταν πρός τή πλευρά τού μενσεβικισμού. Αυτές ακριβώς οί ταλαντεύσεις αποτέλεσαν τή βάση της εσωκομματικής πάλης ανάμεσα στούς λενινιστές καί τούς τροτσκιστές στήν περίοδο της παραμονής τών τροτσκιστών στό κόμμα μας (1917—1927). Ενώ ή βάση τών ίδιων τών ταλαντεύσεων τών τροτσκιστών ήταν τό γεγονός ότι αφήνοντας στή μπάντα τίς αντιμπολσεβίκικες απόψεις τους καί μπαίνοντας έτσι στό κόμμα, δ έ ν π α ρ α ι τ ή θ η κ α ν ωστόσο απ' αυτές τίς απόψεις, καί γι' αυτό τό λόγο, οί απόψεις αυτές γίνονταν αισθητές μέ ιδιαίτερη δύναμη σέ κάθε στροφή τού κόμματος καί της Κομμουνιστικής Διεθνούς.

Σείς, όπως φαίνεται, δέ συμφωνάτε μέ μιά τέτια ερμηνεία τού ζητήματος τού τροτσκισμού. Τότε όμως πρέπει νά καταλήξετε σέ ένα από τά δυό λ α θ ε μ έ ν α συμπεράσματα. Ή πρέπει νά καταλήξετε στό συμπέρασμα ότι ό Τρότσκι καί οί τροτσκιστές μπαίνοντας στό κόμμα, παραιτήθηκαν ολοκληρωτικά από τίς απόψεις τους καί μετατράπηκαν σέ π ρ α γ μ α τ ι κ ο ύ ς μπολσεβίκους, πράγμα πού δέν είναι σωστό, γιατί μέ μιά τέτια υπόθεση γίνεται ακατανόητη καί ανεξήγητη ή αδιάκοπη εσωκομματική πάλη τών τροτσκιστών ενάντια στό κόμμα πού γεμίζει ολόκληρη τήν περίοδο της παραμονής τών τροτσκιστών στό κόμμα μας. Ή πρέπει νά καταλήξετε στό συμπέρασμα ότι ό τροτσκισμός (οί τροτσκιστές) «ήταν π ά ν τ α φράξια τού μενσεβικισμού», πράγμα πού επίσης

δέν εἶναι σωστό, γιατί ὁ Λένιν καί τό λενινιστικό κόμμα θά ἔκαναν λάθος ἀ ρ χ ῆ ς, ἄν δέχονταν ἔστω καί γιά ἕνα λεπτό μ ε ν σ ε β ί κ ο υ ς στό κομμουνιστικό κόμμα.

2. Δέν εἶναι σωστό, ὅτι ὁ τροτσκισμός «ἦταν π ά ν τ α φράξια τοῦ μενσεβικισμοῦ, μιά ἀπό τίς ποικιλίες τῶν πραχτόρων τῆς ἀστικῆς τάξης στό ἐργατικό κίνημα», ὅπως δέν εἶναι σωστή καί ἡ ἀπόπειρά Σας νά ξ ε χ ω ρ ί σ ε τ ε «τή στάση τοῦ κόμματος ἀπέναντι στόν τροτσκισμό, σάν θεωρία καί πράξη πραχτόρων τῆς ἀστικῆς τάξης μέσα στό ἐργατικό κίνημα» ἀπό «τή στάση τοῦ κόμματος ἀπέναντι στόν Τρότσκι καί τούς τροτσκιστές γιά μιά ὁρισμένη ἱστορική περίοδο».

Πρῶτο, ὅπως εἶπα κιόλας παραπάνω, κάνετε λάθος, σχολαστικό λάθος, ἀποσπώντας τεχνητά τόν τροτσκισμό ἀπό τούς τροτσκιστές καί τό ἀντίθετο—τούς τροτσκιστές ἀπό τόν τροτσκισμό. Ἡ ἱστορία τοῦ κόμματός μας δείχνει ὅτι μιά τέτια ἀπόσπαση ὅταν γινόταν ἀπό τή μιά ἤ τήν ἄλλη μερίδα τοῦ κόμματός μας, ὠφελοῦσε πάντοτε καί ὁ λ ο κ λ η ρ ω τ ι κ ά τόν τροτσκισμό, διευκολύνοντάς τον νά κρύβει τίς ἐπιθέσεις του ἐνάντια στό κόμμα. Μπορῶ νά Σᾶς πῶ στ' ἀφτί ὅτι θά προσφέρετε τεράστια ὑπηρεσία στόν Τρότσκι καί τούς τροτσκιστές λαθρέμπορους, εἰσάγοντας στά ἤθη τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς τή μέθοδο τῆς τεχνητῆς ἀπόσπασης τοῦ ζητήματος τοῦ τροτσκισμοῦ ἀπό τό ζήτημα τῶν τροτσκιστῶν.

Δεύτερο, κάνοντας αὐτό τό λάθος θά κάνετε κατ' ἀνάγκη καί ἄ λ λ ο λάθος πού ἀπορέει ἀπ' αὐτό, κάνοντας τήν ὑπόθεση δηλαδή ὅτι «γιά μιά ὁρισμένη ἱστορική περίοδο» τό κόμμα ἔβλεπε τόν Τρότσκι καί τούς τροτσκιστές σάν π ρ α γ μ α τ ι κ ο ύ ς μπολσεβίκους. Μιά τέτια ὑπόθεση ὅμως εἶναι ὁλότελα λαθεμένη καί ριζικά ἀσυμβίβαστη μέ τά γεγονότα τῆς ἱστορίας τῆς ἐ σ ω κ ο μ μ α τ ι κ ῆ ς πάλης ἀνάμεσα στούς τροτσκιστές καί τούς λενινιστές. Πῶς νά ἐξηγήσει κανείς στήν περίπτωση αὐτή τήν ἀδιάκοπη πάλη ἀνάμεσα στό κόμμα καί τούς τροτσκιστές σέ ὅλη τήν περίοδο τῆς παραμονῆς τῶν τροτσκιστῶν στό κόμμα; Μήπως νομίζετε ὅτι ἐδῶ πρόκειται γιά δολοπλοκίες καί ὄχι γιά πάλη ἀρχῶν;

Βλέπετε λοιπόν ὅτι ἡ «διόρθωσή» Σας στό γράμμα μου «πρός τή σύνταξη τῆς „Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια"» ὁδηγεῖ σέ παραλογισμό.

Στήν πραγματικότητα ὁ τροτσκισμός ἦταν φράξια τοῦ μενσεβικισμοῦ πρίν ἀπό τήν εἴσοδο τῶν τροτσκιστῶν στό κόμμα μας, ἔγινε προσωρινά φράξια τοῦ κομμουνισμοῦ ὕστερα ἀπό τήν εἴσοδο τῶν τροτσκιστῶν στό κόμμα μας καί ξανάγινε φράξια τοῦ μενσεβικισμοῦ ὕστερα ἀπό τό διώξιμο τῶν τροτσκιστῶν ἀπό τό κόμμα μας. Δηλαδή «ἔγλυψαν ἐκεῖ πού εἶχαν φτύσει».

Συνεπῶς:

α) δέν μπορεῖ νά ἰσχυρίζεται κανείς, ὅτι τό κόμμα «γιά μιά ὁρισμένη ἱστορική περίοδο» θεωροῦσε τόν Τρότσκι καί τούς τροτσκιστές π ρ α γ μ α τ ι κ ο ύ ς μπολσεβίκους, γιατί μιά τέτια ὑπόθεση βρίσκεται σέ ριζική ἀντίφαση μέ τά γεγονότα τῆς ἱστορίας τοῦ κόμματός μας στήν περίοδο 1917—1927·

β) δέν μπορεῖ κανείς νά ἔχει τή γνώμη, ὅτι ὁ τροτσκισμός (οἱ τροτσκιστές) «ἦταν π ά ν τ α φράξια τοῦ μενσεβικισμοῦ» γιατί μιά τέτια ὑπόθεση θά ὁδηγοῦσε στό συμπέρασμα, ὅτι στήν περίοδο 1917—1927 τό κόμμα μας ἦταν κόμμα σ υ ν α σ π ι σ μ ο ῦ τῶν μπολσεβίκων μέ τούς μενσεβίκους καί ὄχι μπολσεβίκικα-μ ο ν ο λ ι θ ι κ ό κόμμα, πράγμα πού εἶναι ὁλότελα λαθεμένο καί ἀσυμβίβαστο μέ τίς βάσεις τοῦ μπολσεβικισμοῦ·

γ) δέν μπορεῖ κανείς νά ἀποσπᾶ τεχνητά τό ζήτημα τοῦ τροτσκισμοῦ ἀπό τό ζήτημα τῶν τροτσκιστῶν, ἄν δέ θέλει νά ριψοκινδυνέψει νά μετατραπεῖ ἄθελά του σέ ὄργανο τῶν τροτσκιστικῶν μηχανοραφιῶν.

Ποιά λοιπόν διέξοδος μένει; Μένει μόνο ἕνα: νά παραδεχτοῦμε ὅτι «γιά μιά ὁρισμένη ἱστορική περίοδο» ὁ τροτσκισμός ἀποτελοῦσε φράξια τοῦ κομμουνισμοῦ, φράξια πού ταλαντευόταν ἀνάμεσα στό μπολσεβικισμό καί τό μενσεβικισμό.

15 τοῦ Γενάρη 1932. *Ι. Στάλιν*

Στό σ. Ἄριστοφ

Κάνετε παρανόηση, σ. Ἄριστοφ.

Δέν ὑπάρχει ἀντίφαση ἀνάμεσα στό ἄρθρο «Ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση καί ἡ ταχτική τῶν ρώσων κομμουνιστῶν»[31] (1924) καί στό «γράμμα πρός τή σύνταξη τῆς „Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια"» (1931). Τά δυό αὐτά ντοκουμέντα τονίζουν διαφορετικές πλευρές τοῦ ζητήματος, καί αὐτό Σᾶς φάνηκε «ἀντίφαση». «Ἀντίφαση» ὅμως ἐδῶ δέν ὑπάρχει.

Στό ἄρθρο «Ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση» γίνεται λόγος γιά τό ὅτι τό 1905 δέν ἦταν ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ, μά ὁ Πάρβους καί ὁ Τρότσκι πού πρόβαλλαν ἐνάντια στό Λένιν τή θεωρία τῆς «διαρκοῦς» ἐπανάστασης. Αὐτό ἀνταποκρίνεται ἀπόλυτα στήν ἱστορική πραγματικότητα. Ἀκριβῶς ὁ Πάρβους, πού ἦρθε στή Ρωσία τό 1905 καί διεύθυνε μιά εἰδική ἐφημερίδα ὅπου ὑπεράσπιζε ἐνεργά τή «διαρκῆ» ἐπανάσταση ἐνάντια στή λενινιστική «ἀντίληψη», ἀκριβῶς ὁ Πάρβους, καί ἀργότερα, ὕστερα ἀπό τόν Πάρβους καί μαζί μ' αὐτόν ὁ Τρότσκι—ἀκριβῶς αὐτή ἡ δυάδα βομβάρδιζε τότε τό λενινιστικό σχῆμα τῆς ἐπανάστασης, ἀντιπαραθέτοντας σ' αὐτό τή θεωρία τῆς «διαρκοῦς» ἐπανάστασης. Ὅσο γιά τή Ρόζα Λούξεμπουργκ, αὐτή βρισκόταν τότε στά παρασκήνια καί κρατοῦσε ἀποχή ἀπ' τήν ἐνεργό πάλη ἐνάντια στό Λένιν σ' αὐτό τό ζήτημα, προτιμώντας, ὅπως φαίνεται, νά μή μπλεχτεῖ γιά τήν ὥρα στήν πάλη.

Στό ἄρθρο «Ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση καί ἡ ταχτική τῶν ρώσων κομμουνιστῶν» κάνοντας πολεμική ἐνάντια στό Ράντεκ, ὑπογράμμισα τό ρόλο τοῦ Πάρβους, ἐπειδή ὁ Ράντεκ μιλώντας γιά τό 1905 καί γιά τή «διαρκῆ» ἐπανάσταση σκόπιμα δέν ἔκανε λόγο γιά τόν Πάρβους. Καί δέν ἔκανε λόγο γιά τόν Πάρβους, ἐπειδή ὕστερα ἀπό τό 1905 ὁ Πάρβους ἔγινε μιά μισητή φυσιογνωμία, ἔγινε ἑκατομμυριοῦχος, μεταβλήθηκε σέ ἀνοιχτό πράχτορα τῶν γερμανῶν ἰμπεριαλιστῶν, καί ὁ Ράντεκ δέν ἤθελε νά συνδέσει τή θεωρία τῆς «διαρκοῦς» ἐπανάστασης μέ τό μισητό ὄνομα τοῦ Πάρβους, ἤθελε νά παρακάμψει τήν ἱστορία. Ἐγώ ὅμως ἔκοψα τό δρόμο τοῦ Ράντεκ καί τοῦ χάλασα τόν ἑλιγμό, ἀποκαθιστώντας τήν ἱστορική ἀλήθεια καί ἀποδίδοντας στόν Πάρβους τά ὀφειλόμενα.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τό ἄρθρο «Ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση καί ἡ ταχτική τῶν ρώσων κομμουνιστῶν».

Ὅσο γιά τό «γράμμα πρός τή σύνταξη τῆς „Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια"», ἐκεῖ πιά γίνεται λόγος γιά μιά ἄλλη πλευρά τοῦ ζητήματος καί συγκεκριμένα γιά τό γεγονός ὅτι τή θεωρία τῆς «διαρκοῦς» ἐπανάστασης τή σκάρωσαν ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ καί ὁ Πάρβους Κι αὐτό ἐπίσης ἀνταποκρίνεται στήν ἱστορική πραγματι-

κότητα. Δέν εἶναι ὁ Τρότσκι μά ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ καί ὁ Πάρβους πού σκάρωσαν τή θεωρία τῆς «διαρκοῦς» ἐπανάστασης. Δέν εἶναι ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ, μά ὁ Πάρβους καί ὁ Τρότσκι πού πρόβαλλαν τό 1905 τή θεωρία τῆς «διαρκοῦς» ἐπανάστασης καί πάλαιβαν δραστήρια ἐνάντια στό Λένιν, ὑπερασπίζοντάς την.

Ἀργότερα καί ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ ἄρχισε νά παλαίβει δραστήρια ἐνάντια στό λενινιστικό σχῆμα τῆς ἐπανάστασης. Ὅμως αὐτό ἔγινε πιά ὕστερα ἀπό τό 1905.

Ι. Στάλιν

25 τοῦ Γενάρη 1932

«Μπολσεβίκ», ἀρ. τεύχους 16, 30 τοῦ Αὐγούστου 1932.

ΜΑΓΚΝΗΤΟΓΚΟΡΣΚ. ΜΑΓΚΝΗΤΟΣΤΡΟΪ

Ὁ τηλέγραφος ἔφερε τήν εἴδηση ὅτι τέλειωσε ἡ περίοδος τῆς ἔναρξης τῆς λειτουργίας καί ἄρχισε ἡ ἐκμετάλλευση τῆς πρώτης στήν ΕΣΣΔ γιγάντιας ὑψικαμίνου, πού δίνει πάνω ἀπό 1 000 τόννους χυτοσίδηρου χυτηρίων τήν ἡμέρα καί, ὑπολογίζοντας σέ χυτοσίδηρο ἀνακάθαρσης, περίπου 1 200 τόννους τήν ἡμέρα.

Συγχαίρω τούς ἐργάτες καί τό διοικητικο-τεχνικό προσωπικό τοῦ Μαγκνητοστρόι γιά τήν ἐπιτυχῆ ἐκπλήρωση τοῦ πρώτου μέρους τοῦ προγράμματος τοῦ ἐργοστασίου!

Σᾶς συγχαίρω γιά τήν κατάχτηση τῆς τεχνικῆς τῆς πρώτης καί μοναδικῆς στό εἶδος της γιγάντιας ὑψικαμίνου τῆς Εὐρώπης!

Χαιρετίζω τούς οὐντάρνικους καί τίς οὐντάρνικες τοῦ Μαγκνητοστρόι, πού μέσα στίς συνθῆκες τῆς κακοκαιρίας τοῦ χειμώνα κατανίκησαν μέ τήν πάλη τους τίς δυσκολίες τῆς ἔναρξης τῆς λειτουργίας καί τῆς ἐκμετάλλευσης τῆς ὑψικαμίνου καί ἀναλαβαίνουν μέ προθυμία τό κύριο βάρος τῆς δουλιᾶς γιά τήν οἰκοδόμηση τοῦ ἐργοστασίου!

Δέν ἀμφιβάλλω ὅτι οἱ ἐργαζόμενοι τοῦ Μαγκνητο-

γκόρσκ θά ἐκπληρώσουν μέ τήν ἴδια ἐπιτυχία καί τό κύριο μέρος τοῦ προγράμματος τοῦ 1932, θά οἰκοδομήσουν ἀκόμα τρεῖς ὑψικάμινες, ἕνα φοῦρνο Μαρτέν καί ἕνα ἐλασματουργεῖο καί θά ἐκπληρώσουν ἔτσι μέ τιμή τό χρέος τους ἀπέναντι στή χώρα.

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 89, 30 τοῦ Μάρτη 1932.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ κ. ΡΙΤΣΑΡΝΤΣΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΟΥ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΑΧΤΟΡΕΙΟΥ «ΑΣΣΟΣΙΕΪΤΕΝΤ ΠΡΕΣΣ» [82]

Στόν κ. Ρίτσαρντσον

Δέν εἶναι ἡ πρώτη φορά πού ὁ ἀστικός τύπος διαδίδει ψεύτικες φῆμες ὅτι εἶμαι ἄρρωστος. Ὑπάρχουν, ὅπως φαίνεται, ἄνθρωποι πού ἐνδιαφέρονται ν' ἀρρωστήσω σοβαρά καί γιά πολύν καιρό, ἄν ὄχι τίποτε χειρότερο. Ἴσως αὐτό νά μήν εἶναι καί πολύ λεπτό ἀπό μέρους μου, ἀλλά δυστυχῶς δέν ἔχω τίποτα πού θά μποροῦσε νά προξενήσει χαρά σ' αὐτούς τούς κυρίους. Ὅσο κι ἄν αὐτό εἶναι θλιβερό, ὡστόσο δέν μπορεῖς νά κάνεις τίποτε ἐνάντια στά γεγονότα: εἶμαι ἀπόλυτα ὑγιής. Ὅσο γιά τόν κ. Τσόντεκ, αὐτός θά ἀσχοληθεῖ μέ τήν ὑγεία ἄλλων συντρόφων, γι' αὐτό καί ἔχει προσκληθεῖ στήν ΕΣΣΔ.

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 93, 3 τοῦ Ἀπρίλη 1932.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ

Ἡ δουλιά τῶν Γραφείων παραπόνων[33] ἔχει τεράστια σημασία στήν πάλη γιά τήν ἐξάλειψη τῶν ἀδυναμιῶν τοῦ κομματικοῦ-σοβιετικοῦ, οἰκονομικο-συνδικαλιστικοῦ καί κομσομόλικου μηχανισμοῦ μας, στό ζήτημα τῆς βελτίωσης τῶν μηχανισμῶν τῆς διοίκησής μας.

Ὁ Λένιν ἔλεγε ὅτι χωρίς μηχανισμό θά εἴχαμε χαθεῖ ἀπό καιρό, καί ὅτι χωρίς συστηματική ἐπίμονη πάλη γιά βελτίωση τοῦ μηχανισμοῦ—σίγουρα θά χαθοῦμε. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ ἀποφασιστική καί συστηματική πάλη ἐνάντια στή ρουτίνα, τή γραφειοκρατία καί τήν ἀναβλητικότητα τῶν μηχανισμῶν μας εἶναι ἕνα ἀπό τά οὐσιαστικά καθήκοντα τοῦ κόμματος, τῆς ἐργατικῆς τάξης καί ὅλων τῶν ἐργαζομένων τῆς χώρας μας.

Ἡ τεράστια σημασία τῶν Γραφείων παραπόνων εἶναι ὅτι ἀποτελοῦν ἕνα σοβαρό μέσο γιά τήν ἐφαρμογή στή ζωή τῆς ὑποθήκης τοῦ Λένιν νά παλαίβουμε γιά τή βελτίωση τοῦ μηχανισμοῦ.

Τά Γραφεῖα παραπόνων ἔχουν ἀναμφισβήτητα σημαντικές ἐπιτυχίες σ' αὐτό τόν τομέα. Τό καθῆκον μας εἶναι νά σταθεροποιήσουμε τά ἀποτελέσματα πού πετύχαμε καί

νά σημειώσουμε ἀποφασιστικές ἐπιτυχίες σ' αὐτό τό ζήτημα. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι τά Γραφεῖα παραπόνων συσπειρώνοντας γύρω τους ὅλα τά πιό δραστήρια στρώματα τῶν ἐργατῶν καί τῶν κολχόζνικων, τραβώντας τα στό ἔργο τῆς διεύθυνσης τοῦ κράτους καί ἀκούοντας προσεχτικά τή φωνή τῶν ἐργαζόμενων, τόσο τῶν κομματικῶν, ὅσο καί τῶν ἐξωκομματικῶν, θά κερδίσουν αὐτές τίς ἀποφασιστικές ἐπιτυχίες.

Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι τό πενθήμερο ἐλέγχου τῆς δουλιᾶς τῶν Γραφείων παραπόνων θά γίνει κίνητρο γιά τήν παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς δουλιᾶς τῶν Γραφείων παραπόνων στό δρόμο πού ὑπόδειξε ὁ δάσκαλός μας, ὁ Λένιν.

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 97,
7 τοῦ Ἀπρίλη 1932.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΡΑΛΦ Β. ΜΠΑΡΝΕΣ

3 τοῦ Μάη 1932

1. *Ἐρώτηση.* Σήμερα, σέ ὁρισμένους κύκλους τῆς Ἀμερικῆς συζητεῖται ζωηρά ἡ πιθανότητα νά σταλεῖ στή Μόσχα ἕνας ἀνεπίσημος ἀμερικανός ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος, πού θά συνοδεύεται ἀπό ὁμάδα εἰδικῶν, μέ σκοπό νά συντελέσει στήν ἀποκατάσταση πιό στενῶν ἐμπορικῶν σχέσεων ἀνάμεσα στίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες καί τήν ΕΣΣΔ. Πῶς θάβλεπε ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ἕνα τέτιο ἐνδεχόμενο;

Στάλιν. Ἡ ΕΣΣΔ δέχεται γενικά εὐχαρίστως τούς ἐμπορικούς ἀντιπροσώπους καί τούς εἰδικούς τῶν ἄλλων χωρῶν πού ἔχουν ὁμαλές σχέσεις μαζί της. Ὅσο γιά τίς ΕΠΒΑ, νομίζω ὅτι ἡ Σοβιετική κυβέρνηση θά ἔβλεπε εὐνοϊκά μιά παρόμοια πρωτοβουλία.

2. *Ἐρώτηση.* Ἄν ἐκλείψουν μερικά ἀπό τά ἐμπόδια πού ὑπάρχουν ἀπ' τήν ἄλλη πλευρά τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ στήν αὔξηση τοῦ ὄγκου τοῦ σοβιετο-αμερικανικοῦ ἐμπορίου, ποιός θά μποροῦσε νά εἶναι κατά προσέγγιση ὁ ὄγκος τῶν παραγγελιῶν πού ἡ ΕΣΣΔ θά ἦταν σέ θέση νά κάνει στήν Ἀμερική;

Στάλιν. Εἶναι δύσκολο ν' ἀναφέρω προκαταβολικά ἕναν ἀριθμό, χωρίς νά ριψοκινδυνέψω νά πέσω σέ λάθος. Πάντως οἱ αὐξανόμενες ἀνάγκες τῆς ΕΣΣΔ καί οἱ τεράστιες δυνατότητες τῆς βιομηχανίας τῶν ΕΠΒΑ μᾶς δίνουν

κάθε βάση νά πιστεύουμε, ὅτι ὁ ὄγκος τῶν παραγγελιῶν θά αὐξηθεῖ κάμποσες φορές.

3. *Ἐρώτηση.* Σέ ὁρισμένους ὑπεύθυνους κύκλους τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχει ἡ ἀπόλυτα σαφής ἐντύπωση, ὅτι ὁ τρόπος πού ἀντέδρασαν ἡ σοβιετική καί ἡ ἀμερικάνικη κυβέρνηση στά γεγονότα τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς τούς τελευταίους ἑφτά μῆνες, ἀποκάλυψε μιά ὁλοφάνερη ὁμοιότητα, καί ὅτι γενικά σά συνέπεια αὐτοῦ τοῦ γεγονότος ἡ διάσταση ἀνάμεσα στήν πολιτική τῶν Σοβιέτ καί τῆς Ἀμερικῆς ἔγινε μικρότερη ἀπ' ὅ,τι ἦταν μέχρι τώρα.

Ποιά εἶναι ἡ γνώμη Σας πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα;

Στάλιν. Δέν εἶναι δυνατό νά πεῖ κανείς κάτι τό συγκεκριμένο, ἐπειδή, δυστυχῶς, εἶναι πολύ δύσκολο νά συλλάβει τήν οὐσία τῆς πολιτικῆς τῶν ΕΠΒΑ στά ζητήματα τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς. Ὅσο γιά τή Σοβιετική Ἕνωση, αὐτή ἀκολουθεῖ καί θά ἀκολουθεῖ σταθερή πολιτική διατήρησης τῆς εἰρήνης τόσο μέ τήν Ἰαπωνία, ὅσο καί μέ τή Μαντζουρία καί γενικά μέ τήν Κίνα.

4. *Ἐρώτηση.* Ἀνάμεσα στή χώρα σας καί τή χώρα μου ὑπάρχει μεγάλη διαφορά, ὑπάρχει ὅμως καί ὁλοφάνερη ὁμοιότητα. Καί οἱ δυό κατέχουν τεράστια ἔκταση, ὅπου δέν ὑπάρχουν τέτια ἐμπόδια γιά τό ἐμπόριο, ὅπως εἶναι οἱ τελωνειακοί φραγμοί. Στήν ΕΣΣΔ καί στίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες οἱ ἀνόητες παραδόσεις δέν παρεμποδίζουν, φυσικά, τήν οἰκονομική δραστηριότητα τόσο ὅσο στά ἄλλα προχωρημένα κράτη. Τό προτσές τῆς ἐκβιομηχάνισης τῆς ΕΣΣΔ μοιάζει περισσότερο μέ τό προτσές τῆς ἐκβιομηχάνισης τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν, παρά μέ τό προτσές τῶν ἄλλων δυτικοευρωπαϊκῶν κρατῶν. Στήν προηγούμενη ἐρώτησή μου τόνισα κιόλας ὅτι ἡ πολιτική τῆς Μόσχας καί τῆς Βάσιγκτων σέ μερικές περιπτώσεις δέ διαφέρει καί τόσο πολύ, ὅσο θά μποροῦσε κανείς νά περιμένει. Τέλος,

παρ' ὅλη τήν ὁλοφάνερη διαφορά, ἀνάμεσα στόν ἀμερικά-
νικο καί τό σοβιετικό λαό ὑπάρχει ἀναμφίβολα μιά βα-
θιά συμπάθεια. Παίρνοντας ὑπόψη αὐτά τά γεγονότα, δέ
θά ἦταν ἄραγε δυνατό νά δημιουργηθεῖ καί στούς δυό λαούς
ἡ πεποίθηση ὅτι δέν πρέπει ποτέ καί σέ καμιά περίπτωση
νά γίνει ἔνοπλη σύγκρουση ἀνάμεσα στίς δυό χῶρες;

Σ τ ά λ ι ν. Δέν εἶναι τίποτε πιό εὔκολο ἀπό τό νά
πείσει κανείς τούς λαούς καί τῶν δυό χωρῶν ὅτι ἡ ἀμοι-
βαία ἐξόντωση εἶναι ἐπιζήμια καί ἐγκληματική. Ὅμως, δυ-
στυχῶς, τά ζητήματα τῆς εἰρήνης καί τοῦ πολέμου δέν
τά λύνουν πάντοτε οἱ λαοί. Δέν ἀμφιβάλλω ὅτι τό 1918
—1919 οἱ λαϊκές μάζες τῶν ΕΠΒΑ δέν ἤθελαν τόν πόλεμο
ἐνάντια στούς λαούς τῆς ΕΣΣΔ. Ὡστόσο, αὐτό δέν ἐμπό-
δισε τήν κυβέρνηση τῶν ΕΠΒΑ νά ἐπιτεθεῖ ἐνάντια στήν
ΕΣΣΔ τό 1918 (μαζί μέ τήν Ἰαπωνία, τήν Ἀγγλία καί
τή Γαλλία) καί νά συνεχίσει τή στρατιωτική ἐπέμβαση
ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ μέχρι καί τό 1919. Ὅσο γιά τήν
ΕΣΣΔ, εἶναι περιττό ν' ἀποδείξουμε ὅτι οἱ λαοί τῆς ΕΣΣΔ,
καθώς καί ἡ κυβέρνηση τῆς ΕΣΣΔ, θέλουν νά μή γίνει
«ποτέ καί σέ καμιά περίπτωση ἔνοπλη σύγκρουση ἀνάμεσα
στίς δυό χῶρες».

5. Ἐ ρ ώ τ η σ η. Στήν Ἀμερική διαδόθηκαν ἀντιφατι-
κές εἰδήσεις γιά τόν πραγματικό χαρακτήρα τοῦ δεύτερου
πεντάχρονου σχεδίου. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι στήν περίοδο ἀπό
τήν 1 τοῦ Γενάρη 1933 ὥς τά τέλη τοῦ 1937 θά ἱκανο-
ποιηθοῦν σέ μεγαλύτερο βαθμό ἀπ' ὅ,τι μέχρι σήμερα οἱ
καθημερινές ἀνάγκες τοῦ σοβιετικοῦ πληθυσμοῦ; Μέ ἄλ-
λα λόγια, ἡ ἐλαφριά βιομηχανία θά ἀναπτυχθεῖ πραγμα-
τικά σέ μεγαλύτερες διαστάσεις ἀπ' ὅ,τι μέχρι σήμερα;

Σ τ ά λ ι ν. Μάλιστα, ἡ ἐλαφριά βιομηχανία θά αναπτυ-
χθεῖ σέ πολύ μεγαλύτερες διαστάσεις ἀπ' ὅ,τι μέχρι σήμερα.

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΚΟΥΖΝΕΤΣΚ. ΚΟΥΖΝΕΤΣΚΣΤΡΟΪ

Χαιρετίζω τούς σύντάρνικους καί τίς σύντάρνικες, τό τεχνικό προσωπικό καί ὁλόκληρο τό καθοδηγητικό προσωπικό τοῦ ἐργοστασίου τοῦ Κουζνέτσκ πού πέτυχαν μεγάλη παραγωγή χυτοσίδηρου στήν ὑψικάμινο ἀριθ. 1 καί παρουσίασαν μπολσεβίκικους ρυθμούς στήν κατάχτηση τῆς νεότατης τεχνικῆς.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι τό προσωπικό τοῦ Κουζνετσκστρόι θά ἀναπτύξει παραπέρα τίς ἐπιτυχίες πού σημείωσε καί θά ἐξασφαλίσει ὄχι μικρότερες ἐπιτυχίες στήν ὑψικάμινο ἀριθ. 2, θά βάλει μπρός στούς πιό κοντινούς μῆνες τούς φούρνους Μαρτέν καί τό ἐλασματουργεῖο, θά οἰκοδομήσει καί θά βάλει σέ λειτουργία φέτος τήν τρίτη καί τέταρτη ὑψικάμινο.

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 142,
24 τοῦ Μάη 1932.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ 7η ΠΑΝΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΛΟΚΝ ΤΗΣ ΕΣΣΔ[34]

Χαιρετίζω τούς ἀγωνιστές τῆς Λενινιστικῆς κομσομόλ, τούς ἀντιπρόσωπους καί τίς ἀντιπρόσωπες τῆς ἕβδομης Πανενωσιακῆς Συνδιάσκεψης!

Σᾶς εὔχομαι ἐπιτυχία στό ἔργο τῆς κομμουνιστικῆς διαπαιδαγώγησης καί ὀργάνωσης τῶν ἑκατομμυρίων τῶν μαζῶν τῆς ἐργατικῆς καί ἀγροτικῆς νεολαίας!

Κρατᾶτε ψηλά τή σημαία τοῦ λενινιστικοῦ διεθνισμοῦ, παλαίβετε γιά τήν εἰρήνη καί τή φιλία ἀνάμεσα στούς λαούς, δυναμώνετε τήν ἄμυνα τῆς χώρας μας ἐνάντια σέ μιά καπιταλιστική ἐπιδρομή, συντρίβετε τόν παλιό κόσμο τῆς σκλαβιᾶς καί τῆς ἐκμετάλλευσης, οἰκοδομεῖτε καί στερεώνετε τό νέο κόσμο τῆς ἀπελευθερωμένης δουλιᾶς καί τοῦ κομμουνισμοῦ, μαθαίνετε νά συνδυάζετε στή δουλιά σας τήν ἰσχυρή ἐπαναστατική ὁρμή μέ τό ἐπίμονο πραχτικό πνεῦμα τῶν μπολσεβίκων οἰκοδόμων, φανεῖτε ἄξιοι γιοί καί θυγατέρες τῆς μάνας μας—τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς ΕΣΣΔ!

Ζήτω ἡ κομσομόλικη γενιά!

8 τοῦ Ἰούλη 1932 — *Ι. Στάλιν*

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 188, 9 τοῦ Ἰούλη 1932.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ ΣΤΟ ΜΑΞΙΜ ΓΚΟΡΚΙ[35]

Ἀγαπητέ Ἀλεξέι Μαξίμοβιτς!

Σᾶς χαιρετίζω ὁλόψυχα καί Σᾶς σφίγγω δυνατά τό χέρι. Σᾶς εὔχομαι πολλά χρόνια ζωῆς καί δουλιᾶς πρός χαρά ὅλων τῶν ἐργαζομένων καί πρός τρόμο τῶν ἐχθρῶν τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 266, 25 τοῦ Σεπτέμβρη 1932.

ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΟΔΟΜΟΥΣ ΤΟΥ ΝΤΝΙΕΠΡΟΣΤΡΟΪ

Δυστυχῶς, δέν μπορῶ νά ἐκπληρώσω τήν παράκλησή Σας νά ρθῶ στά ἐγκαίνια τοῦ ὑδροηλεκτρικοῦ σταθμοῦ τοῦ Δνείπερου γιατί οἱ συνθῆκες τῆς δουλιᾶς δέ μοῦ ἐπιτρέπουν νά ἀπομακρυνθῶ ἀπ' τή Μόσχα.

Θερμό χαιρετισμό καί συγχαρητήρια στό ἐργατικό καί καθοδηγητικό προσωπικό τοῦ Ντνιεπροστρόι γιά τήν ἐπιτυχῆ ἀποπεράτωση τοῦ μεγάλου καί ἱστορικοῦ αὐτοῦ ἔργου.

Σφίγγω θερμά τό χέρι τῶν ουντάρνικων τοῦ Ντνιεπροστρόι, ἔνδοξων ἡρώων τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης.

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 281, 10 τοῦ 'Οχτώβρη 1932.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ ΣΤΟ ΛΕΝΙΝΓΚΡΑΝΤ

Μέ τήν εὐκαιρία τῶν δεκαπεντάχρονων ἀπ' τή γέννηση τῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιέτ, χαιρετίζω τό μπολσεβίκικο Λένινγκραντ, τό λίκνο τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας!

Ζήτω οἱ ἐργάτες τοῦ Λένινγκραντ, πού πρῶτοι σήκωσαν τή σημαία τῆς 'Οχτωβριανῆς ἐξέγερσης ἐνάντια στόν καπιταλισμό, σύντριψαν τήν ἐξουσία τῶν καπιταλιστῶν καί ἐγκαθίδρυσαν τήν ἐξουσία τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, τή διχτατορία τοῦ προλεταριάτου!

'Εμπρός, γιά νέες νίκες, σύντροφοι λενινγκραντινοί!

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 309, 7 τοῦ Νοέμβρη 1932.

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΠΡΑΒΝΤΑ»

Εὐχαριστῶ ἐγκάρδια τίς ὀργανώσεις, τά ἱδρύματα τούς συντρόφους καί τά διάφορα πρόσωπα πού μέ συλλυπήθηκαν γιά τό θάνατο τῆς στενῆς μου φίλης καί συντρόφισσας Ναντέζντα Σεργκέεβνα Ἀλληλούεβα—Στάλιν.

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 315,
18 τοῦ Νοέμβρη 1932.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΚΑΜΠΕΛΛ ΕΠΙΝΟΕΙ

Τελευταῖα κυκλοφόρησε στήν Ἀμερική ἕνα βιβλίο στά ἀγγλικά μέ τόν τίτλο «Ἡ Ρωσία εἶναι ἀγορά ἤ ἀπειλή;», τοῦ γνωστοῦ εἰδικοῦ τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος κ. Κάμπελλ πού ἐπισκέφτηκε τήν ΕΣΣΔ. Στό βιβλίο αὐτό ὁ κ. Κάμπελλ παραθέτει, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, μιά «συνέντευξη» μέ τό Στάλιν πού ἔγινε στή Μόσχα τό Γενάρη τοῦ 1929. Ἡ «συνέντευξη» αὐτή εἶναι ἀξιοσημείωτη ἀπ' τήν ἄποψη ὅτι κάθε φράση της εἶναι κι ἕνα παραμύθι ἤ μιά ἐντυπωσιακή διαστρέβλωση πού ἔχει σκοπό νά ρεκλαμάρει τό βιβλίο καί τό συγγραφέα του.

Δέ νομίζω ὅτι εἶναι περιττό νά πῶ λίγα λόγια γιά νά ξεσκεπάσω αὐτά τά παραμύθια.

Ὅταν ὁ κ. Κάμπελλ λέει ὅτι ἡ συζήτηση μέ τό Στάλιν πού ἄρχισε στή μιά ἡ ὥρα μετά τό μεσημέρι «συνεχίστηκε ὥς ἀργά τή νύχτα, ὥς τήν αὐγή», φαντασιοκοπεῖ ὁλοφάνερα. Στήν πραγματικότητα ἡ συζήτηση δέν κράτησε παραπάνω ἀπό δυό ὧρες. Ἡ φαντασία τοῦ κ. Κάμπελλ εἶναι πραγματικά ἀμερικάνικη.

Ὁ κ. Κάμπελλ ἐπινοεῖ, ὅταν ἰσχυρίζεται, ὅτι ὁ Στάλιν «πῆρε τό χέρι μου μέ τά δυό του χέρια καί εἶπε: μποροῦμε νά γίνουμε φίλοι». Στήν πραγματικότητα

τέτιο πράγμα δέν έγινε κι ούτε μπορούσε νά γίνει. Ὁ κ. Κάμπελλ δέν μπορεῖ νά μήν ξέρει ὅτι ὁ Στάλιν δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπό «φίλους» σάν τόν Κάμπελλ.

Ὁ κ. Κάμπελλ καί πάλι ἐπινοεῖ ὅταν λέει ὅτι στέλνοντάς του τό στενογραφημένο κείμενο τῆς συνέντευξης, πρόσθεσα τάχα τήν ὑποσημείωση: «φυλάξτε αὐτό τό ἐνθύμιο, θά γίνει κάποτε ἕνα σπουδαῖο ἱστορικό ντοκουμέντο». Στήν πραγματικότητα τό στενογραφημένο κείμενο τό ἔστειλε στόν κ. Κάμπελλ ὁ διερμηνέας Γιάροτσκι χωρίς καμιά ὑποσημείωση. Ὁ κ. Κάμπελλ εἶναι φανερό ὅτι γίνεται θύμα τῆς ἐπιθυμίας του νά σπεκουλάρει μέ τό ὄνομα τοῦ Στάλιν.

Ὁ κ. Κάμπελλ ξανά καί ξανά ἐπινοεῖ, ὅταν ἀποδίδει στό Στάλιν τά λόγια ὅτι «τόν καιρό τοῦ Τρότσκι πραγματικά προσπάθησαν νά διαδόσουν τόν κομμουνισμό σέ ὅλο τόν κόσμο, ὅτι αὐτό ἦταν ἡ πρώτη αἰτία τῆς ρήξης ἀνάμεσα στόν Τρότσκι καί σ' αὐτόν (δηλ. τό Στάλιν), ὅτι ὁ Τρότσκι πίστευε στόν παγκόσμιο κομμουνισμό ἐνῶ αὐτός, δηλ. ὁ Στάλιν, ἤθελε νά περιορίσει τή δράση του στή δική του χώρα». Αὐτό τό ἀνόητο παραμύθι πού διαστρεβλώνει ὁλοκληρωτικά τά γεγονότα μόνο λιποτάχτες πού κατέφυγαν στό στρατόπεδο τοῦ Καούτσκι καί τοῦ Οὐέλς μποροῦν νά τό πιστέψουν. Στήν πραγματικότητα ἡ συζήτηση μέ τόν Κάμπελλ δέν εἶχε καμιά σχέση μέ τό ζήτημα τοῦ Τρότσκι καί τό ὄνομα τοῦ Τρότσκι δέν ἀναφέρθηκε καθόλου στή διάρκεια τῆς συζήτησης.

Καί οὕτω καθεξῆς, κατά τόν ἴδιο τρόπο...

Ὁ κ. Κάμπελλ ἀναφέρει στό βιβλίο του τό στενογραφημένο κείμενο τῆς συζήτησης μέ τό Στάλιν, δέ θεώρησε ὅμως ἀναγκαία τή δημοσίευσή του σ' αὐτό. Γιατί; Μήπως ἐπειδή ἡ δημοσίευση τοῦ στενογραφημένου κειμένου θά χαλοῦσε τά σχέδια τοῦ κ. Κάμπελλ σχετικά μέ τά ἐντυπωσιακά παραμύθια γύρω ἀπό τή «συνέντευξη» μέ τό Στάλιν, πού ἀποσκοποῦν στό νά διαφημίσουν τό βιβλίο τοῦ Κάμπελλ μπροστά στά μάτια τῶν ἀμερικανῶν φιλισταίων;

Νομίζω πώς ἡ καλύτερη τιμωρία γιά τόν κ. Κάμπελλ πού τό παραξήλωσε μέ τά ψέματα θά ἦταν ἡ δημοσίευση τοῦ στενογραφημένου κειμένου τῆς συζήτησης ἀνάμεσα στόν κ. Κάμπελλ καί τό Στάλιν. Αὐτό θά ἦταν τό πιό σίγουρο μέσο γιά νά ξεσκεπαστοῦν οἱ ψευδολογίες καί νά ἀποκατασταθοῦν τά γεγονότα.

Ι. Στάλιν

23 τοῦ Νοέμβρη 1932

ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ κ. ΚΑΜΠΕΛΛ

28 τοῦ Γενάρη 1929

Ὕστερα ἀπό τά τυπικά ὁ κ. Κάμπελλ ἐξήγησε γιατί εἶχε τήν ἐπιθυμία νά ἐπισκεφτεῖ τό σύντροφο Στάλιν, τονίζοντας ὅτι παρ' ὅλο πού βρίσκεται στήν ΕΣΣΔ σάν ἰδιώτης, συναντήθηκε πρίν ἀπό τήν ἀναχώρησή του ἀπό τίς ΕΠΒΑ μέ τόν Κούλιτζ, καθώς καί μέ τό νεοεκλεγμένο πρόεδρο Χοῦβερ καί πῆρε τήν πλέρια ἔγκρισή τους γιά τό ταξίδι του στή Ρωσία. Ἡ παραμονή του ἐδῶ τοῦ ἔδειξε τήν καταπληκτική δραστηριότητα ἑνός ἔθνους πού ἀποτελεῖ αἴνιγμα γιά ὅλο τόν κόσμο. Τοῦ ἄρεσαν ἰδιαίτερα τά σχέδια οἰκοδόμησης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Τοῦ εἶναι γνωστό ὅτι ὑπάρχουν πολλές λαθεμένες ἀντιλήψεις γιά τή Ρωσία, ὅμως πῆγε ὁ ἴδιος, λχ., στό Κρεμλίνο καί εἶδε τή δουλιά πού γίνεται στόν τομέα τῆς διαφύλαξης τῶν μνημείων τέχνης καί γενικά στόν τομέα τῆς

ἀνύψωσης τοῦ ἐπιπέδου τῆς πολιτιστικῆς ζωῆς. Ἰδιαίτερη ἔκπληξη τοῦ προκάλεσε ἡ φροντίδα γιά τούς ἐργάτες καί τίς ἐργάτριες. Τοῦ φαίνεται ἐνδιαφέρουσα σύμπτωση τό γεγονός ὅτι πρίν ἀπό τήν ἀναγώρησή του ἀπό τίς ΕΠΒΑ εἶχε προσκληθεῖ ἀπό τόν πρόεδρο καί εἶδε τό γιό του καί τήν κ. Κούλιτζ, ἐνῶ χτές ἦταν καλεσμένος τοῦ προέδρου τῆς ΕΣΣΔ, Καλίνιν, ὁ ὁποῖος τοῦ προξένησε μεγάλη ἐντύπωση.

Ὁ σύντροφος Στάλιν. Ὅσο γιά τά σχέδια οἰκοδόμησης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καί τῆς βιομηχανίας, καθώς καί γιά τή φροντίδα μας γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς πολιτιστικῆς ζωῆς, βρισκόμαστε ἀκόμα στήν ἀρχή-ἀρχή τῆς δουλιᾶς μας. Στήν οἰκοδόμηση τῆς βιομηχανίας ἔχουμε κάνει γιά τήν ὥρα πολύ λίγα. Καί ἀκόμα λιγότερα ἔχουν γίνει στόν τομέα τῆς πραγματοποίησης τῶν σχεδίων ἀναδιοργάνωσης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε, ὅτι ἡ χώρα μας ἦταν ἐξαιρετικά καθυστερημένη καί ἡ καθυστέρηση αὐτή ἀποτελεῖ ὡς τά σήμερα ἕνα μεγάλο ἐμπόδιο.

Ἡ διαφορά ἀνάμεσα στούς παλιούς καί τούς νέους πολιτικούς ἄντρες τῆς Ρωσίας συνίσταται, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, καί στό ὅτι οἱ παλιοί πολιτικοί ἔβλεπαν τήν καθυστέρηση τῆς χώρας σάν ἕνα θετικό χαρακτηριστικό της, βρίσκοντας σ' αὐτήν μιά «ἐθνική ἰδιομορφία», μιά «ἐθνική περηφάνεια» ἐνῶ οἱ νέοι ἄνθρωποι, οἱ σοβιετικοί ἄνθρωποι, παλαίβουν ἐνάντιά της, ἐνάντια σ' αὐτήν τήν καθυστέρηση, σάν ἕνα κακό πού πρέπει νά ξεριζωθεῖ. Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ ἐγγύηση τῆς ἐπιτυχίας μας.

Ξέρουμε πώς δέν εἴμαστε ἀπαλλαγμένοι ἀπό λάθη. Ὅμως δέ φοβόμαστε τήν κριτική, δέ φοβόμαστε νά βλέπουμε κατά πρόσωπο τίς δυσκολίες καί ν' ἀναγνωρίζουμε τά λάθη μας. Δεχόμαστε τή σωστή κριτική καί τή χαιρετίζουμε. Παρακολουθοῦμε μέ ἐνδιαφέρον τίς ΕΠΒΑ, ἐπειδή ἡ χώρα αὐτή στέκει ψηλά ἀπό ἐπιστημονική καί τεχνική ἄποψη. Θά θέλαμε οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνικῆς τῆς Ἀμερικῆς νά εἶναι οἱ δάσκαλοί μας στόν τομέα τῆς τεχνικῆς, κι ἐμεῖς οἱ μαθητές τους.

Κάθε περίοδος τῆς ἐθνικῆς ἐξέλιξης ἔχει τό δικό της πάθος. Σήμερα στή Ρωσία ἔχουμε τό πάθος τῆς οἰκοδόμησης. Αὐτό εἶναι σήμερα τό ἐπικρατέστερο χαρακτηριστικό της. Ἔτσι ἐξηγεῖται τό γεγονός ὅτι ζοῦμε σήμερα ἕναν ἀνοικοδομητικό πυρετό. Αὐτό θυμίζει τήν περίοδο πού πέρασαν οἱ ΕΠΒΑ ὕστερα ἀπό τόν ἐμφύλιο πόλεμο[36]. Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ βάση καί ἡ δυνατότητα τῆς τεχνικο-βιομηχανικῆς καί ἐμπορικῆς συνεργασίας μέ τίς ΕΠΒΑ. Δέν ξέρω τί εἶναι ἀπαραίτητο νά γίνει ἀκόμα γιά νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἐπαφή μέ τήν ἀμερικάνικη βιομηχανία. Μήπως μπορεῖτε νά μοῦ ἐξηγήσετε τί ἐμποδίζει σήμερα τήν πραγματοποίηση μιᾶς τέτιας προσέγγισης, τή στιγμή πού ἔχει διαπιστωθεῖ, ὅτι μιά τέτια ἐπαφή θά ἦταν συμφέρουσα τόσο γιά τήν ΕΣΣΔ, ὅσο καί γιά τίς ΕΠΒΑ;

Ὁ κ. Κάμπελλ. Εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ ΕΠΒΑ καί ἡ Ρωσία παρουσιάζουν μιά καταπληκτική ὁμοιότητα στίς διαστάσεις τους, τίς πλουτοπαραγωγικές πηγές τους καί τήν ἀνεξαρτησία τους. Σωστά ἀναφέρθηκε ὁ κ. Στάλιν στήν περίοδο τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Ὕστερα ἀπό τόν ἐμφύλιο πόλεμο παρατηρήθηκε μιά ἐξαιρετική ἀνάπτυξη. Ὁ λαός τῶν ΕΠΒΑ ἐνδιαφέρεται γιά τή Ρωσία. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Ρωσία εἶναι μιά πολύ μεγάλη χώρα ὥστε νά μή μπορεῖ παρά νά εἶναι ἕνας μεγάλος παράγοντας στίς διεθνεῖς σχέσεις. Οἱ ἄνθρωποι πού βρίσκονται ἐπικεφαλῆς τῆς ρωσικῆς κυβέρνησης ἔχουν στή διάθεσή τους τεράστιες δυνατότητες νά πραγματοποιήσουν μεγάλα ἔρ-

γα. Τό μόνο πού χρειάζεται γι' αὐτό εἶναι νά κρίνει κανείς νηφάλια καί νά εἶναι πάντοτε δίκαιος.

Ἐγώ βλέπω τό ὄφελος μιᾶς σωστῆς ἐμπορικῆς ἐπαφῆς καί παρ' ὅλο πού εἶμαι ἰδιώτης, διατηρῶ μιά στενή σύνδεση μέ τήν κυβέρνηση. Μιλῶ σάν ἰδιώτης. Μιά καί ρωτήθηκα ὅμως τί εἶναι ἐκεῖνο πού ἐμποδίζει τήν ἐπαφή ἀνάμεσα στίς ΕΠΒΑ καί τή Ρωσία, θέλω νά ἀπαντήσω ἐντελῶς ειλικρινά, ἀντρίκια, μέ τόν ἀπαιτούμενο σεβασμό πρός τόν κ. Στάλιν καί χωρίς νά θίξω κανένα. Ὁ κ. Στάλιν εἶναι ἄνθρωπος πού σκέφτεται πολύ ἀντικειμενικά καί αὐτό μοῦ ἐπιτρέπει νά μιλήσω ἔτσι, ὅπως πρέπει νά μιλάει ἕνας ἄνδρας σέ ἕναν ἄλλον ἄνδρα γιά τό καλό καί τῶν δυό χωρῶν καί ἐντελῶς ἐμπιστευτικά. Ἄν μπορούσαμε νά εἴχαμε μιά ἐπίσημη ἀναγνώριση, ὁ καθένας θά ἐπιζητοῦσε νά ἔρθει ἐδῶ γιά νά ἀνοίξει δουλιές μέ βάση τήν ἀρχή τῆς πίστωσης ἤ ἄλλη ἀρχή, ὅπως γίνονται οἱ δουλιές παντοῦ. Ὁ λόγος πού οἱ ἀμερικάνικες ἑταιρεῖες διστάζουν νά ἀνοίξουν δουλιές καί νά χορηγήσουν μακροπρόθεσμες πιστώσεις εἶναι ὅτι ἡ κυβέρνησή μας τῆς Βάσιγκτων δέν ἔχει ἀναγνωρίσει τήν κυβέρνησή σας.

Ἡ κύρια αἰτία γι' αὐτό ὅμως δέν εἶναι ἁπλῶς ἡ ἀποτυχία στό ζήτημα τῆς ἀναγνώρισης. Νομίζουμε (καί μάλλον εἶναι βέβαιο) πώς ἡ κύρια αἰτία εἶναι ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τῆς κυβέρνησής σας στή χώρα μας προσπαθοῦν διαρκῶς νά σπέρνουν τή δυσαρέσκεια καί νά διαδίδουν τίς ἰδέες τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Στή χώρα μας ἔχουμε τό λεγόμενο «δόγμα τοῦ Μονρόε» πού σημαίνει ὅτι δέ θέλουμε ν' ἀνακατευόμαστε στίς ὑποθέσεις καμιᾶς χώρας στόν κόσμο, ὅτι ἀσχολούμαστε ἀποκλειστικά μέ τίς δικές μας ὑποθέσεις. Γι' αὐτό δέ θέλουμε καμιά ἄλλη χώρα—Ἀγγλία, Γαλλία, Γερμανία,

Ρωσία ἤ ἄλλη—ν' ἀνακατεύεται στίς δικές μας προσωπικές ὑποθέσεις.

Ἡ Ρωσία εἶναι μιά τόσο τεράστια χώρα πού μπορεῖ νά πραγματοποιήσει μόνη της καθετί πού ὅλος ὁ λαός της θά ἀποφασίσει νά γίνει. Ἡ Ρωσία ἔχει δικές της κάθε λογῆς πλουτοπαραγωγικές πηγές καί, παρ' ὅλο πού αὐτό θά ἀπαιτήσει πολύ χρόνο, τελικά οἱ ρῶσοι θά μπορέσουν νά ἀναπτύξουν μόνοι τους τίς πλουτοπαραγωγικές πηγές τους.

Μᾶς εἶναι εὐχάριστο νά νιώθουμε ὅτι ἀπό πολλές ἀπόψεις, ἀποτελοῦμε ἰδανικό τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ καί νομίζω ὅτι μποροῦμε νά τοῦ εἴμαστε πολύ χρήσιμοι, ἰδιαίτερα στήν ἐξοικονόμηση χρόνου. Ἐπειδή ἔχουμε λύσει πολλά οἰκονομικά προβλήματα καί τίς μέθοδές μας, ἐκτός ἀπό τή Ρωσία, τίς ἀντιγράφουν πολλές χῶρες, γι' αὐτό τέτιες ἐπιχειρήσεις, ὅπως ἡ ὀργάνωση σοβχόζ, σημαίνουν δυνάμωμα τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων, καί σέ τελευταία ἀνάλυση τίς ἐμπορικές σχέσεις θά τίς ἀκολουθήσει καί ἡ διπλωματική ἀναγνώριση πάνω σέ κάποια δίκαιη βάση. Ὁ μοναδικός δρόμος γιά τά ἔθνη, ὅπως καί γιά τά ξεχωριστά ἄτομα εἶναι νά μιλήσουν ἀνοιχτά χωρίς νά θίγουν κανένα καί τότε πολύ γρήγορα θά ἔρθει ὁ καιρός γιά ὁρισμένες συμφωνίες. Ὅσο πιό πολιτισμένοι γινόμαστε, τόσο πιό πολύ πειθόμαστε ὅτι μποροῦμε νά πετύχουμε περισσότερα μέ τή λογική παρά μέ ἄλλα μέσα. Οἱ μεγάλοι λαοί μποροῦν νά διίστανται στίς γνῶμες χωρίς νά ὀξύνονται οἱ σχέσεις τους, καί οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι καταλήγουν σέ συμφωνίες πάνω στά μεγάλα ζητήματα. Συνήθως τελειώνουν τίς διαπραγματεύσεις μέ συγκεκριμένες συμφωνίες—κάνοντας ἀμοιβαῖες ὑποχωρήσεις, συναντιοῦνται περίπου στή μέση τοῦ δρόμου—ὅσο μεγάλη κι ἄν ἦταν στήν ἀρχή ἡ ἀπόσταση ἀνάμεσα στίς ἀφετηριακές τους ἀπόψεις.

Ὁ σύντροφος Στάλιν. Καταλαβαίνω ὅτι γιά τίς ΕΠΒΑ εἶναι δύσκολη ἡ διπλωματική ἀναγνώριση αὐτή τή στιγμή. Ὁ τύπος τῆς Ἀμερικῆς ἔβρισε τόσο πολύ καί τόσο συχνά τούς ἐκπροσώπους τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης πού ἡ ἀπότομη στροφή εἶναι δύσκολη. Προσωπικά δέ θεωρῶ σήμερα τή διπλωματική ἀναγνώριση ἀποφασιστική. Τό σπουδαιότερο εἶναι ἡ ἀνάπτυξη ἐμπορικῶν σχέσεων πάνω στή βάση τοῦ ἀμοιβαίου συμφέροντος. Οἱ ἐμπορικές σχέσεις ἔχουν ἀνάγκη διακανονισμοῦ καί ἄν θά δημιουργηθεῖ μιά ὁρισμένη νομική βάση γι' αὐτό τό ζήτημα, αὐτό θά εἶναι τό πρῶτο καί τό κυριότερο βῆμα στό δρόμο γιά τή διπλωματική ἀναγνώριση. Τό ζήτημα τῆς διπλωματικῆς ἀναγνώρισης θά λυθεῖ μόνο του, ὅταν καί οἱ δυό πλευρές καταλάβουν ὅτι οἱ διπλωματικές σχέσεις εἶναι συμφέρουσες. Τήν κύρια βάση τήν ἀποτελοῦν οἱ ἐμπορικές σχέσεις καί ὁ διακανονισμός τους πού ὁδηγεῖ στή δημιουργία ὁρισμένων κανόνων δικαίου.

Βέβαια, οἱ πηγές τῆς χώρας μας εἶναι πλούσιες καί ποικίλες. Εἶναι πιό ποικίλες καί πλούσιες ἀπ' ὅ,τι εἶναι ἐπίσημα γνωστό, καί οἱ ἐξερευνητικές ἀποστολές μας βρίσκουν συνεχῶς νέες πλουτοπαραγωγικές πηγές στήν ἀπέραντη χώρα μας. Αὐτή ὅμως εἶναι μόνο ἡ μιά πλευρά τῶν δυνατοτήτων μας. Ἡ ἄλλη πλευρά εἶναι ὅτι τώρα οἱ ἀγρότες καί οἱ ἐργάτες μας εἶναι ἀπαλλαγμένοι ἀπ' τό βάρος τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν πού σήκωναν ἄλλοτε. Ὅλα ὅσα τώρα παραμένουν στή χώρα καί ἀνεβάζουν στό ἐσωτερικό της τήν ἀγοραστική της ἱκανότητα, οἱ τσιφλικάδες καί οἱ καπιταλιστές τά σπαταλοῦσαν ἄλλοτε μή παραγωγικά. Ἡ αὔξηση τῆς ζήτησης εἶναι τέτια πού ἡ βιομηχανία μας, παρά τή γοργή ἀνάπτυξή της, μένει πίσω ἀπ' τή ζήτηση. Ἡ ζήτηση εἶναι τεράστια τόσο γιά τήν ἀτομική ὅσο καί γιά τήν παραγωγική κατανάλωση. Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ ἄλλη πλευρά τῶν ἀπεριόριστων δυνατοτήτων μας.

Καί τό ἕνα καί τό ἄλλο δημιουργοῦν σοβαρή βάση γιά τήν ἐμπορική καί βιομηχανική ἐπαφή τόσο μέ τίς ΕΠΒΑ, ὅσο καί μέ τίς ἄλλες ἀναπτυγμένες χῶρες.

Γύρω ἀπ' τό ζήτημα, ποιό ἀπό τά κράτη θά ἐπωφεληθεῖ ἀπ' αὐτές τίς πλουτοπαραγωγικές πηγές καί τίς δυνατότητες τῆς χώρας μας, γίνεται μιά πολύπλοκη πάλη ἀνάμεσά τους. Δυστυχῶς, οἱ ΕΠΒΑ ἐξακολουθοῦν ἀκόμα νά στέκονται μακριά ἀπό αὐτή τήν πάλη.

Οἱ γερμανοί φωνάζουν παντοῦ καί πάντα ὅτι ἡ θέση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας εἶναι ἀσταθής καί γι' αὐτό δέν πρέπει ν' ἀνοίγονται σοβαρές πιστώσεις στούς σοβιετικούς οἰκονομικούς ὀργανισμούς. Ταυτόχρονα ὅμως προσπαθοῦν νά μονοπωλήσουν τίς ἐμπορικές σχέσεις μέ τήν ΕΣΣΔ, ἀνοίγοντάς της πιστώσεις.

Μιά ὁμάδα ἄγγλοι ἐπιχειρηματίες, ὅπως εἶναι γνωστό, διεξάγει ἐπίσης ἄγρια ἀντισοβιετική καμπάνια. Ταυτόχρονα αὐτή ἡ ἴδια ὁμάδα, καθώς καί ἡ ὁμάδα τοῦ Μάκ-Κένν προσπαθοῦν νά ἐξασφαλίσουν πιστώσεις γιά τήν ΕΣΣΔ. Εἶναι ἤδη γνωστό ἀπό τόν τύπο ὅτι τό Φλεβάρη ἔρχεται στήν ΕΣΣΔ μιά ἀντιπροσωπεία ἄγγλων βιομηχάνων καί τραπεζιτῶν πού σκοπεύει νά προτείνει στή Σοβιετική κυβέρνηση εὐρύ σχέδιο ἐμπορικῶν σχέσεων καί δάνειο.

Πῶς ἐξηγεῖται αὐτή ἡ διπρόσωπη στάση τῶν γερμανῶν καί ἄγγλων ἐπιχειρηματιῶν; Ἐξηγεῖται μέ τό γεγονός ὅτι θέλουν νά μονοπωλήσουν τίς ἐμπορικές σχέσεις μέ τήν ΕΣΣΔ, ἐκφοβίζοντας καί παραμερίζοντας τίς ΕΠΒΑ.

Γιά μένα, ὡστόσο, εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι οἱ ΕΠΒΑ ἔχουν περισσότερους λόγους γιά ἀποκατάσταση πλατιῶν ἐμπορικῶν σχέσεων μέ τήν ΕΣΣΔ, ἀπό ὁποιαδήποτε ἄλλη

χώρα. Κι αὐτό ὄχι μόνο γιατί οἱ ΕΠΒΑ εἶναι πλούσιες καί σέ τεχνική καί σέ κεφάλαια, μά κι ἐπειδή σέ καμιά χώρα δέ δέχονται τούς ἀνθρώπους τοῦ ἐμπορίου μας τόσο ἐγκάρδια καί φιλόξενα, ὅσο στίς ΕΠΒΑ.

Ὅσο γιά τήν προπαγάνδα, πρέπει νά δηλώσω μέ τόν πιό κατηγορηματικό τρόπο ὅτι κανένας ἀπό τούς ἐκπροσώπους τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης δέν ἔχει τό δικαίωμα ν' ἀνακατεύεται στίς ἐσωτερικές ὑποθέσεις τῆς χώρας ὅπου βρίσκεται, οὔτε ἄμεσα, οὔτε ἔμμεσα. Σχετικά μ' αὐτό ἔχουν δοθεῖ σέ ὅλο τό προσωπικό μας πού ὑπηρετεῖ στίς σοβιετικές ὑπηρεσίες στίς ΕΠΒΑ, οἱ πιό κατηγορηματικές καί αὐστηρές ὁδηγίες. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ Μπρόν καί οἱ συνεργάτες του δέν ἔχουν τήν παραμικρή σχέση μέ προπαγάνδα ὁποιασδήποτε μορφῆς. Ἄν κάποιος ἀπό τούς ὑπαλλήλους μας εἶχε παραβιάσει τίς κατηγορηματικές ὁδηγίες γιά μή ἀνάμιξη, αὐτός θά εἶχε ἀμέσως ἀνακληθεῖ καί τιμωρηθεῖ. Φυσικά, δέν μποροῦμε νά εἴμαστε ὑπεύθυνοι γιά τίς ἐνέργειες προσώπων πού μᾶς εἶναι ἄγνωστα καί δέν ἐξαρτιοῦνται ἀπό μᾶς. Μποροῦμε ὅμως ν' ἀναλάβουμε τήν εὐθύνη καί νά δόσουμε τό ἀνώτατο ὅριο ἐγγυήσεων γιά μή ἀνάμιξη τῶν προσώπων πού δουλεύουν στίς ὑπηρεσίες μας τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ὁ κ. Κάμπελλ. Μπορῶ νά τό διαβιβάσω αὐτό στόν κ. Χοῦβερ;

Ὁ σύντροφος Στάλιν. Φυσικά.

Ὁ κ. Κάμπελλ. Δέν ξέρουμε ποιοί εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού σπέρνουν τή δυσαρέσκεια. Ὅμως ὑπάρχουν. Ἡ ἀστυνομία τούς βρίσκει κι αὐτούς καί τόν τύπο τους. Γνωρίζω τό Μπρόν καί εἶμαι βέβαιος ὅτι εἶναι ἕνας ἔντιμος, εἰλικρινής κύριος πού κάνει τίμια τή δουλειά του. Αλλά κάποιος ὑπάρχει.

Ὁ σύντροφος Στάλιν. Προπαγάνδα ὑπέρ τῶν Σοβιέτ πιθανό νά γίνεται στίς ΕΠΒΑ ἀπό τά μέλη τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Ἀμερικῆς. Ὅμως τό κόμμα αὐτό στίς ΕΠΒΑ εἶναι νόμιμο, παίρνει νόμιμα μέρος στίς προεδρικές ἐκλογές, ἐκθέτει δικούς του ὑποψήφιους γιά τό ἀξίωμα τοῦ προέδρου καί εἶναι εὐνόητο ὅτι καί σ' αὐτή τήν περίπτωση, δέν μποροῦμε ν' ἀνακατευόμαστε στίς ἐσωτερικές σας ὑποθέσεις.

Ὁ κ. Κάμπελλ. Ἀπ' τήν πλευρά μου δέν ἔχω ἄλλες ἐρωτήσεις. Ἤ μάλλον, ἔχω. Ὅταν θά γυρίσω στίς ΕΠΒΑ, οἱ ἐπιχειρηματίες θά μέ ρωτήσουν: εἶναι ἄραγε ἀκίνδυνο νά ἀνοίξει κανείς δουλειές μέ τήν ΕΣΣΔ; Οἱ ἑταιρεῖες μηχανοκατασκευῶν ἰδιαίτερα θά ἐνδιαφερθοῦν γιά τό ζήτημα τῆς δυνατότητας χορήγησης μακροπρόθεσμων πιστώσεων. Μπορῶ ν' ἀπαντήσω καταφατικά; Μήπως μπορῶ νά ἔχω πληροφορίες σχετικά μέ τά μέτρα πού παίρνει σήμερα ἡ Σοβιετική κυβέρνηση γιά τήν ἐγγύηση τῶν πιστωτικῶν πράξεων; Ὑπάρχει ἄραγε κανένας εἰδικός φόρος ἤ ἄλλη συγκεκριμένη πηγή πού προορίζεται γι' αὐτό τό σκοπό;

Ὁ σύντροφος Στάλιν. Δέ θάθελα νά παινέψω τή χώρα μου. Ὡστόσο, μιά κι ὑποβλήθηκε ἡ ἐρώτηση πρέπει νά πῶ τά παρακάτω. Δέν ὑπῆρξε οὔτε μιά περίπτωση πού ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ἤ τά σοβιετικά οἰκονομικά ἱδρύματα νά μήν κατέβαλαν κανονικά καί ἔγκαιρα τίς πληρωμές ἀπέναντι στίς πιστώσεις, βραχυπρόθεσμες ἤ μακροπρόθεσμες. Θά μπορούσατε νά ζητήσετε πληροφορίες ἀπ' τή Γερμανία σχετικά μέ τό πῶς ξοφλοῦμε στούς γερμανούς τήν πίστωση τῶν τριακοσίων ἑκατομμυρίων. Ποῦ βρίσκουμε τά μέσα γιά τίς πληρωμές; Ὁ κ. Κάμπελλ ξέρει ὅτι τά χρήματα δέν πέφτουν ἀπ' τόν οὐρανό. Ἡ ἀγροτική μας οἰκονομία, ἡ βιομηχανία, τό ἐμπόριο, ἡ

ξυλεία, τά πετρέλαια, ὁ χρυσός, ὁ λευκόχρυσος κτλ.—νά ἡ πηγή τῶν πληρωμῶν. Αὐτοῦ βρίσκεται καί ἡ ἐγγύηση τῶν πληρωμῶν. Δέ θέλω ὁ κ. Κάμπελλ νά πιστέψει μόνο τά λόγια μου. Μπορεῖ νά ἐλέγξει τίς διαβεβαιώσεις μου, λογουχάρη, στή Γερμανία. Θά δεῖ ὅτι δέν ἀναβάλαμε τίς πληρωμές οὔτε μιά φορά, παρ' ὅλο πού καμιά φορά ἀναγκαζόμασταν νά πληρώνουμε στήν πραγματικότητα πρωτόφαντους τόκους, ὅπως 15—20%.

Ὅσο γιά εἰδικές ἐγγυήσεις, νομίζω ὅτι δέν ὑπάρχει λόγος νά μιλᾶμε σοβαρά γιά τέτιο πράγμα σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τήν ΕΣΣΔ.

Ὁ κ. Κάμπελλ. Βέβαια, δέν ὑπάρχει λόγος.

Ὁ σύντροφος Στάλιν. Ἴσως δέ θά ἦταν περιττό νά Σᾶς πῶ, αὐστηρά ἐμπιστευτικά, γιά τό δάνειο, ὄχι πίστωση, μά δάνειο, πού πρότεινε μιά ὁμάδα ἄγγλων τραπεζιτῶν—ἡ ὁμάδα Μπάλφουρ, Κίνγκσλι.

Ὁ κ. Κάμπελλ. Μπορῶ νά τό διαβιβάσω αὐτό στό Χοῦβερ;

Ὁ σύντροφος Στάλιν. Φυσικά, ὅμως νά μήν τό δόσετε στόν τύπο. Ἡ ὁμάδα αὐτῶν τῶν τραπεζιτῶν προτείνει τά παρακάτω:

Τά χρέη μας ἀπέναντι στήν Ἀγγλία τά ὑπολογίζουν περίπου σέ 400 ἑκατομμύρια λίρες στερλίνες.

Προτείνουν νά τά παγιοποιήσουν στά 25%. Συνεπῶς ἀντί γιά 400 ἑκατομμύρια λίρες στερλίνες 100 ἑκατομμύρια λίρες στερλίνες.

Ταυτόχρονα μᾶς προτείνουν δάνειο 100 ἑκατομμύρια λίρες στερλίνες.

Ἔτσι τό χρέος μας θά εἶναι 200 ἑκατομμύρια λίρες στερλίνες πού θά ξοφληθεῖ μέ δόσεις μέσα σέ μερικές δεκαετίες. Σέ ἀντάλλαγμα θά ἔχουμε τήν ὑποχρέωση νά προτιμοῦμε τή βρετανική βιομηχανία μηχανοκατασκευῶν.

Αὐτό δέ θά πεῖ ὅτι θά εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά κάνουμε τίς παραγγελίες μας μόνο στήν Ἀγγλία. Ὅμως θά ἔχουμε τήν ὑποχρέωση νά τήν προτιμοῦμε.

Ὁ κ. Κάμπελλ. Ἐκφράζοντας τίς εὐχαριστίες του γιά τή συνέντευξη, λέει ὅτι ὁ σύντροφος Στάλιν τοῦ ἔκανε τήν ἐντύπωση ἑνός δίκαιου, καλά πληροφορημένου καί εἰλικρινῆ ἀνθρώπου. Εἶναι πολύ εὐτυχής πού εἶχε τήν εὐκαιρία νά μιλήσει μέ τό σύντροφο Στάλιν καί θεωρεῖ αὐτή τή συνέντευξη ἱστορική.

Ὁ σύντροφος Στάλιν. Εὐχαριστεῖ τόν κ. Κάμπελλ γιά τή συνομιλία.

«Μπολσεβίκ», ἀρ. τεύχους 22,
30 τοῦ Νοέμβρη 1932.

ΓΙΑ ΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΧΡΟΝΑ ΤΗΣ Ο-ΓΚΕ-ΠΕ-ΟΥ

Χαιρετίζω τά στελέχη καί τούς μαχητές τῆς Ο-ΓΚΕ-ΠΕ-ΟΥ πού μέ τιμή καί ἀνδρεία ἐκπληρώνουν τό χρέος τους ἀπέναντι στήν ἐργατική τάξη καί τήν ἀγροτιά τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης!

Τούς εὔχομαι ἐπιτυχία στό πολύπλοκο ἔργο τῆς ἐκρίζωσης τῶν ἐχθρῶν τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου!

Ζήτω ἡ Ο-ΓΚΕ-ΠΕ-ΟΥ, τό γυμνό σπαθί τῆς ἐργατικῆς τάξης!

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 350,
20 τοῦ Δεκέμβρη 1932.

ΚΟΙΝΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΕΕ ΤΟΥ ΚΚ (Μπ.) ΤΗΣ ΕΣΣΔ[37]

7—12 τοῦ Γενάρη 1933

«Πράβντα» ἀρ. φύλλου 10 και 17
10 καί 17 τοῦ Γενάρη 1933.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΟΥ

Ἔκθεση στίς 7 τοῦ Γενάρη 1933

I

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΟΥ

Σύντροφοι! Ὅταν τό πεντάχρονο σχέδιο εἶδε τό φῶς τῆς ἡμέρας, εἶναι ζήτημα ἄν ὁ κόσμος φανταζόταν ὅτι μπορεῖ νά ἔχει τεράστια διεθνῆ σημασία. Ἀντίθετα, πολλοί νόμιζαν ὅτι τό πεντάχρονο εἶναι ἰδιωτική ὑπόθεση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, ὑπόθεση σπουδαία καί σοβαρή, μά παρ' ὅλα αὐτά ἰδιωτική, ἐθνική ὑπόθεση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης.

Ἡ ἱστορία ὡστόσο ἔδειξε, ὅτι ἡ διεθνής σημασία τοῦ πεντάχρονου εἶναι ἀπροσμέτρητη. Ἡ ἱστορία ἔδειξε, ὅτι τό πεντάχρονο δέν ἀποτελεῖ ἰδιωτική ὑπόθεση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, μά ὑπόθεση ὁλόκληρου τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου.

Πολύ πρίν ἀκόμα ἀπ' τήν ἐμφάνιση τοῦ πεντάχρονου σχεδίου, στήν περίοδο πού τερματίζαμε τόν ἀγώνα ἐνάντια στούς ἐπεμβατιστές καί περνούσαμε στό δρόμο τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης, σ' αὐτήν ἀκόμα τήν περίοδο ὁ Λένιν ἔλεγε, ὅτι ἡ οἰκονομική μας οἰκοδόμηση ἔχει μεγάλη διεθνῆ σημασία, ὅτι κάθε βῆμα τῆς Σοβιετικῆς ἐξου-

σίας πρός τά μπρός στό δρόμο τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης βρίσκει βαθιά ἀπήχηση στά πιό διαφορετικά στρώματα τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν καί διασπᾶ τούς ἀνθρώπους σέ δυό στρατόπεδα: τό στρατόπεδο τῶν ὀπαδῶν τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καί τό στρατόπεδο τῶν ἀντιπάλων της.

Ὁ Λένιν ἔλεγε τότε:

«Τώρα ἐξασκοῦμε τή βασική μας ἐπίδραση πάνω στή διεθνῆ ἐπανάσταση μέ τήν οἰκονομική μας πολιτική. Ὅλοι κοιτάζουν τή Σοβιετική ρωσική δημοκρατία, ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι σ' ὅλες τίς χῶρες τοῦ κόσμου χωρίς καμιά ἐξαίρεση καί χωρίς καμιά ὑπερβολή. Αὐτό τό πετύχαμε... Ὁ ἀγώνας σέ παγκόσμια κλίμακα μεταφέρθηκε σ' αὐτό τό πεδίο. Ἄν λύσουμε αὐτό τό πρόβλημα τότε κερδίσαμε σέ παγκόσμια κλίμακα σίγουρα κι ὁριστικά. Γι' αὐτό τά ζητήματα τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης ἀποχτοῦν γιά μᾶς ἐντελῶς ἐξαιρετική σημασία. Σ' αὐτό τό μέτωπο πρέπει νά νικήσουμε μέ μιά ἀργή, βαθμιαία—γρήγορη δέν κάνει—μιά σταθερή ἄνοδο καί κίνηση πρός τά μπρός» (βλ. τόμ. XXVI. σελ. 410—411[38]).

Αὐτό εἰπώθηκε στήν περίοδο, τότε πού τερματίζαμε τόν πόλεμο ἐνάντια στούς ἐπεμβατιστές, τότε πού ἀπ' τόν ἔνοπλο ἀγώνα ἐνάντια στόν καπιταλισμό περνούσαμε στόν ἀγώνα στό οἰκονομικό μέτωπο, στήν περίοδο τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης.

Ἀπό τότε πέρασαν πολλά χρόνια καί κάθε βῆμα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στόν τομέα τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης, κάθε χρόνος, κάθε τρίμηνο ἐπιβεβαίωναν περίλαμπρα τήν ὀρθότητα τῶν λόγων αὐτῶν τοῦ συντρόφου Λένιν.

Τήν πιό λαμπρή ὅμως ἐπιβεβαίωση τῆς ὀρθότητας τῶν λόγων τοῦ Λένιν τήν ἔδοσε τό πεντάχρονο σχέδιο τῆς οἰκοδόμησής μας, ἡ ἐμφάνιση αὐτοῦ τοῦ σχεδίου, ἡ ἀνάπτυξή του, ἡ πραγματοποίησή του. Πραγματικά, μοῦ φαίνεται πώς κανένα ἄλλο βῆμα στό δρόμο τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης τῆς χώρας μας δέ βρῆκε τέτια ἀπήχηση στά πιό διαφορετικά στρώματα τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀμερικῆς καί τῆς Ἀσίας, ὅσο τό ζήτημα τοῦ πεντάχρονου σχεδίου, τῆς ἀνάπτυξής του, τῆς πραγματοποίησής του.

Στήν ἀρχή τό πεντάχρονο σχέδιο συνάντησε τήν εἰρωνεία τῆς ἀστικῆς τάξης καί τοῦ τύπου της. «Φαντασιοκοπία», «παραλήρημα», «οὐτοπία», ἔτσι βάφτισαν τότε τό πεντάχρονο σχέδιό μας.

Ἀργότερα, ὅταν εἶχε ἀρχίσει νά φαίνεται ὅτι ἡ πραγματοποίηση τοῦ πεντάχρονου σχεδίου δίνει πραγματικά ἀποτελέσματα, ἄρχισαν νά βαροῦν συναγερμό, ἰσχυριζόμενοι ὅτι τό πεντάχρονο σχέδιο ἀπειλεῖ τήν ὕπαρξη τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, ὅτι ἡ πραγματοποίησή του θά ὁδηγήσει στό πλημμύρισμα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀγορῶν μέ ἐμπορεύματα, στήν ἔνταση τοῦ ντάμπινγκ καί στήν αὔξηση τῆς ἀνεργίας.

Ὕστερα, ὅταν καί τό κόλπο αὐτό, πού χρησιμοποιήθηκε ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία, δέν ἔδοσε τά προσδοκώμενα ἀποτελέσματα, ἄρχισαν σειρά ταξίδια στήν ΕΣΣΔ διαφόρων ἀντιπροσώπων κάθε λογῆς ἑταιρειῶν, ὀργάνων τοῦ τύπου, κάθε λογῆς συλλόγων κλπ., μέ σκοπό νά δοῦν μέ τά ἴδια τους τά μάτια τί γίνεται τέλος πάντων στήν ΕΣΣΔ. Δέ μιλῶ ἐδῶ γιά τίς ἐργατικές ἀντιπροσωπεῖες, πού ἀπ' τήν ἀρχή-ἀρχή τῆς ἐμφάνισης τοῦ πεντάχρονου σχεδίου ἐκφράζανε τό θαυμασμό τους γιά τά ἀναληφθέντα ἔργα καί τίς ἐπιτυχίες τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί ἐκδήλωναν τήν προθυμία τους νά ὑποστηρίξουν τήν ἐργατική τάξη τῆς ΕΣΣΔ.

Ἀπό τότε ἀκριβῶς ἄρχισε ἡ διάσπαση τῆς λεγόμενης κοινῆς γνώμης, τοῦ ἀστικοῦ τύπου, τῶν κάθε λογῆς ἀστικῶν συλλόγων κλπ. Ἄλλοι ἰσχυρίζονταν ὅτι τό πεντά-

χρονο σχέδιο χρεωκόπησε πέρα γιά πέρα καί ὅτι οἱ μπολσεβίκοι βρίσκονται στό χεῖλος τῆς καταστροφῆς. Ἄλλοι, ἀντίθετα, διαβεβαίωναν ὅτι μ' ὅλο πού οἱ μπολσεβίκοι δέν εἶναι καλοί ἄνθρωποι, ὡστόσο, τά βγάζουν πέρα μέ τό πεντάχρονο σχέδιό τους κι ὅπως φαίνεται θά πετύχουν τό σκοπό τους.

Ἴσως δέ θἆταν περιττό ν' ἀναφέρω τίς κρίσεις διαφόρων ὀργάνων τοῦ ἀστικοῦ τύπου.

Ἄς πάρουμε, λογουχάρη, τήν ἀμερικάνικη ἐφημερίδα «Νιού Γιόρκ Τάιμς»[39]. Ἡ ἐφημερίδα αὐτή ἔγραφε στά τέλη τοῦ Νοέμβρη τοῦ 1932:

«Τό πεντάχρονο βιομηχανικό σχέδιο πού ἔβαλε σά σκοπό του νά ἀποτελέσει πρόκληση ἀπέναντι στό αἴσθημα τῶν ἀναλογιῶν καί πού ἐπιδιώκει νά φτάσει στό σκοπό του „ἀνεξάρτητα ἀπό ἔξοδα", ὅπως καυχιόταν συχνά μέ περηφάνεια ἡ Μόσχα, δέν ἀποτελεῖ στήν πραγματικότητα σχέδιο. Εἶναι δημοκοπία».

Ὥστε τό πεντάχρονο σχέδιο δέν εἶναι κάν σχέδιο μά κούφια δημοκοπία.

Νά τώρα καί οἱ κρίσεις τῆς ἀγγλικῆς ἀστικῆς ἐφημερίδας «Ντέιλυ Τέλεγκραφ»[40], στά τέλη τοῦ Νοέμβρη 1932:

«Ἄν δοῦμε τό σχέδιο σά λυδία λίθο τῆς „σχεδιασμένης οἰκονομίας", θά πρέπει νά ποῦμε πώς χρεωκόπησε πέρα γιά πέρα».

Κρίσεις τῆς «Νιού Γιόρκ Τάιμς», τό Νοέμβρη τοῦ 1932:

«Ἡ κολεχτιβοποίηση ἀπότυχε οἰκτρά. Ἔφερε τή Ρωσία στά πρόθυρα τοῦ λιμοῦ».

Κρίσεις τῆς ἀστικῆς ἐφημερίδας τῆς Πολωνίας, «Γκαζέτα Πόλσκα»[41], τό καλοκαίρι τοῦ 1932:

«Ὅπως φαίνεται, ἡ κατάσταση δείχνει ὅτι ἡ κυβέρνηση τῶν Σοβιέτ μέ τήν πολιτική τῆς κολεχτιβοποίησης τοῦ χωριοῦ περιῆλθε σέ ἀδιέξοδο».

Κρίσεις τῆς ἀγγλικῆς ἀστικῆς ἐφημερίδας «Φινάνσιελ Τάιμς»[42], τό Νοέμβρη τοῦ 1932:

«Ὁ Στάλιν καί τό κόμμα του σάν ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς τους βρίσκονται μπροστά στή χρεωκοπία τοῦ συστήματος τοῦ πεντάχρονου σχεδίου καί τήν ἀποτυχία ὅλων τῶν καθηκόντων πού ἔπρεπε νά ἐκπληρώσει».

Κρίσεις τοῦ ἰταλικοῦ περιοδικοῦ «Πολίτικα»[43]:

«Θἆταν παράλογο νά νομίζει κανείς, ὅτι τέσσερα χρόνια δουλιᾶς ἑνός λαοῦ πού ἀποτελεῖται ἀπό 160 ἑκατομμύρια ἀνθρώπους, τέσσερα χρόνια ὑπεράνθρωπης οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς ἔντασης ἀπό μέρους ἑνός καθεστῶτος τέτιας δύναμης, σάν τή δύναμη πού ἀντιπροσωπεύει τό μπολσεβίκικο καθεστώς, δέ δημιούργησαν τίποτε. Ἀντίθετα, δημιούργησαν πολλά... Κι ὡστόσο ἡ καταστροφή ἔφτασε, ἀποτελεῖ γεγονός, ἐξόφθαλμο γιά ὅλους. Γι' αὐτό ἔχουν πειστεῖ ἐχθροί καί φίλοι, μπολσεβίκοι κι ἀντιμπολσεβίκοι, δεξιοί κι ἀριστεροί ἀντιπολιτευόμενοι».

Τέλος, κρίσεις τοῦ ἀμερικάνικου ἀστικοῦ περιοδικοῦ «Κέρρεντ Ἴστορι»[44]:

«Μιά ἀνασκόπηση τῆς σημερινῆς κατάστασης πραγμάτων στή Ρωσία, ὁδηγεῖ λοιπόν στό συμπέρασμα, ὅτι τό πεντάχρονο πρόγραμμα ναυάγησε τόσο ἀπ' τήν ἄποψη τῶν σκοπῶν πού διακήρυξε, ὅσο πολύ περισσότερο ἀπ' τήν ἄποψη τῶν βασικῶν κοινωνικῶν του ἀρχῶν».

Αὐτές εἶναι οἱ κρίσεις μιᾶς μερίδας τοῦ ἀστικοῦ τύπου.

Εἶναι περιττό νά κριτικάρουμε τούς συντάχτες αὐτῶν τῶν κρίσεων. Νομίζω, πώς δέν ἀξίζει τόν κόπο. Δέν ἀξίζει τόν κόπο γιατί οἱ «σκληροτράχηλοι» αὐτοί ἄνθρωποι ἀνήκουν σ' ἐκεῖνο τό εἶδος τῶν μεσαιωνικῶν ἀπολιθωμάτων, γιά τά ὁποῖα τά γεγονότα δέν ἔχουν σημασία καί πού ὅπως καί ἄν πραγματοποιοῦνταν στή χώρα μας τό πεντάχρονο σχέδιο, αὐτοί θά ὑποστήριζαν τό δικό τους.

Ἄς περάσουμε στίς κρίσεις ἄλλων ὀργάνων τοῦ τύπου, πού προέρχονται ἀπό τό ἴδιο ἀστικό στρατόπεδο.

Νά οἱ κρίσεις τῆς γνωστῆς ἀστικῆς ἐφημερίδας τῆς Γαλλίας «Τάν»[45], τό Γενάρη τοῦ 1932:

«Ἡ ΕΣΣΔ κέρδισε τόν πρῶτο γύρο, πραγματοποιώντας τήν ἐκβιομηχάνισή της χωρίς τή βοήθεια τοῦ ξένου κεφαλαίου».

Κρίσεις τῆς ἴδιας ἐφημερίδας «Τάν» τό καλοκαίρι τοῦ 1932:

«Ὁ κομμουνισμός ὁλοκληρώνει μέ γιγάντιους ρυθμούς τήν ἀνασυγκρότηση, ἐνῶ τό καπιταλιστικό σύστημα δέν ἐπιτρέπει παρά μιά ἀργή πρόοδο... Στή Γαλλία, ὅπου ἡ ἔγγεια ἰδιοχτησία εἶναι μοιρασμένη σέ ἀφάνταστο βαθμό ἀνάμεσα σέ ἀτομικούς ἰδιοχτῆτες, εἶναι ἀδύνατο νά μηχανοποιηθεῖ ἡ ἀγροτική οἰκονομία· ἐνῶ τά Σοβιέτ ἐκβιομηχανίζοντας τήν ἀγροτική οἰκονομία κατόρθωσαν νά λύσουν τό πρόβλημα... Στήν ἅμιλλα μέ μᾶς οἱ μπολσεβίκοι βγῆκαν νικητές».

Κρίσεις τοῦ ἀγγλικοῦ ἀστικοῦ περιοδικοῦ «Ράουντ Τέιμπλ»[46]:

«Οἱ ἐπιτυχίες τοῦ πεντάχρονου σχεδίου ἀποτελοῦν καταπληκτικό φαινόμενο. Τά ἐργοστάσια τραχτέρ τοῦ Χάρκοβου καί τοῦ Στάλινγκραντ, τό ἐργοστάσιο αὐτοκινήτων ΑΜΟ τῆς Μόσχας, τό ἐργοστάσιο αὐτοκινήτων τοῦ Νίζνι-Νόβγκοροντ, ὁ ὑδροηλεκτρικός σταθμός τοῦ Δνείπερου, τά τεράστια χαλυβουργεῖα τοῦ Μαγκνητογκόρσκ καί τοῦ Κουζνέτσκ, ὁλόκληρο δίχτυ μηχανοκατασκευαστικῶν καί χημικῶν ἐργοστασίων στά Οὐράλια, πού μετατρέπονται σέ σοβιετικό Ρούρ, ὅλες αὐτές καί ἄλλες βιομηχανικές ἐπιτυχίες σ' ὅλη τή χώρα μαρτυροῦν, ὅτι ὅποιες κι ἄν εἶναι οἱ δυσκολίες, ἡ σοβιετική βιομηχανία μεγαλώνει καί δυναμώνει σά φυτό πού ποτίζεται καλά... Τό πεντάχρονο σχέδιο ἔβαλε τίς βάσεις τῆς μελλοντικῆς ἀνάπτυξης καί δυνάμωσε ἐξαιρετικά τήν ἰσχή τῆς ΕΣΣΔ».

Κρίσεις τῆς ἀγγλικῆς ἀστικῆς ἐφημερίδας «Φινάνσιελ Τάιμς»:

«Οἱ ἐπιτυχίες, πού καταχτήθηκαν στή βιομηχανία μηχανοκατασκευῶν εἶναι ἀναμφισβήτητες. Ἡ ἐξύμνηση τῶν ἐπιτυχιῶν αὐτῶν στόν τύπο καί στούς λόγους δέν εἶναι καθόλου ἀβάσιμη. Δέν

πρέπει νά ξεχνᾶμε, ὅτι ἡ Ρωσία παρήγαγε προηγούμενα μονάχα πολύ ἁπλές μηχανές καί ἐργαλεῖα. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι καί τώρα οἱ ἀπόλυτοι ἀριθμοί εἰσαγωγῆς μηχανῶν κι ἐργαλείων αὐξάνουν. Ἡ ἀναλογία ὅμως τῶν εἰσαγόμενων μηχανῶν σέ σύγκριση μέ ἐκεῖνες πού παράγονται στήν ἴδια τήν ΕΣΣΔ, συνεχῶς μειώνεται. Σήμερα ἡ ΕΣΣΔ παράγει ὅλες τίς ἐγκαταστάσεις, τίς ἀναγκαῖες γιά τή μεταλλουργία καί τήν ἠλεκτροβιομηχανία της. Κατόρθωσε νά δημιουργήσει δική της βιομηχανία αὐτοκινήτων. Δημιούργησε βιομηχανία παραγωγῆς ἐργαλείων καί ὀργάνων, πού περιλαβαίνει ὅλη τήν κλίμακα ἀπ' τά πιό μικρά ὄργανα μεγάλης ἀκρίβειας ὥς τίς πιό βαριές πρέσες. Κι ὅσο γιά τίς γεωργικές μηχανές, ἡ ΕΣΣΔ δέν ἐξαρτᾶται πιά ἀπ' τίς εἰσαγωγές τοῦ ἐξωτερικοῦ. Παράλληλα ἡ Σοβιετική κυβέρνηση παίρνει μέτρα, ὥστε ἡ καθυστέρηση στήν παραγωγή κάρβουνου καί σίδηρου νά μήν ἐμποδίσει τήν πραγματοποίηση τοῦ πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι τά καινούργια τεράστια ἐργοστάσια πού οἰκοδομήθηκαν ἐξασφαλίζουν σημαντική αὔξηση τῆς παραγωγῆς τῆς βαριᾶς βιομηχανίας».

Κρίσεις τῆς αὐστριακῆς ἀστικῆς ἐφημερίδας «Νόιε Φράιε Πρέσσε»[47], στίς ἀρχές τοῦ 1932:

«Τό μπολσεβικισμό μπορεῖς νά τόν καταριέσαι, πρέπει ὅμως νά τόν γνωρίσεις. Τό πεντάχρονο εἶναι ἕνας καινούργιος κολοσσός, πού πρέπει ἀπαραίτητα νά παίρνεται ὑπόψη, τουλάχιστο στούς οἰκονομικούς ὑπολογισμούς».

Κρίσεις τοῦ ἄγγλου καπιταλιστῆ Χίμπσον Τζέρβι, προέδρου τῆς τράπεζας «Γιουνάιτεντ Ντομίνιον», τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1932:

«Θέλω νά διευκρινίσω, ὅτι δέν εἶμαι κομμουνιστής οὔτε μπολσεβίκος, εἶμαι δηλωμένος καπιταλιστής κι ἀτομικιστής... Ἡ Ρωσία τραβᾶ μπροστά, τή στιγμή πού πάρα πολλά ἀπ' τά ἐργοστάσιά μας ἀδρανοῦν καί περίπου 3 ἑκατομμύρια τοῦ λαοῦ μας ζητοῦν μέ ἀπόγνωση δουλειά. Τό πεντάχρονο τό εἰρωνεύονταν καί προφήτευαν τήν ἀποτυχία του. Μπορεῖτε ὅμως νά θεωρεῖτε ἀναμφισβήτητο ὅτι στίς συνθῆκες τοῦ πεντάχρονου σχεδίου ἔγιναν περισσότερα ἀπ' ὅ,τι προβλέπονταν... Σ' ὅλες τίς βιομηχανικές πόλεις πού ἐπισκέφτηκα, ξεφυτρώνουν καινούργιες συνοικίες, χτι-

σμένες μέ καθορισμένο σχέδιο, μέ πλατιούς δρόμους, στολισμένες μέ δέντρα καί πάρκα, μέ τά πιό μοντέρνα σπίτια, μέ σχολεῖα, νοσοκομεῖα, ἐργατικές λέσχες καί μέ τ' ἀπαραίτητα βρεφοκομεῖα καί παιδικούς σταθμούς, ὅπου φροντίζουν γιά τά παιδιά τῶν ἐργαζομένων μανάδων... Μήν προσπαθεῖτε νά ὑποτιμήσετε τά ρωσικά σχέδια καί μή γελιέστε μέ τήν ἐλπίδα ὅτι ἡ Σοβιετική κυβέρνηση μπορεῖ νά χρεωκοπήσει... Ἡ σημερινή Ρωσία εἶναι χώρα μέ ψυχή καί ἰδανικά. Ἡ Ρωσία εἶναι χώρα μέ καταπληχτική δραστηριότητα. Πιστεύω ὅτι οἱ ἐπιδιώξεις τῆς Ρωσίας εἶναι ὑγιεῖς... Ἴσως τό πιό σπουδαῖο εἶναι ὅτι ὅλη ἡ νεολαία καί οἱ ἐργάτες τῆς Ρωσίας ἔχουν ἕνα πράγμα πού δυστυχῶς λείπει σήμερα ἀπό τίς καπιταλιστικές χῶρες, δηλαδή τήν ἐλπίδα».

Κρίσεις τοῦ ἀμερικάνικου ἀστικοῦ περιοδικοῦ «Νέισιον»[48], τό Νοέμβρη τοῦ 1932:

«Τά τέσσερα χρόνια τοῦ πεντάχρονου σχεδίου φέραναν ἀληθινά θαυμαστές ἐπιτυχίες. Ἡ Σοβιετική Ἕνωση δούλεψε μέ ἔνταση πολεμικῆς περιόδου γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ δημιουργικοῦ καθήκοντος τῆς οἰκοδόμησης τῶν βάσεων τῆς νέας ζωῆς. Ἡ ὄψη τῆς χώρας ἀλλάζει τόσο, πού κυριολεχτικά γίνεται ἀγνώριστη... Αὐτό ἰσχύει γιά τή Μόσχα μέ τίς ἑκατοντάδες καινούργιους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους καί πάρκα, μέ τά νέα χτίριά της, μέ τά καινούργια προάστεια καί μέ τή ζώνη πού σχηματίζουν οἱ καινούργιες φάμπρικες στήν περιφέρειά της. Αὐτό ἰσχύει καί γιά τίς λιγότερο σημαντικές πόλεις. Νέες πόλεις ξεφύτρωσαν στίς στέπες καί στίς ἔρημες κι ὄχι λίγες, ἀλλά τουλάχιστο 50, μέ πληθυσμό ἀπό 50 ὥς 250 χιλιάδες κατοίκους. Ὅλες αὐτές ξεφύτρωσαν τά τελευταῖα τέσσερα χρόνια καί ἡ κάθε μιά ἀπ' αὐτές εἶναι κέντρο μιᾶς καινούργιας ἐπιχείρησης, ἤ σειρᾶς ἐπιχειρήσεων, πού χτίστηκαν γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ φυσικοῦ πλούτου. Ἑκατοντάδες καινούργιοι ἐπαρχιακοί ἠλεκτροσταθμοί καί ὁλόκληρη σειρά γίγαντες, σάν τό Ντνιεπροστρόι, δίνουν βαθμιαῖα σάρκα καί ὀστά στή διατύπωση τοῦ Λένιν: „Σοσιαλισμός ἴσον Σοβιετική ἐξουσία σύν ἐξηλεκτρισμός“... Ἡ Σοβιετική Ἕνωση ὀργάνωσε τή μαζική παραγωγή ἀτέλειωτου πλήθους εἰδῶν, πού ἡ Ρωσία ποτέ της προηγούμενα δέν παρήγαγε: τραχτέρ, κομπάιν, ἀνώτερης ποιότητας ἀτσάλι, συνθετικό καουτσούκ, ρουλεμάν, ἰσχυρά μοτέρ ντίζελ, τουρμπίνες τῶν 50 χιλ. κιλοβάτ,

τηλεφωνικές συσκευές, ἠλεκτρικές μηχανές γιά τήν ἐξορυχτική βιομηχανία, ἀεροπλάνα, αὐτοκίνητα, ποδήλατα καί ἀρκετές ἑκατοντάδες τύπους νέων μηχανῶν... Γιά πρώτη φορά στήν ἱστορία της ἡ Ρωσία παράγει ἀλουμίνιο, μαγνησίτη, ἀπατίτη, ἰώδιο, ποτάσα καί πολλά ἄλλα πολύτιμα προϊόντα. Ὁδηγητικά σημεῖα στίς σοβιετικές πεδιάδες δέν εἶναι πιά οἱ σταυροί καί οἱ τροῦλοι τῶν ἐκκλησιῶν, μά οἱ ἀποθῆκες σιτηρῶν οἱ ἐφοδιασμένες μέ μηχανικές ἐγκαταστάσεις καί οἱ πύργοι τῶν σιλό. Τά κολχόζ χτίζουν σπίτια, στάβλους καί χοιροστάσια. Ὁ ἠλεκτρισμός εἰσχωρεῖ στό χωριό· τό ραδιόφωνο καί οἱ ἐφημερίδες τό ἔχουν καταχτήσει. Οἱ ἐργάτες μαθαίνουν νά ἐργάζονται στίς πιό συγχρονισμένες μηχανές. Τά παιδιά τῶν ἀγροτῶν φκιάχνουν καί χρησιμοποιοῦν γεωργικές μηχανές, πού εἶναι πιό μεγάλες καί πιό σύνθετες ἀπ' ὅσες ἔχει δεῖ ποτέ της ἡ Ἀμερική. Ἡ Ρωσία ἀρχίζει νά „σκέφτεται μέ μηχανές“. Ἡ Ρωσία περνᾶ γρήγορα ἀπό τόν αἰώνα τοῦ ξύλου στόν αἰώνα τοῦ σίδερου, τοῦ ἀτσαλιοῦ, τοῦ μπετόν καί τῶν μοτέρ».

Κρίσεις τοῦ ἀγγλικοῦ «ἀριστεροῦ» ρεφορμιστικοῦ περιοδικοῦ «Φόρουορντ»[49], τό Σεπτέμβρη τοῦ 1932:

«Χτυπᾶ ἀμέσως στό μάτι ἡ τεράστια δουλιά, πού συντελεῖται στήν ΕΣΣΔ. Καινούργια ἐργοστάσια, καινούργια σχολεῖα, καινούργιοι κινηματογράφοι, καινούργιες λέσχες, καινούργια πελώρια σπίτια, παντοῦ καινούργιες οἰκοδομές. Πολλές ἀπ' αὐτές ἔχουν τελειώσει, ἄλλες εἶναι ἀκόμα στίς σκαλωσιές. Εἶναι δύσκολο νά διηγηθοῦμε στόν ἄγγλο ἀναγνώστη τί ἔγινε στά τελευταῖα δυό χρόνια καί τί γίνεται τώρα. Πρέπει νά τά δεῖ κανείς γιά νά τά πιστέψει. Οἱ ἐπιτυχίες πού εἴχαμε σημειώσει στή διάρκεια τοῦ πολέμου εἶναι ψευτοπράματα σέ σύγκριση μ' αὐτό πού γίνεται στήν ΕΣΣΔ. Οἱ ἀμερικάνοι παραδέχονται, πώς ἀκόμα καί στήν περίοδο τοῦ πιό ὁρμητικοῦ δημιουργικοῦ πυρετοῦ στίς δυτικές Πολιτεῖες, δέ γινόταν τίποτε πού νά μοιάζει μέ τή σημερινή πυρετώδικη δημιουργική δράση στήν ΕΣΣΔ. Στά τελευταῖα δυό χρόνια ἔγιναν στήν ΕΣΣΔ τόσες πολλές ἀλλαγές, πού δέν τολμᾶ κανείς νά φανταστεῖ τί θά γίνει σ' αὐτή τή χώρα ὕστερα ἀπό ἄλλα 10 χρόνια... Βγάλτε ἀπ' τό μυαλό σας τίς φανταστικές τρομαχτικές ἱστορίες πού διηγοῦνται οἱ ἀγγλικές ἐφημερίδες, πού τόσο ἐπίμονα καί

τόσο ἀνόητα ψεύδονται σέ βάρος τῆς ΕΣΣΔ. Βγάλτε ἐπίσης ἀπ' τό μυαλό σας ὅλη ἐκείνη τήν ἀμφίβολη ἀλήθεια καί τίς ἀμφίβολες ἐντυπώσεις πού προέρχονται ἀπό μή κατανόηση τῆς πραγματικότητας καί πού τίς διαδίδουν οἱ ἐρασιτέχνες διανοούμενοι πού βλέπουν συγκαταβατικά τήν ΕΣΣΔ μέσα ἀπ' τά γυαλιά τῆς μεσαίας τάξης, πού δέν ἔχουν ὅμως τήν παραμικρή ἰδέα γιά τό τί γίνεται ἐκεῖ... Ἡ ΕΣΣΔ οἰκοδομεῖ μιά καινούργια κοινωνία πάνω σέ ὑγιεῖς βάσεις. Γιά νά πραγματοποιήσεις τό σκοπό αὐτό πρέπει νά ριψοκινδυνέψεις, πρέπει νά δουλέψεις μ' ἐνθουσιασμό, μέ τέτια δραστηριότητα πού δέ γνώρισε ἀκόμα ὥς τά σήμερα ὁ κόσμος, πρέπει νά παλαίψεις μέ τίς τεράστιες δυσκολίες, πού εἶναι ἀναπόφευχτες ὅταν προσπαθεῖς νά οἰκοδομήσεις τό σοσιαλισμό σέ μιά ἀπέραντη χώρα, ἀπομονωμένη ἀπ' τόν ὑπόλοιπο κόσμο. Ὅταν ὅμως ἐπισκέφτηκα τή χώρα αὐτή γιά δεύτερη φορά μέσα σέ δυό χρόνια, σχημάτισα τήν ἐντύπωση ὅτι τραβάει στό δρόμο τῆς σταθερῆς προόδου, σχεδιάζει, δημιουργεῖ καί χτίζει, κι ὅλα αὐτά σέ τέτια κλίμακα, πού ἀποτελοῦν ξεκάθαρη πρόκληση γιά τόν ἐχθρικό καπιταλιστικό κόσμο».

Τέτια εἶναι ἡ ἀσυμφωνία γνωμῶν καί ἡ διάσταση στό στρατόπεδο τῶν ἀστικῶν κύκλων ἀπ' τούς ὁποίους ἄλλοι εἶναι ὑπέρ τῆς συντριβῆς τῆς ΕΣΣΔ μέ τό δῆθεν ἀποτυχημένο πεντάχρονο σχέδιό της, καί ἄλλοι, ὅπως φαίνεται, εἶναι ὑπέρ τῆς ἐμπορικῆς συνεργασίας μέ τήν ΕΣΣΔ, ὑπολογίζοντας ὁλοφάνερα ὅτι ἀπ' τίς ἐπιτυχίες τοῦ πεντάχρονου σχεδίου θά μπορέσουν νά ἀποκομίσουν κάποιο κέρδος.

Διαφορετικά μπαίνει τό ζήτημα τῆς στάσης τῆς ἐργατικῆς τάξης τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν ἀπέναντι στό πεντάχρονο, ἀπέναντι στίς ἐπιτυχίες τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης στήν ΕΣΣΔ. Θά μπορούσαμε νά περιοριστοῦμε ἐδῶ ν' ἀναφέρουμε τή γνώμη μιᾶς ἀπ' τίς πολυάριθμες ἐργατικές ἀντιπροσωπεῖες, πού ἐπισκέφτονται κάθε χρόνο τήν ΕΣΣΔ, λογουχάρη τῆς βελγικῆς ἐργατικῆς ἀντιπροσωπείας. Ἡ γνώμη αὐτή εἶναι χαρακτηριστική γιά ὅλες χωρίς ἐξαίρεση τίς ἐργατικές ἀντιπροσωπεῖες, ἀνεξάρτητα ἄν πρόκειται γιά ἀγγλικές ἤ γαλλικές, γιά γερμανικές ἤ ἀμερικάνικες ἤ γιά ἀντιπροσωπεῖες ἄλλων χωρῶν. Ἀκοῦστε την:

«Εἴμαστε γεμάτοι θαυμασμό γιά τήν τεράστια οἰκοδόμηση πού παρατηρήσαμε στή διάρκεια τοῦ ταξιδιοῦ μας. Στή Μόσχα, ὅπως καί στή Μακέγεφκα, στή Γκορλόφκα, στό Χάρκοβο καί στό Λένινγκραντ μπορέσαμε νά διαπιστώσουμε μέ πόσο ἐνθουσιασμό δουλεύουν ἐκεῖ. Ὅλες οἱ μηχανές εἶναι νεότατης κατασκευῆς. Στά ἐργοστάσια ὑπάρχει καθαριότητα, καλός ἀερισμός καί φῶς. Εἴδαμε πῶς παρέχεται στήν ΕΣΣΔ ἡ ἰατρική καί νοσοκομειακή περίθαλψη στούς ἐργάτες. Οἱ ἐργατικές κατοικίες εἶναι χτισμένες κοντά στά ἐργοστάσια. Στίς ἐργατουπόλεις ἔχουν ὀργανωθεῖ σχολεῖα καί βρεφικοί σταθμοί. Τά παιδιά περιβάλλονται μέ τήν πιό στοργική φροντίδα. Μπορέσαμε νά δοῦμε τή διαφορά πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στά παλιά καί τά νεόχτιστα ἐργοστάσια, ἀνάμεσα στίς παλιές καί τίς καινούργιες κατοικίες. Ὅλα ὅσα εἴδαμε μᾶς ἔδωσαν μιά ξεκάθαρη ἰδέα γιά τήν τεράστια δύναμη τῶν ἐργαζομένων, πού οἰκοδομοῦν τήν καινούργια κοινωνία μέ τήν καθοδήγηση τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος. Στήν ΕΣΣΔ παρατηρήσαμε μεγάλη πολιτιστική ἄνοδο, τή στιγμή πού στίς ἄλλες χῶρες βασιλεύει ἡ κατάπτωση σ' ὅλους τούς τομεῖς, βασιλεύει ἡ ἀνεργία. Μπορέσαμε νά δοῦμε τί τρομερές δυσκολίες συναντοῦν οἱ σοβιετικοί ἐργαζόμενοι στό δρόμο τους. Γι' αὐτό καί καταλαβαίνουμε ἀκόμα περισσότερο τήν περηφάνεια μέ τήν ὁποία μᾶς δείχνουν τίς νίκες τους. Ἔχουμε τήν πεποίθηση ὅτι θά ὑπερνικήσουν ὅλα τά ἐμπόδια».

Νά ποιά εἶναι ἡ διεθνής σημασία τοῦ πεντάχρονου. Ἄρκεσε οἰκοδομητική δουλειά μόλις 2—3 χρόνων, ἄρκεσε νά δείξουμε τίς πρῶτες ἐπιτυχίες τοῦ πεντάχρονου, γιά νά διασπαστεῖ ὅλος ὁ κόσμος σέ δυό στρατόπεδα, στό στρατόπεδο τῶν ἀνθρώπων πού γαυγίζουν ἀσταμάτητα ἐνάντιά μας καί στό στρατόπεδο τῶν ἀνθρώπων πού μένουν ἔκπληκτοι ἀπ' τίς ἐπιτυχίες τοῦ πεντάχρονου, χωρίς νά μιλήσω γιά τήν ὕπαρξη καί τό δυνάμωμα τοῦ δικοῦ μας στρατόπεδου σ' ὅλο τόν κόσμο: τοῦ στρατόπε-

δου τῆς ἐργατικῆς τάξης τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, πού χαίρεται γιά τίς ἐπιτυχίες τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς ΕΣΣΔ καί εἶναι ἕτοιμο νά τήν ὑποστηρίξει πρός τρόμο τῆς ἀστικῆς τάξης ὅλου τοῦ κόσμου.

Τί σημαίνει αὐτό;

Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ διεθνής σημασία τοῦ πεντάχρονου, ἡ διεθνής σημασία τῶν ἐπιτυχιῶν καί τῶν κατακτήσεών του εἶναι ἔξω ἀπό κάθε ἀμφιβολία.

Αὐτό σημαίνει ὅτι οἱ καπιταλιστικές χῶρες ἐγκυμονοῦν τήν προλεταριακή ἐπανάσταση καί ἀκριβῶς ἐπειδή ἐγκυμονοῦν τήν προλεταριακή ἐπανάσταση, ἡ ἀστική τάξη θάθελε νά ἀντλήσει ἀπ' τίς ἀποτυχίες τοῦ πεντάχρονου ἕνα νέο ἐπιχείρημα ἐνάντια στήν ἐπανάσταση, ἐνῶ τό προλεταριάτο, ἀντίθετα, προσπαθεῖ νά ἀντλήσει καί πραγματικά ἀντλεῖ ἀπ' τίς ἐπιτυχίες τοῦ πεντάχρονου ἕνα νέο ἐπιχείρημα ὑπέρ τῆς ἐπανάστασης καί κατά τῆς ἀστικῆς τάξης ὅλου τοῦ κόσμου.

Οἱ ἐπιτυχίες τοῦ πεντάχρονου κινητοποιοῦν τίς ἐπαναστατικές δυνάμεις τῆς ἐργατικῆς τάξης ὅλων τῶν χωρῶν ἐνάντια στόν καπιταλισμό, αὐτό εἶναι ἀδιαφιλονίκητο γεγονός.

Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ἡ διεθνής ἐπαναστατική σημασία τοῦ πεντάχρονου εἶναι πραγματικά ἀπροσμέτρητη.

Γι' αὐτό πρέπει μέ μεγαλύτερη ἀκόμα προσοχή νά ἀντικρύζουμε τό ζήτημα τοῦ πεντάχρονου, τοῦ περιεχόμενου τοῦ πεντάχρονου καί τῶν βασικῶν καθηκόντων του.

Γι' αὐτό πρέπει μέ μεγαλύτερη ἀκόμα προσοχή νά ἀναλύσουμε τά ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου, τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐκπλήρωσης καί τῆς ἐφαρμογῆς στήν πράξη τοῦ πεντάχρονου σχεδίου.

II

ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ

Ἄς περάσουμε στήν οὐσία τοῦ πεντάχρονου σχεδίου.

Τί εἶναι τό πεντάχρονο σχέδιο;

Ποιό ἦταν τό βασικό καθῆκον τοῦ πεντάχρονου σχεδίου;

Τό βασικό καθῆκον τοῦ πεντάχρονου ἦταν νά μεταφέρει τή χώρα μας, μέ τήν καθυστερημένη καί μερικές φορές μεσαιωνική τεχνική της, στήν τροχιά τῆς καινούργιας, σύγχρονης τεχνικῆς.

Τό βασικό καθῆκον τοῦ πεντάχρονου ἦταν νά μετατρέψει τήν ΕΣΣΔ ἀπό χώρα ἀγροτική κι ἀνίσχυρη, ἐξαρτημένη ἀπ' τίς ἰδιοτροπίες τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, σέ χώρα βιομηχανική καί ἰσχυρή, τελείως αὐτοτελῆ κι ἀνεξάρτητη ἀπ' τίς ἰδιοτροπίες τοῦ παγκόσμιου καπιταλισμοῦ.

Τό βασικό καθῆκον τοῦ πεντάχρονου ἦταν μετατρέποντας τήν ΕΣΣΔ σέ βιομηχανική χώρα, νά ἐκτοπίσει ὁλοκληρωτικά τά καπιταλιστικά στοιχεῖα, νά εὐρύνει τό μέτωπο τῶν σοσιαλιστικῶν μορφῶν οἰκονομίας καί νά δημιουργήσει τήν οἰκονομική βάση γιά τήν ἐξάλειψη τῶν τάξεων στήν ΕΣΣΔ, γιά τήν οἰκοδόμηση τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας.

Τό βασικό καθῆκον τοῦ πεντάχρονου ἦταν νά δημιουργήσει στή χώρα μας τέτια βιομηχανία, πού νἄναι ἱκανή νά ἐπανεξοπλίσει καί ν' ἀναδιοργανώσει, στή βάση τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὄχι μονάχα τή βιομηχανία στό σύνολό της, μά καί τίς μεταφορές καί τήν ἀγροτική οἰκονομία.

Τό βασικό καθῆκον τοῦ πεντάχρονου ἦταν νά μεταφέρει τή μικρή καί κομματιασμένη ἀγροτική οἰκονομία στήν τροχιά τῆς μεγάλης συλλογικῆς οἰκονομίας, νά ἐξασφαλί-

σει έτσι τήν οικονομική βάση τοΰ σοσιαλισμοΰ στό χωριό καί νά εξαλείψει μ' αυτό τόν τρόπο τή δυνατότητα παλινόρθωσης τοΰ καπιταλισμοΰ στήν ΕΣΣΔ.

Τέλος, τό καθήκον τοΰ πεντάχρονου σχεδίου ήταν νά δημιουργήσει στή χώρα μας όλες τίς απαραίτητες τεχνικές καί οικονομικές προϋποθέσεις γιά ένα όσο τό δυνατό μεγαλύτερο ανέβασμα τής αμυντικής ικανότητας τής χώρας, πού δίνει τή δυνατότητα νά οργανώσουμε τήν αποφασιστική απόκρουση κάθε απόπειρας στρατιωτικής επέμβασης απ' έξω, κάθε απόπειρας στρατιωτικής επίθεσης απ' έξω.

Τί υπαγόρευε τό βασικό αυτό καθήκον τοΰ πεντάχρονου, τί τό αιτιολογούσε;

Ή ανάγκη εξάλειψης τής τεχνικο-οικονομικής καθυστέρησης τής Σοβιετικής Ένωσης, πού τήν καταδίκαζε σέ μιά όχι αξιοζήλευτη ύπαρξη, ή ανάγκη δημιουργίας στή χώρα τέτιων προϋποθέσεων, πού θά τής έδιναν τή δυνατότητα όχι μονάχα νά φτάσει, μά μέ τόν καιρό καί νά ξεπεράσει από τεχνικο-οικονομική άποψη τίς προχωρημένες καπιταλιστικές χώρες.

Ή σκέψη ότι ή Σοβιετική εξουσία δέν μπορεί νά κρατηθεί πολύ πάνω στή βάση μιάς καθυστερημένης βιομηχανίας, ότι μονάχα μιά σύγχρονη μεγάλη βιομηχανία, πού όχι μόνο δέ θά υστερεί από τή βιομηχανία τών καπιταλιστικών χωρών, μά πού μέ τόν καιρό θά μπορεί καί νά τήν ξεπεράσει—μπορεί νά χρησιμεύσει σάν πραγματικό καί σίγουρο θεμέλιο τής Σοβιετικής εξουσίας.

Ή σκέψη ότι ή Σοβιετική εξουσία δέν μπορεί νά στηρίζεται γιά πολύν καιρό πάνω σέ δυό αντιτιθέμενες βάσεις, στή μεγάλη σοσιαλιστική βιομηχανία, πού *εκμηδενίζει* τά καπιταλιστικά στοιχεία καί στό μικρό ατομικό αγροτικό νοικοκυριό, πού *γεννά* τά καπιταλιστικά στοιχεία.

Ή σκέψη ότι όσο ή αγροτική οικονομία δέ θάχει τοποθετηθεί στή βάση τής μεγάλης παραγωγής, όσο τά μικρά αγροτικά νοικοκυριά δέ θάχουν συνενωθεί σέ μεγάλα συλλογικά νοικοκυριά, ό κίνδυνος παλινόρθωσης τοΰ καπιταλισμοΰ στήν ΕΣΣΔ είναι ό πιό ρεαλιστικός κίνδυνος απ' όλους τούς πιθανούς κινδύνους.

Ό Λένιν έλεγε:

«Ή επανάσταση είχε σάν αποτέλεσμα μέσα σέ μερικούς μήνες ή Ρωσία ώς πρός τό *πολιτικό* της καθεστώς, νά φτάσει τίς προχωρημένες χώρες.

Αυτό όμως είναι λίγο. Ό πόλεμος είναι αδυσώπητος, βάζει τό ζήτημα μέ αμείλιχτη οξύτητα: ή θά φτάσουμε τίς προχωρημένες χώρες καί θά τίς ξεπεράσουμε *καί οικονομικά* ή θά χαθούμε... Ή θά τραβήξουμε ολοταχώς μπροστά ή θά χαθούμε. Έτσι βάζει τό ζήτημα ή ιστορία» (βλ. τόμ. XXI, σελ. 191[50]).

Ό Λένιν έλεγε:

«Όσο θά ζούμε σέ μικροαγροτική χώρα, στή Ρωσία θά υπάρχει πιό σταθερή οικονομική βάση γιά τόν καπιταλισμό, παρά γιά τόν κομμουνισμό. Αυτό είναι απαραίτητο νά τό θυμόμαστε. Ό καθένας πού μελέτησε προσεχτικά τή ζωή τοΰ χωριοΰ, σέ σύγκριση μέ τή ζωή τής πόλης, ξέρει πώς δέν ξεριζώσαμε τίς ρίζες τοΰ καπιταλισμοΰ καί δέν υποσκάψαμε τό θεμέλιο, τή βάση τοΰ εσωτερικοΰ εχθροΰ. Ό εχθρός κρατιέται πάνω στό μικρό νοικοκυριό καί γιά νά υποσκάψουμε τά θεμέλιά του υπάρχει ένα μόνο μέσο: νά μεταφέρουμε τήν οικονομία τής χώρας, μαζί καί τή γεωργία, πάνω σέ νέα τεχνική βάση, στήν τεχνική βάση τής σύγχρονης μεγάλης παραγωγής... Μονάχα όταν θάχει εξηλεκτρισθεί ή χώρα, όταν ή βιομηχανία, ή αγροτική οικονομία καί οί μεταφορές θάχουν στηριχθεί πάνω στήν τεχνική βάση τής σύγχρονης μεγάλης βιομηχανίας, μονάχα τότε θά νικήσουμε οριστικά» (βλ. τόμ. XXVI, σελ. 46—47[51]).

Ακριβώς αυτές οί θέσεις αποτέλεσαν τή βάση τών σκέψεων πού οδήγησαν τό κόμμα στήν κατάστρωση τοΰ πεντάχρονου σχεδίου, στόν καθορισμό τοΰ βασικοΰ καθήκοντος τοΰ πεντάχρονου σχεδίου.

Έτσι έχει τό ζήτημα μέ τό βασικό καθῆκον τοῦ πενταχρόνου.

Ἡ πραγματοποίηση ὅμως ἑνός τέτιου μεγαλειώδικου σχεδίου δέν μπορεῖ ν' ἀρχίσει χωρίς τάξη, ὅπως τύχει. Γιά νά πραγματοποιήσεις ἕνα τέτιο σχέδιο, πρέπει πρίν ἀπ' ὅλα νά βρεῖς τό βασικό κρίκο τοῦ σχεδίου, γιατί μόνο ὅταν θά βρεῖς τό βασικό κρίκο καί πιαστεῖς ἀπ' αὐτόν, μπορεῖς νά τραβήξεις ὅλους τούς ὑπόλοιπους κρίκους τοῦ σχεδίου.

Ποιός ἦταν ὁ βασικός κρίκος τοῦ πεντάχρονου σχεδίου;

Ὁ βασικός κρίκος τοῦ πεντάχρονου σχεδίου ἦταν ἡ βαριά βιομηχανία μέ βασικό της πυρήνα τίς μηχανοκατασκευές. Γιατί μονάχα ἡ βαριά βιομηχανία εἶναι σέ θέση ν' ἀνασυγκροτήσει καί νά στήσει στά πόδια τους καί τή βιομηχανία στό σύνολό της καί τίς μεταφορές καί τήν ἀγροτική οἰκονομία. Ἀπ' αὐτήν ἀκριβῶς ἔπρεπε ν' ἀρχίσει ἡ πραγματοποίηση τοῦ πεντάχρονου. Ὥστε, ἡ ἀνόρθωση τῆς βαριᾶς βιομηχανίας ἔπρεπε νά ἀποτελέσει τή βάση τῆς πραγματοποίησης τοῦ πεντάχρονου σχεδίου.

Ἔχουμε ὑποδείξεις τοῦ Λένιν καί σ' αὐτό τό ζήτημα:

«Σωτηρία γιά τή Ρωσία δέν εἶναι μόνο μιά καλή σοδιά στήν ἀγροτική οἰκονομία—αὐτό εἶναι ἀκόμα λίγο—καί δέν εἶναι μόνο ἡ καλή κατάσταση τῆς ἐλαφριᾶς βιομηχανίας, πού προμηθεύει στήν ἀγροτιά τά εἴδη κατανάλωσης—κι αὐτό εἶναι ἀκόμα λίγο—μᾶς εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητη καί ἡ βαριά βιομηχανία... Χωρίς νά σώσουμε τή βαριά βιομηχανία, χωρίς νά τήν ἀνορθώσουμε, δέ θά μπορέσουμε νά χτίσουμε καμιά βιομηχανία, καί χωρίς βιομηχανία θά χαθοῦμε γενικά σάν ἀνεξάρτητη χώρα... Ἡ βαριά βιομηχανία ἔχει ἀνάγκη ἀπό κρατικές ἐπιχορηγήσεις. Ἄν δέν τίς βροῦμε θά χαθοῦμε σάν πολιτισμένο κράτος, ἀφήνω πιά σάν κράτος σοσιαλιστικό» (βλ. τόμ. XXVII, σελ. 349[52]).

Ἡ ἀνόρθωση καί ἡ ἀνάπτυξη ὅμως τῆς βαριᾶς βιομηχανίας, ἰδιαίτερα σέ μιά τόσο καθυστερημένη καί φτωχή χώρα, ὅπως ἦταν ἡ χώρα μας στίς ἀρχές τοῦ πεντάχρονου, εἶναι τό πιό δύσκολο πράγμα, γιατί ἡ βαριά βιομηχανία ἀπαιτεῖ, ὅπως εἶναι γνωστό, τεράστια χρηματικά ἔξοδα καί ἕνα ὁρισμένο ἐλάχιστο ὅριο ἔμπειρων τεχνικῶν στελεχῶν πού χωρίς αὐτά, μιλώντας γενικά, εἶναι ἀδύνατη ἡ ἀνόρθωση τῆς βαριᾶς βιομηχανίας. Τόξερε αὐτό τό πράγμα τό κόμμα καί τό ὑπολόγιζε; Μάλιστα, τόξερε. Κι ὄχι μονάχα τόξερε, μά καί τό δήλωνε ἀνοιχτά. Τό κόμμα ἤξερε πῶς οἰκοδομήθηκε ἡ βαριά βιομηχανία στήν Ἀγγλία, στή Γερμανία, στήν Ἀμερική. Ἤξερε ὅτι ἡ βαριά βιομηχανία εἶχε οἰκοδομηθεῖ στίς χῶρες αὐτές εἴτε μέ μεγάλα δάνεια, εἴτε μέ τήν καταλήστευση ἄλλων χωρῶν, εἴτε ταυτόχρονα καί μέ τόν ἕνα καί μέ τόν ἄλλο τρόπο. Τό κόμμα ἤξερε ὅτι οἱ δρόμοι αὐτοί ἦταν κλειστοί γιά τή χώρα μας. Σέ τί ὑπολόγιζε λοιπόν; Ὑπολόγιζε στίς ἴδιες τίς δυνάμεις τῆς χώρας μας. Ὑπολόγιζε στό γεγονός, ὅτι ἔχοντας τή Σοβιετική ἐξουσία καί στηριζόμενοι στήν ἐθνικοποίηση τῆς γῆς, τῆς βιομηχανίας, τῶν μεταφορῶν, τῶν τραπεζῶν καί τοῦ ἐμπορίου, μποροῦμε νά ἐφαρμόσουμε ἕνα αὐστηρότατο καθεστώς οἰκονομιῶν, γιά νά συσσωρεύσουμε ἀρκετά χρήματα, ἀπαραίτητα γιά τήν ἀνόρθωση καί τήν ἀνάπτυξη τῆς βαριᾶς βιομηχανίας. Τό κόμμα ἔλεγε ἀνοιχτά ὅτι ἡ δουλιά αὐτή θά ἀπαιτήσει σοβαρές θυσίες καί ὅτι θά πρέπει νά κάνουμε τίς θυσίες αὐτές ἀνεπιφύλαχτα καί συνειδητά, ἄν θέλουμε νά πετύχουμε τό σκοπό. Τό κόμμα ὑπολόγιζε νά πραγματοποιήσει αὐτό τό ἔργο μέ τίς ἐσωτερικές δυνάμεις τῆς χώρας μας, χωρίς ἐξωτερικές ὑποδουλωτικές πιστώσεις καί δάνεια.

Νά τί ἔλεγε ὁ Λένιν γι' αὐτό τό ζήτημα:

«Πρέπει νά προσπαθήσουμε νά οἰκοδομήσουμε ἕνα κράτος, ὅπου οἱ ἐργάτες νά διατηροῦν τήν καθοδήγηση τῶν ἀγροτῶν, νά

διατηρούν τήν έμπιστοσύνη τών άγροτών καί όπου, κάνοντας τίς πιό μεγάλες οίκονομίες, νά έξαφανίσουν άπό τίς κοινωνικές τους σχέσεις κάθε ίχνος όποιασδήποτε περιττής δαπάνης.

Πρέπει νά πραγματοποιήσουμε στόν κρατικό μας μηχανισμό τό άνώτατο δυνατό όριο οίκονομιών. Πρέπει νά έξαλείψουμε άπ' αύτόν κάθε ίχνος περιττών δαπανών, πού τόσο πολλές του άπόμειναν άπ' τήν τσαρική Ρωσία καί τό γραφειοκρατικό-καπιταλιστικό της μηχανισμό.

Δέ θάναι τότε αύτό ένα βασίλειο όπου θά έπικρατεί τό πνεύμα τής χωριάτικης στενότητας;

"Οχι. "Αν διατηρήσουμε τήν καθοδήγηση τής άγροτιάς άπό τήν έργατική τάξη θάχουμε τή δυνατότητα, κάνοντας όλο καί πιό μεγάλες οίκονομίες στή διαχείριση τής οίκονομίας τού κράτους μας, νά πετύχουμε κάθε ποσό, καί τό πιό μικρό πού έξοικονομούμε, νά τό διαθέτουμε γιά τήν άνάπτυξη τής μεγάλης μηχανικής βιομηχανίας μας, γιά τήν άνάπτυξη τού έξηλεκτρισμού, τής έξόρυξης τύρφης μέ ύδραυλικό τρόπο, γιά τήν άποπεράτωση τού Βολχοφστρόι κλπ.

Αύτού καί μόνο αύτού βρίσκεται ή έλπίδα μας. Μόνο τότε θάμαστε σέ θέση, γιά νά χρησιμοποιήσουμε μιά μεταφορική έκφραση, ν' άλλάξουμε άλογο, δηλαδή ν' άφήσουμε τό ψωράλογο τού χωριάτη, τού μουζίκου, τό άλογο τών οίκονομιών πού προβλέπονται γιά μιά καταστραμμένη άγροτική χώρα, καί νά καθήσουμε στό άλογο πού τό άναζητά καί δέν μπορεί νά μήν τό άναζητά γιά τόν έαυτό του τό προλεταριάτο, στό άλογο τής μεγάλης μηχανικής βιομηχανίας, τού έξηλεκτρισμού, τού Βολχοφστρόι κλπ.» (βλ. τόμ. XXVII, σελ. 417[53]).

Νά άλλάξουμε τό ψωράλογο τού μουζίκου μέ τό άλογο τής μεγάλης μηχανικής βιομηχανίας—νά ποιό σκοπό έπιδίωκε τό κόμμα, όταν κατάστρωνε τό πεντάχρονο σχέδιο καί πάλαιβε γιά τήν πραγματοποίησή του.

Νά έφαρμόσουμε ένα αύστηρότατο καθεστώς οίκονομιών καί νά συσσωρεύσουμε τά μέσα, τά άναγκαία γιά τή χρηματοδότηση τής έκβιομηχάνισης τής χώρας μας—νά ποιό δρόμο έπρεπε ν' άκολουθήσουμε γιά νά πετύχουμε τή δημιουργία βαριάς βιομηχανίας καί τήν πραγματοποίηση τού πεντάχρονου σχεδίου.

Τολμηρό καθήκον; Δύσκολος δρόμος; Μά γι' αύτό άκριβώς καί τό κόμμα μας λέγεται λενινιστικό κόμμα, γιατί δέν έχει τό δικαίωμα νά φοβάται τίς δυσκολίες.

Κάτι περισσότερο. Ή πεποίθηση τού κόμματος ότι είναι πραγματοποιήσιμο τό πεντάχρονο καί ή πίστη στίς δυνάμεις τής έργατικής τάξης ήταν τόσο δυνατές, πού τό κόμμα έκρινε ότι μπορεί νά βάλει στόν έαυτό του τό καθήκον νά πραγματοποιήσει αύτό τό δύσκολο έργο όχι μέσα σέ πέντε χρόνια, όπως άπαιτούσε τό πεντάχρονο σχέδιο, άλλά σέ τέσσερα χρόνια, γιά τήν άκρίβεια σέ τέσσερα χρόνια καί τρεις μήνες, άν προσθέσουμε τό ειδικό τρίμηνο.

'Ακριβώς πάνω σ' αύτή τή βάση γεννήθηκε τό περίφημο σύνθημα: «Τό πεντάχρονο σέ τέσσερα χρόνια».

Καί τί έγινε;

Τά γεγονότα έδειξαν άργότερα ότι τό κόμμα είχε δίκιο.

Τά γεγονότα έδειξαν ότι χωρίς αύτή τήν τόλμη καί τήν πίστη στίς δυνάμεις τής έργατικής τάξης, τό κόμμα δέ θά μπορούσε νά καταχτήσει έκείνη τή νίκη, γιά τήν όποία περηφανευόμαστε τώρα μέ τό δίκιο μας.

III

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΟΥ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

"Ας περάσουμε τώρα στ' άποτελέσματα τής έκπλήρωσης τού πεντάχρονου σχεδίου.

Ποιά είναι τ' άποτελέσματα τού πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια στόν τομέα τής βιομηχανίας;

Νικήσαμε σ' αύτό τόν τομέα;

Ναί, νικήσαμε. Κι ὄχι μονάχα νικήσαμε, μά κάναμε περισσότερα ἀπ' ὅσα περιμέναμε καί μεῖς οἱ ἴδιοι, ἀπ' ὅσα μποροῦσαν νά περιμένουν καί οἱ πιό εὐφάνταστοι στό κόμμα μας. Αὐτό δέν τό ἀρνοῦνται τώρα οὔτε οἱ ἐχθροί μας. Κι ἀκόμα λιγότερο μποροῦν νά τό ἀρνηθοῦν οἱ φίλοι μας.

Δέν ὑπῆρχε μαύρη μεταλλουργία, βάση τῆς ἐκβιομηχάνισης τῆς χώρας. Τώρα ὑπάρχει.

Δέν ὑπῆρχε βιομηχανία τρακτέρ. Τώρα ὑπάρχει.

Δέν ὑπῆρχε βιομηχανία αὐτοκινήτων. Τώρα ὑπάρχει.

Δέν ὑπῆρχε βιομηχανία κατασκευῆς ἐργαλειομηχανῶν. Τώρα ὑπάρχει.

Δέν ὑπῆρχε σοβαρή καί συγχρονισμένη χημική βιομηχανία. Τώρα ὑπάρχει.

Δέν ὑπῆρχε πραγματική καί σοβαρή βιομηχανία παραγωγῆς συγχρονισμένων γεωργικῶν μηχανῶν. Τώρα ὑπάρχει.

Δέν ὑπῆρχε βιομηχανία ἀεροπλάνων. Τώρα ὑπάρχει.

Στήν παραγωγή ἠλεκτρενέργειας κατείχαμε τήν τελευταία θέση. Τώρα προωθηθήκαμε σέ μιά ἀπ' τίς πρῶτες θέσεις.

Στήν παραγωγή ὑποπροϊόντων πετρελαίου καί στήν ἐξόρυξη κάρβουνου κατείχαμε τήν τελευταία θέση. Τώρα προωθηθήκαμε σέ μιά ἀπ' τίς πρῶτες θέσεις.

Εἴχαμε μιά μονάχα ἀνθρακο-μεταλλουργική βάση στήν Οὐκρανία, πού μ' αὐτή δύσκολα τά βγάζαμε πέρα. Κατορθώσαμε ὄχι μονάχα ν' ἀνεβάσουμε τή βάση αὐτή, μά καί νά δημιουργήσουμε νέα ἀνθρακο-μεταλλουργική βάση στήν Ἀνατολή, πού εἶναι τό καμάρι τῆς χώρας μας.

Εἴχαμε μιά μονάχα βάση ὑφαντουργικῆς βιομηχανίας στίς βόρειες περιοχές τῆς χώρας μας. Κατορθώσαμε ὥστε στό πιό σύντομο χρονικό διάστημα νάχουμε δυό νέες βάσεις

ὑφαντουργικῆς βιομηχανίας, μιά στήν Κεντρική Ἀσία καί μιά στή Δυτική Σιβηρία.

Κι ὄχι μόνο δημιουργήσαμε αὐτούς τούς καινούργιους τεράστιους κλάδους τῆς βιομηχανίας, μά τούς δημιουργήσαμε σέ τέτια κλίμακα καί σέ τέτιες διαστάσεις, πού μπροστά τους ὠχριοῦν οἱ κλίμακες καί οἱ διαστάσεις τῆς εὐρωπαϊκῆς βιομηχανίας.

Ὅλα αὐτά εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα νά ἐκτοπιστοῦν ὁριστικά κι ἀμετάκλητα τά καπιταλιστικά στοιχεῖα ἀπ' τή βιομηχανία, καί ἡ σοσιαλιστική βιομηχανία νά γίνει ἡ μοναδική μορφή βιομηχανίας στήν ΕΣΣΔ.

Ὅλα αὐτά εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα ἡ χώρα μας ἀπό χώρα ἀγροτική, νά μετατραπεῖ σέ χώρα βιομηχανική, γιατί τό εἰδικό βάρος τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς σέ σχέση μέ τήν ἀγροτική ἀνέβηκε ἀπό 48% πού ἦταν στήν ἀρχή τοῦ πεντάχρονου (1928), σέ 70% στά τέλη τοῦ τέταρτου χρόνου τοῦ πεντάχρονου (1932).

Ὅλα αὐτά εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα νά μπορέσουμε νά ἐκπληρώσουμε στά τέλη τοῦ τέταρτου χρόνου τοῦ πεντάχρονου κατά 93,7% τό πρόγραμμα τῆς γενικῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, πού ἦταν ὑπολογισμένο γιά πέντε χρόνια, ἀνεβάζοντας τόν ὄγκο τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς σέ σύγκριση μέ τό προπολεμικό ἐπίπεδο πάνω ἀπό τρεῖς φορές καί σέ σύγκριση μέ τό ἐπίπεδο τοῦ 1928 πάνω ἀπό δυό φορές. Κι ὅσο γιά τό παραγωγικό πρόγραμμα τῆς βαριᾶς βιομηχανίας, ἐκπληρώσαμε τό πεντάχρονο σχέδιο κατά 108%.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι δέν ἐκπληρώσαμε τό γενικό πρόγραμμα τοῦ πεντάχρονου κατά 6%. Αὐτό ὅμως ἐξηγεῖται μέ τό γεγονός ὅτι λόγω τῆς ἄρνησης τῶν γειτονικῶν χωρῶν νά ὑπογράψουν μαζί μας σύμφωνα μή ἐπίθεσης καί λόγω τῶν περιπλοκῶν στήν Ἄπω Ἀνατολή[84], ὑποχρεω-

θήκαμε νά μετατρέψουμε βιαστικά μιά σειρά έργοστάσια σέ πολεμικά γιά τήν παραγωγή σύγχρονων άμυντικών δπλων μέ σκοπό τήν ένίσχυση τῆς ἄμυνας. Ἡ μετατροπή δμως αὐτή, ἐπειδή χρειάστηκε νά περάσουν τά ἐργοστάσια αὐτά κάποια περίοδο προετοιμασίας, εἶχε σά συνέπεια νά διακόψουν τήν παραγωγή προϊόντων γιά ἕνα διάστημα τεσσάρων μηνῶν, πράγμα πού δέν μποροῦσε νά μήν ἔχει τήν ἐπίδρασή του στήν ἐκπλήρωση τοῦ γενικοῦ προγράμματος παραγωγῆς τοῦ πεντάχρονου σχεδίου, στή διάρκεια τοῦ 1932. Αὐτό εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά συμπληρώσουμε ὁλοκληρωτικά τά κενά πού ὑπῆρχαν στόν τομέα τῆς ἀμυντικῆς ἱκανότητας τῆς χώρας μας. Δέν μποροῦσε δμως νά μήν ἐπιδράσει ἀρνητικά στήν ἐκπλήρωση τοῦ προγράμματος παραγωγῆς τοῦ πεντάχρονου σχεδίου. Δέ χωρεῖ καμιά ἀμφιβολία δτι χωρίς αὐτό τό ἔκτακτο γεγονός, ὄχι μονάχα θά ἐκπληρώναμε, μά καί θά ὑπερεκπληρώναμε στά σίγουρα τούς ἀριθμούς τῆς συνολικῆς παραγωγῆς πού καθόριζε τό πεντάχρονο σχέδιο.

Τέλος, δλα αὐτά εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα ἡ Σοβιετική Ἕνωση ἀπό χώρα ἀδύνατη κι ἀπροετοίμαστη γιά ἄμυνα νά μετατραπεῖ σέ χώρα ἰσχυρή ἀπ' τήν ἄποψη τῆς ἀμυντικῆς ἱκανότητάς της, σέ χώρα ἕτοιμη γιά κάθε ἐνδεχόμενο, σέ χώρα ἱκανή νά παράγει σέ μαζική κλίμακα δλα τά σύγχρονα ἀμυντικά δπλα καί νά ἐφοδιάζει μ' αὐτά τό στρατό της σέ περίπτωση ἐξωτερικῆς ἐπίθεσης.

Αὐτά εἶναι, σέ γενικές γραμμές, τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια στόν τομέα τῆς βιομηχανίας.

Κρίνετε τώρα μόνοι σας, τί ἀξίζουν ὕστερα ἀπ' δλα αὐτά οἱ φλυαρίες τοῦ ἀστικοῦ τύπου γιά «ἀποτυχία» τοῦ πεντάχρονου στόν τομέα τῆς βιομηχανίας.

Πῶς πᾶνε δμως ἀπ' τήν ἄποψη τῆς ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς τους οἱ καπιταλιστικές χῶρες, πού περνοῦν σήμερα μιά ὀξύτατη κρίση;

Νά τά πασίγνωστα ἐπίσημα στοιχεῖα.

Ἐνῶ στά τέλη τοῦ 1932 ὁ ὄγκος τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς τῆς ΕΣΣΔ αὐξήθηκε ὥς τά 334% σέ σύγκριση μέ τό προπολεμικό ἐπίπεδο, ὁ ὄγκος τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς μειώθηκε στήν ἴδια περίοδο στά 84% τοῦ προπολεμικοῦ ἐπιπέδου, τῆς Ἀγγλίας στά 75%, τῆς Γερμανίας στά 62%.

Ἐνῶ στά τέλη τοῦ 1932 ὁ ὄγκος τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς τῆς ΕΣΣΔ αὐξήθηκε ὥς τά 219% σέ σύγκριση μέ τό ἐπίπεδο τοῦ 1928, ὁ ὄγκος τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς τῶν ΕΠΒΑ μειώθηκε στήν ἴδια περίοδο στά 56%, τῆς Ἀγγλίας στά 80%, τῆς Γερμανίας στά 55%, τῆς Πολωνίας στά 54%.

Τί ἄλλο δείχνουν τά στοιχεῖα αὐτά, ἄν ὄχι δτι τό καπιταλιστικό σύστημα βιομηχανίας δέν τάβγαλε πέρα στήν ἅμιλλα μέ τό σοβιετικό σύστημα, δτι τό σοβιετικό σύστημα βιομηχανίας ὑπερέχει σέ δλα ἀπέναντι στό καπιταλιστικό σύστημα;

Μᾶς λένε: δλα αὐτά εἶναι καλά, οἰκοδομήθηκαν πολλά καινούργια ἐργοστάσια, μπῆκαν οἱ βάσεις τῆς ἐκβιομηχάνισης. Θἆταν δμως πολύ καλύτερα ἄν παραιτούμασταν ἀπ' τήν πολιτική τῆς ἐκβιομηχάνισης, ἀπ' τήν πολιτική τῆς ἐπέκτασης τῆς παραγωγῆς μέσων παραγωγῆς, ἤ τουλάχιστο ἄν βάζαμε σέ δεύτερη μοίρα τή δουλιά αὐτή γιά νά παράγουμε περισσότερο τσίτι, παπούτσια, ροῦχα κι ἄλλα εἴδη πλατιᾶς κατανάλωσης.

Εἴδη πλατιᾶς κατανάλωσης ἔχουν παραχθεῖ πραγματικά λιγότερα ἀπ' δσα χρειάζονται κι αὐτό δημιουργεῖ

ὁρισμένες δυσκολίες. Ἀλλά σ' αὐτή τήν περίπτωση θάπρεπε νά ξέρουμε καί θάπρεπε ν' ἀναλογιστοῦμε ποῦ θά μᾶς ὁδηγοῦσε μιά πολιτική πού θάβαζε τά καθήκοντα τῆς ἐκβιομηχάνισης σέ δεύτερη μοίρα. Φυσικά, θά μπορούσαμε ἀπ' τό ἑνάμιση δισεκατομμύριο ρούβλια συνάλλαγμα, πού ξοδεύτηκε σ' αὐτήν τήν περίοδο γιά τόν ἐξοπλισμό τῆς βαριᾶς βιομηχανίας μας, νά διαθέσουμε τά μισά γιά τήν εἰσαγωγή βαμπακιοῦ, δερμάτων, μαλλιοῦ, καουτσούκ κλπ. Θάχαμε τότε περισσότερο τσίτι, παπούτσια καί ροῦχα. Δέ θάχαμε ὅμως τότε οὔτε βιομηχανία τραχτέρ, οὔτε βιομηχανία αὐτοκινήτων, δέ θάχαμε μιά λίγο-πολύ σοβαρή μαύρη μεταλλουργία, δέ θάχαμε μέταλλο γιά τήν παραγωγή μηχανῶν καί θάμασταν ἄοπλοι μπροστά στήν ἐξοπλισμένη μέ καινούργια τεχνική καπιταλιστική περικύκλωση.

Τότε δέ θάχαμε τή δυνατότητα νά ἐφοδιάζουμε τήν ἀγροτική οἰκονομία μέ τραχτέρ καί γεωργικές μηχανές, συνεπῶς θά μέναμε χωρίς ψωμί.

Δέ θάχαμε τή δυνατότητα νά νικήσουμε τά καπιταλιστικά στοιχεῖα τῆς χώρας, συνεπῶς θά μεγαλώναμε σ' ἀπίστευτο βαθμό τίς πιθανότητες παλινόρθωσης τοῦ καπιταλισμοῦ.

Δέ θάχαμε τότε ὅλα τά σύγχρονα μέσα ἄμυνας πού χωρίς αὐτά δέν εἶναι δυνατή ἡ κρατική ἀνεξαρτησία τῆς χώρας, πού χωρίς αὐτά ἡ χώρα μετατρέπεται σέ ἀντικείμενο πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν. Ἡ θέση μας θἆταν τότε λίγο-πολύ ἀνάλογη μέ τή θέση τῆς σημερινῆς Κίνας, πού δέν ἔχει δική της βαριά βιομηχανία, δέν ἔχει δική της πολεμική βιομηχανία καί πού τή μαδᾶ σήμερα ὅποιος θέλει.

Μέ λίγα λόγια, θάχαμε σ' αὐτήν τήν περίπτωση στρατιωτική ἐπέμβαση, δέ θάχαμε σύμφωνα μή ἐπίθεσης, ἀλλά

πόλεμο, πόλεμο ἐπικίνδυνο καί θανάσιμο, πόλεμο αἱματηρό κι ἄνισο, γιατί στόν πόλεμο αὐτό θάμασταν σχεδόν ἄοπλοι ἀπέναντι σέ ἐχθρούς πού διαθέτουν ὅλα τά σύγχρονα μέσα ἐπίθεσης.

Νά πῶς παρουσιάζονται τά πράγματα, σύντροφοι.

Εἶναι φανερό ὅτι μιά κρατική ἐξουσία πού σέβεται τόν ἑαυτό της, ἕνα κόμμα πού σέβεται τόν ἑαυτό του, δέν μποροῦσε νά συμμεριστεῖ μιά τέτια ὀλέθρια ἄποψη.

Κι ἀκριβῶς γιατί τό κόμμα ἀπόριψε αὐτή τήν ἀντεπαναστατική ἄποψη, ἀκριβῶς γι' αὐτό κέρδισε ἀποφασιστική νίκη στό ἔργο τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ πεντάχρονου σχεδίου στόν τομέα τῆς βιομηχανίας.

Πραγματοποιώντας τό πεντάχρονο καί ὀργανώνοντας τή νίκη στόν τομέα τῆς βιομηχανικῆς οἰκοδόμησης, τό κόμμα ἀκολούθησε πολιτική γοργότατων ρυθμῶν ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας. Ἦταν σά νά σπιρούνιαζε τό κόμμα τή χώρα, ἐπιταχύνοντας τό τρέξιμό της πρός τά μπρός.

Ἐνήργησε σωστά τό κόμμα, ἀκολουθώντας πολιτική γοργότατων ρυθμῶν;

Ναί, ἀναμφισβήτητα, ἐνήργησε σωστά.

Δέν μπορεῖ νά μή βιάσει κανείς μιά χώρα, πού ἔμεινε πίσω ἑκατό χρόνια καί πού ἐξαιτίας τῆς καθυστέρησής της τήν ἀπειλεῖ θανάσιμος κίνδυνος. Μονάχα μ' αὐτόν τόν τρόπο μποροῦσε νά δοθεῖ στή χώρα ἡ δυνατότητα νά ἐπανεξοπλιστεῖ στά γρήγορα μέ βάση τήν καινούργια τεχνική καί νά βγεῖ τέλος στήν πλατιά λεωφόρο.

Ἔπειτα δέν μπορούσαμε νά ξέρουμε ποιά μέρα θά ἐπιτεθοῦν οἱ ἰμπεριαλιστές ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ καί θά διακόψουν τήν οἰκοδόμησή μας, ὅτι ὅμως μποροῦσαν νά ἐπιτεθοῦν ὁποιαδήποτε στιγμή, ἐκμεταλλευόμενοι τήν τεχνικο-οικονομική ἀδυναμία τῆς χώρας μας δέ χωροῦσε καμιά ἀμφιβολία. Γι' αὐτό, τό κόμμα ἦταν ἀναγκασμένο νά

σπιρουνιάζει τή χώρα γιά νά μή χάσει χρόνο, νά έκμεταλλευτεῖ πέρα γιά πέρα τήν ἀνάπαυλα καί νά προλάβει νά δημιουργήσει στήν ΕΣΣΔ τίς βάσεις τῆς ἐκβιομηχάνισης, πού ἀποτελοῦν τό θεμέλιο τῆς ἰσχῆς της. Τό κόμμα δέν εἶχε τή δυνατότητα νά περιμένει καί νά ἑλίσσεται καί ἦταν ὑποχρεωμένο νά ἀκολουθήσει πολιτική γοργότατων ρυθμῶν.

Τέλος, τό κόμμα ἔπρεπε νά βάλει τέρμα σ' ὅσο τό δυνατό πιό σύντομο χρονικό διάστημα, στήν ἀδυναμία τῆς χώρας στόν τομέα τῆς ἄμυνας. Ἡ σημερινή κατάσταση, ἡ ἔνταση τῶν ἐξοπλισμῶν στίς καπιταλιστικές χῶρες, ἡ ἀποτυχία τῆς ἰδέας τοῦ ἀφοπλισμοῦ, τό μίσος τῆς διεθνοῦς κεφαλαιοκρατίας ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ, ὅλα αὐτά ἔσπρωχναν τό κόμμα νά ἐντείνει τήν ἐνίσχυση τῆς ἀμυντικῆς ἱκανότητας τῆς χώρας, τή βάση τῆς ἀνεξαρτησίας της.

Εἶχε ὅμως τό κόμμα τήν ἀντικειμενική δυνατότητα νά ἐφαρμόσει πολιτική γοργότατων ρυθμῶν; Ναί, τήν εἶχε. Εἶχε τή δυνατότητα αὐτή ὄχι μόνο γιατί μπόρεσε ἔγκαιρα νά ξεσηκώσει τή χώρα γιά μιά γρήγορη προώθηση πρός τά μπρός, μά πρίν ἀπ' ὅλα γιατί μπόρεσε στό ἔργο τῆς πλατιᾶς οἰκοδόμησης νέων ἐργοστασίων, νά στηριχτεῖ στά παλιά ἤ ἀνακαινισμένα ἐργοστάσια καί φάμπρικες, τῶν ὁποίων οἱ ἐργάτες, οἱ μηχανικοί καί οἱ τεχνικοί εἶχαν ἀφομοιώσει πιά τήν τεχνική τους καί πού γι' αὐτό μᾶς ἔδιναν τή δυνατότητα νά πραγματοποιοῦμε γοργότατους ρυθμούς ἀνάπτυξης.

Νά πάνω σέ ποιά βάση ἀναπτύχθηκαν στή χώρα μας στήν περίοδο τοῦ πρώτου πεντάχρονου, ἡ γρήγορη ἄνοδος τῆς οἰκοδόμησης νέων ἔργων, τό πάθος τῆς πλατιᾶς οἰκοδόμησης, οἱ ἥρωες καί οἱ ουντάρνικοι στά καινούργια ἔργα, ἡ πραχτική τῶν θυελλώδικων ρυθμῶν ἀνάπτυξης.

Μποροῦμε ἄραγε νά ποῦμε ὅτι καί στό δεύτερο πεντάχρονο θά χρειαστεῖ ν' ἀκολουθήσουμε τήν ἴδια ἀκριβῶς πολιτική γοργότατων ρυθμῶν;

Ὄχι, δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε.

Πρῶτα-πρῶτα, σάν ἀποτέλεσμα τῆς πετυχημένης πραγματοποίησης τοῦ πεντάχρονου ἐκπληρώσαμε κιόλας βασικά τό κύριο καθῆκον του: τή δημιουργία μιᾶς νέας, σύγχρονης τεχνικῆς βάσης γιά τή βιομηχανία, τίς μεταφορές καί τήν ἀγροτική οἰκονομία. Χρειάζεται ὕστερ' ἀπ' αὐτό νά σπιρουνιάζουμε καί νά βιάζουμε τή χώρα; Εἶναι ξεκάθαρο ὅτι τώρα δέν ὑπάρχει αὐτή ἡ ἀνάγκη.

Δεύτερο, σάν ἀποτέλεσμα τῆς πετυχημένης ἐκπλήρωσης τοῦ πεντάχρονου κατορθώσαμε κιόλας ν' ἀνεβάσουμε τήν ἀμυντική ἱκανότητα τῆς χώρας στό ἀπαιτούμενο ὕψος. Χρειάζεται ὕστερα ἀπ' αὐτό νά σπιρουνιάζουμε καί νά βιάζουμε τή χώρα; Εἶναι ξεκάθαρο ὅτι τώρα δέν ὑπάρχει αὐτή ἡ ἀνάγκη.

Τέλος, σάν ἀποτέλεσμα τῆς πετυχημένης ἐκπλήρωσης τοῦ πεντάχρονου κατορθώσαμε νά οἰκοδομήσουμε δεκάδες κι ἑκατοντάδες καινούργια μεγάλα ἐργοστάσια καί κομπινάτ, πού ἔχουν καινούργια, σύνθετη τεχνική. Αὐτό σημαίνει ὅτι στό δεύτερο πεντάχρονο τό βασικό ρόλο στόν ὄγκο τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς δέ θά τόν παίζουν πιά, ὅπως γινόταν στήν περίοδο τοῦ πρώτου πεντάχρονου, τά παλιά ἐργοστάσια, πού ἡ τεχνική τους ἔχει πιά ἀφομοιωθεῖ, μά τά καινούργια ἐργοστάσια πού ἡ τεχνική τους δέν ἔχει ἀφομοιωθεῖ ἀκόμα καί πού πρέπει ν' ἀφομοιωθεῖ. Ἡ χρησιμοποίηση ὅμως τῶν καινούργιων ἐπιχειρήσεων καί ἡ ἀφομοίωση τῆς καινούργιας τεχνικῆς παρουσιάζει πολύ περισσότερες δυσκολίες, ἀπό τή χρησιμοποίηση τῶν παλιῶν ἤ τῶν ἀνακαινισμένων ἐργοστασίων καί φάμπρικων, πού ἡ τεχνική τους ἔχει πιά ἀφομοιωθεῖ. Αὐτό ὅμως ἀπαι-

τεῖ περισσότερο χρόνο γιά τό ἀνέβασμα τῆς εἰδίκευσης τῶν ἐργατῶν, τῶν μηχανικῶν καί τῶν τεχνικῶν καί τήν ἀπόχτηση καινούργιων συνηθειῶν γιά τήν ὁλοκληρωτική ἀξιοποίηση τῆς καινούργιας τεχνικῆς. Δέν εἶναι τάχα ξεμε, ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά, ὅτι κι ἄν ἀκόμα τό θέλαχρονου, ἰδιαίτερα στά πρῶτα δυό-τρία χρόνια τοῦ δεύτερου πεντάρου πεντάχρονου, νά πραγματοποιήσουμε πολιτική γοργότατων ρυθμῶν ἀνάπτυξης;

Νά γιατί νομίζω, ὅτι γιά τό δεύτερο πεντάχρονο θά χρειαστεῖ ν' ἀκολουθήσουμε λιγότερο γοργούς ρυθμούς ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Στήν περίοδο τοῦ πρώτου πεντάχρονου ἡ χρονιάτικη αὔξηση τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἦταν κατά μέσο ὅρο 22%. Νομίζω, ὅτι γιά τό δεύτερο πεντάχρονο θά πρέπει νά καθοριστεῖ μέση χρονιάτικη αὔξηση τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς 13—14%, σάν ἐλάχιστο ὅριο. Γιά τίς καπιταλιστικές χῶρες ἕνας τέτιος ρυθμός ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἀποτελεῖ ἀπρόσιτο ἰδανικό. Κι ὄχι μονάχα ἕνας τέτιος ρυθμός ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, μά ἀκόμα καί 5% μέση χρονιάτικη αὔξηση ἀποτελεῖ σήμερα γι' αὐτές ἀπρόσιτο ἰδανικό. Ἀλλά γι' αὐτό ἀκριβῶς εἶναι καί καπιταλιστικές χῶρες. Ἄλλο πράγμα ἡ Σοβιετική χώρα μέ τό σοβιετικό οἰκονομικό σύστημα. Μέ τό δικό μας οἰκονομικό σύστημα ἔχουμε ἀπόλυτα τή δυνατότητα καί πρέπει νά πραγματοποιήσουμε σάν ἐλάχιστο ὅριο 13—14% χρονιάτικη αὔξηση τῆς παραγωγῆς.

Στήν περίοδο τοῦ πρώτου πεντάχρονου κατορθώσαμε νά ὀργανώσουμε τόν ἐνθουσιασμό, τό πάθος τῆς καινούργιας οἰκοδόμησης καί κερδίσαμε ἀποφασιστικές ἐπιτυχίες. Αὐτό εἶναι πολύ καλό. Τώρα ὅμως αὐτό δέν εἶναι ἀρκετό. Τώρα πρέπει νά συμπληρώσουμε τή δουλιά αὐτή

μέ τόν ἐνθουσιασμό καί τό πάθος τῆς κατάχτησης τῆς καινούργιας τεχνικῆς καί τῶν καινούργιων ἐργοστασίων, μέ τό σοβαρό ἀνέβασμα τῆς παραγωγικότητας τῆς δουλιᾶς, μέ τή σοβαρή ἐλάττωση τοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς.

Αὐτό εἶναι τώρα τό κύριο.

Γιατί μονάχα πάνω σ' αὐτή τή βάση μποροῦμε νά πετύχουμε, ἄς ποῦμε, στό δεύτερο μισό τοῦ δεύτερου πεντάχρονου, νά πάρουμε καινούργια δυνατή φόρα, τόσο στόν τομέα τῆς οἰκοδόμησης, ὅσο καί στόν τομέα τῆς αὔξησης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς.

Τέλος, λίγα λόγια γιά τούς ἴδιους τούς ρυθμούς ἀνάπτυξης καί γιά τά ποσοστά τῆς χρονιάτικης αὔξησης τῆς παραγωγῆς. Τά βιομηχανικά μας στελέχη δέν πολυασχολοῦνται μ' αὐτό τό ζήτημα. Κι ὅμως εἶναι ἕνα πολύ ἐνδιαφέρον ζήτημα. Τί εἶναι τά ποσοστά αὔξησης τῆς παραγωγῆς καί τί κρύβεται στήν πραγματικότητα πίσω ἀπ' τό κάθε ποσοστό αὔξησης; Ἄς πάρουμε λογουχάρη τό 1925, τήν περίοδο τῆς ἀνόρθωσης. Ἡ χρονιάτικη αὔξηση τῆς παραγωγῆς ἦταν τότε 66%. Ἡ συνολική βιομηχανική παραγωγή ἔφτανε τά 7 700 ἑκατομμύρια ρούβλια. Τά 66% τῆς αὔξησης ἀποτελοῦσαν τότε, σέ ἀπόλυτους ἀριθμούς, 3 δισεκατομμύρια ρούβλια καί κάτι. Συνεπῶς, τό κάθε ἑκατοστό αὔξησης ἰσοδυναμοῦσε τότε μέ 45 ἑκατομμύρια ρούβλια. Ἄς πάρουμε τώρα τό 1928. Τό 1928 πραγματοποιήθηκε αὔξηση 26%, δηλαδή, σέ ποσοστά, σχεδόν τρεῖς φορές μικρότερη ἀπό τό 1925. Ἡ συνολική βιομηχανική παραγωγή ἔφτασε τότε τά 15.500 ἑκατομμύρια ρούβλια. Σέ ἀπόλυτους ἀριθμούς ὁλόκληρη ἡ χρονιάτικη αὔξηση ἦταν τότε 3 280 ἑκατομμύρια ρούβλια. Συνεπῶς, τό κάθε ἑκατοστό αὔξησης ἰσοδυναμοῦσε τότε μέ 126 ἑκατομμύρια ρούβλια, δηλαδή ἀποτελοῦσε σχεδόν τρεῖς φορές μεγα-

λύτερο ποσό ἀπ' τό 1925, πού εἴχαμε 66% αὔξηση. Ἂς πάρουμε τέλος τό 1931. Τό 1931 πραγματοποιήθηκε 22% αὔξηση, δηλαδή τρεῖς φορές μικρότερη ἀπ' τό 1925. Ἡ συνολική βιομηχανική παραγωγή ἔφτανε τότε τά 30.800 ἑκατομμύρια ρούβλια. Ὁλόκληρη ἡ αὔξηση ἦταν, σέ ἀπόλυτους ἀριθμούς, 5 600 ἑκατομμύρια καί κάτι. Συνεπῶς, τό κάθε ἑκατοστό αὔξησης ἰσοδυναμοῦσε μέ πάνω ἀπό 250 ἑκατομμύρια ρούβλια, δηλ. ἕξι φορές περισσότερα ἀπ' τό 1925, πού εἴχαμε 66% αὔξηση, καί δυό φορές περισσότερα ἀπ' τό 1928, πού εἴχαμε αὔξηση 26% καί κάτι.

Τί δείχνουν ὅλα αὐτά; Δείχνουν ὅτι ὅταν μελετοῦμε τούς ρυθμούς αὔξησης τῆς παραγωγῆς δέν πρέπει νά περιοριζόμαστε μονάχα στήν ἐξέταση τοῦ συνόλου τῶν ποσοστῶν αὔξησης, μά πρέπει νά ξέρουμε καί τί κρύβεται πίσω ἀπό τό κάθε ἑκατοστό τῆς αὔξησης, καί ποιό εἶναι τό συνολικό ποσό τῆς χρονιάτικης αὔξησης τῆς παραγωγῆς. Καθορίζουμε λογουχάρη, γιά τό 1933, 16% αὔξηση, δηλαδή τέσσερις φορές μικρότερη ἀπ' τό 1925. Αὐτό ὅμως δέ σημαίνει ὅτι καί ἡ αὔξηση τῆς παραγωγῆς αὐτό τό χρόνο θἆναι ἐπίσης τέσσερις φορές μικρότερη. Ἡ αὔξηση τῆς παραγωγῆς στά 1925 ἦταν σέ ἀπόλυτους ἀριθμούς 3 δισεκατομμύρια καί κάτι καί τό κάθε ἑκατοστό ἰσοδυναμοῦσε μέ 45 ἑκατομμύρια ρούβλια. Δέν ὑπάρχει λόγος ν' ἀμφιβάλλουμε ὅτι ἡ αὔξηση τῆς παραγωγῆς στά 1933 σέ ἀπόλυτους ἀριθμούς καί μέ βάση ποσοστό αὔξησης 16% δέ θἆναι μικρότερη ἀπό 5 δισεκατομμύρια ρούβλια, δηλαδή σχεδόν δυό φορές μεγαλύτερη σέ σύγκριση μέ τό 1925, καί τό κάθε ἑκατοστό τῆς αὔξησης θά ἰσοδυναμεῖ τουλάχιστο μέ 320—340 ἑκατομμύρια ρούβλια, δηλαδή θ' ἀποτελεῖ ἕνα ποσό πού θά εἶναι τουλάχιστο ἑφτά φορές μεγαλύτερο ἀπ' τό κάθε ἑκατοστό τῆς αὔξησης τοῦ 1925.

Νά πῶς παρουσιάζονται τά πράγματα, σύντροφοι, ἄν ἐξετάσει κανείς συγκεκριμένα τό ζήτημα τῶν ρυθμῶν καί τῶν ποσοστῶν τῆς αὔξησης.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τ' ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια στόν τομέα τῆς βιομηχανίας.

IV

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΟΥ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ἂς περάσουμε στό ζήτημα τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια στόν τομέα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Τό πεντάχρονο στόν τομέα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας εἶναι πεντάχρονο κολεχτιβοποίησης. Ἀπό ποῦ ξεκινοῦσε τό κόμμα, ἐφαρμόζοντας τήν κολεχτιβοποίηση;

Τό κόμμα ξεκινοῦσε ἀπ' τό ὅτι γιά τή στερέωση τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου καί τήν οἰκοδόμηση τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας, ἐκτός ἀπ' τήν ἐκβιομηχάνιση, εἶναι ἀκόμα ἀπαραίτητο καί τό πέρασμα ἀπ' τό μικρό ἀτομικό ἀγροτικό νοικοκυριό στό μεγάλο συλλογικό ἀγροτικό νοικοκυριό, τό ἐφοδιασμένο μέ τραχτέρ καί σύγχρονες γεωργικές μηχανές, σάν τή μοναδική στέρεη βάση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στό χωριό.

Τό κόμμα ξεκινοῦσε ἀπ' τό ὅτι χωρίς τήν κολεχτιβοποίηση εἶναι ἀδύνατο νά ὁδηγηθεῖ ἡ χώρα μας στήν πλατιά λεωφόρο τῆς οἰκοδόμησης τῶν οἰκονομικῶν θεμελίων τοῦ σοσιαλισμοῦ, εἶναι ἀδύνατο ν' ἀπαλλαχτοῦν τά ἑκατομμύρια τῆς ἐργαζόμενης ἀγροτιᾶς ἀπ' τήν ἀθλιότητα καί τήν ἀμάθεια.

Ὁ Λένιν ἔλεγε ὅτι:

«Μέ τό μικρό νοικοκυριό δέν μπορεῖ κανείς νά βγεῖ ἀπ' τήν ἀνέχεια» (βλ. τόμ. XXIV, σελ. 540[55]).

Ὁ Λένιν ἔλεγε ὅτι:

«Ἄν θά μείνουμε ὅπως καί πρίν στά μικρά νοικοκυριά, ἔστω καί σάν λεύτεροι πολίτες σέ λεύτερη γῆ, μᾶς ἀπειλεῖ ἔτσι εἴτε ἄλλιῶς ἀναπόφευχτος ἀφανισμός» (βλ. τόμ. XX. σελ. 417[56]).

Ὁ Λένιν ἔλεγε ὅτι:

«Μόνο μέ τήν κοινή, συνεργατική, συντροφική δουλιά μποροῦμε νά βγοῦμε ἀπό τό ἀδιέξοδο, ὅπου μᾶς ἔριξε ὁ ἰμπεριαλιστικός πολεμος» (βλ. τόμ. XXIV, σελ. 537[57]).

Ὁ Λένιν ἔλεγε ὅτι:

«Εἶναι ἀπαραίτητο νά περάσουμε στήν κοινή καλλιέργεια σέ μεγάλα ὑποδειγματικά νοικοκυριά. Χωρίς αὐτό δέν μποροῦμε νά βγοῦμε ἀπ' τήν ἐρείπωση, ἀπ' τήν πραγματικά ἀπελπιστική κατάσταση, ὅπου βρίσκεται ἡ Ρωσία» (βλ. τόμ. XX, σελ. 418[58]).

Ξεκινώντας ἀπ' αὐτό, ὁ Λένιν ἔφτασε στό παρακάτω βασικό συμπέρασμα:

«Μόνο στήν περίπτωση, πού θά κατορθώσουμε νά δείξουμε ἔμπραχτα στούς ἀγρότες τά πλεονεχτήματα τῆς κοινῆς, συλλογικῆς, συντροφικῆς, συνεργατικῆς καλλιέργειας τῆς γῆς, μόνο ἄν κατορθώσουμε νά βοηθήσουμε τόν ἀγρότη μέ τή συντροφική, συνεργατική οἰκονομία, μόνο τότε ἡ ἐργατική τάξη, πού κρατᾶ στά χέρια της τήν κρατική ἐξουσία, θ' ἀποδείξει πραγματικά στόν ἀγρότη τό δίκιο της, θά τραβήξει πραγματικά μέ τό μέρος της, σταθερά καί γιά καλά τά ἑκατομμύρια τῆς ἀγροτικῆς μάζας» (βλ. τόμ. XXIV, σελ. 579[59]).

Ἀπ' τίς θέσεις αὐτές τοῦ Λένιν ξεκινοῦσε τό κόμμα, ἐφαρμόζοντας τό πρόγραμμα τῆς κολεχτιβοποίησης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, τό πρόγραμμα τοῦ πεντάχρονου στόν τομέα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Σέ σχέση μ' αὐτά, τό καθῆκον τοῦ πεντάχρονου στήν ἀγροτική οἰκονομία ἦταν νά συνενώσει τά σκόρπια καί μικρά ἀτομικά ἀγροτικά νοικοκυριά, πού δέν εἶχαν τή δυνατότητα νά χρησιμοποιοῦν τραχτέρ καί σύγχρονες γεωργικές μηχανές, σέ μεγάλα συλλογικά νοικοκυριά, ἐξοπλισμένα μ' ὅλα τά σύγχρονα μηχανήματα μιᾶς πολύ ἀναπτυγμένης ἀγροτικῆς οἰκονομίας, καί νά καλύψει τίς ἐλεύθερες ἐκτάσεις μέ ὑποδειγματικά κρατικά νοικοκυριά, μέ σοβχόζ.

Τό καθῆκον τοῦ πεντάχρονου στήν ἀγροτική οἰκονομία ἦταν νά μετατρέψει τήν ΕΣΣΔ ἀπό μικροαγροτική καί καθυστερημένη χώρα, σέ χώρα τῆς μεγάλης γεωργίας, ὀργανωμένης πάνω στή βάση τῆς συλλογικῆς δουλιᾶς καί μέ τήν πιό μεγάλη ἐμπορευματικότητα.

Τί πέτυχε τό κόμμα, ἐφαρμόζοντας τό πρόγραμμα τοῦ πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια, στόν τομέα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας; Ἐκπλήρωσε τό πρόγραμμα αὐτό ἤ απότυχε;

Τό κόμμα πέτυχε νά ὀργανώσει στή διάρκεια κάπου τριῶν χρόνων πάνω ἀπό 200 χιλιάδες συλλογικά νοικοκυριά καί περίπου 5 χιλιάδες σιτοπαραγωγικά καί κτηνοτροφικά σοβχόζ καί κατόρθωσε ταυτόχρονα νά ἐπεκτείνει τίς καλλιεργούμενες ἐκτάσεις μέσα σέ 4 χρόνια κατά 21 ἑκατομμύρια ἐκτάρια.

Τό κόμμα πέτυχε ὥστε τά κολχόζ νά συνενώνουν σήμερα πάνω ἀπ' τά 60% τῶν ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν, πού ἀγκαλιάζουν πάνω ἀπ' τά 70% ὅλων τῶν χωραφιῶν τῶν ἀγροτῶν, πράγμα πού σημαίνει ὑπερεκπλήρωση τοῦ πεντάχρονου στό τριπλάσιο.

Τό κόμμα πέτυχε ὥστε ἀντί γιά 500—600 ἑκατομμύρια πούτια ἐμπορεύσιμα σιτηρά πού συγκεντρώνονταν στήν περίοδο πού ἐπικρατοῦσε τό ἀτομικό ἀγροτικό νοικοκυριό,

νά ἔχει τώρα τή δυνατότητα νά συγκεντρώνει 1 200—1 400 ἑκατομμύρια πούτια ἐμπορεύσιμα σιτηρά τό χρόνο.

Τό κόμμα πέτυχε ὥστε νά συντριβοῦν οἱ κουλάκοι, σάν τάξη, ἄν καί δέν ἔχουν ἀκόμα ἐξαλειφθεῖ, ἡ ἐργαζόμενη ἀγροτιά ν' ἀπαλλαγεῖ ἀπ' τό ζυγό καί τήν ἐκμετάλλευση τοῦ κουλάκου καί νά δημιουργηθεῖ γιά τή Σοβιετική ἐξουσία μιά στέρεη οἰκονομική βάση στό χωριό, ἡ βάση τῆς συλλογικῆς οἰκονομίας.

Τό κόμμα πέτυχε ὥστε ἡ ΕΣΣΔ νά ἔχει πιά μεταμορφωθεῖ ἀπό χώρα τοῦ μικροῦ ἀγροτικοῦ νοικοκυριοῦ, σέ χώρα μέ τήν πιό μεγάλη γεωργία στόν κόσμο.

Αὐτά εἶναι, σέ γενικές γραμμές, τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια, στόν τομέα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Κρίνετε τώρα μόνοι σας, τί ἀξίζουν ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά οἱ φλυαρίες τοῦ ἀστικοῦ τύπου γιά «χρεωκοπία» τῆς κολεχτιβοποίησης καί γιά «ἀποτυχία» τοῦ πεντάχρονου στόν τομέα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Τί γίνεται ὅμως μέ τήν ἀγροτική οἰκονομία στίς καπιταλιστικές χῶρες, πού περνᾶνε σήμερα μιά ὀξεία ἀγροτική κρίση;

Νά τά πασίγνωστα ἐπίσημα στοιχεῖα:

Ἐλάττωση τῶν καλλιεργούμενων ἐκτάσεων στίς βασικές σιτοπαραγωγικές χῶρες κατά 8—10%. Ἐλάττωση τῆς βαμπακοκαλλιέργειας στίς ΕΠΒΑ κατά 15%, τῆς καλλιέργειας ζαχαρότευτλων στή Γερμανία καί στήν Τσεχοσλοβακία κατά 22—30%, τῆς καλλιέργειας λιναριοῦ στή Λιθουανία καί στή Λετονία κατά 25—30%.

Σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα τοῦ ἀμερικάνικου ὑπουργείου Γεωργίας, ἡ ἀξία τῆς συνολικῆς παραγωγῆς τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας τῶν ΕΠΒΑ ἔπεσε ἀπό 11 δισεκατομμύρια δολάρια πού ἦταν τό 1929 στά 5 δισεκατομμύρια τό 1932. Ἡ ἀξία τῆς συνολικῆς παραγωγῆς τῶν σιτηρῶν στήν ἴδια χώρα ἔπεσε ἀπό 1 288 ἑκατομμύρια δολάρια τό 1929 στά 391 ἑκατομμύρια δολάρια τό 1932. Στήν ἴδια χώρα ἡ ἀξία τῆς συνολικῆς παραγωγῆς τοῦ βαμπακιοῦ ἔπεσε ἀπό 1 389 ἑκατομμύρια δολάρια τό 1929 στά 397 ἑκατομμύρια δολάρια τό 1932.

Δέ δείχνουν μήπως ὅλα αὐτά τά γεγονότα τά πλεονεχτήματα τοῦ σοβιετικοῦ συστήματος ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ἀπέναντι στό καπιταλιστικό σύστημα; Δέ δείχνουν μήπως τά γεγονότα αὐτά ὅτι τά κολχόζ εἶναι πιό βιώσιμη οἰκονομική μορφή ἀπ' τά ἀτομικά καί καπιταλιστικά νοικοκυριά;

Λένε πώς τά κολχόζ καί τά σοβχόζ δέν εἶναι πλέρια προσοδοφόρα, ὅτι καταβροχθίζουν ἕνα σωρό χρήματα, ὅτι ἡ διατήρηση τέτιων ἐπιχειρήσεων δέν ἔχει κανένα νόημα, ὅτι θἆταν σκοπιμότερο νά διαλυθοῦν καί νά μείνουν μόνο αὐτά πού εἶναι προσοδοφόρα. Ἔτσι ὅμως μποροῦν νά μιλοῦν μονάχα ἄνθρωποι πού δέν καταλαβαίνουν τίποτα ἀπ' τά ζητήματα τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, ἀπ' τά οἰκονομικά ζητήματα. Πρίν ἀπό μερικά χρόνια, πάνω ἀπ' τίς μισές ὑφαντουργικές ἐπιχειρήσεις δέν ἦτανε προσοδοφόρες. Μερικοί ἀπ' τούς συντρόφους μας μᾶς πρότειναν τότε νά κλείσουμε τίς ἐπιχειρήσεις αὐτές. Τί θά συνέβαινε ἄν τούς ἀκούγαμε; Θά εἴχαμε κάνει ἕνα τεράστιο ἔγκλημα ἀπέναντι στή χώρα μας, ἀπέναντι στήν ἐργατική τάξη, γιατί θά καταστρέφαμε ἔτσι τή βιομηχανία μας, πού ἀναπτυσσόταν. Πῶς ἐνεργήσαμε λοιπόν τότε; Περιμέναμε ἕνα χρόνο καί κάτι, καί πετύχαμε νά γίνει προσοδοφόρα ὅλη ἡ ὑφαντουργική βιομηχανία μας. Καί τό ἐργοστάσιό μας αὐτοκινήτων στήν πόλη Γκόρκι; Κι αὐτό γιά τήν ὥρα δέν εἶναι προσοδοφόρο. Μήπως θά θέλατε νά τό κλείσουμε; Ἤ ἡ μαύρη μεταλλουργία μας, πού ἐπίσης γιά

τήν ὥρα δέν εἶναι προσοδοφόρα; Μήπως πρέπει νά τή σταματήσουμε, σύντροφοι; Ἄν ἔτσι βλέπουμε τήν προσοδοφορία, τότε θάπρεπε νά ἀναπτύξουμε ὁλόπλευρα μονάχα μερικούς κλάδους τῆς βιομηχανίας, πού δίνουν τά μεγαλύτερα κέρδη, λογουχάρη τή βιομηχανία ζαχαρωδῶν προϊόντων, τήν ἀλευροβιομηχανία, τήν ἀρωματοποιία, τή βιομηχανία πλεχτῶν, τή βιομηχανία παιδικῶν παιχνιδιῶν κλπ. Φυσικά, ἐγώ δέν εἶμαι ἐνάντια στήν ἀνάπτυξη αὐτῶν τῶν κλάδων τῆς βιομηχανίας. Ἀπεναντίας, πρέπει νά ἀναπτυχθοῦν, γιατί καί αὐτοί χρειάζονται στόν πληθυσμό. Ὅμως, πρῶτα-πρῶτα οἱ κλάδοι αὐτοί δέν μποροῦν ν' ἀναπτυχθοῦν χωρίς ἐγκαταστάσεις καί καύσιμα, πού τούς τά προμηθεύει ἡ βαριά βιομηχανία. Καί δεύτερο, δέν εἶναι δυνατό νά στηρίζει κανείς τήν ἐκβιομηχάνιση σ' αὐτούς τούς κλάδους. Νά πῶς μπαίνει τό ζήτημα, σύντροφοι.

Τήν προσοδοφορία δέν πρέπει νά τή βλέπουμε μπακάλικα, ἀπ' τήν ἄποψη τῆς σημερινῆς στιγμῆς. Τήν προσοδοφορία πρέπει νά τή βλέπουμε ἀπ' τήν ἄποψη τῆς παλλαϊκῆς οἰκονομίας μέ προοπτική ἀρκετῶν χρόνων. Μονάχα μιά τέτια ἄποψη μπορεῖ νά ὀνομαστεῖ πραγματικά λενινιστική, πραγματικά μαρξιστική. Καί ἡ ἄποψη αὐτή εἶναι ὑποχρεωτική ὄχι μόνο γιά τή βιομηχανία, ἀλλά σέ ἀκόμα μεγαλύτερο βαθμό, γιά τά κολχόζ καί τά σοβχόζ. Σκεφτεῖτε μόνο: μέσα σέ τρία κάπου χρόνια δημιουργήσαμε πάνω ἀπό 200 χιλιάδες κολχόζ καί περίπου 5 χιλιάδες σοβχόζ, δηλαδή δημιουργήσαμε ἐντελῶς καινούργιες μεγάλες ἐπιχειρήσεις, πού ἔχουν τήν ἴδια σημασία γιά τήν ἀγροτική οἰκονομία, ὅπως τά μεγάλα ἐργοστάσια καί οἱ φάμπρικες γιά τή βιομηχανία. Πέστε μου μιά χώρα πού μπόρεσε νά δημιουργήσει σέ τρία χρόνια ὄχι 205 χιλιάδες καινούργιες μεγάλες ἐπιχειρήσεις, μά ἔστω καί

25 χιλιάδες τέτιες ἐπιχειρήσεις. Δέ θά μπορέσετε, γιατί τέτια χώρα οὔτε ὑπῆρξε καί οὔτε ὑπάρχει. Ἐμεῖς ὅμως δημιουργήσαμε 205 χιλιάδες καινούργιες ἐπιχειρήσεις στήν ἀγροτική οἰκονομία. Καί νά βρίσκονται, ὅπως φαίνεται, ἄνθρωποι στόν κόσμο πού ἔχουν τήν ἀξίωση οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτές νά γίνουν ἀμέσως προσοδοφόρες καί ἄν δέ γίνουν ἀμέσως προσοδοφόρες, τότε νά τίς χαλάσουμε καί νά τίς διαλύσουμε. Δέν εἶναι μήπως φανερό ὅτι οἱ δάφνες τοῦ Ἡρόστρατου δέν ἀφήνουν νά κοιμηθοῦν αὐτούς τούς κάτι περισσότερο ἀπό παράξενους ἀνθρώπους;

Μιλώντας γιά τή μή προσοδοφορία τῶν κολχόζ καί τῶν σοβχόζ, δέ θέλω καθόλου νά πῶ, ὅτι ὅλα αὐτά δέν εἶναι προσοδοφόρα. Κάθε ἄλλο! Εἶναι γνωστό σ' ὅλους, ὅτι ὑπάρχει σήμερα κιόλας μιά ὁλόκληρη σειρά κολχόζ καί σοβχόζ πολύ προσοδοφόρα. Ὑπάρχουν χιλιάδες κολχόζ καί δεκάδες σοβχόζ, πού σήμερα κιόλας εἶναι πέρα γιά πέρα προσοδοφόρα. Αὐτά τά κολχόζ καί τά σοβχόζ εἶναι τό καμάρι τοῦ κόμματός μας, τό καμάρι τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Φυσικά, τά κολχόζ καί τά σοβχόζ δέν εἶναι παντοῦ τά ἴδια. Ἀνάμεσα στά κολχόζ καί στά σοβχόζ ὑπάρχουν παλιά, νέα καί πολύ νεαρά. Πρόκειται γιά ἀδύνατους ἀκόμα οἰκονομικούς ὀργανισμούς, πού δέ διαμορφώθηκαν ὁλοκληρωτικά. Στήν ὀργανωτική τους οἰκοδόμηση περνᾶνε τήν ἴδια περίπου περίοδο, πού περνοῦσαν τά ἐργοστάσια καί οἱ φάμπρικές μας στά 1920—1921. Εἶναι εὐνόητο ὅτι στήν πλειοψηφία τους δέν μποροῦν νἆναι ἀκόμα προσοδοφόρα. Ὅτι ὅμως θά γίνουν προσοδοφόρα μέσα σέ 2—3 χρόνια, ὅπως ἔγιναν προσοδοφόρες οἱ φάμπρικες καί τά ἐργοστάσιά μας, ὕστερα ἀπό τό 1921, γι' αὐτό δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει καμιά ἀμφιβολία. Τό νά ἀρνηθεῖ κανείς νά τά βοηθήσει καί νά τά ὑποστηρίξει, γιά τό λόγο ὅτι τή στιγμή αὐτή δέν εἶναι ὅλα προσοδοφόρα,

σημαίνει νά διαπράξει ἕνα τεράστιο ἔγκλημα ἀπέναντι στήν ἐργατική τάξη καί τήν ἀγροτιά. Μονάχα ἐχθροί τοῦ λαοῦ καί ἀντεπαναστάτες μποροῦν νά βάζουν ζήτημα ὅτι εἶναι ἄχρηστα τά κολχόζ καί τά σοβχόζ.

Πραγματοποιώντας τό πεντάχρονο στήν ἀγροτική οἰκονομία, τό κόμμα ἐφάρμοσε τήν κολεχτιβοποίηση μέ γοργούς ρυθμούς. Σωστά ἐνήργησε τό κόμμα, ἐφαρμόζοντας τήν πολιτική τῶν γοργῶν ρυθμῶν κολεχτιβοποίησης; Ναί, ἀπόλυτα σωστά, ἄν καί δέν τά κατάφερε ν' ἀποφύγει ἐδῶ μερικές ὑπερβολές. Ἐφαρμόζοντας τήν πολιτική τῆς ἐξάλειψης τῶν κουλάκων σάν τάξης καί ξεριζώνοντας τίς κουλάκικες φωλιές, τό κόμμα δέν μποροῦσε νά σταματήσει μισοστρατίς, ἀλλά ἔπρεπε νά φέρει τό ἔργο αὐτό σέ πέρας.

Αὐτό εἶναι τό πρῶτο.

Δεύτερο, διαθέτοντας ἀπό τή μιά μεριά τραχτέρ καί γεωργικές μηχανές, καί ἐκμεταλλευόμενο ἀπό τήν ἄλλη τήν ἔλλειψη ἀτομικῆς ἰδιοχτησίας πάνω στή γῆ (ἐθνικοποίηση τῆς γῆς!), τό κόμμα εἶχε ὅλες τίς δυνατότητες νά ἐντείνει τήν κολεχτιβοποίηση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Καί πραγματικά στόν τομέα αὐτό σημείωσε τεράστια ἐπιτυχία, γιατί ὑπερεκπλήρωσε τρεῖς φορές τό πρόγραμμα τοῦ πεντάχρονου γιά τήν κολεχτιβοποίηση.

Μήπως αὐτό σημαίνει, ὅτι πρέπει νά ἐφαρμόσουμε τήν πολιτική τῶν ἐντατικῶν ρυθμῶν κολεχτιβοποίησης καί στήν περίοδο τοῦ δεύτερου πεντάχρονου; Ὄχι, δέ σημαίνει. Τό ζήτημα εἶναι ὅτι βασικά ἀποπερατώσαμε κιόλας τήν κολεχτιβοποίηση στίς κύριες περιοχές τῆς ΕΣΣΔ. Συνεπῶς, στόν τομέα αὐτόν κάναμε περισσότερα ἀπό ὅσα μποροῦσε κανείς νά περιμένει. Καί ὄχι μόνο ἀποπερατώσαμε βασικά τήν κολεχτιβοποίηση, μά καί πετύχαμε νά γίνουν τά κολχόζ, στή συνείδηση τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τῆς ἀγροτιᾶς, ἡ πιό παραδεχτή οἰκονομική

μορφή. Αὐτή εἶναι μιά τεράστια κατάχτηση, σύντροφοι. Ἀξίζει ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά τό κυνῆγι γοργῶν ρυθμῶν κολεχτιβοποίησης; Εἶναι φανερό ὅτι δέν ἀξίζει.

Τώρα πιά μπαίνει τό ζήτημα ὄχι γιά γοργούς ρυθμούς κολεχτιβοποίησης, καί πολύ περισσότερο γιά τό ἄν θά πρέπει νά ὑπάρχουν ἤ νά μήν ὑπάρχουν τά κολχόζ. Τό ζήτημα αὐτό ἔχει λυθεῖ πιά καταφατικά. Τά κολχόζ στέριωσαν, καί ὁ δρόμος πρός τό παλιό, τό ἀτομικό νοικοκυριό ἔκλεισε ὁριστικά. Σήμερα τό καθῆκον μας εἶναι νά στερεώσουμε τά κολχόζ ὀργανωτικά, νά πετάξουμε ἀπ' αὐτά τά σαμποταριστικά στοιχεῖα, νά διαλέξουμε καλά, δοκιμασμένα μπολσεβίκικα στελέχη γιά τά κολχόζ καί νά κάνουμε τά κολχόζ πραγματικά μπολσεβίκικα.

Αὐτό εἶναι τώρα τό κύριο.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τήν ἐκπλήρωση τοῦ πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια, στόν τομέα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

V

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΟΥ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΩΝ

Μίλησα πιό πάνω γιά τίς ἐπιτυχίες στόν τομέα τῆς βιομηχανίας καί τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, γιά τήν ἄνοδο τῆς βιομηχανίας καί τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας στήν ΕΣΣΔ. Τί ἀποτελέσματα εἶχαν οἱ ἐπιτυχίες αὐτές ἀπ' τήν ἄποψη τῆς βελτίωσης τῆς ὑλικῆς κατάστασης τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν; Ποιά εἶναι τά βασικά ἀποτελέσματα τῶν ἐπιτυχιῶν μας στόν τομέα τῆς βιομηχανίας καί τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ἀπ' τήν ἄποψη τῆς ριζικῆς βελτίωσης τῆς ὑλικῆς κατάστασης τῶν ἐργαζομένων;

Εἶναι, πρῶτο, ὅτι ἐξαλείφθηκε ἡ ἀνεργία καί ἐκμηδενίστηκε ἡ ἀβεβαιότητα τῶν ἐργατῶν γιά τό αὔριο.

Εἶναι, δεύτερο, ὅτι ἡ κολχόζνικη οἰκοδόμηση ἀγκάλιασε σχεδόν ὅλη τήν ἀγροτική φτωχολογιά, ὅτι πάνω σ' αὐτή τή βάση ὑποσκάφτηκε ἡ διαφοροποίηση τῆς ἀγροτιᾶς σέ κουλάκους καί σέ φτωχούς ἀγρότες καί ἐξαλείφθηκε ἔτσι ἡ ἀθλιότητα καί ἡ φτώχια στό χωριό.

Αὐτή εἶναι μιά τεράστια κατάχτηση, σύντροφοι, πού δέν μπορεῖ οὔτε νά τήν ὀνειρευτεῖ κανένα ἀστικό κράτος, ἀκόμα καί τό πιό «δημοκρατικό».

Στή χώρα μας, στήν ΕΣΣΔ, οἱ ἐργάτες ἀπό καιρό πιά ξέχασαν τί θά πεῖ ἀνεργία. Πρίν ἀπό τρία περίπου χρόνια εἴχαμε ἴσαμε ἑνάμιση ἑκατομμύριο ἀνέργους. Εἶναι κιόλας δυό χρόνια πού ἐξαλείψαμε τήν ἀνεργία. Καί οἱ ἐργάτες ξέχασαν κιόλας σ' αὐτό τό διάστημα τήν ἀνεργία, τό ζυγό της καί τά δεινά της. Ρίξτε μιά ματιά στίς καπιταλιστικές χῶρες, νά δεῖτε τί δράματα δημιουργεῖ ἐκεῖ ἡ ἀνεργία. Στίς χῶρες αὐτές ὑπάρχουν σήμερα ὄχι λιγότερο ἀπό 30—40 ἑκατομμύρια ἄνεργοι. Τί ἄνθρωποι εἶναι αὐτοί; Γι' αὐτούς λένε συνήθως ὅτι εἶναι «ξοφλημένοι ἄνθρωποι».

Κάθε μέρα πασχίζουν νά βροῦν δουλιά, ζητοῦν δουλιά, εἶναι ἕτοιμοι νά δεχτοῦν δουλιά μέ ὁποιουσδήποτε σχεδόν ὅρους, δέν τούς παίρνουν ὅμως στή δουλιά, γιατί εἶναι «παραπανίσιοι» ἄνθρωποι. Κι αὐτό γίνεται τή στιγμή, πού τεράστιοι ὄγκοι ἐμπορευμάτων καί προϊόντων σπαταλοῦνται, ἀπό ἰδιοτροπίες τῶν εὐνοουμένων τῆς τύχης, τῶν κανακάρηδων τῶν καπιταλιστῶν καί τσιφλικάδων.

Οἱ ἄνεργοι μένουν νηστικοί γιατί δέν ἔχουν χρήματα νά ἀγοράσουν τροφή, μένουν ἄστεγοι γιατί δέν ἔχουν μέ τί νά πληρώσουν τό νοίκι. Πῶς καί ποῦ ζοῦνε; Ζοῦνε μέ

τά ἄθλια ψίχουλα πού πέφτουν ἀπ' τό ἀρχοντικό τραπέζι, μέ τό σκάλισμα τῶν ντενεκέδων τῶν σκουπιδιῶν ὅπου βρίσκουν σάπια ἀποφάγια, ζοῦνε στίς τρῶγλες τῶν μεγάλων πόλεων καί προπάντων σέ παράγκες, πού τίς φτιάχνουν πρόχειρα οἱ ἴδιοι ἄνεργοι μέ σανίδια ἀπό κασόνια καί μέ φλοῦδες δέντρων, στά περίχωρα τῆς πόλης. Δέν εἶναι ὅμως μόνο αὐτό. Ἀπ' τήν ἀνεργία δέν ὑποφέρουν μονάχα οἱ ἄνεργοι. Ἀπ' τήν ἀνεργία ὑποφέρουν καί οἱ ἐργάτες πού ἔχουν δουλιά. Ὑποφέρουν, γιατί ἡ ὕπαρξη μεγάλου ἀριθμοῦ ἀνέργων δημιουργεῖ γι' αὐτούς κατάσταση ἀστάθειας στήν παραγωγή, ἀβεβαιότητα γιά τό αὔριο. Σήμερα δουλεύουν στήν ἐπιχείρηση, δέν εἶναι ὅμως βέβαιοι ὅτι ὅταν ξυπνήσουν αὔριο δέ θά μάθουν πώς ἔχουν κιόλας ἀπολυθεῖ.

Μιά ἀπ' τίς βασικές καταχτήσεις τοῦ πεντάχρονου σέ 4 χρόνια εἶναι ὅτι ἐξαλείψαμε τήν ἀνεργία κι ἀπαλλάξαμε τούς ἐργάτες τῆς ΕΣΣΔ ἀπ' τά δεινά της.

Τό ἴδιο πρέπει νά ποῦμε καί γιά τούς ἀγρότες. Κι αὐτοί ἐπίσης ξέχασαν τή διαφοροποίηση τῶν ἀγροτῶν σέ κουλάκους καί σέ φτωχούς, τήν ἐκμετάλλευση τῆς φτωχολογιᾶς ἀπό τούς κουλάκους, τήν καταστροφή πού κάθε χρόνο ἔριχνε στό δρόμο μέ τό δισάκι στόν ὦμο ἑκατοντάδες χιλιάδες κι ἑκατομμύρια φτωχούς ἀγρότες. Πρίν ἀπό 3—4 χρόνια στή χώρα μας, οἱ φτωχοί ἀγρότες ἀποτελοῦσαν ὄχι λιγότερο ἀπό τά 30% τοῦ συνολικοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Αὐτό σημαίνει περίπου εἴκοσι ἑκατομμύρια ἄτομα. Καί πιό παλιά, πρίν ἀπό τήν Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση, οἱ φτωχοί ἀγρότες ἀποτελοῦσαν ὄχι λιγότερο ἀπό τά 60% τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Καί τί ἦταν οἱ φτωχοί ἀγρότες; Ἦταν ἄνθρωποι πού συνήθως τούς ἔλειπε γιά τό νοικοκυριό τους εἴτε ὁ σπόρος, εἴτε τό ἄλογο, εἴτε τά ἐργαλεῖα, εἴτε τούς ἔλειπαν ὅλα αὐτά μαζί...

Οἱ φτωχοί ἀγρότες ἦταν ἄνθρωποι πού λιμοκτονοῦσαν καί κατά κανόνα ἦταν ὑποδουλωμένοι στούς κουλάκους, καί στά παλιά χρόνια ἦταν ὑποδουλωμένοι καί στούς κουλάκους καί στούς τσιφλικάδες. Μέχρι τελευταῖα ἀκόμα, πάνω ἀπό δυό ἑκατομμύρια φτωχοί ἀγρότες, τραβοῦσαν κάθε χρόνο γιά δουλιά στό Νότο, δηλαδή στό Βόρειο Καύκασο καί στήν Οὐκρανία, ὅπου μισθώνονταν ἀπ' τούς κουλάκους, καί πιό παλιά ἀκόμα καί ἀπ' τούς κουλάκους καί ἀπ' τούς τσιφλικάδες. Ἀκόμα περισσότεροι ἦταν ἐκεῖνοι πού χτυποῦσαν κάθε χρόνο τίς πόρτες τῶν ἐργοστασίων, πυκνώνοντας τίς τάξεις τῶν ἀνέργων. Καί δέν ἦταν μονάχα οἱ φτωχοί ἀγρότες, πού βρίσκονταν σ' αὐτή τήν ὄχι ἀξιοζήλευτη κατάσταση. Οἱ μισοί καί πάνω ἀπ' τούς μεσαίους ἀγρότες ζοῦσαν στήν ἴδια ἀνέχεια καί δοκίμαζαν τίς ἴδιες στερήσεις, ὅπως καί οἱ φτωχοί. Ὅλα αὐτά τά ξέχασαν κιόλας οἱ ἀγρότες.

Τί ἔδοσε τό πεντάχρονο μέσα σέ τέσσερα χρόνια στούς φτωχούς καί στά κατώτερα στρώματα τῶν μεσαίων ἀγροτῶν; Ὑπόσκαψε καί σύντριψε τούς κουλάκους σάν τάξη, καί ἀπάλλαξε τούς φτωχούς καί τό μεγαλύτερο μέρος τῶν μεσαίων ἀγροτῶν ἀπό τόν κουλάκικο ζυγό. Τούς τράβηξε στά κολχόζ καί δημιούργησε γι' αὐτούς μιά σταθερή κατάσταση. Ἐξάλειψε ἔτσι τή δυνατότητα διαφοροποίησης τῆς ἀγροτιᾶς σέ ἐκμεταλλευτές-κουλάκους καί σέ ἐκμεταλλευόμενους-φτωχούς. Ἐξάλειψε τήν ἀθλιότητα στό χωριό. Ἀνέβασε τή φτωχολογιά καί τά κατώτερα στρώματα τῶν μεσαίων ἀγροτῶν μέσα στά κολχόζ ἐξασφαλίζοντάς τους σίγουρη ζωή, βάζοντας ἔτσι τέλος στό προτσές τῆς καταστροφῆς καί τῆς ἐξαθλίωσης τῆς ἀγροτιᾶς. Σήμερα στή χώρα μας δέν ὑπάρχουν πιά περιπτώσεις, νά ἐγκαταλείπουν τόν τόπο τους κάθε χρόνο ἑκατομμύρια ἀγρότες καί νά πηγαίνουν γιά μεροκάματο σέ μακρινές περιοχές. Γιά νά πάρεις σήμερα ἕναν ἀγρότη γιά δουλιά σέ κάποιο μέρος, ἔξω ἀπ' τό κολχόζ του, πρέπει νά ὑπογράψεις συμφωνητικό μέ τό κολχόζ, κι ἀκόμα νά ἐξασφαλίσεις στόν κολχόζνικο δωρεάν ταξίδι μέ τό τραῖνο. Σήμερα δέν ἔχουμε πιά στή χώρα μας περιπτώσεις, νά καταστρέφονται ἑκατοντάδες χιλιάδες κι ἑκατομμύρια ἀγρότες καί νά πολιορκοῦν τίς πόρτες τῶν ἐργοστασίων καί τῶν φάμπρικων. Αὐτό γινόταν κάποτε, μά ἔπαψε νά γίνεται ἀπό καιρό. Σήμερα ὁ ἀγρότης εἶναι ἐξασφαλισμένος νοικοκύρης, μέλος τοῦ κολχόζ, πού ἔχει στή διάθεσή του τρακτέρ, γεωργικές μηχανές, ἀποθέματα σπόρου, ἐφεδρικά ἀποθέματα κλπ. κλπ.

Νά τί ἔδοσε τό πεντάχρονο στή φτωχολογιά καί στά κατώτερα στρώματα τῶν μεσαίων ἀγροτῶν.

Νά ποῦ βρίσκεται ἡ οὐσία τῶν βασικῶν κατακτήσεων τοῦ πεντάχρονου στόν τομέα τῆς βελτίωσης τῆς ὑλικῆς κατάστασης τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν.

Σάν ἀποτέλεσμα τῶν βασικῶν αὐτῶν κατακτήσεων στόν τομέα τῆς βελτίωσης τῆς ὑλικῆς κατάστασης τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, στό πρῶτο πεντάχρονο ἔχουμε:

α) αὔξηση στό διπλάσιο, σέ σύγκριση μέ τό 1928, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων τῆς μεγάλης βιομηχανίας, πράγμα πού σημαίνει ὑπερεκπλήρωση τοῦ πεντάχρονου σχεδίου κατά 57%·

β) αὔξηση τοῦ λαϊκοῦ εἰσοδήματος—συνεπῶς αὔξηση τῶν ἐσόδων τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν—πού ἔφτασε τό 1932 στά 45,1 δισεκατομμύρια ρούβλια, πράγμα πού σημαίνει αὔξηση κατά 85% σέ σύγκριση μέ τό 1928·

γ) αὔξηση τοῦ μέσου χρονιάτικου μισθοῦ τῶν ἐργατῶν καί τῶν ὑπαλλήλων τῆς μεγάλης βιομηχανίας κατά 67%, σέ σύγκριση μέ τό 1928, πράγμα πού σημαίνει ὑπερεκπλήρωση τοῦ πεντάχρονου κατά 18%·

δ) αὔξηση τῶν κεφαλαίων τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων κατά 292% σέ σύγκριση μέ τό 1928 (4 120 ἑκατομμύρια ρούβλια τό 1932, ἀντί 1 050 ἑκατομμύρια ρούβλια τό 1928), πράγμα πού σημαίνει ὑπερεκπλήρωση τοῦ πεντάχρονου σχεδίου κατά 111%·

ε) εὔρυνση τῆς κοινωνικῆς ἑστίασης πού ἀγκαλιάζει πάνω ἀπ' τά 70% τῶν ἐργατῶν τῶν ἀποφασιστικῶν κλάδων τῆς βιομηχανίας, πράγμα πού σημαίνει ὑπερεκπλήρωση τοῦ πεντάχρονου στό ἑξαπλάσιο.

Φυσικά, δέν κατορθώσαμε ἀκόμα νά ἱκανοποιήσουμε πλέρια τίς ὑλικές ἀνάγκες τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν. Κι εἶναι ζήτημα ἄν θά τό κατορθώσουμε στά πιό κοντινά χρόνια. Δέν ὑπάρχει ὅμως ἀμφιβολία ὅτι πετύχαμε νά καλυτερεύει ἡ ὑλική κατάσταση τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν στή χώρα μας ἀπό χρόνο σέ χρόνο. Αὐτό μποροῦν νά τό ἀμφισβητήσουν μόνο ὁρκισμένοι ἐχθροί τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἤ ἴσως μερικοί ἐκπρόσωποι τοῦ ἀστικοῦ τύπου, μαζί καί μιά μερίδα ἀπό τούς ἀνταποκριτές αὐτοῦ τοῦ τύπου στή Μόσχα, πού καταλαβαίνουν ἀπό τήν οἰκονομία τῶν λαῶν καί ἀπό τήν κατάσταση τῶν ἐργαζομένων, ὄχι περισσότερα ἀπ' ὅσα καταλαβαίνει, ἄς ποῦμε, ὁ βασιλιάς τῆς 'Αβησσυνίας ἀπό ἀνώτερα μαθηματικά.

'Αλλά ποιά εἶναι ἡ ὑλική κατάσταση τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν στίς καπιταλιστικές χῶρες;

Νά τά ἐπίσημα στοιχεῖα:

Στίς καπιταλιστικές χῶρες αὐξήθηκε καταστροφικά ὁ ἀριθμός τῶν ἀνέργων. Σύμφωνα μέ τά ἐπίσημα στοιχεῖα, στίς ΕΠΒΑ μονάχα στήν ἐπεξεργαστική βιομηχανία ὁ ἀριθμός τῶν ἐργαζομένων ἐργατῶν ἐλαττώθηκε ἀπό 8,5 ἑκατομμύρια ἄτομα τό 1928, σέ 5,5 ἑκατομμύρια τό 1932, καί σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα τῆς 'Αμερικάνικης ὁμοσπονδίας ἐργασίας, ὁ ἀριθμός τῶν ἀνέργων σ' ὅλη τή βιομηχανία τῶν ΕΠΒΑ ἔφθασε στά τέλη τοῦ 1932 τά 11 ἑκατομμύρια ἄτομα. Στήν 'Αγγλία, σύμφωνα μέ τά ἐπίσημα στατιστικά στοιχεῖα, ὁ ἀριθμός τῶν ἀνέργων αὐξήθηκε ἀπό 1 290 χιλιάδες τό 1928 σέ 2,8 ἑκατομμύρια ἄτομα τό 1932. Στή Γερμανία, σύμφωνα μέ τά ἐπίσημα στοιχεῖα, ὁ ἀριθμός τῶν ἀνέργων αὐξήθηκε ἀπό 1 376 χιλιάδες τό 1928, σέ 5,5 ἑκατομμύρια τό 1932. Παρόμοια εἰκόνα παρατηρεῖται σ' ὅλες τίς καπιταλιστικές χῶρες, καί πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι κατά κανόνα ἡ ἐπίσημη στατιστική μειώνει τά στοιχεῖα τῶν ἀνέργων, πού ὁ ἀριθμός τους στίς καπιταλιστικές χῶρες κυμαίνεται ἀπό 35 ὥς 40 ἑκατομμύρια ἄτομα.

'Εφαρμόζεται μιά συστηματική ἐλάττωση τοῦ μεροκάματου τῶν ἐργατῶν. Σύμφωνα μέ τά ἐπίσημα στοιχεῖα, ἡ ἐλάττωση τοῦ μέσου ὅρου τοῦ μηνιάτικου μισθοῦ στίς ΕΠΒΑ, ἔφτασε τά 35% σέ σύγκριση μέ τό ἐπίπεδο τοῦ 1928, στήν 'Αγγλία στό ἴδιο χρονικό διάστημα ἔφτασε τά 15% καί στή Γερμανία μάλιστα τά 50%. Σύμφωνα μέ ὑπολογισμούς τῆς 'Αμερικάνικης ὁμοσπονδίας ἐργασίας, οἱ ἀμερικάνοι ἐργάτες στά 1930—31 ἔχασαν ἐξαιτίας τῆς ἐλάττωσης τοῦ μεροκάματου πάνω ἀπό 35 δισεκατομμύρια δολάρια.

'Ελαττώθηκαν σημαντικά τά ἀσήμαντα ἄλλωστε κεφάλαια ἀσφάλισης τῶν ἐργατῶν στήν 'Αγγλία καί τή Γερμανία. Στίς ΕΠΒΑ καί στή Γαλλία λείπει τελείως ἤ σχεδόν λείπει κάθε μορφή ἀσφάλισης τῶν ἀνέργων καί γι' αὐτό αὐξάνει κολοσιαῖα ὁ ἀριθμός τῶν ἄστεγων ἐργατῶν καί τῶν ἀλητόπαιδων, ἰδιαίτερα στίς ΕΠΒΑ.

Δέν εἶναι καλύτερη ἡ κατάσταση τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν στίς καπιταλιστικές χῶρες, ὅπου ἡ ἀγροτική κρίση ὑποσκάφτει τίς ρίζες τοῦ ἀγροτικοῦ νοικοκυριοῦ καί ρίχνει στό δρόμο μέ τό δισάκι στόν ὦμο ἑκατομμύρια καταστραμμένους ἀγρότες καί φάρμερς.

Αὐτά εἶναι τά ἀποτελέσματα τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια, στόν τομέα τῆς βελτίωσης τῆς ὑλικῆς κατάστασης τῶν ἐργαζομένων τῆς ΕΣΣΔ.

VI

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΟΥ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ἄς περάσουμε τώρα στό ζήτημα τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια, στόν τομέα τῆς αὔξησης τῆς κυκλοφορίας ἐμπορευμάτων ἀνάμεσα στήν πόλη καί τό χωριό.

Ἡ τεράστια αὔξηση τῆς παραγωγῆς τῆς βιομηχανίας καί τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ἡ αὔξηση τῶν ἐμπορεύσιμων πλεονασμάτων, τόσο στή βιομηχανία, ὅσο καί στήν ἀγροτική οἰκονομία, τέλος ἡ αὔξηση τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, ὅλα αὐτά δέν μποροῦσαν παρά νά ὁδηγήσουν, καί πραγματικά ὁδήγησαν στήν ἀναζωογόνηση καί στήν εὔρυνση τῆς κυκλοφορίας ἐμπορευμάτων ἀνάμεσα στήν πόλη καί τό χωριό.

Ἡ παραγωγική συμμαχία ἀνάμεσα στήν πόλη καί τό χωριό εἶναι ἡ βασική μορφή συμμαχίας. Δέν ἀρκεῖ ὅμως μονάχα ἡ παραγωγική συμμαχία. Γιά νά γίνει στέρεος κι ἀδιάρρηχτος ὁ δεσμός ἀνάμεσα στήν πόλη καί τό χωριό πρέπει ἡ παραγωγική συμμαχία νά συμπληρωθεῖ μέ τήν ἐμπορική συμμαχία. Αὐτό μποροῦμε νά τό πετύχουμε μονάχα μέ τήν ἀνάπτυξη τοῦ σοβιετικοῦ ἐμπορίου. Δέ θἆταν σωστό νά νομίζουμε ὅτι τό σοβιετικό ἐμπόριο μπορεῖ ν' ἀναπτυχθεῖ μέσα ἀπό ἕνα μονάχα κανάλι, λογουχάρη ἀπό τό συνεταιρισμό. Γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ σοβιετικοῦ ἐμπορίου πρέπει νά χρησιμοποιηθοῦν ὅλα τά κανάλια: καί τό συνεταιριστικό δίχτυ, καί τό κρατικό ἐμπορικό δίχτυ, καί τό κολχόζνικο ἐμπόριο.

Μερικοί σύντροφοι νομίζουν, ὅτι ἡ ἀνάπτυξη τοῦ σοβιετικοῦ ἐμπορίου, καί ἰδιαίτερα ἡ ἀνάπτυξη τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου, σημαίνει ἐπιστροφή στό πρῶτο στάδιο τῆς ΝΕΠ. Αὐτό δέν εἶναι καθόλου σωστό.

Ἀνάμεσα στό σοβιετικό, μαζί καί τό κολχόζνικο, ἐμπόριο καί στό ἐμπόριο τοῦ πρώτου σταδίου τῆς ΝΕΠ ὑπάρχει ριζική διαφορά.

Στό πρῶτο στάδιο τῆς ΝΕΠ ἐπιτρέπαμε τήν ἀναζωογόνηση τοῦ καπιταλισμοῦ, ἐπιτρέπαμε τήν ἰδιωτική κυκλοφορία ἐμπορευμάτων, ἐπιτρέπαμε τή «δράση» τῶν ἰδιωτῶν ἐμπόρων, τῶν καπιταλιστῶν, τῶν κερδοσκόπων.

Ἦταν ἕνα λίγο-πολύ ἐλεύθερο ἐμπόριο, περιοριζόμενο μονάχα ἀπ' τό ρυθμιστικό ρόλο τοῦ κράτους. Τότε ὁ ἰδιωτικός καπιταλιστικός τομέας κατεῖχε ἀρκετά μεγάλη θέση στήν κυκλοφορία ἐμπορευμάτων τῆς χώρας. Ἀφήνω πιά πού τότε δέν εἴχαμε οὔτε ἔτσι ἀναπτυγμένη βιομηχανία ὅπως σήμερα, οὔτε κολχόζ, οὔτε σοβχόζ, πού ἐργάζονται σχεδιασμένα καί δίνουν στό κράτος τεράστια ἀποθέματα ἀγροτικῶν προϊόντων καί προϊόντων τῆς πόλης.

Μήπως μποροῦμε νά ποῦμε, ὅτι καί σήμερα ἔχουμε παρόμοια κατάσταση; Φυσικά, δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε.

Πρῶτο, τό σοβιετικό ἐμπόριο δέν μπορεῖ νά τό βάζουμε στήν ἴδια μοίρα μέ τό ἐμπόριο τοῦ πρώτου σταδίου τῆς ΝΕΠ, ἔστω κι ἄν ρυθμιζόταν ἀπό τό κράτος. Ἐνῶ τό ἐμπόριο τοῦ πρώτου σταδίου τῆς ΝΕΠ ἐπέτρεπε τήν ἀναζωογόνηση τοῦ καπιταλισμοῦ καί τή λειτουργία τοῦ ἰδιωτικοῦ καπιταλιστικοῦ τομέα στήν κυκλοφορία ἐμπορευμάτων, τό σοβιετικό ἐμπόριο ξεκινᾶ ἀπ' τήν ἄρνηση, ἀπό τήν ἀνυπαρξία τόσο τοῦ ἑνός ὅσο καί τοῦ ἄλλου. Τί εἶναι τό σοβιετικό ἐμπόριο; Τό σοβιετικό ἐμπόριο εἶναι

ἐμπόριο χωρίς μικρούς καί μεγάλους καπιταλιστές, ἐμπόριο χωρίς μικρούς καί μεγάλους κερδοσκόπους. Εἶναι ἰδιαίτερου εἴδους ἐμπόριο, πού δέν ἔχει γνωρίσει ὥς τά σήμερα ἡ ἱστορία καί πού τό διεξάγουμε μονάχα ἐμεῖς, οἱ μπολσεβίκοι, στίς συνθῆκες τῆς σοβιετικῆς ἀνάπτυξης.

Δεύτερο, ἔχουμε τώρα μιά ἀρκετά ἀναπτυγμένη κρατική βιομηχανία κι ἕνα ὁλόκληρο σύστημα κολχόζ καί σοβχόζ πού ἐξασφαλίζουν στό κράτος τεράστια ἀποθέματα ἀγροτικῶν καί βιομηχανικῶν ἐμπορευμάτων γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ σοβιετικοῦ ἐμπορίου. Αὐτό δέν ὑπῆρχε καί οὔτε μποροῦσε νά ὑπάρξει στίς συνθῆκες τοῦ πρώτου στάδιου τῆς ΝΕΠ.

Τρίτο, στήν τελευταία περίοδο κατορθώσαμε νά ἐκτοπίσουμε ὁλότελα ἀπ' τήν κυκλοφορία ἐμπορευμάτων τούς ἐμπόρους καί τούς κάθε λογῆς μεσάζοντες. Φυσικά, αὐτό δέν ἀποκλείει ὅτι στήν κυκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων μποροῦν νά ξαναεμφανιστοῦν, σύμφωνα μέ τό νόμο τοῦ ἀταβισμοῦ, ἰδιῶτες ἔμποροι καί κερδοσκόποι, ἐκμεταλλευόμενοι γιά τό σκοπό αὐτό τό πιό πρόσφορο γι' αὐτούς πεδίο καί συγκεκριμένα τό κολχόζνικο ἐμπόριο. Κάτι περισσότερο: οἱ ἴδιοι οἱ κολχόζνικοι τό ρίχνουν καμιά φορά στήν κερδοσκοπία, πράγμα πού, φυσικά, δέν τούς τιμᾶ. Ἐνάντια ὅμως σ' αὐτές τίς ἀρρωστιάρικες ἐκδηλώσεις ἔχουμε τό νόμο πού ψήφισε τελευταῖα ἡ Σοβιετική ἐξουσία σχετικά μέ τά μέτρα γιά τήν πάταξη τῆς κερδοσκοπίας καί τήν τιμωρία τῶν κερδοσκόπων[60]. Ξέρετε, φυσικά, ὅτι ὁ νόμος αὐτός δέν εἶναι δά καί τόσο μαλακός. Καταλαβαίνετε, βέβαια, ὅτι ἕνας τέτιος νόμος δέν ὑπῆρχε καί δέν μποροῦσε νά ὑπάρξει στίς συνθῆκες τοῦ πρώτου στάδιου τῆς ΝΕΠ.

Βλέπετε λοιπόν, ὅτι τό νά μιλᾶ κανείς ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά γιά ἐπιστροφή στό ἐμπόριο τοῦ πρώτου στάδιου

τῆς ΝΕΠ σημαίνει ὅτι δέν καταλαβαίνει τίποτα, μά ἀπολύτως τίποτα ἀπ' τή σοβιετική μας οἰκονομία.

Μᾶς λένε ὅτι εἶναι ἀδύνατο ν' ἀναπτύξουμε τό ἐμπόριο, ἔστω καί τό σοβιετικό ἐμπόριο, χωρίς γερή χρηματική οἰκονομία καί χωρίς γερό νόμισμα, ὅτι πρίν ἀπ' ὅλα πρέπει νά γιατρέψουμε τά οἰκονομικά καί τό σοβιετικό μας νόμισμα, πού δέν ἀντιπροσωπεύει δῆθεν καμιά ἀξία. Αὐτά μᾶς λένε οἱ οἰκονομολόγοι τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν. Νομίζω, ὅτι οἱ ἀξιότιμοι αὐτοί οἰκονομολόγοι καταλαβαίνουν ἀπό πολιτική οἰκονομία τόσο, ὅσο καταλαβαίνει λχ. ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντέρμπουρι ἀπό ἀντιθρησκευτική προπαγάνδα. Πῶς μπορεῖ νά ἰσχυρίζεται κανείς ὅτι τό σοβιετικό μας νόμισμα δέν ἀντιπροσωπεύει καμιά ἀξία; Μήπως δέν εἶναι γεγονός ὅτι μέ τό νόμισμα αὐτό οἰκοδομήσαμε τό Μαγκνητοστρόι, τό Ντνιεπροστρόι, τό Κουζνετσκστρόι, τά ἐργοστάσια τρακτέρ τοῦ Στάλινγκραντ καί τοῦ Χάρκοβου, τά ἐργοστάσια αὐτοκινήτων τοῦ Γκόρκι καί τῆς Μόσχας, ἑκατοντάδες χιλιάδες κολχόζ καί χιλιάδες σοβχόζ; Μήπως νομίζουν οἱ κύριοι αὐτοί, ὅτι ὅλες αὐτές οἱ ἐπιχειρήσεις οἰκοδομήθηκαν ἀπό ἄχυρο ἤ ἀπό λάσπη κι ὄχι ἀπό πραγματικά ὑλικά, πού ἔχουν καθορισμένη ἀξία; Μέ τί ἐξασφαλίζεται ἡ σταθερότητα τοῦ σοβιετικοῦ νομίσματος, ἄν φυσικά πάρουμε ὑπόψη μας τήν ὀργανωμένη ἀγορά, πού ἔχει ἀποφασιστική σημασία στήν κυκλοφορία ἐμπορευμάτων τῆς χώρας, κι ὄχι τήν ἀνοργάνωτη ἀγορά, πού ἔχει μονάχα δευτερεύουσα σημασία; Φυσικά, ὄχι μονάχα μέ τό χρυσό ἀπόθεμα. Ἡ σταθερότητα τοῦ σοβιετικοῦ νομίσματος ἐξασφαλίζεται, πρίν ἀπ' ὅλα, μέ τήν τεράστια ποσότητα ἐμπορευμάτων, πού βρίσκονται στά χέρια τοῦ κράτους καί μπαίνουν σέ κυκλοφορία μέ σταθερές τιμές. Ποιός οἰκονομολόγος μπορεῖ ν' ἀρνηθεῖ, ὅτι μιά τέτια ἐξασφάλιση, πού γίνεται μόνο στήν

ΕΣΣΔ, ἀποτελεῖ πιό οὐσιαστική ἐξασφάλιση τῆς σταθερότητας τοῦ νομίσματος ἀπό ὁποιοδήποτε χρυσό ἀπόθεμα; Θά καταλάβουν ἄραγε ποτέ τους οἱ οἰκονομολόγοι τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, ὅτι βρέθηκαν σέ ἀδιέξοδο μέ τή θεωρία πώς τό χρυσό ἀπόθεμα εἶναι ἡ «μοναδική» ἐξασφάλιση τῆς νομισματικῆς σταθερότητας;

Ἔτσι ἔχουν τά πράγματα σχετικά μέ τά ζητήματα τῆς ἀνάπτυξης τοῦ σοβιετικοῦ ἐμπορίου.

Τί πετύχαμε μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ πεντάχρονου στόν τομέα τῆς ἀνάπτυξης τοῦ σοβιετικοῦ ἐμπορίου;

Σάν ἀποτέλεσμα τοῦ πεντάχρονου ἔχουμε:

α) αὔξηση τῆς παραγωγῆς τῆς ἐλαφριᾶς βιομηχανίας, πού ἔφτασε στά 187% σέ σύγκριση μέ τό 1928·

β) αὔξηση τῆς λιανικῆς συνεταιριστικο-κρατικῆς κυκλοφορίας ἐμπορευμάτων, πού μέ τιμές τοῦ 1932 ἀνέρχεται σήμερα σέ 39,6 δισεκατομμύρια ρούβλια, δηλαδή αὔξηση τοῦ ὄγκου τῶν ἐμπορευμάτων λιανικοῦ ἐμπορίου στά 175% σέ σχέση μέ τό 1928·

γ) αὔξηση τοῦ κρατικο-συνεταιριστικοῦ ἐμπορικοῦ δικτυοῦ κατά 158 χιλιάδες πρατήρια καί καταστήματα, σέ σχέση μέ τό 1929·

δ) ὁλοένα καί μεγαλύτερη ἀνάπτυξη τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου καί τῆς συγκέντρωσης ἀγροτικῶν προϊόντων ἀπό διάφορους κρατικούς καί συνεταιριστικούς ὀργανισμούς.

Αὐτά εἶναι τά γεγονότα.

Τελείως διαφορετική εἰκόνα παρουσιάζει ἡ κατάσταση τῆς κυκλοφορίας ἐμπορευμάτων στό ἐσωτερικό τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, ὅπου ἡ κρίση ὁδήγησε στόν καταστρεφτικό περιορισμό τοῦ ἐμπορίου, στό μαζικό κλείσιμο τῶν ἐπιχειρήσεων καί στήν καταστροφή τῶν μικρῶν καί μεσαίων ἐμπόρων, στή χρεωκοπία μεγάλων ἐμπορικῶν οἴκων καί στήν ἐπισώρευση ἐμπορευμάτων στίς ἐμπορικές ἐπιχειρήσεις, παράλληλα μέ τή συνεχιζόμενη πτώση τῆς ἀγοραστικῆς ἱκανότητας τῶν ἐργαζομένων μαζῶν.

Αὐτά εἶναι τά ἀποτελέσματα τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια στόν τομέα τῆς ἀνάπτυξης τῆς κυκλοφορίας ἐμπορευμάτων.

VII

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΟΥ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΑΛΗΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΑ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΧΘΡΙΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ

Σάν ἀποτέλεσμα τῆς πραγματοποίησης τοῦ πεντάχρονου στόν τομέα τῆς βιομηχανίας, τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καί τοῦ ἐμπορίου ἑδραιώσαμε σ' ὅλες τίς σφαῖρες τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας τήν ἀρχή τοῦ σοσιαλισμοῦ, διώχνοντας ἀπ' αὐτές τά καπιταλιστικά στοιχεῖα.

Τί ἀποτέλεσμα ἔπρεπε νά εἶχε αὐτό γιά τά καπιταλιστικά στοιχεῖα καί τί εἶχε στήν πραγματικότητα;

Αὐτό εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά χάσουν τά νερά τους τά τελευταῖα ὑπολείμματα τῶν τάξεων πού πεθαίνουν: οἱ ἰδιῶτες βιομήχανοι καί οἱ ὑπηρέτες τους, οἱ ἰδιῶτες ἔμποροι καί τά τσιράκια τους, οἱ πρώην εὐγενεῖς καί οἱ παπάδες, οἱ κουλάκοι καί οἱ ἄνθρωποί τους, οἱ πρώην λευκοί ἀξιωματικοί καί ὑπαξιωματικοί, οἱ πρώην ἀστυνομικοί καί χωροφύλακες, οἱ κάθε λογῆς ἀστοί σωβινιστές διανοούμενοι καί κάθε ἄλλο ἀντισοβιετικό στοιχεῖο.

Οἱ πρώην αὐτοί ἄνθρωποι, ἀφοῦ ἔχασαν τά νερά τους καί σκόρπισαν σ' ὅλη τήν ΕΣΣΔ, τρύπωσαν στά ἐργοστάσιά μας καί τίς φάμπρικες, στά ἱδρύματά μας καί τούς ἐμπορικούς μας ὀργανισμούς, στίς ἐπιχειρήσεις τῶν σιδηροδρομικῶν καί τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν καί κυρίως στά

κολχόζ καί τά σοβχόζ. Τρύπωσαν καί κρύφτηκαν ἐκεῖ, ἀφοῦ φόρεσαν τή μάσκα τοῦ «ἐργάτη» καί τοῦ «ἀγρότη», μερικοί μάλιστα ἀπ' αὐτούς τρύπωσαν καί στό κόμμα.

Μέ τί διαθέσεις τρύπωσαν ἐκεῖ; Φυσικά μέ τό αἴσθημα τοῦ μίσους πρός τή Σοβιετική ἐξουσία, μέ τό αἴσθημα τῆς λυσσασμένης ἐχθρότητας πρός τίς νέες μορφές οἰκονομίας, ζωῆς καί πολιτισμοῦ.

Οἱ κύριοι αὐτοί δέν εἶναι σέ θέση νά κάνουν ἀνοιχτή ἐπίθεση ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Αὐτοί καί οἱ τάξεις τους ἔχουν κάνει κιόλας κάμποσες φορές τέτιες ἐπιθέσεις, ὅμως τσακίστηκαν καί σκορπίστηκαν. Γι' αὐτό τό μόνο πού τούς ἀπομένει εἶναι νά κάνουν ἀτιμίες καί ζημιές στούς ἐργάτες, στούς κολχόζνικους, στή Σοβιετική ἐξουσία, στό κόμμα. Καί κάνουν κάθε ἀτιμία πού μποροῦν, δρώντας στά ὕπουλα. Καῖνε τίς ἀποθῆκες καί σπάζουν τίς μηχανές. Ὀργανώνουν σαμποτάζ. Ὀργανώνουν σαμποταριστικές πράξεις στά κολχόζ καί τά σοβχόζ, καί μερικοί ἀπ' αὐτούς, πού ἀνάμεσά τους ὑπάρχουν καί ὁρισμένοι καθηγητές, φτάνουν στή σαμποταριστική τους μανία ὥς τό σημεῖο νά μπολιάζουν τά ζῶα τῶν κολχόζ καί τῶν σοβχόζ μέ πανούκλα καί ἄνθρακα, νά ὑποβοηθοῦν τήν ἐξάπλωση τῆς μηνιγγίτιδας στ' ἄλογα κλπ.

Τό κυριότερο ὅμως δέν εἶναι αὐτό. Τό κυριότερο στή «δράση» τῶν πρώην αὐτῶν ἀνθρώπων, εἶναι ὅτι ὀργανώνουν τή μαζική κλεψιά καί ἁρπαγή τῆς κρατικῆς περιουσίας, τῆς συνεταιριστικῆς περιουσίας, τῆς κολχόζνικης ἰδιοχτησίας. Κλεψιά καί ἁρπαγή στίς φάμπρικες καί στά ἐργοστάσια, κλεψιά καί ἁρπαγή στά μεταφερόμενα μέ τούς σιδηροδρόμους ἐμπορεύματα, κλεψιά καί ἁρπαγή στίς ἀποθῆκες καί τίς ἐμπορικές ἐπιχειρήσεις καί ἰδιαίτερα κλεψιά καί ἁρπαγή στά σοβχόζ καί τά κολχόζ, αὐτή εἶναι ἡ βασική μορφή «δράσης» τῶν πρώην αὐτῶν ἀνθρώπων. Διαισθάνονται, νά ποῦμε, μέ τό ταξικό τους ἔνστικτο, ὅτι βάση τῆς σοβιετικῆς οἰκονομίας εἶναι ἡ κοινωνική ἰδιοχτησία, καί ὅτι ἀκριβῶς αὐτή τή βάση πρέπει νά κλονίσουν γιά νά βλάψουν τή Σοβιετική ἐξουσία, καί πραγματικά προσπαθοῦν νά κλονίσουν τήν κοινωνική ἰδιοχτησία μέ τήν ὀργάνωση μαζικῆς κλεψιᾶς καί ἁρπαγῆς.

Γιά τήν ὀργάνωση τῶν ἁρπαγῶν ἐκμεταλλεύονται τίς συνήθειες καί τίς ἐπιβιώσεις τῆς ἀτομικῆς ἰδιοχτησίας τῶν κολχόζνικων, πού ὥς τά χτές ἦταν ἀτομικοί νοικοκυραῖοι καί σήμερα εἶναι μέλη τῶν κολχόζ. Ἐσεῖς, σά μαρξιστές, πρέπει νά ξέρετε, ὅτι ἡ συνείδηση τῶν ἀνθρώπων μένει πίσω στήν ἀνάπτυξή της, ἀπό τήν πραγματική τους κατάσταση. Οἱ κολχόζνικοι ἀπ' τή θέση τους δέν εἶναι πιά ἀτομικοί ἀγρότες, ἀλλά κολεχτιβιστές, ἡ συνείδησή τους ὅμως εἶναι γιά τήν ὥρα ἀκόμα ἡ παλιά, ἡ συνείδηση τοῦ ἀτομικοῦ ἰδιοχτήτη. Κι ἔτσι, οἱ πρώην ἄνθρωποι πού προέρχονται ἀπ' τίς γραμμές τῶν ἐκμεταλλευτικῶν τάξεων, ἐκμεταλλεύονται τίς συνήθειες τῆς ἀτομικῆς ἰδιοχτησίας τῶν κολχόζνικων γιά νά ὀργανώσουν τή διαρπαγή τῆς κοινωνικῆς περιουσίας καί νά κλονίσουν ἔτσι τή βάση τοῦ Σοβιετικοῦ καθεστῶτος, τήν κοινωνική ἰδιοχτησία.

Πολλοί σύντροφοί μας βλέπουν μέ ἀπάθεια αὐτό τό φαινόμενο, χωρίς νά καταλαβαίνουν τήν ἔννοια καί τή σημασία τῶν περιπτώσεων μαζικῆς κλεψιᾶς καί ἁρπαγῆς. Προσπερνοῦν σάν τυφλοί αὐτά τά γεγονότα, νομίζοντας ὅτι «ἐδῶ δέν ὑπάρχει τίποτα τό ἰδιαίτερο». Οἱ σύντροφοι ὅμως αὐτοί γελιοῦνται οἰχτρά. Ἡ βάση τοῦ καθεστῶτος μας εἶναι ἡ κοινωνική ἰδιοχτησία, ὅπως ἡ βάση τοῦ καπιταλισμοῦ εἶναι ἡ ἀτομική ἰδιοχτησία. Ἄν οἱ καπιταλιστές ἀνακήρυξαν τήν ἀτομική ἰδιοχτησία ἱερή καί ἀπαραβίαστη καί κατόρθωσαν ἔτσι νά σταθεροποιήσουν τό καπιταλιστικό καθεστώς, πολύ περισσότερο πρέπει ἐμεῖς, οἱ

κομμουνιστές, νά ανακηρύξουμε ιερή καί απαραβίαστη τήν κοινωνική ιδιοχτησία γιά νά σταθεροποιήσουμε έτσι τίς καινούργιες, σοσιαλιστικές μορφές οικονομίας σ' όλους τούς τομείς τής παραγωγής καί τού εμπορίου. Τό νά επιτρέπεις τήν κλεψιά καί τήν άρπαγή τής κοινωνικής ιδιοχτησίας—αδιάφορο άν πρόκειται γιά κρατική ιδιοχτησία ή γιά συνεταιριστική καί κολχόζνικη ιδιοχτησία—καί νά μή δίνεις προσοχή σ' αυτού τού είδους τίς αντεπαναστατικές ασχημίες, σημαίνει ότι υποβοηθάς τήν υπονόμευση τού Σοβιετικού καθεστώτος, πού στηρίζεται στήν κοινωνική ιδιοχτησία, ή οποία αποτελεί τή βάση του. Από δώ ξεκινούσε ή Σοβιετική μας κυβέρνηση όταν εξέδοσε τελευταία τό νόμο γιά τήν περιφρούρηση τής κοινωνικής ιδιοχτησίας[6]. Ο νόμος αυτός είναι σήμερα ή βάση τής επαναστατικής νομιμότητας. Καί ή υποχρέωση τής πιό αυστηρής εφαρμογής του στή ζωή αποτελεί πρωταρχικό καθήκον κάθε κομμουνιστή, κάθε εργάτη, κάθε κολχόζνικου.

Λένε, ότι ή σημερινή επαναστατική νομιμότητα δέ διαφέρει σέ τίποτα απ' τήν επαναστατική νομιμότητα τής πρώτης περιόδου τής ΝΕΠ, ότι ή σημερινή επαναστατική νομιμότητα είναι επιστροφή στήν επαναστατική νομιμότητα τής πρώτης περιόδου τής ΝΕΠ. Αυτό δέν είναι καθόλου σωστό. Η επαναστατική νομιμότητα τής πρώτης περιόδου τής ΝΕΠ έστρεφε τήν αιχμή της κυρίως ενάντια στίς ακρότητες τού πολεμικού κομμουνισμού, ενάντια στίς «παράνομες» κατασχέσεις καί τά δοσίματα. Εγγυόταν στόν ατομικό ιδιοχτήτη, στόν ατομικό νοικοκύρη, στόν καπιταλιστή τή διαφύλαξη τής περιουσίας του, μέ τόν όρο τής αυστηρότατης τήρησης από μέρους τους τών σοβιετικών νόμων. Ολότελα διαφορετικά μπαίνει τό ζήτημα τής επαναστατικής νομιμότητας σήμερα. Η σημερινή επαναστατική νομιμότητα στρέφει τήν αιχμή της, όχι ενάντια στίς ακρότητες τού πολεμικού κομμουνισμού, πού από καιρό πιά δέν υπάρχουν, μά ενάντια στούς κλέφτες καί τούς σαμποταριστές τής κοινωνικής οικονομίας, ενάντια στούς αλήτες καί τούς άρπαγες τής κοινωνικής ιδιοχτησίας. Συνεπώς, ή βασική φροντίδα τής επαναστατικής νομιμότητας σήμερα βρίσκεται στήν περιφρούρηση τής κοινωνικής ιδιοχτησίας, καί όχι σέ τίποτα άλλο.

Νά γιατί ένα απ' τά βασικά καθήκοντα τού κόμματος είναι ο αγώνας γιά τήν περιφρούρηση τής κοινωνικής ιδιοχτησίας, αγώνας μέ όλα τά μέτρα καί μέ όλα τά μέσα πού βάζουν στή διάθεσή μας οί νόμοι τής Σοβιετικής εξουσίας.

Δυνατή καί ισχυρή διχτατορία τού προλεταριάτου, νά τί μάς χρειάζεται τώρα γιά νά κάνουμε σκόνη τά τελευταία υπολείμματα τών τάξεων πού πεθαίνουν καί νά τσακίσουμε τίς ληστρικές μηχανοραφίες τους.

Τή θέση γιά τήν εξάλειψη τών τάξεων, γιά τή δημιουργία τής αταξικής κοινωνίας καί τήν απονέκρωση τού κράτους, μερικοί σύντροφοι τήν κατάλαβαν σά δικαίωση τής τεμπελιάς καί τής αδιαφορίας, σά δικαίωση τής αντεπαναστατικής θεωρίας γιά σβήσιμο τής ταξικής πάλης καί εξασθένιση τής κρατικής εξουσίας. Είναι περιττό νά πούμε, ότι τέτιοι άνθρωποι δέν μπορούν νάχουν τίποτα τό κοινό μέ τό κόμμα μας. Είναι εκφυλισμένοι ή υποκριτές, πού πρέπει νά τούς διώχνουμε έξω απ' τό κόμμα. Η εξάλειψη τών τάξεων δέν κατορθώνεται μέ τό σβήσιμο τής ταξικής πάλης, μά μέ τό δυνάμωμά της. Η απονέκρωση τού κράτους δέ θά γίνει μέ τήν εξασθένιση τής κρατικής εξουσίας, αλλά μέ τό δυνάμωμά της στόν ανώτατο βαθμό, πού είναι απαραίτητο γιά νά αποτελειώσουμε τά υπολείμματα τών τάξεων πού πεθαίνουν καί νά οργανώσουμε τήν άμυνα ενάντια στήν καπιταλιστική περικύκλωση, πού κά-

θε ἄλλο παρά ἐξαλείφθηκε ἀκόμα καί πού δέν πρόκειται
νά ἐξαλειφθεῖ γρήγορα.

Σάν ἀποτέλεσμα τῆς πραγματοποίησης τοῦ πεντά-
χρονου πετύχαμε νά διώξουμε ὁλότελα τά τελευταῖα ὑπο-
λείμματα τῶν ἐχθρικῶν τάξεων ἀπ' τίς θέσεις τους στήν
παραγωγή, συντρίψαμε τούς κουλάκους καί προετοιμάσα-
με τό ἔδαφος γιά τήν ἐξάλειψή τους. Αὐτό εἶναι τό ἀπο-
τέλεσμα τοῦ πεντάχρονου στόν τομέα τῆς πάλης ἐνάντια
στά τελευταῖα τμήματα τῆς ἀστικῆς τάξης. Αὐτό ὅμως
εἶναι λίγο. Τό καθῆκον μας εἶναι νά πετάξουμε τούς
πρώην αὐτούς ἀνθρώπους ἀπ' τίς ἴδιες μας τίς ἐπιχειρή-
σεις καί τά ἱδρύματά μας καί νά τούς κάνουμε ὁριστικά
ἀκίνδυνους.

Δέν μποροῦμε νά ποῦμε, ὅτι οἱ πρώην αὐτοί ἄνθρω-
ποι θά μποροῦσαν ν' ἀλλάξουν κάπως τή σημερινή κατά-
σταση τῆς ΕΣΣΔ μέ τίς σαμποταριστικές καί ληστρικές
ἐνέργειές τους. Εἶναι πολύ ἀδύνατοι κι ἀνίσχυροι γιά
ν' ἀντιταχτοῦν στά μέτρα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Ἄν
ὅμως οἱ σύντροφοί μας δέν ἐξοπλιστοῦν μέ τήν ἐπανα-
στατική ἐπαγρύπνηση καί δέ διώξουν ἀπ' τήν πρακτική
τους δουλιά τή μικροαστική μακαριότητα ἀπέναντι στήν
κλεψιά καί τή διαρπαγή τῆς κοινωνικῆς ἰδιοχτησίας, οἱ
πρώην ἄνθρωποι μποροῦν νά προξενήσουν ἀρκετή ζημιά.

Πρέπει νάχουμε ὑπόψη μας, ὅτι ἡ αὔξηση τῆς ἰσχῆς
τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους θά δυναμώνει τήν ἀντίσταση τῶν
τελευταίων ὑπολειμμάτων τῶν τάξεων πού πεθαίνουν. Κι
ἀκριβῶς γιατί πεθαίνουν καί ζοῦν τίς τελευταῖες τους μέ-
ρες, θά περνᾶνε ἀπό ὁρισμένες μορφές ἐπίθεσης σέ ἄλλες,
πιό ἔντονες μορφές ἐπίθεσης, προσφεύγοντας στά καθυστε-
ρημένα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ καί κινητοποιώντας τα
ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Δέν ὑπάρχουν ἀτιμίες καί
συκοφαντίες πού νά μή τίς ἔχουν χρησιμοποιήσει οἱ πρώην

αὐτοί ἄνθρωποι ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία καί πού νά μήν ἔχουν προσπαθήσει νά κινητοποιήσουν γύρω ἀπ' αὐτές τά καθυστερημένα στοιχεῖα. Πάνω σ' αὐτή τή βάση μποροῦν νά ἀναζωογονηθοῦν καί ν' ἀρχίσουν νά κινοῦνται οἱ συντριμμένες ὁμάδες τῶν παλιῶν ἀντεπαναστατικῶν κομμάτων τῶν ἐσέρων, τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἀστῶν ἐθνικιστῶν τοῦ κέντρου καί τῶν περιφερειῶν, μποροῦν νά ἀναζωογονηθοῦν καί νά ἀρχίσουν νά κινοῦνται τά συντρίμμια τῶν ἀντεπαναστατικῶν στοιχείων τοῦ τροτσκισμοῦ καί τῆς δεξιᾶς παρέκκλισης. Αὐτό φυσικά δέν εἶναι τρομερό. Ὅλα αὐτά ὅμως πρέπει νά τάχουμε ὑπόψη μας, ἄν θέλουμε νά ξεμπερδέψουμε μ' αὐτά τά στοιχεῖα γρήγορα καί χωρίς μεγάλες θυσίες.

Νά γιατί ἡ ἐπαναστατική ἐπαγρύπνηση εἶναι ἐκείνη ἡ ἰδιότητα πού εἶναι τώρα ἰδιαίτερα ἀπαραίτητη στούς μπολσεβίκους.

VIII
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αὐτά εἶναι τά βασικά ἀποτελέσματα τῆς πραγματοποίησης τοῦ πεντάχρονου σχεδίου στόν τομέα τῆς βιομηχανίας καί τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, στόν τομέα τῆς βελτίωσης τῆς ζωῆς τῶν ἐργαζομένων καί τῆς ἀνάπτυξης τῆς κυκλοφορίας ἐμπορευμάτων, στόν τομέα τῆς στερέωσης τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί τῆς ἀνάπτυξης τῆς ταξικῆς πάλης ἐνάντια στά ὑπολείμματα καί τίς ἐπιβιώσεις τῶν τάξεων πού πεθαίνουν.

Αὐτές εἶναι οἱ ἐπιτυχίες καί οἱ καταχτήσεις τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στά τελευταῖα τέσσερα χρόνια.

Θἆταν λάθος νά νομίζει κανείς, μέ βάση αὐτές τίς ἐπιτυχίες, ὅτι ὅλα πᾶνε κατ' εὐχήν στή χώρα μας. Φυ-

σικά, δέν πάνε ἀκόμα ὅλα κατ' εὐχήν. Ἔχουμε ἀρκετές ἐλλείψεις καί λάθη στή δουλιά μας. Στήν πραχτική μας δουλιά ἐξακολουθεῖ ἀκόμα νά ὑπάρχει ἔλλειψη νοικοκυροσύνης καί ἀκαταστασία. Δυστυχῶς, δέν μπορῶ νά σταθῶ τώρα στίς ἐλλείψεις καί τά λάθη, γιατί τά πλαίσια τῆς ἔκθεσης πάνω στά ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου πού μοῦ ἀνατέθηκε νά κάνω, δέ μοῦ ἀφήνουν περιθώριο γι' αὐτό. Τό ζήτημα ὅμως τώρα δέν εἶναι αὐτό. Τό ζήτημα εἶναι ὅτι, παρά τίς ἐλλείψεις καί τά λάθη πού τήν ὕπαρξή τους κανείς μας δέν τήν ἀρνεῖται, σημειώσαμε τέτιες σοβαρές ἐπιτυχίες, πού προκαλοῦν τό θαυμασμό τῆς ἐργατικῆς τάξης ὅλου τοῦ κόσμου, καταχτήσαμε τέτια νίκη, πού ἡ σημασία της εἶναι πραγματικά κοσμοϊστορική.

Ποιό πράγμα μποροῦσε νά παίξει καί πραγματικά ἔπαιξε τόν κύριο ρόλο στό ὅτι τό κόμμα, παρά τά λάθη καί τίς ἐλλείψεις, κέρδισε ὡστόσο ἀποφασιστικές ἐπιτυχίες στήν πραγματοποίηση τοῦ πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια;

Ποιές εἶναι οἱ βασικές δυνάμεις πού παρ' ὅλες τίς δυσκολίες μᾶς ἐξασφάλισαν τήν ἱστορική αὐτή νίκη;

Εἶναι πρίν ἀπ' ὅλα, ἡ δραστηριότητα καί ἡ αὐταπάρνηση, ὁ ἐνθουσιασμός καί ἡ πρωτοβουλία τῶν μαζῶν τῶν ἑκατομμυρίων ἐργατῶν καί κολχόζνικων, πού ἀνάπτυξαν μαζί μέ τούς μηχανικούς καί τούς τεχνικούς κολοσσιαία ἐνεργητικότητα γιά τό ξετύλιγμα τῆς σοσιαλιστικῆς ἅμιλλας καί τοῦ σύντάρνικου κινήματος. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ἀμφιβολία, ὅτι χωρίς αὐτόν τόν παράγοντα δέ θά μπορούσαμε νά πετύχουμε τό σκοπό μας, δέ θά μπορούσαμε νά κάνουμε οὔτε βῆμα μπροστά.

Εἶναι, δεύτερο, ἡ σταθερή καθοδήγηση τοῦ κόμματος καί τῆς κυβέρνησης, πού καλοῦσαν τίς μάζες νά βαδίζουν μπροστά καί ὑπερνίκησαν ὅλες τίς δυσκολίες στό δρόμο πρός τό σκοπό.

Εἶναι, τέλος, τά ἰδιαίτερα προτερήματα καί τά πλεονεχτήματα τοῦ σοβιετικοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος, πού κρύβει μέσα του κολοσσιαῖες δυνατότητες, ἀπαραίτητες γιά τήν ὑπερνίκηση τῶν δυσκολιῶν.

Αὐτές εἶναι οἱ τρεῖς βασικές δυνάμεις πού ἔκριναν τήν ἱστορική νίκη τῆς ΕΣΣΔ.

Γενικά συμπεράσματα:

1. Τ' ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου ἀνάτρεψαν τόν ἰσχυρισμό τῶν ἀστῶν καί σοσιαλδημοκρατῶν πολιτικῶν, ὅτι τό πεντάχρονο σχέδιο εἶναι φαντασιοκοπία, παραλήρημα, ἀπραγματοποίητο ὄνειρο. Τ' ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου ἔδειξαν ὅτι τό πεντάχρονο σχέδιο ἔχει κιόλας πραγματοποιηθεῖ.

2. Τ' ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου σύντριψαν τό γνωστό ἀστικό «σύμβολο πίστης», ὅτι ἡ ἐργατική τάξη δέν εἶναι ἱκανή νά χτίσει τό καινούργιο, ὅτι εἶναι ἱκανή μονάχα νά γκρεμίσει τό παλιό. Τ' ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου ἔδειξαν ὅτι ἡ ἐργατική τάξη εἶναι ἱκανή νά χτίσει τό καινούργιο τόσο καλά ὅσο καί νά γκρεμίσει τό παλιό.

3. Τ' ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου σύντριψαν τή θέση τῶν σοσιαλδημοκρατῶν, ὅτι εἶναι ἀδύνατη ἡ οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ μιά χωριστά παρμένη χώρα. Τ' ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου ἔδειξαν ὅτι εἶναι ἀπόλυτα δυνατή ἡ οἰκοδόμηση τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας σέ μιά μόνη χώρα, γιατί τό οἰκονομικό θεμέλιο μιᾶς τέτιας κοινωνίας ἔχει κιόλας οἰκοδομηθεῖ στήν ΕΣΣΔ.

4. Τ' ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου ἀνάτρεψαν τόν ἰσχυρισμό τῶν ἀστῶν οἰκονομολόγων, ὅτι τό καπιταλιστικό οἰκονομικό σύστημα εἶναι τό καλύτερο σύστημα, ὅτι κάθε ἄλλο οἰκονομικό σύστημα εἶναι ἀσταθές κι ἀνίκανο ν' ἀνθέξει στίς δυσκολίες τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης. Τ' ἀποτελέ-

σματα τοῦ πεντάχρονου ἔδειξαν ὅτι τό καπιταλιστικό οἰκονομικό σύστημα εἶναι ἐπισφαλές καί ἀσταθές, ὅτι βρίσκεται στά στερνά του καί ὅτι πρέπει νά παραχωρήσει τή θέση του σ' ἕνα ἄλλο, ἀνώτερο, στό σοβιετικό, σοσιαλιστικό οἰκονομικό σύστημα, ὅτι τό μοναδικό οἰκονομικό σύστημα πού δέ φοβᾶται κρίσεις κι εἶναι ἱκανό νά ὑπερνικήσει τίς ἀξεπέραστες γιά τόν καπιταλισμό δυσκολίες, εἶναι τό σοβιετικό οἰκονομικό σύστημα.

5. Τέλος, τ' ἀποτελέσματα τοῦ πεντάχρονου ἔδειξαν ὅτι τό κομμουνιστικό κόμμα εἶναι ἀκατανίκητο, ὅταν ξέρει πρός τά ποῦ νά τραβήξει καί δέ φοβᾶται τίς δυσκολίες.

(Θυελώδικα, ἀσταμάτητα χειροκροτήματα πού μετατρέπονται σ' ἐπευφημίες. Ὅλοι ὄρθιοι χαιρετίζουν τό σύντροφο Στάλιν).

ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΥΛΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Λόγος πού ἐκφωνήθηκε στίς 11 τοῦ Γενάρη 1933

Σύντροφοι! Νομίζω ὅτι οἱ ὁμιλητές σκιαγράφησαν σωστά τήν κατάσταση τῆς κομματικῆς δουλιᾶς στό χωριό, τίς ἐλλείψεις καί τά θετικά της—ἰδιαίτερα τίς ἐλλείψεις της. Ὡστόσο μοῦ φαίνεται πώς δέν εἶπαν τό κυριότερο σχετικά μέ τίς ἐλλείψεις τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό, δέν ἀποκάλυψαν τίς ρίζες αὐτῶν τῶν ἐλλείψεων. Κι ὅμως ἡ πλευρά αὐτή παρουσιάζει γιά μᾶς τό πιό μεγάλο ἐνδιαφέρον. Γι' αὐτό, θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά πῶ τή γνώμη μου γιά τίς ἐλλείψεις τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό, νά τήν πῶ μέ ὅλη τήν εὐθύτητα πού χαρακτηρίζει τούς μπολσεβίκους.

Ποιά ἦταν ἡ κυριότερη ἔλλειψη τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό τόν τελευταῖο χρόνο, τό 1932;

Ἡ κύρια ἔλλειψη ἦταν ὅτι ἡ συγκέντρωση τῶν σιτηρῶν τή χρονιά αὐτή ἔγινε στή χώρα μας μέ μεγαλύτερες δυσκολίες ἀπό τόν προηγούμενο χρόνο, τό 1931.

Αὐτό σέ καμιά περίπτωση δέν μπορεῖ νά τό ἐξηγήσει κανείς μέ τήν ἄσχημη σοδιά, γιατί ἡ σοδιά μας τό χρόνο αὐτό δέν ἦταν χειρότερη, μά καλύτερη ἀπό τήν προπερσινή. Κανείς δέν μπορεῖ ν' ἀρνηθεῖ ὅτι ἡ συνολική συγκομιδή σιτηρῶν τό 1932 ἦταν μεγαλύτερη ἀπό τό

1931, πού ἡ ξηρασία σέ 5 βασικές περιφέρειες τῆς βορειοανατολικῆς ΕΣΣΔ μείωσε σημαντικά τό ἰσοζύγιο σιτηρῶν τῆς χώρας. Φυσικά, καί τό 1932 εἴχαμε ὁρισμένες ἀπώλειες στή σοδιά, ἐξαιτίας τῶν δυσμενῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν στό Κουμπάν καί στό Τέρεκ, ὅπως καί σέ μερικές περιοχές τῆς Οὐκρανίας. Δέ χωρεῖ ὅμως ἀμφιβολία, ὅτι οἱ ἀπώλειες αὐτές δέν ἀποτελοῦν οὔτε τό μισό τῶν ἀπωλειῶν πού εἴχαμε τό 1931, ἐξαιτίας τῆς ξηρασίας στίς βορειοανατολικές περιφέρειες τῆς ΕΣΣΔ. Συνεπῶς, τό 1932 εἴχαμε στή χώρα μας περισσότερα σιτηρά ἀπό τό 1931. Κι ὅμως, παρά τό γεγονός αὐτό, ἡ συγκέντρωση σιτηρῶν τό 1932 ἔγινε μέ μεγαλύτερες δυσκολίες, ἀπό τόν προηγούμενο χρόνο.

Τί συμβαίνει ἐδῶ; Ποῦ βρίσκονται οἱ αἰτίες αὐτῆς τῆς ἔλλειψης στή δουλιά μας; Πῶς ἐξηγεῖται αὐτή ἡ ἀσυμφωνία;

1) Ἐξηγεῖται, πρίν ἀπ' ὅλα, μέ τό ὅτι οἱ σύντροφοί μας στίς ἐπαρχίες, τά ἀγροτικά στελέχη, δέν μπόρεσαν νά ὑπολογίσουν τήν καινούργια κατάσταση στό χωριό, πού δημιουργήθηκε μέ τήν καθιέρωση τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου σιτηρῶν. Κι ἀκριβῶς ἐπειδή δέν ὑπολόγισαν τήν καινούργια κατάσταση, ἀκριβῶς γι' αὐτό δέν μπόρεσαν ν' ἀναπροσαρμοστοῦν σύμφωνα μέ τήν καινούργια κατάσταση. Ὅσο δέν ὑπῆρχε κολχόζνικο ἐμπόριο σιτηρῶν, ὅσο δέν ὑπῆρχαν δυό τιμές στά σιτηρά, ἡ κρατική τιμή καί ἡ τιμή τῆς ἀγορᾶς, ὑπῆρχε μιά ὁρισμένη κατάσταση στό χωριό. Μέ τήν καθιέρωση τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου σιτηρῶν, ἡ κατάσταση αὐτή δέν μποροῦσε παρά ν' ἀλλάξει ἀπότομα, γιατί ἡ καθιέρωση τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου σημαίνει νομιμοποίηση τῆς τιμῆς ἀγορᾶς τῶν σιτηρῶν, πού εἶναι μεγαλύτερη ἀπό τήν καθορισμένη κρατική τιμή. Δέ χρειάζεται κάν ν' ἀποδείξουμε, ὅτι τό γεγονός αὐτό δέν

μποροῦσε παρά νά δημιουργήσει στόν ἀγρότη μιάν ὁρισμένη διστακτικότητα, σχετικά μέ τήν παράδοση τῶν σιτηρῶν στό κράτος. Ὁ ἀγρότης λογάριαζε ἔτσι: «καθιερώθηκε τό κολχόζνικο ἐμπόριο σιτηρῶν, νομιμοποιήθηκε ἡ τιμή τῆς ἀγορᾶς, γιά τήν ἴδια ποσότητα σιτηρῶν μπορῶ νά πάρω στήν ἀγορά περισσότερα ἀπ' ὅσα παραδίνοντας τά σιτηρά στό κράτος, συνεπῶς, ἄν δέν εἶμαι βλάκας, πρέπει νά κρατήσω λίγον καιρό τά σιτηρά, νά παραδόσω λιγότερα στό κράτος, ν' ἀφήσω περισσότερα γιά τό κολχόζνικο ἐμπόριο καί νά τά καταφέρω ἔτσι πού νά βγάλω περισσότερα ἀπ' τήν ἴδια ποσότητα σιτηρῶν πού θά πουλήσω».

Ἡ πιό ἁπλή καί φυσική λογική!

Τό κακό ὅμως ἐδῶ εἶναι ὅτι τά στελέχη μας στό χωριό, ἤ πάντως πολλά ἀπ' αὐτά, δέν κατάλαβαν αὐτό τό ἁπλό καί φυσικό πράγμα. Γιά νά μή ναυαγήσουν τά καθήκοντα πού ἔβαζε ἡ Σοβιετική ἐξουσία, οἱ κομμουνιστές ἔπρεπε μέσα σ' αὐτή τήν καινούργια κατάσταση, ἀπ' τίς πρῶτες κιόλας μέρες τῆς συγκομιδῆς, ἀπό τόν Ἰούλη ἀκόμα τοῦ 1932, νά ἐντείνουν μέ κάθε τρόπο καί νά ἐπισπεύσουν τή συγκέντρωση τῶν σιτηρῶν. Αὐτό ἀπαιτοῦσε ἡ κατάσταση. Καί τί κάναν στήν πραγματικότητα; Ἀντί νά ἐπισπεύσουν τή συγκέντρωση τῶν σιτηρῶν, ἄρχισαν νά ἐπισπεύδουν τό σχηματισμό κάθε λογῆς ἀποθεμάτων στά κολχόζ, ἐνισχύοντας ἔτσι τή διστακτικότητα τῶν ἀγροτῶν στό ζήτημα τῆς ἐκπλήρωσης τῶν ὑποχρεώσεών τους γιά τήν παράδοση σιτηρῶν στό κράτος. Μή καταλαβαίνοντας τήν καινούργια κατάσταση, ἄρχισαν νά φοβοῦνται, ὄχι μήπως ἡ διστακτικότητα τῶν ἀγροτῶν νά παραδόσουν τά σιτηρά φρενάρει τή συγκέντρωση τῶν σιτηρῶν, μά μήπως οἱ ἀγρότες δέ σκεφτοῦν νά κρατήσουν λιγάκι τά σιτηρά γιά νά τά βγάλουν ὕστερα στήν ἀγορά μέσω

τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου, καί τούς κατεβεῖ νά πᾶνε νά παραδόσουν ὅλα τά σιτηρά τους στίς σιταποθῆκες.

Μ' ἄλλα λόγια, οἱ κομμουνιστές μας στά χωριά, τουλάχιστο ἡ πλειοψηφία τους κατάλαβαν τό κολχόζνικο ἐμπόριο μονάχα ἀπ' τή θ ε τ ι κ ή του πλευρά, κατάλαβαν καί ἀφομοίωσαν τή θ ε τ ι κ ή του πλευρά, δέν κατάλαβαν καί δέν ἀφομοίωσαν ὅμως καθόλου τίς ἀ ρ ν η τ ι κ έ ς πλευρές τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου, δέν κατάλαβαν ὅτι οἱ ἀρνητικές πλευρές τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου μποροῦν νά προξενήσουν μεγάλη ζημιά στό κράτος, ἄν αὐτοί, δηλαδή οἱ κομμουνιστές, δέν ἀρχίσουν ἀπ' τίς πρῶτες κιόλας μέρες τῆς συγκομιδῆς τῶν σιτηρῶν, νά ἐπισπεύδουν μ' ὅλες τους τίς δυνάμεις τήν καμπάνια γιά τή συγκέντρωση τῶν σιτηρῶν.

Καί τό λάθος αὐτό δέν τό κάναν μονάχα τά στελέχη τῶν κολχόζ. Τό κάναν καί οἱ διευθυντές τῶν σοβχόζ, πού καταχράτησαν ἐγκληματικά τά σιτηρά τά ὁποῖα ἔπρεπε νά παραδόσουν στό κράτος καί ἄρχισαν νά τά πουλᾶνε ἔξω, μέ μεγαλύτερη τιμή.

Τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί ἡ ΚΕ πῆραν ἄραγε ὑπόψη τους τήν καινούργια αὐτή κατάσταση, πού διαμορφώθηκε σέ σχέση μέ τό κολχόζνικο ἐμπόριο σιτηρῶν, στή γνωστή ἀπόφασή τους γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου[62]; Ναί, τήν πῆραν. Ἡ ἀπόφαση αὐτή λέει καθαρά, ὅτι τό κολχόζνικο ἐμπόριο σιτηρῶν μπορεῖ ν' ἀρχίσει μονάχα ὕστερα ἀπό τήν ὁλοκληρωτική ἐκπλήρωση τοῦ σχεδίου συγκέντρωσης σιτηρῶν καί μετά τή συγκέντρωση τοῦ σπόρου. Ἡ ἀπόφαση λέει καθαρά, ὅτι μονάχα ὕστερα ἀπ' τήν ἀποπεράτωση τῆς συγκέντρωσης τῶν σιτηρῶν καί τήν ἀποθήκευση τοῦ σπόρου, περίπου κατά τίς 15 τοῦ Γενάρη 1933, μονάχα ὕστερα ἀπ' τήν ἐκπλήρωση αὐτῶν τῶν ὅρων μπορεῖ ν' ἀρχίσει τό κολχόζνικο ἐμπόριο σιτηρῶν. Μέ τήν ἀπόφασή τους αὐτή, τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί ἡ ΚΕ, ἦταν σά νά λέγαν στά στελέχη μας τοῦ χωριοῦ: μήν ἀφήνετε νά σᾶς ἀπορροφήσει ἡ φροντίδα γιά κάθε εἴδους ἀποθέματα καί ἐφεδρεῖες, μήν ἀπομακρύνεστε ἀπό τό κύριο καθῆκον, ἀναπτύξτε τή συγκέντρωση τῶν σιτηρῶν ἀπ' τίς πρῶτες κιόλας μέρες τῆς συγκομιδῆς καί ἐντείνετέ την, γιατί ἡ πρώτη ἐντολή εἶναι ἡ ἐκπλήρωση τοῦ σχεδίου συγκέντρωσης σιτηρῶν, ἡ δεύτερη ἐντολή εἶναι ἡ ἀποθήκευση τοῦ σπόρου καί μονάχα ὕστερα ἀπ' τήν ἐκπλήρωση αὐτῶν τῶν ὅρων, μπορεῖτε ν' ἀρχίσετε καί ν' ἀναπτύξετε τό κολχόζνικο ἐμπόριο σιτηρῶν.

Τό λάθος τοῦ ΠΓ τῆς ΚΕ καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ἴσως ἦταν, ὅτι δέν ὑπογράμμισαν ὅσο ἔπρεπε ἐπίμονα αὐτή τήν πλευρά τοῦ ζητήματος καί δέν προειδοποίησαν ὅσο ἔπρεπε ἔντονα τά στελέχη μας στό χωριό γιά τούς κινδύνους πού κρύβονται στό κολχόζνικο ἐμπόριο. Ὅτι ὅμως προειδοποίησαν, καί προειδοποίησαν ἀρκετά καθαρά γι' αὐτούς τούς κινδύνους, γι' αὐτό δέ χωρεῖ καμιά ἀμφιβολία. Πρέπει νά παραδεχτοῦμε, ὅτι ἡ ΚΕ καί τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ ὑπερτίμησαν κάπως τό λενινιστικό ατσάλωμα καί τήν ὀξυδέρκεια τῶν τοπικῶν στελεχῶν μας, ὄχι μονάχα τῶν περιφερειακῶν, μά καί μιᾶς σειρᾶς περιοχικῶν στελεχῶν.

Μήπως δέ θάπρεπε νά καθιερώσουμε τό κολχόζνικο ἐμπόριο σιτηρῶν; Μήπως αὐτό ἦταν λάθος, ἰδιαίτερα ἄν παρθεῖ ὑπόψη τό γεγονός, ὅτι τό κολχόζνικο ἐμπόριο τό χαρακτηρίζουν ὄχι μονάχα θετικές, μά καί ὁρισμένες ἀρνητικές πλευρές;

Ὄχι, δέν ἦταν λάθος. Κανένα ἐπαναστατικό μέτρο δέν εἶναι ἐξασφαλισμένο ἀπό ὁρισμένες ἀρνητικές πλευρές, ἄν δέν ἐφαρμόζεται σωστά. Τό ἴδιο πρέπει νά ποῦμε

καί γιά τό κολχόζνικο ἐμπόριο σιτηρῶν. Τό κολχόζνικο ἐμπόριο χρειάζεται καί συμφέρει τόσο στό χωριό, ὅσο καί στήν πόλη, τόσο στήν ἐργατική τάξη, ὅσο καί στήν ἀγροτιά. Καί ἀκριβῶς ἐπειδή συμφέρει, ἔπρεπε νά τό καθιερώσουμε.

Ποιές σκέψεις ὁδήγησαν τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί τήν ΚΕ νά εἰσάγουν τό κολχόζνικο ἐμπόριο σιτηρῶν;

Πρίν ἀπ᾿ ὅλα ἡ σκέψη νά πλατύνουν τή βάση τῆς ἐμπορευματικῆς κυκλοφορίας ἀνάμεσα στήν πόλη καί τό χωριό καί νά καλυτερέψουν τόν ἐφοδιασμό τῶν ἐργατῶν μέ ἀγροτικά προϊόντα καί τῶν ἀγροτῶν μέ εἴδη τῆς πόλης. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι μονάχα τό κρατικό καί τό συνεταιριστικό ἐμπόριο δέν ἀρκοῦν γι᾿ αὐτό τό σκοπό. Τά κανάλια αὐτά τῆς κυκλοφορίας ἐμπορευμάτων ἔπρεπε νά συμπληρωθοῦν μ᾿ ἕνα καινούργιο κανάλι, μέ τό κολχόζνικο ἐμπόριο. Καί τά συμπληρώσαμε, εἰσάγοντας τό κολχόζνικο ἐμπόριο.

Τούς ὁδήγησε ἀκόμα, ἡ σκέψη νά δοθεῖ στόν κολχόζνικο μέ τή βοήθεια τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου σιτηρῶν, μιά πρόσθετη πηγή ἐσόδων καί νά σταθεροποιηθεῖ ἡ οἰκονομική του κατάσταση.

Τούς ὁδήγησε, τέλος, ἡ σκέψη νά δοθεῖ στόν ἀγρότη, μέ τήν εἰσαγωγή τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου, μιά καινούργια ὤθηση γιά τήν καλυτέρεψη τῆς δουλιᾶς τῶν κολχόζ, τόσο στή σπορά, ὅσο καί στή συγκομιδή.

Ξέρετε, ὅτι ὅλοι αὐτοί οἱ συλλογισμοί τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί τῆς ΚΕ ἐπαληθεύτηκαν τόν τελευταῖο καιρό πέρα γιά πέρα, μέ γεγονότα ἀπ᾿ τή ζωή τῶν κολχόζ. Ἡ ἐπιτάχυνση τοῦ προτσές τῆς σταθεροποίησης τῶν κολχόζ, τό σταμάτημα τῆς ἀποχώρησης ἀπό τά κολχόζ, ἡ αὐξανόμενη ἕλξη τῶν ἀτομικῶν νοικοκυραίων ἀπ᾿ τά κολχόζ, ἡ τάση τῶν κολχόζνικων νά δέχονται καινούργια μέλη μέ προσεχτική μελέτη, ὅλα αὐτά καί πολλά ἄλλα παρόμοια γεγονότα δείχνουν ἀναμφισβήτητα, ὅτι τό κολχόζνικο ἐμπόριο ὄχι μονάχα δέν ἐξασθένισε, μά ἀντίθετα, δυνάμωσε καί στερέωσε τή θέση τῶν κολχόζ.

Συνεπῶς, οἱ ἀνεπάρκειες τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό δέν ἐξηγοῦνται μέ τό κολχόζνικο ἐμπόριο, ἀλλά μέ τήν ὄχι πάντα σωστή διεξαγωγή του, μέ τήν ἀνικανότητά μας νά ὑπολογίσουμε τήν καινούργια κατάσταση, μέ τήν ἀνικανότητά μας ν᾿ ἀνασυντάξουμε τίς γραμμές μας ἀνάλογα μέ τήν καινούργια κατάσταση, πού δημιούργησε ἡ καθιέρωση τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου σιτηρῶν.

2) Ἡ δεύτερη αἰτία τῶν ἐλλείψεων τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό εἶναι ὅτι οἱ σύντροφοί μας τῶν τοπικῶν ὀργανώσεων—κι ὄχι μονάχα αὐτοί οἱ σύντροφοι—δέν κατάλαβαν τήν ἀλλαγή τῶν συνθηκῶν τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό, πού ἔγινε σέ συνδυασμό μέ τή στερέωση τῆς κυρίαρχης θέσης τῶν κολχόζ στίς βασικές σιτοπαραγωγικές περιφέρειες. Ὅλοι χαιρόμαστε πού ἡ κολχόζνικη μορφή οἰκονομίας ἔγινε ἡ κυρίαρχη μορφή στίς σιτοπαραγωγικές μας περιφέρειες. Δέν καταλαβαίνουν ὅμως ὅλοι, ὅτι τό γεγονός αὐτό δέ μειώνει, μά αὐξάνει τίς φροντίδες καί τήν εὐθύνη μας γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Πολλοί νομίζουν ὅτι μιά καί πετύχαμε, ἄς ποῦμε, 70 ἤ 80% κολεχτιβοποίηση, σ᾿ αὐτή ἤ σέ κείνη τήν περιφέρεια, σ᾿ αὐτή ἤ σέ κείνη τήν περιοχή, ἔγιναν πιά ὅλα ὅσα ἔπρεπε νά γίνουν καί μποροῦμε ν᾿ ἀφήσουμε τά πράγματα στή φυσική τους πορεία, νά τ᾿ ἀφήσουμε στό αὐθόρμητο, πιστεύοντας ὅτι ἡ κολεχτιβοποίηση θά κάνει μόνη τή δουλιά της, θ᾿ ἀνεβάσει μόνη της τήν ἀγροτική οἰκονομία. Αὐτό ὅμως εἶναι μεγάλη πλάνη, σύντροφοι.

Στήν πραγματικότητα, τό πέρασμα στή συλλογική οἰκονομία, σάν κυρίαρχη μορφή οἰκονομίας, δέν μειώνει, μά αὐξάνει τίς φροντίδες μας γιά τήν ἀγροτική οἰκονομία, δέ μικραίνει, μά μεγαλώνει τόν καθοδηγητικό ρόλο τῶν κομμουνιστῶν στό ἔργο τῆς ἀνόδου τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Τό αὐθόρμητο εἶναι τώρα περισσότερο ἐπικίνδυνο ἀπό κάθε ἄλλη φορά γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Τό αὐθόρμητο μπορεῖ τώρα νά χαντακώσει ὅλη τήν ὑπόθεση.

Ὅσο στό χωριό ἐπικρατοῦσε ὁ ἀτομικός νοικοκύρης, τό κόμμα μποροῦσε νά περιορίζει τήν ἀνάμιξή του στήν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας σέ ξεχωριστές ἐνέργειες βοήθειας, συμβουλῆς ἤ προειδοποίησης. Τότε ὁ ἴδιος ὁ ἀτομικός νοικοκύρης ἦταν ὑποχρεωμένος νά φροντίζει γιά τό νοικοκυριό του, γιατί σέ κανέναν δέν μποροῦσε νά ρίξει τήν εὐθύνη γιά τό νοικοκυριό αὐτό, πού ἦταν μονάχα δικό του ἀτομικό νοικοκυριό, καί δέν μποροῦσε νά ὑπολογίζει σέ κανέναν ἄλλο, ἐκτός ἀπ' τόν ἴδιο τόν ἑαυτό του. Τότε, ὁ ἀτομικός νοικοκύρης ἔπρεπε νά φροντίζει ὁ ἴδιος γιά τή σπορά, γιά τή συγκομιδή καί γενικά γιά ὅλα τά προτσές τῆς γεωργικῆς ἐργασίας, ἄν δέν ἤθελε νά μείνει χωρίς ψωμί καί νά πεινάσει. Μέ τό πέρασμα στή συλλογική οἰκονομία, τά πράγματα ἄλλαξαν οὐσιαστικά. Τό κολχόζ δέν εἶναι ἀτομικό νοικοκυριό. Κι αὐτό ἀκριβῶς λένε τώρα οἱ κολχόζνικοι: «τό κολχόζ εἶναι καί δέν εἶναι δικό μου, εἶναι δικό μου, ταυτόχρονα ὅμως ἀνήκει στόν Ἰβάν, στό Φίλιππα, στό Μιχάλη καί στά ἄλλα μέλη τοῦ κολχόζ, τό κολχόζ εἶναι κοινό». Τώρα ὁ κολχόζνικος, ὁ χθεσινός ἀτομικός νοικοκύρης καί ὁ σημερινός συλλογικός νοικοκύρης—τώρα μπορεῖ νά ρίξει τήν εὐθύνη καί νά ὑπολογίζει στ' ἄλλα μέλη τοῦ κολχόζ, ξέροντας ὅτι τό κολχόζ δέ θά τόν ἀφήσει χωρίς ψωμί. Γι' αὐτό ὁ κολχόζνικος ἔχει λιγότερες φροντίδες ἀπ' ὅσες εἶχε στό ἀτομικό νοικοκυριό, ἐπειδή οἱ φροντίδες καί ἡ εὐθύνη γιά τό νοικοκυριό μοιράζονται σήμερα ἀνάμεσα σ' ὅλους τούς κολχόζνικους.

Καί τί βγαίνει ἀπ' αὐτό; Ἀπ' αὐτό βγαίνει ὅτι τό κέντρο βάρους τῆς εὐθύνης γιά τή διεύθυνση τοῦ νοικοκυριοῦ μετατοπίστηκε τώρα ἀπό τούς ξεχωριστούς ἀγρότες στήν καθοδήγηση τοῦ κολχόζ, στόν καθοδηγητικό πυρήνα τοῦ κολχόζ. Τώρα οἱ ἀγρότες δέν ἀπαιτοῦν ἀπ' τόν ἑαυτό τους νά φροντίζει γιά τό νοικοκυριό καί γιά τήν ὀρθολογιστική διεύθυνση τῆς δουλιᾶς, μά ἀπ' τήν καθοδήγηση τοῦ κολχόζ, ἤ πιό σωστά, ὄχι τόσο ἀπ' τόν ἑαυτό τους, ὅσο ἀπ' τήν καθοδήγηση τοῦ κολχόζ. Καί τί σημαίνει αὐτό; Αὐτό σημαίνει ὅτι τό κόμμα δέν μπορεῖ τώρα πιά νά περιορίζεται σέ ξεχωριστές ἐνέργειες ἀνάμιξης στό προτσές τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Τώρα πρέπει νά πάρει στά χέρια του τήν καθοδήγηση τῶν κολχόζ, ν' ἀναλάβει τήν εὐθύνη γιά τή δουλιά τους καί νά βοηθάει τούς κολχόζνικους νά προωθοῦν τό νοικοκυριό τους, μέ βάση τά δεδομένα τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνικῆς.

Μά δέν εἶναι μόνο αὐτό. Τό κολχόζ εἶναι μεγάλο νοικοκυριό. Ἕνα μεγάλο νοικοκυριό ὅμως δέν μπορεῖ νά διευθύνεται χωρίς σχέδιο. Ἕνα μεγάλο νοικοκυριό στή γεωργία, πού ἀγκαλιάζει ἑκατοντάδες καί καμιά φορά χιλιάδες οἰκογένειες, μπορεῖ νά διευθύνεται μόνο μέ σχεδιασμένη καθοδήγηση. Χωρίς αὐτό, δέν μπορεῖ παρά νά γκρεμιστεῖ καί νά ἀφανιστεῖ. Ὁρίστε ἕνας ἀκόμα καινούργιος ὅρος στό κολχόζνικο σύστημα, πού διαφέρει ριζικά ἀπ' τούς ὅρους διεύθυνσης τοῦ μικροῦ ἀτομικοῦ νοικοκυριοῦ. Μπορεῖ τάχα ν' ἀναθέσει κανείς τή διεύθυνση ἑνός τέτιου νοικοκυριοῦ στή λεγόμενη φυσική πορεία τῶν

πραγμάτων, στό αὐθόρμητο; Εἶναι φανερό, πώς δέν μπορεῖ. Γιά τή διεύθυνση ἑνός τέτιου νοικοκυριοῦ, πρέπει νά ἐξασφαλιστεῖ τό κολχόζ μέ ἕνα ὁρισμένο ἐλάχιστο ὅριο στοιχειώδικα γραμματισμένων ἀνθρώπων, ἱκανῶν νά σχεδιοποιοῦν τό νοικοκυριό καί νά τό διευθύνουν ὀργανωμένα. Εἶναι ευνόητο, ὅτι χωρίς τή συστηματική ἀνάμιξη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν κολχόζνικη οἰκοδόμηση, χωρίς τή συστηματική βοήθειά της, εἶναι ἀδύνατο νά στρώσει ἕνα τέτιο νοικοκυριό.

Καί τί βγαίνει ἀπ' αὐτό; Ἀπ' αὐτό βγαίνει, ὅτι τό κολχόζνικο σύστημα δέ μικραίνει, ἀλλά μεγαλώνει τίς φροντίδες καί τήν εὐθύνη τοῦ κόμματος καί τῆς κυβέρνησης γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Ἀπ' αὐτό βγαίνει, ὅτι τό κόμμα, ἄν θέλει νά καθοδηγεῖ τό κολχόζνικο κίνημα, πρέπει νά ἐμβαθύνει σ' ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς κολχόζνικης ζωῆς καί τῆς κολχόζνικης καθοδήγησης. Ἀπ' αὐτό βγαίνει, ὅτι τό κόμμα δέν πρέπει νά λιγοστεύει, μά νά πολλαπλασιάζει τούς δεσμούς του μέ τά κολχόζ, ὅτι πρέπει νά ξέρει ὅλα ὅσα συμβαίνουν στά κολχόζ, γιά νά δίνει ἔγκαιρα τή βοήθειά του καί νά προλαβαίνει τούς κινδύνους πού ἀπειλοῦν τά κολχόζ.

Τί βλέπουμε ὅμως στήν πραγματικότητα; Στήν πραγματικότητα βλέπουμε ὅτι μιά ὁλόκληρη σειρά ἀπό περιφερειακές καί περιοχικές ὀργανώσεις ἔχουν ἀποσπαστεῖ ἀπ' τή ζωή καί τίς ἀνάγκες τῶν κολχόζ. Κάθονται οἱ ἄνθρωποι στά γραφεῖα τους καί μέ αὐτοϊκανοποίηση μουντζουρώνουν χαρτιά χωρίς νά παρατηροῦν, ὅτι ἡ ἀνάπτυξη τῶν κολχόζ ἀντιπαρέρχεται τίς γραφειοκρατικές τους ὑπηρεσίες. Σ' ὁρισμένες περιπτώσεις, ἡ ἀπόσπαση ἀπ' τά κολχόζ ἔφτασε ὥς τό σημεῖο πού μερικά μέλη ὀργανώσεων ἀκρινῶν περιοχῶν νά ἐνημερώνονται γιά τίς δουλιές τῶν κολχόζ τῶν ἀκρινῶν περιοχῶν τους, ὄχι ἀπ' τίς ἀντίστοιχες περιφερειακές ὀργανώσεις, μά ἀπ' τά μέλη τῆς ΚΕ πού εἶναι στή Μόσχα. Εἶναι λυπηρό, μά εἶναι γεγονός, σύντροφοι. Τό πέρασμα ἀπ' τό ἀτομικό νοικοκυριό στά κολχόζ, ἔπρεπε νά ὁδηγήσει στό δυνάμωμα τοῦ καθοδηγητικοῦ ρόλου τῶν κομμουνιστῶν στό χωριό. Στήν πράξη ὅμως σέ μιά σειρά περιπτώσεις, τό πέρασμα αὐτό ὁδήγησε στό νά ἐπαναπαυθοῦν στίς δάφνες τους οἱ κομμουνιστές, νά κορδώνονται γιά τό ὑψηλό ποσοστό κολεχτιβοποίησης καί νά ἐγκαταλείψουν τήν ὑπόθεση στό αὐθόρμητο, νά ἐγκαταλείψουν τήν ὑπόθεση στή φυσική πορεία τῶν πραγμάτων. Τό πρόβλημα τῆς σχεδιασμένης καθοδήγησης τοῦ κολχόζνικου νοικοκυριοῦ ἔπρεπε νά ὁδηγήσει στό δυνάμωμα τοῦ καθοδηγητικοῦ ρόλου τῶν κομμουνιστῶν στά κολχόζ. Στήν πράξη ὅμως σέ μιά σειρά περιπτώσεις, τό ἀποτέλεσμα ἦταν νά λάμψουν μέ τήν ἀπουσία τους οἱ κομμουνιστές καί νά κάνουν κουμάντο στά κολχόζ πρώην λευκοί ἀξιωματικοί, πρώην πετλιουρικοί καί γενικά ἐχθροί τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν.

Ἔτσι ἔχουν τά πράγματα μέ τή δεύτερη αἰτία τῶν ἐλλείψεων τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό.

3) Ἡ τρίτη αἰτία τῶν ἐλλείψεων τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό εἶναι ὅτι πολλοί σύντροφοί μας ὑπερεκτίμησαν τά κολχόζ σάν καινούργια μορφή οἰκονομίας, τά ὑπερεκτίμησαν καί τά μετάτρεψαν σέ εἰκονίσματα. Σκέφτηκαν πώς ἀπ' τή στιγμή πού ἔχουμε τά κολχόζ σά σοσιαλιστική μορφή οἰκονομίας, τά ἔχουμε ὅλα, κι ἔτσι ἔχει ἐξασφαλιστεῖ πιά ἡ σωστή διεύθυνση τῶν κολχόζ, ἡ σωστή σχεδιοποίηση τοῦ κολχόζνικου νοικοκυριοῦ, ἡ μετατροπή τῶν κολχόζ σέ ὑποδειγματικά σοσιαλιστικά νοικοκυριά. Δέν κατάλαβαν, ὅτι τά κολχόζ εἶναι ἀκόμα ἀδύνατα ἀπ' τήν ἄποψη τῆς ὀργανωτικῆς τους συγκρότησης κι ἔχουν ἀνάγκη ἀπό τή σοβαρή βοήθεια τοῦ κόμματος, τόσο μέ τήν ἐν-

νοια τῆς ἐνίσχυσής τους μέ δοκιμασμένα μπολσεβίκικα στελέχη, ὅσο καί μέ τήν ἔννοια τῆς τρέχουσας καθοδήγησης τῶν ὑποθέσεων τοῦ κολχόζ. Δέν εἶναι ὅμως μόνο αὐτό, καί οὔτε εἶναι τό κύριο. Ἡ κυριότερη ἀδυναμία ἐδῶ εἶναι ὅτι πολλοί σύντροφοί μας ὑπερεκτίμησαν τίς δυνάμεις καί τίς δυνατότητες τῶν ἴδιων τῶν κολχόζ, σάν καινούργιας μορφῆς ὀργάνωσης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Δέν κατάλαβαν ὅτι τό κολχόζ, αὐτό καθεαυτό, μ' ὅλο πού εἶναι σοσιαλιστική μορφή οἰκονομίας, δέν εἶναι ἀκόμα καθόλου ἐξασφαλισμένο ἀπό κάθε λογῆς κινδύνους καί ἀπό τή διείσδυση στήν καθοδήγηση τοῦ κολχόζ κάθε λογῆς ἀντεπαναστατικῶν στοιχείων, δέν εἶναι ἐξασφαλισμένο ἀπό τόν κίνδυνο, κάτω ἀπό ὁρισμένες συνθῆκες, νά χρησιμοποιηθεῖ ἀπό τά ἀντισοβιετικά στοιχεῖα γιά τούς σκοπούς τους.

Τά κολχόζ εἶναι σοσιαλιστική μορφή *οἰκονομικῆς* ὀργάνωσης, τό ἴδιο ὅπως καί τά Σοβιέτ εἶναι σοσιαλιστική μορφή *πολιτικῆς* ὀργάνωσης. Τόσο τά κολχόζ, ὅσο καί τά Σοβιέτ, εἶναι μέγιστες καταχτήσεις τῆς ἐπανάστασής μας, μέγιστες καταχτήσεις τῆς ἐργατικῆς τάξης. Τά κολχόζ καί τά Σοβιέτ ὅμως ἀποτελοῦν μονάχα *μορφή* ὀργάνωσης, σοσιαλιστική βέβαια, μά παρ' ὅλα αὐτά *μορφή* ὀργάνωσης. Τό πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπ' τό *περιεχόμενο* πού θά δοθεῖ σ' αὐτή τή μορφή.

Ξέρουμε περιπτώσεις, πού τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν ὑποστήριξαν, γιά μιάν ὁρισμένη περίοδο, τήν ἀντεπανάσταση ἐνάντια στήν ἐπανάσταση. Ἔτσι συνέβηκε στή χώρα μας, στήν ΕΣΣΔ, λογουχάρη τόν Ἰούλη τοῦ 1917, τότε πού τά Σοβιέτ τά καθοδηγοῦσαν οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι κι αὐτά κάλυπταν τήν ἀντεπανάσταση ἐνάντια στήν ἐπανάσταση. Ἔτσι συνέβηκε στή Γερμανία, στά τέλη τοῦ 1918, τότε πού τά

Σοβιέτ τά καθοδηγοῦσαν οἱ σοσιαλδημοκράτες, κι αὐτά κάλυπταν τήν ἀντεπανάσταση ἐνάντια στήν ἐπανάσταση. Συνεπῶς δέν πρόκειται μόνο γιά τά Σοβιέτ, σά μορφή ὀργάνωσης, ἄν καί μόνη της αὐτή ἡ μορφή ἀποτελεῖ μέγιστη ἐπαναστατική κατάχτηση. Πρόκειται, πρίν ἀπ' ὅλα, γιά τό περιεχόμενο τῆς δουλιᾶς τῶν Σοβιέτ, πρόκειται γιά τό χαρακτήρα τῆς δουλιᾶς τῶν Σοβιέτ, πρόκειται γιά τό *ποιός* συγκεκριμένα καθοδηγεῖ τά Σοβιέτ: οἱ ἐπαναστάτες ἤ οἱ ἀντεπαναστάτες. Ἔτσι κυρίως ἐξηγεῖται καί τό γεγονός, ὅτι οἱ ἀντεπαναστάτες δέν ἐκφράζονται πάντοτε ἐνάντια στά Σοβιέτ. Εἶναι γνωστό, λογουχάρη, ὅτι ὁ ἀρχηγός τῆς ρωσικῆς ἀντεπανάστασης Μιλιουκόφ, στή διάρκεια τῆς ἐξέγερσης τῆς Κρονστάνδης[68] ἐκφράστηκε ὑπέρ τῶν Σοβιέτ, ἀλλά χωρίς κομμουνιστές. «Σοβιέτ χωρίς κομμουνιστές», νά ποιό ἦταν τότε τό σύνθημα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ρωσικῆς ἀντεπανάστασης Μιλιουκόφ. Οἱ ἀντεπαναστάτες κατάλαβαν ὅτι δέν πρόκειται μόνο γιά τά Σοβιέτ, αὐτά καθεαυτά, μά πρίν ἀπ' ὅλα γιά τό ποιός θά τά καθοδηγεῖ.

Τό ἴδιο πρέπει νά ποῦμε καί γιά τά κολχόζ. Τά κολχόζ, σά σοσιαλιστική μορφή οἰκονομικῆς ὀργάνωσης, μποροῦν νά κάνουν θαύματα στήν οἰκονομική οἰκοδόμηση, ἄν ἐπικεφαλῆς τους βρίσκονται πραγματικοί ἐπαναστάτες, μπολσεβίκοι, κομμουνιστές. Κι ἀντίθετα, τά κολχόζ μποροῦν νά μετατραποῦν γιά μιά ὁρισμένη περίοδο σέ προκάλυμμα κάθε λογῆς ἀντεπαναστατικῶν ραδιουργιῶν, ἄν τά διευθύνουν ἐσέροι καί μενσεβίκοι, ἀξιωματικοί τοῦ Πετλιούρα καί ἄλλοι λευκοφρουροί, πρώην ἄνθρωποι τοῦ Ντενίκιν καί τοῦ Κολτσάκ. Καί πρέπει νάχουμε ὑπόψη μας, ὅτι τά κολχόζ, σά μορφή ὀργάνωσης, ὄχι μονάχα δέν εἶναι ἐξασφαλισμένα ἀπ' τή διείσδυση ἀντισοβιετικῶν στοιχείων, μά στήν ἀρχή παρουσιάζουν μάλιστα

ὁρισμένες δυνατότητες προσωρινῆς χρησιμοποίησης ἀπ' τούς ἀντεπαναστάτες. Ὅσον καιρό οἱ ἀγρότες εἶχαν ἀτομικό νοικοκυριό, ἦταν σκόρπιοι καί χωρισμένοι ὁ ἕνας ἀπ' τόν ἄλλο, γι' αὐτό οἱ ἀντεπαναστατικές προσπάθειες τῶν ἀντισοβιετικῶν στοιχείων μέσα στούς ἀγρότες δέν μποροῦσαν νάχουν μεγάλα ἀποτελέσματα. Τελείως διαφορετική εἰκόνα παρουσιάζεται μέ τό πέρασμα τῶν ἀγροτῶν στό κολχόζνικο νοικοκυριό. Τώρα οἱ ἀγρότες ἔχουν πιά μέ τά κολχόζ ἕτοιμη μορφή μαζικῆς ὀργάνωσης. Γι' αὐτό, ἡ διείσδυση τῶν ἀντισοβιετικῶν στοιχείων στά κολχόζ κι ἡ ἀντισοβιετική τους δράση μποροῦν νάχουν πολύ μεγαλύτερα ἀποτελέσματα. Πρέπει νά δεχτοῦμε, ὅτι ὅλα αὐτά τά παίρνουν ὑπόψη τους τά ἀντισοβιετικά στοιχεῖα. Εἶναι γνωστό, ὅτι μιά μερίδα ἀντεπαναστάτες, λχ. στό Βόρειο Καύκασο, προσπαθεῖ νά δημιουργήσει μόνη της κάτι σάν κολχόζ, χρησιμοποιώντας τα σά νόμιμο προκάλυμμα γιά τίς παράνομες ὀργανώσεις της. Εἶναι ἐπίσης γνωστό, ὅτι ἀντισοβιετικά στοιχεῖα σέ μιά σειρά περιφέρειες, ὅπου ἀκόμα δέν ξεσκεπάστηκαν καί δέ συντρίφτηκαν, μπαίνουν πρόθυμα στά κολχόζ καί μάλιστα ἐξυμνοῦν τά κολχόζ, γιά νά δημιουργήσουν μέσα σ' αὐτά ἑστίες ἀντεπαναστατικῆς δράσης. Εἶναι ἐπίσης γνωστό, ὅτι μιά μερίδα ἀντισοβιετικά στοιχεῖα ἐκφράζονται μόνα τους τώρα ὑπέρ τῶν κολχόζ, μέ τόν ὅρο στά κολχόζ νά μήν ὑπάρχουν κομμουνιστές. «Κολχόζ χωρίς κομμουνιστές», νά τό σύνθημα πού κυοφορεῖται τώρα στούς κύκλους τῶν ἀντισοβιετικῶν στοιχείων. Ὥστε, δέν πρόκειται μόνο γιά τά κολχόζ αὐτά καθεαυτά σά σοσιαλιστική μορφή ὀργάνωσης, μά πρίν ἀπ' ὅλα γιά τό ποιό περιεχόμενο θά δοθεῖ σ' αὐτή τή μορφή. Πρόκειται πρίν ἀπ' ὅλα γιά τό *ποιός* βρίσκεται ἐπικεφαλῆς τῶν κολχόζ καί *ποιός* τά καθοδηγεῖ.

Ἀπ' τήν ἄποψη τοῦ λενινισμοῦ τά κολχόζ, ὅπως καί τά Σοβιέτ, παρμένα σά μορφή ὀργάνωσης, εἶναι ὅπλο καί μόνο ὅπλο. Τό ὅπλο αὐτό μπορεῖ, κάτω ἀπό ὁρισμένες συνθῆκες, νά στραφεῖ ἐνάντια στήν ἐπανάσταση. Μπορεῖ νά στραφεῖ καί ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση. Μπορεῖ νά ἐξυπηρετήσει τήν ἐργατική τάξη καί τήν ἀγροτιά. Μπορεῖ, κάτω ἀπό ὁρισμένες συνθῆκες, νά ἐξυπηρετήσει τούς ἐχθρούς τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῆς ἀγροτιᾶς. Ὅλο τό ζήτημα εἶναι σέ ποιῶν τά χέρια βρίσκεται τό ὅπλο αὐτό κι ἐνάντια σέ ποιόν θά στραφεῖ.

Αὐτό ἀρχίζουν νά τό καταλαβαίνουν οἱ ἐχθροί τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, καθοδηγούμενοι ἀπ' τό ταξικό τους ἔνστιχτο.

Δυστυχῶς ὅμως αὐτό δέν τό καταλαβαίνουν ἀκόμα μερικοί κομμουνιστές μας.

Κι ἀκριβῶς γιατί μερικοί κομμουνιστές μας δέν κατάλαβαν αὐτό τό ἁπλό πράγμα, ἀκριβῶς γι' αὐτό παρουσιάζεται τώρα τό φαινόμενο μιά σειρά κολχόζ νά τά διευθύνουν καλά καμουφλαρισμένα ἀντισοβιετικά στοιχεῖα, πού ὀργανώνουν ἐκεῖ ἐγκληματικές πράξεις καί σαμποτάζ.

4) Ἡ τέταρτη αἰτία τῶν ἐλλείψεων τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό βρίσκεται στήν ἀνικανότητα μιᾶς σειρᾶς συντρόφων μας τῶν τοπικῶν ὀργανώσεων ν' ἀνασυντάξουν τό μέτωπο τοῦ ἀγώνα ἐνάντια στούς κουλάκους, στή μή κατανόηση τοῦ γεγονότος ὅτι τόν τελευταῖο καιρό ἄλλαξε ἡ ὄψη τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ, ἄλλαξε ἡ ταχτική τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ στό χωριό καί ὅτι γιά νάχουμε ἐπιτυχία, πρέπει ν' ἀλλάξουμε ἀντίστοιχα τήν ταχτική μας. Ὁ ἐχθρός κατάλαβε τήν ἀλλαγή τῆς κατάστασης, κατάλαβε τή δύναμη καί τήν ἰσχή τοῦ καινούργιου καθεστῶτος στό χωριό, κι ἀφοῦ τό κατάλαβε αὐτό, ἀνασυντάχθηκε κι ἄλλαξε τήν ταχτική του, πέρασε ἀπ' τήν ἀνοιχτή ἐπίθεση

ἐνάντια στά κολχόζ, στήν ὕπουλη ὑπονομευτική δράση. Ἐμεῖς ὅμως δέν τό καταλάβαμε, δέν εἴδαμε τήν καινούργια κατάσταση καί ἐξακολουθοῦμε ν' ἀναζητοῦμε τόν ταξικό ἐχθρό ἐκεῖ ὅπου δέν ὑπάρχει πιά, ἐξακολουθοῦμε νά ἐφαρμόζουμε τήν παλιά ταχτική τῆς πρωτόγονης πάλης μέ τούς κουλάκους, τή στιγμή πού ἡ ταχτική αὐτή ἔχει παλιώσει πιά ἀπό καιρό.

Ἀναζητοῦν τόν ταξικό ἐχθρό ἔξω ἀπ' τά κολχόζ, τόν ἀναζητοῦν σάν ἄνθρωπο μέ θηριώδικη φυσιογνωμία, μέ τεράστια δόντια, μέ χοντρό σβέρκο καί μέ τουφέκι στό χέρι. Γυρεύουν τόν κουλάκο τέτιον, ὅπως τόν ξέρουμε ἀπ' τά πλακάτ. Τέτιοι ὅμως κουλάκοι δέν ὑπάρχουν πιά ἀπό καιρό. Οἱ σημερινοί κουλάκοι καί τά τσιράκια τους, τά σημερινά ἀντισοβιετικά στοιχεῖα στό χωριό εἶναι στήν πλειοψηφία τους ἄνθρωποι «ἥσυχοι», «μελιστάλαχτοι», σχεδόν «ἅγιοι». Αὐτούς δέν πρέπει νά τούς ἀναζητοῦμε μακριά ἀπ' τά κολχόζ, αὐτοί βρίσκονται μέσα στά κολχόζ, καί εἶναι ἀποθηκάριοι, ἐπιστάτες, λογιστές, γραμματεῖς κλπ. Αὐτοί δέ θά ποῦν ποτέ: «κάτω τά κολχόζ». Αὐτοί εἶναι «ὑπέρ» τῶν κολχόζ. Κάνουν ὅμως στά κολχόζ μιά τέτια σαμποταριστική κι ὑπονομευτική δουλιά, πού στοιχίζει πολύ στά κολχόζ. Αὐτοί δέ θά ποῦν ποτέ: «κάτω ἡ συγκέντρωση σιτηρῶν». Αὐτοί εἶναι «ὑπέρ» τῆς συγκέντρωσης τῶν σιτηρῶν. Αὐτοί «μονάχα» πού δημαγωγοῦν καί ζητοῦν νά δημιουργήσει τό κολχόζ ἀποθέματα γιά τήν κτηνοτροφία, τρεῖς φορές μεγαλύτερα ἀπ' ὅ,τι χρειάζεται στήν πραγματικότητα, νά δημιουργήσει τό κολχόζ ἀποθέματα ἀσφάλειας, τρεῖς φορές μεγαλύτερα ἀπ' ὅ,τι χρειάζεται στήν πραγματικότητα, νά χορηγεῖ τό κολχόζ γιά τήν κοινωνική ἑστίαση ἀπό 6 ὥς 10 φούντια στάρι τήν ἡμέρα γιά τόν κάθε ἐργαζόμενο κλπ. Εἶναι αὐτονόητο, ὅτι ὕστερα ἀπό τέτια «ἀποθέματα» καί καταβολές γιά τήν

κοινωνική ἑστίαση, ὕστερα ἀπό μιά τέτια ἀπατεωνίστικη δημαγωγία, ἡ οἰκονομική ἰσχή τοῦ κολχόζ δέν μπορεῖ παρά νά ὑπονομευτεῖ, καί δέ μένει περιθώριο γιά συγκέντρωση σιτηρῶν.

Γιά νά διακρίνει κανείς ἕναν τόσο καπάτσο ἐχθρό καί γιά νά μήν παρασυρθεῖ ἀπό τή δημαγωγία του, πρέπει νά ἔχει ἐπαναστατική ἐπαγρύπνηση, πρέπει νά ἔχει τήν ἱκανότητα νά ξεσκίζει τή μάσκα τοῦ ἐχθροῦ καί νά δείχνει στούς κολχόζνικους τό πραγματικό, ἀντεπαναστατικό του πρόσωπο. Ἔχουμε ὅμως ἄραγε πολλούς κομμουνιστές στό χωριό, πού νά διαθέτουν αὐτές τίς ἰδιότητες; Συχνά οἱ κομμουνιστές, ὄχι μόνο δέν ξεσκεπάζουν αὐτούς τούς ταξικούς ἐχθρούς, μά ἀντίθετα, οἱ ἴδιοι παρασύρονται ἀπό τήν ἀπατεωνίστικη δημαγωγία τους καί σέρνονται στήν οὐρά τους.

Μερικοί σύντροφοί μας, μή ξεχωρίζοντας τόν ταξικό ἐχθρό μέ τήν καινούργια του μάσκα καί μή ξέροντας νά ξεσκεπάζουν τίς ἀπατεωνίστικες μηχανοραφίες του συχνά ἐφησυχάζουν μέ τή σκέψη, ὅτι τάχα δέν ὑπάρχουν πιά κουλάκοι στόν κόσμο, ὅτι τά ἀντισοβιετικά στοιχεῖα στό χωριό ἐξαλείφθηκαν πιά ὕστερα ἀπό τήν ἐφαρμογή τῆς πολιτικῆς τῆς ἐξάλειψης τῶν κουλάκων σάν τάξης καί ὅτι μποροῦμε γιά τό λόγο αὐτό νά συμβιβαστοῦμε μέ τήν ὕπαρξη «οὐδέτερων» κολχόζ, πού δέν εἶναι οὔτε μπολσεβίκικα, οὔτε ἀντισοβιετικά, μά πού μόνα τους, σά νά λέμε αὐθόρμητα, θά πρέπει νά περάσουν μέ τό μέρος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Αὐτό ὅμως εἶναι μεγάλη πλάνη, σύντροφοι. Οἱ κουλάκοι ἔχουν συντριβεῖ, μά χρειάζεται πολύ ἀκόμα γιά νά ἐξοντωθοῦν. Κάτι παραπάνω: δέν πρόκειται νά ἐξοντωθοῦν γρήγορα, ἄν οἱ κομμουνιστές θά χαζεύουν καί θά δείχνουν μακαριότητα, πιστεύοντας ὅτι οἱ κουλάκοι θά κατέβουν μόνοι τους στόν τάφο, χάρη στήν

αὐτόματη, σά νά λέμε, ἐξέλιξή τους. Ὅσο γιά τά «οὐδέτερα» κολχόζ, αὐτά γενικά δέν ὑπάρχουν καί οὔτε μποροῦν νά ὑπάρξουν. Τά «οὐδέτερα» κολχόζ εἶναι γέννημα τῆς φαντασίας ἀνθρώπων, πού τά μάτια τους τά ἔχουν γιά νά μή βλέπουν τίποτα. Στίς συνθῆκες μιᾶς τόσο ὀξυμένης ταξικῆς πάλης, ὅπως αὐτή πού διεξάγεται σήμερα στή Σοβιετική μας χώρα, δέν ὑπάρχει θέση γιά «οὐδέτερα» κολχόζ, σ' αὐτές τίς συνθῆκες τά κολχόζ δέν μποροῦν παρά νἆναι *εἴτε* μπολσεβίκικα, *εἴτε* ἀντισοβιετικά. Κι ἄν δέν ἔχουμε ἐμεῖς τήν καθοδήγηση αὐτῶν ἤ ἐκείνων τῶν κολχόζ, αὐτό σημαίνει ὅτι τήν ἔχουν ἀντισοβιετικά στοιχεῖα. Γι' αὐτό δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία.

5) Τέλος, μιά ἀκόμα αἰτία γιά τίς ἐλλείψεις τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό. Ἡ αἰτία αὐτή βρίσκεται στήν ὑποτίμηση τοῦ ρόλου καί τῆς εὐθύνης τῶν κομμουνιστῶν στήν κολχόζνικη οἰκοδόμηση, στήν ὑποτίμηση τοῦ ρόλου καί τῆς εὐθύνης τῶν κομμουνιστῶν στή συγκέντρωση τῶν σιτηρῶν. Μιλώντας γιά τίς δυσκολίες στή συγκέντρωση τῶν σιτηρῶν, οἱ κομμουνιστές ρίχνουν συνήθως τίς εὐθύνες στούς ἀγρότες, ἰσχυριζόμενοι πώς σ' ὅλα φταῖνε οἱ ἀγρότες. Αὐτό ὅμως εἶναι τελείως λαθεμένο καί ἀπόλυτα ἄδικο. Οἱ ἀγρότες ἐδῶ δέν ἔχουν καμιά δουλιά. Ἄν πρόκειται γιά εὐθύνη καί ὑπαιτιότητα, τότε ἡ εὐθύνη πέφτει ὁλοκληρωτικά στούς κομμουνιστές, καί φταῖχτες ἐδῶ γιά ὅλα εἴμαστε μόνο ἐμεῖς, οἱ κομμουνιστές.

Δέν ὑπάρχει καί δέν ὑπῆρξε στόν κόσμο ἐξουσία τόσο ἰσχυρή καί μέ τέτιο κύρος, ὅπως ἡ δική μας, ἡ Σοβιετική ἐξουσία. Δέν ὑπάρχει καί δέν ὑπῆρξε στόν κόσμο κόμμα τόσο ἰσχυρό καί μέ τέτιο κύρος, ὅπως τό δικό μας, τό κομμουνιστικό κόμμα. Κανείς δέ μᾶς ἐμποδίζει καί δέν μπορεῖ νά μᾶς ἐμποδίσει νά διευθύνουμε τή δουλιά

τῶν κολχόζ ἔτσι ὅπως ἀπαιτοῦν τά συμφέροντα τῶν κολχόζ, τά συμφέροντα τοῦ κράτους. Κι ἄν δέν πετυχαίνουμε πάντοτε νά διευθύνουμε τή δουλιά τῶν κολχόζ ἔτσι, ὅπως ἀπαιτεῖ ὁ λενινισμός, ἄν κάνουμε συχνά μιά σειρά χοντροκομμένα, ἀσυγχώρητα λάθη, ὅπως λχ. στόν τομέα τῆς συγκέντρωσης σιτηρῶν, σ' αὐτό φταῖμε ἐμεῖς καί μονάχα ἐμεῖς.

Ἐμεῖς φταῖμε, γιατί δέν προσέξαμε τίς ἀρνητικές πλευρές τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου σιτηρῶν καί κάναμε μιά σειρά πολύ χοντρά λάθη.

Ἐμεῖς φταῖμε, γιά τό ὅτι ὁλόκληρη σειρά κομματικές ὀργανώσεις μας ἀποσπάστηκαν ἀπ' τά κολχόζ, ἐπαναπαύτηκαν στίς δάφνες τους καί ἀφέθηκαν στήν αὐθόρμητη πορεία τῶν πραγμάτων.

Ἐμεῖς φταῖμε, γιά τό ὅτι ὁλόκληρη σειρά σύντροφοί μας ἐξακολουθοῦν νά ὑπερτιμοῦν τά κολχόζ, σά μορφή μαζικῆς ὀργάνωσης, μή καταλαβαίνοντας ὅτι τό ζήτημα δέ βρίσκεται τόσο στή μορφή αὐτή καθεαυτή, ὅσο στό ν' ἀναλάβουμε οἱ ἴδιοι τήν καθοδήγηση τῶν κολχόζ καί νά πετάξουμε ἀπ' τήν καθοδήγηση τῶν κολχόζ τά ἀντισοβιετικά στοιχεῖα.

Ἐμεῖς φταῖμε, γιά τό ὅτι δέν προσέξαμε τήν καινούργια κατάσταση καί δέν καταλάβαμε τήν καινούργια τακτική τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ, πού δρᾶ ὕπουλα.

Καί γεννιέται τό ἐρώτημα: τί δουλιά ἔχουν ἐδῶ οἱ ἀγρότες;

Ξέρω ὁλόκληρες ὁμάδες κολχόζ, πού ἀναπτύσσονται καί ἀνθίζουν, ἐκπληρώνουν μέ ἀκρίβεια τά καθήκοντα πού τούς ἀναθέτει τό κράτος καί δυναμώνουν οἰκονομικά ἀπό μέρα σέ μέρα. Ξέρω ἐπίσης καί κολχόζ, γειτονικά μέ τά προηγούμενα πού παρ' ὅλο ὅτι ἔχουν τήν ἴδια σοδιά καί

τίς ἴδιες ἀντικειμενικές συνθῆκες μ' αὐτά, φθίνουν καί ἀποσυντίθενται. Ποιά εἶναι ἡ αἰτία; Ἡ αἰτία εἶναι ὅτι τήν πρώτη ὁμάδα τῶν κολχόζ τήν καθοδηγοῦν ἀληθινοί κομμουνιστές, ἐνῶ τή δεύτερη τήν καθοδηγοῦν «τενεκέδες» πού ἔχουν, βέβαια, κομματικό βιβλιάριο στήν τσέπη τους, μά πού παρ' ὅλα αὐτά εἶναι «τενεκέδες».

Καί γεννιέται τό ἐρώτημα: τί δουλιά ἔχουν ἐδῶ οἱ ἀγρότες;

Ἀποτέλεσμα τῆς ὑποτίμησης τοῦ ρόλου καί τῆς εὐθύνης τῶν κομμουνιστῶν εἶναι ὅτι συχνά τήν αἰτία τῶν ἐλλείψεων τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό δέν ψάχνουν νά τή βροῦν ἐκεῖ πού πρέπει νά τήν ἀναζητοῦν, καί γι' αὐτό οἱ ἐλλείψεις παραμένουν.

Τήν αἰτία τῶν δυσκολιῶν στή συγκέντρωση τῶν σιτηρῶν δέν πρέπει νά τήν ἀναζητοῦμε στούς ἀγρότες, μά σέ μᾶς τούς ἴδιους, στίς ἴδιες τίς γραμμές μας. Γιατί **ἐμεῖς** βρισκόμαστε στήν ἐξουσία, **ἐμεῖς** διαθέτουμε τά μέσα τοῦ κράτους, **ἐμεῖς** καλούμαστε νά καθοδηγήσουμε τά κολχόζ κι **ἐμεῖς** θά πρέπει νά φέρουμε ἀπόλυτα τήν εὐθύνη γιά τή δουλιά στό χωριό.

Αὐτές εἶναι οἱ κυριότερες αἰτίες, πού προκάλεσαν τίς ἐλλείψεις τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό.

Μπορεῖ νά νομίσει κανείς ὅτι παρουσίασα μιά πολύ σκοτεινή εἰκόνα, πώς ὅλη ἡ δουλιά μας στό χωριό ἀποτελεῖται μόνο ἀπό ἐλλείψεις. Αὐτό, φυσικά, δέν εἶναι σωστό. Στήν πραγματικότητα ἡ δουλιά μας στό χωριό πλάι σ' αὐτές τίς ἐλλείψεις, ἔχει καί ὁλόκληρη σειρά σοβαρότατες καί ἀποφασιστικές ἐπιτυχίες. Εἶπα ὅμως ἀπ' τήν ἀρχή τοῦ λόγου μου, ὅτι δέν ἔβαλα σάν καθῆκον μου νά κάνω ἐκτίμηση τῶν ἐπιτυχιῶν μας, ὅτι καταπιάστηκα νά μιλήσω μόνο γιά τίς ἐλλείψεις τῆς δουλιᾶς μας στό χωριό.

Μποροῦμε νά διορθώσουμε τίς ἐλλείψεις αὐτές; Ναί, ἀσφαλῶς μποροῦμε. Θά τίς διορθώσουμε στό πιό σύντομο χρονικό διάστημα; Ναί, ἀσφαλῶς θά τίς διορθώσουμε. Γι' αὐτό δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει καμιά ἀμφιβολία.

Νομίζω πώς τά πολιτικά τμήματα τῶν ΜΤΣ καί τῶν σοβχόζ ἀποτελοῦν ἕνα ἀπό κεῖνα τά ἀποφασιστικά μέσα, πού μέ τή βοήθειά τους θά μπορέσουμε νά ἐξοστρακίσουμε αὐτές τίς ἐλλείψεις στό πιό σύντομο χρονικό διάστημα. (**Θυελλώδικα, παρατεταμένα χειροκροτήματα**).

ΣΤΗ «ΡΑΜΠΟΤΝΙΤΣΑ»[64]

Χαιρετίζω θερμά τή «Ραμπότνιτσα» μέ τήν εὐκαιρία τῆς δέκατης ἐπετείου τῆς ἔκδοσής της. Τῆς εὔχομαι ἐπιτυχίες στό ἔργο τῆς διαπαιδαγώγησης τῶν γυναικείων προλεταριακῶν μαζῶν στό πνεῦμα τῆς πάλης γιά τόν πλήρη θρίαμβο τοῦ σοσιαλισμοῦ, στό πνεῦμα τῆς ἐκπλήρωσης τῶν μεγάλων ἐντολῶν τοῦ δασκάλου μας, τοῦ Λένιν.

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 25, 26 τοῦ Γενάρη 1923.

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟ σ. Ι. Ν. ΜΠΑΖΑΝΟΦ

Ἀγαπητέ σ. Ι. Ν. Μπαζάνοφ!

Πῆρα τό γράμμα Σας μέ τό ὁποῖο μοῦ παραγωρεῖτε τό δεύτερο παράσημό Σας σάν ἀνταμοιβή γιά τή δουλιά μου.

Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ γιά τά θερμά Σας λόγια καί τό συντροφικό Σας δῶρο. Ξέρω τί στερεῖτε τόν ἑαυτό Σας γιά χάρη μου καί ἐκτιμῶ τά αἰσθήματά Σας.

Παρ' ὅλα αὐτά δέν μπορῶ νά δεχτῶ τό δεύτερο παράσημό Σας. Δέν μπορῶ καί δέν πρέπει νά τό δεχτῶ ὄχι μόνο ἐπειδή αὐτό μπορεῖ ν' ἀνήκει μόνο σέ Σᾶς, ἀφοῦ μόνο Σεῖς τό ἀξιωθήκατε, ἀλλά καί γιατί ἐγώ ἤδη ἔχω ἀρκετά ἀμειφθεῖ μέ τήν προσοχή καί τήν ἐκτίμηση τῶν συντρόφων καί—συνεπῶς—δέν ἔχω τό δικαίωμα νά Σᾶς ληστέψω.

Τά παράσημα δέ δημιουργήθηκαν γιά κείνους πού κι ἔτσι εἶναι γνωστοί, μά κυρίως γιά κείνους τούς ἀνθρώπους-ἥρωες, πού δέν εἶναι πολύ γνωστοί καί πρέπει νά τούς κάνουμε πασίγνωστους.

Ἐκτός ἀπ' αὐτό, πρέπει νά Σᾶς πῶ, ὅτι ἔχω κιόλας

δυό παράσημα. Αὐτό—Σᾶς διαβεβαιώνω—εἶναι παραπάνω ἀπ' ὅ,τι χρειάζεται.

Ζητῶ συγγνώμη γιά τήν καθυστερημένη ἀπάντηση.

Μέ κομμουνιστικό χαιρετισμό

Ι. Στάλιν

Υ. Γ. Ἐπιστρέφω τό παράσημο σ' αὐτόν πού τοῦ ἀνήκει.

Ι. Στάλιν

16 τοῦ Φλεβάρη 1933

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΟΥΝΤΑΡΝΙΚΩΝ-ΚΟΛΧΟΖΝΙΚΩΝ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ[65]

19 τοῦ Φλεβάρη 1933

Σύντροφοι κολχόζνικοι καί κολχόζνικες! Δέ σκόπευα νά μιλήσω στό συνέδριό σας. Δέ σκόπευα, γιατί οἱ ὁμιλητές πού πῆραν τό λόγο πρίν ἀπό μένα εἶπαν κιόλας στούς λόγους τους ὅλα ὅσα ἔπρεπε νά εἰπωθοῦν, καί τά εἶπαν καλά καί πετυχημένα. Ἀξίζει ὕστερα ἀπ' αὐτά νά μιλήσει κανείς; Μιά ὅμως πού ἐπιμένετε καί ἡ δύναμη βρίσκεται στά χέρια σας (παρατεταμένα χειροκροτήματα) εἶμαι ὑποχρεωμένος νά ὑποταχθῶ.

Θά πῶ μερικά λόγια πάνω σ' ὁρισμένα ζητήματα.

I

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΛΧΟΖ—Ο ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΣΩΣΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

Πρῶτο ζήτημα: εἶναι σωστός ὁ δρόμος πού πῆρε ἡ κολχόζνικη ἀγροτιά, εἶναι σωστός ὁ κολχόζνικος δρόμος;

Τό ἐρώτημα αὐτό δέν εἶναι ἄσκοπο. Ἐσεῖς, οἱ ουντάρνικοι τῶν κολχόζ, δέ θ' ἀμφιβάλλετε ὅτι τά κολχόζ βρίσκονται στό σωστό δρόμο. Ἴσως γι' αὐτό, τό ἐρώτημα τοῦτο νά σᾶς φανεῖ περιττό. Ὅλοι ὅμως οἱ ἀγρότες δέ

σκέφτονται ὅπως ἐσεῖς. Ἀνάμεσα στούς ἀγρότες, ὅπως κι ἀνάμεσα στούς κολχόζνικους, ὑπάρχουν ἀκόμα ἀρκετοί ἄνθρωποι πού ἀμφιβάλλουν ἄν εἶναι σωστός ὁ δρόμος τῶν κολχόζ. Καί δέν ὑπάρχει τίποτα τό ἐκπληκτικό σ' αὐτό.

Πραγματικά, ἑκατοντάδες χρόνια ζοῦσαν οἱ ἄνθρωποι ὅπως τό βρῆκαν ἀπ' τούς παπποῦδες τους, τραβοῦσαν τόν παλιό δρόμο, σκύβανε τό κεφάλι μπροστά στόν κουλάκο καί τόν τσιφλικά, μπροστά στόν τοκογλύφο καί τόν κερδοσκόπο. Δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι αὐτός ὁ παλιός, ὁ καπιταλιστικός δρόμος ἄρεζε στούς ἀγρότες. Ὁ παλιός ὅμως αὐτός δρόμος ἦταν ὁ πατημένος, ὁ συνηθισμένος καί κανείς δέν εἶχε ἀποδείξει ἀκόμα στήν πράξη ὅτι μποροῦμε νά ζήσουμε κάπως διαφορετικά, καλύτερα. Πολύ περισσότερο, πού σ' ὅλες τίς ἀστικές χῶρες οἱ ἄνθρωποι ἐξακολουθοῦν νά ζοῦν ἀκόμα ὅπως οἱ παπποῦδες τους... Καί ξαφνικά, σ' αὐτή τήν παλιά ἀποτελματωμένη ζωή ὁρμοῦν οἱ μπολσεβίκοι, ὁρμοῦν σά θύελλα καί λένε: καιρός νά παρατήσουμε τόν παλιό δρόμο, καιρός ν' ἀρχίσουμε νά ζοῦμε μέ καινούργιο τρόπο, μέ κολχόζνικο τρόπο, καιρός ν' ἀρχίσουμε νά ζοῦμε, ὄχι ὅπως ζοῦν ὅλοι στίς ἀστικές χῶρες μά μέ καινούργιο τρόπο, μέ ἀρτέλ. Καί τί πράγμα εἶναι αὐτή ἡ καινούργια ζωή, ποιός τήν ξέρει; Μπάς καί βγεῖ χειρότερη ἀπ' τήν παλιά; Ὅπως κι ἄν εἶναι, ὁ καινούργιος δρόμος δέν εἶναι ὁ συνηθισμένος δρόμος, δέν εἶναι πατημένος καί δέν εἶναι ἀκόμα ὁλότελα ἐξερευνημένος. Δέ θἄναι τάχα καλύτερα νά μείνουμε στόν παλιό δρόμο; Δέ θἄναι τάχα καλύτερα νά περιμένουμε ἀκόμα γιά τό πέρασμα στόν καινούργιο δρόμο, στό δρόμο τῶν κολχόζ; Ἀξίζει τάχα νά ριψοκινδυνέψει κανείς;

Νά ποιές ἀμφιβολίες βασανίζουν σήμερα μιά μερίδα τῆς ἐργαζόμενης ἀγροτιᾶς.

Πρέπει ἄραγε νά διαλύσουμε τίς ἀμφιβολίες αὐτές; Πρέπει νά βγάλουμε στό φῶς τῆς μέρας αὐτές τίς ἀμφιβολίες καί νά δείξουμε τί ἀξίζουν; Εἶναι ξεκάθαρο ὅτι πρέπει.

Συνεπῶς τό ἐρώτημα πού βάλαμε πιό πάνω δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε ἄσκοπο.

Λοιπόν, εἶναι σωστός ὁ δρόμος πού πῆρε ἡ κολχόζνικη ἀγροτιά;

Μερικοί σύντροφοι νομίζουν, ὅτι τό πέρασμα στόν καινούργιο δρόμο, στό δρόμο τῶν κολχόζ ἄρχισε στή χώρα μας πρίν ἀπό τρία χρόνια. Αὐτό εἶναι ἐνμέρει μονάχα σωστό. Φυσικά, ἡ μαζική ὀργάνωση κολχόζ ἄρχισε στή χώρα μας πρίν ἀπό τρία χρόνια. Ὅπως εἶναι γνωστό, τό πέρασμα αὐτό τό χαρακτήριζε ἡ συντριβή τῶν κουλάκων καί τό κίνημα τῶν ἑκατομμυρίων τῶν μαζῶν τῆς φτωχολογιᾶς καί τῶν μεσαίων ἀγροτῶν γιά τά κολχόζ. Ὅλα αὐτά εἶναι σωστά. Γιά ν' ἀρχίσει ὅμως τό μαζικό αὐτό πέρασμα στά κολχόζ, ἔπρεπε νάχουμε στό χέρι μερικούς προκαταρκτικούς ὅρους, πού χωρίς αὐτούς, μιλώντας γενικά, δέν μπορεῖ νά νοηθεῖ μαζικό κολχόζνικο κίνημα.

Ἔπρεπε νάχουμε πρίν ἀπ' ὅλα τή Σοβιετική ἐξουσία, πού βοήθησε καί ἐξακολουθεῖ νά βοηθάει τούς ἀγρότες νά ἀκολουθήσουν τό δρόμο τῶν κολχόζ.

Ἔπρεπε, δεύτερο, νά διώξουμε τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές, νά τούς πάρουμε τά ἐργοστάσια καί τή γῆ καί νά τά ἀνακηρύξουμε ἰδιοχτησία τοῦ λαοῦ.

Ἔπρεπε, τρίτο, νά χαλιναγωγήσουμε τούς κουλάκους καί νά τούς πάρουμε τίς μηχανές καί τά τραχτέρ.

Ἔπρεπε, τέταρτο, νά διακηρύξουμε, ὅτι οἱ μηχανές καί τά τραχτέρ μποροῦν νά χρησιμοποιοῦνται μονάχα ἀπό τούς ἑνωμένους στά κολχόζ φτωχούς καί μεσαίους ἀγρότες.

Ἔπρεπε, τέλος, νά ἐκβιομηχανίσουμε τή χώρα, νά

δημιουργήσουμε καινούργια βιομηχανία τραχτέρ, νά χτίσουμε καινούργια ἐργοστάσια κατασκευῆς γεωργικῶν μηχανῶν γιά νά ἐφοδιάζουμε τήν κολχόζνικη ἀγροτιά μ' ἄφθονα τραχτέρ καί μηχανές.

Χωρίς αὐτούς τούς προκαταρκτικούς ὅρους οὔτε σκέψη μποροῦσε νά γίνει γιά τό μαζικό πέρασμα στό δρόμο τῶν κολχόζ, πού ἄρχισε πρίν ἀπό τρία χρόνια.

Συνεπῶς, γιά νά περάσουμε στό δρόμο τῶν κολχόζ, ἔπρεπε πρίν ἀπ' ὅλα νά κάνουμε τήν Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση, ν' ἀνατρέψουμε τούς καπιταλιστές καί τούς τσιφλικάδες, νά τούς πάρουμε τή γῆ καί τά ἐργοστάσια καί νά δημιουργήσουμε καινούργια βιομηχανία.

Τό πέρασμα στόν καινούργιο δρόμο, στό δρόμο τῶν κολχόζ, ἄρχισε λοιπόν μέ τήν Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση. Τό πέρασμα αὐτό πῆρε καινούργια ὁρμή μόλις πρίν ἀπό τρία χρόνια, γιατί μονάχα τότε φάνηκαν σ' ὅλο τους τό πλάτος τά οἰκονομικά ἀποτελέσματα τῆς Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης, γιατί μονάχα τότε κατορθώσαμε νά προωθήσουμε τήν ἐκβιομηχάνιση τῆς χώρας μας.

Ἡ ἱστορία τῶν λαῶν γνωρίζει ὄχι λίγες ἐπαναστάσεις. Οἱ ἐπαναστάσεις αὐτές διαφέρουν ἀπ' τήν Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση στό ὅτι, ὅλες τους ἦταν μονόπλευρες ἐπαναστάσεις. Τή μιά μορφή ἐκμετάλλευσης τῶν ἐργαζομένων, τή διαδεχόταν ἄλλη μορφή ἐκμετάλλευσης, ἡ ἴδια ὅμως ἡ ἐκμετάλλευση παρέμενε. Τούς ἐκμεταλλευτές καί τούς καταπιεστές τούς διαδέχονταν ἄλλοι ἐκμεταλλευτές καί καταπιεστές, ἀλλά οἱ ἐκμεταλλευτές καί καταπιεστές παρέμεναν. Μονάχα ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση ἔβαλε σά σκοπό της νά ἐξαφανίσει *κάθε* ἐκμετάλλευση καί νά ἐκμηδενίσει *ὅλους* τούς ἐκμεταλλευτές καί καταπιεστές.

Ἡ ἐπανάσταση τῶν δούλων ἐκμηδένισε τούς δουλοχτῆτες καί κατάργησε τή δουλοχτητική μορφή ἐκμετάλλευσης τῶν ἐργαζομένων. Στή θέση τους ὅμως ἔβαλε τούς φεουδάρχες καί τή δουλοπάροικη μορφή ἐκμετάλλευσης τῶν ἐργαζομένων. Τούς ἐκμεταλλευτές τούς διαδέχτηκαν ἄλλοι ἐκμεταλλευτές. Στή δουλεία ὁ «νόμος» ἐπέτρεπε στούς δουλοχτῆτες νά σκοτώνουν τούς δούλους. Στό καθεστώς τῆς δουλοπαροικίας ὁ «νόμος» ἐπέτρεπε στούς φεουδάρχες «μονάχα» νά πουλᾶνε τούς δουλοπάροικους.

Ἡ ἐπανάσταση τῶν δουλοπάροικων ἀγροτῶν ἐκμηδένισε τούς φεουδάρχες καί κατάργησε τή δουλοπάροικη μορφή ἐκμετάλλευσης. Στή θέση τους ὅμως ἔβαλε τούς καπιταλιστές καί τούς τσιφλικάδες, τήν καπιταλιστική καί τσιφλικάδικη μορφή ἐκμετάλλευσης τῶν ἐργαζομένων. Τούς ἐκμεταλλευτές τούς διαδέχτηκαν ἄλλοι ἐκμεταλλευτές. Στό καθεστώς τῆς δουλοπαροικίας ὁ «νόμος» ἐπέτρεπε νά πουλᾶνε τούς δουλοπάροικους. Στό καπιταλιστικό καθεστώς ὁ «νόμος» ἐπιτρέπει «μονάχα» νά καταδικάζουν τούς ἐργαζόμενους στήν ἀνεργία καί στήν ἐξαθλίωση, στήν καταστροφή καί στό θάνατο ἀπ' τήν πείνα.

Μονάχα ἡ σοβιετική μας ἐπανάσταση, μονάχα ἡ Ὀχτωβριανή μας Ἐπανάσταση ἔβαλε τό ζήτημα νά μήν ἀντικατασταθοῦν οἱ ἐκμεταλλευτές μέ ἄλλους ἐκμεταλλευτές, νά μήν ἀντικατασταθεῖ ἡ μιά μορφή ἐκμετάλλευσης μέ ἄλλη, μά νά ξεριζωθεῖ κάθε ἐκμετάλλευση, νά ξεριζωθοῦν οἱ κάθε λογῆς ἐκμεταλλευτές, οἱ κάθε λογῆς πλούσιοι καί καταπιεστές καί οἱ παλιοί καί οἱ νέοι. (*Παρατεταμένα χειροκροτήματα*).

Νά γιατί ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση ἀποτελεῖ προκαταρκτικό ὅρο κι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά τό πέρασμα τῶν ἀγροτῶν στόν καινούργιο, στόν κολχόζνικο δρόμο.

Ἐνήργησαν σωστά οἱ ἀγρότες ὑποστηρίζοντας τήν Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση; Ναί, ἐνήργησαν σωστά. Ἐνήργησαν σωστά γιατί ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση τούς βοή-

θησε νά πετάξουν άπ' τίς πλάτες τους τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές, τούς τοκογλύφους καί τούς κουλάκους, τούς έμπόρους καί τούς κερδοσκόπους.

Αύτό όμως είναι μονάχα ή μιά πλευρά τοῦ ζητήματος. Είναι πολύ καλό νά διώξεις τούς καταπιεστές, νά διώξεις τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές, νά χαλιναγωγήσεις τούς κουλάκους καί τούς κερδοσκόπους. Αύτό όμως δέν είναι άρκετό. Γιά νά λευτερωθεῖς όριστικά άπ' τίς παλιές άλυσίδες δέ φτάνει μονάχα ή συντριβή τῶν έκμεταλλευτῶν. Γι' αύτό χρειάζεται άκόμα νά χτίσεις μιά καινούργια ζωή, νά χτίσεις μιά τέτια ζωή πού θά δίνει τή δυνατότητα στόν έργαζόμενο άγρότη νά καλυτερεύει τήν ύλική καί πολιτιστική του κατάσταση καί νά άνεβαίνει άπό μέρα σέ μέρα, άπό χρόνο σέ χρόνο. Γι' αύτό πρέπει νά έγκαθιδρύσουμε ένα καινούργιο σύστημα στό χωριό, τό κολχόζνικο σύστημα. Έδῶ βρίσκεται ή άλλη πλευρά τοῦ ζητήματος.

Σέ τί διαφέρει τό παλιό σύστημα άπ' τό καινούργιο, άπ' τό κολχόζνικο σύστημα;

Στό παλιό σύστημα, οί άγρότες δούλευαν ένας-ένας, δούλευαν μέ τίς παλιές μέθοδες τῶν παπούδων μας, μέ παλιά έργαλεῖα, δούλευαν γιά τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές, τούς κουλάκους καί τούς κερδοσκόπους, δούλευαν καί λιμοκτονοῦσαν γιά νά πλουτίζουν τούς άλλους. Στό νέο, στό κολχόζνικο σύστημα, οί άγρότες δουλεύουν άπό κοινοῦ, συνεργατικά, δουλεύουν μέ τή βοήθεια καινούργιων έργαλείων, τρακτέρ καί γεωργικῶν μηχανῶν, δουλεύουν γιά τόν έαυτό τους καί γιά τά κολχόζ τους, ζοῦν χωρίς καπιταλιστές καί τσιφλικάδες, χωρίς κουλάκους καί κερδοσκόπους, δουλεύουν γιά νά καλυτερεύουν άπό μέρα σέ μέρα τήν ύλική καί πολιτιστική τους κατάσταση. Έκεῖ, στό παλιό σύστημα, ή κυβέρνηση είναι άστική καί ύποστηρίζει τούς πλούσιους ένάντια στούς έργαζόμενους άγρότες. Έδῶ, στό καινούργιο, στό κολχόζνικο σύστημα, ή κυβέρνηση είναι έργατοαγροτική καί ύποστηρίζει τούς έργάτες καί τούς άγρότες ένάντια στούς κάθε λογῆς πλούσιους. Τό παλιό σύστημα όδηγεῖ στόν καπιταλισμό. Τό καινούργιο στό σοσιαλισμό.

Νά λοιπόν οί δυό δρόμοι: ό καπιταλιστικός δρόμος κι ό σοσιαλιστικός δρόμος, ό δρόμος πού όδηγεῖ μπροστά, στό σοσιαλισμό, κι ό δρόμος πού όδηγεῖ πίσω, στόν καπιταλισμό.

Ύπάρχουν άνθρωποι, πού νομίζουν ότι μποροῦμε ν' άκολουθήσουμε κάποιο τρίτο δρόμο. Μέ ίδιαίτερη προθυμία πιάνονται άπό τόν τρίτο αύτό δρόμο, πού δέν είναι γνωστός σέ κανένα, μερικοί ταλαντευόμενοι σύντροφοι, πού δέν είναι άκόμα όλότελα βέβαιοι γιά τήν όρθότητα τοῦ κολχόζνικου δρόμου. Θέλουν νά γυρίσουμε στό παλιό σύστημα, νά γυρίσουμε στό άτομικό νοικοκυριό, άλλά χωρίς καπιταλιστές καί τσιφλικάδες. Θέλουν ν' άνεχθοῦμε «μόνο» τούς κουλάκους καί τούς άλλους μικρούς καπιταλιστές, σά νόμιμο φαινόμενο τοῦ οίκονομικοῦ μας συστήματος. Στήν πραγματικότητα αύτός δέν είναι τρίτος δρόμος, μά ό δεύτερος, είναι ό δρόμος πού όδηγεῖ στόν καπιταλισμό. Γιατί, τί σημαίνει νά γυρίσουμε στό άτομικό νοικοκυριό καί ν' άποκαταστήσουμε τούς κουλάκους; Σημαίνει ν' άποκαταστήσουμε τό ζυγό τῶν κουλάκων, νά άποκαταστήσουμε τήν έκμετάλλευση τῆς άγροτιᾶς άπ' τούς κουλάκους καί νά δόσουμε στόν κουλάκο έξουσία. Μποροῦμε όμως ν' άποκαταστήσουμε τούς κουλάκους καί ταυτόχρονα νά διατηρήσουμε τή Σοβιετική έξουσία; Όχι, δέν μποροῦμε. Ή άποκατάσταση τῶν κουλάκων θά όδηγήσει άναγκαστικά στή δημιουργία κουλάκικης έξουσίας καί στήν έξάλειψη τῆς Σοβιετικῆς έξουσίας, συνεπῶς, θά

ὁδηγήσει ἀναγκαστικά στό σχηματισμό ἀστικῆς κυβέρνησης. Κι ὁ σχηματισμός ἀστικῆς κυβέρνησης θά ὁδηγήσει ἀναγκαστικά μέ τή σειρά του στήν ἀποκατάσταση τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν, στήν ἀποκατάσταση τοῦ καπιταλισμοῦ. Ὁ λεγόμενος τρίτος δρόμος εἶναι στήν πραγματικότητα ὁ δεύτερος δρόμος, ὁ δρόμος τῆς ἐπιστροφῆς στόν καπιταλισμό. Γιά ρωτῆστε τούς ἀγρότες, θέλουν ἄραγε νά ἀποκατασταθεῖ ὁ ζυγός τῶν κουλάκων, νά γυρίσουν στόν καπιταλισμό, νά καταλυθεῖ ἡ Σοβιετική ἐξουσία καί ν' ἀποκατασταθεῖ ἡ ἐξουσία τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν; Γιά ρωτῆστε τους, καί θά μάθετε ποιό δρόμο θεωρεῖ ἡ πλειοψηφία τῶν ἐργαζόμενων ἀγροτῶν σά μοναδικά σωστό δρόμο.

Συνεπῶς, ὑπάρχουν μονάχα δυό δρόμοι: εἴτε μπροστά, πρός τά πάνω, πρός τό καινούργιο, τό κολχόζνικο σύστημα, εἴτε πίσω, πρός τά κάτω, πρός τό παλιό, τό κουλακο-καπιταλιστικό σύστημα.

Τρίτος δρόμος δέν ὑπάρχει.

Ἡ ἐργαζόμενη ἀγροτιά ἐνήργησε σωστά πού ἀπέρριψε τόν καπιταλιστικό δρόμο καί ἀκολούθησε τό δρόμο τῆς κολχόζνικης οἰκοδόμησης.

Λένε ὅτι ὁ δρόμος τῶν κολχόζ εἶναι σωστός, ἀλλά δύσκολος δρόμος. Αὐτό ἐνμέρει μονάχα εἶναι σωστό. Φυσικά, σ' αὐτόν τό δρόμο ὑπάρχουν δυσκολίες. Ἡ καλή ζωή δέ χαρίζεται. Τό ζήτημα ὅμως εἶναι ὅτι οἱ κυριότερες δυσκολίες ξεπεράστηκαν πιά καί γιά τίς δυσκολίες πού βρίσκονται ἀκόμα μπροστά σας δέν ἀξίζει κάν νά μιλᾶ κανείς σοβαρά. Πάντως, οἱ σημερινές σας δυσκολίες, σύντροφοι κολχόζνικοι, φαίνονται παιχνιδάκι σέ σύγκριση μέ τίς δυσκολίες πού πέρασαν οἱ ἐργάτες πρίν ἀπό 10—15 χρόνια. Οἱ ὁμιλητές σας μίλησαν ἐδῶ καί παίνεσαν τούς ἐργάτες τοῦ Λένινγκραντ, τῆς Μόσχας, τοῦ Χάρκοβου, τοῦ

Λεκανοπέδιου τοῦ Ντονιέτς. Εἶπαν ὅτι οἱ ἐργάτες ἔχουν ἐπιτυχίες, ἐνῶ ἐσεῖς, οἱ κολχόζνικοι, ἔχετε πολύ λιγότερες ἐπιτυχίες. Μοῦ φαίνεται πώς στούς λόγους τῶν ὁμιλητῶν σας διαφαινόταν μάλιστα κάποια συντροφική ζήλεια: πόσο καλά, λέει, θἆταν ἄν κι ἐμεῖς, οἱ ἀγρότες-κολχόζνικοι, εἴχαμε τίς ἴδιες ἐπιτυχίες μέ σᾶς, τούς ἐργάτες τοῦ Λένινγκραντ, τῆς Μόσχας, τοῦ Λεκανοπέδιου τοῦ Ντονιέτς, τοῦ Χάρκοβου...

Ὅλα αὐτά εἶναι καλά. Ξέρετε ὅμως τί στοίχισαν οἱ ἐπιτυχίες αὐτές στούς ἐργάτες τοῦ Λένινγκραντ καί τῆς Μόσχας, πόσες στερήσεις δοκίμασαν γιά νά καταχτήσουν τελικά αὐτές τίς ἐπιτυχίες; Θά μποροῦσα νά σᾶς διηγηθῶ μερικά γεγονότα ἀπ' τή ζωή τῶν ἐργατῶν τοῦ 1918, ὅταν ὁλόκληρες βδομάδες δέ μοίραζαν στούς ἐργάτες οὔτε ἕνα κομμάτι ψωμί, χωρίς νά ἀναφέρω τό κρέας καί τά ἄλλα τρόφιμα. Καλύτερες μέρες θεωροῦνταν ἐκεῖνες πού κατόρθωναν νά μοιράζουν στούς ἐργάτες τοῦ Λένινγκραντ καί τῆς Μόσχας 50 γραμμάρια μαῦρο ψωμί, κι ἐκεῖνο, τό μισό καμωμένο ἀπό ἐλαιόπητα. Κι ἡ κατάσταση αὐτή δέ βάσταξε οὔτε ἕνα μήνα, οὔτε μισό χρόνο, μά δυό ὁλόκληρα χρόνια. Οἱ ἐργάτες ὅμως ὑπόμεναν καί δέν ἀποθαρρύνονταν, γιατί ξέραν ὅτι θάρθουν καλύτερες μέρες καί θά καταχτήσουν ἀποφασιστικές ἐπιτυχίες. Καί ὅπως βλέπετε, οἱ ἐργάτες δέν πέσαν ἔξω. Συγκρίνετε τώρα τίς δικές σας δυσκολίες καί στερήσεις, μέ τίς δυσκολίες καί τίς στερήσεις πού δοκίμασαν οἱ ἐργάτες καί θά δεῖτε πώς οὔτε κάν ἀξίζει νά μιλᾶ κανείς σοβαρά γι' αὐτές.

Τί χρειάζεται γιά νά προωθηθεῖ τό κολχόζνικο κίνημα καί ν' ἀναπτυχθεῖ σ' ὅλη της τήν ἔκταση ἡ κολχόζνικη οἰκοδόμηση;

Χρειάζεται, πρίν ἀπ' ὅλα, νάχουν τά κολχόζ ἀπόλυτα ἐξασφαλισμένη καί κατάλληλη γιά καλλιέργεια γῆ.

Ἔχετε τέτια γῆ; Ναί, ἔχετε. Εἶναι γνωστό, ὅτι ὅλα τά καλύτερα χωράφια παραχωρήθηκαν στά κολχόζ καί κατοχυρώθηκαν σταθερά σ' αὐτά. Συνεπῶς, οἱ κολχόζνικοι μποροῦν νά καλλιεργοῦν καί νά βελτιώνουν τή γῆ αὐτή κατά βούληση, χωρίς νά φοβοῦνται ὅτι θά τή χάσουν καί θά πάει σέ ξένα χέρια.

Χρειάζεται, δεύτερο, οἱ κολχόζνικοι νά μποροῦν νά χρησιμοποιοῦν τρακτέρ καί μηχανές. Τά ἔχετε αὐτά; Ναί, τά ἔχετε. Σ' ὅλους εἶναι γνωστό, ὅτι τά ἐργοστάσιά μας τρακτέρ καί γεωργικῶν μηχανῶν, ἐργάζονται πρίν ἀπ' ὅλα καί κυρίως γιά τά κολχόζ, ἐφοδιάζοντάς τα μέ ὅλα τά σύγχρονα μηχανήματα.

Χρειάζεται, τέλος, ἡ κυβέρνηση νά ὑποστηρίζει μ' ὅλες τίς δυνάμεις της τούς κολχόζνικους ἀγρότες καί μέ ἀνθρώπους καί μέ χρήματα καί νά μήν ἐπιτρέπει στά ὑπολείμματα τῶν ἐχθρικῶν τάξεων ν' ἀποσυνθέτουν τά κολχόζ. Ἔχετε μιά τέτια κυβέρνηση; Ναί, ἔχετε. Τή λένε ἐργατοαγροτική Σοβιετική κυβέρνηση. Ὀνομάστε μου μιά χώρα ὅπου ἡ κυβέρνηση δέν ὑποστηρίζει τούς καπιταλιστές καί τούς τσιφλικάδες, τούς κουλάκους καί τούς ἄλλους πλούσιους, μά τούς ἐργαζόμενους ἀγρότες. Τέτια χώρα δέν ὑπῆρξε καί δέν ὑπάρχει. Μονάχα ἐδῶ, στή Σοβιετική μας χώρα, ὑπάρχει κυβέρνηση, πού ὑποστηρίζει μ' ὅλες τίς δυνάμεις της τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες-κολχόζνικους, ὅλους τούς ἐργαζόμενους τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ ἐνάντια σ' ὅλους τούς πλούσιους καί τούς ἐκμεταλλευτές. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Συνεπῶς ἔχετε ὅλα ὅσα χρειάζονται γιά νά ἀναπτύξετε τήν κολχόζνικη οἰκοδόμηση καί νά πετύχετε τήν πλέρια ἀπελευθέρωση ἀπ' τά παλιά δεσμά.

Ἀπό σᾶς ἀπαιτεῖται μονάχα ἕνα πράγμα: νά δουλεύετε τίμια, νά μοιράζετε τά ἔσοδα τῶν κολχόζ σύμ-

φωνα μέ τή δουλειά, νά περιφρουρεῖτε τό βιός τοῦ κολχόζ, νά περιφρουρεῖτε τά τρακτέρ καί τίς μηχανές, νά περιποιεῖστε καλά τά ἄλογα, νά ἐκπληρώνετε τά καθήκοντα πού σᾶς ἀναθέτει τό ἐργατο-αγροτικό σας κράτος, νά δυναμώνετε τά κολχόζ καί νά πετᾶτε ἔξω ἀπ' τά κολχόζ τούς κουλάκους καί τά τσιράκια τους, πού τρύπωσαν σ' αὐτά.

Θά εἶστε σύμφωνοι μαζί μου, ὅτι δέν εἶναι καί τόσο δύσκολο νά ξεπεραστοῦν οἱ δυσκολίες αὐτές, δηλαδή νά δουλεύετε τίμια καί νά περιφρουρεῖτε τό βιός τοῦ κολχόζ. Πολύ περισσότερο πού τώρα δέ δουλεύετε γιά τούς πλούσιους καί τούς ἐκμεταλλευτές, μά γιά τόν ἑαυτό σας, γιά τά δικά σας κολχόζ.

Βλέπετε ὅτι ὁ δρόμος τῶν κολχόζ, ὁ δρόμος τοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι ὁ μοναδικά σωστός δρόμος γιά τούς ἐργαζόμενους ἀγρότες.

II

ΑΜΕΣΟΤΑΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΜΑΣ—ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΚΟΛΧΟΖΝΙΚΟΥΣ ΕΥΠΟΡΟΥΣ

Δεύτερο ζήτημα: τί πετύχαμε στόν καινούργιο δρόμο, στόν κολχόζνικο δρόμο μας καί τί σκεφτόμαστε νά πραγματοποιήσουμε στά ἑπόμενα 2—3 χρόνια;

Ὁ σοσιαλισμός εἶναι καλό πράγμα. Ἡ εὐτυχισμένη σοσιαλιστική ζωή εἶναι ἀναμφισβήτητα καλό πράγμα. Ὅλα αὐτά ὅμως εἶναι ὑπόθεση τοῦ μέλλοντος. Τό κύριο ζήτημα τώρα, δέν εἶναι τί θά πετύχουμε στό μέλλον. Τό κύριο ζήτημα εἶναι τί πετύχαμε κιόλας σήμερα. Ἡ ἀγροτιά πῆρε τόν κολχόζνικο δρόμο. Αὐτό εἶναι πολύ καλό. Τί πέτυχε ὅμως σ' αὐτό τό δρόμο; Τί τό χειροπιαστό πετύχαμε, ἀκολουθώντας τόν κολχόζνικο δρόμο;

Πετύχαμε νά βοηθήσουμε τά έκατομμύρια τών μαζών τής φτωχολογιάς νά μπούν στά κολχόζ. Πετύχαμε τά έκατομμύρια τών μαζών τής φτωχολογιάς, μπαίνοντας στά κολχόζ καί χρησιμοποιώντας έκεί τά καλύτερα χωράφια καί τά καλύτερα μέσα παραγωγής, ν' άνέβουν στό έπίπεδο τών μεσαίων άγροτών. Πετύχαμε τά έκατομμύρια τών μαζών τής φτωχολογιάς, πού λιμοκτονούσαν προηγούμενα, νά γίνουν τώρα στά κολχόζ μεσαίοι άγρότες, πετύχαμε νά γίνουν άνθρωποι μέ έξασφαλισμένη ζωή. Πετύχαμε νά ύποσκάψουμε τή διαφοροποίηση τών άγροτών σέ φτωχούς καί κουλάκους, νά συντρίψουμε τούς κουλάκους καί νά βοηθήσουμε τούς φτωχούς άγρότες νά γίνουν μέσα στά κολχόζ άφέντες τής δουλιάς τους, νά γίνουν μεσαίοι άγρότες.

Ποιά ήταν ή κατάσταση πρίν άπό τήν άνάπτυξη τής κολχόζνικης οίκοδόμησης, πρίν άπό 4 χρόνια; Πλούτιζαν καί άνέβαιναν οί κουλάκοι. Έξαθλιώνονταν καί καταστρέφονταν οί φτωχοί, κατάντούσαν δούλοι τών κουλάκων. Οί μεσαίοι άγρότες σκαρφάλωναν πρός τά πάνω, γιά νά φτάσουν τούς κουλάκους καί κάθε φορά γκρεμίζονταν κάτω, πυκνώνοντας τίς γραμμές τών φτωχών, πρός μεγάλη χαρά τών κουλάκων. Δέν είναι δύσκολο νά μαντέψει κανείς ότι άπ' όλον αύτό τόν κυκεώνα κέρδιζαν μονάχα οί κουλάκοι, κι ίσως καί μερικοί εύποροι. Σέ κάθε 100 άγροτικά νοικοκυριά, μπορούσε νά βρεί κανείς 4—5 κουλάκικα νοικοκυριά, 8 ή 10 εύπορα, 45—50 μεσαία καί 35 φτωχά. Έπομένως, τουλάχιστο τά 35% άπ' όλα τά άγροτικά νοικοκυριά τά άποτελούσαν οί φτωχοί πού ήταν ύποχρεωμένοι νά φέρουν τό ζυγό τής κουλάκικης ύποδούλωσης. Άφήνω πιά τά άδύνατα στρώματα τών μεσαίων άγροτών, πού άποτελούσαν πάνω άπό τό μισό τής μεσαίας άγροτιάς καί πού άπ' τή θέση τους πολύ λίγο διέφεραν άπό τούς φτωχούς καί βρίσκονταν σέ άμεση έξάρτηση άπ' τούς κουλάκους.

Άναπτύσσοντας τήν κολχόζνικη οίκοδόμηση πετύχαμε νά έκμηδενίσουμε αύτό τόν κυκεώνα καί τήν άδικία, νά τσακίσουμε τό ζυγό τών κουλάκων, νά τραβήξουμε στά κολχόζ όλη αύτή τή μάζα τών φτωχών άγροτών, νά τούς έξασφαλίσουμε μέσα σ' αύτά τή ζωή τους καί νά τούς άνεβάσουμε ώς τό έπίπεδο τών μεσαίων άγροτών, έτσι πού νάναι σέ θέση νά χρησιμοποιούν τήν κολχόζνικη γή, τά προνόμια πού παραχωρούνται στά κολχόζ, τά τρακτέρ καί τίς γεωργικές μηχανές.

Καί τί σημαίνει αύτό; Αύτό σημαίνει ότι σώσαμε άπ' τήν έξαθλίωση καί τήν καταστροφή τό λιγότερο 20 έκατομμύρια άγροτικού πληθυσμού, τό λιγότερο 20 έκατομμύρια φτωχούς άγρότες. Τούς σώσαμε άπ' τήν ύποδούλωση στούς κουλάκους καί χάρη στά κολχόζ τούς κάναμε άνθρώπους μέ έξασφαλισμένη ζωή.

Αύτή είναι μεγάλη έπιτυχία, σύντροφοι. Είναι μιά τέτια έπιτυχία, πού δέ γνώρισε άκόμα ό κόσμος καί δέ σημείωσε άκόμα κανένα κράτος στόν κόσμο.

Νά τά πραχτικά, τά χειροπιαστά άποτελέσματα τής κολχόζνικης οίκοδόμησης, τ' άποτελέσματα πού πέτυχε ή άγροτιά, άκολουθώντας τό δρόμο τών κολχόζ.

Αύτό όμως είναι μονάχα τό π ρ ώ τ ο μας βήμα, ή π ρ ώ τ η μας έπιτυχία στό δρόμο τής κολχόζνικης οίκοδόμησης.

Θάταν λάθος νά νομίζει κανείς, ότι πρέπει νά σταματήσουμε σ' αύτό τό πρώτο βήμα, σ' αύτή τήν πρώτη έπιτυχία. Όχι, σύντροφοι, δέν μπορούμε νά σταματήσουμε σ' αύτή τήν έπιτυχία. Γιά νά τραβήξουμε παραπέρα καί γιά νά στερεώσουμε όριστικά τά κολχόζ, πρέπει νά κάνουμε τό δ ε ύ τ ε ρ ο βήμα, πρέπει νά σημειώσουμε κ α ι-

νούργια ἐπιτυχία. Ποιό εἶναι αὐτό τό δεύτερο βῆμα; Τό βῆμα αὐτό εἶναι νά ἀνεβάσουμε τούς κολχόζνικους—καί τούς πρώην φτωχούς, καί τούς πρώην μεσαίους—ἀκέμα πιό ψηλά. Εἶναι νά κάνουμε ὅλους τούς κολχόζνικους εὔπορους. Ναί, σύντροφοι, εὔπορους. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Χάρη στά κολχόζ κατορθώσαμε ν' ἀνεβάσουμε τούς φτωχούς ἀγρότες στό ἐπίπεδο τῶν μεσαίων. Αὐτό εἶναι πολύ καλό. Δέν εἶναι ὅμως ἀρκετό. Τώρα πρέπει νά κατορθώσουμε νά κάνουμε ἕνα βῆμα μπροστά καί νά βοηθήσουμε ὅλους τούς κολχόζνικους, καί τούς πρώην φτωχούς καί τούς πρώην μεσαίους ἀγρότες, ν' ἀνεβοῦν ὥς τό ἐπίπεδο τῶν εὔπορων ἀγροτῶν. Αὐτό μποροῦμε νά τό πετύχουμε καί πρέπει νά τό πετύχουμε μέ κάθε θυσία. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Τώρα ἔχουμε ὅλα ὅσα χρειάζονται γιά νά πετύχουμε τό σκοπό μας αὐτό. Οἱ μηχανές καί τά τραχτέρ μας χρησιμοποιοῦνται σήμερα ἄσχημα. Ἡ γῆ μας δέν καλλιεργεῖται καλά. Φτάνει μονάχα νά καλυτερέψουμε τή χρησιμοποίηση τῶν μηχανῶν καί τῶν τραχτέρ, φτάνει μονάχα νά καλυτερέψουμε τήν καλλιέργεια τῆς γῆς, γιά νά πετύχουμε τήν αὔξηση τῶν προϊόντων μας στό διπλάσιο καί τριπλάσιο. Κι αὐτό εἶναι πέρα γιά πέρα ἀρκετό γιά νά κάνουμε ὅλους τούς κολχόζνικους εὔπορους δουλευτάδες τῶν κολχόζνικων χωραφιῶν.

Ποιά ἦταν ἡ κατάσταση παλιά σχετικά μέ τούς εὔπορους; Γιά νά γίνει κανείς εὔπορος, ἔπρεπε ν' ἀδικήσει τούς γειτόνους του, ἔπρεπε νά τούς ἐκμεταλλεύεται, νά πουλᾶ σ' αὐτούς ἀκριβότερα, ν' ἀγοράζει ἀπ' αὐτούς φτηνότερα, νά μισθώνει μερικούς ἐργάτες γῆς, νά τούς ἐκμεταλλεύεται γιά καλά, νά συσσωρεύσει ἕνα μικρό κεφάλαιο, κι ἀφοῦ πιαστεῖ γερά, νά φτάσει ὕστερα τούς κουλάκους.

Ἔτσι οὐσιαστικά ἐξηγεῖται τό γεγονός, ὅτι οἱ εὔποροι προκαλοῦσαν παλιά, τόν καιρό τοῦ ἀτομικοῦ νοικοκυριοῦ, τή δυσπιστία καί τό μίσος τῶν φτωχῶν καί μεσαίων ἀγροτῶν. Τώρα τά πράγματα εἶναι διαφορετικά. Τώρα καί οἱ συνθῆκες εἶναι διαφορετικές. Γιά νά γίνει κανείς τώρα εὔπορος κολχόζνικος, δέ χρειάζεται καθόλου ν' ἀδικεῖ ἤ νά ἐκμεταλλεύεται τούς γειτόνους του. Μά οὔτε καί εἶναι σήμερα εὔκολο νά ἐκμεταλλευτεῖ κανείς ὁποιονδήποτε, γιατί στή χώρα μας δέν ὑπάρχει πιά ἀτομική ἰδιοχτησία πάνω στή γῆ καί ἐκμίσθωση τῆς γῆς, οἱ μηχανές καί τά τραχτέρ ἀνήκουν στό κράτος, καί οἱ ἄνθρωποι πού ἔχουν κεφάλαια δέν εἶναι τώρα τῆς μόδας στά κολχόζ. Κάποτε ὑπῆρχε μιά τέτια μόδα, μά πέρασε γιά πάντα. Γιά νά γίνουν οἱ κολχόζνικοι εὔποροι χρειάζεται τώρα μονάχα ἕνα πράγμα: νά δουλεύουν τίμια στά κολχόζ, νά χρησιμοποιοῦν ὅπως πρέπει τά τραχτέρ καί τίς μηχανές, νά χρησιμοποιοῦν ὅπως πρέπει τά ζῶα ἐργασίας, νά καλλιεργοῦν καλά τή γῆ, νά περιφρουροῦν τήν κολχόζνικη ἰδιοχτησία.

Καμιά φορά λένε: ἀφοῦ ἔχουμε σοσιαλισμό, γιατί νά δουλεύουμε ἀκόμα; Δουλεύαμε παλιά, δουλεύουμε καί τώρα, δέν εἶναι ἄραγε καιρός νά πάψουμε νά δουλεύουμε; Τέτιες κουβέντες εἶναι ριζικά λαθεμένες, σύντροφοι. Αὐτή εἶναι φιλοσοφία τεμπέληδων καί ὄχι τίμιων δουλευτάδων. Ὁ σοσιαλισμός δέν ἀρνεῖται καθόλου τή δουλιά. Ἀντίθετα, ὁ σοσιαλισμός στηρίζεται στή δουλιά. Ὁ σοσιαλισμός καί ἡ δουλιά εἶναι δυό ἀξεχώριστα πράγματα.

Ὁ Λένιν, ὁ μεγάλος μας δάσκαλος, ἔλεγε: «Ὅποιος δέ δουλεύει, δέν τρώει». Τί σημαίνει αὐτό, ἐνάντια σέ ποιόν στρέφονται τά λόγια τοῦ Λένιν; Ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές, ἐνάντια σέ κείνους πού δέ δουλεύουν οἱ ἴδιοι, μά ἀναγκάζουν τούς ἄλλους νά δουλεύουν κι αὐτοί

πλουτίζουν σέ βάρος τῶν ἄλλων. Κι ἐνάντια σέ ποιόν ἄλλον; Ἐνάντια σ' ἐκείνους, πού ἐνῶ οἱ ἴδιοι τεμπελιάζουν, θέλουν νά πλουτίζουν σέ βάρος τῶν ἄλλων. Ὁ σοσιαλισμός δέ θέλει τεμπελιά, θέλει νά δουλεύουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τίμια, νά δουλεύουν ὄχι γιά τούς ἄλλους, γιά τούς πλούσιους καί ἐκμεταλλευτές, μά γιά τόν ἑαυτό τους, γιά τήν κοινωνία. Κι ἄν θά δουλεύουμε τίμια, ἄν θά δουλεύουμε γιά τόν ἑαυτό μας, γιά τό κολχόζ μας, θά πετύχουμε μέσα σέ 2—3 χρόνια ν' ἀνεβάσουμε ὅλους τούς κολχόζνικους, καί τούς πρώην φτωχούς καί τούς πρώην μεσαίους ἀγρότες, στό ἐπίπεδο εὔπορων ἀγροτῶν, στό ἐπίπεδο ἀνθρώπων πού διαθέτουν ἀφθονία προϊόντων καί πού ζοῦν μιά πέρα γιά πέρα πολιτισμένη ζωή.

Αὐτό εἶναι τώρα τό ἄμεσο καθῆκον μας. Αὐτό μποροῦμε νά τό πετύχουμε καί πρέπει νά τό πετύχουμε μέ κάθε θυσία. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

III

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Καί τώρα θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά κάνω μερικές ξεχωριστές παρατηρήσεις.

Πρίν ἀπ' ὅλα, γιά τά κομματικά μας μέλη στό χωριό. Ἀνάμεσά σας ὑπάρχουν κομματικοί, ἀλλά ἀκόμα περισσότεροι ἐξωκομματικοί. Εἶναι πολύ καλό, πού στό συνέδριο παίρνουν μέρος περισσότεροι ἐξωκομματικοί παρά κομματικοί, γιατί ἴσα-ἴσα τούς ἐξωκομματικούς πρέπει, πρῶτα ἀπ' ὅλα, νά τραβοῦμε στό ἔργο μας. Ὑπάρχουν κομμουνιστές πού συμπεριφέρονται μπολσεβίκικα στούς ἐξωκομματικούς κολχόζνικους. Ὑπάρχουν ὅμως καί ὁρισμένοι, πού φουσκώνουν μέ τήν κομματική τους ἰδιότητα καί κρατοῦν σέ ἀπόσταση τούς ἐξωκομματικούς. Αὐτό εἶναι ἄσχημο κι ἐπιζήμιο. Ἡ δύναμη τῶν μπολσεβίκων, ἡ δύναμη τῶν κομμουνιστῶν βρίσκεται στό ὅτι ξέρουν νά περιβάλλουν τό κόμμα μας μέ τά ἑκατομμύρια τοῦ ἐξωκομματικοῦ ἀχτίφ. Ἐμεῖς οἱ μπολσεβίκοι δέ θάχαμε τίς ἐπιτυχίες, πού ἔχουμε τώρα, ἄν δέν ξέραμε νά καταχτᾶμε μέ τό μέρος τοῦ κόμματος τήν ἐμπιστοσύνη τῶν ἑκατομμυρίων ἐξωκομματικῶν ἐργατῶν κι ἀγροτῶν. Καί τί χρειάζεται γιά τό σκοπό αὐτό; Χρειάζεται οἱ κομματικοί νά μήν ἀπομονώνονται ἀπ' τούς ἐξωκομματικούς, νά μήν κλείνονται στό κομματικό τους καβούκι, νά μή φουσκώνουν μέ τήν κομματική τους ἰδιότητα, μά ν' ἀκοῦνε προσεχτικά τή φωνή τῶν ἐξωκομματικῶν, ὄχι μόνο νά διδάσκουν τούς ἐξωκομματικούς, μά καί νά διδάσκονται ἀπ' αὐτούς.

Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι οἱ κομματικοί δέν πέφτουν ἀπ' τόν οὐρανό. Πρέπει νά θυμόμαστε, ὅτι ὅλοι οἱ κομματικοί ἦταν οἱ ἴδιοι κάποτε ἐξωκομματικοί. Σήμερα εἶναι ἐξωκομματικός, αὔριο θά γίνει κομματικός. Ποιός ὁ λόγος λοιπόν νά φουσκώνει κανείς; Ἀνάμεσα σέ μᾶς τούς παλιούς μπολσεβίκους, βρίσκονται ἀρκετοί ἄνθρωποι, πού δουλεύουν στό κόμμα 20—30 χρόνια. Κι ὅμως καί μεῖς οἱ ἴδιοι εἴμασταν κάποτε ἐξωκομματικοί. Τί θά γινόμασταν ἐμεῖς, ἄν πρίν ἀπό 20—30 χρόνια οἱ τοτινοί κομματικοί μᾶς ἔβλεπαν ἀφ' ὑψηλοῦ καί δέ μᾶς ἄφηναν νά πλησιάσουμε τό κόμμα; Ἴσως νά μέναμε μακριά ἀπ' τό κόμμα γιά ἀρκετά χρόνια. Κι ὅμως σύντροφοι, ἐμεῖς, οἱ παλιοί μπολσεβίκοι δέν εἴμαστε κι οἱ τελευταῖοι. (Εὐθυμία, παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Νά γιατί οἱ κομματικοί μας, οἱ σημερινοί νεαροί κομματικοί, πού σηκώνουν καμιά φορά ψηλά τή μύτη τους μπροστά στούς ἐξωκομματικούς, πρέπει νά τά θυμοῦνται ὅλα αὐτά, πρέπει νά θυμοῦνται πώς τό μπολσεβίκο δέν τόν στολίζει ὁ κομπασμός, μά ἡ σεμνότητα.

Λίγα λόγια τώρα *γιά τίς γυναῖκες, γιά τίς κολχόζνικες*. Τό γυναικεῖο ζήτημα στά κολχόζ εἶναι μεγάλο ζήτημα, σύντροφοι. Ξέρω ὅτι πολλοί ἀπό σᾶς ὑποτιμοῦν τίς γυναῖκες καί μάλιστα τίς εἰρωνεύονται. Αὐτό ὅμως εἶναι λάθος, σύντροφοι, σοβαρό λάθος. Δέν πρόκειται ἐδῶ μόνο γιά τό ὅτι οἱ γυναῖκες ἀποτελοῦν τό μισό πληθυσμό. Πρόκειται, πρίν ἀπ' ὅλα, γιά τό ὅτι τό κίνημα τῶν κολχόζ ἀνάδειξε σέ καθοδηγητικές θέσεις ὁλόκληρη σειρά ἐξαιρετικές καί ἱκανές γυναῖκες. Κοιτάξτε τό συνέδριο, τή σύνθεσή του, καί θά δεῖτε ὅτι οἱ γυναῖκες ἀπό καιρό πιά, ἀπό καθυστερημένες ἔγιναν πρωτοπόρες. Οἱ γυναῖκες στά κολχόζ ἀποτελοῦν μεγάλη δύναμη. Τό νά κρατᾶς αὐτή τή δύναμη καταχωνιασμένη, σημαίνει ὅτι κάνεις ἔγκλημα. Ὑποχρέωσή μας εἶναι νά ἀναδείχνουμε τίς γυναῖκες στά κολχόζ καί νά βάλουμε τή δύναμη αὐτή σέ δράση.

Εἶν' ἀλήθεια ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία εἶχε τελευταῖα μιά μικρή παρεξήγηση μέ τίς κολχόζνικες. Ἐπρόκειτο γιά τήν ἀγελάδα. Τώρα ὅμως ἡ ὑπόθεση τῆς ἀγελάδας ταχτοποιήθηκε καί ἡ παρεξήγηση τέλειωσε. (*Παρατεταμένα χειροκροτήματα*). Πετύχαμε οἱ περισσότεροι κολχόζνικοι νά ἔχουν ἀπό μιά ἀγελάδα στό σπίτι τους. Θά περάσουν ἕνα-δυό χρόνια καί δέ θά βρίσκεται οὔτε ἕνας κολχόζνικος χωρίς δική του ἀγελάδα. Νάστε σίγουροι πώς ἐμεῖς οἱ μπολσεβίκοι, θά προσπαθήσουμε, ὥστε ὅλοι οἱ κολχόζνικοί μας νάχουν ἀπό μιά ἀγελάδα. (*Παρατεταμένα χειροκροτήματα*).

Ὅσο γιά τίς ἴδιες τίς κολχόζνικες, πρέπει νά θυμοῦνται τή δύναμη καί τή σημασία πού ἔχουν γιά τίς γυναῖκες τά κολχόζ, πρέπει νά θυμοῦνται ὅτι μόνο στό κολχόζ ἔχουν τή δυνατότητα νά εἶναι ἰσότιμες μέ τόν ἄντρα. Χωρίς τά κολχόζ ἀνισότητα, στά κολχόζ ἰσότητα δικαιωμάτων. Ἄς τό θυμοῦνται αὐτό οἱ συντρόφισσες κολχόζνικες κι ἄς φυλᾶνε τό κολχόζνικο σύστημα σάν τήν κόρη τῶν ματιῶν τους. (*Παρατεταμένα χειροκροτήματα*).

Δυό λόγια γιά τούς *κομσομόλους* καί τίς *κομσομόλες* στά κολχόζ. Ἡ νεολαία εἶναι τό μέλλον μας, ἡ ἐλπίδα μας, σύντροφοι. Ἡ νεολαία πρέπει νά ἀντικαταστήσει ἐμᾶς, τούς γέρους. Πρέπει νά φέρει τή σημαία μας ὥς τό νικηφόρο τέρμα. Ἀνάμεσα στούς ἀγρότες ὑπάρχουν ἀρκετοί γέροι, πού τούς βαραίνει τό παλιό φορτιό, τούς βαραίνουν οἱ συνήθειες κι οἱ ἀναμνήσεις τῆς παλιᾶς ζωῆς. Εἶναι εὐνόητο πώς αὐτοί δέν κατορθώνουν πάντοτε νά συμβαδίζουν μέ τό κόμμα, μέ τή Σοβιετική ἐξουσία. Ἄλλο πράγμα ἡ νεολαία μας. Αὐτή εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπ' τό παλιό φορτιό καί πιό εὔκολα ἀπ' ὅλους ἀφομοιώνει τίς ὑποθῆκες τοῦ Λένιν. Κι ἀκριβῶς γιατί ἡ νεολαία ἀφομοιώνει πιό εὔκολα ἀπ' ὅλους τίς ὑποθῆκες τοῦ Λένιν, ἀκριβῶς γι' αὐτό καλεῖται νά ὁδηγήσει μπροστά τούς καθυστερημένους καί τούς ταλαντευόμενους. Εἶναι ἀλήθεια πώς δέν ἔχει ἀρκετές γνώσεις. Οἱ γνώσεις ὅμως εἶναι πράγμα πού ἀποχτιέται. Σήμερα δέν τίς ἔχει, αὔριο θά τίς ἔχει. Γι' αὐτό, τό καθῆκον μας εἶναι νά μελετᾶμε καί ξανά νά μελετᾶμε τό λενινισμό. Σύντροφοι κομσομόλοι καί κομσομόλες! Μελετᾶτε τό μπολσεβικισμό κι ὁδηγῆστε μπροστά τούς ταλαντευόμενους! Φλυαρῆτε λιγότερο, δουλεύετε περισσότερο καί θά πετύχετε στά σίγουρα. (*Χειροκροτήματα*).

Μερικά λόγια γιά τούς *ἀτομικούς νοικοκυραίους*. Γιά τούς ἀτομικούς νοικοκυραίους λίγα εἰπώθηκαν ἐδῶ. Αὐτό ὅμως δέ σημαίνει ὅτι δέν ὑπάρχουν πιά στόν κόσμο. Ὄχι, δέ σημαίνει. Ἀτομικοί νοικοκυραῖοι ὑπάρχουν καί δέν μπορεῖ κανείς νά μήν τούς ὑπολογίζει

γιατί είναι οί αὐριανοί μας κολχόζνικοι. Ξέρω πώς μιά μερίδα ἀτομικοί νοικοκυραῖοι ἔχουν διαφθαρεῖ όριστικά καί τόριξαν στήν κερδοσκοπία. Ἔτσι θά πρέπει ἴσως νά ἐξηγηθεῖ καί τό γεγονός ὅτι οἱ κολχόζνικοί μας δέχονται στά κολχόζ τούς ἀτομικούς νοικοκυραίους ὕστερα ἀπό προσεχτική ἐπιλογή καί κάποτε δέν τούς δέχονται καθόλου. Αὐτό, φυσικά, εἶναι σωστό καί κανείς δέν μπορεῖ νάχει ἐδῶ ἀντιρήσεις. Ὑπάρχει ὅμως ἡ ἄλλη, ἡ μεγαλύτερη μερίδα ἀτομικῶν νοικοκυραίων, πού δέν τόριξε στήν κερδοσκοπία καί πού βγάζει τό ψωμί της μέ τίμια δουλιά. Οἱ ἀτομικοί αὐτοί νοικοκυραῖοι ἴσως νά μήν εἶχαν ἀντίρηση νά μποῦν στά κολχόζ. Τούς ἐμποδίζουν ὅμως, ἀπ' τή μιά πλευρά οἱ ταλαντεύσεις τους, σχετικά μέ τήν ὀρθότητα τοῦ δρόμου τοῦ κολχόζ, κι ἀπ' τήν ἄλλη ἡ μανία πού ἔχουν τώρα οἱ κολχόζνικοι ἐνάντια στούς ἀτομικούς νοικοκυραίους.

Φυσικά, πρέπει νά νιώσουμε τούς κολχόζνικους καί νά ρθοῦμε στή θέση τους. Σ' ὅλα αὐτά τά χρόνια δοκίμασαν ἀρκετές προσβολές καί εἰρωνεῖες ἀπ' τούς ἀτομικούς νοικοκυραίους. Οἱ προσβολές ὅμως καί οἱ εἰρωνεῖες δέν πρέπει νά ἔχουν ἐδῶ ἀποφασιστική σημασία. Εἶναι κακός καθοδηγητής ἐκεῖνος πού δέν ξέρει νά ξεχνᾶ τίς προσβολές καί βάζει τά αἰσθήματά του πάνω ἀπ' τά συμφέροντα τῆς ὑπόθεσης τῶν κολχόζ. Ἄν θέλετε νᾶστε καθοδηγητές, πρέπει νά ξέρετε νά ξεχνᾶτε τίς προσβολές πού σᾶς ἔκαναν ὁρισμένοι ἀτομικοί νοικοκυραῖοι. Πρίν ἀπό δυό χρόνια πῆρα ἕνα γράμμα ἀπό μιά χήρα ἀγρότισσα ἀπ' τήν περιοχή τοῦ Βόλγα. Παραπονιόταν ὅτι δέ θέλουν νά τή δεχτοῦν στό κολχόζ καί μοῦ ζητοῦσε νά τήν ὑποστηρίξω. Ζήτησα πληροφορίες ἀπ' τό κολχόζ. Μοῦ ἀπάντησαν πώς δέν μποροῦν νά τή δεχτοῦν στό κολχόζ, γιατί πρόσβαλε τήν κολχόζνικη συνέλευση. Τί εἶχε συμβεῖ; Νά,

στή συνέλευση τῶν ἀγροτῶν, ὅπου οἱ κολχόζνικοι καλοῦσαν τούς ἀτομικούς νοικοκυραίους νά μποῦν στό κολχόζ, ἡ χήρα αὐτή, σάν ἀπάντηση στήν πρόσκληση, σήκωσε, λέει, τή φούστα της καί εἶπε: νά ἐδῶ τέχω τό κολχόζ σας. (Ε ὐ θ υ μ ί α, γ έ λ ι α). Εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι δέ φέρθηκε σωστά καί πρόσβαλε τή συνέλευση. Μπορούσαμε ὅμως ν' ἀρνηθοῦμε νά τή δεχτοῦμε στό κολχόζ, ἐφόσον ὕστερα ἀπό ἕνα χρόνο μετάνιωσε εἰλικρινά κι ἀναγνώρισε τό λάθος της; Νομίζω πώς δέν μπορούσαμε ν' ἀρνηθοῦμε. Αὐτό ἀκριβῶς ἔγραψα στό κολχόζ. Τή δέχτηκαν τή χήρα στό κολχόζ. Καί τί ἔγινε; Ἀποδείχτηκε ὅτι δουλεύει τώρα στό κολχόζ, ὄχι στήν τελευταία, μά στήν πρώτη γραμμή. (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α).

Αὐτό εἶναι ἕνα ἀκόμα παράδειγμα, πού μαρτυρεῖ ὅτι ἄν οἱ καθοδηγητές θέλουν νά παραμείνουν πραγματικοί καθοδηγητές, πρέπει νά ξέρουν νά ξεχνοῦν τίς προσβολές, ἐφόσον τό ἀπαιτοῦν τά συμφέροντα τῆς ὑπόθεσης.

Τό ἴδιο πρέπει νά ποῦμε καί γιά τούς ἀτομικούς νοικοκυραίους γενικά. Δέν εἶμαι ἀντίθετος στό νά τούς δέχονται στά κολχόζ ὕστερα ἀπό ἐπιλογή. Εἶμαι ὅμως ἀντίθετος στό νά κλείνουν τό δρόμο τῶν κολχόζ σ' ὅλους τούς ἀτομικούς νοικοκυραίους, χωρίς διάκριση. Αὐτή δέν εἶναι δική μας, δέν εἶναι μπολσεβίκικη πολιτική. Οἱ κολχόζνικοι δέν πρέπει νά ξεχνοῦν πώς καί οἱ ἴδιοι ἦταν ὥς τελευταῖα ἀτομικοί νοικοκυραῖοι.

Τέλος, λίγα λόγια γ ι ά τ ό γ ρ ά μ μ α τ ῶ ν κ ο λ χ ό ζ ν ι κ ω ν τ ο ῦ Μ π ε ζ ε ν τ σ ο ύ κ[66]. Τό γράμμα αὐτό δημοσιεύτηκε καί θά πρέπει νά τό διαβάσατε. Εἶναι ἀναμφίβολα ἕνα καλό γράμμα. Δείχνει πώς ἀνάμεσα στούς κολχόζνικους ὑπάρχουν ἀρκετοί ἔμπειροι καί συνειδητοί ὀργανωτές καί προπαγανδιστές τῆς κολχόζνικης ὑπόθεσης, πού ἀποτελοῦν τό καμάρι τῆς χώρας μας. Στό γράμμα

ὅμως ὑπάρχει ἕνα λαθεμένο σημεῖο, μέ τό ὁποῖο σέ καμιά περίπτωση δέν μποροῦμε νά συμφωνήσουμε. Πρόκειται γιά τό ὅτι οἱ σύντροφοι τοῦ Μπεζεντσούκ θεωροῦν τή δουλιά τους στό κολχόζ σάν ταπεινή καί σχεδόν ἀσήμαντη δουλιά, ἐνῶ τή δουλιά τῶν ρητόρων καί τῶν ἀρχηγῶν, πού βγάζουν καμιά φορά μακροσκελεῖς λόγους, τή θεωροῦν μεγάλη καί δημιουργική δουλιά. Μπορεῖ νά συμφωνήσει κανείς μ' αὐτό; Ὄχι, σύντροφοι, σέ καμιά περίπτωση δέν μπορεῖ νά συμφωνήσει. Οἱ σύντροφοι τοῦ Μπεζεντσούκ κάναν ἐδῶ λάθος. Ἴσως νά τό κάναν ἀπό μετριοφροσύνη. Τό λάθος ὅμως δέν παύει γι' αὐτό νἆναι λάθος. Πέρασε ὁ καιρός, πού οἱ ἀρχηγοί θεωροῦνταν οἱ μόνοι δημιουργοί τῆς ἱστορίας, ἐνῶ οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες δέν ὑπολογίζονταν. Τίς τύχες τῶν λαῶν καί τῶν κρατῶν δέν τίς κρίνουν τώρα μονάχα οἱ ἀρχηγοί, μά πρίν ἀπ' ὅλα καί κυρίως, τά ἑκατομμύρια τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν. Οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες, πού χωρίς θόρυβο καί φασαρία φκιάχνουν ἐργοστάσια καί φάμπρικες, ὀρυχεῖα καί σιδηροδρομικές γραμμές, κολχόζ καί σοβχόζ, πού δημιουργοῦν ὅλα τά ἀγαθά τῆς ζωῆς, πού τρέφουν καί ντύνουν ὅλο τόν κόσμο, νά ποιοί εἶναι οἱ ἀληθινοί ἥρωες καί οἱ δημιουργοί τῆς νέας ζωῆς. Αὐτό, φαίνεται, τό ξέχασαν οἱ σύντροφοί μας τοῦ Μπεζεντσούκ. Δέν εἶναι καλό πράγμα, οἱ ἄνθρωποι νά ὑπερτιμοῦν τίς δυνάμεις τους καί ν' ἀρχίζουν νά κορδώνονται γιά τίς ὑπηρεσίες τους. Αὐτό ὁδηγεῖ στήν καυχησιολογία καί ἡ καυχησιολογία δέν εἶναι καλό πράγμα. Μά ἀκόμα χειρότερο εἶναι ν' ἀρχίζουν οἱ ἄνθρωποι νά ὑποτιμοῦν τίς δυνάμεις τους καί νά μή βλέπουν πώς ἡ «ταπεινή» καί «ἄσημη» δουλιά τους εἶναι στήν πραγματικότητα μεγάλη καί δημιουργική, πού κρίνει τίς τύχες τῆς ἱστορίας.

Θἄθελα οἱ σύντροφοι τοῦ Μπεζεντσούκ νά ἐγκρίνουν αὐτή τή μικρή διόρθωση πού κάνω στό γράμμα τους.

Καί μ' αὐτό ἄς τελειώσουμε, σύντροφοι.

(Ἀσταμάτητα χειροκροτήματα πού μετατρέπονται σ' ἐπευφημίες. Ὅλοι σηκώνονται καί χαιρετοῦν τό σύντροφο Στάλιν. Φωνές «Ζήτω!». Στήν αἴθουσα ἀκούγονται οἱ ζητωκραυγές: «Ζήτω ὁ σύντροφος Στάλιν, ζήτω! Ζήτω ὁ πρωτοπόρος κολχόζνικος! Ζήτω ὁ ἀρχηγός μας σύντροφος Στάλιν!»).

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 53,
23 τοῦ Φλεβάρη 1933.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ ΣΤΟΝ ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΤΡΑΤΟ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ 15ης ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΟΥ

Στό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς ΕΣΣΔ

Χαιρετίζω τούς μαχητές, τούς διοικητές καί τά πολιτικά στελέχη τοῦ Ἐργατο-Ἀγροτικοῦ Κόκκινου Στρατοῦ!

Ὁ Κόκκινος Στρατός, πού δημιουργήθηκε μέ τήν καθοδήγηση τοῦ Λένιν, περιβλήθηκε μέ ἀμάραντη δόξα στίς μεγάλες μάχες τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, διώχνοντας τούς ἐπεμβατιστές ἀπό τήν ΕΣΣΔ καί ὑπερασπίζοντας τήν ὑπόθεση τοῦ σοσιαλισμοῦ στή χώρα μας.

Ὁ Κόκκινος Στρατός εἶναι σήμερα τό προπύργιο τῆς εἰρήνης καί τῆς εἰρηνικῆς δουλιᾶς τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, ὁ ἄγρυπνος φρουρός τῶν συνόρων τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης.

Οἱ ἐργάτες τῆς χώρας μας, πού τέλειωσαν νικηφόρα τό πεντάχρονο σέ τέσσερα χρόνια, ἐξοπλίζουν τόν Κόκκινο Στρατό μέ νέα ὅπλα ἄμυνας. Ἀποστολή σας, σύντροφοι, εἶναι νά μάθετε νά χειρίζεστε στήν ἐντέλεια αὐτά τά ὅπλα καί νά ἐκπληρώσετε τό χρέος σας ἀπέναντι στή χώρα, ἄν οἱ ἐχθροί ἀποπειραθοῦν νά τῆς ἐπιτεθοῦν.

Κρατᾶτε ψηλά τή σημαία τοῦ Λένιν, τή σημαία τῆς πάλης γιά τόν κομμουνισμό!

Ζήτω ὁ ἡρωικός Κόκκινος Στρατός, οἱ καθοδηγητές του, τό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιό του!

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 53,
23 τοῦ Φλεβάρη 1933.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ κ. ΜΠΑΡΝΕΣ

20 τοῦ Μάρτη 1933

Ἀξιότιμε κ. Μπάρνες!

Οἱ φόβοι Σας σχετικά μέ τήν ἀσφάλεια τῶν ἀμερικανῶν πολιτῶν στήν ΕΣΣΔ εἶναι ἐντελῶς ἀβάσιμοι.

Ἡ ΕΣΣΔ εἶναι ἕνα ἀπό τά λίγα κράτη στόν κόσμο, ὅπου ἡ ἐκδήλωση ἐθνικοῦ μίσους ἤ ἡ ἐχθρική στάση ἀπέναντι στούς ξένους, σάν ξένους, διώκεται ἀπό τό νόμο. Δέν ὑπῆρξε κι οὔτε μπορεῖ νά ὑπάρξει περίπτωση, νά καταδιώχτηκε κάποιος στήν ΕΣΣΔ γιά τήν ἐθνική του προέλευση. Αὐτό ἰσχύει ἰδιαίτερα γιά τούς ξένους εἰδικούς πού βρίσκονται στήν ΕΣΣΔ, περιλαβαίνοντας καί τούς ἀμερικανούς εἰδικούς, πού ἡ δουλιά τους, κατά τή γνώμη μου, εἶναι ἀξιέπαινη.

Ὅσο γιά μερικούς ἄγγλους τῆς «Μέτρο-Βίκκερς»[67], αὐτοί παραπέμφθηκαν στή δικαιοσύνη ὄχι σάν ἄγγλοι, ἀλλά σάν ἄνθρωποι πού, σύμφωνα μέ τά πορίσματα τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν, παραβίασαν τούς νόμους τῆς ΕΣΣΔ. Μήπως καί ρῶσοι δέν παραπέμφθηκαν στή δικαιοσύνη; Δέν ξέρω ποιά σχέση μπορεῖ νά ἔχει ἡ ὑπόθεση αὐτή μέ τούς ἀμερικανούς πολίτες.

Πάντα πρόθυμος ***Ι. Στάλιν***

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΣΤΟ σ. Σ. Μ. ΜΠΟΥΝΤΙΟΝΙ

Στό συμπολεμιστή τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, τόν οργανωτή καί ὁδηγητή τοῦ ἔνδοξου Κόκκινου Ἱππικοῦ, τόν προικισμένο μέ ταλέντο καί ἀναδειγμένο ἀπ' τούς επαναστάτες ἀγρότες στήν ἡγεσία τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, σύντροφο Μπουντιόνι, μέ τήν εὐκαιρία τῶν πενηντάχρονών του, στέλνω θερμό μπολσεβίκικο χαιρετισμό!

Σᾶς σφίγγω δυνατά τό χέρι, ἀγαπητέ Σεμιόν Μιχάηλοβιτς.

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 115, 26 τοῦ Ἀπρίλη 1933.

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ ΡΟΜΠΙΝΣ

13 τοῦ Μάη 1933

(Περίληψη στενογραφήματος)

Στάλιν. Σέ τί μπορῶ νά σᾶς φανῶ χρήσιμος;

Ρόμπινς. Θεωρῶ μεγάλη μου τιμή πού μοῦ δόθηκε ἡ δυνατότητα νά Σᾶς ἐπισκεφτῶ.

Στάλιν. Δέν ὑπάρχει τίποτε τό ἰδιαίτερο σ' αὐτό. Ὑπερβάλλετε.

Ρόμπινς (γελάει). Τό πιό ἐνδιαφέρον γιά μένα εἶναι ὅτι σ' ὅλη τή Ρωσία βρῆκα παντοῦ μαζί τά ὀνόματα Λένιν-Στάλιν, Λένιν-Στάλιν, Λένιν-Στάλιν.

Στάλιν. Κι ἐδῶ ἐπίσης ὑπάρχει ὑπερβολή. Πῶς μπορῶ ἐγώ νά συγκριθῶ μέ τό Λένιν!

Ρόμπινς (γελάει). Θά εἶναι ἐπίσης ὑπερβολή ἄν ποῦμε ὅτι ἡ πιό παλιά κυβέρνηση στόν κόσμο σ' ὅλο αὐτό τό χρονικό διάστημα ἦταν ἡ κυβέρνηση τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας—τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ;

Στάλιν. Αὐτό, βέβαια, δέν εἶναι ὑπερβολή.

Ρόμπινς. Ἐνδιαφέρον καί σπουδαῖο εἶναι τό γεγονός ὅτι ἡ κυβέρνηση αὐτή δέν ἀκολούθησε στή δουλιά της ἀντιδραστική κατεύθυνση, ὅτι ἡ κυβέρνηση πού ἐγκαθίδρυσε ὁ Λένιν, ἀποδείχτηκε ἰσχυρή. Ἡ κυβέρνηση αὐτή ἀντιστέκεται σέ ὅλα τά ἐχθρικά ρεύματα.

Στάλιν. Αὐτό εἶναι σωστό.

Ρόμπινς. Στήν πρωτομαγιάτικη διαδήλωση ἔνιωσα ἐξαιρετικά καθαρά καί ἔντονα τήν ἀνάπτυξη τῆς Ρωσίας στά 15 χρόνια, γιατί ἤμουνα καί στήν πρωτομαγιάτικη διαδήλωση τοῦ 1918 καί στήν τωρινή, τοῦ 1933.

Στάλιν. Κάτι καταφέραμε νά κάνουμε τόν τελευταῖο καιρό. Ὅμως τό χρονικό διάστημα τῶν 15 χρόνων εἶναι μεγάλο διάστημα.

Ρόμπινς. Πάντως στή ζωή ἑνός κράτους, αὐτό εἶναι σύντομο διάστημα γιά μιά τόσο μεγάλη πρόοδο, σάν αὐτή πού πραγματοποίησε ἡ Σοβιετική Ρωσία σ' αὐτό τό χρονικό διάστημα.

Στάλιν. Θά μπορούσαμε νά κάνουμε περισσότερα, μά δέν τά καταφέραμε.

Ρόμπινς. Θἆταν ἐνδιαφέρον νά συγκρίνουμε τά βασικά κίνητρα, τίς βασικές κατευθυντήριες γραμμές τῶν δυό διαδηλώσεων. Ἡ διαδήλωση τοῦ 1918 ἀπευθυνόταν πρός τά ἔξω, πρός τό προλεταριάτο ὅλου τοῦ κόσμου, πρός τό διεθνές προλεταριάτο, μέ ἔκκληση γιά ἐπανάσταση. Σήμερα τό κίνητρο εἶναι ἄλλο. Σήμερα οἱ ἄντρες, οἱ γυναῖκες καί οἱ νέοι πῆγαν στή διαδήλωση γιά νά ποῦν: νά ἡ χώρα πού οἰκοδομοῦμε, νά ἡ χώρα πού θά ὑπερασπιστοῦμε μέ ὅλες μας τίς δυνάμεις.

Στάλιν. Τότε ἦταν διαδήλωση ζύμωσης, ἐνῶ τώρα ἀπολογισμοῦ.

Ρόμπινς. Πιθανόν νά ξέρετε ὅτι ἐπί 15 χρόνια ἐνδιαφέρθηκα γιά τό ζήτημα τῆς ἀποκατάστασης λογικῶν ἀμοιβαίων σχέσεων ἀνάμεσα στίς δύο χῶρες καί ἐπιδίωξα τήν ἐξάλειψη τῆς ὑπάρχουσας ἐχθρικῆς στάσης ἀπό μέρους τῶν ἰθυνόντων κύκλων τῆς Ἀμερικῆς.

Στάλιν. Αὐτό τό ἔμαθα τό 1918 ἀπό λόγια τοῦ Λένιν, καί ἀργότερα ἀπό τά γεγονότα. Αὐτό τό ξέρω.

Ρόμπινς. Ἦρθα ἐδῶ ἀποκλειστικά σάν ἰδιώτης καί μιλῶ ἐξονόματός μου. Ὁ κύριος σκοπός τοῦ ἐρχομοῦ μου εἶναι νά διαπιστώσω τί προοπτικές σχέσεων ὑπάρχουν, νά ἐξακριβώσω τά πραγματικά γεγονότα σχετικά μέ τήν ἐπιδεξιότητα στή δουλιά καί τή δημιουργική ἐφευρετική ἱκανότητα τῶν ρώσων ἐργατῶν. Ἡ ἀντισοβιετική προπαγάνδα λέει, ὅτι ὁ ρῶσος ἐργάτης εἶναι τεμπέλης, ὅτι ὁ ρῶσος ἐργάτης δέν ξέρει νά δουλεύει, ὅτι στά χέρια του οἱ μηχανές καταστρέφονται, ὅτι μιά τέτια χώρα δέν ἔχει μέλλον. Ἐνάντια σ' αὐτή τήν προπαγάνδα θέλω νά παλαίψω ὄχι μόνο μέ λόγια, ἀλλά μέ στοιχεῖα στό χέρι.

Τό δεύτερο ζήτημα πού μ' ἐνδιαφέρει σέ σύνδεση μ' αὐτό, εἶναι τό ζήτημα τῆς κατάστασης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ ἐκβιομηχάνιση κατάστρεψε τήν ἀγροτική οἰκονομία, ὅτι οἱ ἀγρότες ἔπαψαν νά σπέρνουν, ἔπαψαν νά θερίζουν τά σιτηρά τους. Κάθε χρόνο ἰσχυρίζονται, ὅτι φέτος ἡ Ρωσία ὁπωσδήποτε θά πεθάνει ἀπό τήν πείνα. Θέλω νά γνωρίσω τήν κατάσταση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας μέ στοιχεῖα γιά νά ἀναιρέσω αὐτούς τούς ἰσχυρισμούς. Ἐλπίζω νά δῶ ἐκτάσεις ὅπου σπάρθηκαν γιά πρώτη φορά φέτος νέα εἴδη φυτῶν. Ἰδιαίτερα μέ ἐνδιαφέρει ἡ ἀνάπτυξη τῶν βασικῶν δημητριακῶν καλλιεργειῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης.

Τό τρίτο ζήτημα πού μέ ἐνδιαφέρει εἶναι τό ζήτημα τῆς λαϊκῆς ἐκπαίδευσης, ἡ ἀνάπτυξη τῶν παιδιῶν καί τῆς νεολαίας, ἡ διαπαιδαγώγησή τους. Σέ ποιό βαθμό εἶναι ἀναπτυγμένη ἡ λαϊκή μόρφωση στόν τομέα τῆς τέχνης καί τῆς λογοτεχνίας, αὐτό πού λέγεται δημιουργική ἰδιοφυία, τό ἐφευρετικό πνεῦμα. Στήν Ἀμερική παραδέχονται δυό τύπους δημιουργίας: ἡ μιά εἶναι ἡ δημιουργία τοῦ γραφείου καί ἡ ἄλλη εἶναι ἡ πλατιά δημιουργία τῆς ζωῆς, ἡ ἐκδήλωση τοῦ δημιουργικοῦ πνεύματος στή ζωή. Ἐμένα μ' ἐνδιαφέρει πῶς ἀναπτύσσονται τά παιδιά, πῶς ἀναπτύσσεται ἡ νεολαία. Ἐλπίζω νά δῶ στήν πραγματικότητα πῶς σπουδάζουν, πῶς διαπαιδαγωγοῦνται καί ἀναπτύσσονται.

Γιά τό πρῶτο καί τό τρίτο ζήτημα συγκέντρωσα κιόλας μερικές πολύτιμες παρατηρήσεις κι ὑπολογίζω νά ἔχω συμπληρωματικά στοιχεῖα καί στό ἑξῆς. Γιά τό δεύτερο ζήτημα, δηλ. σχετικά μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ὑπολογίζω, ὅτι στή διάρκεια τοῦ ταξιδιοῦ μου στό Μαγκνητογκόρσκ κι ἀπό κεῖ στό Ροστόβ, Χάρκοβο κι ἀντίστροφα, θά μπορέσω νά δῶ ἀληθινά γεγονότα. Σκοπεύω νά ρίξω μιά ματιά στά κολχόζ καί νά δῶ μέ ποιόν τρόπο ἐξαλείφεται ὁ ἀρχαϊκός πολυτεμαχισμός τῆς γῆς καί πῶς ἀναπτύσσεται τό μεγάλο ἀγροτικό νοικοκυριό.

Στάλιν. Θέλετε τή γνώμη μου;

Ρόμπινς. Ναί, θέλω νά μάθω τή γνώμη Σας.

Στάλιν. Ἡ παρατήρηση ὅτι ὁ σοβιετικός ἐργάτης δέν εἶναι τάχα ἱκανός νά χειριστεῖ τίς μηχανές καί τίς χαλάει, δέν εἶναι καθόλου σωστή.

Πάνω σ' αὐτό εἶμαι ὑποχρεωμένος νά πῶ, ὅτι στή χώρα μας δέν ὑπάρχει τό φαινόμενο πού σημειώθηκε στή Δυτική Εὐρώπη καί στήν Ἀμερική, τότε πού οἱ ἐργάτες συνειδητά κατάστρεφαν τίς μηχανές ἐπειδή οἱ μηχανές τούς ἀφαιροῦσαν τό κομμάτι τό ψωμί. Τέτια στάση τῶν ἐργατῶν ἀπέναντι στίς μηχανές δέν ὑπάρχει στή χώρα μας, γιατί οἱ μηχανές χρησιμοποιοῦνται ἐδῶ μαζικά σέ συνθῆκες πού δέν ὑπάρχει ἀνεργία, γιατί οἱ μηχανές δέν ἀφαιροῦν ἀπ' τούς ἐργάτες τό ψωμί, ὅπως στή χώρα σας, ἀλλά ξαλαφρώνουν τό μόχθο τους.

Ὅσο γιά τήν ἔλλειψη ἐπιδεξιότητας στή δουλιά, καί τήν ἔλλειψη πολιτισμοῦ τῶν ἐργατῶν εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔχουμε λίγους πολιτισμένους ἐργάτες καί δέ χειρίζονται

καί τόσο καλά τίς μηχανές, όπως στήν Ευρώπη ή τήν Αμερική. Αυτό όμως είναι ένα προσωρινό φαινόμενο γιά τή χώρα μας. Άν, λχ, μελετήσει κανείς τό ζήτημα, πού έμαθαν οί εργάτες γρηγορότερα νά αφομοιώνουν τή νέα τεχνική, στό πέρασμα της ιστορίας στήν Ευρώπη, στήν Αμερική ή στή Ρωσία σ' αυτά τά 5 χρόνια, νομίζω ότι στή Ρωσία οί εργάτες έμαθαν γρηγορότερα, παρά τό όχι υψηλό πολιτιστικό τους επίπεδο. Στή Δύση ή αφομοίωση της παραγωγής τραχτέρ μέ τροχούς κράτησε κάμποσα χρόνια, παρ' όλο πού ή τεχνική εκεί ήταν, βέβαια, αναπτυγμένη. Σέ μας τή δουλιά αυτή τήν αφομοίωσαν πιό γρήγορα. Λογουχάρη, στό Στάλινγκραντ καί στό Χάρκοβο ή παραγωγή τραχτέρ αφομοιώθηκε σέ 12—14 περίπου μήνες. Σήμερα τό εργοστάσιο τραχτέρ τού Στάλινγκραντ όχι μόνο εκπληρώνει τήν προβλεπόμενη δυναμικότητα, όχι μόνο δίνει 144 τραχτέρ τήν ημέρα, αλλά δίνει κάποτε 160 τραχτέρ, δηλ. δουλεύει πάνω από τήν προβλεπόμενη δυναμικότητα. Αυτό τό αναφέρω σάν παράδειγμα. Η βιομηχανία παραγωγής τραχτέρ στή χώρα μας είναι νέα, δέν υπήρχε προηγούμενα. Τό ίδιο καί ή βιομηχανία αεροπλάνων πού είναι δουλιά καινούργια, λεπτή, αφομοιώθηκε κι αυτή γρήγορα. Σέ ανάλογη κατάσταση από άποψη ταχύτητας αφομοίωσης βρίσκεται καί ή βιομηχανία αυτοκινήτων. Τό ίδιο καί ή κατασκευή εργαλειομηχανών.

Κατά τή γνώμη μου, αυτή ή γρήγορη αφομοίωση της παραγωγής τών μηχανών δέν οφείλεται στίς ιδιαίτερες ικανότητες τών ρώσων εργατών, αλλά στό γεγονός ότι ή υπόθεση της παραγωγής, άς πούμε, αεροπλάνων, κινητήρων αεροπλάνων, τραχτέρ, αυτοκινήτων, εργαλειομηχανών δέ θεωρείται στή χώρα μας ατομική υπόθεση τού καθενός, αλλά υπόθεση κρατική. Εκεί, στή Δύση, οί εργάτες παράγουν γιά νά βγάλουν τό μεροκάματο καί γιά όλα τά

άλλα δέν τούς καίγεται καρφί. Εδώ ή παραγωγή θεωρείται κοινωνική υπόθεση, κρατική υπόθεση, θεωρείται υπόθεση τιμής. Νά γιατί στή χώρα μας αφομοιώνεται τόσο γρήγορα ή νέα τεχνική.

Γενικά, νομίζω ότι δέν επιτρέπεται νά βάζει κανείς τό ζήτημα έτσι, ότι οί εργάτες κάποιου έθνους δέν είναι τάχα ικανοί νά αφομοιώσουν τή νέα τεχνική. Άν δούμε τό ζήτημα από φυλετική άποψη, τότε στήν Αμερική, λχ., οί μαύροι θεωρούνται οί «τελευταίοι της σειράς», κι όμως αφομοιώνουν τήν τεχνική όχι χειρότερα απ' τούς λευκούς. Τό ζήτημα της αφομοίωσης της τεχνικής από τούς εργάτες αυτού ή τού άλλου έθνους δέν είναι ζήτημα βιολογικό, δέν είναι ζήτημα κληρονομικότητας, αλλά ζήτημα χρόνου: σήμερα δέν έχουν αφομοιώσει τήν τεχνική, αύριο θά τή μάθουν καί θά τήν αφομοιώσουν. Τήν τεχνική μπορεί νά τήν αφομοιώσει ό καθένας, ακόμα καί ό βουσμάνος, άν τόν βοηθήσουν.

Ρ ό μ π ι ν ς. Καί χρειάζεται ακόμα ό πόθος, ή επιθυμία νά τήν αφομοιώσεις.

Σ τ ά λ ι ν. Φυσικά. Επιθυμία καί πόθο οί ρώσοι εργάτες έχουν μέ τό παραπάνω. Αυτοί θεωρούν τήν αφομοίωση της νέας τεχνικής υπόθεση τιμής.

Ρ ό μ π ι ν ς. Αυτό τό ένιωσα κιόλας στίς φάμπρικές σας, όπου είδα ότι μέ τή σοσιαλιστική άμιλλα δημιουργείται μιά καινούργια ορμή, ένας καινούργιος πόθος, πράγμα πού ποτέ κανείς δέ θά μπορέσει νά τ' αγοράσει μέ χρήματα, γιατί οί εργάτες περιμένουν απ' αυτή τή δουλιά τους κάτι καλύτερο καί πιό μεγάλο απ' αυτό πού μπορούν νά δόσουν τά χρήματα.

Σ τ ά λ ι ν. Αυτό είναι σωστό. Είναι υπόθεση τιμής.

Ρ ό μ π ι ν ς. Θά πάρω μαζί μου στήν Αμερική διαγράμματα πού δείχνουν τήν ανάπτυξη της εργατικής εφευ-

ρετικότητας, τῶν δημιουργικῶν προτάσεων τῶν ἐργατῶν πού βελτιώνουν τήν παραγωγή, πού δίνουν τή δυνατότητα νά πραγματοποιοῦνται σημαντικές οἰκονομίες στήν παραγωγή. Εἶδα τά πορτραῖτα μιᾶς σειρᾶς τέτιων ἐργατῶν ἐφευρετῶν πού ἔδοσαν στή Σοβιετική Ἕνωση πάρα πολλά ἀπό τήν ἄποψη τῆς βελτίωσης τῆς παραγωγῆς, ἀπό τήν ἄποψη τῶν οἰκονομιῶν.

Σ τ ά λ ι ν. Τέτιοι ἐργάτες στή χώρα μας δημιουργήθηκαν σχετικά πολλοί· εἶναι πολύ ἱκανοί ἄνθρωποι.

Ρ ό μ π ι ν ς. Πῆγα σέ ὅλα τά μεγάλα ἐργοστάσιά σας στή Μόσχα—ΑΜΟ, Ρουλεμάν, Φρέζερ καί ἄλλα, καί παντοῦ βρῆκα ὀργανώσεις γιά τό ἀνέβασμα τῆς ἐφευρετικότητας τῶν ἐργατῶν. Σέ μιά σειρά ἀπ' αὐτά τά ἐργοστάσια ἰδιαίτερη ἐντύπωση μοῦ προκάλεσε τό τμῆμα κατασκευῆς ἐργαλείων. Ἐπειδή αὐτά τά τμήματα δίνουν στά ἐργοστάσιά του; πολυτιμότατα ἐργαλεῖα, ἐπειδή οἱ ἐργάτες αὐτῶν τῶν τμημάτων δουλεύουν ἐντείνοντας ὅλες τίς ἱκανότητές τους, ξεδιπλώνουν ὅλη τή δημιουργική τους πρωτοβουλία καί πετυχαίνουν καταπληχτικά ἀποτελέσματα.

Σ τ ά λ ι ν. Παρ' ὅλα αὐτά, ἔχουμε καί πολλές ἐλλείψεις. Ἔχουμε λίγους εἰδικευμένους ἐργάτες. Καί τέτιοι μᾶς χρειάζονται πάρα πολλοί. Καί τό τεχνικό μας προσωπικό ἐπίσης εἶναι λίγο. Ὁ ἀριθμός τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ μεγαλώνει κάθε χρόνο, ὡστόσο εἶναι λιγότερο ἀπ' ὅσο χρειάζεται. Οἱ ἀμερικάνοι μᾶς βοήθησαν πολύ. Αὐτό πρέπει νά τό ἀναγνωρίσουμε. Βοήθησαν καλύτερα καί πιό τολμηρά ἀπό τούς ἄλλους. Τούς εὐχαριστοῦμε γι' αὐτό.

Ρ ό μ π ι ν ς. Στίς ἐπιχειρήσεις σας εἶδα ἕνα διεθνισμό πού μοῦ προξένησε πολύ μεγάλη ἐντύπωση. Ἡ καθοδήγηση τῶν ἐργοστασίων σας εἶναι ἕτοιμη νά δεχτεῖ τίς τεχνικές καταχτήσεις ὁποιασδήποτε χώρας—τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ἀγγλίας ἤ τῆς Γερμανίας—χωρίς καμιά προκατάληψη ἀπέναντι σ' αὐτές τίς χῶρες. Καί μοῦ φαίνεται πώς αὐτός ἀκριβῶς ὁ διεθνισμός θά δόσει τή δυνατότητα νά συγκεντρωθοῦν σέ μιά μηχανή ὅλα τά πλεονεχτήματα τῶν μηχανῶν τῶν ἄλλων χωρῶν καί νά δημιουργηθοῦν πιό τέλειες μηχανές.

Σ τ ά λ ι ν. Αὐτό θά γίνει.

Τώρα σχετικά μέ τό δεύτερο ζήτημα, ὅτι τάχα ἡ ἐκβιομηχάνιση καταστρέφει τήν ἀγροτική οἰκονομία. Αὐτή ἐπίσης εἶναι λαθεμένη ἀντίληψη. Ἡ ἐκβιομηχάνιση στή χώρα μας δέν καταστρέφει, ἀλλά σώζει τήν ἀγροτική οἰκονομία, σώζει τόν ἀγρότη. Πρίν ἀπό μερικά χρόνια στή χώρα μας ὑπῆρχε μιά ἐξαιρετικά πολυτεμαχισμένη σέ μικρά καί πολύ μικρά νοικοκυριά ἀγροτική οἰκονομία. Μέ τό ὅλο καί μεγαλύτερο τεμαχισμό τῆς γῆς οἱ ἀγροτικοί κλῆροι μίκραιναν σέ τέτιο βαθμό, πού οἱ ἄνθρωποι δέν εἶχαν ποῦ ν' ἀπολύσουν μιά κότα. Προσθέστε σ' αὐτό καί τά πρωτόγονα μέσα παραγωγῆς σάν τό ξυλάλετρο καί τό ψωράλογο πού δέν ἦταν ἱκανά νά ὀργώσουν ὄχι μόνο τή χέρσα γῆ, μά οὔτε καί τή συνηθισμένη ὄχι πολύ μαλακή γῆ καί θά ἔχετε τήν εἰκόνα τῆς πισωδρόμησης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Πρίν ἀπό 3—4 χρόνια εἴχαμε στήν ΕΣΣΔ περίπου 7 ἑκατομμύρια ξυλάλετρα. Τί ἔμενε στούς ἀγρότες νά κάνουν; Ἤ νά περάσουν σέ καινούργια μορφή χρησιμοποίησης τῆς γῆς καί στή μηχανική καλλιέργειά της ἤ νά πέσουν νά πεθάνουν. Ἔτσι κυρίως ἐξηγεῖται καί τό γεγονός ὅτι βρῆκε ζωηρότατη ἀπήχηση ἡ ἔκκληση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας πρός τούς ἀγρότες, πού ἦρθε τότε στήν ὥρα της: νά συνενώσουν τά μικρά κομματάκια τῆς γῆς τους σέ μεγάλες συμπαγεῖς ἐκτάσεις γῆς καί νά πάρουν ἀπ' τήν Κυβέρνηση τραχτέρ, θεριστικές καί ἁλωνιστικές μηχανές γιά τήν καλλιέργεια αὐτῶν τῶν ἐκτάσεων, γιά τό θέρισμα καί τό ἁλώνισμα τῆς σοδιᾶς. Εἶναι

εὐνόητο ὅτι οἱ ἀγρότες δέχτηκαν μέ χαρά τήν πρόταση τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης, ἄρχισαν νά ἑνώνουν τά κομματάκια τῆς γῆς τους σέ μεγάλα χωράφια, πῆραν τά τραχτέρ καί τίς ἄλλες μηχανές καί βγῆκαν ἔτσι στόν πλατύ δρόμο τῆς μεγάλης γεωργίας, στόν καινούργιο δρόμο τῆς ριζικῆς καλυτέρεψης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Ἀπό δῶ βγαίνει τό συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἐκβιομηχάνιση, πού δίνει στούς ἀγρότες τραχτέρ καί ἄλλες μηχανές, ἔσωσε τούς ἀγρότες, ἔσωσε τήν ἀγροτική οἰκονομία.

Τό προτσές τῆς συνένωσης τῶν μικρῶν ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν κατά χωριά σέ μεγάλα νοικοκυριά ὀνομάζεται στή χώρα μας κολεχτιβοποίηση, καί τά ἴδια τά ἑνωμένα μεγάλα νοικοκυριά ὀνομάζονται κολχόζ. Ἡ κολεχτιβοποίηση διευκολύνεται σημαντικά ἀπό τήν ἔλλειψη στή χώρα μας ἀτομικῆς ἰδιοχτησίας πάνω στή γῆ, ἀπό τήν ἐθνικοποίηση τῆς γῆς. Ἡ γῆ ἔχει δοθεῖ στά κολχόζ γιά αἰώνια χρήση, καί λόγω τῆς ἔλλειψης ἀτομικῆς ἰδιοχτησίας πάνω στή γῆ, δέν ἔχουμε καί ἀγοραπωλησία τῆς γῆς, καί ὅλα αὐτά διευκολύνουν σημαντικά τή δημιουργία καί τήν ἀνάπτυξη τῶν κολχόζ.

Μ' αὐτό δέ θέλω νά πῶ, ὅτι ὅλα αὐτά, δηλ. ἡ κολεχτιβοποίηση καί τά λοιπά, γίνονται στή χώρα μας ὁμαλά. Δυσκολίες, βέβαια, ὑπάρχουν, καί ὄχι μικρές. Ἡ κολεχτιβοποίηση, ὅπως καί κάθε μεγάλο νέο ἔργο, δέν ἔχει μόνο φίλους, ἀλλά καί ἐχθρούς. Πάντως, παρ' ὅλα αὐτά, ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν ἀγροτῶν εἶναι ὑπέρ τῆς κολεχτιβοποίησης καί ὁ ἀριθμός τῶν ἀντιπάλων της γίνεται ὁλοένα καί μικρότερος.

Ρ ό μ π ι ν ς. Κάθε πρόοδος ἀπαιτεῖ ὁρισμένα ἔξοδα, καί αὐτό ἐμεῖς τό παίρνουμε ὑπόψη καί τό συμπεριλαβαίνουμε στούς ὑπολογισμούς μας.

Σ τ ά λ ι ν. Παρά τίς δυσκολίες αὐτές, ἕνα γεγονός εἶναι ὁλοφάνερο, καί τό γεγονός αὐτό εἶναι γιά μένα ἀναμφισβήτητο: τά $^{19}/_{20}$ τῆς ἀγροτιᾶς ἀναγνώρισαν καί ἡ πλειοψηφία τῆς ἀγροτιᾶς τό δέχεται μέ μεγάλη χαρά, ὅτι ἡ κολεχτιβοποίηση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας ἀποτελεῖ πιά γεγονός ἀπ' τό ὁποῖο δέν ὑπάρχει τρόπος νά ξαναγυρίσει κανείς πίσω. Ὥστε αὐτό ἔχει πιά καταχτηθεῖ. Ἡ ἐπικρατούσα μορφή τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας σήμερα στή χώρα μας εἶναι ἡ συλλογική οἰκονομία. Ἄν πάρουμε τούς ἀριθμούς τῆς σπορᾶς ἤ τῆς συγκομιδῆς, τούς ἀριθμούς τῆς παραγωγῆς σιτηρῶν, θά δοῦμε ὅτι σήμερα οἱ ἀγρότες μέ ἀτομικό νοικοκυριό δίνουν κάπου 10—15% τῆς συνολικῆς συγκομιδῆς σιτηρῶν. Τό ὑπόλοιπο τό δίνουν τά κολχόζ.

Ρ ό μ π ι ν ς. Μέ ἐνδιαφέρει τό ζήτημα: εἶναι σωστό ὅτι ἡ συγκέντρωση τῆς σοδιᾶς πέρσι δέν ἦταν ἱκανοποιητική, ὅτι τώρα ἡ καμπάνια τῆς σπορᾶς διεξάγεται ἱκανοποιητικά, ἐνῶ πέρσι ἡ συγκομιδή δέν ἦταν ἱκανοποιητική;

Σ τ ά λ ι ν. Πέρσι ἡ συγκομιδή διεξήχθηκε λιγότερο ἱκανοποιητικά ἀπό πρόπερσι.

Ρ ό μ π ι ν ς. Διάβασα τίς ὁμιλίες Σας καί ξεκινώντας ἀπ' αὐτές, νομίζω, ὅτι φέτος θά ἐξασφαλιστεῖ πιό πετυχημένη συγκομιδή.

Σ τ ά λ ι ν. Κατά πάσα πιθανότητα ἡ συγκομιδή θά διεξαχθεῖ πολύ καλύτερα.

Ρ ό μ π ι ν ς. Νομίζω ὅτι δέν ἐκτιμᾶτε λιγότερο ἀπό μένα τήν τεράστια κατάχτηση πού ἀποτελεῖ τό γεγονός ὅτι κατορθώσατε νά ἐκβιομηχανίσετε τήν ἀγροτική οἰκονομία, τή στιγμή πού καμιά ἄλλη χώρα δέν μποροῦσε νά τό κάνει αὐτό. Ἡ ἀγροτική οἰκονομία ὅλων τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν περνάει μιά βαθιά κρίση κι ἔχει ἀνάγκη ἐκβιομηχάνισης. Οἱ καπιταλιστικές χῶρες ἔτσι ἤ ἀλλιῶς

τά βγάζουν πέρα μέ τή βιομηχανική παραγωγή, καμιά τους όμως δέν τά βγάζει πέρα μέ τήν άγροτική οικονομία. Είναι μεγάλη κατάχτηση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης τό γεγονός ὅτι καταπιάστηκε μέ τή λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος καί ὅτι λύνει μ' ἐπιτυχία τό πρόβλημα αὐτό.

Στάλιν. Ναί, αὐτό εἶναι γεγονός.

Αὐτές εἶναι οἱ καταχτήσεις μας καί οἱ ἐλλείψεις μας στόν τομέα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Τώρα τό τρίτο ζήτημα, σχετικά μέ τήν ἀγωγή τῶν παιδιῶν καί γενικά τῆς νεολαίας. Ἡ νεολαία μας εἶναι καλή, ζωηρή καί χαρούμενη. Τό κράτος μας διαφέρει ἀπ' ὅλα τά ἄλλα κράτη στό ὅτι δέ λυπᾶται μέσα γιά τήν καλή περιποίηση τῶν παιδιῶν καί τήν καλή ἀγωγή τῆς νεολαίας.

Ρόμπινς. Στήν Ἀμερική μερικοί ἔχουν τή γνώμη ὅτι στή χώρας σας περιορίζουν τήν ἀνάπτυξη τοῦ παιδιοῦ σέ ὁρισμένα σταθερά πλαίσια καί ὅτι τά πλαίσια αὐτά δέν ἀφήνουν ν' ἀναπτυχθεῖ ἐλεύθερα τό δημιουργικό πνεῦμα καί ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψης. Δέ νομίζετε ὅτι ἡ ἐλευθερία ἀνάπτυξης τοῦ δημιουργικοῦ πνεύματος, ἡ ἐλευθερία νά ἐκφράζει κανείς αὐτό πού σκέπτεται, ἔχει ἐξαιρετικά μεγάλη σημασία;

Στάλιν. Τό πρῶτο, σχετικά μέ τούς περιορισμούς, δέν εἶναι σωστό. Τό δεύτερο εἶναι σωστό. Ἀσφαλῶς, τό παιδί δέν μπορεῖ ν' ἀναπτύσσει τίς ἱκανότητές του μέσα σέ ἕνα κλειστό καθεστώς καί ἕνα σύστημα αὐστηρῶν κανόνων, χωρίς τήν ἀπαραίτητη ἐλευθερία καί ἐνθάρρυνση τῆς πρωτοβουλίας. Ὅσο γιά τή νεολαία, στή χώρα μας τῆς εἶναι ἀνοιχτοί ὅλοι οἱ δρόμοι καί μπορεῖ νά ἀναπτύσσεται ἐλεύθερα.

Στή χώρα μας δέ χτυποῦν τό παιδί, πολύ σπάνια τό τιμωροῦν, τοῦ δίνουν τή δυνατότητα νά διαλέγει μόνο του

ἐκεῖνο πού τοῦ ἀρέσει, τοῦ δίνουν τή δυνατότητα ν' ἀκολουθήσει τό δρόμο πού τό ἴδιο διαλέγει. Νομίζω ὅτι δέν ὑπάρχει πουθενά τέτια φροντίδα γιά τό παιδί, γιά τήν ἀγωγή καί τήν ἀνάπτυξή του, ὅπως ἐδῶ, στή Σοβιετική Ἕνωση.

Ρόμπινς. Μπορεῖ ἄραγε νά ὑπολογίζει κανείς πώς σάν ἀποτέλεσμα τοῦ ὅτι οἱ ἄνθρωποι τῆς καινούργιας γενιᾶς ἀπελευθερώθηκαν ἀπ' τό ζυγό τῆς ἀνέχειας, ἀπελευθερώθηκαν ἀπ' τήν τρομοκρατία τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν, πώς ἡ ἀπελευθέρωση αὐτή δέν μπορεῖ παρά νά ὁδηγήσει σέ καινούργια ἄνθιση τῆς δημιουργικῆς δραστηριότητας, στήν ἄνθιση μιᾶς νέας τέχνης, σέ μιά καινούργια ἄνοδο τοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς τέχνης πού προηγούμενα ἐμποδίζονταν ἀπ' ὅλα αὐτά τά δεσμά;

Στάλιν. Αὐτό εἶναι ἀναντίρητα σωστό.

Ρόμπινς. Δέν εἶμαι κομμουνιστής καί δέν καταλαβαίνω καί πάρα πολλά πράγματα ἀπ' τόν κομμουνισμό, ὅμως θά ἤθελα ἡ Ἀμερική νά ἔπαιρνε μέρος, νά ἀποχτοῦσε τή δυνατότητα νά συμβάλει στήν ἀνάπτυξη πού συντελεῖται ἐδῶ, στή Σοβιετική Ρωσία, θά ἤθελα οἱ ἀμερικανοί νά ἀποχτήσουν αὐτή τή δυνατότητα μέ τήν ἀναγνώριση, μέ τή χορήγηση πιστώσεων, μέ τήν ἀποκατάσταση κανονικῶν ἀμοιβαίων σχέσεων ἀνάμεσα στίς δυό χῶρες, λχ., στήν Ἄπω Ἀνατολή, θά τό ἤθελα γιά νά ἐξασφαλιστεῖ τό μεγάλο τόλμημα πού γίνεται στή χώρα σας, γιά νά μπορέσει νά ὁδηγηθεῖ στήν ἐπιτυχῆ του ὁλοκλήρωση.

Στάλιν (χαμογελώντας). Σᾶς εὐχαριστῶ γιά τήν καλή Σας εὐχή.

Ρόμπινς. Ἕνας ἀπό τούς πιό στενούς φίλους μου εἶναι ὁ γερουσιαστής Μπόρα πού εἶναι ὁ πιό σταθερός φίλος τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί ἀγωνιστής γιά τήν ανα-

γνώρισή της ἀνάμεσα στούς καθοδηγητές τοῦ ἀμερικάνικου κράτους.

Στάλιν. Αὐτό εἶναι σωστό, ὁ Μπόρα φροντίζει πολύ γιά τήν ἀποκατάσταση κανονικῶν σχέσεων ἀνάμεσα στίς χῶρες μας. Δυστυχῶς ὅμως γιά τήν ὥρα δέν ἔχει ἐπιτυχία.

Ρόμπινς. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλα τά πραγματικά γεγονότα ἐπιδροῦν σήμερα πολύ πιό ἰσχυρότερα, ἀπ' ὅσο ἐπιδροῦσαν στά τελευταῖα 15 χρόνια, ὑπέρ τῆς ἀποκατάστασης κανονικῶν ἀμοιβαίων σχέσεων ἀνάμεσα στίς δυό χῶρες.

Στάλιν. Αὐτό εἶναι σωστό. Ὑπάρχει ὅμως ἕνα γεγονός πού μπαίνει ἐμπόδιο σ' αὐτό: κατά τή γνώμη μου, ἡ Ἀγγλία μπαίνει ἐμπόδιο (γελάει).

Ρόμπινς. Ἔτσι εἶναι, χωρίς ἀμφιβολία. Ὡστόσο, ἡ κατάσταση μᾶς ἐπιβάλλει νά ξεκινοῦμε, πρίν ἀπ' ὅλα, ἀπ' τά δικά μας τά συμφέροντα, καί ἡ σύγκρουση ἀνάμεσα στά δικά μας συμφέροντα καί σ' ἐκεῖνο ὅπου μᾶς ἐξωθοῦν ἄλλες χῶρες, σπρώχνει σήμερα τήν Ἀμερική περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά στήν ἀποκατάσταση τέτιων ἀμοιβαίων σχέσεων. Ἐμεῖς ἐνδιαφερόμαστε γιά τήν ἀνάπτυξη τῶν ἀμερικάνικων ἐξαγωγῶν. Ἡ μοναδική μεγάλη ἀγορά, μέ μεγάλες δυνατότητες πού δέ χρησιμοποιήθηκαν ὡς τώρα ἀπό κανέναν ἔτσι ὅπως πρέπει, εἶναι ἡ ρωσική ἀγορά. Οἱ ἀμερικάνοι ἐπιχειρηματίες, ἄν τό θελήσουν, μποροῦν νά δόσουν μακροπρόθεσμες πιστώσεις. Αὐτοί ἐνδιαφέρονται γιά τήν ἡσυχία τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς καί τίποτε δέ θά συντελοῦσε τόσο σ' αὐτό, ὅσο ἡ ἀποκατάσταση κανονικῶν ἀμοιβαίων σχέσεων μέ τή Σοβιετική Ἕνωση. Ἀπ' τήν ἄποψη αὐτή οἱ δηλώσεις πού ἔκανε στή Γενεύη ὁ κ. Λιτβίνοφ, πάνω στό ζήτημα τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ἐπιτιθέμενου κράτους, βρίσκονται ἀπόλυτα μέσα στό

πνεῦμα τοῦ συμφώνου Μπριάν-Κέλλογκ πού ἔπαιξε μεγάλο ρόλο στό ζήτημα τῆς εἰρήνης. Τό συμφέρον τῆς Ἀμερικῆς βρίσκεται στή σταθεροποίηση ἀμοιβαίων οἰκονομικῶν σχέσεων σέ ὅλο τόν κόσμο, καί καταλαβαίνουμε πολύ καλά ὅτι δέν εἶναι δυνατό νά πετύχουμε κανονικές ἀμοιβαῖες οἰκονομικές σχέσεις ὅσο ἡ ΕΣΣΔ θά βρίσκεται ἔξω ἀπ' τό γενικό οἰκονομικό σύστημα.

Στάλιν. Ὅλα αὐτά εἶναι σωστά.

Ρόμπινς. Ἤμουν καί παραμένω ἕνας ἀδιόρθωτος αἰσιόδοξος. Κάποτε, πρίν ἀπό 15 χρόνια, πίστευα στούς ἡγέτες τῆς μπολσεβίκικης ἐπανάστασης. Τότε, τούς παρουσίαζαν σάν πράκτορες τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ἰδιαίτερα τό Λένιν τόν θεωροῦσαν πράκτορα τῶν γερμανῶν. Ἐγώ ὅμως θεωροῦσα καί ἐξακολουθῶ νά θεωρῶ τό Λένιν σάν τόν πιό μεγάλο ἄνθρωπο, τόν πιό μεγάλο ἀρχηγό ὅλης τῆς παγκόσμιας ἱστορίας.

Ἐλπίζω, πώς οἱ πληροφορίες, πού πῆρα ἀπό πρώτη πηγή, θά μπορέσουν ἴσως νά συντελέσουν στήν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου πού ἀνάφερα γιά τήν προσέγγιση καί τή συνεργασία ἀνάμεσα στίς δυό χῶρες.

Στάλιν (μέ γέλια). Ὁ θεός νά δόσει.

Ρόμπινς (γελάει). Ἄν ἐκφραζόσασταν ἀμερικάνικα, θά λέγατε: «Πιό πολύ δύναμη στά μπράτσα μου». Δέν εἶναι βέβαιος ἄν στά μπράτσα του ἀπόμεινε πολύ δύναμη.

Στάλιν. Ἄς ὑποθέσουμε.

Ρόμπινς. Πιστεύω, ὅτι δέν ὑπάρχει τίποτε τό ἀνώτερο καί μεγαλειωδέστερο ἀπό τό νά μετέχεις στή δημιουργία τοῦ νέου κόσμου, ἀπό τό νά μετέχεις σέ κεῖνο πού τώρα μᾶς ἀπασχολεῖ. Ἡ συμμετοχή στή δημιουργία καί τήν οἰκοδόμηση τοῦ νέου κόσμου εἶναι ἕνα γεγονός

πού ἔχει τεράστια σημασία ὄχι μόνο γιά σήμερα, ἀλλά καί μέ τό πρίσμα χιλιετηρίδων.

Στάλιν. Ὡστόσο τό ἔργο αὐτό παρουσιάζει μεγάλες δυσκολίες (γελάει).

Ρόμπινς (γελάει). Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ γιά τό ἐνδιαφέρον πού δείξατε γιά μένα.

Στάλιν. Σᾶς εὐχαριστῶ πού θυμηθήκατε τήν ΕΣΣΔ ὕστερα ἀπό 15 χρόνια καί τήν ἐπισκεφθήκατε (καί οἱ δυό γελοῦν. Ὁ Ρόμπινς ἀποχαιρετάει).

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΛΟΚΝ ΤΗΣ ΕΣΣΔ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ

Στέλνω φιλικό χαιρετισμό στή λενινιστική ἐργατο-αγροτική κομσομόλ, τόν ὀργανωτή τῆς ἔνδοξης ἐπαναστατικῆς νεολαίας μας, μέ τήν εὐκαιρία τῆς δέκατης πέμπτης ἐπετείου της!

Τῆς εὔχομαι ἐπιτυχία στό ἔργο τῆς διαπαιδαγώγησης τῆς νεολαίας μας στό πνεῦμα τοῦ λενινισμοῦ, στό ἔργο τῆς διαπαιδαγώγησης τῆς νεολαίας μας στό πνεῦμα τῆς ἀνειρήνευτης πάλης ἐνάντια στούς ἐχθρούς τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῆς σύσφιξης μέ ὅλα τά μέσα τῶν διεθνῶν ἀδελφικῶν δεσμῶν ἀνάμεσα στούς ἐργαζόμενους κάθε γλώσσας καί φυλῆς τοῦ κόσμου.

Οἱ ουντάρνικοι καί οἱ ουντάρνικες τῆς κομσομόλ στέφθηκαν μέ δόξα στήν περίοδο τῆς οἰκοδόμησης νέων ἐργοστασίων, φάμπρικων, ὀρυχείων, σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, σοβχόζ καί κολχόζ. Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι οἱ ουντάρνικοι καί οἱ ουντάρνικες τῆς κομσομόλ θά δείξουν ἀκόμα μεγαλύτερη τόλμη καί πρωτοβουλία στό ἔργο τῆς ἀφομοίωσης τῆς νέας τεχνικῆς σέ ὅλους τούς κλάδους τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, στό ἔργο τῆς ἐνίσχυσης τῆς ἀμυντικῆς ἱκανότητας τῆς χώρας μας, στό ἔργο τῆς ἐνίσχυσης τοῦ στρατοῦ μας, τοῦ στόλου μας, τῆς ἀεροπορίας μας.

Στά 15 χρόνια τῆς ὕπαρξής της ἡ λενινιστική κομσομόλ ἔφερε μπροστά μέ θάρρος τή μεγάλη σημαία τοῦ Λένιν, συγκεντρώνοντας γύρω της μέ ἐπιτυχία ἑκατομμύρια νεαρῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, ἑκατομμύρια νεαρῶν ἐργατριῶν καί ἀγροτισσῶν. Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι καί στό μέλλον ἡ λενινιστική κομσομόλ θά κρατᾶ ψηλά τή σημαία τοῦ Λένιν καί θά τή φέρει μέ τιμή ὥς τό νικηφόρο τέρμα τοῦ μεγάλου ἀγώνα μας, ὥς τήν πλήρη νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ζήτω ἡ λενινιστική κομσομόλ!

Ζήτω ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τῆς λενινιστικῆς κομσομόλ!

Ι. Στάλιν

28 τοῦ Ὀχτώβρη 1933

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 299,
29 τοῦ Ὀχτώβρη 1933.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΝΙΟΥ ΓΙΟΡΚ ΤΑΪΜΣ» κ. ΝΤΙΟΥΡΑΝΤΙ

25 τοῦ Δεκέμβρη 1933

Ντιουράντι. Δέ θά συμφωνούσατε νά στείλετε ἕνα μήνυμα στόν ἀμερικάνικο λαό μέσω τῆς ἐφημερίδας «Νιού Γιόρκ Τάιμς»;

Στάλιν. Ὄχι. Ὁ Καλίνιν τό ἔκανε κιόλας[68], ἐγώ δέν μπορῶ ν' ἀναμιχθῶ σέ ζητήματα τῆς δικαιοδοσίας του.

Ἄν πρόκειται γιά τίς σχέσεις ἀνάμεσα στίς ΕΠΒΑ καί τήν ΕΣΣΔ, εἶμαι βέβαια εὐχαριστημένος ἀπό τήν ἐπανάληψη τῶν σχέσεων, γιατί τή θεωρῶ πράξη τεράστιας σημασίας: πολιτικά—γιατί αὐτό αὐξάνει τίς πιθανότητες διαφύλαξης τῆς εἰρήνης· οἰκονομικά—γιατί ἀπομακρύνει τά συμπτωματικά στοιχεῖα καί δίνει τή δυνατότητα στίς χῶρες μας νά συζητήσουν τά ζητήματα πού τίς ἐνδιαφέρουν πάνω σέ πρακτική βάση· τέλος, αὐτό ἀνοίγει τό δρόμο γιά ἀμοιβαία συνεργασία.

Ντιουράντι. Ποιός θά εἶναι κατά τή γνώμη Σας ὁ πιθανός ὄγκος τοῦ σοβιετο-αμερικάνικου ἐμπορίου;

Στάλιν. Παραμένει σέ ἰσχύ αὐτό πού εἶπε ὁ Λιτβίνοφ στήν οἰκονομική διάσκεψη τοῦ Λονδίνου[69]. Εἴμαστε ἡ μεγαλύτερη στόν κόσμο ἀγορά καί εἴμαστε ἕτοιμοι νά παραγγείλουμε καί νά πληρώσουμε μεγάλη ποσότητα ἐμπορευμάτων. Μᾶς χρειάζονται ὅμως εὐνοϊκοί ὅροι πίστω-

σης καί, κάτι περισσότερο, πρέπει νά εἴμαστε σίγουροί, ὅτι θά μπορέσουμε νά πληρώσουμε. Δέν μποροῦμε νά εἰσάγουμε χωρίς νά ἐξάγουμε, γιατί δέ θέλουμε νά δίνουμε παραγγελίες, χωρίς νά εἴμαστε σίγουροι ὅτι θά μπορέσουμε νά πληρώσουμε ἐμπρόθεσμα.

Ὅλοι παραξενεύονται γιατί πληρώνουμε καί μποροῦμε νά πληρώνουμε. Ξέρω ὅτι σήμερα δέ συνηθίζεται νά πληρώνουν τίς πιστώσεις. Ἐμεῖς ὅμως τό κάνουμε. Τά ἄλλα κράτη ἀνάστειλαν τίς πληρωμές, ἡ ΕΣΣΔ ὅμως δέν τό κάνει αὐτό καί οὔτε θά τό κάνει. Πολλοί νόμιζαν ὅτι δέν μποροῦμε νά πληρώσουμε, ὅτι δέν ἔχουμε μέ τί νά πληρώσουμε, ἐμεῖς ὅμως τούς δείξαμε, ὅτι μποροῦμε νά πληρώσουμε, κι ἀναγκάστηκαν νά τό παραδεχτοῦν.

Ντιουράντι. Πῶς ἔχει τό ζήτημα τῆς ἐξόρυξης χρυσοῦ στήν ΕΣΣΔ;

Στάλιν. Ἔχουμε πολλές χρυσοφόρες περιφέρειες, καί ἀναπτύσσονται γρήγορα. Ἡ παραγωγή μας ἔχει κιόλας διπλασιαστεῖ σέ σχέση μέ τήν παραγωγή τῆς τσαρικῆς ἐποχῆς καί μᾶς δίνει τώρα πάνω ἀπό ἑκατό ἑκατομμύρια ρούβλια τό χρόνο. Ἰδιαίτερα τά δυό τελευταῖα χρόνια, βελτιώσαμε τίς μέθοδές μας ἐξερεύνησης καί βρήκαμε μεγάλα κοιτάσματα. Ἡ βιομηχανία μας ὅμως εἶναι ἀκόμα νέα, ὄχι μόνο στόν τομέα τοῦ χρυσοῦ, ἀλλά καί στό χυτοσίδηρο, τό ἀτσάλι, τό χαλκό καί ὅλη τή μεταλλουργία, καί ἡ νεαρή μας βιομηχανία δέν εἶναι γιά τήν ὥρα σέ θέση νά δώσει τή βοήθεια πού πρέπει στή βιομηχανία χρυσοῦ. Οἱ ρυθμοί μας ἀνάπτυξης εἶναι γοργοί, ὁ ὄγκος ὅμως δέν εἶναι ἀκόμα μεγάλος. Θά μπορούσαμε σέ σύντομο χρονικό διάστημα νά τετραπλασιάσουμε τήν ἐξόρυξη χρυσοῦ, ἄν εἴχαμε περισσότερες φαγάνες καί ἄλλα μηχανήματα.

Ντιουράντι. Ποιό εἶναι τό συνολικό ποσό τῶν σοβιετικῶν πιστωτικῶν ὑποχρεώσεων στό ἐξωτερικό;

Στάλιν. Λίγο περισσότερα ἀπό 450 ἑκατομμύρια ρούβλια. Τά τελευταῖα χρόνια πληρώσαμε μεγάλα ποσά, πρίν ἀπό δυό χρόνια οἱ πιστωτικές ὑποχρεώσεις μας ἦταν 1400 ἑκατομμύρια. Ὅλα αὐτά τά πληρώσαμε καί θά τά πληρώσουμε ἔγκαιρα πρός τά τέλη τοῦ 1934 ἤ στίς ἀρχές τοῦ 1935, στίς καθορισμένες προθεσμίες.

Ντιουράντι. Ἄς ὑποθέσουμε ὅτι δέν ὑπάρχουν πιά ἀμφιβολίες σχετικά μέ τή σοβιετική προθυμία γιά πληρωμή, ὅμως πῶς ἔχει τό ζήτημα μέ τή σοβιετική ἱκανότητα πληρωμῆς;

Στάλιν. Γιά μᾶς δέν ὑπάρχει καμιά διαφορά ἀνάμεσα στήν πρώτη καί τή δεύτερη, γιατί ἐμεῖς δέν ἀναλαβαίνουμε ὑποχρεώσεις πού δέν μποροῦμε νά τίς ξοφλήσουμε. Κοιτάξτε τίς οἰκονομικές μας σχέσεις μέ τή Γερμανία. Ἡ Γερμανία κήρυξε χρεωστάσιο γιά ἕνα σημαντικό μέρος τῶν χρεῶν της στό ἐξωτερικό, καί μεῖς θά μπορούσαμε νά χρησιμοποιήσουμε τό γερμανικό προηγούμενο καί νά κρατήσουμε ἀκριβῶς τήν ἴδια στάση ἀπέναντι στή Γερμανία. Μά δέν τό κάνουμε. Ἄν καί τώρα δέν ἐξαρτιόμαστε πιά στόν ἴδιο βαθμό ἀπ᾽ τή γερμανική βιομηχανία, ὅπως προηγούμενα. Μποροῦμε μόνοι μας νά παράγουμε τόν τεχνικό ἐξοπλισμό πού μᾶς χρειάζεται.

Ντιουράντι. Ποιά εἶναι ἡ γνώμη Σας γιά τήν Ἀμερική; Ἔχω ἀκούσει ὅτι εἴχατε μιά μεγάλη συζήτηση μέ τό Μπούλιτ; Ποιά εἶναι ἡ γνώμη Σας γι᾽ αὐτόν; Νομίζετε, ὅπως καί πρίν ἀπό τρία χρόνια, ὅτι ἡ κρίση μας —ὅπως μοῦ εἴπατε τότε— δέν εἶναι ἡ τελευταία κρίση τοῦ καπιταλισμοῦ;

Στάλιν. Ὁ Μπούλιτ ἔκανε σέ μένα καί στούς συντρόφους μου καλή ἐντύπωση. Ὡς τότε δέν τόν εἶχα συ-

ναντήσει ποτέ, ἀλλά εἶχα ἀκούσει πολλά γι' αὐτόν ἀπό τό Λένιν, πού τοῦ ἄρεσε ἐπίσης. Κεῖνο πού μοῦ ἀρέσει στό Μπούλιτ εἶναι ὅτι δέ μιλάει σάν συνηθισμένος διπλωμάτης, εἶναι ἄνθρωπος ντόμπρος, λέει ἐκεῖνο πού σκέφτεται. Γενικά ἔκανε ἐδῶ πολύ καλή ἐντύπωση.

Ὁ Ρούζβελτ, σύμφωνα μέ ὅλα τά δεδομένα, εἶναι ἀποφασιστικός καί θαρραλέος πολιτικός. Ὑπάρχει κάποιο φιλοσοφικό σύστημα—ὁ σολιψισμός—σύμφωνα μέ τό ὁποῖο ὁ ἄνθρωπος δέν πιστεύει στήν ὕπαρξη τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου μά πιστεύει μόνο στό ἐγώ του. Γιά πολύν καιρό φαινόταν ὅτι ἡ ἀμερικάνικη κυβέρνηση ἀκολουθοῦσε ἕνα τέτιο σύστημα καί δέν πίστευε στήν ὕπαρξη τῆς ΕΣΣΔ. Ὁ Ρούζβελτ, ὅμως, ὅπως φαίνεται, δέν εἶναι ὀπαδός αὐτῆς τῆς παράξενης θεωρίας. Εἶναι ρεαλιστής καί ξέρει ὅτι ἡ πραγματικότητα εἶναι τέτια πού τή βλέπει.

Ὅσο γιά τήν οἰκονομική κρίση, αὐτή πραγματικά δέν εἶναι ἡ τελευταία κρίση. Ἡ κρίση, φυσικά, συγκλόνισε ὅλες τίς ἐργασίες ὅμως τόν τελευταῖο καιρό, φαίνεται, πώς οἱ ἐργασίες ἀρχίζουν νά στρώνουν. Πιθανό, τό κατώτατο σημεῖο τῆς οἰκονομικῆς κατάπτωσης νά ἔχει κιόλας ξεπεραστεῖ. Δέ νομίζω, ὅτι θά κατορθωθεῖ νά ἐπιτευχθεῖ ἡ ἄνοδος τοῦ 1929, τό πέρασμα ὅμως ἀπό τήν κρίση στήν ὕφεση καί σέ κάποια ἀναζωογόνηση τῶν ἐργασιῶν στό ἄμεσο μέλλον, μέ κάποιες ταλαντεύσεις εἶναι ἡ ἀλήθεια, πρός τά κάτω καί πρός τά πάνω, ὄχι μόνο δέν ἀποκλείεται, ἀλλά μάλλον εἶναι καί πιθανό.

Ντιουράντι. Καί τί γίνεται μέ τήν Ἰαπωνία;

Στάλιν. Θά θέλαμε νά εἴχαμε καλές σχέσεις μέ τήν Ἰαπωνία, ἀλλά, δυστυχῶς, αὐτό δέν ἐξαρτᾶται μόνο ἀπό μᾶς. Ἄν στήν Ἰαπωνία ἐπικρατήσει συνετή πολιτική, τότε οἱ δυό μας χῶρες μποροῦν νά ζήσουν φιλικά. Ὅμως φοβούμαστε ὅτι τά πολεμοχαρῆ στοιχεῖα μπορεῖ

νά ἐκτοπίσουν σέ δεύτερη μοίρα τή συνετή πολιτική. Ἐδῶ βρίσκεται ὁ πραγματικός κίνδυνος καί εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἑτοιμαζόμαστε γιά τήν ἀντιμετώπισή του. Κανένας λαός δέν μπορεῖ νά σέβεται τήν κυβέρνησή του, ὅταν αὐτή βλέποντας τόν κίνδυνο ἐπίθεσης, δέν ἑτοιμάζεται γιά αὐτοάμυνα. Μοῦ φαίνεται, ὅτι δέ θά εἶναι φρόνιμο ἀπό μέρους τῆς Ἰαπωνίας νά ἐπιτεθεῖ ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ. Ἡ οἰκονομική της κατάσταση δέν εἶναι καί πολύ καλή, ἔχει τά ἀδύνατά της σημεῖα· τήν Κορέα, τή Μαντζουρία, τήν Κίνα, καί ἔπειτα ζήτημα εἶναι ἄν μπορεῖ νά ὑπολογίζει κανείς ὅτι σ' αὐτόν τόν τυχοδιωχτισμό θά τήν ὑποστηρίξουν τά ἄλλα κράτη. Δυστυχῶς, οἱ καλοί στρατιωτικοί εἰδικοί δέν εἶναι πάντοτε καί καλοί οἰκονομολόγοι, καί δέν κάνουν πάντα τή διάκριση ἀνάμεσα στή δύναμη τῶν ὅπλων καί τή δύναμη τῶν οἰκονομικῶν νόμων.

Ντιουράντι. Καί τί γίνεται μέ τήν Ἀγγλία;

Στάλιν. Νομίζω ὅτι ἡ ἐμπορική συμφωνία μέ τήν Ἀγγλία θά ὑπογραφεῖ καί οἱ οἰκονομικές σχέσεις θά ἀναπτυχθοῦν, μιά καί τό συντηρητικό κόμμα θά πρέπει νά καταλάβει, ὅτι δέν πρόκειται νά κερδίσει τίποτε, βάζοντας ἐμπόδια στό ἐμπόριο μέ τήν ΕΣΣΔ. Ἀμφιβάλλω ὅμως ἄν στίς σημερινές συνθῆκες οἱ δυό χῶρες μποροῦν νά ἀποκομίσουν τόσο μεγάλα ὀφέλη ἀπ' τό ἐμπόριο, ὅσα θά μποροῦσε κανείς νά ὑποθέσει.

Ντιουράντι. Πῶς βλέπετε τό ζήτημα τῆς μεταρρύθμισης τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν σύμφωνα μέ τήν ἰταλική θέση;

Στάλιν. Δέν πήραμε πάνω σ' αὐτό κανενός εἴδους προτάσεις τῆς Ἰταλίας, παρ' ὅλο πού ὁ ἀντιπρόσωπός μας συζήτησε αὐτό τό ζήτημα μέ τούς ἰταλούς.

Ντιουράντι. Ἡ στάση Σας ἀπέναντι στήν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν εἶναι πάντοτε ὁλότελα ἀρνητική;

Στάλιν. Ὄχι, δέν εἶναι πάντοτε καί κάτω ἀπό ὁποιεσδήποτε συνθῆκες. Σεῖς μάλλον δέν καταλαβαίνετε ἀκριβῶς τήν ἀποψή μας. Παρά τήν ἀποχώρηση τῆς Γερμανίας καί τῆς Ἰαπωνίας ἀπό τήν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν —ἤ, ἴσως, ἀκριβῶς γι' αὐτό—ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν μπορεῖ νά γίνει ἕνας κάποιος παράγοντας πού νά φρενάρει τό ξέσπασμα πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἤ νά τίς ἐμποδίσει. Ἄν εἶναι ἔτσι, ἄν ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν κατορθώσει νά γίνει ἕνα ἐμπόδιο στό δρόμο καί δυσκολέψει ἔστω καί λίγο, τήν ὑπόθεση τοῦ πολέμου καί διευκολύνει ὡς ἕνα βαθμό τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης—τότε δέν εἴμαστε ἐνάντια στήν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν. Ναί, ἄν αὐτή θά εἶναι ἡ πορεία τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, τότε δέν ἀποκλείεται, νά ὑποστηρίξουμε τήν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, παρά τίς κολοσσιαῖες ἐλλείψεις της.

Ντιουράντι. Ποιό εἶναι σήμερα τό σπουδαιότερο πρόβλημα τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ;

Στάλιν. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς κυκλοφορίας ἐμπορευμάτων ἀνάμεσα στήν πόλη καί τό χωριό καί τό δυνάμωμα ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν μεταφορῶν, καί ἰδιαίτερα τῶν σιδηροδρομικῶν. Ἡ λύση αὐτῶν τῶν ζητημάτων δέν εἶναι καί τόσο εὔκολη, ὅμως εἶναι εὐκολότερη ἀπό τή λύση τῶν ζητημάτων πού λύσαμε κιόλας, καί εἶμαι βέβαιος ὅτι θά τά λύσουμε. Τό πρόβλημα τῆς βιομηχανίας ἔχει λυθεῖ. Τό πρόβλημα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, τό ἀγροτο-κολχόζνικο πρόβλημα—τό πιό δύσκολο πρόβλημα—μποροῦμε πιά νά τό θεωροῦμε λυμένο. Τώρα πρέπει νά λύσουμε τό πρόβλημα τῆς κυκλοφορίας ἐμπορευμάτων καί τῶν μεταφορῶν.

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 4,
4 τοῦ Γενάρη 1934.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΣΤΟ 17ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚ (Μπ.) ΤΗΣ ΕΣΣΔ[70]

26 τοῦ Γενάρη 1934

I

Η ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Σύντροφοι! Ἀπό τό 16ο συνέδριο πέρασαν πάνω ἀπό τρία χρόνια. Περίοδος ὄχι καί πολύ μεγάλη. Εἶναι ὅμως περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη περίοδο πλούσια σέ περιεχόμενο. Νομίζω, πώς καμιά ἀπ' τίς περίοδες τῆς τελευταίας δεκαετίας δέν ἦταν τόσο πλούσια σέ γεγονότα, ὅσο αὐτή ἡ περίοδος.

Στόν οἰκονομικό τομέα, τά χρόνια αὐτά ἦταν χρόνια τῆς συνεχιζόμενης παγκόσμιας οἰκονομικῆς κρίσης. Ἡ κρίση ἀγκάλιασε ὄχι μονάχα τή βιομηχανία, ἀλλά καί τήν ἀγροτική οἰκονομία στό σύνολό της. Ἡ κρίση μαίνονταν ὄχι μονάχα στή σφαίρα τῆς παραγωγῆς καί τοῦ ἐμπορίου, ἀλλά ἐπεκτάθηκε ἐπίσης καί στή σφαίρα τῆς πίστης καί τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, ἀνατρέποντας τίς πιστωτικές καί συναλλαγματικές σχέσεις πού ὑπῆρχαν ἀνάμεσα στίς χῶρες. Ἄν παλιότερα συζητοῦσαν ποῦ καί ποῦ: ὑπάρχει ἤ ὄχι παγκόσμια οἰκονομική κρίση, τώρα δέ συζητοῦν πιά γι' αὐτό, γιατί ἡ ὕπαρξη τῆς κρίσης καί τῶν καταστροφικῶν συνεπειῶν της εἶναι ὁλοφάνερη. Τώρα συζητοῦν πιά γιά ἄλλο: μπορεῖ ἄραγε νά βγεῖ κα-

νείς ἀπό τήν κρίση ἤ δέν ὑπάρχει διέξοδος, καί ἄν ὑπάρχει διέξοδος, τί θά γίνει παραπέρα;

Στόν πολιτικό τομέα, τά χρόνια αὐτά ἦταν χρόνια παραπέρα ὄξυνσης τῶν σχέσεων, τόσο ἀνάμεσα στίς καπιταλιστικές χῶρες, ὅσο καί στό ἐσωτερικό αὐτῶν τῶν χωρῶν. Ὁ πόλεμος τῆς Ἰαπωνίας μέ τήν Κίνα καί ἡ κατάληψη τῆς Μαντζουρίας, πού ὄξυναν τίς σχέσεις στήν Ἄπω Ἀνατολή· ἡ νίκη τοῦ φασισμοῦ στή Γερμανία καί ὁ θρίαμβος τῆς ἰδέας τῆς ἀντεκδίκησης, πού ὄξυναν τίς σχέσεις στήν Εὐρώπη· ἡ ἀποχώρηση τῆς Ἰαπωνίας καί τῆς Γερμανίας ἀπό τήν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, πού ἔδωσε καινούργια ὤθηση στήν ἔνταση τῶν ἐξοπλισμῶν καί στίς προετοιμασίες τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου· ἡ ἧττα τοῦ φασισμοῦ στήν Ἰσπανία[71], πού ἀποδείχνει γιά μιά ἀκόμα φορά ὅτι ἡ ἐπαναστατική κρίση ὡριμάζει καί ὅτι ὁ φασισμός δέν εἶναι καθόλου αἰωνόβιος—νά τά σπουδαιότερα γεγονότα τῆς περιόδου πού ἐξετάζουμε. Δέν εἶναι παράξενο, ὅτι ὁ ἀστικός πασιφισμός μυρίζει λιβάνι καί ὅτι τίς τάσεις ἀφοπλισμοῦ τίς διαδέχονται ἀνοιχτά καί ἄμεσα οἱ τάσεις ἐξοπλισμοῦ καί ἐπανεξοπλισμοῦ.

Ἀνάμεσα σ' αὐτά τά μανιασμένα κύματα τῶν οἰκονομικῶν κλονισμῶν καί τῶν στρατιωτικοπολιτικῶν καταστροφῶν, ἡ ΕΣΣΔ στέκεται χωριστά, σά βράχος, συνεχίζοντας τό ἔργο της, τό ἔργο τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης καί τοῦ ἀγώνα γιά τή διατήρηση τῆς εἰρήνης. Ἄν ἐκεῖ, στίς κεφαλαιοκρατικές χῶρες, ἐξακολουθεῖ νά μαίνεται ἡ οἰκονομική κρίση, στήν ΕΣΣΔ συνεχίζεται ἡ ἄνοδος, τόσο στόν τομέα τῆς βιομηχανίας, ὅσο καί στόν τομέα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Ἄν ἐκεῖ, στίς κεφαλαιοκρατικές χῶρες, γίνονται πυρετώδικες προετοιμασίες γιά ἕνα νέο πόλεμο, γιά ἕνα νέο ξαναμοίρασμα τοῦ κόσμου καί τῶν σφαιρῶν ἐπιροῆς, ἡ ΕΣΣΔ συνεχίζει τόν συστηματικό καί ἐπίμονο ἀγώνα ἐνάντια στήν ἀπειλή τοῦ πολέμου καί γιά τήν εἰρήνη. Καί δέν μποροῦμε νά ποῦμε, ὅτι οἱ προσπάθειες τῆς ΕΣΣΔ σ' αὐτό τόν τομέα δέ σημείωσαν καμιά ἐπιτυχία.

Αὐτή εἶναι ἡ γενική εἰκόνα τῆς διεθνοῦς κατάστασης στή δοσμένη στιγμή.

Ἄς περάσουμε στήν ἐξέταση τῶν βασικῶν στοιχείων πού δείχνουν τήν οἰκονομική καί πολιτική κατάσταση τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν.

1. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ἡ σημερινή οἰκονομική κρίση στίς καπιταλιστικές χῶρες διαφέρει ἀπ' ὅλες τίς ἀνάλογες κρίσεις ἀνάμεσα στά ἄλλα, καί γιατί εἶναι πιό μακρόχρονη καί παρατεταμένη. Ἄν προηγούμενα οἱ κρίσεις τελείωναν μέσα σ' ἕνα-δυό χρόνια, ἡ σημερινή κρίση συνεχίζεται γιά πέμπτο κιόλας χρόνο, ρημάζοντας χρόνο μέ τό χρόνο τήν οἰκονομία τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν καί καταναλώνοντας τό λίπος της πού εἶχε συσσωρευθεῖ στά προηγούμενα χρόνια. Δέν εἶναι, λοιπόν, ἐκπληκτικό, ὅτι ἡ κρίση αὐτή εἶναι ἡ πιό βαριά ἀπό ὅλες τίς κρίσεις.

Πῶς ἐξηγεῖται αὐτός ὁ πρωτάκουστα παρατεταμένος χαρακτήρας τῆς σημερινῆς βιομηχανικῆς κρίσης;

Ἐξηγεῖται, πρίν ἀπ' ὅλα, μέ τό ὅτι ἡ βιομηχανική κρίση ἀγκάλιασε ὅλες χωρίς ἐξαίρεση τίς καπιταλιστικές χῶρες, δυσχεραίνοντας τούς ἑλιγμούς μερικῶν χωρῶν σέ βάρος ἄλλων.

Ἐξηγεῖται, δεύτερο, μέ τό ὅτι ἡ κρίση τῆς βιομηχανίας μπλέχτηκε μέ τήν ἀγροτική κρίση, πού ἀγκάλιασε ὅλες χωρίς ἐξαίρεση τίς ἀγροτικές καί μισοαγροτικές χω-

ρες, πράγμα πού δέν μποροῦσε παρά νά περιπλέξει καί νά βαθύνει τή βιομηχανική κρίση.

Ἐξηγεῖται, τρίτο, μέ τό ὅτι ἡ ἀγροτική κρίση ἐντάθηκε σ' αὐτό τό διάστημα καί ἀγκάλιασε ὅλους τούς κλάδους τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, μαζί καί τήν κτηνοτροφία, ὁδηγώντας την στήν κατάπτωση, στό πέρασμα ἀπό τίς μηχανές στή χειρωναχτική δουλιά, στήν ἀντικατάσταση τοῦ τραχτέρ μέ τό ἄλογο, στόν ἀπότομο περιορισμό καί κάποτε στό ὁλοκληρωτικό σταμάτημα τῆς χρησιμοποίησης χημικῶν λιπασμάτων, πράγμα πού παράτεινε ἀκόμα περισσότερο τή βιομηχανική κρίση.

Ἐξηγεῖται, τέταρτο, μέ τό ὅτι τά μονοπωλιακά καρτέλ πού κυριαρχοῦν στή βιομηχανία προσπαθοῦν νά κρατήσουν ψηλές τιμές στά ἐμπορεύματα, γεγονός πού κάνει τήν κρίση ἰδιαίτερα ὀδυνηρή καί ἐμποδίζει τήν ἀπορόφηση τῶν ἀποθεμάτων τῶν ἐμπορευμάτων.

Ἐξηγεῖται, τέλος—καί αὐτό εἶναι τό κύριο—μέ τό ὅτι ἡ βιομηχανική κρίση ξέσπασε στίς συνθῆκες τῆς γ ε ν ι κ ῆ ς κρίσης τοῦ καπιταλισμοῦ, τότε πού ὁ καπιταλισμός δέν εἶχε πιά καί δέν μποροῦσε νά ἔχει οὔτε στά βασικά κράτη, οὔτε στίς ἀποικίες καί στίς ἐξαρτημένες χῶρες, τή δύναμη καί τή σταθερότητα πού εἶχε πρίν ἀπό τόν πόλεμο καί τήν Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση, τότε πού ἡ βιομηχανία τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν εἶχε κληρονομήσει ἀπό τόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο τή χρόνια ὑποαπασχόληση τῶν ἐπιχειρήσεων καί τίς στρατιές τῶν ἑκατομμυρίων ἀνέργων, ἀπό τά ὁποῖα δέν ἔχει πιά τή δύναμη νά ἀπαλλαγεῖ.

Αὐτοί εἶναι οἱ παράγοντες πού καθόρισαν τόν πολύ παρατεταμένο χαρακτήρα τῆς σημερινῆς βιομηχανικῆς κρίσης.

Μ' αὐτούς τούς ἴδιους παράγοντες ἐξηγεῖται καί τό γεγονός, ὅτι ἡ κρίση δέν περιορίστηκε στή σφαίρα τῆς παραγωγῆς καί τοῦ ἐμπορίου, μά ἀγκάλιασε καί τό πιστωτικό σύστημα, τό νομισματικό σύστημα, τή σφαίρα τῶν χρεωστικῶν ὀφειλῶν κλπ. συντρίβοντας τίς πατροπαράδοτες καθιερωμένες σχέσεις, τόσο ἀνάμεσα στίς ξεχωριστές χῶρες, ὅσο καί ἀνάμεσα στίς κοινωνικές ὁμάδες τῶν ξεχωριστῶν χωρῶν.

Μεγάλο ρόλο ἔπαιξε ἐδῶ ἡ πτώση τῶν τιμῶν τῶν ἐμπορευμάτων. Παρ' ὅλη τήν ἀντίσταση τῶν μονοπωλιακῶν καρτέλ, ἡ πτώση τῶν τιμῶν μεγάλωνε μέ στοιχειακή δύναμη, καί πρίν ἀπ' ὅλα καί περισσότερο ἀπ' ὅλα ἔπεφταν οἱ τιμές τῶν ἐμπορευμάτων τῶν ἀνοργάνωτων κατόχων ἐμπορευμάτων—ἀγροτῶν, βιοτεχνῶν, μικρῶν καπιταλιστῶν, καί μόνο βαθμιαῖα καί σέ μικρότερο βαθμό ἔπεφταν οἱ τιμές τῶν ἐμπορευμάτων τῶν ὀργανωμένων κατόχων ἐμπορευμάτων, δηλαδή τῶν ἑνωμένων σέ καρτέλ καπιταλιστῶν. Ἡ πτώση τῶν τιμῶν ἔκανε ἀφόρητη τήν κατάσταση τῶν ὀφειλετῶν (βιομηχάνων, βιοτεχνῶν, ἀγροτῶν κλπ.) κι ἀντίθετα, ἔκανε σέ πρωτάκουστο βαθμό προνομιούχα τή θέση τῶν πιστωτῶν. Μιά τέτια κατάσταση δέν μποροῦσε παρά νά ὁδηγήσει καί πραγματικά ὁδήγησε σέ κολοσσιαίας ἔκτασης χρεωκοπία ἑταιρειῶν καί ξεχωριστῶν ἐπιχειρηματιῶν. Στή διάρκεια τῶν τριῶν τελευταίων χρόνων καταστράφηκαν ἀπ' αὐτή τήν αἰτία δεκάδες χιλιάδες μετοχικές ἑταιρεῖες στίς ΕΠΒΑ, τή Γερμανία, τήν Ἀγγλία, τή Γαλλία. Τίς χρεωκοπίες τῶν μετοχικῶν ἑταιρειῶν τίς ἀκολούθησε ἡ ὑποτίμηση τοῦ νομίσματος, πού ἀνακούφισε κάπως τή θέση τῶν ὀφειλετῶν. Καί τήν ὑποτίμηση τοῦ νομίσματος τήν ἀκολούθησε τό νομιμοποιημένο ἀπό τό κράτος χρεωστάσιο, τόσο γιά τά ἐξωτερικά, ὅσο καί γιά τά ἐσωτερικά χρέη. Σ' ὅλους εἶναι γνωστή ἡ

χρεωκοπία τέτιων τραπεζῶν, ὅπως εἶναι οἱ τράπεζες τῆς Νταρμστάτ καί τῆς Δρέσδης στή Γερμανία, ἡ Κρεντιτ-Ἀνστάλτ στήν Αὐστρία, καί ἡ χρεωκοποία τέτιων κοντσέρν, ὅπως τό κοντσέρν τοῦ Κρόιγκερ στή Σουηδία, τό Ἴνσουλ-Κοντσέρν στίς ΕΠΒΑ κλπ.

Εἶναι εὐνόητο, ὅτι αὐτά τά φαινόμενα πού κλόνισαν τίς βάσεις τοῦ πιστωτικοῦ συστήματος, δέν μποροῦσε παρά νά τά ἀκολουθήσουν—καί πραγματικά τά ἀκολούθησαν—τό σταμάτημα τῶν πληρωμῶν γιά τίς πιστώσεις καί τά ἐξωτερικά δάνεια, τό σταμάτημα τῶν πληρωμῶν γιά τά διασυμμαχικά χρέη, τό σταμάτημα τῆς ἐξαγωγῆς κεφαλαίων, νέα ἐλάττωση τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, νέα ἐλάττωση τῆς ἐξαγωγῆς ἐμπορευμάτων, ἔνταση τῆς πάλης γιά τίς ἐξωτερικές ἀγορές, ἐμπορικός πόλεμος ἀνάμεσα στίς χῶρες, καί ντάμπινγκ. Ναί, σύντροφοι, τό ντάμπινγκ. Δέ μιλῶ γιά τό φανταστικό σοβιετικό ντάμπινγκ, γιά τό ὁποῖο ὥς τελευταῖα ἀκόμα φώναζαν μέχρι πού βράχνιασαν μερικοί εὐγενέστατοι βουλευτές εὐγενέστατων κοινοβουλίων τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀμερικῆς. Μιλῶ γιά τό πραγματικό ντάμπινγκ, πού ἐφαρμόζουν τώρα ὅλα σχεδόν τά «πολιτισμένα» κράτη, καί τό ὁποῖο παρασιωποῦν μέ ἐπιμέλεια οἱ γενναῖοι αὐτοί καί εὐγενέστατοι βουλευτές.

Εἶναι εὐνόητο ἐπίσης, ὅτι τά καταστροφικά αὐτά φαινόμενα πού συνοδεύουν τή βιομηχανική κρίση καί πού διαδραματίστηκαν ἔξω ἀπό τή σφαίρα τῆς παραγωγῆς, δέν μποροῦσαν νά μήν ἐπιδράσουν μέ τή σειρά τους στήν πορεία τῆς βιομηχανικῆς κρίσης μέ τήν ἔννοια τῆς ἐπιδείνωσης καί τῆς περιπλοκῆς της.

Τέτια εἶναι ἡ γενική εἰκόνα τῆς πορείας τῆς βιομηχανικῆς κρίσης.

Νά μερικοί ἀριθμοί ἀπό ἐπίσημα ντοκουμέντα πού ἀπεικονίζουν τήν πορεία τῆς βιομηχανικῆς κρίσης στήν περίοδο πού ἐξετάζουμε:

Ὄγκος τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, σέ ἑκατοστά, σέ σχέση μέ τό 1929

	1929	1930	1931	1932	1933
ΕΣΣΔ	100	129,7	161,9	184,7	201,6
ΕΠΒΑ	100	80,7	68,1	53,8	64,9
Ἀγγλία	100	92,4	83,8	83,8	86,1
Γερμανία	100	88,3	71,7	59,8	66,8
Γαλλία	100	100,7	89,2	69,1	77,4

Ὅπως βλέπετε, ὁ πίνακας αὐτός μιλάει μόνος του.

Ἐνῶ ἡ βιομηχανία τῶν βασικῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν ἔπεφτε χρόνο μέ τό χρόνο σέ σύγκριση μέ τό ἐπίπεδο τοῦ 1929 καί μονάχα τό 1933 ἄρχισε κάπως ν' ἀναλαβαίνει, θέλοντας ὡστόσο ἀκόμα πολύ γιά νά φτάσει τό ἐπίπεδο τοῦ 1929, ἡ βιομηχανία τῆς ΕΣΣΔ ἀναπτυσσόταν χρόνο μέ τό χρόνο, περνώντας ἕνα προτσές ἀδιάκοπης ἀνόδου.

Ἐνῶ ἡ βιομηχανία τῶν βασικῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν παρουσιάζει στά τέλη τοῦ 1933 σέ σύγκριση μέ τό ἐπίπεδο τοῦ 1929 μιά μέση ἐ λ ά τ τ ω σ η τοῦ ὄγκου τῆς παραγωγῆς της κατά 25% καί πάνω, ἡ βιομηχανία τῆς ΕΣΣΔ α ὐ ξ ή θ η κ ε στό ἴδιο διάστημα πάνω ἀπό δυό φορές, δηλ. πάνω ἀπό 100%. (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α).

Κρίνοντας ἀπ' αὐτόν τόν πίνακα, μπορεῖ νά φανεῖ, ὅτι ἀπό τίς 4 καπιταλιστικές χῶρες ἡ Ἀγγλία βρίσκεται στήν πιό εὐνοϊκή θέση. Αὐτό ὅμως δέν εἶναι ὁλότελα σωστό. Ἄν πάρουμε τή βιομηχανία αὐτῶν τῶν χωρῶν

καί τή συγκρίνουμε μέ τό προπολεμικό ἐπίπεδο, ἡ εἰκόνα θά εἶναι κάπως διαφορετική.

Νά ὁ σχετικός πίνακας:

Ὄγκος τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, σέ ἑκατοστά, σέ σχέση μέ τό προπολεμικό ἐπίπεδο

	1913	1929	1930	1931	1932	1933
ΕΣΣΔ	100	194,3	252,1	314,7	359,0	391,9
ΕΠΒΑ	100	170,2	137,3	115,9	91,4	110,2
Ἀγγλία	100	99,1	91,5	85,0	82,5	85,2
Γερμανία	100	113,0	99,8	81,0	67,6	75,4
Γαλλία	100	139,0	140,0	124,0	96,1	107,6

Ὅπως βλέπετε, ἡ βιομηχανία τῆς Ἀγγλίας καί τῆς Γερμανίας δέν ἔφτασε ἀκόμα τό προπολεμικό ἐπίπεδο, ἐνῶ οἱ ΕΠΒΑ καί ἡ Γαλλία τό ξεπέρασαν κατά μερικά ἑκατοστά, καί ἡ ΕΣΣΔ ἀνέβασε, αὔξησε τή βιομηχανική της παραγωγή στήν ἴδια αὐτή περίοδο καί σέ σύγκριση μέ τό προπολεμικό ἐπίπεδο πάνω ἀπό 290%. (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α).

Ἀπ' αὐτούς ὅμως τούς πίνακες βγαίνει ἀκόμα ἕνα συμπέρασμα.

Ἐνῶ ἡ βιομηχανία τῶν βασικῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν ἔπεφτε διαρκῶς, ἀρχίζοντας ἀπό τό 1930 καί ἰδιαίτερα ἀπό τό 1931, γιά νά φτάσει τό 1932 στό σημεῖο τῆς μεγαλύτερης πτώσης, τό 1933 ἄρχισε κάπως ν' ἀναλαβαίνει καί ν' ἀνεβαίνει. Ἄν πάρουμε τά μηνιάτικα στοιχεῖα τοῦ 1932 καί 1933, θά δοῦμε ὅτι ἐπιβεβαιώνουν ἀκόμα περισσότερο αὐτό τό συμπέρασμα, γιατί δείχνουν ὅτι ἡ βιομηχανία αὐτῶν τῶν χωρῶν, παρ' ὅλα τά σκαμπανεβάσματα τῆς παραγωγῆς της στή διάρκεια τοῦ 1933, δέν ἐκδήλωσε τάση νά κατεβεῖ τήν κλίμακα τῶν διακυμάνσεων ὥς τό ἐπίπεδο τῆς μεγαλύτερης πτώσης, πού σημειώθηκε τό καλοκαίρι τοῦ 1932.

Τί σημαίνει αὐτό;

Αὐτό σημαίνει, ὅτι ἡ βιομηχανία τῶν βασικῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν ἄφησε πίσω της πιά, ὅπως φαίνεται, τό σημεῖο τῆς μεγαλύτερης πτώσης στό ὁποῖο δέν ξαναγύρισε στή διάρκεια τοῦ 1933.

Μερικοί πᾶνε ν' ἀποδόσουν αὐτό τό φαινόμενο στήν ἐπίδραση ἀποκλειστικά τεχνητῶν παραγόντων, ὅπως εἶναι ἡ συγκυρία πολεμικοῦ πληθωρισμοῦ. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ἡ συγκυρία πολεμικοῦ πληθωρισμοῦ παίζει ἐδῶ ὄχι μικρό ρόλο. Αὐτό ἰσχύει ἰδιαίτερα γιά τήν Ἰαπωνία, ὅπου αὐτός ὁ τεχνητός παράγοντας ἀποτελεῖ τήν κύρια καί τήν ἀποφασιστική δύναμη μιᾶς κάποιας αναζωογόνησης ὁρισμένων κλάδων, κυρίως πολεμικῶν, τῆς βιομηχανίας. Θᾶταν ὅμως χοντροκομμένο λάθος νά τά ἐξηγοῦμε ὅλα μέ τή συγκυρία τοῦ πολεμικοῦ πληθωρισμοῦ. Μιά τέτια ἐξήγηση δέν εἶναι σωστή καί γιά μόνο τό λόγο ὅτι οἱ μερικές ἀλλαγές στή βιομηχανία, πού ἀνάφερα, παρατηροῦνται ὄχι σέ μεμονωμένες καί παρμένες στήν τύχη περιφέρειες, μά σ' ὅλες ἤ σχεδόν σ' ὅλες τίς βιομηχανικές χῶρες, μαζί καί στίς χῶρες μέ γερό νόμισμα. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι πλάι στή συγκυρία τοῦ πολεμικοῦ πληθωρισμοῦ ἔχουμε ἐδῶ καί τή δράση τῶν ἐσωτερικῶν οἰκονομικῶν δυνάμεων τοῦ καπιταλισμοῦ.

Ὁ καπιταλισμός κατόρθωσε ν' ἀνακουφίσει κάπως τήν κατάσταση τῆς βιομηχανίας σ έ β ά ρ ο ς τ ῶ ν ἐ ρ γ α τ ῶ ν, δυναμώνοντας τήν ἐκμετάλλευσή τους μέ τήν αὔξηση τῆς ἐντατικότητας τῆς δουλιᾶς τους, σ έ β ά ρ ο ς τ ῶ ν φ ά ρ μ ε ρ ς ἐφαρμόζοντας πολιτική χαμηλότατων τι-

μῶν στά προϊόντα τῆς δουλιᾶς τους, στά τρόφιμα καί ἐνμέρει στίς πρῶτες ὕλες, σέ βάρος τῶν ἀγροτῶν τῶν ἀποικιῶν καί τῶν οἰκονομικά ἀδύνατων χωρῶν, ἐλαττώνοντας ἀκόμα πιό πολύ τίς τιμές στά προϊόντα τῆς δουλιᾶς τους, κυρίως στίς πρῶτες ὕλες κι ἔπειτα στά τρόφιμα.

Μήπως αὐτό σημαίνει, ὅτι ἔχουμε νά κάνουμε μέ πέρασμα ἀπό τήν κρίση σέ μιά συνηθισμένη ὕφεση πού φέρνει μαζί της καινούργια ἄνοδο καί ἄνθιση τῆς βιομηχανίας; Ὄχι, δέ σημαίνει. Πάντως σήμερα δέν ὑπάρχουν τέτια, ἄμεσα ἤ ἔμμεσα, στοιχεῖα πού νά δείχνουν ὅτι ἐπίκειται μιά ἄνοδος τῆς βιομηχανίας στίς καπιταλιστικές χῶρες. Κάτι περισσότερο. Ὅλα μᾶς δείχνουν, ὅτι τέτια στοιχεῖα δέν μπορεῖ νά ὑπάρχουν, τουλάχιστο γιά τό ἄμεσο μέλλον. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρχουν, γιατί ἐξακολουθοῦν νά δροῦν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ δυσμενεῖς ὅροι, πού δέν ἀφήνουν τή βιομηχανία τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν νά τραβήξει κάπως σοβαρά πρός τά πάνω. Πρόκειται γιά τή συνεχιζόμενη *γενική* κρίση τοῦ καπιταλισμοῦ, πού μέσα στίς συνθῆκες της ξετυλίγεται ἡ *οἰκονομική* κρίση, γιά τή χρόνια ὑποαπασχόληση τῶν ἐπιχειρήσεων, γιά τή χρόνια μαζική ἀνεργία, γιά τό μπλέξιμο τῆς βιομηχανικῆς κρίσης μέ τήν ἀγροτική κρίση, γιά τήν ἔλλειψη τάσης πρός μιά κάπως σοβαρή ἀνανέωση τοῦ βασικοῦ κεφαλαίου, πού προμηνύει συνήθως τήν ἀπαρχή τῆς ἀνόδου κλπ. κλπ.

Εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι ἔχουμε νά κάνουμε μέ ἕνα πέρασμα ἀπό τό σημεῖο τῆς μεγαλύτερης πτώσης τῆς βιομηχανίας, ἀπό τό σημεῖο τοῦ μεγαλύτερου βάθους τῆς βιομηχανικῆς κρίσης σέ μιά ὕφεση, σέ μιά ὕφεση ὅμως ὄχι συνηθισμένη, ἀλλά ἰδιότυπη, πού δέν ὁδηγεῖ σέ καινούργια ἄνοδο καί ἄνθιση τῆς βιομηχανίας, μά καί πού δέν τήν ἐπαναφέρει στό σημεῖο τῆς μεγαλύτερης πτώσης.

2. Η ΟΞΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ἀποτέλεσμα τῆς παρατεταμένης οἰκονομικῆς κρίσης ἦταν ἡ πρωτοφανέρωτη ὥς τώρα ὄξυνση τῆς πολιτικῆς κατάστασης στίς καπιταλιστικές χῶρες, τόσο στό ἐσωτερικό αὐτῶν τῶν χωρῶν, ὅσο καί ἀνάμεσά τους.

Ἡ ἔνταση τῆς πάλης γιά τίς ἐξωτερικές ἀγορές, ἡ ἐκμηδένιση καί τῶν τελευταίων ὑπολειμμάτων τοῦ ἐλεύθερου ἐμπορίου, οἱ ἀπαγορευτικοί τελωνειακοί δασμοί, ὁ ἐμπορικός πόλεμος, ὁ πόλεμος τοῦ συναλλάγματος, τό ντάμπινγκ καί πολλά ἄλλα ἀνάλογα μέτρα, πού δείχνουν ἕνα ἄκρατο *ἐθνικισμό* στήν οἰκονομική πολιτική, ὄξυναν στό ἔπακρο τίς σχέσεις ἀνάμεσα στίς χῶρες, δημιούργησαν τή βάση γιά πολεμικές συγκρούσεις κι ἔβαλαν στήν ἡμερήσια διάταξη τόν πόλεμο, σά μέσο γιά καινούργια ἀναδιανομή τοῦ κόσμου καί τῶν σφαιρῶν ἐπιροῆς πρός ὄφελος τῶν πιό ἰσχυρῶν κρατῶν.

Ὁ πόλεμος τῆς Ἰαπωνίας μέ τήν Κίνα, ἡ κατάληψη τῆς Μαντζουρίας, ἡ ἀποχώρηση τῆς Ἰαπωνίας ἀπ' τήν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν καί ἡ προέλαση στή Βόρεια Κίνα, ὄξυναν ἀκόμα περισσότερο τήν κατάσταση. Ἡ ἔνταση τῆς πάλης γιά τόν Εἰρηνικό Ὠκεανό καί ἡ ἔνταση τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν στήν Ἰαπωνία, στίς ΕΠΒΑ, στήν Ἀγγλία καί τή Γαλλία εἶναι ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ὄξυνσης.

Ἡ ἀποχώρηση τῆς Γερμανίας ἀπ' τήν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν καί τό φάσμα τῆς ἀντεκδίκησης, ἔδοσαν νέα ὤθηση στήν ὄξυνση τῆς κατάστασης καί στήν ἔνταση τῶν ἐξοπλισμῶν στήν Εὐρώπη.

Δέν εἶναι λοιπόν ἐκπληκτικό, ὅτι ὁ ἀστικός πασιφισμός φυτοζωεῖ σήμερα, ἐνῶ οἱ φλυαρίες γιά ἀφοπλισμό

ἀντικαθασταίνονται μέ «πραχτικές» διαπραγματεύσεις γιά ἐξοπλισμό καί ἐπανεξοπλισμό.

Καί πάλι, ὅπως τό 1914, προωθοῦνται στό προσκήνιο τά κόμματα τοῦ πολεμοχαρῆ ἰμπεριαλισμοῦ, τά κόμματα τοῦ πολέμου καί τῆς ἀντεκδίκησης.

Τά πράγματα τραβοῦν ὁλοφάνερα γιά νέο πόλεμο.

Ἀκόμα περισσότερο ὀξύνεται, ἐξαιτίας τῆς δράσης αὐτῶν τῶν ἴδιων παραγόντων, ἡ ἐσωτερική κατάσταση τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν. Τά τέσσερα χρόνια τῆς βιομηχανικῆς κρίσης ἐξάντλησαν κι ἔφεραν σέ ἀπόγνωση τήν ἐργατική τάξη. Τά τέσσερα χρόνια τῆς ἀγροτικῆς κρίσης κατάστρεψαν ὁλότελα τά ἄπορα στρώματα τῆς ἀγροτιᾶς, ὄχι μόνο στίς βασικές καπιταλιστικές χῶρες, μά καί—ἰδιαίτερα—στίς ἐξαρτημένες καί ἀποικιακές χῶρες. Εἶναι γεγονός, ὅτι παρ' ὅλες τίς λογῆς-λογῆς πονηριές τῆς στατιστικῆς, πού ἔχουν σκοπό νά παρουσιάσουν ἐλαττωμένο τόν ἀριθμό τῶν ἀνέργων, ὁ ἀριθμός τῶν ἀνέργων, σύμφωνα μέ τά ἐπίσημα στοιχεῖα τῶν ἀστικῶν ἱδρυμάτων, φτάνει στήν Ἀγγλία τά 3 ἑκατομμύρια, στή Γερμανία τά 5 ἑκατομμύρια, στίς ΕΠΒΑ τά 10 ἑκατομμύρια, χωρίς νά ὑπολογίσουμε τίς ἄλλες χῶρες τῆς Εὐρώπης. Προσθέστε σ' αὐτούς καί τούς μισοάνεργους, πού ὁ ἀριθμός τους ξεπερνᾶ τά δέκα ἑκατομμύρια, προσθέστε τίς μάζες τῶν ἑκατομμυρίων καταστραμμένων ἀγροτῶν καί θά ἔχετε μιά κατά προσέγγιση εἰκόνα τῆς ἀνέχειας καί τῆς ἀπόγνωσης τῶν ἐργαζομένων μαζῶν. Οἱ λαϊκές μάζες δέν ἔφτασαν ἀκόμα στό σημεῖο νά περάσουν στήν ἔφοδο ἐνάντια στόν καπιταλισμό, δέν μπορεῖ ὅμως ν' ἀμφιβάλλει κανείς ὅτι ἡ ἰδέα τῆς ἐφόδου ὡριμάζει στή συνείδηση τῶν μαζῶν. Αὐτό τό μαρτυροῦν εὔγλωττα γεγονότα, ὅπως ἡ ἱσπανική ἐπανάσταση, πού ἀνάτρεψε τό καθεστώς τοῦ φασισμοῦ, καί ἡ ἐπέκταση τῶν σοβιετικῶν περιοχῶν στήν Κίνα, πού δέν εἶναι σέ θέση νά τή σταματήσει ἡ ἑνωμένη ἀντεπανάσταση τῆς κινέζικης καί τῆς ξένης ἀστικῆς τάξης.

Ἔτσι ἐξηγεῖται οὐσιαστικά καί τό γεγονός, ὅτι οἱ κυρίαρχες τάξεις τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν ἐξαφανίζουν ἤ ἐκμηδενίζουν ἐπίμονα καί τά τελευταῖα ὑπολείμματα τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καί τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας, πού μποροῦν νά χρησιμοποιηθοῦν ἀπό τήν ἐργατική τάξη στόν ἀγώνα της ἐνάντια στούς καταπιεστές, ρίχνουν στήν παρανομία τά κομμουνιστικά κόμματα καί περνοῦν σέ ἀνοιχτά τρομοκρατικές μέθοδες διατήρησης τῆς διχτατορίας τους.

Ὁ σωβινισμός καί ἡ προετοιμασία τοῦ πολέμου σά βασικά στοιχεῖα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, ἡ χαλιναγώγηση τῆς ἐργατικῆς τάξης καί ἡ τρομοκρατία στόν τομέα τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς, σάν ἀπαραίτητο μέσο γιά τή στερέωση τῶν μετόπισθεν τῶν μελλοντικῶν πολεμικῶν μετώπων—νά τί ἀπασχολεῖ ἰδιαίτερα τώρα τούς σημερινούς ἰμπεριαλιστές πολιτικούς.

Δέν εἶναι λοιπόν ἐκπληκτικό ὅτι ὁ φασισμός ἔγινε τώρα τό πιό μοντέρνο ἐμπόρευμα ἀνάμεσα στούς πολεμοχαρεῖς ἀστούς πολιτικούς. Μιλῶ ὄχι μονάχα γιά τό φασισμό γενικά, μά πρίν ἀπ' ὅλα γιά τό φασισμό γερμανικοῦ τύπου, πού λαθεμένα λέγεται ἐθνικοσοσιαλισμός, γιατί καί μέ τήν πιό προσεχτική ἀνάλυση εἶναι ἀδύνατο νά ἀνακαλύψει κανείς σ' αὐτόν ἔστω καί ἕνα ἄτομο σοσιαλισμοῦ.

Ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη, τή νίκη τοῦ φασισμοῦ στή Γερμανία δέν πρέπει νά τή βλέπουμε μονάχα σά σημάδι ἀδυναμίας τῆς ἐργατικῆς τάξης καί σάν ἀποτέλεσμα τῶν προδοσιῶν τῆς σοσιαλδημοκρατίας σέ βάρος τῆς ἐργατικῆς τάξης, πού προλείαναν τό δρόμο στό φασισμό. Πρέπει νά τή βλέπουμε ἐπίσης σά σημάδι ἀδυναμίας τῆς ἀστικῆς τάξης, σά σημάδι πού δείχνει ὅτι ἡ ἀστική τάξη δέν εἶναι πιά

σέ θέση νά κυβερνᾶ μέ τίς παλιές μέθοδες τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καί τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας, καί γι' αὐτό εἶναι ἀναγκασμένη στήν ἐσωτερική της πολιτική νά καταφεύγει σέ τρομοκρατικές μέθοδες διακυβέρνησης, σά σημάδι πού δείχνει ὅτι ἡ ἀστική τάξη δέν εἶναι πιά σέ θέση νά βρεῖ διέξοδο ἀπό τή σημερινή κατάσταση πάνω στή βάση μιᾶς εἰρηνικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, καί γι' αὐτό εἶναι ἀναγκασμένη νά καταφεύγει στήν πολιτική τοῦ πολέμου.

Αὐτή εἶναι ἡ κατάσταση.

Ὅπως βλέπετε, τά πράγματα τραβοῦν γιά νέο ἰμπεριαλιστικό πόλεμο, σά διέξοδο ἀπό τή σημερινή κατάσταση.

Φυσικά, δέν ὑπάρχει καμιά βάση γιά νά ὑποθέσει κανείς ὅτι ὁ πόλεμος μπορεῖ νά προσφέρει μιά ἀληθινή διέξοδο. Ἀντίθετα, θά μπερδέψει ἀκόμα περισσότερο τήν κατάσταση. Κάτι παραπάνω, θά ξαπολύσει στά σίγουρα τήν ἐπανάσταση καί θά θέσει ὑπό ἀμφισβήτηση τήν ἴδια τήν ὕπαρξη τοῦ καπιταλισμοῦ σέ μιά σειρά χῶρες, ὅπως συνέβηκε στήν πορεία τοῦ πρώτου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου. Κι ἄν, παρά τήν πείρα τοῦ πρώτου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, οἱ ἀστοί πολιτικοί πιάνονται ὡστόσο ἀπό τόν πόλεμο ὅπως ὁ πνιγμένος ἀπ' τά μαλιά του, αὐτό σημαίνει ὅτι ἔχουν πελαγώσει ὁριστικά, ὅτι βρέθηκαν σέ ἀδιέξοδο καί εἶναι ἕτοιμοι νά ριχτοῦν ὁρμητικά στήν ἄβυσσο.

Γι' αὐτό δέ θἆταν ἄσχημο νά ἐξετάσουμε σέ συντομία τά σχέδια ὀργάνωσης τοῦ πολέμου, πού κυοφοροῦνται τώρα στούς κύκλους τῶν ἀστῶν πολιτικῶν.

Μερικοί νομίζουν, ὅτι ὁ πόλεμος πρέπει νά ὀργανωθεῖ ἐνάντια σέ μιά ἀπό τίς μεγάλες δυνάμεις. Σκέφτονται νά τῆς προξενήσουν μιά ἐξοντωτική ἧττα καί νά τακτοποιήσουν τίς δουλειές τους σέ βάρος της. Ἄς δεχτοῦμε ὅτι ὀργάνωσαν ἕναν τέτιο πόλεμο. Τί μπορεῖ νά βγεῖ ἀπ' αὐτό;

Ὅπως εἶναι γνωστό, καί στή διάρκεια τοῦ πρώτου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου ἤθελαν ἐπίσης νά ἐξοντώσουν μιά ἀπό τίς μεγάλες δυνάμεις, τή Γερμανία, καί νά πλουτίσουν σέ βάρος της. Καί τί βγῆκε ἀπ' αὐτό; Τή Γερμανία δέν τήν ἐξόντωσαν, μά ἔσπειραν στή Γερμανία ἕνα τέτιο μίσος ἐνάντια στούς νικητές καί δημιούργησαν ἕνα τόσο πρόσφορο ἔδαφος γιά ἀντεκδίκηση, πού ὥς τά σήμερα ἀκόμα δέν μποροῦν, καί ὅπως φαίνεται, δέ θά μπορέσουν σύντομα, νά φᾶνε τήν ἀηδιαστική σούπα πού μαγείρεψαν μόνοι τους. Ἀντί γι' αὐτό ὅμως, εἰσπράξανε τή συντριβή τοῦ καπιταλισμοῦ στή Ρωσία, τή νίκη τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία, καί—συνεπῶς—τή Σοβιετική Ἕνωση. Ποιά εἶναι ἡ ἐγγύηση ὅτι ὁ δεύτερος ἰμπεριαλιστικός πόλεμος θά τούς δώσει «καλύτερα» ἀποτελέσματα ἀπ' τόν πρῶτο; Δέ θά εἶναι πιό σωστό νά δεχτοῦμε τό ἀντίθετο;

Ἄλλοι νομίζουν, ὅτι ὁ πόλεμος πρέπει νά ὀργανωθεῖ ἐνάντια σέ μιά ἀπό τίς ἀδύνατες στρατιωτικά χῶρες, ἀλλά πού νά διαθέτει μεγάλη ἀγορά, λχ. ἐνάντια στήν Κίνα, πού ἐξάλλου δέν μπορεῖ, λέει, νά ὀνομάζεται κράτος μέ τήν κυριολεχτική ἔννοια τῆς λέξης, ἀλλά ἀποτελεῖ μονάχα «ἀνοργάνωτο ἔδαφος», πού ἔχει ἀνάγκη νά καταληφθεῖ ἀπό ἰσχυρά κράτη. Θέλουν, ὅπως φαίνεται, νά τή μοιράσουν ὁριστικά καί νά τακτοποιήσουν τίς δουλειές τους σέ βάρος της. Ἄς δεχτοῦμε ὅτι ὀργάνωσαν ἕναν τέτιο πόλεμο. Τί μπορεῖ νά βγεῖ ἀπ' αὐτό;

Εἶναι γνωστό ὅτι στίς ἀρχές τοῦ 19ου αἰώνα ἔβλεπαν τήν Ἰταλία καί τή Γερμανία, ὅπως ἀκριβῶς βλέπουν σήμερα τήν Κίνα, δηλαδή τίς θεωροῦσαν «ἀνοργάνωτα ἐδάφη» καί ὄχι κράτη καί τίς ὑποδούλωσαν. Καί τί βγῆ-

κε ἀπ' αὐτό; Βγῆκαν, ὅπως εἶναι γνωστό, οἱ πόλεμοι τῆς Γερμανίας καί τῆς Ἰταλίας γιά τήν ἀνεξαρτησία καί τήν ἕνωση αὐτῶν τῶν χωρῶν σέ αὐτοτελῆ κράτη. Βγῆκε τό δυνάμωμα τοῦ μίσους στίς καρδιές τῶν λαῶν αὐτῶν τῶν χωρῶν ἐνάντια στούς ὑποδουλωτές, πού τ' ἀποτελέσματά του δέν ἐξαλείφτηκαν ἀκόμα ὥς τά σήμερα καί, ἴσως, δέ θά ἐξαλειφθοῦν σύντομα. Γεννιέται τό ἐρώτημα: ποιά ἐγγύηση ὑπάρχει, ὅτι ὁ πόλεμος τῶν ἰμπεριαλιστῶν ἐνάντια στήν Κίνα δέ θά ἔχει τό ἴδιο ἀποτέλεσμα;

Τρίτοι πάλι νομίζουν, ὅτι τόν πόλεμο πρέπει νά τόν ὀργανώσει μιά «ἀνώτερη φυλή», πχ. ἡ γερμανική «φυλή», ἐνάντια σέ μιά «κατώτερη φυλή» καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἐνάντια στούς σλάβους, ὅτι μονάχα ἕνας τέτιος πόλεμος μπορεῖ νά δόσει διέξοδο ἀπ' τήν κατάσταση, γιατί ἡ «ἀνώτερη φυλή» ἔχει ἀποστολή νά γονιμοποιεῖ τήν «κατώτερη» καί νά τήν ἐξουσιάζει. Ἄς δεχτοῦμε ὅτι αὐτήν τήν παράξενη θεωρία, πού ἀπέχει τόσο ἀπό τήν ἐπιστήμη ὅσο ἡ γῆ ἀπό τόν οὐρανό, ἄς δεχτοῦμε ὅτι αὐτή τήν παράξενη θεωρία τήν ἐφάρμοσαν στήν πράξη. Τί μπορεῖ νά βγεῖ ἀπ' αὐτό;

Εἶναι γνωστό ὅτι ἡ ἀρχαία Ρώμη ἔβλεπε τούς προγόνους τῶν σημερινῶν γερμανῶν καί γάλλων, ὅπως ἀκριβῶς βλέπουν σήμερα οἱ ἐκπρόσωποι τῆς «ἀνώτερης φυλῆς» τά σλαβικά φύλα. Εἶναι γνωστό, ὅτι ἡ ἀρχαία Ρώμη τούς θεωροῦσε «κατώτερες φυλές», «βαρβάρους» πού προορισμός τους ἦταν νά εἶναι αἰώνια ὑποταγμένοι στήν «ἀνώτερη φυλή», στή «μεγάλη Ρώμη», καί—ἐδῶ πού τά λέμε—ἡ ἀρχαία Ρώμη εἶχε γι' αὐτό κάποια βάση, πράγμα πού δέν μποροῦμε νά ποῦμε γιά τούς ἐκπροσώπους τῆς σημερινῆς «ἀνώτερης φυλῆς». (Θ ύ ε λ α χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ η μ ά τ ω ν). Καί τί βγῆκε ἀπ' αὐτό; Βγῆκε, ὅτι οἱ μή ρωμαῖοι, δηλαδή ὅλοι οἱ «βάρβαροι», ἑνώθηκαν ἐνάντια

στόν κοινό ἐχθρό καί γκρέμισαν τή Ρώμη μέ πάταγο. Γεννιέται τό ἐρώτημα: ποιά ἐγγύηση ὑπάρχει ὅτι οἱ ἀξιώσεις τῶν ἐκπροσώπων τῆς σημερινῆς «ἀνώτερης φυλῆς» δέ θά ὁδηγήσουν στά ἴδια ἀξιοθρήνητα ἀποτελέσματα; Ποιά ἐγγύηση ὑπάρχει, ὅτι οἱ φασίστες δημοσιολόγοι πολιτικοί τοῦ Βερολίνου θά εἶναι πιό τυχεροί ἀπό τούς παλιούς καί δοκιμασμένους καταχτητές τῆς Ρώμης; Δέ θἆταν πιό σωστό νά δεχτοῦμε τό ἀντίθετο;

Τέταρτοι, τέλος, νομίζουν ὅτι ὁ πόλεμος πρέπει νά ὀργανωθεῖ ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ. Σκέφτονται νά συντρίψουν τήν ΕΣΣΔ, νά μοιράσουν τό ἔδαφός της καί νά πλουτίσουν σέ βάρος της. Θά ἦταν λάθος νά ὑποθέσουμε ὅτι ἔτσι σκέφτονται μονάχα μερικοί στρατιωτικοί κύκλοι τῆς Ἰαπωνίας. Μᾶς εἶναι γνωστό, ὅτι τά ἴδια ἀκριβῶς σχέδια κυοφοροῦνται καί στούς κύκλους τῶν πολιτικῶν καθοδηγητῶν μερικῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης. Ἄς δεχτοῦμε ὅτι αὐτοί οἱ κύριοι πέρασαν ἀπό τά λόγια στά ἔργα. Τί μπορεῖ νά βγεῖ ἀπ' αὐτό;

Δέ χωρεῖ καμιά ἀμφιβολία, ὅτι ὁ πόλεμος αὐτός θά εἶναι ὁ πιό ἐπικίνδυνος πόλεμος γιά τήν ἀστική τάξη. Θά εἶναι ὁ πιό ἐπικίνδυνος, ὄχι μονάχα γιατί οἱ λαοί τῆς ΕΣΣΔ θά πολεμήσουν μέχρι θανάτου γιά τίς καταχτήσεις τῆς ἐπανάστασης. Θά εἶναι ὁ πιό ἐπικίνδυνος γιά τήν ἀστική τάξη ἀκόμα καί γιατί θά γίνεται ὄχι μόνο στά μέτωπα, μά καί στά μετόπισθεν τοῦ ἀντιπάλου. Ἡ ἀστική τάξη ἄς μήν ἀμφιβάλλει, ὅτι οἱ πολυάριθμοι φίλοι τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς ΕΣΣΔ στήν Εὐρώπη καί τήν Ἀσία θά προσπαθήσουν νά χτυπήσουν στά νῶτα τούς καταπιεστές τους, πού ἐξύφαναν ἐγκληματικό πόλεμο ἐνάντια στήν πατρίδα τῆς ἐργατικῆς τάξης ὅλων τῶν χωρῶν. Καί ἄς μή μᾶς παραπονοῦνται οἱ κύριοι ἀστοί, ἄν τήν ἐπομένη ἑνός τέτιου πολέμου θά τούς λείπουν ἀπ' τό λο-

γαριασμό τους μερικές προσφιλεῖς τους κυβερνήσεις, πού σήμερα βασιλεύουν ἥσυχα «ἐλέῳ θεοῦ». (Θύελα χειροκροτημάτων).

Ἄν θυμᾶστε, ἕνας τέτιος πόλεμος ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ εἶχε γίνει πρίν ἀπό 15 χρόνια. Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ ἀξιότιμος Τσώρτσιλ ἔδωσε τότε στόν πόλεμο αὐτόν τόν ποιητικό τίτλο «ἐκστρατεία τῶν 14 κρατῶν». Θυμᾶστε, φυσικά, ὅτι ὁ πόλεμος αὐτός συσπείρωσε ὅλους τούς ἐργαζόμενους τῆς χώρας μας σ' ἕνα ἑνιαῖο στρατόπεδο ἀγωνιστῶν γεμάτων αὐτοθυσία, πού ὑπεράσπισαν μέ τά στήθια τους τήν ἐργατοαγροτική τους πατρίδα ἀπ' τούς ἐξωτερικούς ἐχθρούς. Ξέρετε πῶς τέλειωσε ὁ πόλεμος αὐτός. Τέλειωσε μέ τό διώξιμο τῶν ἐπεμβατιστῶν ἀπ' τή χώρα μας καί μέ τή δημιουργία ἐπαναστατικῶν «Ἐπιτροπῶν δράσης»[72] στήν Εὐρώπη. Δέ χωρεῖ καμιά ἀμφιβολία, ὅτι ἕνας δεύτερος πόλεμος ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ, θά ὁδηγήσει στήν ὁλοκληρωτική ἧττα τῶν ἐπιδρομέων, στήν ἐπανάσταση σέ μιά σειρά χῶρες τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀσίας καί στή συντριβή τῶν αστοτσιφλικάδικων κυβερνήσεων αὐτῶν τῶν χωρῶν.

Αὐτά εἶναι τά πολεμικά σχέδια τῶν πελαγωμένων ἀστῶν πολιτικῶν.

Ὅπως βλέπετε, δέ λάμπουν οὔτε γιά τό πνεῦμα τους, οὔτε γιά τή γενναιότητά τους. (Χειροκροτήματα).

Ἄν ὅμως ἡ ἀστική τάξη διαλέγει τό δρόμο τοῦ πολέμου, ἡ ἐργατική τάξη τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, πού τήν ἔχουν φέρει σέ ἀπόγνωση μέ τήν 4χρονη κρίση καί τήν ἀνεργία, παίρνει τό δρόμο τῆς ἐπανάστασης. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὡριμάζει καί θά ὡριμάζει ἡ ἐπαναστατική κρίση. Καί ἡ ἐπαναστατική κρίση θά φουντώνει τόσο γρηγορότερα, ὅσο περισσότερο θά περιπλέκεται ἡ ἀστική τάξη στίς πολεμικές της κομπίνες, ὅσο πιό συχνά θά κα-

ταφεύγει σέ τρομοκρατικές μέθοδες πάλης ἐνάντια στήν ἐργατική τάξη καί τούς ἐργαζόμενους ἀγρότες.

Μερικοί σύντροφοι νομίζουν, ὅτι μιά καί ὑπάρχει ἐπαναστατική κρίση, ἡ ἀστική τάξη θά πρέπει ἀναπόφευχτα νά βρεθεῖ σέ ἀδιέξοδο, ὅτι συνεπῶς τό τέλος της εἶναι προκαθορισμένο, ὅτι ἡ νίκη τῆς ἐπανάστασης εἶναι ἔτσι ἐξασφαλισμένη πιά καί ὅτι δέ μένει παρά νά περιμένει κανείς τήν πτώση τῆς ἀστικῆς τάξης καί νά γράφει ἐπινίκιες ἀποφάσεις. Αὐτό εἶναι μεγάλο λάθος. Ἡ νίκη τῆς ἐπανάστασης ποτέ δέν ἔρχεται μόνη της. Πρέπει νά προετοιμαστεῖ καί νά καταχτηθεῖ. Μά νά τήν προετοιμάσει καί νά τήν καταχτήσει μπορεῖ μονάχα ἕνα ἰσχυρό προλεταριακό ἐπαναστατικό κόμμα. Ὑπάρχουν στιγμές, πού ἡ κατάσταση εἶναι ἐπαναστατική, ἡ ἐξουσία τῆς ἀστικῆς τάξης κλονίζεται συθέμελα, κι ὅμως ἡ νίκη τῆς ἐπανάστασης δέν ἔρχεται, γιατί δέν ὑπάρχει ἕνα ἐπαναστατικό κόμμα τοῦ προλεταριάτου, ἀρκετά ἰσχυρό καί μέ ἀρκετό κύρος γιά νά τραβήξει τίς μάζες μέ τό μέρος του καί νά πάρει τήν ἐξουσία στά χέρια του. Θά ἦταν παράλογο νά νομίζει κανείς ὅτι παρόμοιες «περιπτώσεις» δέν μποροῦν νά συμβοῦν.

Δέ θάβλαφτε νά θυμηθοῦμε παίρνοντας ἀφορμή ἀπ' αὐτό τά προφητικά λόγια τοῦ Λένιν γιά τήν ἐπαναστατική κρίση, στό 2ο συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς[73]:

«Φτάσαμε τώρα στό ζήτημα τῆς ἐπαναστατικῆς κρίσης σάν βάσης τῆς ἐπαναστατικῆς μας δράσης. Καί ἐδῶ πρέπει, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, νά σημειώσουμε δυό διαδομένα λάθη. Ἀπό τή μιά μεριά, οἱ ἀστοί οἰκονομολόγοι παρουσιάζουν αὐτή τήν κρίση, σάν ἁπλή „ἀνησυχία" σύμφωνα μέ τήν κομψή ἔκφραση τῶν Ἄγγλων. Ἀπό τήν ἄλλη, οἱ ἐπαναστάτες προσπαθοῦν κάποτε ν' ἀποδείξουν, ὅτι ἀπό τήν κρίση δέν ὑπάρχει καμιά ἀπόλυτα διέξοδος. Αὐτό εἶναι λάθος. Ἀπόλυτα ἀδιέξοδες καταστάσεις δέν ὑπάρχουν. Ἡ ἀστική

τάξη φέρεται σά ληστής πού ἀποθρασύνθηκε κι ἔχασε τά λογικά του, κάνει τή μιά ἀνοησία πάνω στήν ἄλλη, ὀξύνοντας ἔτσι τήν κατάσταση, ἐπιταχύνοντας τό χαμό της. Ὅλα αὐτά εἶναι σωστά. Δέν μποροῦμε ὅμως ν' „ἀποδείξουμε" ὅτι δέν ἔχει ἀπόλυτα καμιά δυνατότητα ν' ἀποκοιμίσει τήν τάδε μειοψηφία τῶν ἐκμεταλλευομένων μέ μερικές μικροπαραχωρήσεις, νά καταπνίξει τό τάδε κίνημα ἤ ἐξέγερση τῆς τάδε μερίδας τῶν καταπιεζομένων καί ἐκμεταλλευομένων. Τό νά προσπαθεῖ κανείς νά „ἀποδείξει" ἐκ τῶν προτέρων ὅτι ὑπάρχει „ἀπόλυτο" ἀδιέξοδο θά ἦταν κούφιος σχολαστικισμός ἤ παιχνίδι μέ τίς ἔννοιες καί τίς λεξοῦλες. Μόνο ἡ πραχτική μπορεῖ ν' ἀποτελέσει πραγματική „ἀπόδειξη" γι' αὐτό καί γιά ἄλλα παρόμοια ζητήματα. Τό ἀστικό σύστημα σ' ὅλο τόν κόσμο διέρχεται μιά τεράστια ἐπαναστατική κρίση. Πρέπει ν' „ἀποδείξουμε" τώρα μέ τήν πραχτική δουλιά τῶν ἐπαναστατικῶν κομμάτων, ὅτι τά κόμματα αὐτά ἔχουν ἀρκετή συνειδητότητα, ὀργανωτικότητα, δεσμούς μέ τίς ἐκμεταλλευόμενες μάζες, ἀποφασιστικότητα καί ἱκανότητα γιά νά ἐκμεταλλευτοῦν αὐτή τήν κρίση γιά τήν ἐπιτυχῆ, γιά τή νικηφόρα ἐπανάσταση» (Λ έ ν ι ν, τόμ. XXV, σελ. 340—341[74]).

3. ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΣΣΔ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΑ ΚΡΑΤΗ

Εὔκολα μπορεῖ νά καταλάβει κανείς πόσο δύσκολο ἦταν γιά τήν ΕΣΣΔ νά ἀσκεῖ τή φιλειρηνική της πολιτική μέσα σ' αὐτή τήν ἀτμόσφαιρα, τή δηλητηριασμένη ἀπό τά μιάσματα τῶν πολεμικῶν συνδυασμῶν.

Μέσα σ' αὐτό τό ἄμεσα προπολεμικό ξεφάντωμα, πού ἀγκάλιασε μιά ὁλόκληρη σειρά χῶρες, ἡ ΕΣΣΔ ἐξακολουθοῦσε στά χρόνια αὐτά νά στέκει στέρεα καί ἀκλόνητα στίς φιλειρηνικές της θέσεις, ν' ἀγωνίζεται ἐνάντια στήν ἀπειλή τοῦ πολέμου, ν' ἀγωνίζεται γιά τή διατήρηση τῆς εἰρήνης, νά τείνει τό χέρι σ' ἐκεῖνες τίς χῶρες πού κατά τόν ἕνα ἤ τόν ἄλλο τρόπο εἶναι ὑπέρ τῆς διατήρησης τῆς εἰρήνης, νά ξεσκεπάζει καί νά πετάει τή μάσκα ἐκείνων πού προετοιμάζουν καί προκαλοῦν τόν πόλεμο.

Ποῦ στηριζόταν ἡ ΕΣΣΔ σ' αὐτόν τό δύσκολο καί πολύπλοκο ἀγώνα γιά τήν εἰρήνη;

α) Στήν αὐξανόμενη οἰκονομική καί πολιτική της ἰσχή.

β) Στήν ἠθική ὑποστήριξη τῶν ἑκατομμυρίων τῶν μαζῶν τῆς ἐργατικῆς τάξης ὅλων τῶν χωρῶν, πού ἐνδιαφέρονται ζωτικά γιά τή διατήρηση τῆς εἰρήνης.

γ) Στή σύνεση τῶν χωρῶν πού δέν ἔχουν συμφέρον, γιά τόν ἕναν ἤ τόν ἄλλο λόγο νά παραβιαστεῖ ἡ εἰρήνη καί θέλουν ν' ἀναπτύξουν ἐμπορικές σχέσεις μέ ἕναν τέτιο συνεπῆ συμβαλλόμενο, ὅπως εἶναι ἡ ΕΣΣΔ.

δ) Τέλος, στόν ἔνδοξο στρατό μας, πού εἶναι ἕτοιμος νά ὑπερασπίσει τή χώρα ἀπό ἐξωτερικές ἐπιδρομές.

Πάνω σ' αὐτή τή βάση γεννήθηκε ἡ καμπάνια μας γιά τή σύναψη συμφώνων μή ἐπίθεσης μέ τά γειτονικά κράτη καί συμφώνων γιά τόν καθορισμό τοῦ ἐπιτιθέμενου. Ξέρετε, ὅτι ἡ καμπάνια αὐτή σημείωσε ἐπιτυχία. Ὅπως εἶναι γνωστό, σύμφωνα μή ἐπίθεσης συνάψαμε ὄχι μόνο μέ τά περισσότερα γειτονικά μας κράτη, στή Δύση καί τό Νότο, ἀνάμεσα στά ὁποῖα εἶναι ἡ Φιλανδία καί ἡ Πολωνία, ἀλλά καί μέ χῶρες ὅπως ἡ Γαλλία καί ἡ Ἰταλία. Ἐπίσης συνάψαμε σύμφωνα γιά τόν καθορισμό τοῦ ἐπιτιθέμενου μέ τά ἴδια γειτονικά κράτη, καί τή Μικρή Ἀντάντ[75].

Πάνω στήν ἴδια βάση στερεώθηκε ἡ φιλία ἀνάμεσα στήν ΕΣΣΔ καί τήν Τουρκία, καλυτέρεψαν καί ἔγιναν ἀναμφισβήτητα ἱκανοποιητικές οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στήν ΕΣΣΔ καί τήν Ἰταλία, καλυτέρεψαν οἱ σχέσεις μέ τή Γαλλία, τήν Πολωνία καί τ' ἄλλα Βαλτικά κράτη, ἀποκαταστάθηκαν οἱ σχέσεις μέ τίς ΕΠΒΑ, τήν Κίνα κλπ.

Ἀπ' τά γεγονότα πού καθρεφτίζουν τίς ἐπιτυχίες τῆς εἰρηνικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ, πρέπει νά σημειώσου-

με καί νά ξεχωρίσουμε δυό γεγονότα, πού ἔχουν ἀναμφισβήτητα σοβαρή σημασία.

1) Ἐννοῶ, πρῶτα, τή στροφή πρός τό καλύτερο πού σημειώθηκε τελευταῖα στίς σχέσεις ἀνάμεσα στήν ΕΣΣΔ καί τήν Πολωνία, ἀνάμεσα στήν ΕΣΣΔ καί τή Γαλλία. Ὅπως εἶναι γνωστό, στό παρελθόν οἱ σχέσεις μας μέ τήν Πολωνία δέν ἦταν καί τόσο καλές. Στήν Πολωνία δολοφονοῦσαν τούς ἀντιπροσώπους τοῦ κράτους μας. Ἡ Πολωνία θεωροῦσε τόν ἑαυτό της φράγμα τῶν δυτικῶν κρατῶν ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ. Ὅλοι οἱ ἰμπεριαλιστές ὑπολόγιζαν στήν Πολωνία, σάν σέ ἐμπροσθοφυλακή σέ περίπτωση στρατιωτικῆς ἐπίθεσης ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ. Δέν ἦταν καλύτερες οἱ σχέσεις τῆς ΕΣΣΔ μέ τή Γαλλία. Ἀρκεῖ νά θυμηθοῦμε τά γεγονότα τῆς ἱστορίας τῆς δίκης τῆς σαμποταριστικῆς ὁμάδας τοῦ Ράμζιν στή Μόσχα, γιά νά αναπαραστήσουμε στή μνήμη μας τήν εἰκόνα τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων ΕΣΣΔ καί Γαλλίας. Καί νά πού οἱ ἀνεπιθύμητες αὐτές σχέσεις ἀρχίζουν βαθμιαῖα νά ἐξαφανίζονται. Οἱ σχέσεις αὐτές ἀντικαθασταίνονται μέ ἄλλες σχέσεις, πού δέν μπορεῖ κανείς νά τίς ὀνομάσει ἀλλιῶς, παρά σχέσεις προσέγγισης.

Δέν πρόκειται μόνο γιά τό ὅτι ὑπογράψαμε σύμφωνο μή ἐπίθεσης μ' αὐτές τίς χῶρες, ἄν καί τό σύμφωνο αὐτό καθεαυτό ἔχει σοβαρότατη σημασία. Πρόκειται, πρίν ἀπ' ὅλα, γιά τό ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα πού ἦταν μολυσμένη ἀπό τήν ἀμοιβαία δυσπιστία ἀρχίζει νά καθαρίζει. Αὐτό φυσικά δέ σημαίνει, ὅτι τό προτσές προσέγγισης πού σημειώθηκε μπορεῖ νά θεωρεῖται ἀρκετά σταθερό, ἔτσι πού νά ἐξασφαλίζει τήν τελική ἐπιτυχία τῆς ὑπόθεσης. Ἀπρόοπτα καί ζίκ-ζάκ τῆς πολιτικῆς, λχ. στήν Πολωνία, ὅπου οἱ ἀντισοβιετικές διαθέσεις εἶναι ἀκόμα ἰσχυρές, δέν μπορεῖ κανείς καθόλου νά τά ἀποκλείσει. Ἡ στροφή ὅμως

πρός τό καλύτερο στίς σχέσεις μας, ἀνεξάρτητα ἀπό τά ἀποτελέσματα πού θά δόσει στό μέλλον, εἶναι γεγονός πού ἀξίζει νά τό σημειώσουμε καί νά τό προβάλουμε σάν παράγοντα πού εὐνοεῖ τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης.

Ποῦ βρίσκεται ἡ αἰτία αὐτῆς τῆς στροφῆς, τί εἶναι αὐτό πού τήν προκαλεῖ;

Πρίν ἀπ' ὅλα, ἡ αὔξηση τῆς δύναμης καί τῆς ἰσχῆς τῆς ΕΣΣΔ.

Στήν ἐποχή μας δέ συνηθίζουν νά ὑπολογίζουν τούς ἀδύνατους, ὑπολογίζουν μόνο τούς ἰσχυρούς. Προκαλεῖται ὕστερα ἀπό μερικές ἀλλαγές στήν πολιτική τῆς Γερμανίας, πού ἀντανακλοῦν τήν ἀνάπτυξη τῶν ἀντεκδικητικῶν καί ἰμπεριαλιστικῶν διαθέσεων στή Γερμανία.

Μερικοί γερμανοί πολιτικοί παίρνοντας ἀφορμή ἀπ' αὐτό λένε, ὅτι ἡ ΕΣΣΔ προσανατολίζεται τώρα πρός τή Γαλλία καί τήν Πολωνία, ὅτι ἀπό ἀντίπαλος τῆς συνθήκης τῶν Βερσαλλιῶν ἔγινε ὀπαδός της, ὅτι ἡ ἀλλαγή αὐτή ἐξηγεῖται μέ τήν ἐγκαθίδρυση τοῦ φασιστικοῦ καθεστῶτος στή Γερμανία. Αὐτό δέν εἶναι σωστό. Φυσικά, δέν εἴμαστε καθόλου γοητευμένοι ἀπ' τό φασιστικό καθεστώς τῆς Γερμανίας. Ἐδῶ ὅμως δέν πρόκειται γιά τό φασισμό, γιατί ὁ φασισμός, λογουχάρη στήν Ἰταλία, δέν ἐμπόδισε τήν ΕΣΣΔ νά ἀποκαταστήσει τίς καλύτερες σχέσεις μ' αὐτή τή χώρα. Δέν πρόκειται ἐπίσης γιά τίς φανταστικές ἀλλαγές στή στάση μας ἀπέναντι στή συνθήκη τῶν Βερσαλλιῶν. Δέ θά ἐξυμνήσουμε τή συνθήκη τῶν Βερσαλλιῶν ἐμεῖς, πού δοκιμάσαμε τό αἶσχος τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ. Ἐμεῖς δέ συμφωνᾶμε μόνο, ἐξαιτίας αὐτῆς τῆς συνθήκης, νά ριχτεῖ ὁ κόσμος στήν ἄβυσσο ἑνός νέου πολέμου. Τό ἴδιο πρέπει νά ποῦμε καί γιά τό φανταστικό ἀναπροσανατολισμό τῆς ΕΣΣΔ. Ἐμεῖς δέν εἴμασταν προσανατολισμένοι πρός τή Γερμανία, ὅπως δέν εἴμαστε προσανατο-

λισμένοι πρός τήν Πολωνία καί τή Γαλλία. Ἐμεῖς προσανατολιζόμασταν στό παρελθόν καί προσανατολιζόμαστε καί σήμερα πρός τήν ΕΣΣΔ καί μόνο πρός τήν ΕΣΣΔ. (Θυελώδικα χειροκροτήματα). Καί ἄν τά συμφέροντα τῆς ΕΣΣΔ ἀπαιτοῦν τήν προσέγγιση μέ αὐτές ἤ ἐκεῖνες τίς χῶρες, πού δέν ἔχουν συμφέρο νά παραβιαστεῖ ἡ εἰρήνη, τό κάνουμε αὐτό χωρίς ταλαντεύσεις.

Ὄχι, δέν πρόκειται γι᾽ αὐτό. Πρόκειται γιά τήν ἀλλαγή τῆς πολιτικῆς τῆς Γερμανίας. Πρόκειται γιά τό ὅτι ἀκόμα πρίν ἀπό τόν ἐρχομό στήν ἐξουσία τῶν σημερινῶν γερμανῶν πολιτικῶν καί ἰδιαίτερα ὕστερα ἀπό τόν ἐρχομό τους, ἄρχισε στή Γερμανία ἀγώνας ἀνάμεσα σέ δυό πολιτικές γραμμές, ἀνάμεσα στήν παλιά πολιτική, πού εἶχε βρεῖ τήν ἔκφρασή της στά γνωστά σύμφωνα τῆς ΕΣΣΔ μέ τή Γερμανία, καί τή «νέα» πολιτική, πού θυμίζει βασικά τήν πολιτική τοῦ πρώην γερμανοῦ κάιζερ, πού εἶχε καταλάβει κάποτε τήν Οὐκρανία καί ἐκστράτευσε ἐνάντια στό Λένινγκραντ, μετατρέποντας τίς βαλτικές χῶρες σέ ὁρμητήριο γι᾽ αὐτή τήν ἐκστρατεία καί ἡ «νέα» πολιτική ὑπερισχύει ὁλοφάνερα ἀπέναντι στήν παλιά. Δέν μπορεῖ κανείς νά θεωρεῖ τυχαῖο τό γεγονός ὅτι οἱ ἄνθρωποι τῆς «νέας» πολιτικῆς ὑπερισχύουν παντοῦ, ἐνῶ οἱ ὀπαδοί τῆς παλιᾶς πολιτικῆς περιέπεσαν σέ δυσμένεια. Δέν εἶναι τυχαῖος ἐπίσης ὁ γνωστός λόγος τοῦ Χούγκενμπεργκ στό Λονδίνο, ὅπως δέν εἶναι τυχαῖες καί οἱ ὄχι λιγότερο γνωστές δηλώσεις τοῦ Ρόζενμπεργκ, τοῦ καθοδηγητῆ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ κόμματος πού κυβερνᾶ τή Γερμανία. Νά περί τίνος πρόκειται, σύντροφοι.

2) Ἐννοῶ, δεύτερο, τήν ἀποκατάσταση ὁμαλῶν σχέσεων ἀνάμεσα στήν ΕΣΣΔ καί τίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι τό γεγονός αὐτό ἔχει σοβαρότατη σημασία γιά ὅλο τό σύστημα τῶν διεθνῶν σχέσεων. Δέν πρόκειται μόνο γιά τό ὅτι μεγαλώνει τίς πιθανότητες διατήρησης τῆς εἰρήνης, καλυτερεύει τίς σχέσεις ἀνάμεσα στίς δυό χῶρες, δυναμώνει τούς ἐμπορικούς δεσμούς ἀνάμεσά τους καί δημιουργεῖ τή βάση γιά ἀμοιβαία συνεργασία· πρόκειται γιά τό ὅτι βάζει ἕνα ὁρόσημο ἀνάμεσα στό παρελθόν, τότε πού οἱ ΕΠΒΑ θεωροῦνταν στίς διάφορες χῶρες προπύργιο κάθε εἴδους ἀντισοβιετικῶν τάσεων, καί τό παρόν, τώρα πού τό προπύργιο αὐτό ἔφυγε θεληματικά ἀπό τή μέση πρός ἀμοιβαῖο ὄφελος τῶν δυό χωρῶν.

Αὐτά εἶναι τά δυό βασικά γεγονότα, πού ἀντανακλοῦν τίς ἐπιτυχίες τῆς σοβιετικῆς πολιτικῆς εἰρήνης.

Δέ θά ἦταν ὅμως σωστό νά νομίσει κανείς, ὅτι στήν περίοδο πού ἐξετάζουμε ἐξελίσσονταν ὅλα ὁμαλά. Ὄχι, κάθε ἄλλο.

Θυμηθεῖτε πχ. τήν πίεση ἀπό μέρους τῆς Ἀγγλίας, τόν ἐμπορικό ἀποκλεισμό πού ἐπέβαλε στίς ἐξαγωγές μας, τήν ἀπόπειρα νά ἀναμιχθεῖ στίς ἐσωτερικές μας ὑποθέσεις καί νά μᾶς σφυγμομετρήσει, νά δοκιμάσει τή δύναμη τῆς ἀντίστασής μας. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἀπ᾽ αὐτήν τήν ἀπόπειρα δέ βγῆκε τίποτα καί ὅτι ἀργότερα καταργήθηκε καί ὁ ἐμπορικός ἀποκλεισμός, μιά δυσάρεστη ὅμως ἀνάμνηση ἀπ᾽ αὐτές τίς ἐπιθέσεις ἐξακολουθεῖ ἀκόμα νά εἶναι αἰσθητή σ᾽ ὅλα ὅσα ἀφοροῦν τίς σχέσεις ἀνάμεσα στήν Ἀγγλία καί τήν ΕΣΣΔ, ἀκόμα καί στίς διαπραγματεύσεις γιά τό ἐμπορικό σύμφωνο. Καί οἱ ἐπιθέσεις αὐτές ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ δέν πρέπει νά θεωροῦνται τυχαῖες. Εἶναι γνωστό, ὅτι μιά μερίδα ἄγγλων συντηρητικῶν δέν μπορεῖ νά ζεῖ χωρίς τέτιες ἐπιθέσεις. Κι ἀκριβῶς, ἐπειδή δέν εἶναι τυχαῖες, πρέπει νά ἔχουμε ὑπόψη μας ὅτι θά ἐπιτίθενται καί στό μέλλον ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ, θά δημιουργοῦν ἀπειλές κάθε εἴδους, θά τῆς κάνουν ζημιές κλπ.

Δέν μποροῦμε ἐπίσης νά μήν πάρουμε ὑπόψη μας τίς σχέσεις ἀνάμεσα στήν ΕΣΣΔ καί τήν Ἰαπωνία, πού ἔχουν ἀνάγκη σοβαρῆς βελτίωσης. Ἡ ἄρνηση τῆς Ἰαπωνίας νά ὑπογράψει σύμφωνο μή ἐπίθεσης, πού εἶναι γιά τήν Ἰαπωνία ὄχι λιγότερο ἀναγκαῖο ἀπ' ὅ,τι εἶναι γιά τήν ΕΣΣΔ, ὑπογραμμίζει γιά μιά ἀκόμα φορά τό γεγονός ὅτι στόν τομέα τῶν σχέσεών μας δέν εἶναι ὅλα ἐντάξει. Τό ἴδιο πρέπει νά ποῦμε γιά τή διακοπή τῶν διαπραγματεύσεων σχετικά μέ τούς Ἀνατολικούς Κινέζικους Σιδηροδρόμους πού δέν προκλήθηκε ἀπό ὑπαιτιότητα τῆς ΕΣΣΔ, ὅπως καί γιά τό γεγονός ὅτι οἱ γιαπωνέζοι πράχτορες κάνουν ἀπαράδεχτα πράγματα στούς Ἀνατολικούς Κινέζικους Σιδηροδρόμους, πιάνουν παράνομα σοβιετικούς ὑπαλλήλους τῶν Ἀνατολικῶν Κινέζικων Σιδηροδρόμων κλπ. Ἀφήνω πιά πού μιά μερίδα στρατιωτικῶν τῆς Ἰαπωνίας κηρύχνει ἀνοιχτά στόν τύπο τήν ἀνάγκη ἑνός πολέμου ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ καί τῆς κατάληψης τῆς παραθαλάσσιας περιοχῆς τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς, μέ τήν ὁλοφάνερη συγκατάθεση τῆς ἄλλης μερίδας τῶν στρατιωτικῶν, ἐνῶ ἡ κυβέρνηση τῆς Ἰαπωνίας, ἀντί νά ἀνακαλέσει στήν τάξη τούς ἐμπρηστές τοῦ πολέμου, κάνει σά νά μήν τήν ἀφορᾶ αὐτό τό πράγμα. Δέν εἶναι δύσκολο νά καταλάβει κανείς, ὅτι παρόμοια γεγονότα δέν μποροῦν παρά νά δημιουργοῦν ἀτμόσφαιρα ἀνησυχίας καί ἀβεβαιότητας. Φυσικά, ἐμεῖς καί στό μέλλον θά ἀκολουθοῦμε ἐπίμονα πολιτική εἰρήνης καί θά ἐπιδιώκουμε τήν καλυτέρευση τῶν σχέσεων μέ τήν Ἰαπωνία, γιατί θέλουμε τήν καλυτέρευση αὐτῶν τῶν σχέσεων. Ἀλλά ἐδῶ δέν ἐξαρτιοῦνται ὅλα ἀπό μᾶς. Γι' αὐτό πρέπει ταυτόχρονα νά πάρουμε ὅλα τά μέτρα γιά νά προστατεύσουμε τή χώρα μας ἀπό κάθε ἀπρόοπτο καί γιά νά εἴμαστε ἕτοιμοι νά τήν ὑπερασπίσουμε ἀπό κάθε ἐπίθεση. (*Θυελώδικα χειροκροτήματα*).

Ὅπως βλέπετε, πλάι στίς ἐπιτυχίες τῆς φιλειρηνικῆς μας πολιτικῆς ἔχουμε καί μιά σειρά ἀρνητικά φαινόμενα.

Αὐτή εἶναι ἡ ἐξωτερική θέση τῆς ΕΣΣΔ.

Ἡ ἐξωτερική μας πολιτική εἶναι ξεκάθαρη. Εἶναι πολιτική διατήρησης τῆς εἰρήνης καί ἐνίσχυσης τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων μέ ὅλες τίς χῶρες. Ἡ ΕΣΣΔ δέ σκέπτεται νά ἀπειλήσει κανέναν καί—πολύ περισσότερο—νά ἐπιτεθεῖ ἐνάντια σέ ὁποιονδήποτε. Εἴμαστε ὑπέρ τῆς εἰρήνης καί ὑπερασπίζουμε τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης. Δέ φοβούμαστε ὅμως τίς ἀπειλές καί εἴμαστε ἕτοιμοι νά απαντήσουμε μέ χτύπημα στό χτύπημα τῶν ἐμπρηστῶν τοῦ πολέμου. (*Θυελώδικα χειροκροτήματα*). Ὅποιος θέλει τήν εἰρήνη καί ἐπιδιώκει τή σύναψη ἐμπορικῶν σχέσεων μαζί μας, θά ἔχει πάντα τήν ὑποστήριξή μας. Ἐκεῖνοι ὅμως πού θά δοκιμάσουν νά ἐπιτεθοῦν ἐνάντια στή χώρα μας, θά δεχτοῦν συντριφτικό χτύπημα γιά νά τούς κοπεῖ στό μέλλον ἡ ὄρεξη νά χώνουν τό γουρουνίσιο ρύγχος τους στό σοβιετικό μας περιβόλι. (*Θύελα χειροκροτημάτων*).

Αὐτή εἶναι ἡ ἐξωτερική μας πολιτική. (*Θύελα χειροκροτημάτων*).

Τό καθῆκον μας εἶναι νά ἐφαρμόζουμε καί στό μέλλον αὐτή τήν πολιτική μέ ὅλη τήν ἀπαιτούμενη ἐπιμονή καί συνέπεια.

II

Η ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΑΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΣΣΔ

Περνῶ στό ζήτημα τῆς ἐσωτερικῆς κατάστασης τῆς ΕΣΣΔ.

Ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἐσωτερικῆς κατάστασης τῆς ΕΣΣΔ ἡ περίοδος πού ἐξετάζουμε παρουσιάζει μιάν εἰκό-

να ὁλοένα καί μεγαλύτερης ἀνόδου τόσο στόν τομέα τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, ὅσο καί στόν τομέα τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ ἄνοδος αὐτή δέν ἦταν μόνο μιά ἁπλή ποσοτική συσσώρευση δυνάμεων. Ἡ ἄνοδος αὐτή εἶναι ἀξιοσημείωτη γιατί ἐπέφερε θεμελιακές ἀλλαγές στή διάρθρωση τῆς ΕΣΣΔ καί ἄλλαξε ριζικά τήν ὄψη τῆς χώρας.

Ἡ ΕΣΣΔ μεταμορφώθηκε στήν περίοδο αὐτή ριζικά, καί ἀπόβαλε τόν καθυστερημένο καί μεσαιωνικό της χαρακτήρα. Ἀπό χώρα ἀγροτική ἔγινε χώρα βιομηχανική. Ἀπό χώρα τῆς μικρῆς ἀτομικῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας ἔγινε χώρα τῆς μεγάλης συλλογικῆς μηχανοποιημένης ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Ἀπό χώρα τῆς ἀμάθειας καί τῆς ἀγραμματοσύνης καί ἀπό χώρα ἀπολίτιστη ἔγινε—ἤ πιό σωστά, γίνεται—χώρα γραμματισμένη καί πολιτισμένη, σκεπασμένη μέ ἕνα τεράστιο δίχτυ ἀνώτερων, μέσων καί κατώτερων σχολῶν, πού λειτουργοῦν στίς γλῶσσες τῶν ἐθνῶν τῆς ΕΣΣΔ.

Δημιουργήθηκαν καινούργιοι κλάδοι παραγωγῆς: βιομηχανία ἐργαλειομηχανῶν, βιομηχανία αὐτοκινήτων, βιομηχανία τραχτέρ, χημική βιομηχανία, βιομηχανία κινητήρων, βιομηχανία ἀεροπλάνων, βιομηχανία κομπάιν, βιομηχανία ἰσχυρῶν τουρμπινῶν καί γεννητριῶν, παραγωγή ειδικῶν ἀτσαλιῶν, κραμάτων σιδήρου, συνθετικοῦ καουτσούκ, ἀζώτου, τεχνητῶν ἰνῶν κλπ., κλπ. (Π α ρ α τ ε τ α μ έ ν α χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α).

Στή διάρκεια αὐτῆς τῆς περιόδου χτίστηκαν καί μπῆκαν σέ λειτουργία χιλιάδες καινούργιες ὁλότελα συγχρονισμένες βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις. Χτίστηκαν γίγαντες σάν τό Ντνιεπροστρόι, τό Μαγκνητοστρόι, τό Κουζνετσκστρόι, τό Τσελιαμπστρόι, τό Μπόμπρικοφ, τό Οὐραλμαςστρόι, τό Κραμμασστρόι. Ἀνασυγκροτήθηκαν μέ βάση τή νέα τεχνική χιλιάδες παλιές ἐπιχειρήσεις. Χτίστηκαν καινούργιες ἐπιχειρήσεις καί δημιουργήθηκαν βιομηχανικές ἑστίες στίς ἐθνικές δημοκρατίες καί στίς ἀκρινές περιοχές τῆς ΕΣΣΔ: στή Λευκορωσία, τήν Οὐκρανία, τό Βόρειο Καύκασο, τήν Ὑπερκαυκασία, τήν Κεντρική Ἀσία, τό Καζαχστάν, τή Μπουριατο-Μογγολία, τήν Ταταρία, τή Μπασκιρία, τά Οὐράλια, τήν Ἀνατολική καί Δυτική Σιβηρία, τήν Ἄπω Ἀνατολή κλπ.

Δημιουργήθηκαν πάνω ἀπό 200 χιλιάδες κολχόζ καί 5 χιλιάδες σοβχόζ μέ καινούργια περιφερειακά κέντρα καί βιομηχανικές βάσεις γι' αὐτά.

Σέ ἀκατοίκητους σχεδόν τόπους ξεφύτρωσαν καινούργιες μεγάλες πόλεις μέ μεγάλο πληθυσμό. Πῆραν κολοσσιαία ἀνάπτυξη οἱ παλιές πόλεις καί τά παλιά βιομηχανικά κέντρα.

Μπῆκαν τά θεμέλια τοῦ κομπινάτ Οὐράλια-Κουζνέτσκ, πού συνδυάζει τό κάρβουνο τοῦ Κουζνέτσκ πού μετατρέπεται σέ κώκ μέ τό σιδηρομετάλλευμα τῶν Οὐραλίων. Ἡ νέα μεταλλουργική βάση στήν Ἀνατολή μποροῦμε νά θεωροῦμε ὅτι μετατράπηκε ἔτσι ἀπό ὄνειρο σέ πραγματικότητα.

Μπῆκαν τά θεμέλια μιᾶς νέας ἰσχυρῆς πετρελαιοπαραγωγικῆς βάσης στίς περιοχές τῶν δυτικῶν καί νότιων πλαγιῶν τῆς ὀροσειρᾶς τῶν Οὐραλίων, δηλαδή στήν περιοχή τῶν Οὐραλίων, τή Μπασκιρία καί τό Καζαχστάν.

Εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι δέν πῆγαν στά χαμένα καί ἀρχίζουν κιόλας νά δίνουν τ' ἀποτελέσματά τους οἱ τεράστιες κρατικές ἐπενδύσεις κεφαλαίων σ' ὅλους τούς κλάδους τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, πού γιά τήν ἐξεταζόμενη περίοδο ξεπερνοῦν τά 60 δισεκατομμύρια ρούβλια.

Οἱ ἐπιτυχίες αὐτές εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα νά αὐξηθεῖ τό ἐθνικό εἰσόδημα τῆς ΕΣΣΔ ἀπό 29 δισεκατομμύρια ρούβλια τό 1929, σέ 50 δισεκατομμύρια ρούβλια τό

1933, ἐνῶ στήν ἴδια περίοδο παρατηρεῖται τεράστια πτώση τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, σ' ὅλες χωρίς ἐξαίρεση τίς καπιταλιστικές χῶρες.

Εἶναι εὐνόητο ὅτι ὅλες αὐτές οἱ ἐπιτυχίες καί ὅλη αὐτή ἡ ἄνοδος δέν μποροῦσε παρά νά ὁδηγήσουν, καί πραγματικά ὁδήγησαν, σέ μιά παραπέρα στερέωση τῆς ἐσωτερικῆς κατάστασης τῆς ΕΣΣΔ.

Πῶς μπόρεσαν νά συντελεστοῦν μέσα σέ 3—4 χρόνια αὐτές οἱ κολοσσιαῖες ἀλλαγές στό ἔδαφος ἑνός τεράστιου κράτους μέ τήν καθυστερημένη τεχνική του, μέ τόν καθυστερημένο πολιτισμό του; Μήπως εἶναι θαῦμα; Θά ἦταν θαῦμα, ἄν ἡ ἀνάπτυξη συντελοῦνταν στή βάση τοῦ καπιταλισμοῦ καί τοῦ ἀτομικοῦ μικρονοικοκυριοῦ. Δέν μπορεῖ ὅμως νά ὀνομαστεῖ θαῦμα, ὅταν ἔχουμε ὑπόψη μας, ὅτι ἡ ἀνάπτυξη αὐτή συντελέστηκε στή χώρα μας στή βάση τῆς ἀνάπτυξης τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης.

Εἶναι εὐνόητο, ὅτι ἡ γιγάντια αὐτή ἄνοδος μποροῦσε νά ἀναπτυχθεῖ μόνο πάνω στή βάση τῆς πετυχημένης οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ, στή βάση τῆς κοινωνικῆς ἐργασίας δεκάδων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, στή βάση τῶν πλεονεχτημάτων τοῦ σοσιαλιστικοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος ἀπέναντι στό καπιταλιστικό καί τό ἀτομικο-αγροτικό σύστημα.

Γι' αὐτό δέν εἶναι ἐκπληκτικό, ὅτι ἡ κολοσσιαία ἄνοδος τῆς οἰκονομίας καί τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ΕΣΣΔ, στήν περίοδο πού ἐξετάζουμε, σήμαινε ταυτόχρονα τήν ἐξάλειψη τῶν καπιταλιστικῶν στοιχείων καί τήν ἀπώθηση τοῦ ἀτομικοῦ ἀγροτικοῦ νοικοκυριοῦ σέ δεύτερη μοίρα. Εἶναι γεγονός, ὅτι τό εἰδικό βάρος τοῦ σοσιαλιστικοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος στόν τομέα τῆς βιομηχανίας ἀποτελεῖ σήμερα τά 99%, καί στήν ἀγροτική οἰκονομία, ἄν πάρουμε ὑπόψη μας τίς καλλιεργημένες μέ δημητριακά ἐκτάσεις, τά 84,5%, ἐνῶ ἡ μερίδα τοῦ ἀτομικοῦ ἀγροτικοῦ νοικοκυριοῦ φτάνει συνολικά τά 15,5%.

Ἀπ' αὐτά βγαίνει, ὅτι ἡ καπιταλιστική οἰκονομία στήν ΕΣΣΔ ἔχει πιά ἐξαλειφθεῖ, ἐνῶ ὁ ἀτομικο-αγροτικός τομέας στό χωριό ἔχει ἐκτοπιστεῖ σέ δευτερεύουσες θέσεις.

Τόν καιρό τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ΝΕΠ ὁ Λένιν ἔλεγε, ὅτι στή χώρα μας ὑπάρχουν στοιχεῖα πέντε κοινωνικο-οἰκονομικῶν σχηματισμῶν: 1) πατριαρχική οἰκονομία (σέ σημαντικό βαθμό φυσική οἰκονομία), 2) μικροεμπορευματική παραγωγή (ἡ πλειοψηφία τῶν ἀγροτῶν πού πουλοῦν σιτηρά), 3) ἰδιωτικός καπιταλισμός, 4) κρατικός καπιταλισμός, 5) σοσιαλισμός[76]. Ὁ Λένιν εἶχε τή γνώμη ὅτι ἀπ' ὅλους αὐτούς τούς σχηματισμούς θά πρέπει τελικά νά ἐπικρατήσει ὁ σοσιαλιστικός. Μποροῦμε σήμερα νά ποῦμε, ὅτι οἱ πρῶτος, τρίτος καί τέταρτος κοινωνικο-οικονομικοί σχηματισμοί δέν ὑπάρχουν πιά, ὁ δεύτερος κοινωνικο-οικονομικός σχηματισμός ἐκτοπίστηκε σέ δευτερεύουσες θέσεις, καί ὁ πέμπτος κοινωνικο-οικονομικός σχηματισμός, ὁ σοσιαλιστικός, εἶναι ἡ δύναμη πού κυριαρχεῖ ἀδιαίρετα, ἡ μοναδικά διευθύνουσα δύναμη ὅλης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας. (Θ υ ε λ ώ δ ι κ α π α ρ α τ ε τ α μ έ ν α χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α).

Αὐτό εἶναι τό ἀποτέλεσμα.

Σ' αὐτό τό ἀποτέλεσμα βρίσκεται ἡ βάση τῆς σταθερότητας τῆς ἐσωτερικῆς κατάστασης τῆς ΕΣΣΔ, ἡ βάση τῆς στερεότητας τῶν προωθημένων καί τῶν μετόπισθεν θέσεών της, στίς συνθῆκες τῆς καπιταλιστικῆς περικύκλωσης.

Ἄς περάσουμε στήν ἐξέταση τῶν συγκεκριμένων στοιχείων, τῶν μερικότερων ζητημάτων τῆς οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς κατάστασης τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης.

1. Η ΑΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ἀπ' ὅλους τούς τομεῖς τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας πιό γρήγορα ἀναπτύχθηκε στή χώρα μας ἡ βιομηχανία. Στήν περίοδο πού ἐξετάζουμε, δηλαδή ἀρχίζοντας ἀπ' τό 1930, ἡ βιομηχανία μας αὐξήθηκε πάνω ἀπό τό διπλάσιο, καί συγκεκριμένα κατά 101,6%, ἐνῶ σέ σύγκριση μέ τό προπολεμικό ἐπίπεδο σχεδόν τετραπλασιάστηκε καί συγκεκριμένα αὐξήθηκε κατά 291,9%.

Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ ἐκβιομηχάνιση προχώρησε στή χώρα μας ὁλοταχῶς.

Ἡ γρήγορη ἀνάπτυξη τῆς ἐκβιομηχάνισης εἶχε σάν ἀποτέλεσμα ἡ παραγωγή τῆς βιομηχανίας νά καταλάβει τήν κυρίαρχη θέση στή συνολική παραγωγή ὅλης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας.

Νά ὁ σχετικός πίνακας:

Τό εἰδικό βάρος τῆς βιομηχανίας στή συνολική παραγωγή τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας σέ ἑκατοστά (μέ τιμές τοῦ 1926—27)

	1913	1929	1930	1931	1932	1933
1. Βιομηχανία (χωρίς τή μικρή βιομηχανία)	42,1	54,5	61,6	66,7	70,7	70,4
2. Ἀγροτική οἰκονομία	57,9	45,5	38,4	33,3	29,3	29,6
Σύνολο . . .	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ χώρα μας ἔγινε σταθερά καί ὁριστικά βιομηχανική χώρα.

Ἀποφασιστική σημασία γιά τήν ἐκβιομηχάνιση ἔχει ἡ αὔξηση τῆς παραγωγῆς ἐργαλείων καί μέσων παραγωγῆς στό γενικό ὄγκο τῆς ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας. Τά στοιχεῖα τῆς ἐξεταζόμενης περιόδου δείχνουν ὅτι τό εἰδικό βάρος αὐτοῦ τοῦ τομέα πῆρε κυρίαρχη θέση στό συνολικό ὄγκο τῆς βιομηχανίας.

Νά ὁ σχετικός πίνακας:

Τό εἰδικό βάρος τῆς παραγωγῆς τῶν δυό βασικῶν ὁμάδων τῶν κλάδων τῆς μεγάλης βιομηχανίας (μέ τιμές τοῦ 1926—27)

	Συνολική παραγωγή (σέ δισεκ. ρούβλια)				
	1929	1930	1931	1932	1933
Ὅλη ἡ μεγάλη βιομηχανία	21,0	27,5	33,9	38,5	41,9
Ἀναλυτικά:					
Ὁμάδα «Α». Ἐργαλεῖα καί μέσα παραγωγῆς...	10,2	14,5	18,8	22,0	24,3
Ὁμάδα «Β». Εἴδη καταναλώσης.	10,8	13,0	15,1	16,5	17,6
Εἰδικό βάρος	(σέ ἑκατοστά)				
Ὁμάδα «Α». Ἐργαλεῖα καί μέσα παραγωγῆς...	48,5	52,6	55,4	57,0	58,0
Ὁμάδα «Β». Εἴδη καταναλώσης	51,5	47,4	44,6	43,0	42,0
Σύνολο . . .	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Ὁ πίνακας αὐτός, ὅπως βλέπετε, δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπό ἐξηγήσεις.

Στή νεαρή ἀκόμα ἀπό τεχνική ἄποψη χώρα μας, ἡ βιομηχανία ἔχει ἕνα ἰδιαίτερο καθῆκον. Πρέπει, ὄχι μονάχα νά ἀνασυγκροτηθεῖ ἡ ἴδια πάνω σέ καινούργια τεχνική βάση, ὄχι μονάχα ν' ἀνασυγκροτήσει ὅλους τούς κλάδους τῆς βιομηχανίας, μαζί καί τήν ἐλαφριά βιομηχανία, τήν ἐπισιτιστική καί τή δασική βιομηχανία, μά πρέ-

πει ἀκόμα ν' ἀνασυγκροτήσει ὅλα τά εἴδη τῶν μεταφορῶν καί ὅλους τούς κλάδους τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Τό καθῆκον ὅμως αὐτό μπορεῖ νά τό ἐκπληρώσει μονάχα ἄν οἱ μηχανοκατασκευές—βασικός μοχλός ἀνασυγκρότησης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας—καταλάβουν σ' αὐτή κυρίαρχη θέση. Τά στοιχεῖα τῆς ἐξεταζόμενης περιόδου δείχνουν, ὅτι οἱ μηχανοκατασκευές κατάχτησαν στή χώρα μας τόν ἡγετικό ρόλο στό συνολικό ὄγκο τῆς βιομηχανίας.

Νά ὁ σχετικός πίνακας:

Τό εἰδικό βάρος τῶν διαφόρων βιομηχανικῶν κλάδων σέ ἑκατοστά σέ σχέση μέ τόν ὄγκο τῆς συνολικῆς παραγωγῆς

	ΕΣΣΔ			
	1913	1929	1932	1933
Ἀνθρακοβιομηχανία	2,9	2,1	1,7	2,0
Βιομηχανία κώκ ...	0,8	0,4	0,5	0,6
Ἐξορυχτική πετρελαιοβιομηχανία ...	1,9	1,8	1,5	1,4
Ἐπεξεργαστική πετρελαιοβιομηχανία	2,3	2,5	2,9	2,6
Μαύρη μεταλλουργία	λείπουν στοιχεῖα	4,5	3,7	4,0
Ἔγχρωμη μεταλλουργία	»	1,5	1,3	1,2
Μηχανοκατασκευές	11,0	14,8	25,0	26,1
Μεγάλη χημική βιομηχανία	0,8	0,6	0,8	0,9
Βαμβακουργία ...	18,3	15,2	7,6	7,3
Ἐριουργία	3,1	3,1	1,9	1,8

Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ βιομηχανία μας ἀναπτύσσεται πάνω σέ ὑγιῆ βάση, κι ὅτι τό κλειδί τῆς ἀνασυγκρότησης, οἱ μηχανοκατασκευές, βρίσκεται ὁλοκληρωτικά στά χέρια μας. Χρειάζεται μόνο νά χρησιμοποιηθεῖ μυαλωμένα, ὀρθολογιστικά.

Ἐνδιαφέρουσα εἰκόνα παρουσιάζει ἡ ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας τῆς ἐξεταζόμενης περιόδου κατά κοινωνικό τομέα.

Νά ὁ σχετικός πίνακας:

Συνολική παραγωγή τῆς μεγάλης βιομηχανίας κατά κοινωνικό τομέα (μέ τιμές τοῦ 1926—27)

	Συνολική παραγωγή (σέ ἑκατ. ρούβλια)				
	1929	1930	1931	1932	1933
Ὅλη ἡ παραγωγή..	21 025	27 477	33 903	38 464	41 968
Ἀναλυτικά:					
I. Κοινωνικοποιημένη βιομηχανία	20 891	27 402	λείπουν στοιχεῖα	38 436	41 940
Ἀναλυτικά:					
α) κρατική βιομηχανία..	19 143	24 989	»	35 587	38 932
β) συνεταιριστική βιομηχανία	1 748	2 413	»	2 849	3 008
II. Ἰδιωτική βιομηχανία	134	75	»	28	28
	(σέ ποσοστά)				
Ὅλη ἡ παραγωγή..	100	100	100	100	100
Ἀναλυτικά:					
I. Κοινωνικοποιημένη βιομηχανία	99,4	99,7	λείπουν στοιχεῖα	99,93	99,93
Ἀναλυτικά:					
α) κρατική βιομηχανία..	91,1	90,9	»	92,52	92,76
β) συνεταιριστική βιομηχανία	8,3	8,8	»	7,41	7,17
II. Ἰδιωτική βιομηχανία.	0,6	0,3	»	0,07	0,07

Ἀπό τόν πίνακα αὐτό φαίνεται, ὅτι ξεμπερδέψαμε πιά μέ τά καπιταλιστικά στοιχεῖα στή βιομηχανία καί ὅτι σήμερα τό σοσιαλιστικό οἰκονομικό σύστημα εἶναι τό μοναδικό καί μονοπωλιακό σύστημα στή βιομηχανία μας. (Χειροκροτήματα).

Ἀπ' ὅλες ὅμως τίς ἐπιτυχίες πού κατάχτησε ἡ βιομηχανία στήν ἐξεταζόμενη περίοδο, σάν πιό σπουδαία ἐπιτυχία πρέπει νά θεωρεῖται τό γεγονός, ὅτι κατόρθωσε σ' αὐτό τό διάστημα νά διαπαιδαγωγήσει καί νά σφυρηλατήσει χιλιάδες νέους ἀνθρώπους καί νέους καθοδηγητές τῆς βιομηχανίας, ὁλόκληρα στρώματα νέων μηχανικῶν καί τεχνικῶν, ἑκατοντάδες χιλιάδες νεαρούς εἰδικευμένους ἐργάτες, πού ἀφομοίωσαν τή νέα τεχνική καί προώθησαν τή σοσιαλιστική μας βιομηχανία. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ἀμφιβολία ὅτι χωρίς αὐτούς τούς ἀνθρώπους ἡ βιομηχανία δέ θά μποροῦσε νά ἔχει τίς ἐπιτυχίες πού ἔχει σήμερα καί γιά τίς ὁποῖες δίκαια περηφανεύεται. Τά στοιχεῖα δείχνουν, ὅτι στήν ἐξεταζόμενη περίοδο ἡ βιομηχανία ἔστειλε στήν παραγωγή περίπου 800 χιλιάδες λίγο-πολύ εἰδικευμένους ἐργάτες ἀπό τίς σχολές φαμπρικο-εργοστασιακῆς μαθήτευσης, καί πάνω ἀπό 180 χιλιάδες μηχανικούς καί τεχνικούς, ἀπό ἀνώτερα τεχνικά ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα, ἀνώτερα ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα καί τεχνικές σχολές. Ἄν εἶναι σωστό, ὅτι τό πρόβλημα τῶν στελεχῶν ἀποτελεῖ σοβαρότατο πρόβλημα τῆς ἀνάπτυξής μας, τότε πρέπει νά δεχτοῦμε ὅτι ἡ βιομηχανία μας ἀρχίζει νά λύνει πετυχημένα αὐτό τό πρόβλημα.

Αὐτές εἶναι οἱ βασικές ἐπιτυχίες τῆς βιομηχανίας μας.

Δέ θά ἦταν ὅμως σωστό νά νομίζει κανείς, ὅτι ἡ βιομηχανία εἶχε μόνο ἐπιτυχίες. Ὄχι. Ἔχει καί τίς ἐλλείψεις της. Οἱ κυριότερες ἀπ' αὐτές εἶναι:

α) Ἡ συνεχιζόμενη καθυστέρηση τῆς μαύρης μεταλλουργίας·

β) Ἡ ἔλλειψη τάξης στήν ἔγχρωμη μεταλλουργία·

γ) Ἡ ὑποτίμηση τῆς σοβαρότατης σημασίας τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἐξόρυξης τοπικοῦ κάρβουνου στό γενικό ἰσοζύγιο καυσίμων τῆς χώρας (περιοχή Μόσχας, Καύκασος, Οὐράλια, Καραγκάντα, Κεντρική Ἀσία, Σιβηρία, Ἄπω Ἀνατολή, Βόρεια ἀκρινή περιοχή κλπ.)·

δ) Ἡ ἔλλειψη τῆς ἀπαιτούμενης προσοχῆς στό ζήτημα τῆς ὀργάνωσης νέας πετρελαιοπαραγωγικῆς βάσης στίς περιοχές τῶν Οὐραλίων, τῆς Μπασκιρίας καί τῆς Ἔμπα·

ε) Ἡ ἔλλειψη σοβαρῆς φροντίδας γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς παραγωγῆς ἐμπορευμάτων πλατιᾶς κατανάλωσης, τόσο τῆς ἐλαφριᾶς καί ἐπισιτιστικῆς βιομηχανίας, ὅσο καί τῆς δασικῆς βιομηχανίας·

στ) Ἡ ἔλλειψη τῆς ἀπαιτούμενης προσοχῆς στό ζήτημα τῆς ἀνάπτυξης τῆς τοπικῆς βιομηχανίας·

ζ) Ἡ ὁλότελα ἀπαράδεχτη ἀντιμετώπιση τοῦ ζητήματος τῆς καλυτέρευσης τῆς ποιότητας τῆς παραγωγῆς·

η) Ἡ συνεχιζόμενη καθυστέρηση στό ἀνέβασμα τῆς παραγωγικότητας τῆς δουλιᾶς, στή μείωση τοῦ κόστους παραγωγῆς, στήν εἰσαγωγή τῆς ἀρχῆς τῆς οἰκονομικῆς αὐτοκάλυψης·

θ) Ἡ παρατεινόμενη κακή ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς καί τοῦ μισθολογίου, πού δέν ἔχει διορθωθεῖ ἀκόμα, ἡ ἔλλειψη τῆς προσωπικῆς εὐθύνης στή δουλιά, ἡ ἰσοπέδωση στό σύστημα τῆς μισθοδοσίας·

ι) Ἀπέχει πολύ ἀκόμα ἀπ' τό νά ἔχει ἐξαλειφθεῖ ἡ τυπολατρική-γραφειοκρατική μέθοδος καθοδή-

γησης στά οἰκονομικά λαϊκά ἐπιτροπάτα καί στά ὄργανά τους, περιλαβαίνοντας ἐδῶ καί τά λαϊκά ἐπιτροπάτα τῆς ἐλαφριᾶς καί τῆς ἐπισιτιστικῆς βιομηχανίας.

Εἶναι περιττό νά ἐξηγήσουμε τήν ἀπόλυτη ἀνάγκη τῆς ἐπείγουσας ἐξάλειψης αὐτῶν τῶν ἀδυναμιῶν. Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ μαύρη καί ἡ ἔγχρωμη μεταλλουργία δέν ἐκπλήρωσαν τό σχέδιό τους στό διάστημα τοῦ πρώτου πεντάχρονου. Δέν ἐκπλήρωσαν ἐπίσης τό σχέδιό τους καί τόν πρῶτο χρόνο τοῦ δεύτερου πεντάχρονου. Ἄν θά ἐξακολουθοῦν καί στό μέλλον νά καθυστεροῦν, μπορεῖ νά μετατραποῦν σέ φρένο γιά τή βιομηχανία καί αἰτία νά σημειωθοῦν ρήγματα στή δουλιά της. Ὅσο γιά τή δημιουργία νέων βάσεων ἀνθρακοβιομηχανίας καί πετρελαιοβιομηχανίας, δέν εἶναι δύσκολο νά καταλάβουμε, ὅτι χωρίς τήν ἐκπλήρωση αὐτοῦ τοῦ ἐπείγοντος καθήκοντος μπορεῖ νά ρίξουμε ἔξω καί τή βιομηχανία καί τίς μεταφορές. Τό ζήτημα τῆς παραγωγῆς εἰδῶν πλατιᾶς κατανάλωσης καί τῆς ἀνάπτυξης τῆς τοπικῆς βιομηχανίας, ὅπως καί τά ζητήματα τῆς καλυτέρευσης τῆς ποιότητας τῆς παραγωγῆς, τῆς αὔξησης τῆς παραγωγικότητας τῆς δουλιᾶς, τῆς μείωσης τοῦ κόστους παραγωγῆς καί τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἀρχῆς τῆς οἰκονομικῆς αὐτοκάλυψης, δέ χρειάζονται ἐπίσης ἐξηγήσεις. Ὅσο γιά τήν κακή ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς καί τοῦ μισθολογίου καί τήν τυπολατρική-γραφειοκρατική μέθοδο καθοδήγησης, ὅπως ἀπόδειξε ἡ ἱστορία τοῦ Λεκανοπεδίου τοῦ Ντονιέτς, καθώς καί τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς ἐλαφριᾶς βιομηχανίας καί τῆς ἐπισιτιστικῆς βιομηχανίας, ἡ ἐπικίνδυνη αὐτή ἀρρώστια φωλιάζει σ' ὅλους τούς βιομηχανικούς κλάδους, καί φρενάρει τήν ἀνάπτυξή τους. Ἄν δέν ἐξαλειφθεῖ, ἡ βιομηχανία θά κουτσαίνει καί ἀπ' τά δυό της πόδια.

Ἄμεσα καθήκοντα:

1) Νά διατηρήσουμε τό σημερινό ἡγετικό ρόλο τῶν μηχανοκατασκευῶν στό σύστημα τῆς βιομηχανίας.

2) Νά ἐξαλείψουμε τήν καθυστέρηση τῆς μαύρης μεταλλουργίας.

3) Νά βάλουμε τάξη στήν ἔγχρωμη μεταλλουργία.

4) Νά ἀναπτύξουμε μέ ὅλες μας τίς δυνάμεις τήν ἐξόρυξη τοπικοῦ κάρβουνου σ' ὅλες τίς γνωστές ἤδη περιφέρειες, νά ὀργανώσουμε ἐξόρυξη κάρβουνου σέ νέες περιφέρειες (λογουχάρη στήν περιφέρεια Μπουρέια τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς), νά μετατρέψουμε τό Λεκανοπέδιο τοῦ Κουζνέτσκ σέ δεύτερο Λεκανοπέδιο τοῦ Ντονιέτς. (Π α ρ α τ ε τ α μ έ ν α χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α).

5) Νά καταπιαστοῦμε σοβαρά μέ τήν ὀργάνωση πετρελαιοπαραγωγικῆς βάσης στίς περιοχές πού βρίσκονται στίς δυτικές καί νότιες πλαγιές τῆς ὀροσειρᾶς τῶν Οὐραλίων.

6) Νά ἀναπτύξουμε τήν παραγωγή ἐμπορευμάτων πλατιᾶς κατανάλωσης σ' ὅλα τά οἰκονομικά λαϊκά ἐπιτροπάτα.

7) Νά προωθήσουμε τήν τοπική σοβιετική βιομηχανία, νά τῆς δόσουμε τή δυνατότητα ν' ἀναπτύξει πρωτοβουλία στήν παραγωγή ἐμπορευμάτων πλατιᾶς κατανάλωσης καί νά τή βοηθήσουμε ὅσο μποροῦμε μέ πρῶτες ὕλες καί χρηματικά μέσα.

8) Νά καλυτερέψουμε τήν ποιότητα τῶν παραγόμενων ἐμπορευμάτων, νά σταματήσουμε τήν παραγωγή ἀτελῶν συλλογῶν προϊόντων καί νά τιμωροῦμε, ἀνεξάρτητα ἀπό πρόσωπα, ὅλους ἐκείνους τούς συντρόφους πού παραβαίνουν ἤ ἀγνοοῦν τούς νόμους τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, σχετικά μέ τήν ποιότητα καί τήν ἀτέλεια τῶν συλλογῶν προϊόντων.

9) Νά πετύχουμε τή συστηματική αὔξηση τῆς παραγωγικότητας τῆς δουλιᾶς, τή μείωση τοῦ κόστους παραγωγῆς καί τήν εἰσαγωγή τῆς ἀρχῆς τῆς οἰκονομικῆς αὐτοκάλυψης.

10) Νά βάλουμε τέρμα στήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης στή δουλιά καί στήν ἰσοπέδωση στό σύστημα τῆς μισθοδοσίας.

11) Νά ἐξαλείψουμε τήν τυπολατρική-γραφειοκρατική μέθοδο καθοδήγησης σ' ὅλους τούς κρίκους τῶν οἰκονομικῶν λαϊκῶν ἐπιτροπάτων, ἐλέγχοντας συστηματικά τήν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων καί τῶν ὑποδείξεων τῶν καθοδηγητικῶν κέντρων ἀπό τά κατώτερα ὄργανα.

2. Η ΑΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Κάπως διαφορετικά συντελέστηκε ἡ ἀνάπτυξη στόν τομέα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Μέ πολύ ἀργότερους ρυθμούς ἀπό τή βιομηχανία—πάντως ὅμως ταχύτερα ἀπό τήν περίοδο τῆς κυριαρχίας τῆς ἀτομικῆς οἰκονομίας—ἀναπτύσσονταν στήν ἐξεταζόμενη περίοδο οἱ βασικοί κλάδοι τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Στήν κτηνοτροφία μάλιστα εἴχαμε ἀντίστροφο προτσές, δηλαδή πτώση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζώων, καί μόλις τό 1933 παρατηρήθηκαν σημάδια ἀνόδου, κι αὐτά ὅμως μονάχα στή χοιροτροφία.

Εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι οἱ τεράστιες δυσκολίες στή συνένωση τῶν σκόρπιων μικρῶν ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν σέ κολχόζ, τό δύσκολο ἔργο τῆς δημιουργίας πολλῶν καί μεγάλων σιτοπαραγωγικῶν καί κτηνοτροφικῶν νοικοκυριῶν, σέ μέρη ὅπου δέν ὑπῆρχε σχεδόν τίποτα, καί γενικά ἡ περίοδος ἀναδιοργάνωσης, ἡ περίοδος τοῦ μετασχηματισμοῦ καί τῆς μεταφορᾶς τῆς ἀτομικῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας στήν καινούργια τροχιά τῶν κολχόζ, πού ἀπαι-

τεῖ πολύ χρόνο καί μεγάλα ἔξοδα—ὅλοι αὐτοί οἱ παράγοντες προκαθόρισαν ἀναπόφευχτα τόσο τούς ἀργούς ρυθμούς ἀνόδου τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ὅσο καί τή σχετικά μακρόχρονη περίοδο ὑποχώρησης στήν ἀνάπτυξη τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζώων.

Στήν οὐσία, ἡ ἐξεταζόμενη περίοδος ἦταν γιά τήν ἀγροτική οἰκονομία ὄχι τόσο περίοδος γοργῆς ἀνόδου καί ἰσχυρῆς ὁρμῆς, ὅσο περίοδος δημιουργίας τῶν προϋποθέσεων γιά μιά τέτια ἄνοδο καί μιά τέτια ὁρμή στό ἄμεσο μέλλον.

Ἄν πάρουμε τά στοιχεῖα τῆς αὔξησης ὅλων τῶν καλλιεργημένων ἐπιφανειῶν, καί ὕστερα ξεχωριστά τίς ἐκτάσεις τίς καλλιεργημένες μέ βιομηχανικά φυτά, θάχουμε τήν παρακάτω εἰκόνα γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας στήν ἐξεταζόμενη περίοδο:

Σύνολο καλλιεργούμενων ἐπιφανειῶν τῆς ΕΣΣΔ

	Σέ ἑκατομμύρια ἑκτάρια					
	1913	1929	1930	1931	1932	1933
Σύνολο καλλιεργούμενων ἐπιφανειῶν	105,0	118,0	127,2	136,3	134,4	129,7
Ἀναλυτικά:						
α) Δημητριακά . . .	94,4	96,0	101,8	101,4	99,7	101,5
β) Βιομηχανικά φυτά	4,5	8,8	10,5	14,0	14,9	12,0
γ) Λαχανοκηπουρικά καί μποστανικά	3,8	7,6	8,0	9,1	9,2	8,6
δ) Ζωοτροφές. . . .	2,1	5,0	6,5	8,8	10,6	7,3

Καλλιεργούμενες μέ βιομηχανικά φυτά επιφάνειες τῆς ΕΣΣΔ

	Σέ ἑκατομμύρια ἑκτάρια					
	1913	1929	1930	1931	1932	1933
Βαμπάκι	0,69	1,06	1,58	2,14	2,17	2,05
Μακρύνο λινάρι . .	1,02	1,63	1,75	2,39	2,51	2,40
Ζαχαρότευτλα . . .	0,65	0,77	1,04	1,39	1,54	1,21
Ἐλαιώδη φυτά . .	2,00	5,20	5,22	7,55	7,98	5,79

Οἱ πίνακες αὐτοί καθρεφτίζουν δυό βασικές γραμμές στήν ἀγροτική οἰκονομία:

1) Τή γραμμή τῆς ἐπέκτασης μέ κάθε τρόπο τῶν καλλιεργούμενων ἐπιφανειῶν στήν περίοδο πού ἡ ἀναδιοργάνωση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας βρισκόταν στό ἀποκορύφωμά της, τότε πού τά κολχόζ δημιουργοῦνταν κατά δεκάδες χιλιάδες, τότε πού ἔδιωχναν τούς κουλάκους ἀπό τή γῆ, καταλάβαιναν τίς ἀπελευθερωμένες ἐκτάσεις καί τίς ἔκαναν δικές τους.

2) Τή γραμμή τῆς ἐγκατάλειψης τῆς ἁπλῆς ἐπέκτασης τῶν καλλιεργούμενων ἐπιφανειῶν, τή γραμμή τοῦ περάσματος ἀπό τήν ἁπλή ἐπέκταση τῶν καλλιεργούμενων ἐπιφανειῶν στή βελτίωση τῆς καλλιέργειας τῆς γῆς, στήν εἰσαγωγή τῆς συστηματικῆς ἀμειψισπορᾶς καί ἀγρανάπαυσης, στό ἀνέβασμα τῆς ἀπόδοσης, καί ἄν χρειαστεῖ, στόν προσωρινό περιορισμό τῶν σημερινῶν καλλιεργούμενων ἐπιφανειῶν.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ δεύτερη γραμμή—ἡ μοναδικά σωστή γραμμή στήν ἀγροτική οἰκονομία—διακηρύχτηκε

τό 1932, τότε πού τέλειωνε ἡ περίοδος ἀναδιοργάνωσης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καί τό ζήτημα τῆς αὔξησης τῆς ἀπόδοσης ἔγινε ἕνα ἀπό τά βασικά ζητήματα τῆς ἀνόδου τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Τά στοιχεῖα ὅμως γιά τήν αὔξηση τῶν καλλιεργούμενων ἐπιφανειῶν δέν μποροῦμε νά τά θεωροῦμε σάν ἀπόλυτα ἐπαρκεῖς δεῖχτες τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Συμβαίνει κάποτε οἱ ἐπιφάνειες νά ἐπεκτείνονται, ἐνῶ ἡ παραγωγή νά μήν αὐξαίνει ἤ ἀκόμα καί νά πέφτει, γιά τό λόγο ὅτι χειροτέρεψε ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς καί ἔπεσε ἡ ἀπόδοσή της κατά μονάδα ἐπιφάνειας. Γι' αὐτό, τά στοιχεῖα τῶν καλλιεργούμενων ἐπιφανειῶν εἶναι ἀπαραίτητο νά συμπληρωθοῦν μέ τά στοιχεῖα τῆς συνολικῆς παραγωγῆς.

Νά ὁ σχετικός πίνακας:

Συνολική παραγωγή δημητριακῶν καί βιομηχανικῶν φυτῶν τῆς ΕΣΣΔ

	Σέ ἑκατομμύρια μετρικούς στατῆρες					
	1913	1929	1930	1931	1932	1933
Δημητριακά	801,0	717,4	835,4	694,8	698,7	898,0
Βαμπάκι (ἀκατέργαστο)	7,4	8,6	11,1	12,9	12,7	13,2
Λινάρι (ἶνες) . . .	3,3	3,6	4,4	5,5	5,0	5,6
Ζαχαρότευτλα . . .	109,0	62,5	140,2	120,5	65,6	90,0
Ἐλαιώδη φυτά . .	21,5	35,8	36,2	51,0	45,5	46,0

Ἀπ' τόν πίνακα αὐτόν φαίνεται, ὅτι τά χρόνια πού ἡ ἀναδιοργάνωση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας βρισκόταν στό

ἀποκορύφωμά της—1931 καί 1932—ἦταν χρόνια τῆς μεγαλύτερης πτώσης τῆς παραγωγῆς δημητριακῶν.

Ἀπ' αὐτό τόν πίνακα βγαίνει ἀκόμα, ὅτι τό λινάρι καί τό βαμπάκι πού στίς περιοχές τους ἡ ἀναδιοργάνωση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας ἔγινε μέ λιγότερο γοργούς ρυθμούς, δέν ἔπαθαν σχεδόν τίποτα καί σημείωναν μιά λίγο πολύ ὁμαλή καί σταθερή ἄνοδο, διατηρώντας ἕνα ὑψηλό ἐπίπεδο ἀνάπτυξης.

Ἀπ' αὐτό τόν πίνακα βγαίνει, τρίτο, ὅτι ἐνῶ οἱ ἐλαιοπαραγωγικές καλλιέργειες εἶχαν μονάχα κάποιο σκαμπανέβασμα, διατηρώντας ἕνα ψηλό ἐπίπεδο ἀνάπτυξης σέ σύγκριση μέ τό προπολεμικό ἐπίπεδο, τά ζαχαρότευτλα, πού στίς περιοχές τους παρατηρήθηκαν οἱ πιό ψηλοί ρυθμοί ἀναδιοργάνωσης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καί πού τελευταῖες μπῆκαν στήν περίοδο τῆς ἀναδιοργάνωσης, ἔπαθαν τή μεγαλύτερη πτώση τόν τελευταῖο χρόνο τῆς ἀναδιοργάνωσης, τό 1932, πού ἡ παραγωγή τους ἔπεσε κάτω ἀπό τό προπολεμικό ἐπίπεδο.

Ἀπ' τόν πίνακα αὐτόν βγαίνει, τέλος, ὅτι τό 1933 —πρῶτος χρόνος ὕστερα ἀπό τόν τερματισμό τῆς περιόδου ἀναδιοργάνωσης—εἶναι χρόνος καμπῆς στήν ἀνάπτυξη τῆς καλλιέργειας τῶν δημητριακῶν καί τῶν βιομηχανικῶν φυτῶν.

Αὐτό σημαίνει ὅτι, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, τά δημητριακά καί ὕστερα τά βιομηχανικά φυτά θά τραβοῦν ἀπό δῶ καί μπρός σταθερά καί σίγουρα πρός μιά ἰσχυρή ἄνοδο.

Ἀπ' ὅλους τούς κλάδους τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας περισσότερο ὀδυνηρά πέρασε τήν περίοδο τῆς ἀναδιοργάνωσης ὁ κτηνοτροφικός κλάδος.

Νά ὁ σχετικός πίνακας:

Ὁ ἀριθμός τῶν ζώων τῆς ΕΣΣΔ

	Σέ ἑκατομμύρια κεφάλια					
	1916	1929	1930	1931	1932	1933
α) Ἄλογα	35,1	34,0	30,2	26,2	19,6	16,6
β) Μεγάλα κερασφόρα ζῶα . . .	58,9	68,1	52,5	47,9	40,7	38,6
γ) Γιδοπρόβατα . .	115,2	147,2	108,8	77,7	52,1	50,6
δ) Γουρούνια . . .	20,3	20,9	13,6	14,4	11,6	12,2

Ἀπ' τόν πίνακα αὐτόν γίνεται φανερό, πώς ὁ ἀριθμός τῶν ζώων στήν ἐξεταζόμενη περίοδο δέ σημειώνει ἄνοδο, μά σέ σύγκριση μέ τό προπολεμικό ἐπίπεδο, συνεχῆ πτώση. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι στόν πίνακα αὐτό βρῆκαν τήν ἔκφρασή τους, ἀπό τή μιά μεριά, τό γεγονός ὅτι οἱ κτηνοτροφικοί κλάδοι τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας ἦταν περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλον πλημμυρισμένοι ἀπό μεγαλοκουλάκικα στοιχεῖα, καί ἀπό τήν ἄλλη ἡ ἐντατική ζύμωση τῶν κουλάκων γιά τό σφάξιμο τῶν ζώων, πού βρῆκε εὐνοϊκό ἔδαφος στά χρόνια τῆς ἀναδιοργάνωσης.

Ἀπ' τόν πίνακα αὐτό βγαίνει ἀκόμα ὅτι ἡ πτώση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζώων ἄρχισε ἀπό τόν πρῶτο κιόλας χρόνο τῆς ἀναδιοργάνωσης (1930) καί συνεχίζεται ὥς τό 1933, παίρνοντας τίς μεγαλύτερες διαστάσεις στά τρία πρῶτα χρόνια, ἐνῶ τό 1933, πρῶτο χρόνο ὕστερα ἀπό

τόν τερματισμό τῆς περιόδου ἀναδιοργάνωσης, ὅταν τά δημητριακά πῆραν τόν ἀνήφορο, ἡ πτώση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζώων ἔφτασε ὅτό ἐλάχιστο.

Ἀπ' τόν πίνακα αὐτό βγαίνει, τέλος, ὅτι στή χοιροτροφία ἄρχισε κιόλας ἕνα ἀντίστροφο προτσές καί ὅτι τό 1933 παρατηρήθηκαν κιόλας σημάδια φανερῆς ἀνόδου.

Αὐτό σημαίνει, ὅτι τό 1934 πρέπει καί μπορεῖ νά γίνει χρόνος καμπῆς πρός τήν ἄνοδο ὅλης τῆς κτηνοτροφίας.

Πῶς ἀναπτύσσονταν στή χώρα μας ἡ κολεχτιβοποίηση τῶν ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν στήν ἐξεταζόμενη περίοδο;

Νά ὁ σχετικός πίνακας:

Κολεχτιβοποίηση

	1929	1930	1931	1932	1933
Ἀριθμός κολχόζ (σέ χιλιάδες)	57,0	85,9	211,1	211,05	224,5
Ἀριθμός νοικοκυριῶν στά κολχόζ (σέ ἑκατομμύρια)	1,0	6,0	13,0	14,9	15,2
Ποσοστό κολεχτιβοποίησης ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν	3,9	23,6	52,7	61,5	65,0

Καί τί ἀλλαγές ἔγιναν στίς καλλιεργούμενες μέ δημητριακά ἐπιφάνειες κατά τομέα;

Νά ὁ σχετικός πίνακας:

Καλλιεργούμενες μέ δημητριακά ἐπιφάνειες κατά τομέα

Τομεῖς	Καλλιεργούμενες μέ δημητριακά ἐπιφάνειες σέ ἑκατομμύρια ἑκτάρια					Σέ ἑκατοστά σέ σύγκριση μέ τήν ἐπιφάνεια τήν καλλιεργημένη τό 1933
	1929	1930	1931	1932	1933	
1. Σοβχόζ	1,5	2,9	8,1	9,3	10,8	10,6
2. Κολχόζ	3,4	29,7	61,0	69,1	75,0	73,9
3. Ἀτομικά νοικοκυριά. . . .	91,1	69,2	35,3	21,3	15,7	15,5
Σύνολο καλλιεργούμενων μέ δημητριακά ἐπιφανειῶν τῆς ΕΣΣΔ	96,0	101,8	104,4	99,7	101,5	100,0

Τί δείχνουν οἱ πίνακες αὐτοί;

Δείχνουν, ὅτι ἡ περίοδος ἀναδιοργάνωσης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, τότε πού ὁ ἀριθμός τῶν κολχόζ καί τῶν μελῶν τους αὐξάνουν μέ θυελώδικους ρυθμούς, ἔχει τελειώσει πιά, ἔχει τελειώσει ἀκόμα ἀπό τό 1932.

Συνεπῶς, τό προτσές τῆς παραπέρα κολεχτιβοποίησης ἀποτελεῖ προτσές βαθμιαίας απορόφησης καί ἀναδιαπαιδαγώγησης τῶν ὑπολειμμάτων τῶν ἀτομικῶν ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν ἀπ' τά κολχόζ.

Αὐτό σημαίνει, ὅτι τά κολχόζ νίκησαν ὁριστικά καί ἀμετάκλητα. (Θυελώδικα παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Δείχνουν ἀκόμα, ὅτι τά σοβχόζ καί τά κολχόζ κατέχουν μαζί τά 84,5% ὅλων τῶν καλλιεργούμενων μέ δημητριακά ἐπιφανειῶν τῆς ΕΣΣΔ.

Αὐτό σημαίνει, ὅτι τά κολχόζ καί τά σοβχόζ μαζί,

έγιναν μιά τέτια δύναμη πού κρίνει τήν τύχη όλης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καί ὅλων τῶν κλάδων της.

Δείχνουν ἀκόμα, ὅτι τά 65% τῶν ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν, πού εἶναι ἑνωμένα σέ κολχόζ, κατέχουν τά 73,9% ὅλων τῶν καλλιεργούμενων μέ δημητριακά ἐπιφανειῶν, ἐνῶ ὅλη ἡ μάζα τῶν ὑπόλοιπων ἀτομικῶν ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν, πού ἀποτελοῦν τά 35% ὅλου τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, κατέχουν μονάχα τά 15,5% ὅλων τῶν καλλιεργούμενων μέ δημητριακά ἐπιφανειῶν.

Ἄν προσθέσουμε σ' αὐτό καί τό γεγονός, ὅτι τά κολχόζ ἔδοσαν τό 1933 στό κράτος μέ διάφορες μορφές πάνω ἀπό ἕνα δισεκατομμύριο πούτια δημητριακά καί οἱ ἀγρότες ἀτομικοί νοικοκυραῖοι πού ἐκπλήρωσαν τό σχέδιο κατά 100%, ἔδοσαν ὅλο-ὅλο περίπου 130 ἑκατομμύρια πούτια, ἐνῶ τό 1929—30 οἱ ἀγρότες ἀτομικοί νοικοκυραῖοι εἶχαν δόσει στό κράτος περίπου 780 ἑκατομμύρια πούτια, καί τά κολχόζ δέν εἶχαν δόσει περισσότερα ἀπό 120 ἑκατομμύρια πούτια, γίνεται ὁλοφάνερο ὅτι τά κολχόζ καί οἱ ἀγρότες ἀτομικοί νοικοκυραῖοι ἀντάλλαξαν, στήν ἐξεταζόμενη περίοδο, ὁλοκληρωτικά τούς ρόλους τους. Τά κολχόζ ἔγιναν στό διάστημα αὐτό ἡ κυρίαρχη δύναμη τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ἐνῶ οἱ ἀγρότες ἀτομικοί νοικοκυραῖοι ἔγιναν δευτερεύουσα δύναμη, ἀναγκασμένη νά ὑποτάσσεται καί νά προσαρμόζεται στό κολχόζνικο σύστημα.

Πρέπει νά συμπεράνουμε, ὅτι ἡ ἐργαζόμενη ἀγροτιά, ἡ σοβιετική μας ἀγροτιά τάχτηκε οριστικά καί ἀμετάκλητα κάτω ἀπ' τήν κόκκινη σημαία τοῦ σοσιαλισμοῦ. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Ἄς φλυαροῦν οἱ ἐσερομενσεβίκικες κι οἱ ἀστοτροτσκιστικές κυράτσες, ὅτι ἡ ἀγροτιά εἶναι ἀπό τή φύση της ἀντεπαναστατική, ὅτι ἀποστολή της εἶναι νά παλινορθώσει τόν καπιταλισμό στήν ΕΣΣΔ, ὅτι δέν μπορεῖ νά εἶναι

σύμμαχος τῆς ἐργατικῆς τάξης στό ἔργο τῆς οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὅτι στήν ΕΣΣΔ εἶναι ἀδύνατο νά οἰκοδομηθεῖ ὁ σοσιαλισμός. Τά γεγονότα δείχνουν, ὅτι οἱ κύριοι αὐτοί συκοφαντοῦν καί τήν ΕΣΣΔ καί τή σοβιετική ἀγροτιά. Τά γεγονότα δείχνουν, ὅτι ἡ σοβιετική μας ἀγροτιά σαλπάρησε γιά πάντα ἀπ' τίς ἀκτές τοῦ καπιταλισμοῦ καί σέ συμμαχία μέ τήν ἐργατική τάξη τράβηξε μπροστά, πρός τό σοσιαλισμό. Τά γεγονότα δείχνουν, ὅτι ἔχουμε οἰκοδομήσει πιά τά θεμέλια τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας στήν ΕΣΣΔ καί δέ μᾶς μένει παρά νά τά στεφανώσουμε μέ τό χτίσιμό της, πράγμα πού ἀναμφίβολα εἶναι πιό εὔκολο ἀπό τό χτίσιμο τῶν θεμελίων τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας.

Ἡ δύναμη ὅμως τῶν κολχόζ καί τῶν σοβχόζ δέν περιορίζεται στήν αὔξηση τῶν καλλιεργούμενων ἐπιφανειῶν καί τῆς παραγωγῆς τους. Καθρεφτίζεται ἐπίσης καί στήν αὔξηση τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν τραχτέρ τους, στήν αὔξηση τῆς μηχανοποίησής τους. Εἶναι ἀναμφισβήτητο, ὅτι ἀπ' τήν ἄποψη αὐτή τά κολχόζ καί τά σοβχόζ μας τράβηξαν πολύ μπροστά.

Νά ὁ σχετικός πίνακας:

Σύνολο τραχτέρ στήν ἀγροτική οἰκονομία τῆς ΕΣΣΔ
(ὑπολογίζεται ἡ ἀπόσβεση)

	Σέ χιλιάδες μονάδες					Σέ δύναμη χιλιάδων ἵππων				
	1929	1930	1931	1932	1933	1929	1930	1931	1932	1933
Σύνολο τραχτέρ	34,9	72,1	125,3	148,5	204,1	391,4	1003,5	1850,0	2225,0	3100,0
Ἀναλυτικά:										
α) Τραχτέρ τῶν ΜΤΣ	2,4	31,1	63,3	74,8	122,3	23,9	372,5	843,0	1077,0	1782,0
β) Τραχτέρ τῶν σοβχόζ ὅλων τῶν συστημάτων	9,7	27,7	51,5	64,0	81,8	123,4	483,1	392,0	1043,0	1318,0

Διαθέτουμε λοιπόν 204 χιλιάδες τραχτέρ καί δύναμη 3 έκατομμυρίων 100 χιλιάδων ἵππων γιά τά κολχόζ καί τά σοβχόζ. Δύναμη, ὅπως βλέπετε ὄχι μικρή, δύναμη ἱκανή νά ξεριζώσει ὅλες τίς ρίζες τοῦ καπιταλισμοῦ στό χωριό. Δύναμη πού ξεπερνᾶ δυό φορές τόν ἀριθμό τῶν τραχτέρ, γιά τόν ὁποῖο μιλοῦσε ἄλλοτε ὁ Λένιν σά μακρινή προοπτική[77].

Ὅσο γιά τό σύνολο τῶν γεωργικῶν μηχανῶν στούς μηχανοτραχτερικούς σταθμούς καί τά σοβχόζ τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου τῶν Σοβχόζ, παρέχονται στοιχεῖα στούς παρακάτω πίνακες:

Στούς ΜΤΣ

	1930	1931	1932	1933
Κομπάιν (σέ χιλιάδες μονάδες)..	7 μον.	0,1	2,2	11,5
Σταθεροί καί μετακινούμενοι κινητῆρες (σέ χιλιάδες μονάδες)	0,1	4,9	6,2	17,6
Σύνθετες καί ἡμισύνθετες ἀλωνιστικές μηχανές (σέ χιλιάδες μονάδες)	2,9	27,8	37,0	50,0
Ἠλεκτρικές ἐγκαταστάσεις γιά τόν ἀλωνισμό	168	268	551	1 283
Ἀριθμός ἐργαστηρίων ἐπισκευῆς στούς ΜΤΣ	104	770	1 220	1 933
Φορτηγά αὐτοκίνητα (σέ χιλιάδες μονάδες).	0,2	1,0	6,0	13,5
Ἐπιβατικά αὐτοκίνητα (μονάδες)..	17	191	245	2 800

Στά σοβχόζ τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου τῶν Σοβχόζ

	1930	1931	1932	1933
Κομπάιν (σέ χιλιάδες μονάδες)..	1,7	6,3	11,9	13,5
Σταθεροί καί μετακινούμενοι κινητῆρες (σέ χιλιάδες μονάδες). .	0,3	0,7	1,2	2,5
Σύνθετες καί ἡμισύνθετες ἀλωνιστικές μηχανές (σέ χιλ. μονάδες)..	1,4	4,2	7,1	8,0
Ἠλεκτρικές ἐγκαταστάσεις . . .	42	112	164	222
Ἐργαστήρια ἐπισκευῶν:				
α) Γενικῶν ἐπισκευῶν	72	133	208	302
β) Μέσων ἐπισκευῶν	75	160	215	476
γ) Μικροεπισκευῶν	205	310	5[illegible]8	1 166
Φορτηγά αὐτοκίνητα (σέ χιλιάδες μονάδες)	2,1	3,7	6,2	10,9
Ἐπιβατικά αὐτοκίνητα (μονάδες)..	118	385	625	1 890

Νομίζω ὅτι τά στοιχεῖα αὐτά δέ χρειάζονται ἀνάλυση.

Δέν ἦταν μικρή ἐπίσης ἡ σημασία πού εἶχε γιά τήν ἄνοδο τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας ὁ σχηματισμός τῶν πολιτικῶν τμημάτων τῶν ΜΤΣ καί τῶν σοβχόζ καί ἡ ἐξασφάλιση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας μέ εἰδικευμένα στελέχη. Ὅλοι τώρα ἀναγνωρίζουν, ὅτι τά στελέχη τῶν πολιτικῶν τμημάτων ἔπαιξαν τεράστιο ρόλο στό ἔργο τῆς καλυτέρευσης τῆς δουλιᾶς τῶν κολχόζ καί τῶν σοβχόζ. Εἶναι γνωστό, ὅτι στήν ἐξεταζόμενη περίοδο ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος ἔστειλε στά χωριά γιά τήν ἐνίσχυση τῶν στελεχῶν τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας πάνω ἀπό 23 χιλιάδες κομμουνιστές, ἀπό τούς ὁποίους πάνω ἀπό 3 χιλιάδες γεωργικά στελέχη, πάνω ἀπό 2 χιλιάδες σοβχόζνικα στελέχη, πάνω ἀπό 13 χιλ. στελέχη τῶν πολιτικῶν τμημάτων τῶν ΜΤΣ καί πάνω ἀπό 5 χιλιάδες στελέχη τῶν πολιτικῶν τμημάτων τῶν σοβχόζ.

Τό ἴδιο πρέπει νά ποῦμε καί γιά τήν ἐξασφάλιση τῶν κολχόζ καί σοβχόζ μέ νέους μηχανικούς, τεχνικούς καί γεωπόνους. Εἶναι γνωστό, ὅτι στήν ἐξεταζόμενη περίοδο στάλθηκαν στήν ἀγροτική οἰκονομία πάνω ἀπό 111 χιλιάδες στελέχη αὐτῆς τῆς κατηγορίας.

Στήν περίοδο πού ἐξετάζουμε προετοιμάστηκαν καί στάλθηκαν στό χωριό μονάχα μέσω τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας πάνω ἀπό 1 ἑκατομμύριο 900 χιλιάδες τρακτερίστες, κομπαϊνιέρηδες, τιμονιέρηδες καί σωφέρηδες.

Στήν ἴδια ἀκριβῶς περίοδο ἐκπαιδεύτηκαν καί μετεκπαιδεύτηκαν πάνω ἀπό 1 ἑκατομμύριο 600 χιλιάδες πρόεδροι καί μέλη διοικήσεων κολχόζ, ἀρχηγοί καλλιεργητικῶν συνεργείων, ἀρχηγοί κτηνοτροφικῶν συνεργείων καί λογιστές.

Αὐτό φυσικά εἶναι λίγο γιά τήν ἀγροτική μας οἰκονομία. Πάντως ὅμως εἶναι κάτι.

Ὅπως βλέπετε, τό κράτος ἔκανε ὅ,τι ἦταν δυνατό γιά νά διευκολύνει τή δουλιά τῶν ὀργάνων τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου τῶν Σοβχόζ γιά τήν καθοδήγηση τῆς κολχόζνικης καί σοβχόζνικης οἰκοδόμησης.

Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι αὐτές οἱ δυνατότητες ἀξιοποιήθηκαν ὅπως πρέπει;

Δυστυχῶς, δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε.

Πρίν ἀπ' ὅλα, αὐτά τά λαϊκά ἐπιτροπάτα εἶναι μολυσμένα, σέ μεγαλύτερο βαθμό ἀπό τά ἄλλα λαϊκά ἐπιτροπάτα, ἀπό τήν ἀρρώστια τῆς γραφειοκρατικῆς-τυπολατρικῆς στάσης ἀπέναντι στή δουλιά. Παίρνουν ἀποφάσεις μά δέ σκέφτονται νά ἐλέγξουν τήν ἐκτέλεσή τους, ν' ἀνακαλέσουν στήν τάξη αὐτούς πού παραβαίνουν τίς ὑποδείξεις καί τίς ἐντολές τῶν καθοδηγητικῶν ὀργάνων καί νά προωθήσουν αὐτούς πού ἐκτελοῦν τίμια καί εὐσυνείδητα τό καθῆκον τους.

Ἡ ὕπαρξη ἑνός τεράστιου ἀριθμοῦ τρακτέρ καί μηχανῶν ὑποχρεώνει, θάλεγε κανείς, τίς γεωργικές ὑπηρεσίες νά διατηροῦν σέ καλή κατάσταση τίς πολύτιμες αὐτές μηχανές, νά τίς ἐπισκευάζουν ἔγκαιρα, νά τίς χρησιμοποιοῦν στή δουλιά λίγο-πολύ ὑποφερτά. Καί τί κάνουν σ' αὐτό τόν τομέα; Δυστυχῶς πολύ λίγα. Ἡ συντήρηση τῶν τρακτέρ καί τῶν μηχανῶν δέν εἶναι ἱκανοποιητική. Ἡ ἐπισκευή τους ἐπίσης δέν εἶναι ἱκανοποιητική, γιατί ὥς τώρα ἀκόμα δέ θέλουν νά καταλάβουν, ὅτι τή βάση τῆς ἐπισκευῆς τήν ἀποτελοῦν οἱ μικροεπισκευές καί οἱ μεσαῖες ἐπισκευές καί ὄχι ἡ γενική ἐπισκευή. Ὅσο γιά τή χρησιμοποίηση τῶν τρακτέρ καί τῶν μηχανῶν, ἡ μή ἱκανοποιητική κατάσταση σ' αὐτόν τόν τομέα εἶναι τόσο φανερή καί πασίγνωστη, πού δέ χρειάζονται ἀποδείξεις.

Ἕνα ἀπό τά ἄμεσα καθήκοντα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας εἶναι ἡ εἰσαγωγή συστηματικῆς ἀμειψισπορᾶς, ἡ ἐπέκταση τῆς ἀγρανάπαυσης μέ ὄργωμα, ἡ βελτίωση τοῦ σπόρου σέ ὅλους τούς κλάδους τῆς γεωργίας. Τί γίνεται σ' αὐτό τόν τομέα; Δυστυχῶς, γιά τήν ὥρα πολύ λίγα. Τό ζήτημα τοῦ σπόρου γιά τά δημητριακά καί τό βαμπάκι εἶναι τόσο μπερδεμένο, πού θά χρειαστεῖ ἀκόμα πολύς καιρός γιά νά τό ξεμπλέξουμε.

Ἕνα ἀπό τά πιό ἀποτελεσματικά μέσα γιά τό ἀνέβασμα τῆς ἀποδοτικότητας τῶν καλλιεργειῶν τῶν βιομηχανικῶν φυτῶν εἶναι ὁ ἐφοδιασμός τους μέ λιπάσματα. Τί γίνεται σ' αὐτό τόν τομέα; Γιά τήν ὥρα πολύ λίγα. Λιπάσματα ὑπάρχουν, μά τά ὄργανα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας δέν ξέρουν πῶς νά τά πάρουν καί παίρνοντάς τα δέ φροντίζουν νά τά στείλουν ἔγκαιρα ἐκεῖ πού πρέπει καί νά τά χρησιμοποιήσουν ὀρθολογιστικά.

Σχετικά μέ τά σοβχόζ πρέπει νά ποῦμε, ὅτι ἐξακολουθοῦν νά μή βρίσκονται στό ὕψος τῶν καθηκόντων τους.

Δέ θέλω καθόλου νά ὑποτιμήσω τή μεγάλη ἐπαναστατική σημασία τῶν σοβχόζ μας. Ἄν ὅμως συγκρίνουμε τίς τεράστιες ἐπενδύσεις, πού ἔκανε τό κράτος στά σοβχόζ, μέ τά σημερινά πραγματικά ἀποτελέσματα τῆς δουλιᾶς τῶν σοβχόζ, θά ἔχουμε μιά τεράστια δυσαναλογία σέ βάρος τῶν σοβχόζ. Κύρια αἰτία αὐτῆς τῆς δυσαναλογίας εἶναι τό γεγονός, ὅτι τά σιτοπαραγωγικά μας σοβχόζ εἶναι πάρα πολύ μεγάλα, οἱ διευθυντές δέν τά βγάζουν πέρα μέ τά τεράστια σοβχόζ, τά ἴδια τά σοβχόζ εἶναι ὑπερβολικά εἰδικοποιημένα, δέν ἐφαρμόζουν τήν ἀμειψισπορά καί τήν ἀγρανάπαυση, δέν ἀσχολοῦνται μέ τήν κτηνοτροφία. Εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι πρέπει νά μικρύνουμε τά σοβχόζ καί νά ἐξαλείψουμε τήν ὑπερβολική εἰδικοποίησή τους. Μπορεῖ νά νομίσει κανείς, ὅτι τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο τῶν Σοβχόζ ἔβαλε ἔγκαιρα αὐτό τό ζήτημα καί πέτυχε τή λύση του. Αὐτό ὅμως δέν εἶναι σωστό. Τό ζήτημα αὐτό μπῆκε καί λύθηκε μέ τήν πρωτοβουλία ἀνθρώπων, πού δέν ἔχουν καμιά σχέση μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο τῶν Σοβχόζ.

Τέλος, τό ζήτημα τῆς κτηνοτροφίας. Ἔχω κιόλας ἐκθέσει τήν ἄσχημη κατάσταση τῆς κτηνοτροφίας. Θά νόμιζε κανείς ὅτι οἱ γεωργικές ὑπηρεσίες μας, δείχνουν πυρετώδικη δραστηριότητα γιά τήν ἐξάλειψη τῆς κρίσης τῆς κτηνοτροφίας, ὅτι καλοῦν σέ συναγερμό, ὅτι ἐπιστρατεύουν τά στελέχη καί κάνουν ἔφοδο γιά τή λύση τοῦ προβλήματος τῆς κτηνοτροφίας. Δυστυχῶς, δέ συνέβηκε καί δέ συμβαίνει τίποτα ἀπ' αὐτά. Ὄχι μονάχα δέν καλοῦν σέ συναγερμό γιά τήν ἄσχημη κατάσταση τῆς κτηνοτροφίας, μά ἀντίθετα, προσπαθοῦν νά σκεπάσουν τό ζήτημα καί καμιά φορά στίς ἐκθέσεις τους προσπαθοῦν ἀκόμα καί νά κρύψουν ἀπό τήν κοινή γνώμη τῆς χώρας τήν πραγματική κατάσταση τῆς κτηνοτροφίας, πράγμα πού εἶναι τελείως ἀπαράδεχτο γιά μπολσεβίκους. Ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά τό νά ἐλπίζει κανείς, ὅτι οἱ γεωργικές ὑπηρεσίες θά μπορέσουν νά βάλουν σέ δρόμο τήν κτηνοτροφία καί νά τήν ἀνεβάσουν στό ὕψος πού πρέπει εἶναι σά νά χτίζει στήν ἄμμο. Τήν ὑπόθεση τῆς κτηνοτροφίας πρέπει νά τήν πάρει στά χέρια του ὅλο τό κόμμα, ὅλα τά στελέχη μας, κομματικά καί ἐξωκομματικά, ἔχοντας ὑπόψη ὅτι τό πρόβλημα τῆς κτηνοτροφίας εἶναι τώρα τό ἴδιο πρόβλημα πρώτης σειρᾶς ὅπως ἦταν χτές τό πρόβλημα τῶν σιτηρῶν πού λύθηκε κιόλας μ' ἐπιτυχία. Δέ χρειάζεται κάν ν' ἀποδείξουμε ὅτι οἱ σοβιετικοί ἄνθρωποι, πού ὑπερνίκησαν ὄχι ἕνα καί δυό σοβαρά ἐμπόδια στό δρόμο πρός τό σκοπό, θά μπορέσουν νά ὑπερνικήσουν κι αὐτό τό ἐμπόδιο. (Θύελα χειροκροτημάτων).

Αὐτή εἶναι ἡ σύντομη καί κάθε ἄλλο παρά πλήρης ἀπαρίθμηση τῶν ἐλλείψεων πού πρέπει νά ἐξαλειφθοῦν καί ἡ ἀπαρίθμηση τῶν καθηκόντων πού πρέπει νά ἐκπληρωθοῦν στό ἄμεσο χρονικό διάστημα.

Τό ζήτημα ὅμως δέν περιορίζεται σ' αὐτά τά καθήκοντα. Ὑπάρχουν ἀκόμα καί ἄλλα καθήκοντα στήν ἀγροτική οἰκονομία, γιά τά ὁποῖα θάπρεπε νά ποῦμε μερικά λόγια.

Πρέπει, πρίν ἀπ' ὅλα, νάχουμε ὑπόψη μας, ὅτι ξεπεράστηκε πιά ὁ παλιός χωρισμός τῶν περιοχῶν μας σέ βιομηχανικές καί ἀγροτικές. Δέν ὑπάρχουν πιά στή χώρας μας περιοχές ἀποκλειστικά ἀγροτικές πού θά ἐφοδίαζαν μέ σιτηρά, κρέας καί λαχανικά τίς βιομηχανικές περιοχές, ὅπως ἀκριβῶς δέν ὑπάρχουν πιά στή χώρα μας ἀποκλειστικά βιομηχανικές περιοχές, πού θά μποροῦσαν νά ὑπολογίζουν ὅτι θά προμηθεύονται ὅλα τά ἀπαραίτητα τρόφιμα ἀπ' ἔξω, ἀπό ἄλλες περιοχές. Ἡ ἀνάπτυξη ὁδηγεῖ στή μικρότερη ἤ μεγαλύτερη ἐκβιομηχάνιση ὅλων τῶν περιοχῶν τῆς χώρας μας, πού μέ τόν καιρό θά γίνονται ὅλο καί πιό βιομηχανικές. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ

Ουκρανία, ο Βόρειος Καύκασος, ή Κεντρική Περιοχή της Μαύρης Γής κι οί άλλες πρώην άγροτικές περιφέρειες δέν μπορούν πιά νά βγάζουν έξω, στά βιομηχανικά κέντρα, τόσα προϊόντα, όσα βγάζαν παλιότερα, γιατί είναι υποχρεωμένες νά τρέφουν τίς δικές τους πόλεις καί τούς δικούς τους εργάτες, πού ό αριθμός τους θά αυξαίνει. 'Απ' αυτό όμως βγαίνει, ότι κάθε περιοχή πρέπει νά αποκτήσει τή δική της άγροτική βάση γιά νά έχει δικά της λαχανικά, δικές της πατάτες, δικό της βούτυρο, δικό της γάλα καί στόν άλφα ή βήτα βαθμό, δικά της σιτηρά, δικό της κρέας, άν δέ θέλει νά βρεθεί σέ δύσκολη θέση. "Οπως ξέρετε, αυτό είναι άπόλυτα πραγματοποιήσιμο καί άρχισε νά πραγματοποιείται άπό τώρα κιόλας.

Τό καθήκον μας είναι νά φέρουμε αυτό τό έργο σέ πέρας μέ κάθε θυσία.

Πρέπει ακόμα νά στρέψουμε τήν προσοχή μας, στό γεγονός ότι ό γνωστός χωρισμός τών περιοχών μας σέ καταναλωτικές καί παραγωγικές αρχίζει κι αυτός νά χάνει τόν αποκλειστικό του χαρακτήρα. Τέτιες «καταναλωτικές» περιοχές, όπως τής Μόσχας καί τού Γκόρκι, έδοσαν φέτος στό κράτος περίπου 80 έκατομμύρια πούτια σιτηρά. Αυτό φυσικά δέν είναι μικρό πράγμα. Στή λεγόμενη καταναλωτική ζώνη υπάρχουν περίπου 5 έκατομμύρια εκτάρια χέρσας γής, καλυμμένης μέ θάμνους. Είναι γνωστό, ότι τό κλίμα σ' αυτή τή ζώνη δέν είναι άσχημο, τό ύψος τών βροχών είναι αρκετό καί οί ξηρασίες άγνωστες. "Αν καθαρίσουμε αυτή τή γή άπό τούς θάμνους καί πάρουμε μιά σειρά μέτρα οργανωτικού χαρακτήρα, μπορούμε ν' αποχτήσουμε μιά τεράστια σιτοπαραγωγική περιοχή, πού μέ τή μεγάλη συνήθως αποδοτικότητα πού παρατηρείται σ' αυτά τά μέρη, μπορεί νά δόσει εμπορεύσιμα σιτηρά όχι λιγότερα άπ' όσα δίνει τώρα ή περιοχή τού Κάτω ή τού Μέσου Βόλγα. Καί αυτό θά αποτελούσε μιά μεγάλη βοήθεια γιά τά βόρεια βιομηχανικά κέντρα.

Είναι ολοφάνερο, ότι τό καθήκον μας είναι νά δημιουργήσουμε στίς περιφέρειες τής καταναλωτικής ζώνης μιά μεγάλη συμπαγή σιτοπαραγωγική έκταση.

Τέλος, τό ζήτημα τής πάλης ενάντια στήν ξηρασία στήν πέρα άπ' τό Βόλγα περιοχή. Ή αναδάσωση καί ή δημιουργία δασικών προστατευτικών ζωνών στίς ανατολικές περιφέρειες τής πέρα άπ' τό Βόλγα περιοχής έχει τεράστια σημασία. "Οπως είναι γνωστό, τά έργα αυτά άρχισαν κιόλας, άν καί δέν μπορούμε νά πούμε ότι συνεχίζονται μέ αρκετή ένταση. "Οσο γιά τήν άρδευση τής πέρα άπ' τό Βόλγα περιοχής—καί αυτό είναι τό κυριότερο άπό τήν άποψη τής πάλης ενάντια στήν ξηρασία—δέν μπορούμε ν' αφήσουμε νά μπεί αυτό τό έργο στό χρονοντούλαπο. Είναι αλήθεια, ότι παρεμποδίστηκε κάπως άπό μερικούς εξωτερικούς παράγοντες, πού μάς άπόσπασαν τεράστιες δυνάμεις καί μέσα. Τώρα όμως δέν υπάρχει πιά λόγος γιά πάρα πέρα αναβολή του. Δέν μπορούμε νά τά βγάλουμε πέρα χωρίς μιά σοβαρή καί άπόλυτα σταθερή, απαλλαγμένη άπό τά απρόοπτα τών καιρικών συνθηκών σιτοπαραγωγική βάση στό Βόλγα, πού νά δίνει κάθε χρόνο περίπου 200 έκατομμύρια πούτια εμπορεύσιμα σιτηρά. Αυτό είναι τελείως απαραίτητο, άν πάρουμε υπόψη μας άπό τή μιά μεριά τήν ανάπτυξη τών πόλεων στό Βόλγα καί άπό τήν άλλη τίς κάθε λογής πιθανές περιπλοκές στόν τομέα τών διεθνών σχέσεων.

Τό καθήκον μας είναι νά καταπιαστούμε σοβαρά μέ τήν οργάνωση τής άρδευσης τής πέρα άπ' τό Βόλγα περιοχής. (Χειροκροτήματα).

3. Η ΑΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΥΛΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Σκιαγραφήσαμε λοιπόν τήν κατάσταση τῆς βιομηχανίας μας καί τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας, τήν ἀνάπτυξή τους στήν ἐξεταζόμενη περίοδο, τήν κατάστασή τους στήν τωρινή στιγμή.

Σάν ἀποτέλεσμα ἔχουμε:

α) Ἰσχυρή ἄνοδο τῆς παραγωγῆς, τόσο στόν τομέα τῆς βιομηχανίας, ὅσο καί στόν τομέα τῶν βασικῶν κλάδων τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

β) Ὁριστική νίκη, μέ βάση αὐτή τήν ἄνοδο, τοῦ σοσιαλιστικοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος πάνω στό καπιταλιστικό σύστημα, τόσο στή βιομηχανία, ὅσο καί στήν ἀγροτική οἰκονομία, μετατροπή τοῦ σοσιαλιστικοῦ συστήματος σέ μοναδικό σύστημα ὅλης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, ἐκτόπιση τῶν καπιταλιστικῶν στοιχείων ἀπ' ὅλες τίς σφαῖρες τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας.

γ) Ὁριστική ἐγκατάλειψη ἀπό μέρους τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τῶν ἀγροτῶν ἀτομικῶν νοικοκυραίων τοῦ μικροεμπορευματικοῦ ἀτομικοῦ νοικοκυριοῦ, συνένωσή τους σέ συλλογικά νοικοκυριά μέ βάση τή συλλογική δουλιά καί τή συλλογική ἰδιοχτησία πάνω στά μέσα παραγωγῆς, πλέρια νίκη τοῦ συλλογικοῦ νοικοκυριοῦ πάνω στό μικροεμπορευματικό ἀτομικό νοικοκυριό.

δ) Ἀναπτυσσόμενο προτσές παραπέρα ἐπέκτασης τῶν κολχόζ μέ ἀντίστοιχη ἐλάττωση τῶν ἀτομικῶν ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν, πού ἔτσι ὁ ἀριθμός τους πέφτει ἀπό μήνα σέ μήνα καί μετατρέπονται στήν οὐσία σέ βοηθητική δύναμη τῶν κολχόζ καί τῶν σοβχόζ.

Εἶναι εὐνόητο ὅτι αὐτή ἡ ἱστορική νίκη ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές δέν μποροῦσε νά μήν ὁδηγήσει στή ριζική

βελτίωση τῆς ὑλικῆς κατάστασης καί ὅλης τῆς ζωῆς τῶν ἐργαζομένων.

Ἡ ἐξάλειψη τῶν παρασιτικῶν τάξεων ὁδήγησε στήν ἐξαφάνιση τῆς ἐκμετάλλευσης ἀνθρώπου ἀπό ἄνθρωπο. Ἡ δουλιά τοῦ ἐργάτη καί τοῦ ἀγρότη δέν εἶναι πιά ἀντικείμενο ἐκμετάλλευσης. Τά ἔσοδα πού ἀπομυζοῦσαν οἱ ἐκμεταλλευτές ἀπό τή λαϊκή ἐργασία, παραμένουν τώρα στά χέρια τῶν ἐργαζομένων καί χρησιμοποιοῦνται, μέρος γιά τήν ἐπέκταση τῆς παραγωγῆς καί τήν προσέλκυση στήν παραγωγή καινούργιων τμημάτων ἐργαζομένων, καί μέρος γιά τήν ἄμεση αὔξηση τῶν ἐσόδων τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν.

Ἐξαφανίστηκε ἡ ἀνεργία, ἡ μάστιγα αὐτή τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ἐνῶ στίς ἀστικές χῶρες ἑκατομμύρια ἄνεργοι ὑποφέρουν ἀπ' τήν ἀνέχεια καί τά βάσανα γιατί δέν ὑπάρχει δουλιά, στή χώρα μας δέν ὑπάρχουν πιά ἐργάτες, πού νά μήν ἔχουν δουλιά καί μεροκάματο.

Μέ τήν ἐξαφάνιση τοῦ κουλάκικου ζυγοῦ ἐξαφανίστηκε ἡ ἀθλιότητα στό χωριό. Ὁ κάθε ἀγρότης, κολχόζνικος ἤ ἀτομικός νοικοκύρης, ἔχει τώρα τή δυνατότητα νά ζεῖ ἀνθρωπινά, ἀρκεῖ μονάχα νά θέλει νά δουλεύει τίμια, καί νά μήν τεμπελιάζει, νά μήν ἀλητεύει, νά μή βάζει χέρι στό κολχόζνικο βιός.

Ἡ ἐξάλειψη τῆς ἐκμετάλλευσης, ἡ ἐξάλειψη τῆς ἀνεργίας στήν πόλη, ἡ ἐξάλειψη τῆς ἀθλιότητας στό χωριό, εἶναι τέτιες ἱστορικές καταχτήσεις στήν ὑλική κατάσταση τῶν ἐργαζομένων, πού δέν μποροῦν οὔτε κάν νά τίς ὀνειρευτοῦν οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες καί τῶν πιό «δημοκρατικῶν» ἀκόμα ἀστικῶν χωρῶν.

Ἄλλαξε ἡ ὄψη τῶν μεγάλων μας πόλεων καί τῶν βιομηχανικῶν μας κέντρων. Ἀναπόσπαστο γνώρισμα τῶν μεγάλων πόλεων στίς ἀστικές χῶρες εἶναι οἱ τρῶγλες, οἱ

λεγόμενες ἐργατικές συνοικίες στίς ἄκρες τῶν πόλεων, πού ἀποτελοῦνται ἀπό ἕνα σωρό σκοτεινά, ὑγρά, τίς περισσότερες φορές ὑπόγεια, μισοσαραβαλιασμένα οἰκήματα, ὅπου μένουν συνήθως οἱ ἄποροι, βουτηγμένοι στίς βρῶμες καί καταριοῦνται τήν τύχη τους. Ἡ ἐπανάσταση στήν ΕΣΣΔ ἐξαφάνισε αὐτές τίς τρῶγλες ἀπό τή χώρα μας. Οἱ τρῶγλες ἀντικαταστάθηκαν ἀπό νεόχτιστες, ὡραῖες καί φωτεινές ἐργατικές συνοικίες καί σέ πολλές περιπτώσεις, στή χώρα μας οἱ ἐργατικές συνοικίες ἔχουν καλύτερη ἐμφάνιση ἀπό τό κέντρο τῆς πόλης.

Ἀκόμα περισσότερο ἄλλαξε ἡ ὄψη τοῦ χωριοῦ. Ἀρχίζει νά ἐξαφανίζεται τό παλιό χωριό μέ τήν ἐκκλησιά του στήν πιό περίοπτη θέση, μέ τά σπίτια τοῦ σταθμάρχη, τοῦ παπᾶ καί τοῦ κουλάκου—τά καλύτερα σπίτια—στήν πρώτη σειρά καί τίς μισοσαραβαλιασμένες ἴζμπες τῶν ἀγροτῶν στό βάθος. Στή θέση του προβάλλει τό καινούργιο χωριό μέ τά χτίρια τῶν κοινωνικῶν ἱδρυμάτων καί τά χτίρια τοῦ νοικοκυριοῦ, μέ τίς λέσχες του, τό ραδιόφωνο, τόν κινηματόγραφο, τά σχολειά, τίς βιβλιοθῆκες καί τούς βρεφικούς σταθμούς, μέ τά τραχτέρ, τά κομπάιν, τίς ἁλωνιστικές μηχανές καί τά αὐτοκίνητά του. Ἐξαφανίστηκαν οἱ παλιές σημαίνουσες φυσιογνωμίες, ὁ κουλάκος—ἐκμεταλλευτής, ὁ τοκογλύφος—βδέλα, ὁ ἔμπορας—κερδοσκόπος, ὁ πατερούλης—σταθμάρχης. Τώρα σημαίνοντες ἄνθρωποι εἶναι τά στελέχη τῶν κολχόζ καί τῶν σοβχόζ, τῶν σχολείων καί τῶν λεσχῶν, οἱ ἀρχιτραχτερίστες καί ἀρχικομπαϊνιέρηδες, οἱ ἀρχηγοί τῶν καλλιεργητικῶν καί κτηνοτροφικῶν συνεργείων, οἱ καλύτεροι οὐντάρνικοι καί οὐντάρνικες τῶν κολχόζνικων χωραφιῶν.

Ἐξαφανίζεται ἡ ἀντίθεση ἀνάμεσα στήν πόλη καί τό χωριό. Ἡ πόλη παύει νά εἶναι στά μάτια τῶν ἀγροτῶν τό κέντρο τῆς ἐκμετάλλευσής τους. Ὅλο καί πιό στέρεα

γίνονται τά νήματα τῆς οἰκονομικῆς καί πολιτιστικῆς συμμαχίας ἀνάμεσα στήν πόλη καί τό χωριό. Ἀπό τήν πόλη καί τή βιομηχανία της παίρνει τώρα τό χωριό βοήθεια: τραχτέρ, γεωργικές μηχανές, αὐτοκίνητα, ἀνθρώπους, χρηματικά μέσα. Μά καί τό ἴδιο τό χωριό ἔχει τώρα τή δική του βιομηχανία μέ τή μορφή τῶν μηχανοτραχτερικῶν σταθμῶν, τῶν ἐργαστηρίων ἐπισκευῆς, τῶν κάθε λογῆς βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν κολχόζ, τῶν μικρῶν ἠλεκτροπαραγωγικῶν σταθμῶν κλπ. Τό πολιτιστικό χάσμα ἀνάμεσα στήν πόλη καί τό χωριό γεφυρώνεται.

Αὐτές εἶναι οἱ βασικές κατακτήσεις τῶν ἐργαζομένων στόν τομέα τῆς καλυτέρευσης τῆς ὑλικῆς τους κατάστασης, τῆς ζωῆς τους, τοῦ πολιτισμοῦ τους.

Μέ βάση αὐτές τίς κατακτήσεις ἔχουμε στήν ἐξεταζόμενη περίοδο:

α) Αὔξηση τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀπό 35 δισεκατομμύρια ρούβλια τό 1930, σέ 50 δισεκατομμύρια τό 1933. Καί ἐπειδή τό ποσοστό τῶν καπιταλιστικῶν στοιχείων, μαζί καί τῶν ἀνάδοχων τῶν ἐκχωρήσεων, στό ἐθνικό εἰσόδημα εἶναι σήμερα λιγότερο ἀπό 0,5%, ὅλο σχεδόν τό ἐθνικό εἰσόδημα κατανέμεται ἀνάμεσα στούς ἐργάτες καί τούς ὑπάλληλους, τούς ἐργαζόμενους ἀγρότες, τούς συνεταιρισμούς καί τό κράτος.

β) Αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης ἀπό 160,5 ἑκατομμύρια στά τέλη τοῦ 1930, σέ 168 ἑκατομμύρια στά τέλη τοῦ 1933.

γ) Αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων ἀπό 14 ἑκατομμύρια 530 χιλιάδες τό 1930, σέ 21 ἑκατομμύρια 883 χιλιάδες τό 1933. Ἀπ' αὐτούς ὁ ἀριθμός τῶν ἀνθρώπων πού ἀσχολοῦνται μέ χειρωναχτική δουλειά αὐξήθηκε στήν περίοδο αὐτή ἀπό 9 ἑκατομμύρια 489 χιλιάδες σέ 13 ἑκατομμύρια 797 χιλιάδες, ὁ ἀριθμός τῶν

ἐργατῶν τῆς μεγάλης βιομηχανίας, μαζί καί τῶν ἐργατῶν τῶν μεταφορῶν, αὐξήθηκε ἀπό 5 ἑκατομμύρια 79 χιλιάδες σέ 6 ἑκατομμύρια 882 χιλιάδες, ὁ ἀριθμός τῶν γεωργοεργατῶν ἀπό 1 ἑκατομμύριο 426 χιλιάδες σέ 2 ἑκατομμύρια 519 χιλιάδες καί ὁ ἀριθμός τῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων τοῦ ἐμπορίου ἀπό 814 χιλιάδες σέ 1 ἑκατομμύριο 497 χιλιάδες.

δ) Αὔξηση τοῦ κονδυλίου τῶν μισθῶν τῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων ἀπό 13 δισεκατομμύρια 597 ἑκατομμύρια ρούβλια τό 1930, σέ 34 δισεκατομμύρια 280 ἑκατομμύρια ρούβλια τό 1933.

ε) Αὔξηση τοῦ μέσου χρονιάτικου μισθοῦ τῶν ἐργατῶν τῆς βιομηχανίας ἀπό 991 ρούβλια τό 1930, σέ 1 519 ρούβλια τό 1933.

στ) Αὔξηση τῶν κεφαλαίων τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων τῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων ἀπό 1 δισεκατομμύριο 810 ἑκατομμύρια ρούβλια τό 1930, σέ 4 δισεκατομμύρια 610 ἑκατομμύρια ρούβλια τό 1933.

ζ) Πέρασμα στήν 7ωρη ἐργάσιμη μέρα σ' ὅλη τή βιομηχανία ἐπιφάνειας.

η) Βοήθεια τοῦ κράτους πρός τούς ἀγρότες μέ τήν ὀργάνωση 2 860 μηχανοτρακτερικῶν σταθμῶν, γιά τούς ὁποίους διατέθηκαν 2 δισεκατομμύρια ρούβλια.

θ) Βοήθεια τοῦ κράτους πρός τούς ἀγρότες μέ τή μορφή πιστώσεων στά κολχόζ, πού φτάνουν τό 1 δισεκατομμύριο 600 ἑκατομμύρια ρούβλια.

ι) Βοήθεια τοῦ κράτους πρός τούς ἀγρότες μέ τή μορφή πιστώσεων σέ σπόρο καί τρόφιμα, πού φτάνουν στό διάστημα τῆς ἐξεταζόμενης περιόδου τά 262 ἑκατομμύρια πούτια δημητριακά.

ια) Βοήθεια τοῦ κράτους στούς οἰκονομικά ἀδύνατους ἀγρότες μέ τή μορφή φορολογικῶν καί ἀσφαλιστικῶν διευκολύνσεων, πού φτάνουν τά 370 ἑκατομμύρια ρούβλια.

Ὅσο γιά τήν πολιτιστική ἀνάπτυξη τῆς χώρας, στήν ἐξεταζόμενη περίοδο ἔχουμε:

α) Καθιέρωση τῆς γενικῆς ὑποχρεωτικῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσης σ' ὅλη τήν ΕΣΣΔ καί ἀνέβασμα τοῦ ποσοστοῦ τῶν ἐγγραμμάτων ἀπό 67% στά τέλη τοῦ 1930, σέ 90% στά τέλη τοῦ 1933.

β) Αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν καί σπουδαστῶν στά σχολεῖα ὅλων τῶν βαθμῶν ἀπό 14 ἑκατομμύρια 358 χιλιάδες τό 1929, σέ 26 ἑκατομμύρια 419 χιλιάδες τό 1933. Ἀναλυτικά: στή δημοτική ἐκπαίδευση ἀπό 11 ἑκατομμύρια 697 χιλιάδες σέ 19 ἑκατομμύρια 163 χιλιάδες, στή μέση ἐκπαίδευση ἀπό 2 ἑκατομμύρια 453 χιλιάδες σέ 6 ἑκατομμύρια 674 χιλιάδες καί στήν ἀνώτερη ἐκπαίδευση ἀπό 207 χιλιάδες σέ 491 χιλιάδες.

γ) Αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παιδιῶν τῆς προσχολικῆς ἀγωγῆς ἀπό 838 χιλιάδες τό 1929 σέ 5 ἑκατομμύρια 917 χιλιάδες τό 1933.

δ) Αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων, γενικῶν καί εἰδικῶν, ἀπό 91 τό 1914 σέ 600 τό 1933.

ε) Αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἰνστιτούτων ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν ἀπό 400 τό 1929 σέ 840 τό 1933.

στ) Αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λεσχῶν ἀπό 32 χιλιάδες τό 1929 σέ 54 χιλιάδες τό 1933.

ζ) Αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κινηματογράφων, τῶν κινηματογραφικῶν ἐγκαταστάσεων στίς λέσχες καί τῶν κινητῶν κινηματογράφων ἀπό 9 800 τό 1929 σέ 29.200 τό 1933.

η) Αὔξηση τοῦ καθημερινοῦ τιράζ τῶν ἐφημερίδων ἀπό 12 ἑκατομμύρια 500 χιλιάδες τό 1929 σέ 36 ἑκατομμύρια 500 χιλιάδες τό 1933.

Δέ θἆταν ἄσχημο, ἴσως, νά σημειώσουμε, ὅτι τό εἰδικό βάρος τῶν ἐργατῶν ἀνάμεσα στούς σπουδαστές τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων φτάνει στή χώρα μας τά 51,4% καί τό εἰδικό βάρος τῶν ἐργαζομένων ἀγροτῶν τά 16,5%, ἐνῶ στή Γερμανία, λογουχάρη, τό εἰδικό βάρος τῶν ἐργατῶν στούς σπουδαστές τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων στό σχολικό ἔτος 1932—33 ἦταν μονάχα 3,2% καί τό εἰδικό βάρος τῶν μικρονοικοκυραίων ἀγροτῶν μονάχα 2,4%.

Πρέπει νά σημειώσουμε σά χαρμόσυνο γεγονός καί σάν ἔνδειξη ἀνάπτυξης τοῦ πολιτισμοῦ στό χωριό, τήν ἀνάπτυξη τῆς δραστηριότητας τῶν γυναικῶν-κολχόζνικων στόν τομέα τῆς κοινωνικο-οργανωτικῆς δουλιᾶς. Εἶναι γνωστό, λογουχάρη, ὅτι σήμερα 6 περίπου χιλιάδες γυναῖκες-κολχόζνικες εἶναι πρόεδροι κολχόζ, πάνω ἀπό 60 χιλιάδες εἶναι μέλη διοικήσεων κολχόζ, 28 χιλιάδες εἶναι ἀρχηγοί συνεργείων, 100 χιλιάδες εἶναι ὀργανώτριες ὁμάδων, 9 χιλιάδες διευθύνουν κολχόζνικες ἐμπορευματικές φέρμες καί 7 χιλιάδες εἶναι τραχτερίστριες.

Εἶναι περιττό νά ποῦμε, ὅτι αὐτά τά στοιχεῖα δέν εἶναι πλήρη. Κι αὐτό ὅμως τό λίγο πού περιέχεται σ' αὐτά τά στοιχεῖα, δείχνει ἀρκετά παραστατικά τή μεγάλη ἀνάπτυξη τοῦ πολιτισμοῦ στό χωριό. Τό γεγονός αὐτό ἔχει, σύντροφοι, τεράστια σημασία. Καί ἔχει τεράστια σημασία, γιατί οἱ γυναῖκες ἀποτελοῦν τό μισό τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας μας, ἀποτελοῦν μιά τεράστια στρατιά ἐργασίας, καί ἔχουν ἀποστολή ν' ἀνατρέφουν τά παιδιά μας, τή μελλοντική μας γενιά, δηλαδή τό μέλλον μας. Νά γιατί δέν μποροῦμε νά ἐπιτρέψουμε νά φυτοζωεῖ μέσα στό σκοτάδι καί στήν ἀμάθεια αὐτή ἡ τεράστια στρατιά τῶν ἐργαζομένων! Νά γιατί πρέπει νά χαιρετίσουμε τήν αναπτυσσόμενη κοινωνική δραστηριότητα τῶν ἐργαζόμενων

γυναικῶν καί τήν ἀνάδειξή τους σέ καθοδηγητικές θέσεις σάν ἀναμφισβήτητη ἔνδειξη ἀνάπτυξης τοῦ πολιτισμοῦ μας. (Π α ρ α τ ε τ α μ έ ν α χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α).

Τέλος, πρέπει νά σημειώσουμε ἀκόμα ἕνα γεγονός, ἀρνητικοῦ ὅμως χαρακτήρα. Ἐννοῶ τό ἀπαράδεχτο φαινόμενο, οἱ παιδαγωγικές καί ἰατρικές σχολές νά ἐξακολουθοῦν ἀκόμα νά εἶναι παραμελημένες στή χώρα μας. Αὐτή εἶναι μιά μεγάλη ἔλλειψη πού ἐγγίζει τά ὅρια παραβίασης τῶν συμφερόντων τοῦ κράτους. Πρέπει τό δίχως ἄλλο νά βάλουμε τέρμα σ' αὐτή τήν ἔλλειψη. Καί ὅσο γρηγορότερα τό κάνουμε, τόσο τό καλύτερο.

4. Η ΑΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Ἔχουμε λοιπόν:

α) αὔξηση τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, μαζί καί τῆς παραγωγῆς εἰδῶν πλατιᾶς κατανάλωσης·

β) αὔξηση τῆς παραγωγῆς τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας·

γ) αὔξηση τῶν ἀπαιτήσεων καί τῆς ζήτησης προϊόντων καί βιομηχανικῶν εἰδῶν ἀπό μέρους τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ.

Τί ἀπαιτεῖται ἀκόμα γιά νά συνδυαστοῦν αὐτοί οἱ ὅροι καί νά ἐξασφαλιστοῦν σ' ὅλη τή μάζα τῶν καταναλωτῶν τά ἀπαραίτητα ἐμπορεύματα καί προϊόντα;

Μερικοί σύντροφοι νομίζουν, ὅτι εἶναι ἀρκετή ἡ ὕπαρξη αὐτῶν τῶν ὅρων γιά νά σφύζει ἡ οἰκονομική ζωή τῆς χώρας. Αὐτό εἶναι μεγάλη πλάνη. Μποροῦμε νά ὑποθέσουμε ὅτι ὑπάρχουν ὅλοι αὐτοί οἱ ὅροι, μά ἄν τό ἐμπόρευμα δέ φτάνει στόν καταναλωτή, ἡ οἰκονομική ζωή ὄχι μόνο δέ θά σφύζει, μά ἀντίθετα θά ἐξαρθρωθεῖ καί θά αποδιοργανωθεῖ πέρα γιά πέρα. Πρέπει ἐπιτέλους νά καταλάβουμε, ὅτι τά ἐμπορεύματα παράγονται σέ τελευταία

ἀνάλυση ὄχι γιά τήν παραγωγή, μά γιά τήν κατανάλωση. Εἴχαμε περιπτώσεις πού ὑπῆρχαν ὄχι λίγα ἐμπορεύματα καί προϊόντα, κι ὅμως ὄχι μόνο δέν ἔφταναν ὥς τόν καταναλωτή, ἀλλά συνέχιζαν χρόνια ὁλόκληρα νά περιπλανιοῦνται στό γραφειοκρατικό λαβύρινθο τοῦ λεγόμενου δικτυοῦ διοχέτευσης ἐμπορευμάτων, μακριά ἀπό τόν καταναλωτή. Εἶναι εὐνόητο, ὅτι κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες ἡ βιομηχανία καί ἡ ἀγροτική οἰκονομία ἔχαναν κάθε κίνητρο γιά τήν εὔρυνση τῆς παραγωγῆς, ὅτι στό δίχτυ διοχέτευσης ἐμπορευμάτων στοιβάζονταν τά ἐμπορεύματα, ἐνῶ οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες ἔμεναν χωρίς ἐμπορεύματα καί προϊόντα. Σάν ἀποτέλεσμα εἴχαμε διατάραξη τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς χώρας, παρά τήν ὕπαρξη ἐμπορευμάτων καί προϊόντων. Γιά νά σφύζει ἡ οἰκονομική ζωή τῆς χώρας καί γιά νάχει ἡ βιομηχανία καί ἡ ἀγροτική οἰκονομία κίνητρο γιά τήν παραπέρα αὔξηση τῆς παραγωγῆς τους, πρέπει νά ὑπάρχει ἀκόμα ἕνας ὅρος καί συγκεκριμένα πρέπει νά ὑπάρχει ἀναπτυγμένη κυκλοφορία ἐμπορευμάτων ἀνάμεσα στήν πόλη καί τό χωριό, ἀνάμεσα στίς περιφέρειες καί τίς περιοχές τῆς χώρας, ἀνάμεσα στούς διάφορους κλάδους τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας. Εἶναι ἀπαραίτητο νά καλυφθεῖ ἡ χώρα μέ ἕνα πλούσιο δίχτυ ἐμπορικῶν βάσεων, καταστημάτων καί πρατηρίων. Εἶναι ἀπαραίτητο, ἀπό τά κανάλια αὐτῶν τῶν βάσεων, τῶν καταστημάτων καί τῶν πρατηρίων, νά κυκλοφοροῦν ἀσταμάτητα τά ἐμπορεύματα ἀπό τόν τόπο παραγωγῆς στόν καταναλωτή. Εἶναι ἀπαραίτητο, σ' αὐτό τό ἔργο νά πάρει μέρος καί τό κρατικό ἐμπορικό δίχτυ, καί τό συνεταιριστικό ἐμπορικό δίχτυ καί ἡ τοπική βιομηχανία, καί τά κολχόζ, καί οἱ ἀγρότες ἀτομικοί νοικοκυραῖοι.

Αὐτό ἀκριβῶς λέμε ἀναπτυγμένο *σοβιετικό ἐμπόριο*, ἐμπόριο *χωρίς* καπιταλιστές, ἐμπόριο *χωρίς* κερδοσκόπους.

Ὅπως βλέπετε, ἡ ἀνάπτυξη τοῦ σοβιετικοῦ ἐμπορίου εἶναι τό ἐπικαιρότατο ἐκεῖνο πρόβλημα, πού χωρίς τή λύση του εἶναι ἀδύνατο νά κινηθοῦμε παραπέρα πρός τά μπρός.

Καί ὅμως, μ' ὅλο πού ἡ ἀλήθεια αὐτή εἶναι ἐξόφθαλμη, τό κόμμα χρειάστηκε νά ὑπερνικήσει στήν ἐξεταζόμενη περίοδο ὁλόκληρη σειρά ἐμπόδια στό δρόμο γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ σοβιετικοῦ ἐμπορίου, ἐμπόδια πού θά μπορούσαμε μέ δυό λόγια νά τά χαρακτηρίσουμε ἀποτέλεσμα διανοητικῆς σύγχυσης μιᾶς μερίδας κομμουνιστῶν πάνω στά ζητήματα τῆς ἀνάγκης καί τῆς σημασίας τοῦ σοβιετικοῦ ἐμπορίου.

Πρίν ἀπ' ὅλα, σέ μιά μερίδα κομμουνιστές βασιλεύει ἀκόμα μιά ὑπεροπτική καί περιφρονητική στάση πρός τό ἐμπόριο γενικά, πρός τό σοβιετικό ἐμπόριο ἰδιαίτερα. Αὐτοί οἱ, μέ τό συμπάθειο, κομμουνιστές θεωροῦν τό σοβιετικό ἐμπόριο δευτερεύουσα καί ἀνάξια ὑπόθεση καί τά στελέχη τοῦ ἐμπορίου ξοφλημένους ἀνθρώπους. Εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι αὐτοί οἱ ἄνθρωποι δέν καταλαβαίνουν πώς μέ τήν ὑπεροπτική τους στάση ἀπέναντι στό σοβιετικό ἐμπόριο δέν ἐκφράζουν μπολσεβίκικες ἀπόψεις, μά ἀπόψεις ξεπεσμένων εὐγενῶν, πού ἐνῶ ἔχουν μεγάλες φιλοδοξίες, στεροῦνται κάθε ἐφόδιο. (*Χειροκροτήματα*). Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί δέν καταλαβαίνουν, ὅτι τό σοβιετικό ἐμπόριο εἶναι δική μας, καταδική μας, μπολσεβίκικη ὑπόθεση, καί οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἐμπορίου μαζί καί οἱ πουλητές τῶν μικροκαταστημάτων, ἐφόσον δουλεύουν τίμια, δουλεύουν γιά τή δική μας, ἐπαναστατική, μπολσεβίκικη ὑπόθεση. (*Χειροκροτήματα*). Εἶναι εὐνόητο, ὅτι τό κόμμα ἀναγκάστηκε νά ξετινάξει λιγάκι αὐτούς τούς, μέ τό συμπάθειο,

κομμουνιστές καί νά πετάξει στόν τενεκέ τῶν σκουπιδιῶν τίς ἀριστοκρατικές τους προλήψεις. (Π α ρ α τ ε τ α μ έ ν α χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.)

Χρειάστηκε νά ὑπερνικήσουμε ἀκόμα κι ἄλλου εἴδους προλήψεις. Πρόκειται γιά τήν ἀριστερίζουσα φλυαρία, πού κυκλοφορεῖ στούς κύκλους μιᾶς μερίδας στελεχῶν μας, ὅτι τό σοβιετικό ἐμπόριο εἶναι τάχα ἕνα ξεπερασμένο στάδιο, ὅτι χρειάζεται νά ὀργανώσουμε τήν ἄμεση προϊοντοανταλλαγή, ὅτι τά χρήματα σύντομα θά καταργηθοῦν, γιατί ἔχουν μετατραπεῖ δῆθεν σέ ἁπλά σύμβολα ὑπολογισμοῦ, ὅτι δέν ὑπάρχει λόγος νά ἀναπτύσσουμε τό ἐμπόριο, μιά καί χτυπᾶ τήν πόρτα μας ἡ ἄμεση προϊοντοανταλλαγή. Πρέπει νά τονίσουμε, ὅτι αὐτή ἡ ἀριστερίζουσα μικροαστική φλυαρία, πού παίζει τό παιχνίδι τῶν καπιταλιστικῶν στοιχείων, τά ὁποῖα ἐπιδιώκουν νά ματαιώσουν τήν ἀνάπτυξη τοῦ σοβιετικοῦ ἐμπορίου, ἔχει πέραση ὄχι μόνο ἀνάμεσα σέ μιά μερίδα «κόκκινους καθηγητές», μά κι ἀνάμεσα σέ μερικά στελέχη τοῦ ἐμπορίου. Φυσικά, εἶναι ἀστεῖο καί διασκεδαστικό τό γεγονός, ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, πού εἶναι ἀνίκανοι νά ὀργανώσουν τό ἁπλούστατο ἔργο τοῦ σοβιετικοῦ ἐμπορίου, φλυαροῦν ὅτι εἶναι ἕτοιμοι νά ὀργανώσουν τό πιό πολύπλοκο καί πιό δύσκολο ἔργο τῆς ἄμεσης προϊοντοανταλλαγῆς. Οἱ Δόν Κιχῶτες ὅμως γι᾽ αὐτό καί λέγονται Δόν Κιχῶτες, γιατί στεροῦνται τή στοιχειώδικη αἴσθηση τῆς πραγματικότητας. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, πού ἀπέχουν τόσο ἀπ᾽ τό μαρξισμό, ὅσο ἡ γῆ ἀπό τόν οὐρανό, δέν καταλαβαίνουν, ὅπως φαίνεται, ὅτι τά χρήματα θά παραμείνουν στή χώρα μας ἀκόμα γιά πολύν καιρό, καί ὥς τήν ὁλοκλήρωση τοῦ πρώτου σταδίου τοῦ κομμουνισμοῦ, τοῦ σοσιαλιστικοῦ σταδίου ἀνάπτυξης. Δέν καταλαβαίνουν, ὅτι τά χρήματα ἀποτελοῦν ἕνα ὄργανο τῆς ἀστικῆς οἰκονομίας, πού τό πῆρε ἡ Σοβιετική ἐξουσία

καί τό προσάρμοσε στά συμφέροντα τοῦ σοσιαλισμοῦ, γιά νά ἀναπτύξει τό σοβιετικό ἐμπόριο στόν ἀνώτατο βαθμό καί νά προετοιμάσει ἔτσι τούς ὅρους γιά τήν ἄμεση προϊοντοανταλλαγή. Δέν καταλαβαίνουν, ὅτι ἡ προϊοντοανταλλαγή μπορεῖ νάρθει μόνο σάν ἀντικατάσταση καί σάν ἀποτέλεσμα ἑνός ἰδανικά ρυθμισμένου σοβιετικοῦ ἐμπορίου, πού δέν τόχουμε ἀκόμα καθόλου καί πού δέ θά τόχουμε καί τόσο γρήγορα. Εἶναι εὐνόητο ὅτι τό κόμμα, προσπαθώντας νά ὀργανώσει ἕνα πλατύ σοβιετικό ἐμπόριο, θεώρησε ἀπαραίτητο νά ξετινάξει καί αὐτά τά «ἀριστερά» ἐκτρώματα, καί νά διασκορπίσει στούς τέσσερις ἀνέμους τή μικροαστική τους φλυαρία.

Χρειάστηκε ἀκόμα νά ὑπερνικήσουμε τίς ἀρρωστιάρικες συνήθειες τῆς μηχανικῆς κατανομῆς τῶν ἐμπορευμάτων πού εἶχαν τά στελέχη τοῦ ἐμπορίου, νά ἐξαλείψουμε τήν περιφρόνηση πρός τίς ἀπαιτήσεις ποικιλίας καί πρός τίς ἀπαιτήσεις τοῦ καταναλωτῆ, νά ἐξαλείψουμε τή μηχανική ἀποστολή τῶν ἐμπορευμάτων, τήν ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης στό ἐμπόριο. Γιά τό σκοπό αὐτό ἄνοιξαν ἐμπορικές βάσεις περιοχικές καί διαπεριφερειακές, ἄνοιξαν δεκάδες χιλιάδες καινούργια καταστήματα καί πρατήρια.

Χρειάστηκε ἀκόμα νά βάλουμε τέρμα στή μονοπωλιακή θέση τῶν συνεταιρισμῶν στήν ἀγορά, ὑποχρεώνοντας σέ σύνδεση μ᾽ αὐτό ὅλα τά λαϊκά ἐπιτροπάτα ν᾽ ἀρχίσουν ἐμπόριο μέ τά δικά τους ἐμπορεύματα, καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐφοδιασμοῦ νά ἀναπτύξει πλατιά τό ἐλεύθερο ἐμπόριο τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, πράγμα πού ὁδήγησε ἀπό τή μιά πλευρά στήν καλυτέρεψη τοῦ ἐμπορίου τῶν συνεταιρισμῶν μέσω τῆς ἅμιλλας καί ἀπό τήν ἄλλη στή μείωση τῶν τιμῶν τῆς ἀγορᾶς, στήν ἐξυγίανση τῆς ἀγορᾶς.

Ὀργανώσαμε ἕνα πλατύ δίχτυ ἑστιῶν πού τίς ἐφοδιάζουμε μέ ἐμπορεύματα σέ μειωμένες τιμές («κοινωνική

εστίαση»), οργανώσαμε τμήματα εφοδιασμού του εργάτη («ΟΡΣ») στά εργοστάσια καί τίς φάμπρικες, αποκλείοντας από τόν εφοδιασμό του εργοστασίου τά στοιχεία πού δέν έχουν σχέση μέ τό εργοστάσιο· μονάχα από τό σύστημα του Λαϊκού Ἐπιτροπάτου Βαριᾶς Βιομηχανίας αποκλείστηκαν έτσι όχι λιγότερο από 500 χιλιάδες ξένα στοιχεία.

Δημιουργήσαμε μιά ενιαία συγκεντρωτική τράπεζα βραχυπρόθεσμης πίστωσης, τήν Κρατική Τράπεζα, μέ 2200 περιφερειακά υποκαταστήματα, ικανά νά χρηματοδοτούν τίς εμπορικές συναλλαγές.

Σάν αποτέλεσμα αυτών τών μέτρων στήν εξεταζόμενη περίοδο έχουμε:

α) εύρυνση του δικτυού τών καταστημάτων καί τών εμπορικών πρατηρίων, από 184.662 τό 1930, σέ 277.974 τό 1933·

β) ένα νεοδημιουργημένο δίχτυ από 1 011 εμπορικές περιοχικές μονάδες καί από 864 διαπεριφερειακές·

γ) ένα νεοδημιουργημένο δίχτυ μέ 1 600 ΟΡΣ·

δ) εύρυνση του δικτυού τών καταστημάτων ελεύθερης πούλησης ψωμιού, πού αγκαλιάζει τώρα 330 πόλεις·

ε) εύρυνση του δικτυού τών εστιών κοινωνικής εστίασης, πού αγκαλιάζει τώρα 19 εκατομμύρια 800 χιλιάδες σιτιζόμενους·

στ) αύξηση τῆς κυκλοφορίας εμπορευμάτων μέσω του κράτους καί τών συνεταιρισμών, συμπεριλαμβανομένων καί τών εστιών κοινωνικής εστίασης, από 18 δισεκατομμύρια 900 εκατομμύρια ρούβλια τό 1930 σέ 49 δισεκατομμύρια ρούβλια τό 1933.

Θά ήταν λάθος νά νομίσει κανείς, ότι όλη αυτή ή ανάπτυξη του σοβιετικού εμπορίου αρκεί γιά νά ικανοποιήσει τίς ανάγκες τῆς οικονομίας μας. Ἀπεναντίας, τώρα περισσότερο από κάθε άλλη φορά γίνεται φανερό, ότι ή σημερινή κατάσταση τῆς κυκλοφορίας τών εμπορευμάτων δέν μπορεί νά ικανοποιήσει τίς ανάγκες μας. Γι' αυτό τό καθῆκον μας είναι ν' αναπτύξουμε παραπέρα τό σοβιετικό εμπόριο, νά τραβήξουμε στό έργο αυτό τήν τοπική βιομηχανία, νά δυναμώσουμε τό κολχόζνικο-αγροτικό εμπόριο καί νά κερδίσουμε νέες αποφασιστικές επιτυχίες στόν τομέα τῆς ανόδου του σοβιετικού εμπορίου.

Εἶναι απαραίτητο ωστόσο νά τονίσουμε, ότι τό έργο αυτό δέν μπορεί νά περιοριστεί μονάχα στήν ανάπτυξη του σοβιετικού εμπορίου. Ἄν ή ανάπτυξη τῆς οικονομίας μας στηρίζεται στήν ανάπτυξη τῆς εμπορευματικῆς κυκλοφορίας, στήν ανάπτυξη του σοβιετικού εμπορίου, ή ανάπτυξη του σοβιετικού εμπορίου στηρίζεται μέ τή σειρά της στήν ανάπτυξη τών μεταφορών μας, τόσο τών σιδηροδρομικών καί τών υδάτινων, όσο καί τών αυτοκινητιστικών. Μπορεί νά συμβεί νά υπάρχουν εμπορεύματα, νά υπάρχει απόλυτη δυνατότητα νά αναπτυχθεί ή εμπορευματική κυκλοφορία, οί μεταφορές όμως νά μήν προλαβαίνουν τήν ανάπτυξη τῆς εμπορευματικῆς κυκλοφορίας καί νά μήν είναι σέ θέση νά μεταφέρουν τά φορτία. Ὅπως είναι γνωστό, αυτό ακριβῶς συμβαίνει πολύ συχνά στή χώρα μας. Γι' αυτό, οί μεταφορές είναι εκείνο τό αδύνατο σημείο, όπου μπορεί νά σκοντάψει, καί ίσως μάλιστα αρχίζει κιόλας νά σκοντάφτει όλη ή οικονομία μας καί πρῶτ' απ' όλα ή εμπορευματική μας κυκλοφορία.

Εἶναι αλήθεια, ότι οί σιδηροδρομικές μεταφορές αύξησαν τή μεταφορά φορτίων από 133,9 δισεκατομμύρια χιλιομετρικούς τόννους τό 1930, σέ 172 δισεκατομμύρια χιλιομετρικούς τόννους τό 1933. Αυτό όμως είναι λίγο, πολύ λίγο γιά μᾶς, γιά τήν οικονομία μας.

Οἱ υδάτινες μεταφορές αύξησαν τή μεταφορά φορτίων

ἀπό 45,6 δισεκατομμύρια χιλιομετρικούς τόννους τό 1930, σέ 59,9 δισεκατομμύρια χιλιομετρικούς τόννους τό 1933. Αὐτό ὅμως εἶναι λίγο, πολύ λίγο γιά τήν οἰκονομία μας.

Ἀφήνω πιά τίς αὐτοκινητιστικές μεταφορές, πού ὁ συνολικός ἀριθμός τῶν αὐτοκινήτων τους αὐξήθηκε ἀπό 8 800 αὐτοκίνητα (φορτηγά καί ἐπιβατικά) τό 1913, σέ 117.800 αὐτοκίνητα στά τέλη τοῦ 1933. Αὐτό εἶναι τόσο λίγο γιά τή λαϊκή οἰκονομία μας, πού εἶναι ντροπή ἀκόμα καί νά τό ἀναφέρουμε.

Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι ὅλα αὐτά τά μεταφορικά μέσα θά μποροῦσαν νά δουλεύουν πολύ καλύτερα, ἄν οἱ ὑπηρεσίες μεταφορῶν δέν ἔπασχαν ἀπό τή γνωστή ἀρρώστια, πού ὀνομάζεται τυπολατρική-γραφειοκρατική μέθοδος καθοδήγησης. Γι' αὐτό, ἐκτός ἀπ' τό ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά βοηθήσουμε τίς μεταφορές μέ ἀνθρώπους καί μέσα, ἔχουμε καθῆκον νά ξεριζώσουμε ἀπό τίς ὑπηρεσίες τῶν μεταφορῶν τή γραφειοκρατικο-τυπολατρική στάση ἀπέναντι στή δουλιά καί νά τίς κάνουμε πιό δραστήριες.

Σύντροφοι! Κατορθώσαμε νά λύσουμε σωστά τά βασικά προβλήματα τῆς βιομηχανίας, καί ἡ βιομηχανία μας στέκεται σήμερα γερά στά πόδια της. Κατορθώσαμε νά λύσουμε ἐπίσης σωστά τά βασικά προβλήματα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, καί—μποροῦμε νά τό ποῦμε ἀνοιχτά—ἡ ἀγροτική μας οἰκονομία στέκεται ἐπίσης σήμερα γερά στά πόδια της. Μποροῦμε ὅμως νά χάσουμε αὐτές τίς κατακτήσεις ἄν ἡ ἐμπορευματική μας κυκλοφορία ἀρχίσει νά κουτσαίνει, κι ἄν οἱ μεταφορές γίνουν τροχοπέδη στά πόδια μας. Γι' αὐτό, τό καθῆκον τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἐμπορευματικῆς κυκλοφορίας καί τῆς ἀποφασιστικῆς καλυτέρευσης τῶν μεταφορῶν εἶναι ἐκεῖνο τό ἄμεσο καί ἐπικαιρότατο καθῆκον, πού χωρίς τή λύση του δέν μποροῦμε νά τραβήξουμε μπροστά.

III

ΤΟ ΚΟΜΜΑ

Περνῶ στό ζήτημα τοῦ κόμματος.

Τό σημερινό συνέδριο συνέρχεται κάτω ἀπό τή σημαία τῆς ὁλοκληρωτικῆς νίκης τοῦ λενινισμοῦ, κάτω ἀπό τή σημαία τῆς ἐξάλειψης τῶν ὑπολειμμάτων τῶν ἀντιλενινιστικῶν ὁμάδων.

Συντρίφτηκε καί διασκορπίστηκε ἡ ἀντιλενινιστική ὁμάδα τῶν τροτσκιστῶν. Οἱ ὀργανωτές της περιφέρονται τώρα στό ἐξωτερικό στούς προθαλάμους τῶν ἀστικῶν κομμάτων.

Συντρίφτηκε καί διασκορπίστηκε ἡ ἀντιλενινιστική ὁμάδα τῆς δεξιᾶς παρέκκλισης. Οἱ ὀργανωτές της ἀπό καιρό πιά ἀπαρνήθηκαν τίς ἀπόψεις τους καί προσπαθοῦν τώρα μέ κάθε τρόπο νά ξεπλύνουν τά ἁμαρτήματά τους ἀπέναντι στό κόμμα.

Συντρίφτηκαν καί διασκορπίστηκαν οἱ ὁμάδες τῶν ἐθνικιστικῶν παρεκκλίσεων. Οἱ ὀργανωτές τους εἴτε συγχωνεύτηκαν ὁριστικά μέ τούς ἐμιγκρέδες ἐπεμβατιστές, εἴτε ἀναγνώρισαν τό σφάλμα τους.

Ἡ πλειοψηφία τῶν ὀπαδῶν τῶν ἀντεπαναστατικῶν αὐτῶν ὁμάδων ἀναγκάστηκε νά ἀναγνωρίσει τήν ὀρθότητα τῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος καί συνθηκολόγησε μπροστά στό κόμμα.

Ἄν στό 15ο Συνέδριο[78] ἦταν ἀκόμα ἀνάγκη ν' ἀποδείξουμε τήν ὀρθότητα τῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος καί νά διεξάγουμε ἀγώνα ἐνάντια στίς γνωστές ἀντιλενινιστικές ὁμάδες, καί στό 16ο Συνέδριο νά ξεμπερδέψουμε τούς τελευταίους ὀπαδούς αὐτῶν τῶν ὁμάδων, στό σημερινό συνέδριο δέ χρειάζεται ν' ἀποδείξουμε τίποτα, καί φυσικά οὔτε καί νά χτυπήσουμε κανέναν. Ὅλοι βλέπουν ὅτι

νίκησε ἡ γραμμή τοῦ κόμματος. (Θύελα χειροκροτημάτων).

Νίκησε ἡ πολιτική τῆς ἐκβιομηχάνισης τῆς χώρας. Τά ἀποτελέσματά της εἶναι σ' ὅλους ἐξόφθαλμα. Τί μπορεῖ νά ἀντιτάξει κανείς ἐνάντια σ' αὐτό τό γεγονός;

Νίκησε ἡ πολιτική τῆς ἐξάλειψης τῶν κουλάκων καί τῆς συμπαγοῦς κολεχτιβοποίησης. Τά ἀποτελέσματά της εἶναι ἐπίσης σέ ὅλους ἐξόφθαλμα. Τί μπορεῖ νά ἀντιτάξει κανείς ἐνάντια σ' αὐτό τό γεγονός;

Ἀποδείχτηκε μέ τήν πεῖρα τῆς χώρας μας, ὅτι εἶναι ἀπόλυτα δυνατή ἡ νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ μιά χωριστά παρμένη χώρα. Τί μπορεῖ νά ἀντιτάξει κανείς ἐνάντια σ' αὐτό τό γεγονός;

Εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι ὅλες αὐτές οἱ ἐπιτυχίες, καί πρίν ἀπ' ὅλα ἡ νίκη τοῦ πεντάχρονου, ἀποσύνθεσαν ὁριστικά καί ἔκαναν σκόνη ὅλες τίς ἀντιλενινιστικές ὁμάδες.

Πρέπει νά παραδεχτοῦμε ὅτι τό κόμμα εἶναι τώρα συσπειρωμένο κι ἑνιαῖο, ὅσο ποτέ ἄλλοτε. (Θυελώδικα παρατεταμένα χειροκροτήματα).

1. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ

Μήπως αὐτό σημαίνει, ὅτι ὁ ἀγώνας τέλειωσε καί ὅτι ἡ παραπέρα ἐπίθεση τοῦ σοσιαλισμοῦ ἐγκαταλείπεται, σάν περιττό πράγμα;

Ὄχι, δέ σημαίνει.

Μήπως αὐτό σημαίνει, ὅτι στό κόμμα μας ὅλα εἶναι ἐντάξει, ὅτι δέ θάχουμε πιά παρεκκλίσεις σ' αὐτό, καί συνεπῶς, μποροῦμε τώρα νά κοιμηθοῦμε πάνω στίς δάφνες μας;

Ὄχι, δέ σημαίνει.

Τούς ἐχθρούς τοῦ κόμματος, τούς ὀπορτουνιστές ὅλων τῶν ἀποχρώσεων, τούς φορεῖς τῶν ἐθνικιστικῶν παρεκκλίσεων ὅλων τῶν εἰδῶν τούς συντρίψαμε. Τά ὑπολείμματα ὅμως τῆς ἰδεολογίας τους διατηροῦνται ἀκόμα στά μυαλά μερικῶν μελῶν τοῦ κόμματος καί συχνά γίνονται αἰσθητά. Τό κόμμα δέν πρέπει νά τό θεωροῦμε σάν κάτι ἀποσπασμένο ἀπό τούς ἀνθρώπους πού τό περιβάλλουν. Ζεῖ καί δρᾶ μέσα στόν περίγυρο πού τό περιβάλλει. Δέν εἶναι παράξενο, ὅτι συχνά στό κόμμα διεισδύουν ἀπ' ἔξω ἀρρωστιάρικες διαθέσεις. Καί ἔδαφος γιά τέτιες διαθέσεις ὑπάρχει ἀναμφίβολα στή χώρα μας, ἔστω καί γιά μόνο τό λόγο, ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμα μερικά ἐνδιάμεσα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ, τόσο στήν πόλη, ὅσο καί στό χωριό, πού ἀποτελοῦν τό περιβάλλον πού τρέφει αὐτές τίς διαθέσεις.

Ἡ 17η Συνδιάσκεψη τοῦ κόμματός μας[79] εἶπε, ὅτι ἕνα ἀπό τά βασικά πολιτικά καθήκοντα γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ δεύτερου πεντάχρονου εἶναι «ἡ ὑπερνίκηση τῶν ἐπιβιώσεων τοῦ καπιταλισμοῦ στήν οἰκονομία καί στή συνείδηση τῶν ἀνθρώπων». Αὐτή εἶναι μιά ἀπόλυτα σωστή σκέψη. Μποροῦμε ὅμως νά ποῦμε, ὅτι ἔχουμε ὑπερνικήσει πιά ὅλες τίς ἐπιβιώσεις τοῦ καπιταλισμοῦ στήν οἰκονομία; Ὄχι, αὐτό δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε. Πολύ περισσότερο δέν μποροῦμε νά ποῦμε, ὅτι ὑπερνικήσαμε τίς ἐπιβιώσεις τοῦ καπιταλισμοῦ στή συνείδηση τῶν ἀνθρώπων. Αὐτό δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε ὄχι μονάχα γιατί ἡ συνείδηση τῶν ἀνθρώπων στήν ἀνάπτυξή της καθυστερεῖ σέ σχέση μέ τήν οἰκονομική τους κατάσταση, μά καί γιατί ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει ἀκόμα ἡ καπιταλιστική περικύκλωση, πού προσπαθεῖ ν' ἀναζωογονεῖ καί νά ἐνισχύει τίς ἐπιβιώσεις τοῦ καπιταλισμοῦ στήν οἰκονομία καί στή συνείδηση τῶν ἀνθρώπων στήν ΕΣΣΔ καί πού

ἐνάντιά της ἐμεῖς, οἱ μπολσεβίκοι, πρέπει διαρκῶς νά κρατοῦμε στεγνό τό μπαρούτι μας.

Εἶναι εὐνόητο, ὅτι οἱ ἐπιβιώσεις αὐτές δέν μποροῦν παρά νά ἀποτελοῦν εὐνοϊκό ἔδαφος γιά τήν ἀναζωογόνηση τῆς ἰδεολογίας τῶν συντριμμένων ἀντιλενινιστικῶν ὁμάδων σέ ὁρισμένα μέλη τοῦ κόμματός μας. Προσθέστε σ' αὐτό, τό ὄχι πολύ ψηλό θεωρητικό ἐπίπεδο τῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν τοῦ κόμματός μας, τήν ἀδύνατη ἰδεολογική δουλειά τῶν κομματικῶν ὀργάνων, τό παραφόρτωμα τῶν κομματικῶν μας στελεχῶν μέ καθαρά πραχτική δουλειά, πού τούς ἀφαιρεῖ τή δυνατότητα νά συμπληρώσουν τά θεωρητικά τους ἐφόδια, καί θά καταλάβετε ἀπό ποῦ προέρχεται ἡ σύγχυση πού παρατηρεῖται σέ μιά σειρά ζητήματα τοῦ λενινισμοῦ σέ μερικά μέλη τοῦ κόμματος, σύγχυση πού συχνά διεισδύει στόν τύπο μας καί διευκολύνει τήν ἀναζωογόνηση τῶν ὑπολειμμάτων τῆς ἰδεολογίας τῶν συντριμμένων ἀντιλενινιστικῶν ὁμάδων.

Νά γιατί δέν πρέπει νά λέμε ὅτι τέλειωσε ὁ ἀγώνας καί ὅτι δέν ὑπάρχει πιά ἀνάγκη ἀπό πολιτική ἐπίθεσης τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Θά μπορούσαμε νά πάρουμε μιά σειρά ζητήματα τοῦ λενινισμοῦ καί νά δείξουμε μέ βάση αὐτά πόσο ζωντανά εἶναι ἀκόμα ἀνάμεσα σέ μερικά μέλη τοῦ κόμματος τά ὑπολείμματα τῆς ἰδεολογίας τῶν συντριμμένων ἀντιλενινιστικῶν ὁμάδων.

Ἄς πάρουμε, λογουχάρη, τό ζήτημα τῆς οἰκοδόμησης τῆς *ἀταξικῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας*. Ἡ 17η Συνδιάσκεψη τοῦ κόμματος εἶπε, ὅτι τραβοῦμε γιά τή δημιουργία ἀταξικῆς, σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Εἶναι εὐνόητο, ὅτι ἡ ἀταξική κοινωνία δέν μπορεῖ νά ἔρθει, νά ποῦμε, αὐτόματα. Πρέπει νά τήν κατακτήσουμε καί νά τήν οἰκοδομήσουμε μέ τίς προσπάθειες ὅλων τῶν

ἐργαζομένων, μέ τό δυνάμωμα τῶν ὀργάνων τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου, μέ τό ξεδίπλωμα τῆς ταξικῆς πάλης, μέ τήν ἐκμηδένιση τῶν τάξεων, μέ τήν ἐξάλειψη τῶν ὑπολειμμάτων τῶν καπιταλιστικῶν τάξεων, στίς μάχες ἐνάντια, τόσο στούς ἐσωτερικούς, ὅσο καί στούς ἐξωτερικούς ἐχθρούς.

Μοῦ φαίνεται, ὅτι τό ζήτημα εἶναι ξεκάθαρο.

Κι ὅμως ποιός δέν ξέρει ὅτι ἡ διακήρυξη αὐτῆς τῆς ξεκάθαρης καί στοιχειώδικης θέσης τοῦ λενινισμοῦ προκάλεσε ὄχι λίγη σύγχυση καί ἀρρωστιάρικες διαθέσεις σέ μιά μερίδα μελῶν τοῦ κόμματος; Τή θέση γιά τήν κίνησή μας πρός τήν ἀταξική κοινωνία, πού ρίχτηκε σά σύνθημα, τήν κατάλαβαν σάν στοιχειακό προτσές. Καί κάναν τό συλλογισμό: μιά καί πρόκειται γιά ἀταξική κοινωνία, πάει νά πεῖ, μποροῦμε νά ἐξασθενίσουμε τήν ταξική πάλη, μποροῦμε νά ἐξασθενίσουμε τή διχτατορία τοῦ προλεταριάτου καί γενικά νά ξεμπερδεύουμε μέ τό κράτος, πού ἔτσι ἤ ἀλλιῶς θά ἀπονεκρωθεῖ στό πιό κοντινό μέλλον. Καί ἔπεφταν σέ μιά ἀνόητη ἔκσταση, περιμένοντας ὅτι γρήγορα δέ θά ὑπάρχουν καθόλου τάξεις—ἄρα δέ θά ὑπάρχει ταξική πάλη—ἄρα δέ θά ὑπάρχουν φροντίδες καί στενοχώριες—ἄρα μποροῦμε νά ἀποθέσουμε τά ὅπλα καί νά τό κόψουμε δίπλα, νά κοιμηθοῦμε περιμένοντας τόν ἐρχομό τῆς ἀταξικῆς κοινωνίας. (*Γέλια σ' ὅλη τήν αἴθουσα*).

Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι αὐτή ἡ σύγχυση κι αὐτές οἱ διαθέσεις μοιάζουν σά δυό σταγόνες νερό, μέ τίς γνωστές ἀπόψεις τῶν φορέων τῆς δεξιᾶς παρέκκλισης, σύμφωνα μέ τίς ὁποῖες τό παλιό θά πρέπει νά ἐνσωματωθεῖ βαθμιαῖα μόνο του στό καινούργιο καί μιά ὡραία πρωία θά πρέπει, χωρίς νά τό καταλάβουμε, νά βρεθοῦμε στή σοσιαλιστική κοινωνία.

Όπως βλέπετε, τά ύπολείμματα τῆς ἰδεολογίας τῶν συντριμμένων ἀντιλενινιστικῶν ὁμάδων εἶναι πέρα γιά πέρα ἱκανά νά ἀναζωογονηθοῦν καί δέν ἔχασαν ἀκόμα καθόλου τή ζωτικότητά τους.

Εἶναι εὐνόητο ὅτι, ἄν αὐτή ἡ σύγχυση ἀντιλήψεων καί αὐτές οἱ μή μπολσεβίκικες διαθέσεις καταχτοῦσαν τήν πλειοψηφία τοῦ κόμματός μας, τό κόμμα θά περιέρχονταν σέ κατάσταση ἀποστράτευσης καί ἀφοπλισμοῦ.

Ἄς πάρουμε, σέ συνέχεια, τό ζήτημα τοῦ ἀγροτικοῦ ἀ ρ τ έ λ καί τῆς ἀγροτικῆς κ ο μ μ ο ύ ν α ς. Τώρα ὅλοι παραδέχονται, ὅτι τά ἀρτέλ στίς σημερινές συνθῆκες, εἶναι ἡ μοναδικά σωστή μορφή τοῦ κολχόζνικου κινήματος. Καί αὐτό εἶναι πέρα γιά πέρα εὐνόητο: α) τό ἀρτέλ συνδυάζει σωστά τά ἀτομικά συμφέροντα, τά συμφέροντα τῆς ἀτομικῆς ζωῆς τῶν κολχόζνικων μέ τά κοινά τους συμφέροντα, καί β) τό ἀρτέλ προσαρμόζει μέ ἐπιτυχία τά ἀτομικά συμφέροντα, τά συμφέροντα τῆς ἀτομικῆς ζωῆς, στά κοινά συμφέροντα, διευκολύνοντας ἔτσι τή διαπαιδαγώγηση τῶν χθεσινῶν ἀτομικῶν νοικοκυραίων στό πνεῦμα τοῦ κολεχτιβισμοῦ.

Σέ διάκριση ἀπ' τό ἀρτέλ, ὅπου εἶναι κοινωνικοποιημένα μονάχα τά μέσα παραγωγῆς, στίς κομμοῦνες μέχρι τελευταῖα ἦταν κοινωνικοποιημένα ὄχι μονάχα τά μέσα παραγωγῆς, μά καί ἡ οἰκιακή οἰκονομία τοῦ κάθε μέλους τῆς κομμούνας, δηλαδή τά μέλη τῆς κομμούνας σέ διάκριση ἀπό τά μέλη τοῦ ἀρτέλ δέν εἶχαν σέ προσωπική κατοχή πουλερικά, μικρά ζῶα, ἀγελάδα, καρπό, γῆ γιά κῆπο κοντά στό σπίτι τους. Αὐτό σημαίνει, ὅτι στίς κομμοῦνες, τά ἀτομικά, τά συμφέροντα τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας τῶν μελῶν λιγότερο ὑπολογίζονταν καί συνδυάζονταν μέ τά κοινά συμφέροντα, καί περισσότερο πνίγονταν ἀπ' αὐτά πρός χάρη τῆς μικροαστικῆς ἰσοπέδωσης. Εἶναι εὐνόητο ὅτι τό γεγονός αὐτό ἀποτελεῖ τήν πιό ἀδύνατη πλευρά τῆς κομμούνας. Ἔτσι ἐξηγεῖται οὐσιαστικά καί τό γεγονός ὅτι οἱ κομμοῦνες δέν ἔχουν μεγάλη ἐξάπλωση καί ἀριθμοῦν μονάχα μονάδες καί δεκάδες. Γιά τήν ἴδια ἀκριβῶς αἰτία οἱ κομμοῦνες, γιά νά ὑπερασπίσουν τήν ὕπαρξή τους καί νά μή διαλυθοῦν, βρέθηκαν στήν ἀνάγκη νά παραιτηθοῦν ἀπό τήν κοινωνικοποίηση τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας, ἀρχίζουν νά δουλεύουν μέ μεροδούλι, ἀρχίζουν νά δίνουν σιτηρά σέ κάθε σπίτι, νά ἐπιτρέπουν τήν προσωπική κατοχή πουλερικῶν, μικρῶν ζώων, ἀγελάδας, κλπ. Ἀπό αὐτό ὅμως βγαίνει, ὅτι οἱ κομμοῦνες πέρασαν οὐσιαστικά σέ κατάσταση ἀρτέλ. Κι αὐτό δέν εἶναι καθόλου ἄσχημο, γιατί αὐτό ἀπαιτοῦν τά συμφέροντα τῆς ὑγειοῦς ἀνάπτυξης τοῦ μαζικοῦ κολχόζνικου κινήματος.

Αὐτό δέ σημαίνει, βέβαια, ὅτι ἡ κομμούνα γενικά δέ χρειάζεται, ὅτι δέν ἀποτελεῖ πιά τήν ἀνώτερη μορφή τοῦ κολχόζνικου κινήματος. Ὄχι. Ἡ κομμούνα χρειάζεται καί ἀποτελεῖ, φυσικά, τήν ἀνώτερη μορφή τοῦ κολχόζνικου κινήματος, ὄχι ὅμως ἡ σημερινή κομμούνα, πού γεννήθηκε στή βάση τῆς μή ἀναπτυγμένης τεχνικῆς καί τῆς ἀνεπάρκειας προϊόντων καί πού μόνη της περνᾶ σέ κατάσταση ἀρτέλ, ἀλλά ἡ μελλοντική κομμούνα, πού θά γεννηθεῖ στή βάση πιό ἀναπτυγμένης τεχνικῆς καί ἀφθονίας προϊόντων. Ἡ σημερινή ἀγροτική κομμούνα γεννήθηκε στή βάση μιᾶς λίγο ἀναπτυγμένης τεχνικῆς καί ἀνεπάρκειας προϊόντων. Ἔτσι οὐσιαστικά ἐξηγεῖται καί τό ὅτι ἐφάρμοσε τήν ἰσοπέδωση καί δέν πολυπῆρε ὑπόψη της τά ἀτομικά, τά συμφέροντα τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας τῶν μελῶν της, πράγμα πού τήν ἀναγκάζει τώρα νά περάσει σέ κατάσταση ἀρτέλ, ὅπου συνδυάζονται λογικά τά ἀτομικά καί τά κοινά συμφέροντα τῶν κολχόζνικων. Ἡ μελλον-

τική κομμούνα θά γεννηθεῖ ἀπ᾿ τό ἀναπτυγμένο καί εὔπορο ἀρτέλ. Ἡ μελλοντική ἀγροτική κομμούνα θά γεννηθεῖ τότε πού στά χωράφια καί στίς φέρμες τοῦ ἀρτέλ θά ὑπάρχουν ἄφθονα σιτηρά, ζῶα, πουλερικά, λαχανικά καί κάθε λογῆς προϊόντα, τότε πού τά ἀρτέλ θά ἀποχτήσουν μηχανοποιημένα πλυντήρια, σύγχρονες κουζίνες-ἑστίες, ἀρτοποιεῖα κλπ., τότε πού ὁ κολχόζνικος θά δεῖ, ὅτι τοῦ συμφέρει περισσότερο νά προμηθεύεται κρέας καί γάλα ἀπό τή φέρμα παρά νά διατηρεῖ δική του ἀγελάδα καί δικά του μικρά ζῶα, ὅταν ἡ κολχόζνικια θά δεῖ, ὅτι τῆς συμφέρει περισσότερο νά τρώει στήν ἑστία, νά παίρνει τό ψωμί της ἀπ᾿ τό ἀρτοποιεῖο καί νά παίρνει πλυμένα τά ἀσπρόρουχα ἀπό τό δημόσιο πλυντήριο, παρά νά ἀσχολεῖται μόνη της μ᾿ αὐτά τά πράγματα. Ἡ μελλοντική κομμούνα θά γεννηθεῖ στή βάση πιό ἀναπτυγμένης τεχνικῆς καί πιό ἀναπτυγμένου ἀρτέλ, στή βάση ἀφθονίας προϊόντων. Πότε θά γίνει αὐτό; Φυσικά, ὄχι γρήγορα. Μά θά γίνει. Θά ἦταν ἔγκλημα νά ἐπιταχύνουμε τεχνητά τό προτσές τῆς μετεξέλιξης τοῦ ἀρτέλ στή μελλοντική κομμούνα. Αὐτό θά μᾶς ἀνάτρεπε ὅλους τούς ὑπολογισμούς καί θά διευκόλυνε τό ἔργο τῶν ἐχθρῶν μας. Τό προτσές τῆς μετεξέλιξης τοῦ ἀρτέλ στή μελλοντική κομμούνα πρέπει νά συντελεστεῖ βαθμιαῖα, στό βαθμό πού ὅλοι οἱ κολχόζνικοι θά πείθονται γιά τήν ἀνάγκη αὐτῆς τῆς μετεξέλιξης.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τό ἀρτέλ καί τήν κομμούνα.

Ζήτημα, θάλεγε κανείς, ξεκάθαρο καί σχεδόν στοιχειώδικο.

Καί ὅμως σέ μιά μερίδα μελῶν τοῦ κόμματος ἐπικρατεῖ ἀρκετή σύγχυση πάνω σ᾿ αὐτό τό ζήτημα. Θεωροῦν ὅτι τό κόμμα, κηρύχνοντας τό ἀρτέλ βασική μορφή τοῦ κολχόζνικου κινήματος, ἀπομακρύνθηκε ἀπό τό σοσιαλισμό, ὑποχώρησε ἀπό τήν κομμούνα, ἀπό τήν ἀνώτερη μορφή τοῦ κολχόζνικου κινήματος στήν κατώτερη. Γιατί; Θά ρωτοῦσε κανείς. Ἐπειδή, λένε, στό ἀρτέλ δέν ὑπάρχει ἰσότητα, ἐπειδή ἐκεῖ διατηρεῖται ἡ διαφορά στίς ἀνάγκες καί στήν ἀτομική οἰκιακή ζωή τῶν μελῶν τοῦ ἀρτέλ, ἐνῶ στήν κομμούνα ὑπάρχει ἰσότητα, ἐπειδή ἐδῶ ἰσοπεδώθηκαν καί οἱ ἀνάγκες καί ἡ ἀτομική ζωή τῶν μελῶν της. Πρῶτα-πρῶτα ὅμως δέν ἔχουμε πιά τέτιες κομμοῦνες, ὅπου νά ἐπικρατεῖ ἐξίσωση, ἰσοπέδωση, στόν τομέα τῶν ἀναγκῶν καί τῆς ἀτομικῆς ζωῆς. Ἡ πράξη ἀπόδειξε, ὅτι οἱ κομμοῦνες θά χάνονταν σίγουρα, ἄν δέν παραιτοῦνταν ἀπό τήν ἰσοπέδωση καί δέν περνοῦσαν στήν πραγματικότητα στήν κατάσταση ἀρτέλ. Συνεπῶς, εἶναι περιττό νά ἐπικαλούμαστε κάτι πού δέν ὑπάρχει πιά στήν πραγματικότητα. Δεύτερο, ὁ κάθε λενινιστής ξέρει, ἄν εἶναι πραγματικός λενινιστής, ὅτι ἡ ἰσοπέδωση στόν τομέα τῶν ἀναγκῶν καί τῆς ἀτομικῆς ζωῆς εἶναι ἀντιδραστική μικροαστική ἀνοησία, ἄξια γιά κάποια πρωτόγονη αἵρεση ἀσκητῶν, ὄχι ὅμως γιά τή σοσιαλιστική κοινωνία, πού εἶναι ὀργανωμένη μαρξιστικά, γιατί δέν μποροῦμε νά ἔχουμε τήν ἀπαίτηση, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νά ἔχουν τίς ἴδιες ἀνάγκες καί τά ἴδια γοῦστα, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νά ζοῦν μέ τόν ἴδιο τρόπο τήν ἀτομική τους ζωή. Καί τέλος: μήπως ἀνάμεσα στούς ἐργάτες δέ διατηρεῖται ἡ διαφορά, τόσο στίς ἀνάγκες, ὅσο καί στήν ἀτομική τους ζωή; Μήπως αὐτό σημαίνει, ὅτι οἱ ἐργάτες βρίσκονται πιό μακριά ἀπό τό σοσιαλισμό σέ σύγκριση μέ τά μέλη τῆς ἀγροτικῆς κομμούνας;

Αὐτοί οἱ ἄνθρωποι νομίζουν, φαίνεται, ὅτι ὁ σοσιαλισμός ἀπαιτεῖ τήν ἰσοπέδωση, τήν ἐξίσωση, τήν ἐξομοίωση τῶν ἀναγκῶν καί τῆς ἀτομικῆς ζωῆς τῶν μελῶν τῆς κοινωνίας. Εἶναι περιττό νά ποῦμε, ὅτι μιά τέτια ὑπόθε-

ση δέν ἔχει τίποτα τό κοινό μέ τό μαρξισμό, μέ τό λενινισμό. Μέ τήν ἰσότητα ὁ μαρξισμός δέν ἐννοεῖ τήν ἰσοπέδωση τῶν ἀτομικῶν ἀναγκῶν καί τῆς ἀτομικῆς ζωῆς μά τήν ἐκμηδένιση τῶν τάξεων, δηλαδή α) ἴση ἀπελευθέρωση ὅλων τῶν ἐργαζομένων ἀπό τήν ἐκμετάλλευση ὕστερα ἀπό τήν ἀνατροπή καί τήν ἀπαλλοτρίωση τῶν καπιταλιστῶν, β) ἴση κατάργηση γιά ὅλους τῆς ἀτομικῆς ἰδιοχτησίας πάνω στά μέσα παραγωγῆς, ὕστερα ἀπό τή μετατροπή της σέ ἰδιοχτησία ὅλης τῆς κοινωνίας, γ) ἴση ὑποχρέωση γιά ὅλους νά δουλεύουν σύμφωνα μέ τίς ἱκανότητές τους καί ἴσο δικαίωμα γιά ὅλους τούς ἐργαζόμενους νά ἀμείβονται σύμφωνα μέ τή δουλιά τους (σοσιαλιστική κοινωνία), δ) ἴση ὑποχρέωση γιά ὅλους νά δουλεύουν σύμφωνα μέ τίς ἱκανότητές τους καί ἴσο δικαίωμα γιά ὅλους τούς ἐργαζόμενους νά ἀμείβονται σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες τους (κομμουνιστική κοινωνία). Ἐδῶ ὁ μαρξισμός ξεκινᾶ ἀπό τό γεγονός, ὅτι τά γοῦστα καί οἱ ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων δέν εἶναι καί δέν μπορεῖ νά εἶναι ἴδια καί ἴσα ποιοτικά ἤ ποσοτικά, οὔτε στήν περίοδο τοῦ σοσιαλισμοῦ, οὔτε στήν περίοδο τοῦ κομμουνισμοῦ.

Νά ἡ μαρξιστική ἀντίληψη τῆς ἰσότητας.

Καμιά ἄλλη ἰσότητα δέν παραδεχόταν καί δέν παραδέχεται ὁ μαρξισμός.

Τό νά βγάζει κανείς ἀπό δῶ τό συμπέρασμα, ὅτι ὁ σοσιαλισμός ἀπαιτεῖ τήν ἰσοπέδωση, τήν ἐξίσωση, τήν ἐξομοίωση τῶν ἀναγκῶν τῶν μελῶν τῆς κοινωνίας, τήν ἰσοπέδωση τῶν γούστων καί τῆς ἀτομικῆς ζωῆς τους, ὅτι σύμφωνα μέ τά σχέδια τῶν μαρξιστῶν ὅλοι πρέπει νά φοροῦν τά ἴδια κουστούμια καί νά τρῶνε τό ἴδιο φαγητό καί στήν ἴδια ποσότητα, σημαίνει ὅτι λέει ἀνοησίες καί συκοφαντεῖ τό μαρξισμό.

Εἶναι καιρός νά τό νιώσουμε καλά, ὅτι ὁ μαρξισμός εἶναι ἐχθρός τῆς ἰσοπέδωσης. Ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς, ἀκόμα ἀπό τό «Μανιφέστο τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος», μαστίγωναν τόν πρωτόγονο οὐτοπικό σοσιαλισμό, ἀποκαλώντας τον ἀντιδραστικό, γιατί κήρυχνε τό «γενικό ἀσκητισμό καί τή χοντροκομμένη ἰσοπέδωση»[80]. Ὁ Ἔνγκελς στό «Ἀντι-Ντύρινγκ» ἀφιέρωσε ἕνα ὁλόκληρο κεφάλαιο γιά νά μαστιγώσει κριτικά τό «ριζοσπαστικό ἰσοπεδωτικό σοσιαλισμό», πού διατύπωσε ὁ Ντύρινγκ, σάν ἀντίβαρο στό μαρξιστικό σοσιαλισμό.

«Τό πραγματικό περιεχόμενο τοῦ προλεταριακοῦ αἰτήματος ἰσότητας—ἔλεγε ὁ Ἔνγκελς—ἀνάγεται στό αἴτημα τῆς κατάργησης τῶν τάξεων. Κάθε αἴτημα γιά ἰσότητα, πού πάει πέρα ἀπ' αὐτό, ὁδηγεῖ ἀναπόφευχτα σέ παραλογισμό»[81].

Τό ἴδιο λέει καί ὁ Λένιν:

«Ὁ Ἔνγκελς εἶχε χίλιες φορές δίκιο ὅταν ἔγραφε: ἡ ἔννοια τῆς ἰσότητας χωρίς τήν ἐξάλειψη τῶν τάξεων εἶναι ἡ πιό ἀνόητη καί παράλογη πρόληψη. Οἱ ἀστοί καθηγητές προσπάθησαν μέ τήν ἔννοια τῆς ἰσότητας νά μᾶς κατηγορήσουν ὅτι ἐμεῖς θέλουμε τάχα νά κάνουμε τόν ἕναν ἄνθρωπο ἴσο μέ τούς ἄλλους. Αὐτή τήν ἀνοησία, πού μόνοι τους τήν ἐπινόησαν, προσπάθησαν νά τή φορτώσουν στούς σοσιαλιστές. Δέν ἤξεραν ὅμως, λόγω τῆς ἀμάθειάς τους, ὅτι οἱ σοσιαλιστές—καί συγκεκριμένα οἱ ἱδρυτές τοῦ σύγχρονου ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ, ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς—ἔλεγαν: ἡ ἰσότητα εἶναι κούφια φράση, ἄν μέ τήν ἰσότητα δέν ἐννοοῦμε τήν ἐξάλειψη τῶν τάξεων. Τίς τάξεις ἐμεῖς θέλουμε νά τίς ἐξαλείψουμε, ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη εἴμαστε ὑπέρ τῆς ἰσότητας. Τό νά ἰσχυρίζεται ὅμως κανείς ὅτι θά κάνουμε ὅλους τούς ἀνθρώπους ἴσους τόν ἕνα μέ τόν ἄλλο, αὐτό εἶναι πέρα γιά πέρα κούφια φράση καί ἀνόητη ἐπινόηση διανοούμενου» (Λόγος τοῦ Λένιν «Γιά τήν ἐξαπάτηση τοῦ λαοῦ μέ τά συνθήματα τῆς ἐλευθερίας καί τῆς ἰσότητας», τόμ. XXIV, σελ. 293—294[82]).

Πιστεύω εἶναι ξεκάθαρο.

Οἱ ἀστοί συγγραφεῖς μέ εὐχαρίστηση παρουσιάζουν

τό μαρξιστικό σοσιαλισμό, σάν παλιό τσαρικό στρατώνα, ὅπου ὅλα ὑποτάσσονται στήν «ἀρχή» τῆς ἰσοπέδωσης. Οἱ μαρξιστές ὅμως δέν μποροῦν νά εἶναι ὑπεύθυνοι γιά τήν ἀμάθεια καί τήν ἠλιθιότητα τῶν ἀστῶν συγγραφέων.

Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι αὐτή ἡ σύγχυση ἀπόψεων ὁρισμένων μελῶν τοῦ κόμματος σχετικά μέ τό μαρξιστικό σοσιαλισμό καί ὁ ἐνθουσιασμός γιά τίς ἰσοπεδωτικές τάσεις τῆς ἀγροτικῆς κομμούνας μοιάζουν σά δυό σταγόνες νερό, μέ τίς μικροαστικές ἀπόψεις τῶν ἀριστεριζόντων κουφιοκεφαλάκηδών μας, πού ἐξιδανικεύοντας τήν ἀγροτική κομμούνα ἔφτασαν ἕνα διάστημα ὥς τό σημεῖο νά προσπαθοῦν νά δημιουργήσουν κομμοῦνες ἀκόμα καί στά ἐργοστάσια καί στίς φάμπρικες, ὅπου οἱ εἰδικευμένοι καί οἱ ἀνειδίκευτοι ἐργάτες, δουλεύοντας ὁ καθένας στό ἐπάγγελμά του, ἔπρεπε νά καταθέτουν τό μεροκάματο στό κοινό καζάνι καί νά τό μοιράζονται ὕστερα ἐξίσου. Εἶναι γνωστό τί ζημιά προξένησαν στή βιομηχανία μας αὐτά τά ἰσοπεδωτικά παιδιακίστικα πειράματα τῶν «ἀριστερῶν» κουφιοκεφαλάκηδων.

Ὅπως βλέπετε, τά ὑπολείμματα τῆς ἰδεολογίας τῶν συντριμμένων ἀντικομματικῶν ὁμάδων ἔχουν ἀρκετά μεγάλη ζωτικότητα.

Εἶναι εὐνόητο, ὅτι ἄν αὐτές οἱ ἀριστερίζουσες ἀπόψεις θριάμβευαν στό κόμμα, τό κόμμα θά ἔπαυε νά εἶναι μαρξιστικό καί τό κολχόζνικο κίνημα θά ἀποδιοργανωνόταν πέρα γιά πέρα.

Ἤ ἄς πάρουμε, λχ., τό σύνθημα: «ν ά κ ά ν ο υ μ ε ὅ λ ο υ ς τ ο ύ ς κ ο λ χ ό ζ ν ι κ ο υ ς ε ὔ π ο ρ ο υ ς». Τό σύνθημα αὐτό δέν ἀφορᾶ μονάχα τούς κολχόζνικους. Ἀφορᾶ ἀκόμα περισσότερο τούς ἐργάτες, γιατί ἐμεῖς θέλουμε νά κάνουμε ὅλους τούς ἐργάτες εὔπορους, ἀνθρώπους πού νά περνοῦν μιά εὔπορη καί πέρα γιά πέρα πολιτισμένη ζωή.

Θά ἔλεγε κανείς, ὅτι τό ζήτημα εἶναι ξεκάθαρο. Δέν ὑπῆρχε λόγος νά ἀνατρέψουμε τόν καπιταλισμό τῶν Ὀχτώβρη τοῦ 1917 καί νά οἰκοδομοῦμε χρόνια ὁλόκληρα τό σοσιαλισμό, ἄν δέν κατορθώσουμε νά ζοῦν οἱ ἄνθρωποι στή χώρα μας ἄνετα. Σοσιαλισμός δέ θά πεῖ ἀθλιότητα καί στερήσεις, μά ἐξάλειψη τῆς ἀθλιότητας καί τῶν στερήσεων, ὀργάνωση μιᾶς εὔπορης καί πολιτισμένης ζωῆς γιά ὅλα τά μέλη τῆς κοινωνίας.

Καί ὅμως αὐτό τό ξεκάθαρο καί στήν οὐσία στοιχειώδικο σύνθημα, προκάλεσε μιά σειρά ἀπορίες, ἀσάφειες καί συγχύσεις σέ μιά μερίδα μελῶν τοῦ κόμματος. Μά δέν εἶναι αὐτό τό σύνθημα, λένε, ἐπιστροφή στό παλιό σύνθημα: «πλουτίζετε», πού ἔχει ἀπορριφθεῖ ἀπό τό κόμμα; Ἄν ὅλοι γίνουν εὔποροι, συνεχίζουν, καί πάψει νά ὑπάρχει φτωχολογιά, σέ ποιόν τότε θά στηριζόμαστε ἐμεῖς, οἱ μπολσεβίκοι, στή δουλιά μας, πῶς θά δουλεύουμε χωρίς φτωχολογιά;

Ἴσως αὐτό νά εἶναι γελοῖο, μά ἡ ὕπαρξη τέτιων ἁπλοϊκῶν καί ἀντιλενινιστικῶν ἀπόψεων σέ μιά μερίδα μελῶν τοῦ κόμματος ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητο γεγονός, πού δέν μποροῦμε νά μήν τό πάρουμε ὑπόψη μας.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί δέν καταλαβαίνουν, φαίνεται, ὅτι ἀνάμεσα στό σύνθημα «πλουτίζετε» καί τό σύνθημα «νά κάνουμε ὅλους τούς κολχόζνικους εὔπορους» ὑπάρχει ὁλόκληρη ἄβυσσος. Πρῶτο νά πλουτίζουν μποροῦν μόνο μ ε μ ο ν ω μ έ ν α πρόσωπα ἤ ὁμάδες, ἐνῶ τό σύνθημα γιά εὔπορη ζωή ἀφορᾶ ὄχι μεμονωμένα πρόσωπα ἤ ὁμάδες, μά ὅ λ ο υ ς τούς κολχόζνικους. Δεύτερο, πλουτίζουν μ ε μ ο ν ω μ έ ν α πρόσωπα ἤ ὁμάδες γιά νά ὑποτάξουν τούς ὑπόλοιπους ἀνθρώπους καί νά τούς ἐ κ μ ε τ α λ λ ε ύ ο ν τ α ι, ἐνῶ τό σύνθημα γιά μιά εὔπορη ζωή ὅ λ ω ν τῶν κολχόζνικων σέ συνθῆκες ὅπου τά μέσα παραγωγῆς στά

κολχόζ εἶναι κοινωνικοποιημένα, ἀποκλείει κάθε δυνατότητα ἐκμετάλλευσης τοῦ ἑνός ἀπό τόν ἄλλο. Τρίτο, τό σύνθημα «πλουτίζετε» ρίχτηκε στήν περίοδο τοῦ ἀρχικοῦ σταδίου τῆς ΝΕΠ, τότε πού ὁ καπιταλισμός ἀνορθωνόταν ἐνμέρει, τότε πού οἱ κουλάκοι ἦταν δυνατοί, τότε πού στή χώρα κυριαρχοῦσε τό ἀτομικό ἀγροτικό νοικοκυριό, καί τό κολχόζνικο νοικοκυριό βρισκόταν σέ ἐμβρυώδικη κατάσταση, ἐνῶ τό σύνθημα «νά κάνουμε ὅλους τούς κολχόζνικους εὔπορους» ρίχτηκε στό τελευταῖο στάδιο τῆς ΝΕΠ, τότε πού εἶχαν πιά ἐξαλειφθεῖ τά καπιταλιστικά στοιχεῖα ἀπ' τή βιομηχανία, τότε πού οἱ κουλάκοι εἶχαν συντριβεῖ στό χωριό, τότε πού τό ἀτομικό ἀγροτικό νοικοκυριό εἶχε ἀπωθηθεῖ σέ δεύτερη μοίρα καί τά κολχόζ εἶχαν μετατραπεῖ σέ κυρίαρχη μορφή τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Ἀφήνω πιά πού τό σύνθημα «νά κάνουμε ὅλους τούς κολχόζνικους εὔπορους» ρίχτηκε ὄχι ξεκομμένα, ἀλλά σέ ἀδιάρηχτη σύνδεση μέ τό σύνθημα «νά κάνουμε τά κολχόζ μπολσεβίκικα».

Δέν εἶναι λοιπόν ξεκάθαρο, ὅτι τό σύνθημα «πλουτίζετε» σήμαινε στήν οὐσία ἔκκληση ν' ἀποκαταστήσουμε τόν καπιταλισμό, ἐνῶ τό σύνθημα «νά κάνουμε ὅλους τούς κολχόζνικους εὔπορους» σημαίνει ἔκκληση νά ξεμπερδεύουμε τά τελευταῖα ὑπολείμματα τοῦ καπιταλισμοῦ, μέσω τῆς ἐνίσχυσης τῆς οἰκονομικῆς δύναμης τῶν κολχόζ καί τῆς μετατροπῆς ὅλων τῶν κολχόζνικων σέ εὔπορους δουλευτάδες; (Φωνές: «Σωστά!»).

Δέν εἶναι λοιπόν ξεκάθαρο, ὅτι ἀνάμεσα σ' αὐτά τά συνθήματα δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει τίποτα τό κοινό; (Φωνές: «Σωστά!»).

Ὅσο γιά τόν ἰσχυρισμό, ὅτι χωρίς τήν ὕπαρξη φτωχολογιᾶς δέν μπορεῖ τάχα νά νοηθεῖ οὔτε μπολσεβίκικη δουλιά, οὔτε σοσιαλισμός, αὐτό εἶναι μιά τέτια ἀνοησία, πού ντρέπεται κανείς καί νά τήν ἀναφέρει. Οἱ λενινιστές στηρίζονται στή φτωχολογιά, ὅταν ὑπάρχουν καπιταλιστικά στοιχεῖα κι ὅταν ὑπάρχει φτωχολογιά πού τήν ἐκμεταλλεύονται οἱ καπιταλιστές. Ὅταν ὅμως τά καπιταλιστικά στοιχεῖα ἔχουν συντριβεῖ καί ἡ φτωχολογιά ἔχει ἀπαλλαγεῖ ἀπό τήν ἐκμετάλλευση, τό καθῆκον τῶν λενινιστῶν δέν εἶναι νά μονιμοποιήσουν καί νά διατηρήσουν τή φτώχια καί τή φτωχολογιά, πού οἱ προϋποθέσεις τῆς ὕπαρξής τους ἔχουν πιά ἐκμηδενιστεῖ, μά νά ἐξαλείψουν τή φτώχια καί νά ἀνεβάσουν τή φτωχολογιά στό ἐπίπεδο μιᾶς εὔπορης ζωῆς. Θά ἦταν ἀνόητο νά νομίζει κανείς, ὅτι ὁ σοσιαλισμός μπορεῖ νά οἰκοδομηθεῖ πάνω στή βάση τῆς ἀθλιότητας καί τῶν στερήσεων, πάνω στή βάση τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἀτομικῶν ἀναγκῶν καί τοῦ κατεβάσματος τοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων ὥς τό ἐπίπεδο τῆς ζωῆς τῆς φτωχολογιᾶς, πού ἐξάλλου οὔτε ἡ ἴδια θέλει πιά νά μείνει φτωχολογιά καί τείνει πρός τά πάνω, πρός μιά εὔπορη ζωή. Σέ ποιόν χρειάζεται ἕνας τέτιος, μέ τό συμπάθειο, σοσιαλισμός; Αὐτό δέ θά ἦταν σοσιαλισμός, μά γελοιογραφία σοσιαλισμοῦ. Ὁ σοσιαλισμός μπορεῖ νά οἰκοδομηθεῖ μόνο στή βάση μιᾶς θυελλώδικης ἀνάπτυξης τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς κοινωνίας, στή βάση ἀφθονίας προϊόντων καί ἐμπορευμάτων, στή βάση μιᾶς εὔπορης ζωῆς τῶν ἐργαζομένων, στή βάση μιᾶς θυελλώδικης ἀνάπτυξης τοῦ πολιτισμοῦ. Γιατί ὁ σοσιαλισμός, ὁ μαρξιστικός σοσιαλισμός, δέ σημαίνει περιορισμό τῶν ἀτομικῶν ἀναγκῶν, ἀλλά ὁλόπλευρη ἐπέκταση καί ἄνθισή τους, δέ σημαίνει περιορισμό ἤ ἄρνηση τῆς ἱκανοποίησης αὐτῶν τῶν ἀναγκῶν, μά ὁλόπλευρη καί πλήρη ἱκανοποίηση ὅλων τῶν ἀναγκῶν τῶν πολιτιστικά ἀναπτυγμένων ἐργαζομένων ἀνθρώπων.

Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι αὐτή ἡ σύγχυση ἀπόψεων μερικῶν μελῶν τοῦ κόμματος, σχετικά μέ τή φτωχολογιά καί τήν εὔπορη ζωή εἶναι ἀντανάκλαση τῶν ἀπόψεων τῶν ἀριστεριζόντων κουφιοκεφαλάκηδών μας, πού ἐξιδανικεύουν τή φτωχολογιά, σάν αἰώνιο στήριγμα τοῦ μπολσεβικισμοῦ γιά ὅλες τίς καταστάσεις καί πού θεωροῦν τά κολχόζ στίβο σκληρῆς ταξικῆς πάλης.

Ὅπως βλέπετε καί δῶ, σ' αὐτό τό ζήτημα, τά ὑπολείμματα τῆς ἰδεολογίας τῶν συντριμμένων ἀντικομματικῶν ὁμάδων δέ χάνουν ἀκόμα τή βιωσιμότητά τους.

Εἶναι εὐνόητο, ὅτι ἄν τέτιες ἀνόητες ἀντιλήψεις ἐπικρατοῦσαν στό κόμμα μας, τά κολχόζ δέ θά εἶχαν τίς ἐπιτυχίες πού εἶχαν στά τελευταῖα δυό χρόνια καί θά διαλύονταν στό πιό σύντομο χρονικό διάστημα.

Ἤ ἄς πάρουμε, λογουχάρη, τό ἐ θ ν ι κ ό ζ ή τ η μ α. Καί δῶ ἐπίσης, δηλ. στόν τομέα τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος, ὅπως καί στόν τομέα τῶν ἄλλων ζητημάτων, ὑπάρχει σύγχυση στίς ἀπόψεις μιᾶς μερίδας τοῦ κόμματος, πού δημιουργεῖ ἕναν ὁρισμένο κίνδυνο. Μίλησα γιά τή βιωσιμότητα τῶν ἐπιβιώσεων τοῦ καπιταλισμοῦ. Πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι οἱ ἐπιβιώσεις τοῦ καπιταλισμοῦ στή συνείδηση τῶν ἀνθρώπων εἶναι πολύ πιό βιώσιμες στόν τομέα τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος ἀπό κάθε ἄλλο τομέα. Καί εἶναι πιό βιώσιμες, γιατί ἔχουν τή δυνατότητα νά καμουφλάρονται καλά μέ τήν ἐθνική στολή. Πολλοί νομίζουν, ὅτι τό ἁμάρτημα τοῦ Σκρίπνικ εἶναι μιά μεμονωμένη περίπτωση, μιά ἐξαίρεση ἀπό τόν κανένα. Αὐτό δέν εἶναι σωστό. Τό ἁμάρτημα τοῦ Σκρίπνικ καί τῆς ὁμάδας του στήν Οὐκρανία δέν ἀποτελεῖ ἐξαίρεση. Τέτιες διαστρεβλώσεις παρατηροῦνται σέ ὁρισμένους συντρόφους καί σ' ἄλλες ἐθνικές δημοκρατίες.

Τί σημαίνει παρέκκλιση πρός τόν ἐθνικισμό, ἀδιάφορο ἄν πρόκειται γιά παρέκκλιση πρός τό μεγαλορωσικό ἐθνικισμό ἤ γιά παρέκκλιση πρός τόν τοπικό ἐθνικισμό; Παρέκκλιση πρός τόν ἐθνικισμό σημαίνει προσαρμογή τῆς διεθνιστικῆς πολιτικῆς τῆς ἐργατικῆς τάξης στήν ἐθνικιστική πολιτική τῆς ἀστικῆς τάξης. Ἡ παρέκκλιση πρός τόν ἐθνικισμό ἀντανακλᾶ τίς ἀπόπειρες τῆς «δικῆς της», τῆς «ἐθνικῆς» ἀστικῆς τάξης νά ὑποσκάψει τό Σοβιετικό καθεστώς καί νά παλινορθώσει τόν καπιταλισμό. Ἡ πηγή καί τῶν δυό παρεκκλίσεων εἶναι ὅπως βλέπετε κοινή. Εἶναι ἡ ἀ π ο μ ά κ ρ υ ν σ η ἀπό τό λενινιστικό διεθνισμό. Ἄν θέλετε νά κρατᾶτε κάτω ἀπό τά πυρά σας καί τίς δυό παρεκκλίσεις, πρέπει νά βάζετε, πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἐνάντια σ' αὐτή τήν πηγή, ἐνάντια σ' αὐτούς πού ἀπομακρύνονται ἀπό τό διεθνισμό, ἀδιάφορα ἄν πρόκειται γιά παρέκκλιση πρός τόν τοπικό ἐθνικισμό ἤ γιά παρέκκλιση πρός τό μεγαλορωσικό ἐθνικισμό. (Θ υ ε λ ώ δ ι κ α χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α).

Γίνεται συζήτηση: ποιά παρέκκλιση ἀποτελεῖ τόν κύριο κίνδυνο, ἡ παρέκκλιση πρός τό μεγαλορωσικό ἐθνικισμό ἤ ἡ παρέκκλιση πρός τόν τοπικό ἐθνικισμό; Στίς σημερινές συνθῆκες αὐτή εἶναι μιά τυπική, καί γι' αὐτό, κούφια συζήτηση. Θά ἦταν ἀνόητο νά δόσει κανείς μιά ἕτοιμη συνταγή γιά τόν κύριο καί μή κύριο κίνδυνο, πού νά εἶναι κατάλληλη γιά ὅλους τούς καιρούς καί γιά ὅλες τίς συνθῆκες. Τέτιες συνταγές γενικά δέν ὑπάρχουν στή ζωή. Τόν κυριότερο κίνδυνο τόν ἀποτελεῖ ἐκείνη ἡ παρέκκλιση, πού ἐνάντιά της ἔπαψαν νά παλαίβουν καί πού τήν ἄφησαν ἔτσι ν' ἀναπτυχθεῖ σέ κίνδυνο γιά τό κράτος. (Π α ρ α τ ε τ α μ έ ν α χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α).

Στήν Οὐκρανία, ἡ παρέκκλιση πρός τόν οὐκρανικό ἐθνικισμό δέν ἀποτελοῦσε ὥς τελευταῖα ἀκόμα τόν κύριο κίνδυνο, ὅταν ὅμως ἔπαψαν νά παλαίβουν ἐνάντιά της

καί τήν ἄφησαν ν' ἀναπτυχθεῖ σέ τέτιο σημεῖο πού νά συγχωνευθεῖ μέ τούς ἐπεμβατιστές, ἡ παρέκκλιση αὐτή ἔγινε ὁ κύριος κίνδυνος. Τό πρόβλημα τοῦ κύριου κινδύνου στόν τομέα τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος, δέ λύνεται μέ κούφιες τυπικές διαμάχες, ἀλλά μέ τή μαρξιστική ἀνάλυση τῆς κατάστασης στή δοσμένη στιγμή καί μέ τή μελέτη τῶν λαθῶν πού ἔγιναν σ' αὐτό τόν τομέα.

Τό ἴδιο πρέπει νά ποῦμε γιά τή δεξιά καί «ἀριστερή» παρέκκλιση στόν τομέα τῆς γενικῆς πολιτικῆς. Καί δῶ, ὅπως καί στούς ἄλλους τομεῖς, ὑπάρχει ἀρκετή σύγχυση ἀπόψεων σ' ὁρισμένα μέλη τοῦ κόμματός μας. Κάποτε, παλαίβοντας ἐνάντια στή δεξιά παρέκκλιση, ἀφήνουν ἀνενόχλητη τήν «ἀριστερή» παρέκκλιση καί ἐξασθενίζουν τήν πάλη ἐνάντιά της νομίζοντας ὅτι δέν εἶναι ἐπικίνδυνη ἤ ὅτι εἶναι λίγο ἐπικίνδυνη. Αὐτό εἶναι σοβαρό κι ἐπικίνδυνο λάθος. Εἶναι παραχώρηση στήν «ἀριστερή» παρέκκλιση, ἀπαράδεχτη γιά μέλος τοῦ κόμματος. Κι αὐτό εἶναι πολύ περισσότερο ἀπαράδεχτο, γιατί τόν τελευταῖο καιρό οἱ «ἀριστεροί» κατρακύλησαν ὁριστικά στίς θέσεις τῶν δεξιῶν καί στήν οὐσία δέ διαφέρουν πιά σέ τίποτα ἀπ' αὐτούς.

'Εμεῖς πάντα δηλώναμε ὅτι οἱ «ἀριστεροί» εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ δεξιοί, πού καμουφλάρουν τό δεξιισμό τους μέ ἀριστερές φράσεις. Τώρα οἱ «ἀριστεροί» ἐπιβεβαιώνουν μόνοι τους αὐτή τή δήλωσή μας. Πάρτε τά περσινά φύλλα τοῦ τροτσκιστικοῦ «Δελτίου». Τί ζητοῦν καί τί γράφουν ἐκεῖ οἱ κύριοι τροτσκιστές, σέ τί ἐκφράζεται τό «ἀριστερό» τους πρόγραμμα; Ζητοῦν: διάλυση τῶν σοβχόζ, σάν μή προσοδοφόρων, διάλυση τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῶν κολχόζ, σάν εἰκονικῶν, παραίτηση ἀπό τήν πολιτική τῆς ἐξάλειψης τῶν κουλάκων, ἐπιστροφή στήν πολιτική τῶν ἐκχωρήσεων καί ἐκχώρηση ὁλόκληρης σειρᾶς βιομηχανικῶν μας ἐπιχειρήσεων, σάν μή προσοδοφόρων.

'Ορίστε πιό εἶναι τό πρόγραμμα τῶν ἀξιοκαταφρόνητων αὐτῶν δειλῶν καί συνθηκολόγων, τό ἀντεπαναστατικό πρόγραμμα παλινόρθωσης τοῦ καπιταλισμοῦ στήν ΕΣΣΔ!

Σέ τί διαφέρει αὐτό τό πρόγραμμα ἀπό τό πρόγραμμα τῶν ἄκρων δεξιῶν; Εἶναι φανερό ὅτι δέ διαφέρει σέ τίποτα. Βγαίνει λοιπόν, ὅτι οἱ «ἀριστεροί» προσχώρησαν ἀνοιχτά στό ἀντεπαναστατικό πρόγραμμα τῶν δεξιῶν γιά νά ἀποτελέσουν μαζί τους ἕνα συνασπισμό καί νά διεξάγουν κοινό ἀγώνα ἐνάντια στό κόμμα.

Πῶς μπορεῖ ὕστερα ἀπ' αὐτό νά λέει κανείς, ὅτι οἱ «ἀριστεροί» δέν εἶναι ἐπικίνδυνοι, ἤ εἶναι λίγο ἐπικίνδυνοι; Δέν εἶναι τάχα φανερό, ὅτι οἱ ἄνθρωποι πού λένε τέτιες ἀνοησίες χύνουν νερό στό μύλο τῶν ὁρκισμένων ἐχθρῶν τοῦ λενινισμοῦ;

Ὅπως βλέπετε καί δῶ, στόν τομέα τῶν παρεκκλίσεων ἀπό τή γραμμή τοῦ κόμματος—ἀδιάφορο ἄν πρόκειται γιά παρεκκλίσεις στή γενική πολιτική ἤ γιά παρεκκλίσεις στό ἐθνικό ζήτημα—οἱ ἐπιβιώσεις τοῦ καπιταλισμοῦ στή συνείδηση τῶν ἀνθρώπων, μαζί καί στή συνείδηση ὁρισμένων μελῶν τοῦ κόμματός μας, ἔχουν ἀρκετή βιωσιμότητα.

'Ορίστε λοιπόν, μερικά σοβαρά καί ἐπίκαιρα ζητήματα τῆς ἰδεολογικο-πολιτικῆς μας δουλιᾶς, πάνω στά ὁποῖα ὑπάρχουν ἀσαφεῖς ἀντιλήψεις, σύγχυση καί ἀκόμα καί ἀνοιχτή παρέκκλιση ἀπό τό λενινισμό, σέ ὁρισμένα στρώματα τοῦ κόμματός μας. Κι αὐτά δέν εἶναι τά μοναδικά ζητήματα, ὅπου θά μποροῦσε νά ἀποδείξει κανείς τή σύγχυση πού ὑπάρχει στίς ἀντιλήψεις ὁρισμένων μελῶν τοῦ κόμματος.

Μπορούμε λοιπόν, ύστερα άπ' αυτά νά λέμε ότι στό κόμμα μας όλα είναι εντάξει;

Είναι φανερό ότι δέν μπορούμε.

Τά καθήκοντά μας στόν τομέα τής ιδεολογικο-πολιτικής δουλιάς είναι:

1) Νά ανεβάσουμε τό θεωρητικό επίπεδο τού κόμματος στό απαιτούμενο ύψος·

2) Νά δυναμώσουμε τήν ιδεολογική δουλιά σ' όλους τούς κρίκους τού κόμματος·

3) Νά προπαγανδίζουμε ακούραστα τό λενινισμό στίς γραμμές τού κόμματος·

4) Νά διαπαιδαγωγούμε τίς κομματικές οργανώσεις καί τό εξωκομματικό αχτίφ πού τίς περιβάλλει, στό πνεύμα τού λενινιστικού διεθνισμού·

5) Νά μή σκεπάζουμε, μά νά κριτικάρουμε θαρραλέα τίς παρεκκλίσεις μερικών συντρόφων άπ' τό μαρξισμό-λενινισμό·

6) Νά ξεσκεπάζουμε συστηματικά τήν ιδεολογία καί τά υπολείμματα τής ιδεολογίας τών εχθρικών πρός τό λενινισμό ρευμάτων.

2. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ

Μίλησα γιά τίς επιτυχίες μας. Μίλησα γιά τή νίκη τής γραμμής τού κόμματος, τόσο στόν τομέα τής λαϊκής οικονομίας καί τού πολιτισμού, όσο καί στόν τομέα τής κατανίκησης τών αντιλενινιστικών ομάδων στό κόμμα. Μίλησα γιά τήν κοσμοϊστορική σημασία τής νίκης μας. Αυτό δέ σημαίνει ωστόσο ότι ή νίκη κερδήθηκε παντού καί σ' όλα, κι ότι έχουν λυθεί πιά όλα τά ζητήματα. Τέτιες επιτυχίες καί νίκες γενικά δέν υπάρχουν στή ζωή. Άλυτα ζητήματα καί ελλείψεις κάθε είδους έχουμε ακόμα όχι λίγα. Έχουμε μπροστά μας ένα σωρό ζητήματα

πού απαιτούν τή λύση τους. Αυτό όμως σημαίνει αναμφίβολα, ότι τό μεγαλύτερο μέρος τών άμεσων επειγόντων ζητημάτων, έχουν πιά λυθεί μέ επιτυχία καί μ' αυτήν τήν έννοια ή τεράστια νίκη τού κόμματός μας είναι έξω από κάθε αμφιβολία.

Μπαίνει όμως τό ερώτημα: πώς πραγματοποιήθηκε αυτή ή νίκη, πώς καταχτήθηκε στήν πράξη, μέ ποιά πάλη, μέ ποιές προσπάθειες;

Μερικοί νομίζουν, ότι είναι αρκετό νά επεξεργαστούμε μιά σωστή κομματική γραμμή, νά τή διακηρύξουμε ανοιχτά, νά τήν εκθέσουμε μέ μορφή γενικών θέσεων καί αποφάσεων καί νά τήν ψηφίσουμε ομόφωνα, γιά νάρθει ή νίκη μόνη της, σά νά λέμε αυτόματα. Αυτό, φυσικά, δέν είναι σωστό. Αυτό είναι μεγάλη πλάνη. Έτσι μπορούν νά σκέφτονται μονάχα αδιόρθωτοι γραφειοκράτες καί τυπολάτρες. Στήν πραγματικότητα, αυτές οί επιτυχίες καί οί νίκες κερδήθηκαν όχι αυτόματα, αλλά σέ σκληρή πάλη γιά τήν εφαρμογή τής κομματικής γραμμής. Ή νίκη ποτέ δέν έρχεται μόνη της, συνήθως τήν καταχτούν. Οί καλές αποφάσεις καί διακηρύξεις γιά τή γενική γραμμή τού κόμματος αποτελούν μονάχα τήν αρχή τού έργου, γιατί φανερώνουν μονάχα τήν επιθυμία γιά νίκη, όχι όμως τήν ίδια τή νίκη. Αφού δοθεί ή σωστή γραμμή, αφού δοθεί ή σωστή λύση τού ζητήματος, ή επιτυχία τού έργου εξαρτιέται από τήν οργανωτική δουλιά, από τήν οργάνωση τής πάλης γιά τήν εφαρμογή στή ζωή τής γραμμής τού κόμματος, από τή σωστή επιλογή τών ανθρώπων, από τόν έλεγχο τής εκτέλεσης τών αποφάσεων τών καθοδηγητικών οργάνων. Χωρίς αυτό, ή σωστή γραμμή τού κόμματος καί οί σωστές αποφάσεις κινδυνεύουν νά πάθουν σοβαρή ζημιά. Ακόμα πιό πολύ: αφού δοθεί ή σωστή πολιτική γραμμή, ή οργανωτική δουλιά κρίνει τό παν, καί

μαζί καί τήν τύχη τῆς ἴδιας τῆς πολιτικῆς γραμμῆς, τήν ἐκπλήρωσή της, ἤ τό χαντάκωμά της.

Στήν πραγματικότητα ἡ νίκη κερδήθηκε καί κατακτήθηκε μέ τή συστηματική καί σκληρή πάλη ἐνάντια σέ κάθε εἴδους δυσκολίες στό δρόμο γιά τήν ἐφαρμογή τῆς κομματικῆς γραμμῆς, μέ τήν ὑπερνίκηση αὐτῶν τῶν δυσκολιῶν, μέ τήν κινητοποίηση τοῦ κόμματος καί τῆς ἐργατικῆς τάξης γιά τήν ὑπερνίκηση τῶν δυσκολιῶν, μέ τήν ὀργάνωση τῆς πάλης γιά τήν ὑπερνίκηση τῶν δυσκολιῶν, μέ τήν ἀντικατάσταση τῶν ἀκατάλληλων στελεχῶν καί τήν ἐπιλογή καλύτερων, ἱκανῶν νά παλαίβουν ἐνάντια στίς δυσκολίες.

Ποιές εἶναι αὐτές οἱ δυσκολίες καί ποῦ φωλιάζουν;

Οἱ δυσκολίες αὐτές εἶναι δυσκολίες τῆς ὀργανωτικῆς μας δουλιᾶς, δυσκολίες τῆς ὀργανωτικῆς μας καθοδήγησης. Φωλιάζουν μέσα σέ μᾶς τούς ἴδιους, στά καθοδηγητικά μας στελέχη, στίς ὀργανώσεις μας, στούς μηχανισμούς τῶν κομματικῶν, σοβιετικῶν, οἰκονομικῶν, συνδικαλιστικῶν, κομσομόλικων, κι ὅλων τῶν ἄλλων ὀργανώσεών μας.

Πρέπει νά καταλάβουμε, ὅτι ἡ δύναμη καί τό κύρος τῶν κομματικῶν, σοβιετικῶν, οἰκονομικῶν κι ὅλων τῶν ἄλλων ὀργανώσεών μας καί τῶν καθοδηγητῶν τους μεγάλωσαν σέ πρωτοφανέρωτο βαθμό. Κι ἀκριβῶς γιατί ἡ δύναμη καί τό κύρος τους μεγάλωσαν σέ πρωτοφανέρωτο βαθμό, ἀπό τή δουλιά τους ἐξαρτιοῦνται τώρα ὅλα ἤ σχεδόν ὅλα. Ἡ ἐπίκληση τῶν λεγόμενων ἀντικειμενικῶν συνθηκῶν δέ δικαιολογεῖται. Ὕστερα ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ ὀρθότητα τῆς πολιτικῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος ἔχει ἐπιβεβαιωθεῖ μέ τήν πείρα πολλῶν χρόνων καί ἡ θέληση τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν νά ὑποστηρίξουν αὐτή τήν γραμμή, εἶναι ἔξω ἀπό κάθε ἀμφιβολία, ὁ ρόλος τῶν λεγόμενων ἀντικειμενικῶν συνθηκῶν μειώθηκε στό ἐλάχιστο, ἐνῶ ὁ ρόλος τῶν ὀργανώσεών μας καί τῶν καθοδηγητῶν τους ἔγινε ἀποφασιστικός, ἀποκλειστικός. Καί τί σημαίνει αὐτό; Αὐτό σημαίνει, ὅτι ἡ εὐθύνη γιά τά κενά καί τίς ἐλλείψεις στή δουλιά μας πέφτει ἀπό δῶ καί μπρός κατά τά ἐννιά δέκατα ὄχι στίς «ἀντικειμενικές» συνθῆκες, μά σέ μᾶς τούς ἴδιους καί μόνο σέ μᾶς.

Ἔχουμε στό κόμμα πάνω ἀπό δυό ἑκατομμύρια ταχτικά καί δόκιμα μέλη. Ἔχουμε στήν κομσομόλ πάνω ἀπό τέσσερα ἑκατομμύρια ταχτικά καί δόκιμα μέλη. Ἔχουμε πάνω ἀπό τρία ἑκατομμύρια ἐργάτες καί ἀγρότες ἀνταποκριτές. Στήν Ὀσοαβιαχήμ ἔχουμε πάνω ἀπό 12 ἑκατομμύρια μέλη. Στά συνδικάτα πάνω ἀπό 17 ἑκατομμύρια μέλη. Σ' αὐτές τίς ὀργανώσεις χρωστᾶμε τίς ἐπιτυχίες μας. Καί ἄν, παρά τήν ὕπαρξη τέτιων ὀργανώσεων καί τέτιων δυνατοτήτων, πού διευκολύνουν τήν κατάχτηση τῶν ἐπιτυχιῶν, ἔχουμε ὄχι λίγες ἐλλείψεις στή δουλιά μας καί ὄχι λίγα κενά, σ' αὐτό φταῖμε μόνο ἐμεῖς, ἡ ὀργανωτική μας δουλιά, ἡ ἄσχημη ὀργανωτική μας καθοδήγηση.

Ὁ γραφειοκρατισμός καί ἡ τυπολατρεία στό μηχανισμό διακυβέρνησης· ἡ φλυαρία περί «καθοδήγησης γενικά» ἀντί τή ζωντανή καί συγκεκριμένη καθοδήγηση· ἡ λειτουργική συγκρότηση τῶν ὀργανώσεων καί ἡ ἔλλειψη προσωπικῆς εὐθύνης· ἡ ἀνευθυνότητα στή δουλιά καί ἡ ἰσοπέδωση στό μισθολογικό σύστημα· ἡ ἔλλειψη συστηματικοῦ ἐλέγχου ἐκτέλεσης, ὁ φόβος τῆς αὐτοκριτικῆς—νά ποῦ βρίσκονται οἱ πηγές τῶν δυσκολιῶν μας, νά ποῦ φωλιάζουν τώρα οἱ δυσκολίες μας.

Θά ἦταν ἀφέλεια νά νομίζει κανείς, ὅτι μποροῦμε νά νικήσουμε αὐτές τίς δυσκολίες μέ ἀποφάσεις καί διατάγματα. Οἱ γραφειοκράτες καί οἱ τυπολάτρες ἀπό καιρό πιά ἔχουν ἀποχτήσει τήν ἱκανότητα νά διαδηλώνουν στά λόγια

τήν πίστη τους πρός τίς ἀποφάσεις τοῦ κόμματος καί τῆς κυβέρνησης γιά νά τίς βάζουν στήν πράξη στό χρονοντούλαπο. Γιά νά κατανικήσουμε αὐτές τίς δυσκολίες ἔπρεπε νά ἐξαλείψουμε τήν καθυστέρηση τῆς ὀργανωτικῆς μας δουλιᾶς ἀπέναντι στίς ἀπαιτήσεις τῆς πολιτικῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος, ἔπρεπε νά ἀνεβάσουμε τό ἐπίπεδο τῆς ὀργανωτικῆς καθοδήγησης σ' ὅλες τίς σφαῖρες τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, ὥς τό ἐπίπεδο τῆς πολιτικῆς καθοδήγησης, ἔπρεπε νά πετύχουμε ὥστε ἡ ὀργανωτική μας δουλιά νά ἐξασφαλίζει τήν πραχτική ἐφαρμογή τῶν πολιτικῶν συνθημάτων καί τῶν ἀποφάσεων τοῦ κόμματος στή ζωή.

Γιά νά κατανικήσουμε αὐτές τίς δυσκολίες καί νά ἐξασφαλίσουμε ἐπιτυχίες ἔπρεπε νά ὀ ρ γ α ν ώ σ ο υ μ ε τήν πάλη γιά τήν ὑπερνίκηση αὐτῶν τῶν δυσκολιῶν, ἔπρεπε νά τραβήξουμε τίς μάζες τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν σ' αὐτήν τήν πάλη, ἔπρεπε νά κινητοποιήσουμε τό ἴδιο τό κόμμα, ἔπρεπε νά ἐκκαθαρίσουμε τό κόμμα καί τίς οἰκονομικές ὀργανώσεις ἀπό τά ἀμφίβολα, ἀσταθῆ, ἐκφυλισμένα στοιχεῖα.

Τί χρειαζόταν γιά νά γίνει αὐτό;

Ἔπρεπε νά ὀργανώσουμε:

1) Τήν ἀνάπτυξη τῆς αὐτοκριτικῆς καί τήν ἀποκάλυψη τῶν ἐλλείψεων στή δουλιά μας·

2) Τήν κινητοποίηση τῶν κομματικῶν, σοβιετικῶν, οἰκονομικῶν, συνδικαλιστικῶν καί κομσομόλικων ὀργανώσεων στήν πάλη ἐνάντια στίς δυσκολίες·

3) Τήν κινητοποίηση τῶν ἐργατοαγροτικῶν μαζῶν στήν πάλη γιά τήν ἐφαρμογή στή ζωή τῶν συνθημάτων καί τῶν ἀποφάσεων τοῦ κόμματος καί τῆς κυβέρνησης·

4) Τήν ἀνάπτυξη τῆς ἅμιλλας καί τοῦ ουντάρνικου κινήματος ἀνάμεσα στούς ἐργαζόμενους·

5) Ἕνα πλατύ δίχτυ πολιτικῶν τμημάτων στούς ΜΤΣ καί τά σοβχόζ καί τήν προσέγγιση τῆς κομματικῆς καί σοβιετικῆς καθοδήγησης στό χωριό·

6) Τήν ἀποκέντρωση τῶν λαϊκῶν ἐπιτροπάτων, τῶν γενικῶν διευθύνσεων καί τῶν τράστ καί τήν προσέγγιση τῆς οἰκονομικῆς καθοδήγησης στήν ἐπιχείρηση·

7) Τήν ἐκμηδένιση τῆς ἔλλειψης προσωπικῆς εὐθύνης στή δουλιά καί τήν ἐξάλειψη τῆς ἰσοπέδωσης στό μισθολογικό σύστημα·

8) Τήν κατάργηση τοῦ «λειτουργικοῦ συστήματος», τό δυνάμωμα τῆς προσωπικῆς εὐθύνης καί τόν προσανατολισμό πρός τήν κατάργηση τῶν συμβουλίων·

9) Τό δυνάμωμα τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐκτέλεσης καί τόν προσανατολισμό πρός τήν ἀναδιοργάνωση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου καί τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης στό πνεῦμα τῆς παραπέρα ἐνίσχυσης τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐκτέλεσης·

10) Τή μετακίνηση τῶν εἰδικευμένων στελεχῶν ἀπό τά γραφεῖα στήν παραγωγή·

11) Τό ξεσκέπασμα καί τό διώξιμο ἀπό τούς διευθυντικούς μηχανισμούς τῶν ἀδιόρθωτων γραφειοκρατῶν καί τυπολατρῶν·

12) Τήν καθαίρεση ἀπό τίς θέσεις τους ὅλων ἐκείνων πού παραβιάζουν τίς ἀποφάσεις τοῦ κόμματος καί τῆς κυβέρνησης, τῶν ἀπατεώνων καί τῶν φλύαρων καί τήν ἀνάδειξη στή θέση τους νέων ἀνθρώπων, ἀνθρώπων δράσης, ἱκανῶν νά ἐξασφαλίσουν τή συγκεκριμένη καθοδήγηση στή δουλιά πού τούς ἀνατέθηκε καί τό δυνάμωμα τῆς κομματικῆς καί σοβιετικῆς πειθαρχίας·

13) Τήν ἐκκαθάριση τῶν σοβιετο-οικονομικῶν ὀργανώσεων καί τόν περιορισμό τοῦ προσωπικοῦ τους·

14) Τέλος, τήν ἐκκαθάριση τού κόμματος ἀπό τούς ἀσταθεῖς κι ἐκφυλισμένους ἀνθρώπους.

Νά βασικά τά μέτρα στά ὁποῖα ἔπρεπε νά καταφύγει τό κόμμα γιά νά κατανικήσει τίς δυσκολίες, γιά νά ἀνεβάσει τό ἐπίπεδο τῆς ὀργανωτικῆς μας δουλιᾶς ὥς τό ἐπίπεδο τῆς πολιτικῆς καθοδήγησης καί νά ἐξασφαλίσει ἔτσι τήν ἐφαρμογή τῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος στή ζωή.

Ξέρετε, ὅτι ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματός μας ἔτσι ἀκριβῶς διεξήγαγε τήν ὀργανωτική της δουλιά στήν ἐξεταζόμενη περίοδο.

Ἡ ΚΕ καθοδηγοῦνταν στό ζήτημα αὐτό ἀπό τή μεγαλοφυῆ σκέψη τοῦ Λένιν, ὅτι τό κύριο στήν ὀργανωτική δουλιά εἶναι ἡ ἐ π ι λ ο γ ή τ ῶ ν ἀ ν θ ρ ώ π ω ν κ α ί ὁ ἔ λ ε γ χ ο ς τ ῆ ς ἐ κ τ έ λ ε σ η ς.

Θά ἤθελα νά πῶ λίγα λόγια σχετικά μέ τήν ἐπιλογή τῶν ἀνθρώπων καί τήν ἀντικατάσταση ἐκείνων πού δέ στάθηκαν στό ὕψος τους.

Ἐκτός ἀπό τούς ἀδιόρθωτους γραφειοκράτες καί τυπολάτρες, πού γιά τήν ἀπομάκρυνσή τους δέν ὑπάρχει ἀνάμεσά μας καμιά διαφωνία, ἔχουμε ἀκόμα δυό τύπους στελεχῶν, πού φρενάρουν τή δουλιά μας, τήν ἐμποδίζουν καί δέ μᾶς ἀφήνουν νά τραβήξουμε μπροστά.

Ὁ ἕνας τύπος στελεχῶν εἶναι ἄνθρωποι πού πρόσφεραν ὁρισμένες ὑπηρεσίες στό παρελθόν, ἄνθρωποι, πού ἔγιναν τρανοί, ἄνθρωποι πού νομίζουν ὅτι οἱ κομματικοί καί σοβιετικοί νόμοι δέ γράφτηκαν γι' αὐτούς, μά γιά τούς κουτούς. Εἶναι οἱ ἴδιοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι πού δέ θεωροῦν ὑποχρέωσή τους νά ἐκτελοῦν τίς ἀποφάσεις τοῦ κόμματος καί τῆς κυβέρνησης καί καταστρέφουν ἔτσι τίς βάσεις τῆς κομματικῆς καί κρατικῆς πειθαρχίας. Σέ τί ὑπολογίζουν ὅταν παραβαίνουν τούς κομματικούς καί τούς σοβιετικούς νόμους; Ἐλπίζουν ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία δέ θά τολμήσει νά τούς θίξει λόγω τῶν παλιῶν τους ὑπηρεσιῶν. Αὐτοί οἱ ξιπασμένοι τρανοί νομίζουν ὅτι εἶναι ἀναντικατάστατοι καί ὅτι μποροῦν ἀτιμώρητα νά παραβιάζουν τίς ἀποφάσεις τῶν καθοδηγητικῶν ὀργάνων. Τί πρέπει νά κάνουμε μ' αὐτά τά στελέχη; Πρέπει χωρίς δισταγμό νά τά καθαιροῦμε ἀπό τίς καθοδηγητικές τους θέσεις, ἀνεξάρτητα ἀπ' τίς ὑπηρεσίες πού πρόσφεραν στό παρελθόν. (Φ ω ν έ ς: «Σωστά!»). Πρέπει νά τούς ἀντικατασταίνουμε ὑποβιβάζοντάς τους σέ κατώτερες θέσεις, κι αὐτό νά τό δημοσιεύουμε στόν τύπο. (Φ ω ν έ ς: «Σωστά!»). Αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο γιά νά χτυπήσουμε τήν ὑπεροψία αὐτῶν τῶν ξιπασμένων γραφειοκρατῶν καί νά τούς βάλουμε στή θέση τους. Αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο γιά νά δυναμώσουμε τήν κομματική καί σοβιετική πειθαρχία σ' ὅλη τή δουλιά μας. (Φ ω ν έ ς: «Σωστά!». Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α).

Καί τώρα γιά τό δεύτερο τύπο στελεχῶν. Ἐννοῶ τόν τύπο τῶν φλύαρων, θά ἔλεγα, τῶν τίμιων φλύαρων (γ έ λ ι α) πού εἶναι ἄνθρωποι τίμιοι, ἀφοσιωμένοι στή Σοβιετική ἐξουσία, μά πού δέν εἶναι ἱκανοί νά καθοδηγήσουν, δέν εἶναι ἱκανοί νά ὀργανώσουν κάτι. Πέρσι εἶχα μιά συζήτηση μ' ἕναν τέτιο σύντροφο, μ' ἕναν πολύ ἀξιότιμο σύντροφο, μά ἀδιόρθωτο φλύαρο, ἱκανό νά πνίξει μέ τή φλυαρία κάθε ζωντανό ἔργο. Νά ἡ συζήτηση:

Ἐ γ ώ: Πῶς πᾶτε μέ τή σπορά;

Α ὐ τ ό ς: Μέ τή σπορά, σύντροφε Στάλιν; Κινητοποιηθήκαμε. (Γ έ λ ι α).

Ἐ γ ώ: Καί τί ἔγινε;

Α ὐ τ ό ς: Βάλαμε τό ζήτημα μέ ὀξύτητα. (Γ έ λ ι α).

Ἐ γ ώ: Κι ὕστερα;

Α ὐ τ ό ς: Ἔχουμε στροφή, σύντροφε Στάλιν, γρήγορα θάχουμε στροφή. (Γ έ λ ι α).

Ἐ γ ώ: Καί λοιπόν;

Αὐτός: Παρατηρεῖται πρόοδος. (Γέλια).

Ἐγώ: Καλά. Ἀλλά πῶς τά πᾶτε μέ τή σπορά;

Αὐτός: Μέ τή σπορά, γιά τήν ὥρα δέν γίνεται τίποτα, σύντροφε Στάλιν. (Δυνατά γέλια σ' ὅλη τήν αἴθουσα).

Ὁρίστε ἡ φυσιογνωμία τοῦ φλύαρου. Κινητοποιήθηκαν, βάλανε τό ζήτημα μέ ὀξύτητα, ἔχουν καί στροφή καί προόδους, ἡ δουλιά ὅμως δέν κάνει οὔτε βῆμα.

Ἔτσι ἀπαράλλαχτα ὅπως χαρακτήρισε τελευταῖα ἕνας οὐκρανός ἐργάτης τήν κατάσταση μιᾶς ὀργάνωσης, ὅταν τόν ρώτησαν ἄν ἔχει γραμμή αὐτή ἡ ὀργάνωση: «Πῶς, γραμμή... γραμμή, φυσικά ὑπάρχει, μόνο πού ἡ δουλιά δέ φαίνεται». (Γέλια σ' ὅλη τήν αἴθουσα). Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι κι αὐτή ἡ ὀργάνωση ἔχει τούς τίμιους φλύαρούς της.

Καί ὅταν καθαιρεῖς ἀπό τά πόστα τους αὐτούς τούς φλύαρους στέλνοντάς τους ὅσο τό δυνατό πιό μακριά ἀπό τήν πραχτική δουλιά, ἀνοίγουν τά χέρια τους μέ ἀπορία καί ρωτοῦν: «Μά γιατί μᾶς καθαιροῦν; Μήπως δέν κάναμε ὅ,τι χρειαζόταν γιά τή δουλιά, μήπως δέν ὀργανώσαμε συγκέντρωση οὐντάρνικων, μήπως δέν διακηρύξαμε στή συνδιάσκεψη τῶν οὐντάρνικων τά συνθήματα τοῦ κόμματος καί τῆς κυβέρνησης, μήπως δέν ἐκλέξαμε τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ σάν ἐπίτιμο προεδρεῖο (γέλια σ' ὅλη τήν αἴθουσα), μήπως δέ στείλαμε χαιρετιστήριο στό σύντροφο Στάλιν, τί ἄλλο θέλετε ἀπό μᾶς;». (Δυνατά γέλια σ' ὅλη τήν αἴθουσα).

Τί νά κάνουμε μ' αὐτούς τούς ἀδιόρθωτους φλύαρους; Ἄν τούς ἀφήσουμε στή δουλιά, πού ἀπαιτεῖ πραχτικές καθοδηγητικές ἱκανότητες εἶναι ἱκανοί νά πνίξουν κάθε ζωντανό ἔργο μέσα σ' ἕνα χείμαρο ἀπό νερόβραστους καί ἀτέλειωτους λόγους. Εἶναι φανερό, ὅτι πρέπει νά τούς καθαιρέσουμε ἀπό τίς καθοδηγητικές τους θέσεις καί νά τούς βάλουμε σέ ἄλλη δουλιά, πού δέν ἀπαιτεῖ πραχτικές καθοδηγητικές ἱκανότητες. Γιά τούς φλύαρους δέν ὑπάρχει θέση γιά δουλιά, πού ἀπαιτεῖ πραχτικές καθοδηγητικές ἱκανότητες. (Φωνές: «Σωστά!». Χειροκροτήματα).

Σᾶς ἔχω ἐκθέσει κιόλας μέ λίγα λόγια πῶς καθοδήγησε ἡ ΚΕ τό ἔργο τῆς ἐπιλογῆς τῶν ἀνθρώπων στίς σοβιετικές καί στίς οἰκονομικές ὀργανώσεις καί πῶς διεξήγαγε τή δουλιά τῆς ἐνίσχυσης τοῦ ἐλέγχου ἐκτέλεσης. Λεπτομερέστερα θά σᾶς μιλήσει ὁ σύντροφος Καγκάνοβιτς στό τρίτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διάταξης τοῦ συνεδρίου.

Σχετικά μέ τήν παραπέρα δουλιά γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐκτέλεσης, θάθελα νά πῶ μερικά λόγια.

Ἡ σωστή ὀργάνωση τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐκτέλεσης ἔχει ἀποφασιστική σημασία γιά τήν πάλη ἐνάντια στό γραφειοκρατισμό καί τήν τυπολατρεία. Ἐφαρμόζονται οἱ ἀποφάσεις τῶν καθοδηγητικῶν ὀργάνων ἤ μπαίνουν στό χρονοντούλαπο ἀπ' τούς γραφειοκράτες καί τούς τυπολάτρες; Ἐφαρμόζονται σωστά ἤ διαστρεβλώνονται; Δουλεύει ὁ μηχανισμός τίμια καί μπολσεβίκικα ἤ γυρίζει στόν ἀέρα; Ὅλα αὐτά μπορεῖ νά τά μάθει κανείς ἔγκαιρα μονάχα μέ τήν καλή ὀργάνωση τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐκτέλεσης. Ὁ καλά ὀργανωμένος ἔλεγχος τῆς ἐκτέλεσης εἶναι ὁ προβολέας, πού βοηθᾶ νά φωτίζουμε σ' ὁποιαδήποτε στιγμή τήν κατάσταση τῆς δουλιᾶς τοῦ μηχανισμοῦ καί νά βγάζουμε στό φῶς τῆς ἡμέρας τούς γραφειοκράτες καί τούς τυπολάτρες. Μποροῦμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα, ὅτι τά ἐννιά δέκατα τῶν ἐλλείψεων καί τῶν κενῶν ἐξηγοῦνται μέ τήν ἔλλειψη σωστά ὀργανωμένου ἐλέγχου ἐκτέλεσης. Δέ χωράει ἀμφιβολία, ὅτι ἄν ὑπῆρχε τέτιος ἔλεγχος, οἱ ἐλλείψεις καί τά κενά θά εἶχαν σίγουρα προληφθεῖ.

Γιά νά πετύχει ὅμως ὁ ἔλεγχος τό σκοπό του, εἶναι απα-

ραίτητοι δυό τουλάχιστο ὅροι: πρῶτο, ὁ ἔλεγχος τῆς ἐκτέλεσης νά εἶναι συστηματικός καί ὄχι ἐπεισοδιακός· δεύτερο, ἐπικεφαλῆς τοῦ ἐλέγχου ἐκτέλεσης σ' ὅλους τούς κρίκους τῶν κομματικῶν, σοβιετικῶν καί οἰκονομικῶν ὀργανώσεων νά μή βρίσκονται δευτερεύοντα πρόσωπα, μά ἄνθρωποι μέ ἀρκετό κύρος, οἱ ἴδιοι οἱ καθοδηγητές τῶν ὀργανώσεων.

Ἡ σωστή ὀργάνωση τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐκτέλεσης ἔχει πιό μεγάλη ἀκόμα σημασία γιά τά κεντρικά καθοδηγητικά ὄργανα. Ἡ Ἐργατοαγροτική Ἐπιθεώρηση δέν μπορεῖ, ἔτσι ὅπως εἶναι ὀργανωμένη, νά ἱκανοποιεῖ τίς ἀπαιτήσεις ἑνός καλά ὀργανωμένου ἐλέγχου ἐκτέλεσης. Πρίν ἀπό λίγα χρόνια, ὅταν ἡ οἰκονομική μας δουλιά ἦταν πιό ἁπλή καί λιγότερο ἱκανοποιητική, κι ὅταν μποροῦσε νά ὑπολογίζει κανείς στή δυνατότητα ἐπιθεώρησης τῆς δουλιᾶς ὅλων τῶν λαϊκῶν ἐπιτροπάτων καί ὅλων τῶν οἰκονομικῶν ὀργανώσεων, ἡ Ἐργατοαγροτική Ἐπιθεώρηση εἶχε τή θέση της. Τώρα ὅμως, πού ἡ οἰκονομική μας δουλιά ἀναπτύχθηκε καί ἔγινε πολυπλοκότερη, καί δέν ὑπάρχει πιά οὔτε ἡ ἀνάγκη, οὔτε ἡ δυνατότητα νά ἐπιθεωρεῖται ἀπό ἕνα κέντρο, ἡ Ἐργατοαγροτική Ἐπιθεώρηση πρέπει νά ἀναδιοργανωθεῖ. Τώρα δέ μᾶς χρειάζεται ἐπιθεώρηση, ἀλλά ἐπαλήθευση τῆς ἐκτέλεσης τῶν ἀποφάσεων τοῦ κέντρου, τώρα μᾶς χρειάζεται ἔλεγχος γιά τήν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων τοῦ κέντρου. Τώρα μᾶς χρειάζεται μιά τέτια ὀργάνωση, πού χωρίς νά βάζει μπροστά της τόν καθολικό σκοπό νά ἐπιθεωρεῖ τούς πάντες καί τά πάντα, νά μπορεῖ νά συγκεντρώνει ὅλη τήν προσοχή της στή δουλιά τοῦ ἐλέγχου, στή δουλιά τῆς ἐπαλήθευσης τῆς ἐκτέλεσης τῶν ἀποφάσεων τῶν κεντρικῶν ὀργάνων τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Μιά τέτια ὀργάνωση μπορεῖ νά εἶναι μονάχα μιά Ἐπιτροπή Σοβιετικοῦ Ἐλέγχου τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΕΣΣΔ

πού θά δουλεύει μέ βάση τίς ἐντολές τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί πού θά ἔχει κατά τόπους ἀντιπροσώπους ἀνεξάρτητους ἀπό τά τοπικά ὄργανα. Καί γιά νάχει ἀρκετό κύρος, καί γιά νά μπορεῖ σέ περίπτωση ἀνάγκης νά ζητήσει εὐθύνες ἀπό ὁποιοδήποτε ὑπεύθυνο στέλεχος, εἶναι ἀπαραίτητο οἱ ὑποψήφιοι γιά τήν Ἐπιτροπή Σοβιετικοῦ Ἐλέγχου νά ὑποδείχνονται ἀπό τό συνέδριο τοῦ κόμματος καί νά ἐπικυρώνονται ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ καί ἀπό τήν Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς ΕΣΣΔ. Νομίζω, ὅτι μονάχα μιά τέτια ὀργάνωση θά μποροῦσε νά στερεώσει τό σοβιετικό ἔλεγχο καί τή σοβιετική πειθαρχία.

Ὅσο γιά τήν ΚΕΕ εἶχε δημιουργηθεῖ, ὅπως εἶναι γνωστό, πρῶτ' ἀπ' ὅλα καί κυρίως γιά τήν πρόληψη διάσπασης στό κόμμα. Ὅπως ξέρετε, ὁ κίνδυνος μιᾶς διάσπασης ὑπῆρχε πραγματικά κάποτε στό κόμμα μας. Ὅπως ξέρετε, ἡ ΚΕΕ καί οἱ ὀργανώσεις της κατόρθωσαν νά προλάβουν τόν κίνδυνο τῆς διάσπασης. Τώρα ὅμως δέν ὑπάρχει πιά κίνδυνος διάσπασης. Ἀλλά ἀντί γι' αὐτό ἔχουμε τώρα ἐπιταχτική ἀνάγκη ἀπό μιά τέτια ὀργάνωση, πού θά μποροῦσε νά συγκεντρώσει τήν κύρια προσοχή της στή δουλιά τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐκτέλεσης τῶν ἀποφάσεων τοῦ κόμματος καί τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς του. Τέτια ὀργάνωση μπορεῖ νά εἶναι μόνο μιά Ἐπιτροπή Κομματικοῦ Ἐλέγχου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ, πού θά δουλεύει μέ βάση τίς ἐντολές τοῦ κόμματος καί τῆς ΚΕ του καί πού θά ἔχει κατά τόπους, ἀντιπρόσωπους ἀνεξάρτητους ἀπό τίς τοπικές ὀργανώσεις. Εἶναι εὐνόητο ὅτι μιά τέτια ὑπεύθυνη ὀργάνωση πρέπει νάχει μεγάλο κύρος. Καί γιά νάχει ἀρκετό κύρος, καί γιά νά μπορεῖ νά ζητάει εὐθύνες ἀπό ὁποιοδήποτε ὑπεύθυνο στέλεχος πού ἔπεσε σέ λάθος, ἀκόμα καί ἀπό μέλη τῆς ΚΕ, εἶναι ἀπαραίτητο

τά μέλη αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς νά μπορεῖ νά τά ἐκλέγει καί νά τά καθαιρεῖ μόνο τό ἀνώτατο ὄργανο τοῦ κόμματος, τό συνέδριο τοῦ κόμματος. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι μιά τέτια ὀργάνωση θά εἶναι ἀπόλυτα ἱκανή νά ἐξασφαλίσει τόν ἔλεγχο τῆς ἐκτέλεσης τῶν ἀποφάσεων τῶν κεντρικῶν ὀργάνων τοῦ κόμματος καί νά στερεώσει τήν κομματική πειθαρχία.

Ἔτσι ἔχουν τά πράγματα σχετικά μέ τά ζητήματα τῆς ὀργανωτικῆς καθοδήγησης.

Τά καθήκοντά μας στόν τομέα τῆς ὀργανωτικῆς δουλιᾶς εἶναι:

1) Νά εὐθυγραμμίσουμε καί στό μέλλον τήν ὀργανωτική μας δουλιά μέ τίς ἀπαιτήσεις τῆς πολιτικῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος·

2) Νά ἀνεβάσουμε τήν ὀργανωτική καθοδήγηση στό ἐπίπεδο τῆς πολιτικῆς καθοδήγησης·

3) Νά πετύχουμε ὥστε ἡ ὀργανωτική καθοδήγηση νά ἐξασφαλίζει ἀπόλυτα τήν ἐφαρμογή στή ζωή τῶν πολιτικῶν συνθημάτων καί τῶν ἀποφάσεων τοῦ κόμματος.

* * *

Τελειώνω, σύντροφοι, τή λογοδοσία.

Ποιά συμπεράσματα βγαίνουν ἀπ' αὐτήν;

Σήμερα ὅλοι πιά ἀναγνωρίζουν ὅτι οἱ ἐπιτυχίες μας εἶναι μεγάλες καί ἀσυνήθιστες. Ἡ χώρα πέρασε μέσα σέ σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα στήν τροχιά τῆς ἐκβιομηχάνισης καί τῆς κολεχτιβοποίησης. Πραγματοποιήθηκε μέ ἐπιτυχία τό πρῶτο πεντάχρονο. Αὐτό γεννᾶ στά στελέχη μας ἕνα αἴσθημα περηφάνειας καί στερεώνει τήν πίστη στίς δυνάμεις τους.

Αὐτό φυσικά εἶναι καλό. Οἱ ἐπιτυχίες ὅμως ἔχουν κάποτε καί τή σκιερή τους πλευρά. Γεννοῦν κάποτε μερικούς κινδύνους, πού ἄν τούς ἀφήσουμε νά ἀναπτυχθοῦν μποροῦν νά ἐξαρθρώσουν ὅλο τό ἔργο μας. Ὑπάρχει λογουχάρη κίνδυνος, μερικοί σύντροφοί μας νά πάθουν ἴλιγγο ἀπ' αὐτές τίς ἐπιτυχίες. Ὅπως εἶναι γνωστό τέτιες περιπτώσεις ὑπῆρξαν. Ὑπάρχει κίνδυνος, μερικοί ἀπό τούς συντρόφους μας, μεθυσμένοι ἀπό τίς ἐπιτυχίες, νά τό πάρουν γιά καλά ἀπάνω τους καί νά ἀρχίσουν νά νανουρίζουν τόν ἑαυτό τους μέ καυχησιάρικα τραγούδια σάν καί τοῦτα δῶ: «τώρα γιά μᾶς ὅλα εἶναι παιγνιδάκια», «μέ τόν καθένα μποροῦμε νά τά βγάλουμε πέρα στό πί καί φί» κλπ. Αὐτό δέν ἀποκλείεται καθόλου, σύντροφοι. Δέν ὑπάρχει πιό ἐπικίνδυνο πράγμα ἀπό τέτιες διαθέσεις, γιατί ἀφοπλίζουν τό κόμμα καί ἀποστρατεύουν τίς γραμμές του. Ἄν τέτιες διαθέσεις κυριαρχήσουν στό κόμμα μας, μπορεῖ νά βρεθοῦμε μπροστά στήν ἀπειλή νά ἐκμηδενιστοῦν ὅλες οἱ ἐπιτυχίες μας.

Τό πρῶτο πεντάχρονο τό ἐκπληρώσαμε, φυσικά, μέ ἐπιτυχία. Αὐτό εἶναι σωστό. Μ' αὐτό ὅμως ἡ ὑπόθεση δέν τελειώνει καί οὔτε μπορεῖ νά τελειώσει, σύντροφοι. Ἔχουμε μπροστά μας τό δεύτερο πεντάχρονο πού κι αὐτό πρέπει νά ἐκπληρωθεῖ ἐπίσης μ' ἐπιτυχία. Ξέρετε, ὅτι τά σχέδια ἐκπληρώνονται στήν πάλη μέ τίς δυσκολίες, στήν πορεία τῆς ὑπερνίκησης τῶν δυσκολιῶν. Ὥστε θά ἔχουμε δυσκολίες, θά ἔχουμε καί ἀγώνα ἐνάντιά τους. Οἱ σύντροφοι Μόλοτοφ καί Κούιμπισεφ θά σᾶς μιλήσουν γιά τό σχέδιο τοῦ δεύτερου πεντάχρονου. Ἀπό τίς εἰσηγήσεις τους θά δεῖτε τί μεγάλες δυσκολίες μᾶς περιμένουν, πού πρέπει νά τίς ὑπερνικήσουμε γιά νά πραγματοποιήσουμε αὐτό τό μεγαλεπήβολο σχέδιο. Αὐτό σημαίνει, ὅτι δέν πρέπει νά νανουρίζουμε τό κόμμα, ἀλλά νά ὀξύνουμε τήν ἐπαγρύπνησή του, δέν πρέπει νά τό αποκοιμίζουμε, ἀλλά νά τό κρατοῦμε ἑτοιμοπόλεμο, δέν πρέ-

πει νά τό ἀφοπλίζουμε, ἀλλά νά τό ἐξοπλίζουμε, δέν πρέπει νά τό ἀποστρατεύουμε, ἀλλά νά τό κρατᾶμε ἐπιστρατευμένο γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ δεύτερου πεντάχρονου.

Ἀπό δῶ βγαίνει τό πρῶτο συμπέρασμα: *νά μή παρασυρόμαστε ἀπό τίς ἐπιτυχίες πού καταχτήσαμε καί νά μήν τό παίρνουμε πάνω μας.*

Καταχτήσαμε ἐπιτυχίες γιατί ἡ καθοδηγητική γραμμή τοῦ κόμματος ἦταν σωστή καί κατορθώσαμε νά ὀργανώσουμε τίς μάζες γιά τήν ἐφαρμογή αὐτῆς τῆς γραμμῆς στή ζωή. Εἶναι περιττό νά ποῦμε, ὅτι χωρίς αὐτούς τούς ὅρους δέ θά εἴχαμε τίς ἐπιτυχίες πού ἔχουμε τώρα καί γιά τίς ὁποῖες εἴμαστε περήφανοι μέ τό δίκιο μας. Τό νά ἔχεις ὅμως σωστή γραμμή καί νά κατορθώσεις νά τήν ἐφαρμόσεις στή ζωή εἶναι πολύ σπάνιο πράγμα στή ζωή τῶν κυβερνητικῶν κομμάτων.

Κοιτάξτε τίς χῶρες πού μᾶς περιβάλλουν: θά βρεῖτε τάχα πολλά κυβερνητικά κόμματα, πού νάχουν σωστή γραμμή καί νά τήν ἐφαρμόζουν στή ζωή; Πραγματικά τέτια κόμματα δέν ὑπάρχουν, γιατί ὅλα τους ζοῦν χωρίς προοπτική, παραδέρνουν στό χάος τῆς κρίσης καί δέ βλέπουν τό δρόμο πού θά τά ἔβγαζε ἀπ' τό βάλτο. Μόνο τό δικό μας κόμμα ξέρει κατά ποῦ πρέπει νά τραβήξει καί τραβᾶ μπροστά μ' ἐπιτυχία. Σέ τί ὀφείλει τό κόμμα μας αὐτό του τό πλεονέχτημα; Στό ὅτι, εἶναι κόμμα μαρξιστικό, κόμμα λενινιστικό. Τό ὀφείλει στό ὅτι, καθοδηγεῖται στή δουλιά του ἀπό τή διδασκαλία τοῦ Μάρξ, Ἔνγκελς, Λένιν. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι ὅσο θά μένουμε πιστοί σ' αὐτή τή διδασκαλία, ὅσο θά κρατοῦμε αὐτή τήν πυξίδα, θάχουμε ἐπιτυχίες στή δουλιά μας.

Λένε, ὅτι στή δύση, σέ ὁρισμένα κράτη ἔχει ἐξοντωθεῖ πιά ὁ μαρξισμός. Λένε, ὅτι τόν ἐξόντωσε τάχα τό

ἀστικό ἐθνικιστικό ρεῦμα πού λέγεται φασισμός. Αὐτά, φυσικά, εἶναι ἀνοησίες. Ἔτσι μποροῦν νά μιλοῦν μόνο οἱ ἄνθρωποι πού δέν ξέρουν τήν ἱστορία. Ὁ μαρξισμός εἶναι ἡ ἐπιστημονική ἔκφραση τῶν θεμελιακῶν συμφερόντων τῆς ἐργατικῆς τάξης. Γιά νά ἐξοντωθεῖ ὁ μαρξισμός, πρέπει νά ἐξοντωθεῖ ἡ ἐργατική τάξη. Καί ἡ ἐργατική τάξη εἶναι ἀδύνατο νά ἐξοντωθεῖ. Πέρασαν πάνω ἀπό 80 χρόνια ἀπό τότε πού ἐμφανίστηκε στό στίβο ὁ μαρξισμός. Στό διάστημα αὐτό δεκάδες καί ἑκατοντάδες ἀστικές κυβερνήσεις προσπάθησαν νά ἐξοντώσουν τό μαρξισμό. Καί τί ἔγινε; Οἱ ἀστικές κυβερνήσεις ἔρχονταν καί παρέρχονταν, ἐνῶ ὁ μαρξισμός παρέμενε. (*Θυελώδικα χειροκροτήματα*). Κάτι παραπάνω. Ὁ μαρξισμός κατόρθωσε νά κερδίσει ὁλοκληρωτική νίκη στό ἕνα ἕκτο τοῦ κόσμου, καί μάλιστα νά κερδίσει αὐτή τή νίκη στή χώρα ἐκείνη, ὅπου θεωροῦσαν τό μαρξισμό ὁριστικά ἐξοντωμένο. (*Θυελώδικα χειροκροτήματα*). Δέν μποροῦμε νά θεωροῦμε τυχαῖο τό γεγονός, ὅτι ἡ χώρα, ὅπου ὁ μαρξισμός κέρδισε πλήρη νίκη, εἶναι τώρα ἡ μοναδική χώρα τοῦ κόσμου, πού δέ γνωρίζει κρίσεις καί ἀνεργία, τή στιγμή πού σ' ὅλες τίς ὑπόλοιπες χῶρες, μαζί καί στίς χῶρες τοῦ φασισμοῦ, βασιλεύει ἐδῶ καί τέσσερα χρόνια τώρα ἡ κρίση κι ἡ ἀνεργία. Ὄχι, σύντροφοι, αὐτό δέν εἶναι τυχαῖο. (*Παρατεταμένα χειροκροτήματα*).

Ναί, σύντροφοι, τίς ἐπιτυχίες μας τίς ὀφείλουμε στό ὅτι δουλέψαμε καί παλαίψαμε κάτω ἀπό τή σημαία τοῦ Μάρξ, Ἔνγκελς, Λένιν.

Ἀπό δῶ βγαίνει τό δεύτερο συμπέρασμα: *νά εἴμαστε ὥς τό τέλος πιστοί στή μεγάλη σημαία τοῦ Μάρξ, Ἔνγκελς, Λένιν.* (*Χειροκροτήματα*).

Ἡ ἐργατική τάξη τῆς ΕΣΣΔ εἶναι ἰσχυρή, ὄχι μονάχα γιατί ἔχει ἕνα λενινιστικό κόμμα δοκιμασμένο στίς μάχες. Εἶναι ἰσχυρή ἀκόμα, ὄχι μονάχα γιατί ἔχει τήν ὑποστήριξη τῶν μαζῶν τῶν ἑκατομμυρίων ἐργαζόμενων ἀγροτῶν. Εἶναι ἰσχυρή ἀκόμα καί γιατί τήν ὑποστηρίζει καί τή βοηθᾶ τό παγκόσμιο προλεταριάτο. Ἡ ἐργατική τάξη τῆς ΕΣΣΔ εἶναι τμῆμα τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου, εἶναι τό πρωτοπόρο του ἀπόσπασμα καί ἡ δημοκρατία μας εἶναι βλαστάρι τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι ἄν δέν εἶχε τήν ὑποστήριξη τῆς ἐργατικῆς τάξης τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, δέ θά κρατοῦσε τήν ἐξουσία στά χέρια της, δέ θά ἐξασφάλιζε τούς ὅρους γιά τή σοσιαλιστική οἰκοδόμηση, συνεπῶς, δέ θά εἶχε τίς ἐπιτυχίες πού ἔχει τώρα. Οἱ διεθνεῖς δεσμοί τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς ΕΣΣΔ μέ τούς ἐργάτες τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, ἡ ἀδερφική συμμαχία τῶν ἐργατῶν τῆς ΕΣΣΔ μέ τούς ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν, νά ἕνας ἀπό τούς ἀκρογωνιαίους λίθους τῆς δύναμης καί τῆς ἰσχῆς τῆς Δημοκρατίας τῶν Σοβιέτ. Οἱ ἐργάτες τῆς Δύσης λένε, ὅτι ἡ ἐργατική τάξη τῆς ΕΣΣΔ εἶναι ἡ ταξιαρχία κρούσης τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου. Αὐτό εἶναι πολύ καλό. Αὐτό σημαίνει ὅτι τό παγκόσμιο προλεταριάτο εἶναι ἕτοιμο καί στό μέλλον νά ὑποστηρίξει τήν ἐργατική τάξη τῆς ΕΣΣΔ, στό μέτρο τῶν δυνάμεων καί τῶν δυνατοτήτων του. Αὐτό ὅμως ἐπιβάλλει σέ μᾶς σοβαρές ὑποχρεώσεις. Αὐτό σημαίνει, ὅτι ὀφείλουμε νά δικαιώσουμε μέ τή δουλιά μας τόν τιμητικό τίτλο τῆς ταξιαρχίας κρούσης τῶν προλετάριων ὅλων τῶν χωρῶν. Αὐτό μᾶς ὑποχρεώνει νά δουλέψουμε καλύτερα καί νά παλαίψουμε καλύτερα γιά τήν ὁριστική νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ στή χώρα μας, γιά τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ σ' ὅλες τίς χῶρες.

Ἀπό δῶ βγαίνει τό τρίτο συμπέρασμα: νά εἴμαστε ὥς τό τέλος πιστοί στήν ὑπόθεση τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ, στήν ὑπόθεση τῆς ἀδερφικῆς συμμαχίας τῶν προλετάριων ὅλων τῶν χωρῶν. (Χειροκροτήματα).

Αὐτά εἶναι τά συμπεράσματα.

Ζήτω ἡ μεγάλη καί ἀήττητη σημαία τοῦ Μάρξ, Ἔνγκελς, Λένιν! (Θυελώδικα παρατεταμένα χειροκροτήματα σ' ὅλη τήν αἴθουσα. Τό συνέδριο ἐπευφημεῖ τό σύντροφο Στάλιν. Τραγουδοῦν τή «Διεθνῆ». Ὕστερα ἀπ' τό τραγούδι τῆς «Διεθνοῦς», οἱ ἐπευφημίες ξαναρχίζουν μέ καινούργια δύναμη. Ζητωκραυγές: «Γιά τό Στάλιν Ζήτω!», «Ζήτω ὁ Στάλιν!», «Ζήτω ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματος!»).

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 27,
28 τοῦ Γενάρη 1934.

ΣΤΟ σ. ΣΑΠΟΣΝΙΚΟΦ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΟΛΕΜΟΥ «ΦΡΟΥΝΖΕ» ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ. ΣΤΟ σ. ΣΤΣΙΑΝΤΕΝΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΒΟΗΘΟ

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς 15ης ἐπετείου τῆς Ἀκαδημίας Πολέμου καί τῆς παρασημοφόρησής της μέ τό παράσημο Λένιν συγχαίρω τούς σπουδαστές, τούς καθηγητές καί τούς καθοδηγητές τῆς Ἀκαδημίας τῆς τιμημένης μέ τό παράσημο τῆς Κόκκινης Σημαίας.

Εὔχομαι στήν Ἀκαδημία πλήρη ἐπιτυχία στό ἔργο τῆς κατάρτισης μορφωμένων μπολσεβίκων-διοικητῶν, μαστόρων τῆς πολεμικῆς τέχνης, ἔργο ἀναγκαῖο γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας.

Ι. Στάλιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 18, 18 τοῦ Γενάρη 1934.

ΑΝΤΙ ΤΕΛΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

31 τοῦ Γενάρη 1934

Σύντροφοι! Οἱ συζητήσεις στό συνέδριο ἔδειξαν τήν πλήρη ἑνότητα ἀπόψεων τῶν κομματικῶν μας καθοδηγητῶν, μποροῦμε νά ποῦμε, σ' ὅλα τά ζητήματα τῆς κομματικῆς πολιτικῆς. Ὅπως ξέρετε, δέν ὑπῆρξε καμιά αντίρρηση ἐνάντια στή λογοδοσία. Διαπιστώθηκε, συνεπῶς, πρωτοφανέρωτη ἰδεολογικο-πολιτική κι ὀργανωτική συνοχή τῶν γραμμῶν τοῦ κόμματός μας. (Χειροκροτήματα). Γεννιέται τό ἐρώτημα: χρειάζεται, ὕστερα ἀπ' αὐτό, τελικός λόγος; Νομίζω, ὅτι δέ χρειάζεται. Γι' αὐτό ἐπιτρέψτε μου νά παραιτηθῶ ἀπό τόν τελικό λόγο. (Θυελλώδεις ἐπευφημίες. Ὅλοι οἱ σύνεδροι σηκώνονται· βροντερά «Ζήτω!»· ὁμαδικές ζητωκραυγές: «Ζήτω ὁ Στάλιν!». Οἱ σύνεδροι ὄρθιοι τραγουδοῦν τή «Διεθνῆ». Ὕστερα ἀπό τή «Διεθνῆ», ξαναρχίζουν οἱ ἐπευφημίες. Φωνές: «Ζήτω!», «Ζήτω ὁ Στάλιν!», «Ζήτω ἡ ΚΕ!».

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 31, 1 τοῦ Φλεβάρη 1934.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Τό 16ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ συνῆλθε στή Μόσχα στίς 26 Ἰούνη μέ 13 τοῦ Ἰούλη 1930. Τό συνέδριο συζήτησε τήν πολιτική ἔκθεση καί τήν ὀργανωτική ἔκθεση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος· τίς ἐκθέσεις τῆς Κεντρικῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου καί τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς· τίς εἰσηγήσεις: γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ πεντάχρονου σχεδίου στή βιομηχανία, γιά τό κολχόζνικο κίνημα καί τήν ἄνοδο τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, γιά τά καθήκοντα τῶν συνδικάτων στήν περίοδο τῆς ἀνασυγκρότησης. Τό συνέδριο ἐνέκρινε ὁμόφωνα τήν πολιτική γραμμή καί δράση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος, πρότεινε στήν ΚΕ νά ἐξασφαλίσει καί παραπέρα μπολσεβίκικους ρυθμούς στή σοσιαλιστική οἰκοδόμηση, νά πετύχει τήν ἐκπλήρωση τοῦ πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια, νά ἐφαρμόσει ἀπαρέγκλιτα τήν πλατιά σοσιαλιστική ὁλομέτωπη ἐπίθεση καί τήν ἐξάλειψη τῶν κουλάκων, σάν τάξης, πάνω στή βάση τῆς συμπαγοῦς κολεχτιβοποίησης. Τό συνέδριο τόνισε τήν κοσμοϊστορική σημασία τῆς στροφῆς στήν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, πού ἀποτέλεσμά της ἦταν νά γίνει ἡ κολχόζνικη ἀγροτιά πραγματικό καί σταθερό στήριγμα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Τό συνέδριο ἀνάθεσε στήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος νά ἐφαρμόζει καί στό μέλλον σταθερή πολιτική εἰρήνης καί νά δυναμώνει τήν ἀμυντική ἱκανότητα τῆς ΕΣΣΔ. Τό συνέδριο ἔδωσε ὑποδείξεις: γιά τήν ἀνάπτυξη

μέ κάθε μέσο τῆς βαριᾶς βιομηχανίας καί τή δημιουργία νέας, ἰσχυρῆς ἀνθρακο-μεταλλουργικῆς βάσης στίς ἀνατολικές περιοχές τῆς χώρας· γιά τήν ἀναδιοργάνωση τῆς δουλιᾶς ὅλων τῶν μαζικῶν ὀργανώσεων καί τήν ἐνίσχυση τοῦ ρόλου τῶν συνδικάτων στή σοσιαλιστική οἰκοδόμηση· γιά τήν προσέλκυση ὅλων τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἐργαζομένων μαζῶν στή σοσιαλιστική ἅμιλλα. Τό συνέδριο ξεσκέπασε ὁλοκληρωτικά τό δεξιό ὀπορτουνισμό, σάν πράκτορα τῶν κουλάκων μέσα στό κόμμα, καί κήρυξε τίς ἀπόψεις τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης ἀσυμβίβαστες μέ τήν ἰδιότητα τοῦ μέλους τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ. Τό συνέδριο πρότεινε στίς κομματικές ὀργανώσεις νά δυναμώσουν τήν πάλη ἐνάντια στίς παρεκκλίσεις στό ἐθνικό ζήτημα, δηλ. ἐνάντια στό μεγαλοκρατικό σωβινισμό καί τόν τοπικό ἐθνικισμό, καθώς καί τό συμφιλιωτισμό ἀπέναντί τους καί νά ἐφαρμόζουν σταθερά τή λενινιστική ἐθνική πολιτική, πού ἐξασφαλίζει τήν πλατιά ἀνάπτυξη τῶν ἐθνικῶν στή μορφή καί σοσιαλιστικῶν στό περιεχόμενο πολιτισμῶν τῶν λαῶν τῆς ΕΣΣΔ. Τό 16ο Συνέδριο πέρασε στήν ἱστορία τοῦ κόμματος σάν συνέδριο τῆς πλατιᾶς ὁλομέτωπης ἐπίθεσης τοῦ σοσιαλισμοῦ, τῆς ἐξάλειψης τῶν κουλάκων, σάν τάξης, καί τῆς ἐφαρμογῆς στή ζωή τῆς συμπαγοῦς κολεχτιβοποίησης. Στίς 27 τοῦ Ἰούνη ὁ Ι. Β. Στάλιν ἔκανε στό συνέδριο τήν πολιτική λογοδοσία τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ (βλ. Ἅπαντα, τόμ. 12ος, σελ. 235—373), (βλ. καί ἑλλ. ἔκδ., τόμ. 12ος, σελ. 267—423) καί στίς 2 τοῦ Ἰούλη ἐξεφώνησε τόν τελικό λόγο. (Γιά τό 16ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ βλ. «Ἱστορία τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ. Ἐπιτομή», σελ. 296—298, (βλ. καί 3η ἑλλ. ἔκδ., σελ. 323—325). Γιά τίς ἀποφάσεις τοῦ συνεδρίου βλ. «Ἀποφάσεις τῶν Συνεδρίων καί τῶν Συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ καί τῶν Ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος II, 1941, σελ. 394—436).—*Σελ. 1.*

[2] Ι. Β. Στάλιν, «Τά πολιτικά καθήκοντα τοῦ Πανεπιστημίου τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς» (βλ. Ἅπαντα, τόμ. 7ος, σελ. 133—152), (βλ. καί ἑλλ. ἔκδ., τόμ. 7ος, σελ. 146—167). —*Σελ. 4.*

[3] Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 27ος, σελ. 291—319. —*Σελ. 6.*

[4] Ἡ Ὁλομέλεια τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ πού συνῆλθε στίς 10—17 τοῦ Νοέμβρη 1929, συζήτησε

τά ζητήματα: οἱ ἀριθμοί ἐλέγχου τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας γιά τό 1929/30· τά ἀποτελέσματα καί τά παραπέρα καθήκοντα τῆς κολχόζνικης οἰκοδόμησης καί ἄλλα. Ἡ Ὁλομέλεια, ἀφοῦ ἐξέτασε τό ζήτημα τῆς ὁμάδας τῆς δεξιᾶς παρέκκλισης, κήρυξε τήν προπαγάνδα τῶν ἀπόψεων τοῦ δεξιοῦ ὀπορτουνισμοῦ καί τοῦ συμφιλιωτισμοῦ ἀπέναντί του ἀσυμβίβαστη μέ τήν παραμονή στίς γραμμές τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ, ἀποφάσισε νά ἀπομακρύνει ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ τό Μπουχάριν, σάν ἐμπνευστή καί καθοδηγητή τῶν δεξιῶν συνθηκολόγων καί ἔκανε προειδοποίηση στούς Ρίκοφ, Τόμσκι καί τά ἄλλα μέλη τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης. (Γιά τίς ἀποφάσεις τῆς Ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ βλ. «Ἀποφάσεις τῶν Συνεδρίων καί τῶν Συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ καί τῶν Ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος ΙΙ, 1941, σελ. 359—388).—*Σελ. 10.*

5 Ἡ 10η Κομματική Συνδιάσκεψη τῆς περιοχῆς Οὐραλίων συνῆλθε στό Σβερντλόφσκ στίς 3—13 τοῦ Ἰούνη 1930. Ἡ συνδιάσκεψη ἐνέκρινε ὁλοκληρωτικά τήν πολιτική καί ὀργανωτική γραμμή τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος. Ἀφοῦ ξεσκέπασε τίς δεξιές-ὀπορτουνιστικές μανοῦβρες τοῦ Ρίκοφ καί ὑπογράμμισε τόν ἀντεπαναστατικό προδοτικό ρόλο τῆς δεξιᾶς παρέκκλισης μέσα στό κομμουνιστικό κίνημα, ἡ συνδιάσκεψη στίς ἀποφάσεις της κάλεσε τήν κομματική ὀργάνωση τῶν Οὐραλίων σέ ἀμείλιχτη πάλη ἐνάντια σέ ὅλες τίς προσπάθειες τῶν δεξιῶν συνθηκολόγων νά ἀντιταχθοῦν στή γραμμή τοῦ κόμματος καί τῆς Λενινιστικῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς του.—*Σελ. 11.*

6 Πρόκειται γιά τό 6ο Συνέδριο τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τῆς Ὑπερκαυκασίας (Ἀζερμπαϊτζάν, Ἀρμενίας καί Γεωργίας), πού συνῆλθε στήν Τυφλίδα στίς 5—12 τοῦ Ἰούνη 1930. Τό συνέδριο ἐνέκρινε ὁλοκληρωτικά τήν πολιτική καί ὀργανωτική γραμμή, καθώς καί τήν πρακτική δράση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.—*Σελ. 12.*

7 Ι. Β. Στάλιν, «Ζητήματα τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς στήν ΕΣΣΔ». Λόγος στή συνδιάσκεψη τῶν μαρξιστῶν θεωρητικῶν τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος στίς 27 τοῦ Δεκέμβρη 1929 (βλ. Ἅπαντα, τόμ. 12ος, σελ. 141—172), (βλ. καί ἑλλ. ἔκδ., τόμ. 12ος, σελ. 163—197).—*Σελ. 19.*

8 Ι. Β. Στάλιν, Πολιτική λογοδοσία τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς στό 16ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ (βλ. Ἅπαντα, τόμ. 12ος, σελ. 241), (βλ. καί ἑλλ. ἔκδ., τόμ. 12ος, σελ. 274).—*Σελ. 20.*

9 Β. Ι. Λένιν, «Ὁ ἰμπεριαλισμός, ἀνώτατο στάδιο τοῦ καπιταλισμοῦ» (βλ. Ἅπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 22ος, σελ. 173—290).—*Σελ. 20.*

10 Ι. Β. Στάλιν, Πολιτική λογοδοσία τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς στό 16ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ (βλ. Ἅπαντα, τόμ. 12ος, σελ. 301), (βλ. καί ἑλλ. ἔκδ., τόμ. 12ος, σελ. 340—341).—*Σελ. 21.*

11 Βλ. Ι. Β. Στάλιν, Ἅπαντα, τόμ. 8ος, σελ. 287 (βλ. καί ἑλλ. ἔκδ., τόμ. 8ος, σελ. 324—325).—*Σελ. 22.*

12 Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 21ος, σελ. 85.—*Σελ. 30.*

13 Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 21ος, σελ. 87.—*Σελ. 30.*

14 Ἡ πρώτη Πανενωσιακή Συνδιάσκεψη τῶν στελεχῶν τῆς σοσιαλιστικῆς βιομηχανίας συνῆλθε στή Μόσχα στίς 30 Γενάρη μέ 4 Φλεβάρη 1931. Στή συνδιάσκεψη παραβρίσκονταν 728 ἀντιπρόσωποι. Ἀνάμεσα στούς ἀντιπροσώπους τῆς συνδιάσκεψης ἦταν ἐκπρόσωποι βιομηχανικῶν ἑνώσεων, διευθυντές ἐργοστασίων καί διευθυντές ἐργοταξίων, μηχανικοί, μαστόροι καί οἱ καλύτεροι ἐργάτες οὐντάρνικοι καί καθοδηγητές κομματικῶν καί συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων. Ἡ συνδιάσκεψη ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ προέδρου τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Λαϊκῆς Οἰκονομίας Γ. Κ. Ὀρτζονικίτζε: «Οἱ ἀριθμοί ἐλέγχου γιά τό 1931 καί τά καθήκοντα τῶν οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν». Στίς 3 τοῦ Φλεβάρη μίλησε στή συνδιάσκεψη ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων Β. Μ. Μόλοτοφ μέ θέμα: «Οἱ βασικές προϋποθέσεις καί ἡ ἐκπλήρωση τοῦ οἰκονομικοῦ σχεδίου». Ὁ Ι. Β. Στάλιν μίλησε στίς 4 τοῦ Φλεβάρη στήν τελική συνεδρίαση τῆς συνδιάσκεψης μέ θέμα: «Τά καθήκοντα τῶν οἰκονομικῶν στελεχῶν». Ἡ συνδιάσκεψη, καθοδηγούμενη ἀπό τίς ὑποδείξεις τοῦ Ι. Β. Στάλιν, χάραξε πρακτικά

μέτρα γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ σχεδίου τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας τοῦ τρίτου, τοῦ ἀποφασιστικοῦ χρόνου τοῦ πρώτου πεντάχρονου. Ἡ συνδιάσκεψη ὑπογράμμισε ὅτι τά βασικά καθήκοντα τῶν οἰκονομικῶν στελεχῶν εἶναι: ἡ κατάχτηση τῆς τεχνικῆς, ἡ βελτίωση τῆς καθοδήγησης τῆς παραγωγῆς, ἡ συνεπής ἐφαρμογή τῆς μονοδιεύθυνσης, ἡ ἐφαρμογή τῆς ἀρχῆς τῆς οἰκονομικῆς αὐτοκάλυψης καί ἡ πάλη γιά τό ἀνέβασμα τῆς παραγωγικότητας τῆς δουλιᾶς, ἡ ἐλάττωση τοῦ κόστους παραγωγῆς καί ἡ καλυτέρεψη τῆς ποιότητας τῶν προϊόντων. Ἡ συνδιάσκεψη ἔστειλε χαιρετιστήριο στήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.—*Σελ. 33.*

15 Πρόκειται γιά τή σαμποταριστική δράση τῆς ἀντεπαναστατικῆς ὀργάνωσης τῶν ἀστῶν εἰδικῶν στήν περιφέρεια Σάχτι καί σέ ἄλλες περιφέρειες τοῦ Λεκανοπεδίου τοῦ Ντονιέτς. Ἡ ὀργάνωση αὐτή ἀνακαλύφθηκε στίς ἀρχές τοῦ 1928. Ἡ ὑπόθεση Σάχτι ἐκδικάστηκε στή Μόσχα στίς 18 Μάη μέ 5 Ἰούλη 1928 ἀπό εἰδικό τμῆμα τοῦ Ἀνώτατου Δικαστηρίου τῆς ΕΣΣΔ. (Γιά τήν ὑπόθεση Σάχτι βλ. Ι. Β. Στάλιν, *Ἅπαντα*, τόμ. 11ος, σελ. 34—35, 53—64, (βλ. καί ἑλλ. ἔκδ., τόμ. 11ος, σελ. 41—42, 62—74). Βλ. ἐπίσης «Ἱστορία τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ. Ἐπιτομή», σελ. 279, (βλ. καί 3η ἑλλ. ἔκδ., σελ. 305)).—*Σελ. 41.*

16 Ἡ δίκη τῆς ἀντεπαναστατικῆς σαμποταριστικῆς-κατασκοπευτικῆς ὀργάνωσης «Βιομηχανικό κόμμα» ἔγινε στή Μόσχα στίς 25 Νοέμβρη μέ 7 Δεκέμβρη 1930. Ἡ ὑπόθεση ἐκδικάστηκε ἀπό εἰδικό τμῆμα τοῦ Ἀνώτατου Δικαστηρίου τῆς ΕΣΣΔ. Ὅπως διαπιστώθηκε στή δίκη, τό «Βιομηχανικό κόμμα», πού συνένωνε τά ἀντεπαναστατικά στοιχεῖα τῶν κορυφῶν τῆς παλιᾶς ἀστικῆς τεχνικῆς διανόησης, ἦταν κατασκοπευτικό καί στρατιωτικό πραχτορεῖο τοῦ διεθνοῦς κεφαλαίου στή Σοβιετική Ἕνωση. Συνδεόταν μέ λευκοφρουρούς ἐμιγκρέδες—πρώην μεγαλοκαπιταλιστές τῆς τσαρικῆς Ρωσίας—καί δροῦσε μέ ἄμεσες ἐντολές τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τῆς Γαλλίας, προετοιμάζοντας τή στρατιωτική ἐπέμβαση τῶν ἰμπεριαλιστῶν καί τήν ἔνοπλη ἀνατροπή τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Οἱ σαμποταριστές ἔπαιρναν ἀπό τούς ξένους ἰμπεριαλιστές ὁδηγίες καί χρήματα γιά τή διεξαγωγή τῆς κατασκοπευτικῆς καί σαμποταριστικῆς

δουλιᾶς στούς διάφορους κλάδους τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας τῆς ΕΣΣΔ.—*Σελ. 41.*

17 Ἀπό τό ποίημα τοῦ Ν. Α. Νεκράσοφ «Ποιός καλοπερνάει στή Ρωσία» (βλ. Ν. Α. Νεκράσοφ, Διαλεχτά ἔργα, 1947, σελ. 323). —*Σελ. 44.*

18 Στίς 14 τοῦ Μάη 1931 οἱ οἰκοδόμοι τοῦ μεταλλουργικοῦ ἐργοστασίου τοῦ Μαγκνητογκόρσκ μέ τηλεγράφημά τους στόν Ι. Β. Στάλιν ἀνακοίνωσαν ὅτι ἄρχισε ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ ὀρυχείου τοῦ βουνοῦ Μαγκνήτναγια.—*Σελ. 52.*

19 Ἡ σύσκεψη τῶν οἰκονομικῶν στελεχῶν ἔγινε στήν ΚΕ τοῦ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ στίς 22—23 τοῦ Ἰούνη 1931. Στή σύσκεψη πῆραν μέρος ἀντιπρόσωποι τῶν οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν πού ὑπάγονταν στό Ἀνώτατο Συμβούλιο τῆς Λαϊκῆς Οἰκονομίας τῆς ΕΣΣΔ, καί στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐφοδιασμοῦ τῆς ΕΣΣΔ. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρέθηκε στή σύσκεψη στίς 22 καί 23 τοῦ Ἰούνη καί μίλησε στή συνεδρίαση τῆς 23 τοῦ Ἰούνη 1931, μέ θέμα: «Καινούργια κατάσταση—καινούργια καθήκοντα τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης». Στίς ἐργασίες τῆς σύσκεψης πῆραν μέρος οἱ Β. Μ. Μόλοτοφ, Κ. Ε. Βοροσίλοφ, Α. Α. Ἀντρέγεφ, Α. Μ. Καγκάνοβιτς, Α. Ι. Μικογιάν, Ν. Μ. Σβέρνικ, Μ. Ι. Καλίνιν, Γ. Κ. Ὀρτζονικίτζε καί Β. Β. Κούιμπισεφ. —*Σελ. 56.*

20 Τό χαιρετιστήριο γράφτηκε ἀπό τόν Ι. Β. Στάλιν μέ τήν εὐκαιρία τῶν ἐγκαινίων τοῦ βιομηχανικοῦ γίγαντα—ἐργοστασίου αὐτοκινήτων τῆς Μόσχας «ΑΜΟ», πού ἔγιναν τήν 1 Ὀχτώβρη 1931. Τήν ἡμέρα τῶν ἐγκαινίων τοῦ ἐργοστασίου, ὕστερα ἀπό παράκληση τῶν ἐργατῶν, στή γενική συγκέντρωση τῶν ἐργατῶν, μηχανικῶν, τεχνικῶν καί ὑπαλλήλων τοῦ ἐργοστασίου, δόθηκε στό ἐργοστάσιο τό ὄνομα τοῦ συντρόφου Στάλιν καί ἀπό τότε ὀνομάζεται ἐργοστάσιο αὐτοκινήτων «Στάλιν». —*Σελ. 89.*

21 «Τέχνικα» («Τεχνική»)—ἐφημερίδα πού ἐκδιδόταν κάθε τρεῖς μέρες ἀπό τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1931 ὥς τό 1937. Ὥς τό Γενάρη τοῦ 1932 ἡ ἐφημερίδα ἦταν ὄργανο τοῦ Ἀνώτατου Συμβουλίου τῆς Λαϊκῆς Οἰκονομίας τῆς ΕΣΣΔ καί ἀργότερα ὄργανο τοῦ

Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου τῆς Βαριᾶς Βιομηχανίας τῆς ΕΣΣΔ. Τό χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Τέχνικα», ἀρ. φύλλου 1, τῆς 10 τοῦ Ὀχτώβρη 1931. —*Σελ. 91.*

[22] «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια» («Προλεταριακή ἐπανάσταση»)—ἱστορικό περιοδικό. Ἀπό τό 1921 ὥς τό 1928 τό ἐξέδιδε ἡ Ἱστπάρτ (Ἐπιτροπή γιά τήν ἱστορία τῆς Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης καί τοῦ ΚΚΡ (Μπ.) καί ἀργότερα τμῆμα τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ γιά τή μελέτη τῆς ἱστορίας τῆς Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης καί τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ) καί ἀπό τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1928 ὥς τό 1931 τό ἐξέδιδε τό Ἰνστιτοῦτο Λένιν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ. Ὕστερα ἀπό διακοπή ἑνός χρόνου, τό περιοδικό τό ἐξέδιδε ἀπό τό 1933 ὥς τό 1941 τό Ἰνστιτοῦτο Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.—*Σελ. 92.*

[23] Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 22ος, σελ. 305, 304. —*Σελ. 96.*

[24] Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 5ος, σελ. 345. —*Σελ. 104.*

[25] Β. Ι. Λένιν, «Ἡ στάση τῆς σοσιαλδημοκρατίας ἀπέναντι στό ἀγροτικό κίνημα» (βλ. Ἅπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 9ος, σελ. 213). —*Σελ. 111.*

[26] Κ. Μάρξ, «Ἡ ἀθλιότητα τῆς φιλοσοφίας. Ἀπάντηση στή „Φιλοσοφία τῆς ἀθλιότητας“ τοῦ κ. Προυντόν», 1941.—*Σελ. 116.*

[27] Σύστημα Βερσαλλιῶν—σύστημα πολιτικῶν καί οἰκονομικῶν σχέσεων ἀνάμεσα στίς καπιταλιστικές χῶρες, πού δημιουργήθηκε ἀπό τήν Ἀγγλία, τίς ΕΠΑ καί τή Γαλλία μετά τή συντριβή τῆς Γερμανίας καί τῶν συμμάχων της στόν παγκόσμιο ἰμπεριαλιστικό πόλεμο τοῦ 1914—1918. Βάση αὐτοῦ τοῦ συστήματος ἦταν ἡ συνθήκη εἰρήνης τῶν Βερσαλλιῶν καί μιά σειρά ἄλλες συνθῆκες πού συνδέονταν μαζί της καί μέ τίς ὁποῖες καθορίζονταν ἰδιαίτερα τά νέα σύνορα τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.—*Σελ. 128.*

[28] Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς, «Ἡ γερμανική ἰδεολογία. Μέρος Ι. Κριτική τῆς νεότερης γερμανικῆς φιλοσοφίας στό πρόσωπο

τῶν ἐκπροσώπων της Φόυερμπαχ, Μπ. Μπάουερ καί Στίρνερ» (βλ. Ἅπαντα, τόμ. 4ος, 1938, σελ. 1—442).—*Σελ. 130.*

[29] Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς, Διαλεχτά ἔργα σέ δυό τόμους, τόμ. 2ος, 1948, σελ. 5—34 (βλ. καί ἑλλ. ἔκδ., τόμ. 2ος, σελ. 1—42). —*Σελ. 130.*

[30] Πρόκειται γιά τίς συναντήσεις τοῦ Ι. Β. Στάλιν μέ τό Β. Ι. Λένιν στή Στοκχόλμη στό 4ο Συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ (1906), στό Λονδίνο στή διάρκεια τοῦ 5ου Συνεδρίου τοῦ ΣΔΕΚΡ (1907) καί στή διάρκεια τῶν ταξιδιῶν τοῦ Ι. Β. Στάλιν στό ἐξωτερικό, στήν Κρακοβία καί τή Βιέννη (1912 καί 1913).—*Σελ. 132.*

[31] Βλ. Ι. Β. Στάλιν, Ἅπαντα, τόμ. 6ος, σελ. 358—401 (βλ. καί ἑλλ. ἔκδ., σελ. 409—458).—*Σελ. 144.*

[32] Σέ γράμμα του τῆς 25 τοῦ Μάρτη 1932 πρός τόν Ι. Β. Στάλιν ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ τηλεγραφικοῦ πραχτορείου «Ἀσσοσιέιτεντ Πρές» Ρίτσαρντσον παρακαλοῦσε νά τοῦ ἀπαντήσουν ἄν εἶναι ἀληθινές οἱ φῆμες πού διαδίδονταν στόν ξένο τύπο, ὅτι ὁ βερολινέζος γιατρός Τσόντεκ εἶχε κληθεῖ στή Μόσχα γιά θεραπεία τοῦ Ι. Β. Στάλιν.—*Σελ. 149.*

[33] Τό Γραφεῖο παραπόνων δημιουργήθηκε τόν Ἀπρίλη τοῦ 1919 δίπλα στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Κρατικοῦ Ἐλέγχου, πού τό 1920 μετασχηματίστηκε σέ Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης. Τά καθήκοντα καί τό περιεχόμενο δουλιᾶς τοῦ Κεντρικοῦ Γραφείου παραπόνων καί αἰτήσεων καθορίστηκαν μέ διάταγμα τῆς 4 τοῦ Μάη 1919, καί τῶν τοπικῶν παραρτημάτων τοῦ Κεντρικοῦ Γραφείου παραπόνων μέ διάταγμα τῆς 24 τοῦ Μάη 1919, πού φέρουν τήν ὑπογραφή τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτρόπου τοῦ Κρατικοῦ Ἐλέγχου Ι. Β. Στάλιν. Ἀπό τήν ἡμέρα τῆς ἵδρυσής τους τό Κεντρικό καί τά τοπικά Γραφεῖα παραπόνων διεξάγουν μεγάλη δουλιά σχετικά μέ τόν ἔλεγχο καί τήν ἐξέταση τῶν παραπόνων καί τῶν αἰτήσεων τῶν ἐργαζομένων, τραβώντας στή δουλιά αὐτή ἕνα πλατύ ἀχτίφ ἐργατῶν καί ἀγροτῶν. Ἀπό τό Φλεβάρη τοῦ 1934 τό Γραφεῖο παραπόνων καί αἰτήσεων ἐνσωματώθηκε στό μηχανισμό τῆς Ἐπιτροπῆς Σοβιετικοῦ Ἐλέγχου τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς ΕΣΣΔ, καί ἀπό τό Σεπτέμβρη τοῦ 1940 εἶναι

τμῆμα τοῦ Λαϊκοῦ 'Επιτροπάτου (ἀργότερα 'Υπουργείου) Κρατικοῦ 'Ελέγχου τῆς ΕΣΣΔ.

Τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν «'Η σημασία καί τά καθήκοντα τῶν Γραφείων παραπόνων» γράφτηκε μέ τήν εὐκαιρία τοῦ Πανενωσιακοῦ πενθήμερου ἐπιθεώρησης καί ἐλέγχου τῆς δουλιᾶς τῶν Γραφείων παραπόνων πού ἔγινε ἀπό τίς 9 ὥς τίς 14 'Απρίλη 1932, μέ ἀπόφαση τοῦ προεδρείου τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς 'Ελέγχου τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ καί τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ 'Επιτροπάτου τῆς 'Εργατοαγροτικῆς 'Επιθεώρησης τῆς ΕΣΣΔ.—*Σελ. 150.*

34 'Η 7η Πανενωσιακή Συνδιάσκεψη τῆς ΛΟΚΝ τῆς ΕΣΣΔ ἔγινε στή Μόσχα στίς 1—8 τοῦ 'Ιούλη 1932. 'Η συνδιάσκεψη συζήτησε τά ζητήματα: ὁ τέταρτος καί τελικός χρόνος τοῦ πεντάχρονου καί τά καθήκοντα τῆς ΛΟΚΝ τῆς ΕΣΣΔ (σοσιαλιστική ἅμιλλα, κίνημα οὐντάρνικων κτλ.)· ἡ ἀνάπτυξη τῆς κομσομόλ καί τῆς πιονιέρικης ὀργάνωσης καί ἡ κατάσταση τῆς πολιτικο-διαπαιδαγωγητικῆς δουλιᾶς στήν κομσομόλ καί στούς πιονιέρους. Τό χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν διαβάστηκε στίς 8 τοῦ 'Ιούλη στήν τελική συνεδρίαση τῆς συνδιάσκεψης. —*Σελ. 156.*

35 Τό «Χαιρετιστήριο στό Μαξίμ Γκόρκι» γράφτηκε μέ τήν εὐκαιρία τῶν σαραντάχρονων τῆς λογοτεχνικῆς καί ἐπαναστατικῆς δράσης τοῦ μεγάλου προλεταριακοῦ συγγραφέα 'Αλεξέι Μαξίμοβιτς Γκόρκι, πού γιορτάστηκαν στίς 25 τοῦ Σεπτέμβρη 1932.—*Σελ. 157.*

36 Πρόκειται γιά τόν ἐμφύλιο πόλεμο ἀνάμεσα στίς νότιες καί τίς βόρειες πολιτεῖες τῆς 'Αμερικῆς τό 1861—1865.—*Σελ. 165.*

37 'Η Κοινή 'Ολομέλεια τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς καί τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς 'Ελέγχου τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ, πού συνῆλθε στίς 7—12 τοῦ Γενάρη 1933, συζήτησε τά ζητήματα: τά ἀποτελέσματα τοῦ πρώτου πεντάχρονου καί τό σχέδιο τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας γιά τό 1933—πρῶτο χρόνο τοῦ δεύτερου πεντάχρονου (εἰσηγήσεις τῶν σ. Στάλιν, Μόλοτοφ καί Κούιμπισεφ)· ὁ σκοπός καί τά καθήκοντα τῶν πολιτικῶν τμημάτων τῶν ΜΤΣ καί τῶν σοβχόζ· ἐσωκομματικά ζητήματα. 'Ο Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τῆς ὁλομέλειας στίς 7 τοῦ Γενάρη ἔκανε τήν ἔκθεση: «Τά ἀποτελέσματα τοῦ πρώτου πεντάχρονου» καί στή συνεδρίαση τῆς 11 τοῦ Γενάρη μίλησε μέ θέμα: «'Η δουλιά στό χωριό». 'Η ὁλομέλεια ὑπογράμμισε στίς ἀποφάσεις της τή σημασία τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ πρώτου πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια, χαρακτηρίζοντάς την σάν τό πιό ἐξαιρετικό γεγονός τῆς σύγχρονης ἱστορίας. 'Η ὁλομέλεια ὑπόδειξε ὅτι τό σύνθημα τῆς οἰκοδόμησης νέων ἐργοστασίων στό δεύτερο πεντάχρονο πρέπει νά συμπληρωθεῖ μέ τό σύνθημα τῆς ἀφομοίωσης τῆς τεχνικῆς τῶν νέων ἐπιχειρήσεων στή βιομηχανία καί τῆς ὀργανωτικῆς ἐνίσχυσης τῶν νέων ἐπιχειρήσεων στήν ἀγροτική οἰκονομία. 'Η ὁλομέλεια σύστησε σ' ὅλες τίς οἰκονομικές, κομματικές καί συνδικαλιστικές ὀργανώσεις νά συγκεντρώσουν τήν κύρια προσοχή τους στήν πλήρη ἐκπλήρωση τῶν καθηκόντων γιά τήν αὔξηση τῆς παραγωγικότητας τῆς δουλιᾶς καί τήν ἐλάττωση τοῦ κόστους παραγωγῆς. Μέ σκοπό τό πολιτικό δυνάμωμα τῶν μηχανοτραχτερικῶν σταθμῶν καί τῶν σοβχόζ, τό ἀνέβασμα τοῦ πολιτικοῦ τους ρόλου καί τῆς ἐπιροῆς τους στό χωριό καί τήν καλυτέρεψη τῆς δουλιᾶς τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων στά κολχόζ καί τα σοβχόζ, ἡ ὁλομέλεια πῆρε ἀπόφαση νά ὀργανωθοῦν πολιτικά τμήματα στούς ΜΤΣ καί τά σοβχόζ. 'Η ὁλομέλεια ἐνέκρινε τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ νά γίνει ἐκκαθάριση τοῦ κόμματος μέσα στό 1933 καί νά ἀνασταλεῖ ὥς τό τέλος τῆς ἐκκαθάρισης ἡ στρατολογία μελῶν στό κόμμα. (Γιά τίς ἀποφάσεις τῆς Κοινῆς 'Ολομέλειας τῆς ΚΕ καί τῆς ΚΕΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ βλ. «'Αποφάσεις τῶν Συνεδρίων καί τῶν Συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ καί τῶν 'Ολομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος II, 1941, σελ. 507—524).—*Σελ. 175.*

38 Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 32ος, σελ. 413. —*Σελ. 178.*

39 «Νιού Γιόρκ Τάιμς» («The New York Times»)—καθημερινή ἀστική ἐφημερίδα τῶν ΕΠΑ, ἔγκυρο ὄργανο τῶν ἀμερικάνικων καπιταλιστικῶν μονοπωλίων πού συνδέεται μέ τό λεγόμενο δημοκρατικό κόμμα· ἐκδίδεται στή Νέα 'Υόρκη ἀπό τό 1851.—*Σελ. 180.*

40 «Νταίηλυ Τέλεγκραφ» («The Daily Telegraph»)—καθημερινή ἀγγλική ἀντιδραστική ἐφημερίδα πού συνδέεται στενά

μέ τήν καθοδήγηση τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος· ἐκδίδεται στό Λονδίνο ἀπό τό 1855. Ἀπό τό 1937, ὕστερα ἀπό τή συγχώνευσή της μέ τήν ἐφημερίδα «Μόρνιγκ Πόστ» βγαίνει στό Λονδίνο καί τό Μάντσεστερ μέ τόν τίτλο «Νταίηλυ Τέλεγκραφ έντ Μόρνιγκ Πόστ».—*Σελ. 180.*

[41] «Γκαζέτα Πόλσκα» («Gazeta Polska»)—πολωνική ἀστική ἐφημερίδα, μεγάφωνο τῆς φασιστικῆς κλίκας τοῦ Πιλσούντσκι, ἔβγαινε στή Βαρσοβία ἀπό τό 1929 ὥς τό 1939.—*Σελ. 180.*

[42] «Φινάνσιαλ Τάιμς» («The Financial Times»)—καθημερινή ἀστική ἐφημερίδα τῆς Ἀγγλίας, ὄργανο τῶν βιομηχανικῶν καί χρηματιστικῶν κύκλων τοῦ Σίτυ τοῦ Λονδίνου· βγαίνει στό Λονδίνο ἀπό τό 1888.—*Σελ. 181.*

[43] «Πολίτικα» («Politika»)—ἰταλικό κοινωνικο-πολιτικό περιοδικό πού ἀπηχεῖ τίς ἀπόψεις τῆς ἰταλικῆς μεγαλοαστικῆς τάξης· ἔβγαινε στή Ρώμη ἀπό τό 1918.—*Σελ. 181.*

[44] «Κέρεντ Ἵστορι» («Current History»)—περιοδικό πού προπαγανδίζει τίς ἀπόψεις τῶν ἀμερικάνων ἀστῶν ἱστορικῶν-θεωρητικῶν τῆς ἐπιθετικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ Στέιτ Ντιπάρτμεντ (ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν) τῶν ΕΠΑ. Τό περιοδικό βγαίνει στή Νέα Ὑόρκη ἀπό τό 1914.—*Σελ. 181.*

[45] «Τάν» («Le Temps»)—καθημερινή γαλλική ἀστική ἐφημερίδα πού ἀπό τό 1931 ἀνῆκε στήν Ἕνωση Βαριᾶς Βιομηχανίας («Κομιτέ ντέ Φόρζ»)· ἔβγαινε στό Παρίσι ἀπό τό 1861 ὥς τό 1942.—*Σελ. 182.*

[46] «Ράουντ Τέιμπλ» («The Round Table»)—ἀγγλικό ἀστικό περιοδικό πού ἐξέταζε τά ζητήματα τῆς ἀποικιακῆς πολιτικῆς τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας καί τῶν διεθνῶν σχέσεων. Τό περιοδικό ἀπηχοῦσε τίς ἀπόψεις τῶν πιό συντηρητικῶν κύκλων τῆς ἀγγλικῆς ἀστικῆς τάξης· ἐκδιδόταν στό Λονδίνο ἀπό τό 1910.—*Σελ. 182.*

[47] «Νόιε Φράιε Πρέσσε» («Neue Freie Presse»)—αὐστριακή ἀστική ἐφημερίδα, πού ἀπηχοῦσε τίς ἀπόψεις τῆς ἐμποροβιομηχανικῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν τραπεζιτικῶν κύκλων· ἐκδιδόταν στή Βιέννη ἀπό τό 1864 ὥς τό 1939.—*Σελ. 183.*

[48] «Νέισιον» («The Nation»)—ἀμερικάνικο κοινωνικο-πολιτικό καί φιλολογικό περιοδικό φιλελεύθερης κατεύθυνσης· ἀπηχεῖ τίς ἀπόψεις τῶν μικροαστικῶν κύκλων. Ἐκδίδεται στή Νέα Ὑόρκη ἀπό τό 1865.—*Σελ. 184.*

[49] «Φόρουορντ» («Forward»)—βδομαδιάτικο περιοδικό τῶν τρέιντγιούνιονς μέ «ἀριστερό»-ρεφορμιστικό προσανατολισμό· ἐκδιδόταν στή Γλασκώβη (Σκωτία) ἀπό τό 1906.—*Σελ. 185.*

[50] Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἄπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 25ος, σελ. 338.—*Σελ. 191.*

[51] Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἄπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 31ος, σελ. 483—484.—*Σελ. 191.*

[52] Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἄπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 33ος, σελ. 388—389.—*Σελ. 192.*

[53] Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἄπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 33ος, σελ. 459.—*Σελ. 194.*

[54] Στά τέλη τοῦ 1931 ἡ ἰμπεριαλιστική Ἰαπωνία ἐπιδιώκοντας νά ἐγκαθιδρύσει τήν κυριαρχία της στήν Κίνα καί τήν Ἄπω Ἀνατολή, εἰσέβαλε χωρίς κήρυξη πολέμου στό ἔδαφος τῆς Μαντζουρίας. Ἡ κατάληψη τῆς Μαντζουρίας συνοδευόταν μέ συγκέντρωση ἰαπωνικῶν στρατευμάτων στά σύνορα τῆς ΕΣΣΔ καί μέ κινητοποίηση λευκοφρουρίτικων κατασκοπευτικῶν καί συμμοριτικῶν στοιχείων γιά πόλεμο ἐνάντια στή Σοβιετική Ἕνωση. Οἱ ἰάπωνες ἰμπεριαλιστές, προετοίμαζαν εὐνοϊκές θέσεις γιά ἐπίθεση ἐνάντια στήν ΕΣΣΔ, ἀποβλέποντας στήν κατάληψη τῆς Σοβιετικῆς Ἄπω Ἀνατολῆς καί τῆς Σιβηρίας.—*Σελ. 197.*

[55] Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἄπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 30ος, σελ. 127.—*Σελ. 208.*

[56] Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἄπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 24ος, σελ. 465.—*Σελ. 208.*

[57] Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἄπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 30ος, σελ. 125.—*Σελ. 208.*

[58] Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἄπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 24ος, σελ. 466.—*Σελ. 208.*

59 Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 30ος, σελ. 173—174. —*Σελ. 208.*

60 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τῆς 22 Αὐγούστου 1932 τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΕΣΣΔ: «Γιά τήν καταπολέμηση τῆς κερδοσκοπίας». Ἡ ἀπόφαση δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 233, τῆς 23 Αὐγούστου 1932.—*Σελ. 224.*

61 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΕΣΣΔ: «Γιά τήν περιφρούρηση τῆς περιουσίας τῶν κρατικῶν ἐπιχειρήσεων, τῶν κολχόζ καί τῶν συνεταιρισμῶν καί τήν κατοχύρωση τῆς κοινωνικῆς (σοσιαλιστικῆς) ἰδιοχτησίας», πού πάρθηκε στίς 7 τοῦ Αὐγούστου 1932. Ἡ ἀπόφαση αὐτή, πού γράφτηκε ἀπό τόν Ι. Β. Στάλιν, λέει: «Ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή καί τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΕΣΣΔ θεωροῦν, ὅτι ἡ κοινωνική ἰδιοχτησία (κρατική, κολχόζνικη, συνεταιριστική) ἀποτελεῖ τή βάση τοῦ Σοβιετικοῦ καθεστῶτος, εἶναι ἱερή καί ἀπαραβίαστη, καί οἱ ἄνθρωποι πού ἐπιβουλεύονται τήν κοινωνική ἰδιοχτησία πρέπει νά θεωροῦνται ἐχθροί τοῦ λαοῦ, γι' αὐτό πρώτιστη ὑποχρέωση τῶν ὀργάνων τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας εἶναι ἡ ἀποφασιστική πάλη ἐνάντια στούς ἅρπαγες τῆς κοινωνικῆς περιουσίας». Ἡ ἀπόφαση δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 218, τῆς 8 Αὐγούστου 1932.—*Σελ. 230.*

62 Ἡ ἀπόφαση τῆς 6 τοῦ Μάη 1932 τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΕΣΣΔ καί τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ: «Γιά τό σχέδιο συγκέντρωσης σιτηρῶν τῆς σοδιᾶς τοῦ 1932 καί τήν ἀνάπτυξη τοῦ κολχόζνικου ἐμπορίου σιτηρῶν» δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 125, τῆς 7 Μάη 1932.—*Σελ. 240.*

63 Πρόκειται γιά τήν ἀντεπαναστατική ἀνταρσία τῆς Κρονστάνδης τό Μάρτη τοῦ 1921. Ἐπικεφαλῆς τῆς ἀνταρσίας βρίσκονταν λευκοφρουροί πού συνδέονταν μέ τούς ἐσέρους, τούς μενσεβίκους καί ἐκπρόσωπους ξένων κρατῶν.—*Σελ. 249.*

64 «Ραμπότνιτσα» («Ἐργάτρια»)—περιοδικό πού ἐκδίδεται ἀπό τό ἐκδοτικό τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»· βγαίνει ἀπό τό Γενάρη τοῦ 1923.—*Σελ. 258.*

65 Τό πρῶτο Πανενωσιακό Συνέδριο τῶν σύντάρνικων-κολχόζνικων συνῆλθε στή Μόσχα στίς 15—19 Φλεβάρη 1933. Στό συνέδριο παραβρίσκονταν 1513 ἀντιπρόσωποι. Στίς ἐργασίες τοῦ συνεδρίου πῆρε μέρος ὁ Ι. Β. Στάλιν. Τό συνέδριο ἐξέλεξε τό Ι. Β. Στάλιν στό ἐπίτιμο προεδρεῖο καί τοῦ ἀπηύθυνε χαιρετισμό ἀπό μέρους τῶν ἑκατομμυρίων τῆς κολχόζνικης ἀγροτιᾶς. Τό συνέδριο συζήτησε τό ζήτημα: ἡ στερέωση τῶν κολχόζ καί τά καθήκοντα τῆς ἀνοιξιάτικης σπορᾶς. Ὁ Ι. Β. Στάλιν μίλησε στίς 19 τοῦ Φλεβάρη, στήν τελική συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου. Στό συνέδριο μίλησαν ἐπίσης οἱ Β. Μ. Μόλοτοφ, Λ. Μ. Καγκάνοβιτς, Μ. Ι. Καλίνιν, Κ. Ε. Βοροσίλοφ καί Σ. Μ. Μπουντιόνι. Τό συνέδριο, στό μήνυμά του πρός ὅλους τούς ἀγρότες-κολχόζνικους τῆς ΕΣΣΔ, τούς κάλεσε νά κάνουν τά κολχόζ μπολσεβίκικα, νά ἀναπτύξουν τήν πανενωσιακή σοσιαλιστική ἅμιλλα τῶν σοβχόζ καί τῶν κολχόζ γιά καλύτερη σοδιά, γιά ὑποδειγματική προετοιμασία καί διεξαγωγή τῆς ἀνοιξιάτικης σπορᾶς.—*Σελ. 261.*

66 Πρόκειται γιά ἕνα γράμμα πού ἀπηύθυναν στόν Ι. Β. Στάλιν οἱ κολχόζνικοι τῆς ἀχτίνας δράσης τοῦ ΜΤΣ τοῦ Μπεζεντσούκ τῆς περιοχῆς τοῦ Μέσου Βόλγα (σημερινή περιοχή Κούιμπισεφ), πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 28, τῆς 29 τοῦ Γενάρη 1933.—*Σελ. 281.*

67 «Μέτρο-Βίκκερς»—ἀγγλική ἠλεκτροτεχνική ἑταιρία, πού εἶχε σύμβαση μέ τήν ΕΣΣΔ γιά παροχή τεχνικῆς βοήθειας στίς ἐπιχειρήσεις τῆς βιομηχανίας ἠλεκτρισμοῦ τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης. Τό Μάρτη τοῦ 1933 ἕξι ἄγγλοι ὑπάλληλοι τοῦ γραφείου τῆς «Μέτρο-Βίκκερς» στή Μόσχα, παραπέμφθηκαν σέ δίκη γιά σαμποτάζ σέ μεγάλους σοβιετικούς ἠλεκτροπαραγωγικούς σταθμούς. Ἡ ἀνάκριση καί ἡ δίκη, πού ἔγινε στίς 12—19 τοῦ Ἀπρίλη 1933, ἀπόδειξαν ὅτι οἱ συλληφθέντες ὑπάλληλοι τῆς «Μέτρο-Βίκκερς» ἔκαναν στήν ΕΣΣΔ κατασκοπεία, ὀργάνωσαν μέ τή βοήθεια μιᾶς χούφτας ἐγκληματικῶν στοιχείων φθορά ἐγκαταστάσεων, ζημιές καί σαμποταριστικές

πράξεις σέ μεγάλους ἠλεκτροπαραγωγικούς σταθμούς τῆς ΕΣΣΔ, μέ σκοπό νά ὑποσκάψουν τήν ἰσχή τῆς σοβιετικῆς βιομηχανίας καί νά ἐξασθενίσουν τό Σοβιετικό κράτος.—*Σελ. 286.*

68 Πρόκειται γιά τό ραδιοφωνικό μήνυμα πού ἀπηύθυνε στίς 20 Νοέμβρη 1933 ὁ Μ. Ι. Καλίνιν πρός τόν ἀμερικάνικο λαό, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἀποκατάστασης διπλωματικῶν σχέσεων ἀνάμεσα στήν ΕΣΣΔ καί τίς ΕΠΑ πού πραγματοποιήθηκε στίς 16 τοῦ Νοέμβρη 1933.—*Σελ. 305.*

69 Ἡ παγκόσμια οἰκονομική διάσκεψη τοῦ Λονδίνου συνῆλθε στήν περίοδο ἀπό τίς 12 τοῦ 'Ιούνη ὥς τίς 27 τοῦ 'Ιούλη 1933. Ἡ 'Αγγλία καί οἱ ἄλλες καπιταλιστικές χῶρες πού εἶχαν τήν πρωτοβουλία τῆς σύγκλησης τῆς διάσκεψης, προσπάθησαν νά τήν παρουσιάσουν σάν σωτήριο μέσο γιά τήν ἐξάλειψη τῆς οἰκονομικῆς κρίσης καί τήν «ἐξυγίανση» τοῦ καπιταλισμοῦ. Ἡ διάσκεψη θά συζητοῦσε τά ζητήματα τῆς νομισματικῆς σταθεροποίησης, τῆς ὀργάνωσης τῆς παραγωγῆς καί τοῦ ἐμπορίου, τῆς κατάργησης τῶν τελωνειακῶν φραγμῶν, τῆς ἀποκατάστασης οἰκονομικῆς εἰρήνης ἀνάμεσα σέ ὅλες τίς καπιταλιστικές χῶρες. Ἡ σοβιετική ἀντιπροσωπεία στή διάσκεψη, ἐκφράζοντας τή σταθερή ἐπιθυμία τῆς ΕΣΣΔ νά συμβάλλει στήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης καί στή σύσφιξη τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων, πρότεινε τή σύναψη συμφώνου οἰκονομικῆς μή ἐπίθεσης, κι ἔκανε ἐπίσης τή δήλωση, ὅτι ἡ Σοβιετική Ἕνωση εἶναι πρόθυμη νά κάνει στό ἐξωτερικό παραγγελίες ἀξίας ἑνός δισεκατομμυρίου δολαρίων, μέ βάση τήν παροχή σ' αὐτήν μακροπρόθεσμων πιστώσεων καί τή δημιουργία ὁμαλῶν συνθηκῶν γιά τίς σοβιετικές ἐξαγωγές. Οἱ προτάσεις τῆς σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας δέν ὑποστηρίχθηκαν ἀπ' τή διάσκεψη. Ἡ διάσκεψη ἀποκάλυψε τήν πλέρια ἀδυναμία τοῦ καπιταλιστικοῦ κόσμου νά βρεῖ διέξοδο ἀπ' τήν οἰκονομική κρίση καί τήν παραπέρα ὄξυνση τῶν ἀντιθέσεων ἀνάμεσα στίς καπιταλιστικές χῶρες, καί σέ πρώτη σειρά ἀνάμεσα στήν 'Αγγλία καί τήν 'Αμερική καί ἀνάμεσα στή Γερμανία καί τούς πιστωτές της. Ὕστερα ἀπό ἄκαρπες συζητήσεις ἡ διάσκεψη ἔληξε μέ ἀποτυχία, χωρίς νά λύσει οὔτε ἕνα ἀπό τά ζητήματα πού εἶχε θέσει.—*Σελ. 305.*

70 Τό 17ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ συνῆλθε στή Μόσχα στίς 26 Γενάρη μέ 10 Φλεβάρη 1934. Τό συνέδριο συζή-

τησε τή λογοδοσία τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ ΚΚ (Μπ.)
τῆς ΕΣΣΔ, τίς ἐκθέσεις τῆς Κεντρικῆς 'Εξελεγκτικῆς 'Επι-
τροπῆς τῆς ΚΕΕ-ΕΑΕ καί τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ΚΚ (Μπ.)
τῆς ΕΣΣΔ στήν 'Εκτελεστική 'Επιτροπή τῆς Κομμουνιστικῆς
Διεθνοῦς καί τίς εἰσηγήσεις γιά τό σχέδιο τοῦ δεύτερου πεν-
τάχρονου καί γιά τά ὀργανωτικά ζητήματα (κομματική καί
σοβιετική οἰκοδόμηση). Πάνω στή λογοδοσία τοῦ Ι. Β. Στάλιν
γιά τή δουλιά τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ, τό συνέδριο
πῆρε ἀπόφαση μέ τήν ὁποία ἐνέκρινε ὁλοκληρωτικά κι ἀνε-
πιφύλαχτα τήν πολιτική γραμμή καί τήν πραχτική δουλιά τῆς
ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ καί σύστησε σέ ὅλες τίς κομμα-
τικές ὀργανώσεις νά καθοδηγοῦνται στή δουλιά τους ἀπό τίς
θέσεις καί τά καθήκοντα πού ἔβαλε στήν εἰσήγησή του ὁ
Ι. Β. Στάλιν. Τό συνέδριο τόνισε τίς ἀποφασιστικές ἐπιτυχίες
τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης τῆς ΕΣΣΔ καί διαπίστωσε ὅτι
ἡ γενική γραμμή τοῦ κόμματος νίκησε. Τό 17ο Συνέδριο τοῦ
ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ πέρασε στήν ἱστορία τοῦ κόμματος σάν
συνέδριο τῶν νικητῶν. Πάνω στίς εἰσηγήσεις τῶν Β. Μ. Μό-
λοτοφ καί Β. Β. Κούιμπισεφ τό συνέδριο πῆρε τήν ἀπόφαση:
«Γιά τό δεύτερο πεντάχρονο σχέδιο ἀνάπτυξης τῆς λαϊκῆς οἰ-
κονομίας τῆς ΕΣΣΔ (1933—1937)»—σχέδιο οἰκοδόμησης τῆς σο-
σιαλιστικῆς κοινωνίας, ἐπικυρώνοντας τό μεγαλεπήβολο πρό-
γραμμα τῆς ὁλοκλήρωσης τῆς τεχνικῆς ἀνασυγκρότησης ὅλης
τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, καί τῆς ἀκόμα πιό γοργῆς ἀνόδου τοῦ
ὑλικοῦ καί πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν.
Τό συνέδριο ὑπογράμμισε, ὅτι βασικό πολιτικό καθῆκον τοῦ
δεύτερου πεντάχρονου εἶναι ἡ ὁριστική ἐξάλειψη τῶν καπιτα-
λιστικῶν στοιχείων, καί ἡ ὑπερνίκηση τῶν ἐπιβιώσεων τοῦ
καπιταλισμοῦ στήν οἰκονομία καί στή συνείδηση τῶν ἀνθρώ-
πων. Πάνω στήν εἰσήγηση τοῦ Λ. Μ. Καγκάνοβιτς τό συνέδριο
πῆρε ἀποφάσεις γιά τά ὀργανωτικά ζητήματα (κομματική
καί σοβιετική οἰκοδόμηση). Τό συνέδριο τόνισε ὅτι τά βασικά
καθήκοντα τοῦ δεύτερου πεντάχρονου βάζουν μέ ὅλη του τήν
ὀξύτητα τό ζήτημα τῆς βελτίωσης τῆς δουλιᾶς σέ ὅλους τούς
κλάδους, καί σέ πρώτη σειρά τῆς βελτίωσης τῆς ὀργανωτικο-
πραχτικῆς καθοδήγησης. Τό συνέδριο ψήφισε τό νέο καταστα-
τικό τοῦ κόμματος. Στή θέση τῆς Κεντρικῆς 'Εξελεγκτικῆς
'Επιτροπῆς καί τῆς 'Εργατοαγροτικῆς 'Επιθεώρησης τό συνέ

δριο δημιούργησε τήν 'Επιτροπή Κομματικοῦ 'Ελέγχου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ καί τήν 'Επιτροπή Σοβιετικοῦ 'Ελέγχου τοῦ Συμβουλίου τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΕΣΣΔ. (Γιά τό 17ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ βλ. «Ἱστορία τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ. Ἐπιτομή», σελ. 305—309, (βλ. καί 3η ἑλλ. ἔκδ., σελ. 333—337). Γιά τίς ἀποφάσεις καί τά ψηφίσματα τοῦ Συνεδρίου βλ. «'Αποφάσεις τῶν Συνεδρίων καί τῶν Συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ καί τῶν Ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος II, 1941, σελ. 567—596).—*Σελ. 311.*

71 Τό 1931 τό προλεταριάτο καί ἡ ἀγροτιά τῆς 'Ισπανίας ἀνάτρεψαν τή στρατιωτική-φασιστική διχτατορία τοῦ στρατηγοῦ Πρίμο ντέ Ριβέρα, πού εἶχε ἐγκαθιδρυθεῖ τό 1923, καί κατάργησαν τή μοναρχία. Στίς 14 τοῦ 'Απρίλη 1931 ἀνακηρύχτηκε στήν 'Ισπανία ἡ δημοκρατία. Ὡστόσο ἐξαιτίας τῆς πολιτικῆς ἀδυναμίας καί τῆς ὀργανωτικῆς διασπορᾶς τοῦ προλεταριάτου, ἐξαιτίας τῆς προδοσίας τῆς καθοδήγησης τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος καί τῶν ἀναρχικῶν, τήν ἐξουσία τήν ἅρπαξαν στά χέρια τους ἡ ἀστική τάξη καί οἱ τσιφλικάδες. Σχηματίστηκε κυβέρνηση συνασπισμοῦ ἀπό ἀντιπροσώπους τῶν ἀστικῶν κομμάτων καί τῶν σοσιαλιστῶν. Παρά τίς ἀπόπειρες τῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ νά συγκρατήσει τήν παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς ἐπανάστασης, οἱ μαζικές ἐπαναστατικές μάχες τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν πού στρέφονταν ἐνάντια στούς τσιφλικάδες καί τήν ἀστική τάξη συνεχίζονταν. Τό ἀποκορύφωμα τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στήν περίοδο αὐτή ἦταν ἡ γενική ἀπεργία καί ἡ ἔνοπλη πάλη τῶν μεταλλορύχων τῆς 'Αστουρίας τόν 'Οχτώβρη τοῦ 1934.—*Σελ. 312.*

72 «'Επιτροπές δράσης»—ἐπαναστατικές ὀργανώσεις τῶν ἐργατῶν τῆς 'Αγγλίας, τῆς Γαλλίας καί ἄλλων καπιταλιστικῶν χωρῶν πού πῆραν μέρος στή στρατιωτική ἐπέμβαση ἐνάντια στή Σοβιετική Δημοκρατία τό 1918—1920. Οἱ «'Επιτροπές δράσης» σχηματίζονταν μέ τό σύνθημα «Κάτω τά χέρια ἀπ' τή Σοβιετική Ρωσία». Μέ τήν καθοδήγηση τῶν «'Επιτροπῶν δράσης» οἱ ἐργάτες ὀργάνωναν ἀπεργίες, διαδηλώσεις, ἀρνοῦνταν νά φορτώσουν πολεμικό ὑλικό μέ σκοπό νά ματαιώσουν τήν ἐπέμβαση. Τή μεγαλύτερη ἐξάπλωση οἱ «'Επιτροπές δράσης» τήν εἶχαν στήν 'Αγγλία τό 1920.—*Σελ. 328.*

73 Τό Δεύτερο Συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς συνῆλθε στίς 19 'Ιούλη μέ 7 Αὐγούστου 1920. Τό συνέδριο ἄνοιξε στήν Πετρούπολη· οἱ ἑπόμενες συνεδριάσεις του ἔγιναν στή Μόσχα. Στό συνέδριο παραβρέθηκαν πάνω ἀπό 200 ἀντιπρόσωποι πού ἐκπροσωποῦσαν ἐργατικές ὀργανώσεις 37 χωρῶν. Ὅλη τήν προπαρασκευαστική δουλιά τῆς σύγκλησης τοῦ συνεδρίου τήν καθοδηγοῦσε ὁ Β. Ι. Λένιν. Στό συνέδριο ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε εἰσήγηση πάνω στή διεθνῆ κατάσταση καί τά βασικά καθήκοντα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, καθώς καί ἄλλες εἰσηγήσεις καί ὁμιλίες. Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέχτηκαν ἀπό τήν ἀντιπροσωπεία τοῦ ΚΚΡ (Μπ.) στήν 'Εκτελεστική 'Επιτροπή τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Τό Δεύτερο Συνέδριο ἔβαλε τίς βάσεις τοῦ προγράμματος, τῶν ὀργανωτικῶν ἀρχῶν καί τῆς στρατηγικῆς καί ταχτικῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς.—*Σελ. 329.*

74 Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 31ος, σελ. 202—203, —*Σελ. 330.*

75 Μικρή 'Αντάντ—πολιτική συμμαχία ἀνάμεσα στήν Τσεχοσλοβακία, τή Ρουμανία καί τή Γιουγκοσλαβία ἀπό τό 1920 ὥς τό 1938. Ἡ Μικρή 'Αντάντ βρισκόταν κάτω ἀπό τήν ἐπιροή τῆς Γαλλίας καί ὥς τό τέλος σχεδόν τῆς ὕπαρξής της εἶχε χαρακτήρα ἀντισοβιετικοῦ συνασπισμοῦ. Οἱ κυρίαρχοι ἀστοτσιφλικάδικοι κύκλοι τῶν χωρῶν πού ἀνῆκαν στή Μικρή 'Αντάντ τήν ἔβλεπαν σάν μέσο κατοχύρωσης τῶν ἐδαφῶν πού πῆραν μέ τή συνθήκη εἰρήνης τῶν Βερσαλλιῶν καί σάν ὅπλο πάλης ἐνάντια στήν ἐπανάσταση στήν Κεντρική Εὐρώπη. Ἡ ἀπειλή ἐπίθεσης ἀπό μέρους τοῦ γερμανικοῦ φασισμοῦ καί ἡ ἐνίσχυση τοῦ διεθνοῦς κύρους τῆς ΕΣΣΔ προκάλεσαν ἀλλαγή τῆς στάσης τῶν χωρῶν τῆς Μικρῆς 'Αντάντ ἀπέναντι στήν ΕΣΣΔ. Τό 1933 οἱ χῶρες τῆς Μικρῆς 'Αντάντ, μαζί μέ ἄλλες χῶρες, ὑπόγραψαν μέ τήν ΕΣΣΔ σύμβαση γιά τόν ὁρισμό τῆς ἐπίθεσης πού βάση της ἦταν τό προσχέδιο πού πρότεινε ἡ Σοβιετική Ἕνωση.—*Σελ. 331.*

76 Β. Ι. Λένιν, «Γιά τό φόρο σέ εἶδος» (βλ. Ἅπαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 32ος, σελ. 309—310).—*Σελ. 341.*

77 Β. Ι. Λένιν, "Εκθεση στό 8ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (Μπ.) γιά τή δουλιά στό χωριό, στίς 23 τοῦ Μάρτη 1919 (βλ. "Απαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 29ος, σελ. 190).—*Σελ. 360.*

78 Τό 15ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ συνῆλθε στή Μόσχα στίς 2—19 Δεκέμβρη 1927. Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἔκανε στίς 3 Δεκέμβρη τήν πολιτική λογοδοσία τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ καί στίς 7 Δεκέμβρη ἐκφώνησε τόν τελικό λόγο. Τό συνέδριο ἐνέκρινε τήν πολιτική καί ὀργανωτική γραμμή τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Κόμματος καί τήν ἐξουσιοδότησε νά ἐφαρμόσει καί στό μέλλον πολιτική εἰρήνης καί ἐνίσχυσης τῆς ἀμυντικῆς ἱκανότητας τῆς ΕΣΣΔ, νά συνεχίσει μέ ἀμείωτους ρυθμούς τή σοσιαλιστική ἐκβιομηχάνιση τῆς χώρας, νά ἀναπτύξει μέ κάθε τρόπο τήν κολεχτιβοποίηση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, καί νά ἀκολουθήσει γραμμή ἐξάλειψης τῶν καπιταλιστικῶν στοιχείων στή λαϊκή οἰκονομία. Τό συνέδριο στίς ἀποφάσεις του γιά τήν ἀντιπολίτευση διαπίστωσε, ὅτι οἱ διαφωνίες ἀνάμεσα στό κόμμα καί τήν ἀντιπολίτευση ἐξελίχτηκαν σέ προγραμματικές διαφωνίες, ὅτι ἡ τροτσκιστική ἀντιπολίτευση πῆρε τό δρόμο τῆς ἀντισοβιετικῆς πάλης, καί διακήρυξε ὅτι ἡ συμμετοχή στήν τροτσκιστική ἀντιπολίτευση καί ἡ προπαγάνδα τῶν ἀπόψεών της εἶναι ἀσυμβίβαστη μέ τήν παραμονή στίς γραμμές τοῦ μπολσεβίκικου κόμματος. Τό συνέδριο ἐνέκρινε τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ καί ΚΕΕ τῆς 14 Νοέμβρη 1927 γιά τή διαγραφή τοῦ Τρότσκι καί τοῦ Ζηνόβιεφ ἀπό τό κόμμα καί διέγραψε ἀπό τό κόμμα ὅλους τούς δρῶντες παράγοντες τοῦ τροτσκιστικοῦ-ζηνοβιεφικοῦ συνασπισμοῦ καί ὅλη τήν ὁμάδα τοῦ «δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ». (Γιά τό 15ο Συνέδριο βλ. «Ἱστορία τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ. 'Επιτομή», σελ. 275—276, (βλ. καί 3η ἑλλ. ἔκδ., σελ. 301—302). Γιά τίς ἀποφάσεις καί τά ψηφίσματα τοῦ Συνεδρίου βλ. «'Αποφάσεις τῶν Συνεδρίων καί τῶν Συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ καί τῶν Ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος II, 1941, σελ. 222—262). —*Σελ. 383.*

79 Ἡ 17η Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ συνῆλθε στίς 30 Γενάρη μέ 4 Φλεβάρη 1932 στή Μόσχα. Τή συνδιάσκεψη τήν καθοδηγοῦσε ὁ Ι. Β. Στάλιν. Ἡ συνδιάσκεψη συζήτησε εἰσήγηση τοῦ Γ. Κ. 'Ορτζονικίτζε γιά τά ἀποτελέσματα τῆς ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας στό 1931 καί γιά τά καθήκοντα τοῦ 1932 καί εἰσηγήσεις τῶν Β. Μ. Μόλοτοφ καί Β. Β. Κούιμπισεφ γιά τίς ὁδηγίες πάνω στήν κατάρτιση τοῦ δεύτερου πεντάχρονου σχεδίου ἀνάπτυξης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας τῆς ΕΣΣΔ στά χρόνια 1933—1937. Ἡ συνδιάσκεψη τόνισε, ὅτι οἱ ἀποφάσεις τῶν κομματικῶν συνεδρίων γιά τήν οἰκοδόμηση καί ἀποπεράτωση τῶν θεμελίων τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκονομίας καί τήν ἐξασφάλιση τῆς οἰκονομικῆς αὐτοτέλειας τῆς ΕΣΣΔ, ἐκπληρώθηκαν μέ τεράστια ἐπιτυχία. Ἡ συνδιάσκεψη ἐνέκρινε τό σχέδιο ἀνάπτυξης τῆς σοσιαλιστικῆς βιομηχανίας γιά τό 1932, πού ἐξασφάλιζε τήν ἐκπλήρωση τοῦ πρώτου πεντάχρονου σέ τέσσερα χρόνια. Στίς ὁδηγίες γιά τήν κατάρτιση τοῦ δεύτερου πεντάχρονου σχεδίου ἡ συνδιάσκεψη καθόρισε τά βασικά πολιτικά καί οἰκονομικά καθήκοντα τοῦ δεύτερου πεντάχρονου, ὑποδείχνοντας ὅτι τό βασικό καί ἀποφασιστικό οἰκονομικό καθῆκον τοῦ δεύτερου πεντάχρονου εἶναι ἡ ἀποπεράτωση τῆς ἀνασυγκρότησης ὅλης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας πάνω σέ νεότατη τεχνική βάση. (Γιά τίς ἀποφάσεις τῆς 17ης Συνδιάσκεψης τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ βλ. «'Αποφάσεις τῶν Συνεδρίων καί τῶν Συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ καί τῶν Ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος II, 1941, σελ. 479—493).—*Σελ. 385.*

80 Βλ. Κ. Μάρξ καί Φ. "Ενγκελς, Διαλεχτά ἔργα σέ δυό τόμους, τόμ. I, 1948, σελ. 36 (βλ. καί ἑλλ. ἔκδ., τόμ. I, σελ. 53). —*Σελ. 393.*

81 Βλ. Φ. "Ενγκελς, «'Αντι-Ντύρινγκ», 1950, σελ. 101.—*Σελ. 393.*

82 Βλ. Β. Ι. Λένιν, "Απαντα, ἔκδ. 4η, τόμ. 29ος, σελ. 329. —*Σελ. 393.*

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

('Ιούλης 1930—Γενάρης 1934)

1930

2 τοῦ 'Ιούλη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν στό 16ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ ἐκφωνεῖ τόν τελικό λόγο πάνω στήν πολιτική λογοδοσία τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος.

6 τοῦ 'Ιούλη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν παρακολουθεῖ στό στάδιο «Ντυνάμο» ἀθλητική γιορτή πρός τιμή τοῦ 16ου Συνεδρίου τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

10 τοῦ 'Ιούλη. Τό 16ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ ἐκλέγει τόν Ι. Β. Στάλιν στήν ἐπιτροπή γιά τήν τελική διατύπωση τῆς ἀπόφασης πάνω στήν εἰσήγηση γιά τό κολχόζνικο κίνημα καί τήν ἄνοδο τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

12 τοῦ 'Ιούλη. Τό 16ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ ἐκλέγει τό Ι. Β. Στάλιν μέλος τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Κόμματος.

13 τοῦ 'Ιούλη. 'Η 'Ολομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ ἐκλέγει τόν Ι. Β. Στάλιν μέλος τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, τοῦ 'Οργανωτικοῦ Γραφείου καί τῆς Γραμματείας τῆς ΚΕ καί τόν ὀνομάζει Γενικό Γραμματέα τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

14 τοῦ Αὐγούστου. Μέ πρόταση τοῦ Ι. Β. Στάλιν ἡ Κεντρική 'Εκτελεστική 'Επιτροπή καί τό Συμβούλιο τῶν 'Επιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΕΣΣΔ ψηφίζουν τήν ἀπόφαση: «Γιά γενική ὑποχρεωτική στοιχειώδικη ἐκπαίδευση».

Αὔγουστος. 'Ο Ι. Β. Στάλιν γράφει τήν ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ σ. Σατουνόφσκι.

6 τοῦ Νοέμβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν πανηγυρική συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ τῆς Μόσχας τήν ἀφιερωμένη στή δέκατη τρίτη ἐπέτειο τῆς Μεγάλης 'Οχτωβριανῆς Σοσιαλιστικῆς 'Επανάστασης.

7 τοῦ Νοέμβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν Κόκκινη Πλατεία καί παρακολουθεῖ τήν παρέλαση τῶν στρατευμάτων τῆς φρουρᾶς τῆς Μόσχας καί τή διαδήλωση τῶν ἐργαζομένων τῆς πρωτεύουσας πού ἔγινε πρός τιμή τῆς δέκατης τρίτης ἐπετείου τῆς Μεγάλης 'Οχτωβριανῆς Σοσιαλιστικῆς 'Επανάστασης.

Νοέμβρης, 7 τοῦ Δεκέμβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν ἀπαντᾶ στά γράμματα τοῦ σ. Τσ-έ.

9 τοῦ Δεκέμβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν συζητάει μέ τά μέλη τοῦ γραφείου τοῦ πυρήνα τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ στό 'Ινστιτοῦτο τῶν κόκκινων καθηγητῶν τῆς φιλοσοφίας καί τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο τῆς φιλοσοφίας καί τά καθήκοντα τῆς πάλης σέ δυό μέτωπα στή φιλοσοφία καί γιά τήν ἀνάγκη τῆς ἐπεξεργασίας τῆς θεωρητικῆς κληρονομιᾶς τοῦ Λένιν.

12 τοῦ Δεκέμβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν γράφει τήν ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ Ντεμιάν Μπέντνι.

17—21 τοῦ Δεκέμβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τίς ἐργασίες τῆς Κοινῆς 'Ολομέλειας τῆς ΚΕ καί τῆς ΚΕΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

24 τοῦ Δεκέμβρη. Μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΕΣΣΔ ὁ Ι. Β. Στάλιν διορίζεται μέλος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας.

1931

4 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στό ἄνοιγμα τῆς τρίτης συνόδου τῆς 5ης νομοθετικῆς περιόδου τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΣΣΔ.

5–6 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τῆς σύσκεψης τῶν στελεχῶν τῶν σιδηροδρομικῶν μεταφορῶν στήν ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

8 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται ἀπό τούς ἐργάτες τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων τοῦ Λένινγκραντ ἐπίτιμο μέλος τοῦ Σοβιέτ τοῦ Λένινγκραντ.

12 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει τήν ἀπάντηση στήν ἐρώτηση τοῦ Ἑβραϊκοῦ Τηλεγραφικοῦ Πρακτορείου τῆς Ἀμερικῆς γιά τή στάση τῆς ΕΣΣΔ ἀπέναντι στόν ἀντισημιτισμό.

16 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στό ἄνοιγμα τοῦ 9ου Συνεδρίου τῆς ΛΟΚΝ τῆς ΕΣΣΔ. Τό συνέδριο ἐκλέγει τόν Ι. Β. Στάλιν στό ἐπίτιμο προεδρεῖο.

21 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν ἐπίσημη πένθιμη συνεδρίαση τήν ἀφιερωμένη στήν ἕβδομη ἐπέτειο τοῦ θανάτου τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού ἔγινε στό Μεγάλο Θέατρο.

23 τοῦ Γενάρη. Στίς συνελεύσεις τῶν ἐργατῶν τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων τῆς πρωτεύουσας, ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκλέγεται ἐπίτιμο μέλος τοῦ Σοβιέτ τῆς Μόσχας.

4 τοῦ Φλεβάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν μιλάει στήν πρώτη Πανενωσιακή Συνδιάσκεψη τῶν στελεχῶν τῆς σοσιαλιστικῆς βιομηχανίας μέ θέμα: «Τά καθήκοντα τῶν οἰκονομικῶν στελεχῶν».

24 τοῦ Φλεβάρη. Τό 2ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς περιοχῆς Μόσχας ἐκλέγει τόν Ι. Β. Στάλιν ἀντιπρόσωπο γιά τό 15ο Πανρωσικό καί τό 6ο Πανενωσιακό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ.

26 τοῦ Φλεβάρη – 5 τοῦ Μάρτη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 15ου Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.

27 τοῦ Φλεβάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει τήν ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ σ. Ἄττσιν.

5 τοῦ Μάρτη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή συνεδρίαση τοῦ 15ου Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ ἐκλέγεται μέλος τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς.

8–17 τοῦ Μάρτη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ 6ου Πανενωσιακοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.

17 τοῦ Μάρτη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν σέ συνεδρίαση τοῦ 6ου Πανενωσιακοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ ἐκλέγεται μέλος τοῦ Ἑνωσιακοῦ Σοβιέτ τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΣΣΔ.

31 τοῦ Μάρτη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει χαιρετιστήριο πρός τούς ἐργάτες καί τό διοικητικό-τεχνικό προσωπικό τοῦ Ἀζνέφτ καί Γκροζνέφτ μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ πεντάχρονου σχεδίου ἐξόρυξης πετρελαίου σέ δυόμιση χρόνια. Τό χαιρετιστήριο δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 90, τῆς 1 τοῦ Ἀπρίλη 1931.

3 τοῦ Ἀπρίλη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 92, δημοσιεύτηκε τό χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τούς ἐργάτες καί τό διοικητικό-τεχνικό προσωπικό τοῦ Ἐλεκτροζαβόντ (Μόσχα), μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ πεντάχρονου σέ δυόμιση χρόνια.

1 τοῦ Μάη.	Ὁ Ι. Β. Στάλιν παρακολουθεῖ τήν πρωτομαγιάτικη παρέλαση τῶν στρατευμάτων τῆς φρουρᾶς τῆς Μόσχας καί τή διαδήλωση τῶν εργαζομένων τῆς πρωτεύουσας στήν Κόκκινη πλατεία.
7, 14, 23, καί 29 τοῦ Μάη καί 4 τοῦ Ἰούνη.	Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τῆς ἐπιτροπῆς γιά τή σύνταξη σχεδίου ἀπόφασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ σχετικά μέ τή βελτίωση καί ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας τοῦ δήμου Μόσχας.
11 καί 13 τοῦ Μάη.	Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στή σύσκεψη τῶν στελεχῶν τῆς ἀνθρακοβιομηχανίας στήν ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.
19 τοῦ Μάη.	Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 136, δημοσιεύτηκε τό χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τούς ἐργάτες καί τό καθοδηγητικό προσωπικό τοῦ Μαγκνητοστρόι μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἀποπεράτωσης τῆς οἰκοδόμησης καί τῆς ἔναρξης τῆς ἐκμετάλλευσης τοῦ μεγάλου ὀρυχείου τοῦ Μαγκνητογκόρσκ.
28 τοῦ Μάη.	Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 145, δημοσιεύτηκε τό χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τούς ἐργάτες, τούς εἰδικούς καί τό καθοδηγητικό προσωπικό τῶν μηχανοτρακτερικῶν σταθμῶν μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ σχεδίου σπορᾶς πρίν ἀπό τήν προθεσμία.
30 τοῦ Μάη.	Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 147, δημοσιεύτηκε τό χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τούς ἐργάτες, τούς εἰδικούς καί τούς καθοδηγητές τῶν σιτοπαραγωγικῶν σοβχόζ μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐκπλήρωσης τοῦ σχεδίου σπορᾶς.

11—15 τοῦ Ἰούνη.	Ὁ Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τίς ἐργασίες τῆς Ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.
22—23 τοῦ Ἰούνη.	Ὁ Ι. Β Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τῆς σύσκεψης τῶν οἰκονομικῶν στελεχῶν στήν ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.
23 τοῦ Ἰούνη.	Ὁ Ι. Β. Στάλιν στή σύσκεψη τῶν οἰκονομικῶν στελεχῶν πού ἔγινε στήν ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ ἐκφωνεῖ τό λόγο: «Καινούργια κατάσταση—καινούργια καθήκοντα τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης».
23 τοῦ Ἰούλη.	Ὁ Ι. Β. Στάλιν σέ συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ, ὅπου πῆραν μέρος καί συνεταιριστικά στελέχη, μιλάει πάνω στά ζητήματα τῆς βελτίωσης τῆς δουλιᾶς τῶν καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν καί τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν ἐργαζομένων τῶν μεγάλων βιομηχανικῶν κέντρων.
1 τοῦ Ὀχτώβρη.	Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 271, δημοσιεύτηκαν τά χαιρετιστήρια τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τό προσωπικό τοῦ ἐργοστασίου «ΑΜΟ» (Μόσχα) μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἀποπεράτωσης τῆς οἰκοδόμησης τοῦ πρώτου στήν ΕΣΣΔ γιγάντιου ἐργοστασίου αὐτοκινήτων καί πρός τό προσωπικό τοῦ ἐργοστασίου τρακτέρ τοῦ Χάρκοβου μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἀποπεράτωσης τῆς οἰκοδόμησής του πρίν ἀπό τήν προθεσμία.
10 τοῦ Ὀχτώβρη.	Στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 280, καί «Τέχνικα», ἀρ. φύλλου 1, δημοσιεύτηκε τό χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τήν ἐφημερίδα «Τέχνικα» μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἔναρξης τῆς ἔκδοσής της.

11 τοῦ Ὀχτώβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Β. Μ. Μόλοτοφ καί ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ ἐπισκέφτονται τόν Α. Μ. Γκόρκι. Ὁ Γκόρκι τούς διαβάζει τό παραμύθι του «Ἡ κοπέλα καί ὁ θάνατος».

25 τοῦ Ὀχτώβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ, ὁ Γ. Κ. Ὀρτζονικίτζε καί ὁ Λ. Μ. Καγκάνοβιτς ὑποδέχονται στό Κρεμλίνο τούς σύντάρνικους τοῦ ἐργοστασίου αὐτοκινήτων «Στάλιν» (πρώην «ΑΜΟ»), πού ἦρθαν μέ τά πρῶτα φορτηγά αὐτοκίνητα καί λεωφορεῖα πού κατασκεύασε τό ἐργοστάσιο.

28—31 τοῦ Ὀχτώβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τίς ἐργασίες τῆς Ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

Τέλη Ὀχτώβρη. Στά περιοδικά «Μπολσεβίκ», ἀρ. τεύχους 19—20, καί «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», ἀρ. τεύχους 6 (113), δημοσιεύτηκε τό γράμμα τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τή σύνταξη τοῦ περιοδικοῦ «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», «Γιά μερικά ζητήματα τῆς ἱστορίας τοῦ μπολσεβικισμοῦ».

3 τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Β. Μ. Μόλοτοφ στέλνουν χαιρετιστήριο στούς οἰκοδόμους τοῦ ἐργοστασίου αὐτοκινήτων τοῦ Νίζνι-Νόβγκοροντ μέ τήν εὐκαιρία τῆς πετυχημένης ἀποπεράτωσης τῶν ἐργασιῶν οἰκοδόμησης. Τό χαιρετιστήριο δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 305, τῆς 4 τοῦ Νοέμβρη 1931.

6 τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν πανηγυρική συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ τῆς Μόσχας τήν ἀφιερωμένη στή δέκατη τέταρτη ἐπέτειο τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης, πού ἔγινε στό Μεγάλο Θέατρο.

7 τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν Κόκκινη πλατεία καί παρακολουθεῖ τήν παρέλαση τῶν στρατευμάτων τῆς φρουρᾶς τῆς Μόσχας καί τή διαδήλωση τῶν ἐργαζομένων τῆς πρωτεύουσας, πού ἔγινε πρός τιμή τῆς δέκατης τέταρτης ἐπετείου τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης.

25 τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ ὁρίζεται μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς γιά τή σύνταξη τοῦ σχεδίου ἀπόφασης τῆς 17ης Συνδιάσκεψης τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ: «Ὁδηγίες γιά τήν κατάρτιση τοῦ δεύτερου πεντάχρονου σχεδίου τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας τῆς ΕΣΣΔ (1933—1937)».

6 τοῦ Δεκέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν δέχεται μιά ὁμάδα συγγραφέων τῆς Μόσχας καί συνομιλεῖ μαζί τους πάνω σέ ζητήματα τῆς λογοτεχνίας.

13 τοῦ Δεκέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν συνομιλεῖ μέ τό γερμανό συγγραφέα Ἐμίλ Λούντβιχ.

22 τοῦ Δεκέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στό ἄνοιγμα τῆς δεύτερης συνόδου τῆς 6ης νομοθετικῆς περιόδου τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΣΣΔ.

1932

2 τοῦ Γενάρη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 2, δημοσιεύτηκε τό χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τό προσωπικό τοῦ ἐργοστασίου αὐτοκινήτων «Μόλοτοφ» (Νίζνι-Νόβγκοροντ) μέ τήν εὐκαιρία τῶν ἐγκαινίων τοῦ ἐργοστασίου.

4 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει χαιρετιστήριο πρός τούς ἐργάτες καί τό καθοδηγητικό προσωπικό τοῦ ἐργοστασίου κατασκευῆς κομπάιν τοῦ Σαράτοφ μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἀποπεράτωσης τῆς οἰκοδόμησής του καί τῶν ἐγκαινίων του. Τό χαιρετιστήριο δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 5, τῆς 5 τοῦ Γενάρη 1932.

15 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει τήν ἀπάντηση στόν Ὀλεχνόβιτς, σχετικά μέ τό γράμμα πρός τή σύνταξη τοῦ περιοδικοῦ «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», «Γιά μερικά ζητήματα τῆς ἱστορίας τοῦ μπολσεβικισμοῦ». Ἡ ἀπάντηση δημοσιεύτηκε στό περιοδικό «Μπολσεβίκ», ἀρ. τεύχους 16, τῆς 30 τοῦ Αὐγούστου 1932.

Ὥς τίς 21 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου ἀπόφασης: «Ὁδηγίες γιά τήν κατάρτιση τοῦ δεύτερου πεντάχρονου σχεδίου τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας τῆς ΕΣΣΔ (1933—1937)». Ἡ ἀπόφαση ψηφίστηκε στή 17η Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ καί ἐπικυρώθηκε ἀπό τήν Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ στίς 4 τοῦ Φλεβάρη 1932.

21 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν ἐπίσημη πένθιμη συνεδρίαση τήν ἀφιερωμένη στήν ὄγδοη ἐπέτειο τοῦ θανάτου τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού ἔγινε στό Μεγάλο Θέατρο.

25 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει τήν ἀπάντηση στόν Ἀρίστοφ, σχετικά μέ τό γράμμα πρός τή σύνταξη τοῦ περιοδικοῦ «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», «Γιά μερικά ζητήματα τῆς ἱστορίας τοῦ μπολσεβικισμοῦ». Ἡ ἀπάντηση δημοσιεύτηκε στό περιοδικό «Μπολσεβίκ», ἀρ. τεύχους 16, τῆς 30 τοῦ Αὐγούστου 1932.

29 τοῦ Γενάρη. Ἡ Κοινή Ὁλομέλεια τῶν Ἐπιτροπῶν περιοχῆς καί πόλης Λένινγκραντ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ ἐκλέγει τόν Ι. Β. Στάλιν ἀντιπρόσωπο γιά τή 17η Πανενωσιακή Κομματική Συνδιάσκεψη.

30 τοῦ Γενάρη. Ἡ Κοινή Ὁλομέλεια τῶν Ἐπιτροπῶν περιοχῆς καί τῆς πόλης Μόσχας τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ ἐκλέγει τόν Ι. Β. Στάλιν ἀντιπρόσωπο γιά τή 17η Πανενωσιακή Κομματική Συνδιάσκεψη.

30 τοῦ Γενάρη — 4 τοῦ Φλεβάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τίς ἐργασίες τῆς 17ης Συνδιάσκεψης τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

4 τοῦ Φλεβάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τίς ἐργασίες τῆς Ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

10 τοῦ Φλεβάρη — 1 τοῦ Ἀπρίλη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τίς ἐργασίες τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ γιά τά ζητήματα τῆς παραγωγῆς ἐμπορευμάτων πλατιᾶς κατανάλωσης.

29 τοῦ Μάρτη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει χαιρετιστήριο πρός τούς ἐργάτες καί τό διοικητικό-τεχνικό προσωπικό τοῦ Μαγκνητοστρόι μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἔναρξης τῆς λειτουργίας καί τῆς ἀφομοίωσης τῆς τεχνικῆς τῆς πρώτης στήν ΕΣΣΔ καί στήν Εὐρώπη γιγάντιας ὑψικαμίνου. Τό χαιρετιστήριο δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 89, τῆς 30 τοῦ Μάρτη 1932.

7 τοῦ Ἀπρίλη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 97, δημοσιεύτηκε τό ἄρθρο τοῦ Ι. Β. Στάλιν: «Ἡ σημασία καί τά καθήκοντα τῶν Γραφείων παραπόνων».

20 τοῦ Ἀπρίλη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στό ἄνοιγμα τοῦ 9ου Πανενωσιακοῦ Συνεδρίου τῶν Συνδικάτων, πού ἔγινε στό Μεγάλο Θέατρο. Τό συνέδριο ἐκλέγει τόν Ι. Β. Στάλιν στό ἐπίτιμο προεδρεῖο.

23 τοῦ Ἀπρίλη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν ὁρίζεται στήν ἐπιτροπή τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ γιά τά ἀρδευτικά ἔργα τῆς πέρ' ἀπό τό Βόλγα περιοχῆς.

24 τοῦ Ἀπρίλη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 114, δημοσιεύτηκε ἡ ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ, γιά τήν ἀναδιοργάνωση τῶν ὀργα-

νώσεων τῶν συγγραφέων καί καλλιτεχνῶν καί τή δημιουργία μιᾶς ἑνιαίας ὀργάνωσης, τῆς Ἕνωσης τῶν σοβιετικῶν συγγραφέων, πού πάρθηκε μέ πρόταση τοῦ Ι. Β. Στάλιν.

1 τοῦ Μάη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παρακολουθεῖ τήν πρωτομαγιάτικη παρέλαση τῶν στρατευμάτων τῆς φρουρᾶς τῆς Μόσχας καί τή διαδήλωση τῶν ἐργαζομένων τῆς πρωτεύουσας στήν Κόκκινη πλατεία.

2 τοῦ Μάη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν μαζί μέ τούς καθοδηγητές τοῦ κόμματος καί τῆς κυβέρνησης δέχεται στό Κρεμλίνο μιά ὁμάδα ἀπό συντρόφους πού πῆραν μέρος στήν πρωτομαγιάτικη παρέλαση.

3 τοῦ Μάη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἀπαντᾶ στίς ἐρωτήσεις τοῦ Ράλφ Β. Μπάρνες.

8 τοῦ Μάη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ ὁρίζεται στήν ἐπιτροπή γιά τόν ἔλεγχο τῆς ἐκτέλεσης τῶν ἀποφάσεων τῶν κεντρικῶν ὀργάνων σχετικά μέ τήν παραγωγή ἐμπορευμάτων πλατιᾶς κατανάλωσης.

23 τοῦ Μάη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 141, δημοσιεύτηκε ἡ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΕΣΣΔ καί τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ τῆς 22 τοῦ Μάη 1932: «Γιά τήν πάλη ἐνάντια στήν ξηρασία καί γιά τήν ἄρδευση τῆς πέρ' ἀπό τό Βόλγα περιοχῆς», μέ τίς ὑπογραφές τοῦ Ι. Β. Στάλιν καί τοῦ Β. Μ. Μόλοτοφ.

24 τοῦ Μάη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 142, δημοσιεύτηκε χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τούς σύντάρνικους καί τίς σύντάρνικες, τό τεχνικό καί τό καθοδηγητικό προσωπικό τοῦ μεταλλουργικοῦ ἐργοστασίου τοῦ Κουζνέτσκ πού πέτυχαν μεγάλη τήξη χυτοσίδηρου

καί μπολσεβίκικους ρυθμούς στήν κατάχτηση τῆς νεότατης τεχνικῆς.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται σέ ἀθλητική παρέλαση στήν Κόκκινη πλατεία τῆς Μόσχας.

8 τοῦ Ἰούλη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει χαιρετιστήριο πρός τήν 7η Πανενωσιακή Συνδιάσκεψη τῆς ΑΟΚΝ τῆς ΕΣΣΔ. Τό χαιρετιστήριο δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 188, τῆς 9 τοῦ Ἰούλη 1932.

8 τοῦ Αὐγούστου. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 218, δημοσιεύτηκε ὁ νόμος πού σύνταξε ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ψήφισε στίς 7 τοῦ Αὐγούστου ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή καί τό Συμβούλιο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΕΣΣΔ: «Γιά τήν περιφρούρηση τῆς περιουσίας τῶν κρατικῶν ἐπιχειρήσεων, τῶν κολχόζ καί τῶν συνεταιρισμῶν καί τήν ἐνίσχυση τῆς κοινωνικῆς (σοσιαλιστικῆς) ἰδιοχτησίας».

4 τοῦ Σεπτέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στή διαδήλωση τῆς ἐργαζόμενης νεολαίας στήν Κόκκινη πλατεία τῆς Μόσχας πρός τιμή τῆς 18ης ἐπετείου τῆς Διεθνοῦς Ἡμέρας τῶν Νέων.

25 τοῦ Σεπτέμβρη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 266, δημοσιεύτηκε χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν, πρός τόν Α. Μ. Γκόρκι μέ τήν εὐκαιρία τῶν 40χρονων τῆς λογοτεχνικῆς καί ἐπαναστατικῆς του δράσης.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν πανηγυρική συνεδρίαση τήν ἀφιερωμένη στά 40χρονα τῆς λογοτεχνικῆς καί ἐπαναστατικῆς δράσης τοῦ Α. Μ. Γκόρκι, πού ἔγινε στό Μεγάλο Θέατρο.

28 τοῦ Σεπτέμβρη— 2 τοῦ 'Οχτώβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τίς ἐργασίες τῆς 'Ολομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

7 τοῦ 'Οχτώβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν, ὁ Β. Μ. Μόλοτοφ καί ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ συζητοῦν στό σπίτι τοῦ Α. Μ. Γκόρκι μέ μιά ὁμάδα ἐπιστημόνων γιά τήν ὀργάνωση ἑνός Πανενωσιακοῦ 'Ινστιτούτου Πειραματικῆς 'Ιατρικῆς.

10 τοῦ 'Οχτώβρη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 281, δημοσιεύτηκε χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τούς ἐργάτες καί τούς καθοδηγητές τοῦ Ντνιεπροστρόι μέ τήν εὐκαιρία τῆς πετυχημένης ἀποπεράτωσης τῆς οἰκοδόμησης καί τῆς ἔναρξης τῆς λειτουργίας πρίν ἀπό τήν προθεσμία τοῦ ὑδροηλεκτρικοῦ σταθμοῦ τοῦ Δνείπερου.

14 τοῦ 'Οχτώβρη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 285, δημοσιεύτηκε χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν, Β. Μ. Μόλοτοφ καί Κ. Ε. Βοροσίλοφ πρός τά μέλη τῆς ἀρκτικῆς ἀποστολῆς τοῦ παγοθραυστικοῦ «Σιμπιριάκοφ» πού διέσχισαν ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τόν Παγωμένο 'Ωκεανό στή διάρκεια μιᾶς μόνο περιόδου ναυσιπλοΐας.

26 τοῦ 'Οχτώβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν συνομιλεῖ στό σπίτι τοῦ Α. Μ. Γκόρκι μέ μιά ὁμάδα συγγραφέων. Στή συνομιλία αὐτή ὁ Ι. Β. Στάλιν ὀνόμασε τούς συγγραφεῖς «μηχανικούς τῶν ἀνθρώπινων ψυχῶν».

6 τοῦ Νοέμβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν πανηγυρική συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ τῆς Μόσχας, τήν ἀφιερωμένη στή δέκατη πέμπτη ἐπέτειο τῆς Μεγάλης 'Οχτωβριανῆς Σοσιαλιστικῆς 'Επανάστασης, πού ἔγινε στό Μεγάλο Θέατρο.

7 τοῦ Νοέμβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν Κόκκινη πλατεία καί παρακολουθεῖ τήν παρέλαση τῶν στρατευμάτων τῆς φρουρᾶς τῆς Μόσχας καί τή διαδήλωση τῶν ἐργαζομένων τῆς πρωτεύουσας, πού ἔγινε πρός τιμή τῆς δέκατης πέμπτης ἐπετείου τῆς Μεγάλης 'Οχτωβριανῆς Σοσιαλιστικῆς 'Επανάστασης.

Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 309, δημοσιεύτηκε χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τό Λένινγκραντ μέ τήν εὐκαιρία τῆς δέκατης πέμπτης ἐπετείου τῆς ἐγκαθίδρυσης τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Τή νύχτα τῆς 8 πρός τήν 9 τοῦ Νοέμβρη. Πέθανε ἡ Ν. Σ. 'Αλληλούιεβα-Στάλινα, γυναίκα καί στενή φίλη τοῦ Ι. Β. Στάλιν.

11 τοῦ Νοέμβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν συνοδεύει τή σορό τῆς Ν. Σ. 'Αλληλούιεβα-Στάλινα στό νεκροταφεῖο Νοβοντεβίτσιε.

18 τοῦ Νοέμβρη. Μέ γράμμα πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 318, ὁ Ι. Β. Στάλιν εὐχαριστεῖ τίς ὀργανώσεις, τά ἱδρύματα, τούς συντρόφους καί τά διάφορα πρόσωπα πού τόν συλλυπήθηκαν γιά τό θάνατο τῆς Ν. Σ. 'Αλληλούιεβα-Στάλινα.

23 τοῦ Νοέμβρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν γράφει τό ἄρθρο «'Ο κύριος Κάμπελλ ἐπινοεῖ». Τό ἄρθρο δημοσιεύτηκε στό περιοδικό «Μπολσεβίκ», ἀρ. τεύχους 22, τῆς 30 τοῦ Νοέμβρη 1932.

20 τοῦ Δεκέμβρη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 350, δημοσιεύτηκε χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τά στελέχη καί τούς μαχητές τῆς Ο-ΓΚΕ-ΠΕ-ΟΥ μέ τήν εὐκαιρία τῆς δέκατης πέμπτης ἐπετείου της.

1933

7—12 τοῦ Γενάρη. 'Ο Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τίς ἐργασίες τῆς Κοινῆς 'Ολομέλειας τῆς ΚΕ καί τῆς ΚΕΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

7 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν στήν Κοινή Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ καί τῆς ΚΕΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ κάνει ἔκθεση μέ θέμα: «Τά ἀποτελέσματα τοῦ πρώτου πεντάχρονου».

11 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν στήν Κοινή Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ καί τῆς ΚΕΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ ἐκφωνεῖ τό λόγο: «Γιά τή δουλιά στό χωριό». Μέ πρόταση τοῦ Ι. Β. Στάλιν στήν Κοινή Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ καί τῆς ΚΕΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ πάρθηκε ἀπόφαση γιά τήν ὀργάνωση πολιτικῶν τμημάτων στούς μηχανοτραχτερικούς σταθμούς καί τά σοβχόζ καί γιά τήν ἀποστολή στό χωριό 17 χιλιάδων κομματικῶν στελεχῶν.

21 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν ἐπίσημη πένθιμη συνεδρίαση τήν ἀφιερωμένη στήν ἔνατη ἐπέτειο τοῦ θανάτου τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού ἔγινε στό Μεγάλο Θέατρο.

23 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στό ἄνοιγμα τῆς 3ης συνόδου τῆς 6ης νομοθετικῆς περιόδου τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΣΣΔ.

26 τοῦ Γενάρη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 25, δημοσιεύτηκε χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τό περιοδικό «Ραμπότνιτσα» μέ τήν εὐκαιρία τῆς δέκατης ἐπετείου ἀπό τήν ἵδρυσή του.

2 τοῦ Φλεβάρη. Στήν Πανενωσιακή Σύσκεψη τῆς κομσομόλ ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκφωνεῖ λόγο γιά τά πραχτικά καθήκοντα τῆς δουλιᾶς τῆς κομσομόλ σχετικά μέ τήν ἀνοιξιάτικη σπορά.

15—19 τοῦ Φλεβάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ πρώτου Πανενωσιακοῦ Συνεδρίου τῶν σύντάρνικων-κολχόζνικων.

16 τοῦ Φλεβάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει τό γράμμα στό σ. Ι. Ν. Μπαζάνοφ.

19 τοῦ Φλεβάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκφωνεῖ λόγο στό πρῶτο Πανενωσιακό Συνέδριο τῶν σύντάρνικων-κολχόζνικων.

23 τοῦ Φλεβάρη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 53, δημοσιεύτηκε χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τόν Κόκκινο Στρατό μέ τήν εὐκαιρία τῆς 15ης ἐπετείου του.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν πανηγυρική συνεδρίαση, τήν ἀφιερωμένη στή 15η ἐπέτειο τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, πού ἔγινε στό Μεγάλο Θέατρο.

14 τοῦ Μάρτη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στή συγκέντρωση τῆς ΚΕ καί τῆς ΚΕΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ, τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Λαοῦ τῆς ΕΣΣΔ, τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς καί τῆς Ἐπιτροπῆς Μόσχας τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ τήν ἀφιερωμένη στήν πεντηκοστή ἐπέτειο τοῦ θανάτου τοῦ Κάρλ Μάρξ, πού ἔγινε στό Μεγάλο Θέατρο.

20 τοῦ Μάρτη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν γράφει τήν ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ κ. Μπάρνες.

30 τοῦ Μάρτη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 88, δημοσιεύτηκε χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν, Β. Μ. Μόλοτοφ καί Κ. Ε. Βοροσίλοφ πρός τά μέλη τῆς ἀποστολῆς γιά τή διάσωση τοῦ παγοθραυστικοῦ «Μαλίγκιν».

17 τοῦ Ἀπρίλη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Β. Μ. Μόλοτοφ, ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ καί ὁ Α. Ι. Μικογιάν στέλνουν συγχαρητήριο τηλεγράφημα στά μέλη τῆς ἀποστολῆς τοῦ παγοθραυστικοῦ «Κράσιν», πού δια-

σχίζοντας μέ ἐπιτυχία τούς πάγους, ἐκπλήρωσαν πρίν ἀπό τήν προθεσμία τήν ἐντολή τῆς κυβέρνησης νά βοηθήσουν τούς διαχειμαστές καί τόν πληθυσμό τοῦ νησιοῦ «Νόβαγια Ζεμλιά». Τό τηλεγράφημα δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 106.

25 τοῦ Ἀπρίλη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 115, δημοσιεύτηκε χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τό Σ. Μ. Μπουντιόνι μέ τήν εὐκαιρία τῶν πενηντάχρονών του.

1 τοῦ Μάη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παρακολουθεῖ τήν πρωτομαγιάτικη παρέλαση τῶν στρατευμάτων τῆς φρουρᾶς τῆς Μόσχας καί τή διαδήλωση τῶν ἐργαζομένων τῆς πρωτεύουσας στήν Κόκκινη πλατεία

2 τοῦ Μάη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν μαζί μέ τούς καθοδηγητές τοῦ κόμματος καί τῆς κυβέρνησης δέχεται στό Κρεμλίνο μιά ὁμάδα ἀπό συντρόφους πού πῆραν μέρος στήν πρωτομαγιάτικη παρέλαση.

13 τοῦ Μάη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν συνομιλεῖ μέ τό συνταγματάρχη Ρόμπινς.

25 τοῦ Μάη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν τελική συναυλία τοῦ 1ου Πανενωσιακοῦ διαγωνισμοῦ τῶν μουσικῶν-ἐκτελεστῶν, πού δόθηκε στή μεγάλη αἴθουσα τοῦ Ὠδείου τῆς Μόσχας.

26 τοῦ Μάη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν μαζί μέ τούς καθοδηγητές τοῦ κόμματος καί τῆς κυβέρνησης δέχεται στό Κρεμλίνο τούς νεαρούς μουσικούς-ἐκτελεστές πού βραβεύτηκαν στόν 1ο Πανενωσιακό διαγωνισμό.

12 τοῦ Ἰούνη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παρακολουθεῖ ἀθλητική παρέλαση στήν Κόκκινη πλατεία τῆς Μόσχας.

22 τοῦ Ἰούνη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στήν κηδεία τῆς Κλάρας Τσέτκιν στήν Κόκκινη πλατεία τῆς Μόσχας.

29 τοῦ Ἰούνη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν μαζί μέ τό Β. Μ. Μόλοτοφ, τόν Κ. Ε. Βοροσίλοφ καί τό Γ. Κ. Ὀρτζονικίτζε ἐπισκέφτηκαν τήν καλλιτεχνική ἔκθεση: «15 χρόνια τοῦ Ἐργατοαγροτικοῦ Κόκκινου Στρατοῦ».

14 τοῦ Ἰούλη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ γιά τά ὀργανωτικά ζητήματα τῆς βαριᾶς βιομηχανίας.

18 τοῦ Ἰούλη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ φθάνουν στό Λένινγκραντ καί τήν ἴδια μέρα μαζί μέ τό Σ. Μ. Κύροφ φεύγουν μέ τό ἀτμόπλοιο «Ἀνόχιν» γιά τή διώρυγα Λευκή θάλασσα —Βαλτική.

18—25 τοῦ Ἰούλη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ καί ὁ Σ. Μ. Κύροφ ταξιδεύουν στή διώρυγα Λευκή θάλασσα—Βαλτική καί ἐπισκέφτονται τίς ὑδροτεχνικές της ἐγκαταστάσεις, καθώς καί τό λιμάνι Σορόκα, τό λιμάνι τοῦ Μούρμανσκ καί τόν ὅρμο Πολιάρναγια.

21 τοῦ Ἰούλη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ καί ὁ Σ. Μ. Κύροφ συναντοῦν στήν περιοχή τοῦ λιμανιοῦ Σορόκα μοίρα πολεμικῶν πλοίων τοῦ Βόρειου στόλου πού περνοῦσαν μέσα ἀπ' τή διώρυγα, ἀπ' τή Βαλτική στή Λευκή θάλασσα.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν μιλάει σέ συγκέντρωση τῶν κόκκινων ναυτῶν γιά τά καθήκοντα τοῦ Βόρειου στόλου. Ὕστερα ἀπ' τή συγκέντρωση ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ καί ὁ Σ. Μ. Κύροφ ἐπισκέφτηκαν τό ἀντιτορπιλικό «Οὐρίτσκι» καί τό ὑποβρύχιο Ν.

22 τοῦ Ἰούλη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ καί ὁ Σ. Μ. Κύροφ φθάνουν στό Μούρμανσκ, ἐπιθεωροῦν τό λιμάνι τοῦ Μούρμανσκ καί τόν ὅρμο Πολιάρναγια.

25 τοῦ Ἰούλη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ καί ὁ Σ. Μ. Κύροφ, ἐπιστρέφοντας στό Λένινγκραντ, ἐπιθεωροῦν τό λιμάνι τοῦ Λένινγκραντ. Τήν ἴδια μέρα ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ ἀναχωροῦν γιά τή Μόσχα.

5 τοῦ Αὐγούστου. Ὁ Ι. Β. Στάλιν συνομιλεῖ μέ ἀεροναυπηγούς γιά τά καινούργια ὑδροπλάνα.

8 τοῦ Αὐγούστου. Ὁ Ι. Β. Στάλιν συνομιλεῖ μέ ὁμάδα στελεχῶν τοῦ ἐργοστασίου αὐτοκινήτων «Στάλιν» καί τούς κάνει ὑποδείξεις γιά τήν ἀφομοίωση τῆς παραγωγῆς ἐπιβατικῶν αὐτοκινήτων.

10 τοῦ Αὐγούστου. Ὁ Ι. Β. Στάλιν δέχεται στό Κρεμλίνο μιά ὁμάδα στελεχῶν τοῦ Σοβιέτ τῆς Μόσχας καί συνομιλεῖ μαζί τους γιά τά ζητήματα τῆς βελτίωσης τῆς ὁδοποιίας στή Μόσχα, γιά τίς προκυμαῖες τῆς Μόσχας καί γιά τήν ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς στά οἰκοδομικά ἔργα.

20—23 τοῦ Αὐγούστου. Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ ταξιδεύουν μέ τό ἀτμόπλοιο «Κλάρα Τσέτκιν» ἀπ' τό Γκόρκι στό Στάλινγκραντ.

23—24 τοῦ Αὐγούστου. Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ καί ὁ Σ. Μ. Μπουντιόνι ἐπισκέφτονται τό ἱπποφορβεῖο «Σ. Μ. Μπουντιόνι» στίς στέπες τοῦ Σάλσκ (περιοχή Ροστόβ).

τοῦ Ὀχτώβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Β. Μ. Μόλοτοφ, ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ καί ὁ Λ. Μ. Καγκάνοβιτς συγχαίρουν τό πλήρωμα τοῦ στρατοσφαιρικοῦ ἀερόστατου «ΕΣΣΔ» γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς κυβερνητικῆς ἐντολῆς σχετικά μέ τήν κατάχτηση καί τή μελέτη τῆς στρατόσφαιρας. Τά συγχαρητήρια δημοσιεύτηκαν στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 273.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Β. Μ. Μόλοτοφ, ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ καί ὁ Λ. Μ. Καγκάνοβιτς χαιρετίζουν τούς διαγωνιζόμενους στήν αὐτοκινητιστική διαδρομή τοῦ δρομολογίου Μόσχα—Καρά-Κούμ—Μόσχα. Τό χαιρετιστήριο δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 273.

17 τοῦ Ὀχτώβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Β. Μ. Μόλοτοφ, ὁ Κ. Ε. Βοροσίλοφ καί ὁ Λ. Μ. Καγκάνοβιτς συγχαίρουν τά στελέχη τῆς σοβιετικῆς ὑποβρύχιας τεχνικῆς—τούς ἐπρανοφικούς, γιά τήν πετυχημένη ἀνέλκυση τοῦ παγοθραυστικοῦ «Σαντκό» ἀπ' τό βυθό τῆς Ἀρκτικῆς. Τό χαιρετιστήριο δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 287.

29 τοῦ Ὀχτώβρη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 299, δημοσιεύτηκε χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τή ΛΟΚΝ τῆς ΕΣΣΔ μέ τήν εὐκαιρία τῆς δέκατης πέμπτης ἐπετείου τῆς κομσομόλ.

6 τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν πανηγυρική συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ τῆς Μόσχας, τήν ἀφιερωμένη στή 16η ἐπέτειο τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης, πού ἔγινε στό Μεγάλο Θέατρο.

7 τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν Κόκκινη πλατεία καί παρακολουθεῖ τήν παρέλαση τῶν στρατευμάτων τῆς φρουρᾶς τῆς Μόσχας καί τή διαδήλωση τῶν ἐργαζομένων τῆς πρωτεύουσας, πού ἔγινε πρός τιμή τῆς δέκατης ἕκτης ἐπετείου τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης.

9 τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παίρνει μέρος στήν κηδεία τοῦ ἡγέτη τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ἰαπωνίας Σέν-Καταγιάμα, στήν Κόκκινη πλατεία τῆς Μόσχας.

20 τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὁ Β. Μ. Μόλοτοφ, ὁ Μ. Ι. Καλίνιν καί ὁ Λ. Μ. Καγκάνοβιτς δέχονται ἀντιπροσωπεία τῶν σοβχόζνικων-κολχόζνικων τῆς περιοχῆς Ὀδησσοῦ καί συζητοῦν μαζί τους πάνω στά ζητήματα τῆς δουλιᾶς τῶν κολχόζ.

29 τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν συνομιλεῖ μέ τήν ὁμάδα τῶν ἀρχιτεκτόνων πού κατέστρωσε τά σχέδια τοῦ Μεγάρου τῶν Σοβιέτ.

23 τοῦ Δεκέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν καί ὁ Λ. Μ. Καγκάνοβιτς δέχονται ἀντιπροσωπεία τῶν σοβχόζνικων-κολχόζνικων τῆς περιοχῆς τοῦ Ντνιεπροπετρόφσκ καί συνομιλοῦν μαζί της γιά τά ζητήματα τῆς κολχόζνικης οἰκοδόμησης καί τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ χωριοῦ μέ βιομηχανικά ἐμπορεύματα.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν πανηγυρική συνεδρίαση τήν ἀφιερωμένη στά 15χρονα τοῦ Κεντρικοῦ Ἀερο-υδροδυναμικοῦ Ἰνστιτούτου (Κ.Α.Υ.Ι.), πού ἔγινε στό Μεγάλο Θέατρο.

25 τοῦ Δεκέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν συνομιλεῖ μέ τόν ἀνταποκριτή τῆς ἀμερικάνικης ἐφημερίδας «Νιού Γιόρκ Τάιμς» κ. Ντιουράντι.

28 τοῦ Δεκέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στό ἄνοιγμα τῆς τέταρτης συνόδου τῆς 6ης νομοθετικῆς περιόδου τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΣΣΔ.

Ὥς τίς 29 τοῦ Δεκέμβρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν θεωρεῖ καί συντάσσει τελικά τίς θέσεις τῶν εἰσηγήσεων τῶν σ. Μόλοτοφ καί Κούιμπισεφ: «Γιά τό δεύτερο πεντάχρονο σχέδιο ἀνάπτυξης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας τῆς ΕΣΣΔ (1933—1937)», γιά τό 17ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ. Οἱ θέσεις δημοσιεύτηκαν στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 359, τῆς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1933.

1934

18 τοῦ Γενάρη. Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλλου 18, δημοσιεύτηκε χαιρετιστήριο τοῦ Ι. Β. Στάλιν πρός τούς σπουδαστές, τούς καθηγητές καί τούς καθοδηγητές τῆς τιμημένης μέ τό παράσημο τῆς Κόκκινης Σημαίας Ἀκαδημίας Πολέμου «Φρούνζε» τοῦ Ἐργατοαγροτικοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, μέ τήν εὐκαιρία τῆς 15ης ἐπετείου της καί τῆς παρασημοφόρησής της μέ τό παράσημο Λένιν.

21 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν ἐπίσημη πένθιμη συνεδρίαση, τήν ἀφιερωμένη στή δέκατη ἐπέτειο τοῦ θανάτου τοῦ Β. Ι. Λένιν.

23 τοῦ Γενάρη. Ἡ 5η Κομματική Συνδιάσκεψη περιοχῆς καί ἡ 2η Συνδιάσκεψη πόλης τοῦ Λένινγκραντ πού συνῆλθαν σέ κοινή συνεδρίαση ἐκλέγουν τόν Ι. Β. Στάλιν ἀντιπρόσωπο γιά τό 17ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

24 τοῦ Γενάρη. Ἡ 4η κομματική Συνδιάσκεψη περιοχῆς καί ἡ 3η Συνδιάσκεψη πόλης Μόσχας πού συνῆλθαν σέ κοινή συνεδρίαση ἐκλέγουν τόν Ι. Β. Στάλιν ἀντιπρόσωπο γιά τό 17ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

26 τοῦ Γενάρη— 10 τοῦ Φλεβάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν καθοδηγεῖ τίς ἐργασίες τοῦ 17ου Συνεδρίου τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

26 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνει στό 17ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ τή λογοδοσία γιά τή δουλιά τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

31 τοῦ Γενάρη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἐκφωνεῖ στό 17ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ τό λόγο: «Ἀντί τελικοῦ λόγου».

Ὁ Ι. Β. Στάλιν παραβρίσκεται στήν Κόκκινη πλατεία καί παρακολουθεῖ τή διαδήλωση τῶν ἐργαζομένων τῆς πρωτεύουσας πρός τιμή τοῦ 17ου Συνεδρίου τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ,ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ
«ΚΙΝΗΣΗ για ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΗ του ΚΚΕ 1918-55» ΑΘΗΝΑ 2011

Τυπώθηκε τόν Ὀκτώβρη τοῦ 1953
σέ 5000 ἀντίτυπα στά τυπογραφεῖα
τοῦ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ „ΝΕΑ ΕΛΛΑΔΑ“